

ÖZETLER KİTABI

**II. Uluslararası
Coğrafya Eğitimi Kongresi
(UCEK-2019)**

*“Güçlü Coğrafya Eğitimi,
Güçlü Gelecek”*

ABSTRACTS BOOK

**II. International Congress
on Geographical Education
(ICGE-2019)**

*“Powerful Geographical
Education, Powerful
Future”*

UCEK-2019, 03-05 Ekim 2019 / ICGE-2019, 03-05 October 2019
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir / TÜRKİYE

Kongre Onursal Başkanları

Prof. Dr. Ziya SELÇUK - Milli Eğitim Bakanı (Teşrifleri halinde)

Prof. Dr. Kemal ŞENOCAK - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Kongre Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Semra GÜNAY – Anadolu Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Yaşar SARI - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Ali MEYDAN – Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Nazlı GÖKÇE - Anadolu Üniversitesi/Türkiye

Doç. Dr. Erdoğan KAYA - Anadolu Üniversitesi/Türkiye

Doç. Dr. İsmail ACUN - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Dr. Niyazi KAYA – Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Hakan CIRIT – Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü/Türkiye

Araş. Gör. Dr. Aliye Nur ERCAN GÜVEN – Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Araş. Gör. Rabia GÜRBÜZ US – Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Araş. Gör. Z. Melis DEMİR - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Uğur ELMACI – Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Kongre Bilim Kurulu

Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Ali M. Al-GHAMDI - King Saud Üniversitesi/ Suudi Arabistan

Prof. Dr. Ali YILMAZ - Uşak Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Asım ÇOBAN - Amasya Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Barış TAŞ - Çankırı Karatekin Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Gözde EMEKLİ - Ege Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Gülpınar AKBULUT ÖZPAY - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Hakan KOÇ - Cumhuriyet Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Hamza AKENGİN - Marmara Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. İsa CÜREBAL - Balıkesir Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. İsmet AKOVA - İstanbul Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Kadir TEMURÇİN - Süleyman Demirel Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Maria Eliza DULAMĂ - Babeş-Bolyai Üniversitesi/ Romanya

Prof. Dr. Maria Helena ESTEVES – Üniversitesi of Lisbon / Portekiz

Prof. Dr. Mehmet Akif CEYLAN - Marmara Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Mehmet Ali ÖZDEMİR - Afyon Kocatepe Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Zeydin YILDIZ - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Mesut DOĞAN - İstanbul Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Nazlı GÖKÇE - Anadolu Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Nusret KOCA - Afyon Kocatepe Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Ramazan SEVER - Giresun Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN - Dokuz Eylül Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI - Kastamonu Üniversitesi / Türkiye
Prof. Dr. Semra GÜNAY AKTAŞ - Anadolu Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Sevil SARGIN - Marmara Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Tuncer DEMİR - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Vedat ÇALIŞKAN - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Zeki KODAY - Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Ahmet ATASOY- Uşak Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Ali Osman KOCALAR - Marmara Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Ayşe ÇAĞLIYAN - Fırat Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Ayşegül ŞEYİHOĞLU - Trabzon Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Bekir Necati ALTIN - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Bülent AKSOY - Gazi Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Caner ALADAĞ-Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Cemali SARI - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Çağrı ÖZTÜRK DEMİRBAŞ - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Emin TOROĞLU- Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Erdoğan KAYA - Anadolu Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Güzin KANTÜRK YİĞİT - Karabük Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Hakan KOÇ - Cumhuriyet Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. İbrahim SEZER - Giresun Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. İlhan Oğuz AKDEMİR - Fırat Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. İsmail ACUN - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Mehmet ÜNLÜ - Marmara Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Meryem HAYIR KANAT - Yıldız Teknik Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Mohammad Zohir Ahmad - Universiti Sains Malaysia / Malezya
Doç. Dr. Muhammed Zeynel ÖZTÜRK - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Murat TANRIKULU - Çankırı Karatekin Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Mustafa SAĞDIÇ - Yıldız Teknik Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Mutlu YILMAZ - Ankara Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Münür BİLGİLİ - Marmara Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Necati TOMAL - Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Nevin ÖZDEMİR - Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Nuri YAVAN - Ankara Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Oana-Ramona ILOVAN - Babeş-Bolyai Üniversitesi/ Romanya

Doç. Dr. Osman ÇEPNİ - Karabük Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Rüştü ILGAR - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. T. Ahmet ERTEK - İstanbul Üniversitesi / Türkiye
Doç. Dr. Taner ÇİFÇİ - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Adnan ALKAN - Siirt Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Ali İMAMOĞLU - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Alper UZUN - Balıkesir Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Aydın KILIÇASLAN - Trabzon Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Ayşe OKUYUCU - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Canan Zehra ÇAVUŞ - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Caner ALADAĞ - Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Celalettin DURAN - Kastamonu Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Cennet ŞANLI – Pamukkale Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Çağlar Kıvanç KAYMAZ - Atatürk Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Ebru AKKÖPRÜ - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Erdal GÜMÜŞ - Manisa Celal Bayar Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Fatih ORHAN - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Fatma ESEN - Bingöl Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Fisun BOZKURT - Pamukkale Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Hakan ÖNAL - Balıkesir Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. İsmail EGE - Uşak Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Mehmet ŞEREMET - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Muhammed KAÇMAZ - Sakarya Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Muhammet BAHADIR - Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Nadire KARADEMİR - Sütçü İmam Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Neşe DUMAN - Çankırı Karatekin Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Öznur YAZICI - Karabük Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Recep YURT - Giresun Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Reşat GEÇEN - Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Salih BİRİNCİ - Atatürk Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Selahattin ÇELİK - Kilis 7 Aralık Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Serpil MENTEŞE - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Şevki BABACAN - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Yılmaz KESKİN - Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Ziya İNCE - Namık Kemal Üniversitesi / Türkiye
Dr. Richard B. SCHULTZ - Illinois Mathematics and Science Academy (IMSA) / ABD
Dr. Sergei BASIK - Conestoga College, Ontario / Kanada
Dr. Uwe KRAUSE - Fontys of Applied Sciences Üniversitesi Tilburg / Hollanda

Kongre Danışma Kurulu

Prof. Dr. Aikaterini KLONARI - Üniversitesi of the Aegean/Yunanistan
Prof. Dr. Abdullah SOYKAN - Balıkesir Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. ABDulkadir UZUNÖZ- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Adem SEZER - Uşak Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Adnan PINAR - Necmettin Erbakan Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Ahmet UYSAL- Ortadoğu Araştırmalar Merkezi Başkanı (ORSAM), Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Akif AKKUŞ - Hasan Kalyoncu Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Alaeddin TANDOĞAN - Karadeniz Teknik Üniversitesi (r)/Türkiye
Prof. Dr. Ali MEYDAN - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Barbaros GÖNENÇGİL - İstanbul Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Bob KOLWOOD - James Madison Üniversitesi/ABD
Prof. Dr. Cevdet YILMAZ – Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Duran AYDINÖZÜ – Kastamonu Üniversitesi / Türkiye
Prof. Dr. Elsa PACHECO – Porto University / Portekiz
Prof. Dr. Emilia SARNO - Pegaso Online University /İtalya
Prof. Dr. Emin ATASOY- Bursa Uludağ Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Erdal AKPINAR - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Faruk ALAEDDİNOĞLU - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Fatih AYDIN - Karabük Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Füsün BAYKAL - Ege Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Gerry O'Reilly - Dublin City Üniversitesi, / İrlanda
Prof. Dr. Hakkı YAZICI - Afyon Kocatepe Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Harun TUNÇEL - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Hasan KARA - Pamukkale Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Inga GRYL - Üniversitesi Duisburg-Essen / Almanya
Prof. Dr. İhsan BULUT - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Koji OHNISHI - Toyama Üniversitesi / Japonya
Prof. Dr. Laura SOARES - Porto University / Portekiz
Prof. Dr. Mete ALIM - Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Murat SUNKAR - Fırat Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Mustafa CİN - Giresun Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Mücahit COŞKUN - Karabük Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN - İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ramazan ÖZEY - Marmara Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Saliha KODAY - Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Selver ÖZÖZEN KAHRAMAN - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Serhat ZAMAN - Bursa Uludağ Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Simon CATLING - Oxford Brooks Üniversitesi (r)/ İngiltere
Prof. Dr. Stefanie ZECHA - Üniversitesi of Eichstätt/ Almanya

Prof. Dr. Şermin TAĞIL - İzmir Bakırçay Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Turhan ÇETİN - Gazi Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Türkan BAYER ALTIN - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. UP. dr hab. Danuta PIRÓG - Pedagogical Üniversitesi of Cracow / Polonya
Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI - Gazi Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Ünal ÖZDEMİR - Karabük Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Yılmaz ARI - Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Yılmaz GEÇİT - Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Yoshiyasu IDA - Üniversitesi of Tsukuba / Japonya
Doç. Dr. Ali Ekber GÜLERSOY - Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye
Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ - Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Cristiano PESARESI - Sapienza Üniversitesi of Rome/ İtalya
Doç. Dr. Erol KAPLUHAN - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Hasan ÇUKUR - Dokuz Eylül Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Jennifer CARTER - Üniversitesi of the Sunshine Coast, Avustralya
Doç. Dr. Oktay ALHASOV - Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi/ Azerbaycan
Doç. Dr. Rehman SEFEROV - Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi/ Azerbaycan
Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Tuba ÇENGELCİ KÖSE - Anadolu Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Ahmet UYSAL - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Ayşegül TURAL – Bartın Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Feride ERSOY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Mustafa GİRGIN – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Semra YILMAZ ÇILDAM - Siirt Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Taner KILIÇ - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Vedat AVCI - Bingöl Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üy. Yavuz DEĞİRMENCİ - Bayburt Üniversitesi/Türkiye
Dr. Andrew FOKARD - Lancaster Üniversitesi, İngiltere
Dr. Jörn SEEMANN - Ball State Üniversitesi/Indiana / ABD
Dr. Karl Donert, EUROGEO Başkanı, Belçika
Dr. Milan KUBIATKO – Zilina Üniversitesi- Zilina /Slovakya
Dr. Abdulkerim ŞEN - Amasya Üniversitesi / Türkiye

ÖZETLER

ABSTRACTS

(25020) Using models to promote system competence in the field of natural hazards - an intervention-based study regarding the example of floods

HANNES SCHMALOR¹

¹ RUHR-UNIVERSITÄT BOCHUM

hannes.schmalor@rub.de

Systems thinking is seen as one of the key factors for dealing adequately with current and future problems on earth. However, the question of the most efficient ways of teaching complex systems in school still needs to be answered. Due to the linked consideration of different elements, models are particularly suited to convey connections and systems. Furthermore, models illustrate complex systems in the form of simplified representations. Central model types that are used in Geography classrooms are so-called graphic and concrete models.

In an intervention study regarding the topic floods, it was examined to what extent models are suitable for developing system organization as part of system competence. In addition, the investigation carried out the differences when using graphic or concrete models. To include the motivational influence with regards to graphic and concrete models, the current motivation for working with these models was measured. The intervention study is a random assignment based on a three-group plan (experimental, comparison and control group) with three stages of measurement (3 x 3 design). During the intervention, the experimental group and the comparison group dealt with identical contents - the former using concrete models, the latter using graphic models. In contrast, there was no intervention on the topic floods in the control group. All groups filled in a questionnaire designed to detect their systems thinking, according to a pre-, post- and follow-up design. The intervention for the experimental and comparison group lasted five hours and was undertaken one week after the pre-test. The post-test was undertaken immediately after the intervention and the follow-up test was completed six weeks after the intervention. For the purpose of the study, a students' questionnaire was designed and tested in a piloting (n = 136). The questionnaire was based on Rempfler & Mehren (2011) and Mehren et al. (2015). It was also comprised of a semi-open concept map. In addition, the Questionnaire on Current Motivation (QCM) was used separately during the intervention to reveal motivational differences regarding the use of concrete and graphic models that could potentially affect the results of the study. The QCM, which is divided into four motivational factors, namely *anxiety*, *probability of success*, *interest* and *challenge*, was supposed to measure the students' current motivation when working with these models. The study showed that there is only a rudimentary use of concrete models in Geography settings, whereas graphic models are used more frequently. It further revealed that the graphic and concrete models used in the intervention are well-suited to develop students' systems thinking. The use of the semi-open concept maps and their comparison with an expert map proved to be a useful supplement. After the intervention, no significant differences in the degree of systems thinking between graphic and concrete models could be shown, although the comparison group using graphic models performed slightly better. Also in the long-term trend (follow-up), there were no significant differences between the above-mentioned groups in terms of their system organization were determined. Nevertheless, the results illustrated significant differences in the motivation to work with different model types. The group working with concrete models showed a much higher *interest* in working with models. In the reapplication, the same amount of interest could be shown. The assessment of the motivational factor *challenge* likewise revealed significant differences between concrete and graphic models. Regarding the concrete models, a substantially higher interest was determined, which was again indicated in the reapplication. The assessment of *probability of success* further revealed significant differences between concrete and graphic models. In general, it could be shown that the use of different model types has a significant influence on the motivation of the students. Summarizing, the results of the experimental study display the high relevance of using models and concept maps in Geography classes, especially with regards to the systemic nature of geographical topics.

Anahtar Kelimeler : Systems thinking, models, floods, concept maps

(26208) 11. SINIF COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

ALİ EKBER GÜLERSOY¹, ALİ İLHAN²

¹ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ, SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI

² ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM FAKÜLTESİ, SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM
DALI

gulersoy74@gmail.com

Çalışmanın amacı, 11. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı (2018) kazanımlarının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre ünitelere dağılımını ve seviyesini ortaya çıkarmaktır. Araştırma doküman incelemesi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında 11. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programında yer alan 40 kazanım incelenmiştir. Araştırmanın güvenilirlik katsayısı . 72 olarak saptanmıştır. 11. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programında yer alan doğal sistemler ünitesi 4 kazanımdan, beşeri sistemler ünitesi 20 kazanımdan, küresel ortam ve bölgeler ünitesi 9 kazanımdan ve çevre ve toplum ünitesi 7 kazanımdan oluşmaktadır. Bilgi boyutu analiz bulgularına göre doğal sistemler ünitesinde yer alan 4 kazanımdan 3'ü kavramsal bilgiden oluşmaktadır. Beşeri sistemler ünitesinde yer alan toplam 20 kazanımın 15'i kavramsal bilgiden meydana gelmektedir. Küresel ortam ünitesinde bulunan toplam 9 kazanımın 8'i kavramsal bilgi, 1'i olgusal bilgi düzeyindedir. Çevre ve toplum ünitesinde bulunan 7 kazanımın tamamı kavramsal bilgiden meydana gelmektedir. Bilgi boyutu kazanımlarının %83'ü (33 kazanım) kavramsal, %17'si (7 kazanım) olgusal bilgiden oluşmaktadır. Programda, bilgi boyutunda daha çok kavramsal bilgi seviyesinde kazanıma yer verilirken, işlemsel bilgi ve üst bilişsel bilgi düzeyinde kazanımlara yer verilmemiştir. Bilişsel süreç boyutunda kazanımların anlama düzeyinde yoğunluk kazandığı görülmektedir. Bilişsel süreç boyutu kazanımlarının %37'si (15 kazanım) anlama düzeyinde, %33'ü (13 kazanım) değerlendirme ve %27'si (11 kazanım) çözümlleme düzeyinde yer almaktadır. Programda bilişsel süreç boyutunun hatırlama, uygulama ve yaratma düzeyinde kazanımlara yer verilmemiştir. Doğal sistemler ünitesinde bulunan 4 kazanımın 3'ü anlama düzeyinde yer alırken, beşeri sistemler ünitesinde yer alan 20 kazanımın 8'i anlama düzeyinde yer almaktadır. Küresel ortam ve bölgeler ünitesinde yer alan 9 kazanımın anlama (3 kazanım), çözümlleme (3 kazanım) ve değerlendirme (3 kazanım) seviyelerinde yer aldığı saptanmıştır. Çevre ve toplum ünitesinde yer alan toplam 7 kazanım, anlama (1 kazanım) çözümlleme (3 kazanım) ve değerlendirme (3 kazanım) düzeylerinde yer almaktadır. Görüldüğü gibi kazanımlar homojen bir dağılım göstermemektedir. Program kazanımları analizleri, 11. Sınıf coğrafya dersi öğretiminin bilgi boyutunda büyük ölçüde kavramsal düzeyde, bilişsel süreç boyutunda ise ağırlıklı olarak anlama basamağında yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Analiz sonuçları ile üst seviye bilgi ve bilişsel süreç boyutlarıyla ilgili kazanımların yeterli olmadığı ortaya çıkmıştır. Programda, öğrencilerin daha çok zihinsel etkinlikler yapmasını sağlayıcı üst düzey bilgi (İşlemsel bilgi ve üstbilişsel bilgi) ve bilişsel süreç basamaklarında (Uygulama, çözümlleme, değerlendirme ve yaratma) kazanımlara yer verilmelidir. Öğretmenlere kendilerini yetiştirmelerin sağlayıcı uygulamalı hizmet içi eğitim seminerleri verilmelidir. 11. Sınıf coğrafya dersi öğretim programı kazanımları uygulanabilirliğini sağlamak için öğretme ve öğrenme sürecinin her kazanıma göre nasıl yapılandırılacağını açıklayan öğretmen kılavuz kitapları öncelikli olarak hazırlanmalı ve coğrafya dersi öğretmenlerinin erişimine açılmalıdır. Araştırmamızın daha sonra yapılacak çalışmalara katkı sunması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Dersi Öğretim Programı, 11. Sınıf, Kazanım, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, Ünite.

Evaluation of Achievements of 11th Grade Geography Course Curriculum According to The Revised Bloom Taxonomy

Purpose of study is to reveal distribution into units and level of achievements of 11th Grade Geography Course Curriculum (2018) according to the Revised Bloom's Taxonomy. The study was carried out using method of document review. In the scope of the study we examined 40 achievements which take a place in 11th Grade Geography Course Curriculum. Reliability of coefficient of the study was determined as .72.

In 11th Grade Geography Course Curriculum, unit of natural systems consists of four achievements; human system of twenty achievements; global environment and regions of nine achievements; and unit of environment and society consists of seven achievements. According to analysis findings of knowledge dimension, 3 out of 4 achievements which take place in unit of natural systems comprises of conceptual knowledge. 15 out of 20 achievements in total, which take place in human systems, consist of conceptual knowledge. 8 out of 9 achievements in unit of global environment are on level of conceptual knowledge, and 1 of them on factual knowledge. All of 7 achievements which take place in unit of environment and society consist of conceptual knowledge. 83% (33 achievements) of achievements of knowledge dimension comprises of conceptual knowledge and 17% (7 achievements) of them consists of factual knowledge. On the knowledge dimension in the curriculum, while more places were given to the achievement in conceptual knowledge level, no places to achievements in level of procedural and meta cognitive knowledge.

It is seen that, in cognitive process dimension, achievements gained densify in the understand level. %37 (15 achievements) of achievements of cognitive process dimension takes place in the understand level; %33 (13 achievements) of them in the evaluate level; and %27 (11 achievements) in the analyze level. No places were given to achievements of levels of remember, apply and create of cognitive process dimension.

While 3 out of 4 achievements in the unit of natural systems take place in the understand level, 8 out of 20 achievements in human systems appear in the understand level. It was determined that 9 achievements in the unit of global environment and regions took place in levels of understand (3 achievements), analyze (3 achievements) and evaluate (3 achievements). Total 7 achievements in the unit of environment and society take place in levels of understand (1 achievement), analyze (3 achievements) and evaluate (3 achievements). As is seen, achievements do not show a homogeneous distribution.

Analyses of curriculum achievements present that teaching of 11th grade geography course should be done greatly in conceptual level in knowledge dimension and heavily in the understand level in cognitive process dimension. It revealed that, through analysis results, achievements of dimensions of higher-level (meta) knowledge and cognitive process were insufficient. In the curriculum, place should be taken to achievements which appear in the stages of higher-level knowledge (procedural and meta cognitive) and of cognitive process (apply, analyze, evaluate and create), which would enable students to carry out more mental activities. The applied in-service training seminars which would enable teachers to improve themselves should be given to them. In order to provide applicability of achievements of curriculum of 11th grade geography course, teacher guidebooks should be firstly prepared, which explain how process of teaching and learning would be constructed (structured) according to each achievement, and they should be opened to access for teachers of geography course. We expect that our study will contribute to next studies.

Key Words: Geography Course Curriculum, 11th Grade, Achievement, the Revised Bloom's Taxonomy, Unit.

(26209) 12. SINIF COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

ALİ İLHAN ¹, ALİ EKBER GÜLERSOY ²

¹ ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM FAKÜLTESİ, SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

² DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ, SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

gulersoy74@gmail.com

Çalışmanın amacı, 12. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı (2018) kazanımlarının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre ünitelere dağılışını ve seviyesini ortaya çıkarmaktır. Araştırma doküman incelemesi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında 12. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programında yer alan 34 kazanım incelenmiştir. Araştırmanın güvenilirlik katsayısı .70 olarak saptanmıştır. 12. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programında yer alan doğal sistemler ünitesi 2 kazanımdan, beşeri sistemler ünitesi 17 kazanımdan, küresel ortam ve bölgeler ünitesi 11 kazanımdan ve çevre ve toplum ünitesi 4 kazanımdan oluşmaktadır. Bilgi boyutu analizine göre kazanımların ünitelere dağılışında kavramsal bilgiye yönelik kazanımların ağırlık taşımakta olduğu görülmektedir. Doğal sistemler ünitesinde yer alan toplam 2 kazanım kavramsal bilgiden oluşurken, beşeri sistemler ünitesinde yer alan 17 kazanımın 14'ü kavrama düzeyindedir. Küresel ortam ve bölgeler ünitesinde bulunan 11 kazanımın 8'i kavramsal bilgiden oluşmaktadır. Çevre ve toplum ünitesinde yer alan 4 kazanımdan 2'si kavramsal bilgiden meydana gelmektedir. Bilgi boyutu kazanımlarının %76'sı (26 kazanım) kavramsal, %24'ü (8 kazanım) olgusal bilgiden oluşmaktadır. Programda, bilgi boyutunda daha çok kavramsal bilgi seviyesinde kazanıma yer verilirken, işlemsel bilgi ve üst bilişsel bilgi düzeyinde kazanımlara yer verilmemiştir. Bilişsel süreç boyutunda kazanımların %62'si (21 kazanım) anlama düzeyinde, %20'si (7 kazanım) değerlendirme ve % 18'i (6 kazanım) çözümlleme düzeyinde yer almaktadır. Programda bilişsel süreç boyutunun hatırlama, uygulama ve yaratma düzeylerinde kazanımlara yer verilmediği belirlenmiştir. Bilişsel süreç boyutuna yönelik kazanımların ünitelere dağılışına bakıldığında doğal sistemler ünitesinde bulunan toplam 2 kazanım anlama düzeyinde yer alırken, beşeri sistemler ünitesinde yer alan 17 kazanımın 8'i anlama, 5'i çözümlleme ve 4'ü değerlendirme düzeyinde yer almaktadır. Küresel ortam ve bölgeler ünitesinde yer alan 11 kazanımdan 7'si anlama seviyesinde 1'i çözümlleme ve 3'ü değerlendirme basamağında yer almaktadır. Çevre ve toplum ünitesinde yer alan toplam 4 kazanım ise anlama düzeyindedir. Analiz bulgularına göre programda bilgi boyutunda kavrama düzeyinde (26 kazanım), bilişsel süreç boyutunda ise anlama (21 kazanım) düzeyinde kazanımlara daha çok yer verildiği saptanmıştır. Bu veriler 12. Sınıf coğrafya dersi öğretiminin ağırlıklı olarak bilgi boyutunda kavrama, bilişsel süreç boyutunda anlama düzeyinde yapılması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Görüldüğü gibi kazanımlar homojen bir dağılış göstermemektedir. Programda üst seviye bilgi ve bilişsel süreç boyutları ile ilgili kazanımların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu neden ile programda, öğrencilerin daha çok zihinsel faaliyetlerde bulunmasını teşvik edici üst düzey bilgi (İşlemsel bilgi ve üstbilişsel bilgi) ve bilişsel süreç basamaklarında yer alan (Uygulama, çözümlleme, değerlendirme ve yaratma) kazanımlara yer verilmelidir. Öğretmenlere kendilerini yetiştirmelerini sağlayıcı hizmet içi uygulamalı eğitim seminerleri verilmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere rehber olacak kılavuz kitap ve kitapçıklar hazırlanmalı ve sanal ortamda kullanıma açılmalıdır. Araştırmamızın daha sonra yapılacak çalışmalara katkı sunması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Dersi Öğretim Programı, 12. Sınıf, Kazanım, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, Ünite

Evaluation of Achievements of 12th Grade Geography Course Curriculum According to The Revised Bloom Taxonomy

Purpose of study is to reveal distribution into units and level of achievements of 12th Grade Geography Course Curriculum (2018) according to the Revised Bloom's Taxonomy. The study was carried out using method of document review. In the scope of the study, we examined 34 achievements which take a place in 12th Grade Geography Course Curriculum. Reliability of coefficient of the study was determined as .70. In 12th Grade Geography Course Curriculum, unit of natural systems consists of two achievements; human system of seventeen achievements; global environment and regions of eleven achievements; and unit of environment and society consists of four achievements.

According to analysis of knowledge dimension, it is seen that achievements for conceptual knowledge bear weight in distributing into units. While total two achievements which take place in the unit of natural systems consist of conceptual knowledge, 14 out of 17 achievements in the unit of human systems are in the concept level. 8 out of 11 achievements which take place in global environment and regions comprise of conceptual knowledge. 2 out of 4 achievements in the unit of environment and society consist of conceptual knowledge. 76% (26 achievements) of achievements of knowledge dimension comprises of conceptual knowledge and 24% (8 achievements) of them consists of factual knowledge. On the knowledge dimension in the curriculum, while more places were given to the achievement in the conceptual knowledge level, no places to achievements in level of procedural and metal cognitive knowledge.

In cognitive process dimension, 62% (21 achievements) of achievements takes place in the understand level; 20% (7 achievements) of them in the evaluate level; and 18% (6 achievements) in the analyze level. In the curriculum, it was determined that no places were given to achievements of levels of remember, apply and create of cognitive process dimension. When distribution of achievements for cognitive process into units have been examined, while total 2 achievements in the unit of natural systems take place in the understand level, 8 out of 17 achievements in the unit of human systems take place in the understand level; 5 out of them in the analyze level; and 4 take place in evaluate level. 7 out of 11 achievements in the unit of global environment and regions appear in the understand stage; 1 of them in the analyze stage; and 3 appear in the evaluate stage. Total 4 achievements which take place in the unit of environment and society are in the understand level. According to analysis findings, in the curriculum, it was determined that, more places were given to achievements in comprehension (26 achievements) level in the knowledge dimension; and to those in the understand (21 achievements) level in the cognitive process dimension. These data reveal that teaching of 12 th grade geography course should be heavily done in the comprehension level in the knowledge dimension; and in the understand level in the cognitive process dimension. As is seen, achievements do not show a homogeneous distribution.

It is seen that, in the curriculum, achievements of dimensions of higher-level (meta level) and cognitive process were insufficient. For this reason, in the curriculum, place should be taken to achievements which appear in stages of higher-level knowledge (procedural and meta cognitive) and of cognitive process (apply, analyze, evaluate and create), promoting students to carry out more mental activities. The applied in-service training seminars which would enable teachers to improve themselves should be given to teachers. Guidebooks and manuals which would guide to teachers should be prepared by Ministry of National Education (MEB), and they should be opened to/for use on the virtual environment. We expect that our study will contribute to next studies.

Key Words: Geography Course Curriculum, 12th Grade, Achievement, the Revised Bloom's Taxonomy, Unit.

(26660) GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE COĞRAFYA EĞİTİMİ

RAMAZAN ÖZEY¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

rozey@marmara.edu.tr

Coğrafya bir toplum bilimidir. Toplumda yaşayan bireylerin yaşadığı ortamı bilmesi gerekmektedir. Yaşadığı coğrafyayı bilmeyen bir birey bazı değerlerin farkında değil demektir. Osmanlıdan günümüze Coğrafya Eğitimi, Türkiye’de büyük önem arz etmiştir. Coğrafyayı öğrenme ve öğretme süreci içerisine herhangi bir coğrafya eğitimi araştırmasının etkisinin ölçülmesi oldukça güçtür. Ancak Coğrafya Eğitimi, bu güçlüğün yanında aynı zamanda zevklidir. Çünkü coğrafya bilimi, vatan ve millet sevgisini pekiştirir. Bu nedenle, okullarda okutulması adeta zorunlu olmalıdır.

Ülkemizde Coğrafya Eğitimi, Eğitim Fakültelerinde yapılmaktadır. Coğrafya bilimi ise Fen Edebiyat Fakültelerinde verilmektedir. Bu nedenle Coğrafya Eğitimi, Eğitim Fakültelerinin tarihçesiyle paralellik gösterir. Bu nedenle Eğitim Fakültelerinin tarihçesi, Coğrafya Eğitiminin tarihçesine ışık tutar.

Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı, öğretmen yetiştiren yüksek okullar zaman içinde ihtiyaçlara göre değişen düzenleri ile orta öğretime öğretmen yetiştirmişlerdir. 1981 yılında yürürlüğe giren Yüksek Öğretim Kanunu ile öğretmen okulları, öncelikle bunlardan Eğitim Enstitüleri, üniversiteler bünyesine katılarak dört yıllık Eğitim Fakültelerine dönüştürülmüştür.

Üniversitelerin sayısı arttığı için mezun sayısı da artmıştır. Bunun üzerine Eğitim Fakültelerinin kaliteli öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları olarak yerini belirlemek için düzenlenmeler yapılmış ve 1997 yılında yürürlüğe giren değişiklikler ile doğrudan öğretmen olma hakkı Eğitim Fakültelerinden mezun olanlara verilmiştir. Doğrudan öğretmen yetiştirme görevinin üniversitelerde Eğitim Fakültelerinde toplanması, bunların öğretmenlik mesleğinin önem ve ağırlığına uygun bilgi ve formasyon verebilecek kadro ve programlarla faaliyet göstermeleri için yapılan düzenlemeler haklı ve olumlu gelişmelerdir.

Türkiye’de 21. yüzyılın başında lisans programlarında YÖK’ün öğretmen eğitimindeki akreditasyonu ile birlikte 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğretmen adaylarının okuyacakları derslerden branş derslerinin Fen-Edebiyat Fakültelerinde, eğitim derslerinin ise Eğitim Fakültelerinde verilmesi kararlaştırılmıştır. Bu durum coğrafya eğitim ve öğretiminin yanı sıra mutlaka akademisyenleri de etkilemiştir. Aynı dönemde bazı üniversitelerdeki coğrafya öğretmenliği bölümleri kapatılmış, dört yıllık olan öğretmenlik beş yıla çıkarılmıştır. 2012 yılına kadar böyle devam eden sistemde coğrafya öğretmenliğine en büyük engeli 2013 yılında öğrenci alımı durdurularak verilmiştir. Kuruluş amacı öğretmen yetiştirmek olan eğitim fakültelerine öğrenci vermeyerek coğrafya eğitim ve öğretimine de zarar verilmiştir. Bir yıl içinde tarafımızca da zorlu mücadeleler sonucu 2014 yılında YÖK tekrar eğitim fakültelerine sınırlı sayıda (20 kişi) öğrenci alımına izin vermiş ve eğitim-öğretim süresi de 4 yıla düşürülmüştür.

Şu an itibariyle Türkiye’de Fen-Edebiyat Fakültelerinde toplam 41 coğrafya bölümü bulunurken, 1 tane açık öğretim (uzaktan öğretim) ve Eğitim Fakültelerinde ise toplam 7 coğrafya öğretmenliği anabilim dalı bulunmaktadır. Buradan anlaşılacağı üzere eğitim fakültelerinden yılda toplam 140 civarında öğretmen adayı mezun olabilmektedir. Bu bildiride, tarihçe sunulurken, bugünkü durum ve gelecekteki gelişmeler göz önüne alınacaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, eğitim, coğrafya geçmişi, coğrafyanın geleceği

GEOGRAPHICAL EDUCATION FROM THE PAST TO THE PRESENT

Geography is a social science. Know the environment of people living in society required. A person who does not know the geography in which he lives does not know some values It means. Geography Education in the Ottoman Empire to this day is of great importance in Turkey. In the process of teaching and teaching geography, any study of the geography of education its effect is very difficult to measure. However, in addition to this difficulty, the geography of education nice too. Because the science of geography strengthens the love of the homeland and nation. In this way, schools must be compulsory.

Geography Education in our country is carried out at the faculties of education. Science geography Faculty of letters. Therefore, the geography of education, faculties of education parallel to his story. Therefore, the history of the faculty of education, geography this sheds light on the history of education.

The Ministry of National Education, teacher training colleges over time needs According to the changing schemes have trained teachers in secondary education. Entered into force in 1981 entering the Higher Education Law with teacher schools, primarily of these Educational Institutes, has been transformed into four-year Faculties of Education by joining universities.

As the number of universities increased, so did the number of graduates. In this regard, education Locate faculties as higher education institutions that train qualified teachers and amendments entered into force in 1997. The right to become a teacher is granted to graduates of pedagogical faculties. Direct teacher collecting assignments for training at faculties of education at universities, teaching them with staff and programs that can provide information and education in accordance with the importance and weight of the profession measures taken to work are justified and positive developments.

Turkey Higher education degree program at the beginning of the 21st century reputation in teacher education with the accreditation of candidate teachers from the 1998-1999 school year from courses that will be taught at the Faculty of Arts and Sciences, education courses Faculty of Education. This situation is the geography of education and training as well as scientists. In the same period, some universities The departments of geography were closed, and the four-year training program was extended to five years. The biggest obstacle to teaching geography in this system continued until 2012 2013 In 2014, students were stopped. The purpose of the creation is to train teachers educational faculties were damaged, preventing students from educational faculties. In 2014, as a result of a difficult struggle with us, the Higher Education Council re-educated in 2014 faculty, and the term of study was reduced to four years.

A total of 41 regions are currently in Turkey as part of the Faculty of Arts and Sciences While there are 1 open education (distance education) and a total of 7 Faculties of Education geography teaching department. As you can see here, education a total of 140 teachers can graduate from faculties before graduation. In this document, presenting history, the current situation and future events will be taken into account.

Keywords: Geography, education, history of geography, the future of geography.

(26670) 1913'TE YAYIMLANAN MUFASSAL MEMALİK-İ OSMANİYE COĞRAFYASI KİTABINDA İSTANBUL VİLAYETİNİN SUNUMU

RAMAZAN ÖZEY ¹, ALİ OSMAN KOCALAR ²

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

² MARMARA ÜNİVERSİTESİ

ali.kocalar@marmara.edu.tr

1913 yılında yayınlanan Mufassal Memalik-i Osmaniye Coğrafyası adlı eser bütün liselerde okutulmak üzere tertip edilmiştir. Genişletilmiş veya ayrıntılı olarak Osmanlı Devleti'nin Coğrafyasını sunan bu eserde başkent İstanbul'un da içinde bulunduğu İstanbul vilayetinin sunumunun nasıl olduğu incelenmek istenmiştir.

Öncelikle Osmanlıca olarak yazılan bu eserin ilgili kısmı araştırmacılardan birisi tarafından günümüz Türkçesine dikkatli ve özenle çevrilmiştir. Metin daha sonra Tarih eğitimi uzmanı tarafından da kontrol edilmiştir. Araştırmacılardan biri literatür taraması yaparak o dönem ile ilgili çalışmaları gözden geçirmiş ve bu eserin liselerde okutulan önemli bir kaynak olduğunu tespit etmiştir. Diğer araştırmacı ise çalışmanın yöntem kısmı ile ilgili çalışmanın içine dahil olarak içerik analizi yapıp kolektif bir çalışma ortaya çıkarılmak istenmiştir. Ayrıca o dönemdeki bir eseri inceleyerek bazı bilgilerimizin tekrarını sağlamak, eksik ya da yanlış bilgilerin düzeltilmesini sağlamak ve en önemlisi belki de yüz yıl önceki coğrafi özelliklerin neler olduğunu öğrenmek açısından çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bir durum çalışması olup, veriler içerik analizi yapılarak değerlendirilecektir. Çalışmada İstanbul vilayetinin sınırları neresidir? Yüzölçümü ve nüfusu ne kadardır? Doğal özellikleri nasıldır? Tarım ürünleri ve sanayisi nasıldır? Ormanları ve su bentleri nasıldır? İstanbul vilayetinin idari durumu nasıldır? Şeklinde oluşturulan sorulara cevaplar aranmış ve bulunmuştur.

1913 yılı itibariyle Osmanlı sınırları altında kalan topraklar; Avrupa-i Osmani, Asya-i Osmani ve Afrika-i Osmani olarak üç bölümde ele alınmaktadır. Yine aynı yıllarda, Osmanlı ülkelerinin toplam yüzölçümü 4.100.000 km² kadar olup, bunun 190.000 km²'si Avrupa'da, 1.800.000 km²'si Asya'da ve 2.100.000 km²'si ise Afrika'da yer aldığı kaydedilmektedir. Nüfusu ise; 6.280.000'i Avrupa, 20.000.000'u Asya ve 15.000.000'u Afrika topraklarında olmak üzere, toplam 41.000.000'a ulaştığı belirtilmektedir.

Bu bilgilerden de anlaşılacağı üzere, Osmanlı Devleti, 1913'ten sonra 10 yıl içinde (1913-1923), 3.300.000 km²'lik toprağını ve 30 milyon kadar insanını (Türkiye Cumhuriyeti'nin 1923'te yüzölçümü 814.000 km², tahmini nüfusu 11 milyon kadardır) kaybetmiştir.

Bu makale, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerini kapsayan yıllarda, başkenti olan İstanbul vilayetinin coğrafi özelliklerini ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadır. Bu bilgiler ışığında 100 yıl gibi bir zaman diliminde İstanbul'daki fiziki, sosyal, siyasal ve ekonomik değişimin nasıl olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu makalenin İstanbul'un Tarihi Coğrafyasına ışık tutacağı da aşikardır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul vilayeti, idari durum, adalar kaymakamlığı, içerik analizi.

THE GEOGRAPHY OF MUFASSAL MEMALİK-İ OSMANİYE PUBLISHED IN 1913 PRESENTATION OF ISTANBUL PROVINCE IN BOOK

A book entitled “Geography of Mufassal Memalik-i Osmaniye”, published in 1913, was developed for teaching in all secondary schools. In this work, which presents the geography of the Ottoman Empire in an expanded or detailed form, it aims to study the representation of the province of Istanbul, including the capital Istanbul.

First, the corresponding part of this work, written in Ottoman Turkish, was carefully and carefully translated by one of the researchers into modern Turkish. The text was later checked by a specialist in educational history. One of the researchers searched literature and analyzed studies from that period, and found that this work was an important resource taught in high schools. Another researcher was involved in the methodological part of the study. In addition, it is believed that the study is important from the point of view of repeating some of our information by studying the work of that period, correcting missing or incorrect information, and, most important, clarifying geographical features, perhaps a hundred years ago.

The study is a case study, and data will be evaluated using content analysis. Where are the borders of Istanbul? What is the area and population? What are their natural features? What are agricultural products and industry? What forests and embankments? What is the administrative status of Istanbul? Answers to these questions were found and found.

Since 1913, territories under the Ottoman borders have been discussed in three sections: Avrupa-i Osmani, Asya-i Osmani and Africa-i Osmani. In the same years, the total area of the Ottoman countries was 4,100,000 km², of which 190,000 km² were in Europe, 1,800,000 km² in Asia and 2,100,000 km² in Africa. Population; It is claimed to have reached 41,000,000 in total, 6,280,000 in Europe, 20,000,000 in Asia and 15,000,000 in Africa.

As can be understood from this information, the Ottoman Empire in 1913 after 10 years (1913-1923), 3.3 million square kilometers of land and 30 million people (814,000 sq km of the area of the Republic of Turkey in 1923, an estimated population of 11 millions up) is lost.

This article describes in detail the geographical features of Istanbul, its capital, in the last years of the Ottoman Empire. In the light of this information, he reveals the physical, social, political and economic changes in Istanbul for 100 years. It is clear that this article sheds light on the historical geography of Istanbul.

Keywords: Istanbul Province, administrative position, governor of the island, content analysis

(26679) COĞRAFYA ÖĞRETMEN ADAYLARININ ENERJİ KAYNAKLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ: ELEŞTİREL FENOMENOLOJİK BİR YAKLAŞIM

ALİ OSMAN KOCALAR¹, MÜNÜR BİLGİLİ¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

ali.kocalar@marmara.edu.tr

Klasik coğrafya anlayışını içeren coğrafya ders kitaplarında enerji konusu ele alınırken genellikle enerjinin ne kadar önemli ve stratejik olduğu ve kalkınmada ne derece önemli olduğuna dair vurgular yapılır. Bu yaklaşımda doğruluk payı bulmamıza karşın, bunu eksik buluyoruz. Gelişmede insan faktörünü çoğunlukla dikkatten kaçırırken; kaynağa daha çok odaklanıyoruz. Bir anlamda deterministik bir yaklaşımın yolunu açıyoruz. Bu nedenle çalışmada ele alacağımız yaklaşımda kaynak ve insan arasındaki ilişkiselliği daha dengeli bir boyutta ele almaya çalışacağız.

Ülkeler enerji ihtiyaçlarını gidermek için farklı enerji kaynaklarından faydalanma yoluna gitmektedirler. Bununla birlikte günümüzde enerji politikaları belirlenirken enerji ihtiyacını en iyi şekilde karşılamanın yanında, çevre sorunlarını en aza indiren enerji türlerini kullanmak hedeflenmektedir. Günümüzde yenilenebilir enerji kaynakları olan güneş enerjisi, rüzgar enerjisi, jeotermal enerji, hidrolik enerji, deniz-dalga enerjisi, biokütle enerjilerine küresel ısınma ve artan çevre sorunlarından dolayı daha fazla ilgi duyulmaktadır.

Enerjiden gerek doğal kaynakların tüketimiyle gerek alternatif ve farklı yollarla üretim çeşitleriyle gerekse ülkelerin ekonomisine olan etkisiyle ülke politikalarını etkileyen bir kavram olarak söz edilmektedir.

Enerji kaynaklarının öğretilmesi ve bu bilginin aktarılması da enerji kaynaklarına sahip olmak kadar önemlidir. Enerji kaynaklarının öğretimi ilkokuldan üniversiteye kadar çeşitli derslerin içerisinde verilmektedir. Lisans eğitiminde birçok üniversitede enerji kaynakları ders olarak okutulmakta ve uzmanlık alanı olarak da meydana çıkmaktadır. Coğrafya öğretmen adaylarının gördükleri enerji kaynakları dersi kapsamında elde ettikleri genel bilgi ve davranışlarının tespiti için böyle bir çalışma yapma gereği duyulmuştur.

Bu araştırma, coğrafya öğretmen adaylarının enerji kaynakları hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2018-2019 öğretim yılı ikinci döneminde İstanbul'daki bir devlet üniversitesinde uygulanmış ve coğrafya öğretmenliği okuyan son sınıf öğrencilerinden 15 aday katılmıştır. Katılımcıların görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir.

Çalışmanın amacı doğrultusunda öğretmen adaylarından şu sorulara yanıt aranmıştır: Enerjinin kaynakları nelerdir? Enerjiye niçin ihtiyaç vardır? Enerji çeşitleri deyince ne anlıyoruz? Yenilenebilir enerji üretimi için ne yapılmalıdır? Enerjinin geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz? Alternatif enerji kaynakları nasıl elde edilebilir?

Bu çalışmanın kurgusu, nitel araştırma deseninde bir durum çalışmasıdır. Nitel araştırma herhangi bir şekilde istatistiksel işlemler ya da başka bir sayısal araç olmaksızın verilerin üretildiği araştırma yaklaşımıdır. Ayrıca nitel araştırma yönteminde, bir ana olgu üzerine odaklanılır ve katılımcıların görüşleri üzerine temellendirme yapılır. Nitel araştırma teknikleri algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliğin olması ve tümevarımcı bir analize sahip olması açısından önemlidir. Durum çalışması ise, sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir. Bu çalışmada, coğrafya öğretmen adaylarından lisans döneminde gördükleri enerji kaynakları dersine yönelik derinlemesine ve detaylı görüşleri alınmıştır.

Çalışmada fenomenolojik bir araştırma dizaynı kullanılmıştır. Bu dizaynı kullanmamızın nedeni adayların görüşlerini daha net ve anlaşılır bir şekilde ulaştırma isteğidir. Fenomenolojik çalışmaların içeriğine uygun olarak çalışılan konu ile ilgili olarak öğrencilerin genel eğilimleri ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Fenomenolojik dizaynın yorumlanması aşamasında eleştirel yaklaşımdan da faydalanılmıştır. Bunu yapmamızın nedeni ise çalışmayı daha geniş bir çerçeveye oturtmak ve perspektifimizi genişletmektir.

Araştırmada katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama aracı ise literatür taramasına dayanılarak hazırlanmış, uzman görüşlerine sunulmuş ve deneme görüşmelerinde deneyerek son şekli verilmiştir. Görüşme formunun pilot uygulaması yapıldıktan sonra soruların görüşmeye uygunluğu tartışılmıştır. Son biçimini alan görüşme formu kullanılarak yapılan görüşmeler için önceden haberdar edilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 20-30 dakika arasında sürmüştür.

Elde edilen veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizine katılımcılardan elde edilen dokümanların tekrar tekrar incelenmesiyle başlanmıştır. İncelenen verilerde öne çıkan ve önem taşıdığı” değerlendirilen yönler belirlenerek önce kodlar sonra da kategoriler elde edilmiştir. Mevcut çalışmada öğrenci yanıtlarına ait doğrudan alıntılar hiçbir değişiklik yapılmadan sunulmuştur. Kısaca elde edilen bulgular, sistematik ve açık bir şekilde betimlenmiş, betimlemeler düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya eğitimi, öğretmen adayı, enerji kaynağı, yarı yapılandırılmış görüşme formu.

CANDIDATES FOR A GEOGRAPHY TEACHER ABOUT ENERGY RESOURCES OPINIONS: CRITICAL PHENOMENOLOGICAL APPROACH

In geography textbooks that contain classical geography, energy is usually discussed. Emphasis on how important and strategic energy is and how important it is for development done. Although we find accuracy in this approach, we find it incomplete. Man in development factor, although often overlooked; We focus more on resources. In a manner we are paving the way for a deterministic approach. Therefore, in the approach we will discuss in the study the source and relationships between people in a more balanced way. Countries use different sources of energy to meet their energy needs. However, in order to best meet energy needs in determining energy policy, it aims to use types of energy that minimize environmental problems. Today, renewable energy sources such as solar energy, wind energy, geothermal energy, hydraulic energy, sea-wave energy, biomass energies are receiving more attention due to global warming and increasing environmental problems.

Energy is referred to as a concept that affects a country's policies both on the consumption of natural resources, on alternative and different modes of production, and on its impact on the economies of countries.

Training in energy resources and the transmission of this information is just as important as the availability of energy resources. Energy resources are taught in various courses from elementary to university. In the undergraduate field, energy resources are taught as courses in many universities, and they also become a field of knowledge. It was felt necessary to conduct such a study to determine the general knowledge and behavior of the pre-service geography teachers.

Explain the views of potential geography teacher candidates on energy resources in this study. In the second semester of the academic year 2018-2019, 15 candidates took part in the sons of last year's students studying applied and geographical education at the State University in Istanbul. A semi-structured interview form for managing the views of leaders. Data was analyzed using analysis.

For research purposes, future teachers were asked the following questions: What are the sources of energy? Why is energy needed? What do we understand when it comes to types of energy? What needs to be done to produce renewable energy? What do you think about the future of energy? How can alternative energy sources be obtained?

The fiction of this study is a case study in the design of a qualitative study. Qualitative research is a research approach in which data is produced without any statistical operations or other numerical tool. In addition, the qualitative research method focuses on one main phenomenon and is based on the opinions of participants. Qualitative research methods are important for providing perception, flexibility in research design and inductive analysis. The case study is a detailed description and

analysis of a limited system. This study took in-depth and detailed views of candidates for teachers of geography regarding the course on energy resources that they studied during their years of study at the university.

The study used a phenomenological study design. The reason for using this design is the desire of candidates to express their opinion more clearly and clearly. In accordance with the content of phenomenological studies, general trends of students will be revealed. A critical approach has also been used in interpreting the phenomenological intent. The reason we do this is to put the work in a wider frame and expand our prospects.

During the study, a semi-structured interview form was applied to the participants. The data collection tool used in the study was prepared on the basis of a literature review, presented to experts and tested during trial interviews. After testing the interview form, the suitability of the interview questions was discussed. They were informed in advance about the interviews using the interview form, which took the final form. The interview lasted about 20-30 minutes.

The data obtained were analyzed using content analysis. The main goal of content analysis is to achieve concepts and relationships that can explain the data collected. Content analysis was started by re-viewing the documents received from the participants. In the data studied, codes were first obtained, and then categories by identifying important aspects that were considered important. In this study, direct excerpts from student responses are presented without any change. In short, the results were systematically and clearly depicted, descriptions were edited and interpreted.

Keywords: Geography education, teacher candidate, energy source, semi-structured interview form.

(26724) KARİKATÜR HARİTALAR VE COĞRAFYA ÖĞRETİMİ

MURAT TANRIKULU ¹

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜN. ED. FAK. COĞRAFYA BÖLÜMÜ

kutlukul@gmail.com

Coğrafya, yaşanılan yerden bölgeye, ülkeye, kıtalara, dünyaya ve nihayet evrene ait bilgilerin hem başlangıç hem orta hem de ileri düzeyde öğrenilmesini sağlamak, anlaşılır kılmak, mevcut sorunlara çözümler bulmak ve oluşabilecek sorunlara ön almak için çalışmalar yürüten insanlıkla yaşıt bir bilimdir. Coğrafya bilgisi, rastlantısal/kendiliğinden değil öğretilerek ve öğrenilerek kazanılır. Coğrafya öğretimi ülkeden ülkeye farklılıklar göstermekle birlikte ülkemizde başlangıç aşamasında ve ilk öğretim düzeyinde 4. ve 5. sınıflarda; orta öğretim düzeyinde 9., 10., 11. ve 12. sınıflarda müfredat programları çerçevesinde ve yükseköğretimde yapılır. Coğrafya öğretiminde farklı teknikler kullanılabilir olmakla birlikte bir laboratuara ve çok çeşitli materyallere gereksim duyulur. Bu materyaller arasında küre ve çeşitli haritalar önemli bir yere sahiptir. Zira dünyaya, kıtalara, ülkelere yönelik imgesel anlam bu materyaller sayesinde gerçekleşir. Ancak haritalardan yararlanma , onu okuyabilme ve anlayabilmenin de önünde bazı engeller vardır. Bu engeller; öğrenenlerin uygun yaş grubu aralığında olup olmadığı, yaşa uygun öğretim materyallerinin seçilip seçilmediği, önceki öğrenmelerde harita ve bileşenlerinin yer alıp almadığı ve bunları anlayabilecek, amaca uygun olarak kullanabilecek entelektüelliğin sağlanıp sağlanmadığıdır. Belirtilen nedenlerin ilkinde harita öğretiminin alt kademelerde ve yaş gruplarında olağan haritalarla başlamaması, bunun yerine amaca uygun olarak hazırlanmış karikatür haritalarla başlatılması daha uygun olacaktır. Böylece başlangıçta uygun yaş aralığı, sonraki aşamalar için de bir hazır bulunmuşluk hali ve entelektüellik sağlanacak, olası öğrenme zorlukları da önlenmiş olacaktır. Çalışmada da bu konu üzerinde durulmuştur. Coğrafya öğretiminde karikatür harita ya da kartokarikatürlerin kullanımının gerekliliğine yönelik açıklamalar yapılmış, örnekler verilmiş ve soruna çözüm odaklı yaklaşımlar sergilenilerek öneriler sunulmuştur. Yöntem olarak fenomenolojiden yararlanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Karikatür harita, kartokarikatür, harita, coğrafya öğretimi, coğrafya

CARTOON MAPS AND GEOGRAPHY TEACHING

Geography is an age-old science that works to ensure that information about the region, country, continents, the world, and finally the universe is learned both at the beginning and the middle, and at the advanced level, and to make it understandable and to find solutions to problems that may arise. Geography knowledge is acquired by teaching and learning not coincidental/spontaneous. Geography education varies from country to country, but our country in the beginning stage and the first level of education 4. and 5. in the grades; 9 at the secondary education level., 10., 11. and 12. in the classrooms, it is carried out within the framework of curricula and in higher education. Although different techniques can be used in geography teaching, a laboratory and a wide variety of materials are needed. These materials include various maps and globes. However , there are some obstacles to using maps, reading and understanding them. These obstacles are to be within the range of appropriate age group at the specified levels, to have maps and components of previous learning and to understand them, to use them in accordance with the purpose of providing intellectual. The first of the reasons stated in the map teaching sub-levels and age groups do not start with the usual maps, instead it is more appropriate to start with the caricature maps prepared for the purpose. Thus, the appropriate age range at the beginning, a readiness and intellectual development for the next stages will be provided, and possible learning difficulties will be avoided. The study also focused on this subject. Explanations were made for the necessity of the use of cartoon maps in geography teaching, examples were given and suggestions were presented by displaying solutions to the problem. As a method, phenomenology has been used.

Keywords: caricature map, cartocaricature, map, geography teaching, geography.

(26751) Knowledge Structure and Students Learning Outcome in Disaster Prevention Education: From geography lesson practice on flood in junior high school in Japan

Takashi SHIMURA¹

¹ JOETSU UNIVERSITY OF EDUCATION

shimura@juen.ac.jp

In order to respond appropriately to disasters, it is necessary to act beforehand with correct recognition about disasters that may cause damage. The recognition content that students learn and acquire in disaster prevention education in schools can be almost divided into the following two types.

One is the recognition type of what kind of hazard/disaster risk is in the place where students themselves live. The other is recognition type of how/why disasters occur. The former is a recognition that consists of fact knowledge about the place where students live and know well. On the other hand, the latter is a recognition that consists of concept knowledge. This conceptual recognition is general or structural knowledge that can be applied not only to the places where the student lives and knows, but also to various places including unfamiliar area.

Considering the structure of disaster prevention learning, fact knowledge corresponds to the cause factors of disaster in the place. Concept knowledge, on the other hand, is a mechanism that links cause factors and trigger factors and turns hazards into disasters.

Therefore, we hypothesized that in disaster learning, it is necessary to acquire both fact knowledge and concept knowledge in a well-balanced way, in order for students to act independently and appropriately. This presentation reports the examination of this assumption based on our research lesson practice about flood damage in Japanese junior high school.

It is the public junior high school in Niigata Prefecture, Japan, that implemented this research lesson. In this school district, the longest river in Japan, named Shinano-Gawa, flows and the school and most of settlements are located in the alluvial plain. Therefore, the flood damage have hit this area often in the past. This lesson unit were practiced as geographical study field in social studies subject at first grade junior high school students. The teacher is Mr. Shinya Abe who holds a master's degree by disaster prevention geography education study.

This unit consisted of 5 lesson hours. The first and second time were to learn factual and conceptual knowledge about flood hazard and disaster. The third to fifth were the stage where students challenged to discover and solve disaster prevention problems in school district, applying the factual and conceptual knowledge that they had learned. Specifically, the task for students was to evaluate the evacuation training plan that their schools had implemented so far, and to design new school evacuation training plan. In addition, the relationship with the reading ability of the map was examined in parallel.

Results of analysis of lesson practice show both factual knowledge and conceptual knowledge are important. In particular, if the recognition of cause factors/hazard risks in their area is insufficient, the disaster which is a regional phenomenon cannot be understood and it does not lead to disaster prevention. In addition, in the case of students with high ability to read maps, there is a sign that they link conceptual knowledge to information which drawn from the map, and think disaster prevention matters even where is unfamiliar for them.

Keywords : geography education, flood disaster, lesson planning, social studies

(26896) Coğrafyacıların Öğretmenlik Dışında Olası İş İmkânları Konusundaki Farkındalıkları

HASAN ÇUKUR ¹, SELAHATTİN AKŞİT ², HEDİYE ARZU GÖKÇE GÜNDÜZOĞLU ¹

¹ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

² PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

harzugokce@gmail.com

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'de de coğrafya öğrenimi görmekte olan coğrafyacı adayları ve orta öğretim kurumlarında görev yapmakta olan coğrafya öğretmenlerinin; öğretmenlik dışında, farklı alanlarda ve kurumlarda çalışabilme konusunda farkındalık düzeylerini sorgulamaktır. Coğrafya doğal ortamda meydana gelen olayların; nedenlerini sorgulayan, bunların dağılımını-haritalamasını yapan, ortamdaki etken ve süreçlerin birbirleriyle olan ilişkilerini irdeleyen, insanın-ortama; ortamında-insan yaşayışı ve faaliyetlerine olan etkilerini analiz eden müstesna bir bilim dalıdır. Tanımda yer alan mekân ile ilgili analizleri yapıp, haritalar eşliğinde raporlar-sonuçlar üreten, meslek insanları da **coğrafyacı**lardır. Coğrafyacıların yetiştirildiği 3 kaynak eğitim kurumu bulunmaktadır. Bunlar, üniversitelerin Fen-Edebiyat Fakülteleri- Coğrafya Bölümleri ile Eğitim Fakültelerindeki Coğrafya Eğitimi Anabilim dalları ve bazı üniversitelerin Uzaktan Eğitim yoluyla Coğrafya Bölümleridir. Fen Edebiyat Fakülteleri Coğrafya Bölümleri, “Araştırmacı Coğrafyacı”/”Akademisyen Coğrafyacı” yetiştirmeyi hedeflerken; Eğitim Fakülteleri Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalları ise “Coğrafya Öğretmeni” yetiştirmeyi hedeflemektedirler. Hal böyle olmakla birlikte, coğrafya alanında öğrenim görenlerin, Coğrafya Öğretmenliği dışında tanımlanmış net bir mesleki tanımları veya imkânları olmadığı için; aday coğrafyacılar, eğitim gördükleri kaynak ne olursa olsun, Coğrafya Öğretmenliğine yönelmektedirler. Avrupa ülkeleri ve hatta Balkan ülkelerinin bazıları ve Rusya'da coğrafya alanında öğrenim görenlerin; yerel yönetimlerde, danışmanlık, CBS uzmanı, Haritacı; Bakanlıklarda Danışmanlık; Ulaştırma, Tarım ve Turizm sektöründe Uzman ve/veya Danışmanlık gibi100'ün üzerinde farklı meslek kolunda görev alabildikleri bir gerçektir. Türkiye'de mezunların öğretmenlik dışında başka bir iş kolunda başarılı olabilecekleri konusunda farkındalıkları ve yeterliliklerinin belirlenmesi önem arz etmektedir.

Çalışma nitel bir araştırma olarak dizayn edilmiştir. Araştırma için coğrafya öğretmenleri ve adaylarına 5 sorudan oluşan açık uçlu anket formları web ortamında kendilerine yönlendirilmiştir. Dönüş yapan 20 katılımcının anket formları içerik analizine tabii tutulmuştur. Analizler sonucunda, Eğitim Fakültesi mezunlarının yarısından fazlası öğretmenlik mesleğini en iyi yapabileceği meslek olarak tanımlamaktadır. Bunun yanında rehberlik, turizm ve çevre ile ilgili alanlarda çalışabileceklerini belirtmişlerdir. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü mezunu olan Coğrafya Öğretmeni ve/veya adaylarından ankete katılan 20 katılımcıdan sadece ikisi akademisyen ve/veya araştırmacı olabileceğini ifade etmektedir.

Coğrafyacıların istihdam ve hangi alanlarda/mesleklerde çalışabilecekleri konusunda görüşlerinin net olmadığı anlaşılmaktadır. Eğitim Fakülteleri mezunlarına öğretmenlik; Edebiyat Fakülteleri mezunlarına da araştırmacı/akademisyen misyonu daha belirgin şekilde vurgulanması yerinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, coğrafyacı, coğrafya öğretmenliği, iş, mekân, insan

Awareness of Geographers about Possible Job Opportunities Other than Teaching

The aim of this study is to question the awareness of geography candidates studying geography and geography teachers working in secondary schools in Turkey about working in different fields and institutions other than teaching. Geography is a science that studies the events occurring in the natural environment; questions the causes, drawing their distribution-mapping, examining the relations of the factors and processes in the environment with each other. It is an exceptional science that analyzes the effects on human life and activities. Geographers analyze the space in the definition and produce reports-results with maps. There are 3 resource training institutions where geographers are trained. These are the Department of Geography in the Faculties of Science and Letters, Department of Geography Education and the Geography Departments of some universities through Distance Education. Faculty of Arts and Sciences, Geography Departments aim to train “Researcher Geographer/Academician”; The Departments of Geography Education at the Education Faculties aim to train “Geography Teachers”. Nevertheless, those studying in the field of geography have no clear professional definitions or opportunities other than Geography Teaching; candidate geographers, regardless of the source they are studying, turn to Geography Teaching. In some of the European countries and even the Balkan countries and Russia, geographers participate in local governments, consultancy, GIS experts, cartographer; consultancy in Ministries; specialist and / or consultant in transport, agriculture and tourism and more than 100 sectors. In Turkey it is important to determine the awareness and competence of the graduates in such a way that they can be successful in another line of business besides teaching.

The study was designed as a qualitative research. For the research, open-ended survey forms consisting of 5 questions were directed to geography teachers and prospective teachers on the web. The questionnaires of 20 returning participants were subjected to content analysis. As a result of the analyzes, more than half of the graduates of the Faculty of Education define the teaching profession as the best profession. They also stated that they can work in the fields of guiding, tourism and environment. Only two of the 20 participants from the Geography Teacher and / or candidates who graduated from the Geography Department of the Faculty of Letters indicate that they can be academicians and / or researchers.

It is understood that geographers' views about employment and in which fields / occupations they can work are not clear. The mission will be more emphasized in place; graduates of the Faculty of Education teaching and Graduates of Faculty of Letters are also researchers / academicians.

Keywords: Geography, geographer, geography teaching, work, space, human

(27050) KPSS' DE ÇIKMIŞ OLAN COĞRAFYA ALAN BİLGİSİ SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE ANALİZİ

MÜCAHİT COŞKUN ¹, FATİH KARTAL ²

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

² SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

fatihkartal@cumhuriyet.edu.tr

Öğretmenlik meslek ve etiğinin çok önemli olduğu, gelecek nesillere daha bilinçli ve kaliteli bir eğitimin hedeflendiği günümüzde eğitime verilen önemi daha da artırmak gerekmektedir. Çünkü gelişen dünya ölçeğinde elde edilen tüm başarılar iyi eğitilmiş bireyler sayesinde gerçekleşmektedir. Bunu gerçekleştirmek her türlü donanıma sahip, bilgi birikim iyi, günlük hayatta ki problemleri rahatça çözebilme kapasitesi yüksek öğretmen kitleleri yetiştirmekle mümkün olmaktadır. Dolayısıyla bunları yapabilmek adına eğitimin kalitesini artırmak için öğretmenlik atamalarında öğretmen adayları birçok testlere tabii tutulmaktadır. Bu açıdan Öğretmen atamalarında daha önceleri Genel Kültür, Genel yetenek ve Eğitim Bilimleri testleri önemli bir kıstasken günümüzde bu testlerin yanı sıra 2013 yılı itibariyle öğretmen adaylarına ÖABT (Öğretmenlik Alan Bilgisini Testi) uygulanmaktadır. Belirli branşlar da olduğu gibi coğrafya branşında da alan bilgisine sahip olmak hem bireysel hem de küresel boyutta önem taşımaktadır. Coğrafya alan bilgisi bireysel faydaları açısından değerlendirildiğinde bireylere milli değer, kültür ve bilincin kazandırılmasında, yaşadığı çevreyi iyi gözlemleyerek geleceğe dair sağlıklı planlamalar yapması açısından fayda sağlarken, evrensel anlamda var olan kültürlerin ve doğanın insanlığın ortak mirası olduğu düşünüldüğünde bu ortak mirasın nasıl ortaya çıktığı hangi aşamalardan geçerek meydana geldiğinin bilincini kazanma anlamında fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda ÖABT' ye katılan adayların KPSS P121 puanı hesaplanmaktadır. Söz konusu alanlarda bu puan esas alınarak yerleştirme gerçekleştirilmektedir. Soruların puan türüne etkisi ise şu şekildedir: Genel Yetenek Testi %15, Genel Kültür Testi %15, Eğitim Bilimleri %20 ve ÖABT %50'dir.

Bu çalışmada, KPSS' de yer alan Coğrafya ÖABT'ye (Öğretmenlik Alan Bilgisini Testi) yönelik hazırlanan sınav sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenerek düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yenilenmiş taksonomi, bilgi ve bilişsel süreç boyutlarından oluşmaktadır. Bilgi boyutunda; olgusal, kavramsal, işlemsel, üst bilişsel bilgi basamakları, bilişsel süreç boyutunda hatırlama, anlama, uygulama, çözümlenme, değerlendirme ve yaratma basamakları bulunmaktadır. Araştırma verileri, 2013-2018 eğitim-öğretim yılların da ÖSYM'nin kendi internet sayfasında yayınlamış olduğu sorulardan oluşmaktadır. Soruların yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi ile elde edilmiştir. Yapılan analizler uzman görüşleriyle desteklenerek yorumlanacaktır. Elde edilen bulgular doğrultusunda literatürde yer alan soruların, yenilenmiş bloom taksonomisine göre hangi düzeyde olduğu tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, KPSS Coğrafya alan bilgisi testi, Coğrafya alan yeterlikleri, Yenilenmiş Bloom taksonomisi.

ANALYSIS OF GEOGRAPHICAL FIELD KNOWLEDGE QUESTIONS RELATED TO THE RENEWED BLOOM TAXONOMY

In today's world, where teaching profession and ethics are very important and a more conscious and quality education is aimed for future generations, the importance given to education should be increased. Because all the achievements in the developing world scale are realized by well-educated individuals. In order to achieve this, it is possible to train teachers who have all kinds of equipment, good knowledge and ability to solve problems in daily life easily. Therefore, in order to improve the quality of education in order to do these, prospective teachers are subjected to many tests in teaching appointments. In this respect, while the General Culture, General Ability and Educational Sciences tests were an important criterion in teachers' appointments, in addition to these tests, ÖABT (Teaching Area Knowledge Test) is applied to the prospective teachers as of 2013. Having knowledge in the field of geography, as well as in certain branches, is important both on an individual and global scale. When geography field knowledge is evaluated in terms of individual benefits, it provides benefits for individuals to gain national value, culture and awareness, to make healthy plans for the future by observing the environment they live in. occurs in the sense of gaining benefit. In this context, KPSS P121 score of the candidates participating in the ÖABT is calculated. Placement is carried out in these areas based on this score. The effect of the questions on the score type is as follows: General Ability Test 15%, General Culture Test 15%, Educational Sciences 20% and SABT 50%.

In this study, it is aimed to determine exam levels of the exam questions prepared for Geography ÖABT (Teaching Area Knowledge Test) in KPSS according to the Renewed Bloom Taxonomy. The renewed taxonomy consists of information and cognitive process dimensions. In the information dimension; factual, conceptual, procedural, metacognitive knowledge steps, cognitive process dimension of remembering, understanding, implementation, analysis, evaluation and creation steps. The data of the research consists of the questions published by OSYM on its website in the 2013-2018 academic year. Content analysis method was used to examine the questions according to the revised Bloom taxonomy. The research data were obtained through document analysis, which is one of the qualitative research methods. When examining the questions of KPSS in 2013-2018 for Geography Teaching according to the information dimension and cognitive process dimension of the renewed Bloom taxonomy, the most of the questions are the “remembering” part (110 questions) and “understanding” part (99 questions). form. However, although there is no question about the cognitive process dimension of application, analysis, evaluation and creation, it is seen that there is no question in the metacognitive information sub-dimension.

Key Words: Geography, KPSS Geography field knowledge test, Geography field competencies, Renewed Bloom taxonomy.

(27120) STRUCTURAL - FUNCTIONAL ANALYSIS OF THE GEOGRAPHIC TRAINING OF THE COUNTRIES IN THE BULGARIAN SCHOOL

STELA DERMENDZHIEVA ¹, TAMARA DRAGANOVA ¹

¹ „ST. CYRIL AND ST. METHODIUS” UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO

tamara_draganova@mail.bg

The situational analysis of the geography training of the countries is based on new normative documents, laws, regulations, state educational standard, learning plans and curricula. The structural-content framework, the conceptual level, the horizontal and vertical links and synthesis, the conceptual ideas in the curricula for the realization of the learning purposes, the algorithm, the innovations and the traditions in the training for the countries in the new realities as a result of the educational reform in Bulgaria have been researched. The article presents the results of the complete and complex study of the field of competence „Geography of the continents and countries” according to the state educational standard and curricula. As an onto-didactic core of the analyzed is the complexity of the system in geographic training. Applying a systematic and complex approach to unity in order to systematize learning content and expanding and deepening it, developing and building continuity between grades and stages of education. The article summarizes the cause-and-effect relationships between the individual components at the class level, stages and degrees of education and the overall geographic characteristics of the country-specific chronological unit. The didactical support for countries' geographic training is also related to the European educational framework, with curricula having a disparate structural pattern of vision and content. The study of the geographic regions, their countries and typical representative regions, the tracking of the complex influence of natural, historical, economic, demographic and political factors on the formation of the regions, their differentiation in Europe, Asia, America, Africa, Australia and Oceania and assessing the importance of countries by region is an up-to-date and modern geographic trend - regionalization. The didactic and methodological aspects of the geography training of the countries in the context of the new educational changes and conditions were studied and outlined, outlining the objectives, the school content, the expected results and other didactical elements. The place and role, importance and choice, the way of presentation and the algorithm for country characterization are studied, as traditional for the Bulgarian school geographic education and as a model for teaching a country. The spiral synthesis of the school content in the curriculum and its mixed model of construction require and enforce the intradisciplinary model of geographic integration and synthesis based on the introduced rules and algorithms in the training. In the study are applied content-analysis, situational and functional analysis, systematic and complex approach, authoring schemes have been developed.

Keywords: learning plans, curricula, Geography of the countries, school geographic education, normative framework.

(27121) SITUATIONAL ANALYSIS AND PROBLEMS OF GEOGRAPHY AND ECONOMY TRAINING IN THE SECONDARY SCHOOL IN BULGARIA

STELA DERMENDZHIEVA ¹, TAMARA DRAGANOVA ¹

¹ „ST. CYRIL AND ST. METHODIUS” UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO

tamara_draganova@mail.bg

The conceptual framework of *Geography and Economics* training in the Bulgarian school is in process of educational reform and building new normative-structural models and ideas applied in the context of adaptation and integration to the European and world educational paradigms and values.

The new procedural framework determines school geographic education as a national priority and a learning process that involves learning, educating and socializing students.

Throughout schooling, the general education of geography and economics is composed by group key competencies: competences in the field of Bulgarian language; communication skills in foreign languages; mathematical competence and basic competences in the field of natural sciences and technologies; digital competence; learning skills; social and civic competences; initiative and entrepreneurship; cultural competence and creativity skills; skills to support sustainable development and a healthy lifestyle and sport. This requires key competences are interdependent and a combination of knowledge, skills and attitudes necessary for personal development of the individual throughout life, for the construction of active citizenship and participation in social life, as well as its suitability for realization of the labor market.

Geography and economics training is the bearer of contemporary social realities and the opportunity to form an objective worldview and a geographical picture in each person's life. The situational analysis in the article is based on normative documents and reveals the complexity of the curriculum content of the social order to school education, including geographic education. The main purpose the teaching of geography is the formation of modern worldview, geographical literacy and geography culture. The article presents a study of the conceptual model of geographic education in the secondary school in Bulgaria by degree and stage of education. The state educational standard and the curricula are analyzed, outlining the problem and the specificity, the situational and didactical aspects of the practical and applied character of the training. The results of the research reveal the logic and the structural-content of the geographic science, the school content, the contemporary didactic concepts of training and learning, the realization of interdisciplinary and intradisciplinary relations and interactions, the traditions and innovations in the geography and economics training, the methods and the techniques of training, the participation of information and communication technologies in the teaching of geography, etc. In the new educational realities of 2016 in the Bulgarian school geographic education, some of the traditions in geography training of natural, socio-economic and regional geography are justified and preserved. The results of the research on the conceptual framework of geographic education in the secondary school in Bulgaria are derived from the application of content-analysis and comparative analysis, situational and conceptual analysis, active-functional analysis, developing intellectual maps, systematic and complex approach, etc.

Keywords : curricula, Geography and economy, Secondary school, educational reform, conceptual framework

(27130) Üstün Yeteneklilerle Yenice Ormanları ve Çevresinde Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi

MÜCAHİT COŞKUN¹, ŞENOL ERTEN², İLKER ERDÖNMEZ²

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

² MAMAK BİLİM VE SANAT MERKEZİ

ilkererdonmez@gmail.com

Doğa eğitimi ile bireylerin doğanın ve doğa sorunlarının farkına varmaları, doğayı sevmeleri, korumalarını ve öğrencilerde istedik davranışların daha kolay kazanılması sağlanacaktır. Doğa eğitimlerinin kısıtlı sürelerde de olsa bireylerin doğal süreçler konusunda bilgi edinmelerine olanak tanıdığı, onların doğaya olan yatkınlıklarını arttırdığı, daha duyarlı ve bilinçli kıldığı, daha bağımsız, yaratıcı ve eleştirel düşünen bireyler olmalarına katkıda bulunduğu birçok araştırmacı tarafından vurgulanmaktadır. Bu çalışmada TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları tarafından desteklenen “Üstün Yeteneklilerle Yenice Ormanları ve Çevresinde Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi” projesi kapsamında yapılan doğa eğitimi ile özel yetenekli öğrencilerden elde edilen bulgular ve sonuçların paylaşılması amaçlanmaktadır. Projeye ülkemizin sadece % 2’sini oluşturan özel yetenekli bireylerden Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim gören 12-14 yaş aralığındaki 29 öğrenci katılım sağlamıştır. Hazırlanan doğa eğitimi programında coğrafya, biyoloji, astronomi, arkeoloji, ekoloji ve etnografya gibi farklı disiplinlerin araştırma alanında yer alan etkinlikler yer almıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak önceden hazırlanmış ve uzman görüşü alınmış anket formları kullanılmıştır. Araştırmadaki çalışma grubunu Türkiye genelindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde özel eğitim alan ve rastgele seçilen 29 üstün yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan ve araştırma grubu sayısı açısından Non-parametrik olarak ifade edilebilecek; Kontrol grupsuz Deneysel desene yer verilmiştir. Araştırmada ilki öğrencilerin görüşlerini içeren beşli likert yapıdaki form ön ve son test olarak bir diğeri öğretmen gözlemlerini almak için oluşturulan değerlendirme formu da nicel yapıda hazırlanarak çalışma sonrası uygulanmıştır. Nicel yapıdaki her iki veri toplama aracından elde edilen veriler SPSS.20 paket programı ile analiz edilmiştir.

Doğada aktif olarak altı gün boyunca Yenice, Safranbolu ve Eskipazar ilçelerinde gerçekleştirilen etkinliklerle öğrenciler doğayla buluşmuş, doğa ile bilim arasındaki işlevsel bağlantıyı disiplinler arası çalışmalarla anlamaya çalışmışlar, sanat ve spor etkinlikleriyle de doğanın içinde eğlenerek öğrenme fırsatı bulmuşlardır. Projede yer alan etkinlikler üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin baskın olarak tercih ettikleri görsel ve dokunsal öğrenme stillerine uygun şekilde hazırlanmıştır. Doğada üstün yetenekli öğrenciler, öğretmenler, akademisyenler ve eğitimciler bir araya gelip " Doğa insanın tek evidir" sloganı ile çalışmalar yapmışlardır. Uygulanan etkinliklerin neticesinde öğrencilerin kanaatlerinden, doğa eğitiminin etkililiğini gösteren ön ve son test sonuçlarının anlamlı bir ilişki içinde bulunduğu ve $\bar{x}$:4.42 gibi yüksek bir oran ortaya konmuştur. Rehber öğretmenlerin gözlem sonuçları da araştırmanın neticesinin $\bar{x}$:4.46 olarak ortalamanın çok üzerinde değer taşıdığı görülmüştür. Bu durum göstermiştir ki; öğrencilerin okul dışı doğa etkinliklerine katılmaları doğal çevre ile ilgili bilgi, merak ve farkındalıklarının artmasına, doğayı daha iyi anlama ve doğadaki neden-sonuç ilişkisini kavramalarına olanak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler : Üstün Yetenek, Yenice, Öğrenci, Doğa Eğitimi, Bilim.

The Nature Education Based on Ecology For Gifted Students in Yenice

Through nature education, it will be ensured that individuals become aware of nature and nature problems, love nature, protect nature, and acquire desired behaviors in students more easily. It is emphasized that nature education enables individuals to learn about natural processes, even in limited time periods, increases their susceptibility to nature, makes them more sensitive and conscious, and contributes to becoming more independent, creative and critical thinking individuals by many researchers.

In this study, it is aimed to share the findings and results obtained from special talented students in nature education within the scope of "Ecology Based Nature Education in Yenice Forests with Gifted Talents" supported by TUBITAK 4004 Nature Education and Science Schools. The project involved 29 students aged 12-14 who were educated in Science and Art Centers. In the nature education program, in the research area of different disciplines' activities were included such as geography, biology, astronomy, archeology, ecology and ethnography. In the research, screening model which is one of the quantitative research methods was used. As a data collection tool, questionnaire forms which were prepared in advance and received expert opinion were used. Research in the field of special education working group on Science and Art Centers in Turkey in general and constitute a random sample of 29 gifted students.

The working group consists of 29 gifted students randomly selected in Turkey who are educated in Science and Art Centers.

In this research, one of the quantitative research methods and the number of research groups can be expressed as non-parametric; Experimental design was used without control group. In the research, a five-point Likert form, which includes the views of the students, was prepared as a pre- and post-test and the other one was prepared in order to get the observations of the teachers. The data obtained from both quantitative data collection tools were analyzed with SPSS.20 package program.

Throughout active in nature for six days in Yenice, Safranbolu and Eskipazar districts, the students met with nature, they tried to understand the functional connection between nature and science through interdisciplinary studies, they had the opportunity to learn by having fun in the nature with art and sports activities. The activities included in the project have been prepared in accordance with the dominant visual and tactile learning styles of gifted and talented students. In nature, gifted students, teachers, academics and trainers came together and carried out the studies under the motto "Nature is the only house of man." Observation results of the guidance teachers showed that the result of the research was much higher than the average as $\bar{x}$: 4.46, which showed that the students' participation in the nature activities outside the school increased their knowledge, curiosity and awareness about the natural environment, and the cause-effect relationship in nature.

Keywords: Gifted, Yenice, Student, Nature Education, Science.

(27159) COĞRAFYA ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL HARİTALAR

KENAN ARIBAŞ¹, TAHSİN YILDIRIM¹

¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

tyildirim_33@hotmail.com

Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, eğitim-öğretim süreçlerine ciddi katkılar sağlamaktadır. Bu anlamda bilişim teknolojilerindeki fırsatların eğitim-öğretim ortamlarına entegre edilmesi ve verimli bir şekilde kullanılması gereklidir. Coğrafyanın dağılım ilkesi, harita temelli öğretimin gerekliliğini ve öğretimindeki zengin repertuara dikkat edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ortaöğretim coğrafya derslerini hedef alan bu çalışmada, öğrencilerin güncel bilişsel ve duyuşsal donanımları ve bu donanımların örüldüğü postmodern sosyolojik çevre, dijital harita kullanımının, ders işleyiş verimliliği ve öğrencilerin konuyu kavrama oranını arttıracakları öngörülmektedir. Nitekim ilgili alanyazında yer alan çalışmalar ortaöğretim öğrencilerinin harita okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Hem bu sorunu ortadan kaldırmak hem de coğrafyanın dağılım ilkesine sadık kalmak için, haritaların ders programına akredite olması ve bu haritaların platformdan bağımsız mobil cihazlarda kullanılabilecek dijital formata dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı ortaöğretim coğrafya dersleri bağlamında teknolojik gelişmeleri de dikkate alarak dijital haritaların önemini ortaya koymaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda kâğıt harita ve atlasların genellikle hantal ve detaydan yoksun olduğu bununla birlikte görselleştirilen alanın haritanın ölçeği ile sınırlı kaldığı söylenebilir. Bu haritaların temsil ettiği alan üretildiği tarihteki statik temsilleri içerir bu nedenle bu haritalar temsil ettiği alanın bütün özelliklerini kapsamaz sadece sahanın belirli bir özelliğini yansıtır. Basılı haritalar üzerindeki semboller nedeni ile okuyucusu için üst düzey yorumlama becerisi gerektirir. Aynı zamanda bu haritalar sadece çevrimdışı kullanılabilmekte ve güncellenmesi ise ayrı bir sorun teşkil etmektedir. Yeni bir haritanın basılması dışında kâğıt harita ve atlasları güncellemenin başka bir yolu yoktur. Bununla birlikte dijital haritaların kolay güncellenebilme ve detaylandırılabilme gibi özellikleri dikkate alındığında bu haritalar aracılığı ile aynı anda birden fazla özellik ortaya konulabilecektir. Dijital haritaların eğitim-öğretim ortamlarında kullanımının bireylerde dijital harita okuryazarlığı becerisinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı bununla birlikte coğrafya öğretiminin de hayatilik ilkesi çerçevesinde gerçekleştirilmiş olacağı ifade edilebilir. Elde edilen bulgular ve birey teknoloji ilişkisi perspektifinde dijital coğrafya haritalarının etkililik ve verimlilik potansiyeli üzerinde durulacak ve bu doğrultuda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Dijital Haritalar, Harita Bilgisi, Coğrafya Öğretimi

DIGITAL MAPS IN GEOGRAPHY TEACHING

Developments in information technologies make significant contributions to teaching processes. In this sense, it is necessary to transfer the opportunities of the era to educational settings. The principle of distribution of geography reveals that the necessity of map-based teaching and the rich repertoire in teaching should receive attention. In this study, which targets secondary geography courses, it is envisaged that the students' current cognitive and affective equipment and the use of postmodern sociological environments, digital maps where this equipment is constructed, increase the efficiency of coursework and the students' understanding of the subject. As a matter of fact, the studies in the related literature show that the level of map literacy of secondary school students is low. In order to eliminate this problem and to stick to the principle of distribution of geography, maps should be accredited to the related curriculum, and these maps should be converted to digital formats which can be used in platform-independent mobile devices. The aim of this study is to reveal the importance of digital maps considering the technological developments in the context of secondary education geography courses. In this research, qualitative research methods and document analysis method were utilized. Paper maps and atlases are generally cumbersome and lacking detail, however the visualized area is limited to the scale of the map. The area represented by these maps contains static representations at the time of production, does not cover all the characteristics of the area it represents; however, it merely reflects a particular characteristic of the site. Because of the symbols on these maps, it requires a high-level interpretation ability for the reader. At the same time, these maps can only be used offline, and updating them is a whole different problem. Apart from printing a new map, there is no other way to update paper maps and atlases. However, considering the features such as, easy-updating and detailing of the digital maps, more than one feature can be displayed through these maps at the same time. It can be concluded that the use of digital maps in teaching and learning environments will contribute to the development of digital map literacy skills in individuals. In this study, the future of efficiency and productivity potential of digital geography maps will be emphasized in the perspective of student technology relationship.

Keywords: Digital Maps, Map Information, Geography Teaching

(27163) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ 4. SINIFTA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRETMEN ADAYLARININ COĞRAFYA KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR YOLUYLA İNCELENMESİ

BÜŞRA KOÇ¹, FATİH KARTAL¹

¹ SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

bsraakcc1@gmail.com

Birçok branşa ait öğretmen adaylarının alanlarıyla ilgili metafor geliştirmeleri, eğitimcilere değişik bakış açısı sağlarken, öğrencilerin bu anlamda zihinsel senaryolar geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Bu sebeptendir ki coğrafyaya ait kavramların anlatıldığı mikro ve makro ölçekte mekan içerisinde yer alan tüm nesnelere algısının oluşturulduğu sosyal bilgiler dersi bu tür aktif öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilmesi açısından bu yönetime en uygun branşlardan birisidir. Dolayısıyla bu tür zihinsel bağlantıların kurulabilmesi için sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya kavramlarına yönelik tutumlarını belirgin bir şekilde ortaya koymaları gerekmektedir. Bu tutum ve algıları oluşturabilmek için öğrenilen coğrafi bilgileri metafor yoluyla bağdaştırıp analiz etmek gerekmektedir. Metafor kelime olarak, Grekçe “Metapherein” kelimesinden türetilmiş olup, Meta(değiştirmek) ve pherein (taşımak) sözcüklerinin birleşmesiyle oluşturulmuştur. Metafor günümüzde, görüleni güzelleştirmeye yönelik bir bakış açısı oluşturmakla birlikte, genel olarak dünyadaki birbirine benzeyen verileri daha anlaşılır kılan bir düşünme algısı yaratma anlamına gelmektedir. Bilimsel araştırmalar göstermiştir ki metaforik düşünme biçimi, dil ve bilim üzerinde olduğu kadar, insanın günlük yaşamında kendini ifade edişi üzerinde de biçimlendirici bir etki yapmaktadır. Bununla birlikte metaforlar; bireyi yaratıcı düşünmeye, hayal etmeye, kendi yaşantısı içinde anlamlandırmaya yönlendirmektedir. Aynı zamanda metaforlar, bireylerin sınırlanmasını engelleyerek onları yaratıcılığa yönlendirirken, dilin derinliklerinde kendilerini bulmalarını sağlamaktadır.

Araştırma, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal bilgiler öğretmenliği 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının coğrafi kavramlara ilişkin algılarını metafor yoluyla ortaya çıkarabilmeyi amaçlamaktadır. Bu sayede araştırmacılar katılımcıların metafor çağrışımlarından yola çıkarak coğrafya dersiyle ilgili görüşlerini ve coğrafi kavramlara yükledikleri anlamları incelemektedir. Çalışmanın örneklemini toplamda 90 öğretmen adayının görüşleri yer alırken yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. Metaforla ilgili elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ise içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi ile veriler tanımlanır ve veriler içinde saklanan gerçekler derinlemesine ortaya çıkarılır. İçerik analizinde yapılan temel işlem birbirine benzeyen verileri belirli temalar çerçevesinde birleştirmektir. Verilerin analizi için öğretmen adaylarından, veri toplama aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “Coğrafya ..... gibidir; çünkü..... cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmanın sonuçları araştırma tamamlandıktan sonra paylaşılacaktır. Beklenen sonuçlar, öğretmen adaylarının coğrafi kavramlara yönelik bilgilerinin ve algılarının olumlu veya olumsuz yönlerinin yansıtılması şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Metafor, Sosyal bilgiler

THE METHOROLOGICAL INVESTIGATION OF THE PERCEPTIONS OF THE PRIMARY-TO-STUDENT TEACHERS OF THE SOCIAL STUDIES TEACHING REGARDING THE CONCEPT OF GEOGRAPHY

Developing metaphors related to the fields of prospective teachers in many branches provides educators with different perspectives and contributes to the development of mental scenarios in this sense. For this reason, the social studies course, where the concepts of geography are explained and the perception of all objects in the micro and macro scale are created, is one of the most appropriate branches for this kind of active learning activities. Therefore, in order to establish such mental connections, prospective social studies teachers should demonstrate their attitudes towards the concepts of geography. In order to create these attitudes and perceptions, it is necessary to reconcile and analyze the geographical information learned through metaphor. Metaphor is derived from the Greek word “Metapherein olarak and is formed by combining Meta (change) and pherein (carry). Although metaphor creates a perspective to beautify what is seen today, it means to create a perception perception that makes the similar data in the world more understandable in general. Scientific research has shown that metaphoric thinking has a formative effect on language and science as well as on the expression of man in daily life. However, metaphors; it directs the individual to think creatively, to imagine, to make sense within his own life. At the same time, metaphors prevent individuals from being limited and direct them to creativity, while finding themselves in the depths of language.

The research aims to reveal the perceptions of prospective teachers studying in the fourth year of social studies teacher education in terms of geographical concepts through metaphor. In this way, the researchers examine the participants' views about the geography course and the meanings they have attributed to the geographical concepts based on the metaphor connotations. A total of 90 pre-service teachers' opinions were included in the sample of the study, while the phenomenology research design, one of the qualitative research methods, was used. The content analysis method was used to evaluate the data obtained from the metaphor. By content analysis, the data is identified and the facts stored in the data are revealed in depth. The basic process of content analysis is to combine similar data into specific themes. “Geography indan in the semi-structured interview form which is used as data collection tool among the prospective teachers for data analysis. like this; because..... were asked to complete the sentence. The results of the research will be shared after the research is completed. The expected results are reflecting the positive or negative aspects of pre-service teachers' knowledge and perceptions about geographical concepts.

Key words: Geography, Metaphor, Social studies

(27176) Coğrafya Öğretimine Yönelik 360 Derece Videoların Çekimi ve Hazırlanması

TAHSİN YILDIRIM¹, KENAN ARIBAŞ¹, MEHMET ÖZKAYA¹, ÜNAL ŞİMŞEK¹,
ERDAL YILDIRIM¹

¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

tyildirim_33@hotmail.com

Coğrafya, bireye çok boyutlu ve yaratıcı düşünebilme yeteneği ile öğrendiği bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilme alışkanlığı kazandıran bir bilimdir. Bununla birlikte coğrafya, mekânların benzerliklerini ve farklılıklarını coğrafi görünümünün analizi çerçevesinde ele alıp inceler ve insanlara bulunduğu ortamı daha iyi tanıma fırsatı sunarak ondan nasıl faydalanması gerektiğine dair yol gösterir. Coğrafya öğretiminde birçok yöntem bulunmaktadır bu yöntemler çerçevesinde sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler ile öğretim faaliyeti gerçekleşir. Coğrafya öğretiminde sınıf dışı öğretim tekniklerinden olan arazi çalışmalarının büyük önemi vardır. Bu arazi çalışmalarında önemli husus da araştırma sahasının jeomorfolojik özelliklerinin belirlenmesi, o sahada yapılacak her türlü fiziki, beşeri ve sosyo-ekonomik çalışmaya altyapı oluşturarak araştırmaya kolaylık sağlamasıdır. Ancak bu arazi çalışmaları gerçek dünya ortamlarının zorlukları nedeni ile sınırlı kalabilmektedir. Her ne kadar arazi gezisi sırasında öğrencilerin soru ve cevaplarına imkân tanınsa da iyi planlanmamış geziler aslında çoğu kez gözlemsel gezi niteliğinden öteye geçememektedir. Yeni gelişen teknolojilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinde başarılı entegrasyonu bu tür sınırlılıkların en aza indirilmesi hususunda etkili çözümler sunabilmektedir. Bu teknolojilerden biri olan 360 derece videoların da kullanımı farklı alanlarda olduğu gibi eğitim-öğretim ortamlarında da yaygınlaşmaktadır. 360 derece videolar görüntülenen çevrenin 360 derecelik açı ile kayda alınmasını sağlayan video türüdür. Geleneksel görüntüleme cihazlarından farklı olarak en az iki kamera lensi ile kayıt işlemi yapılır ve görüntüleyen kişinin merkezde olduğu küresel bir ortam oluşturulur. Bu sayede izleyiciye gerçeğe yakın bir görüntüleme imkânı verilir. Bu çalışmada Aksaray İl sınırları içerisinde yer alan İhlara Vadisi ve çevresinden yerden ve havadan 360 derece videolar ile kayıt alınma süreci ve bu süreç sonunda elde edilen görüntülerin öğretim ortamında kullanımının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2019 Mayıs ayında gerekli izinler alınarak çekimler yapılmıştır. Çalışmada çekim öncesi hazırlık aşamasında, çekim sırasında ve sonrasında yaşanan durumlar bilimsel bir metotla ele alınmıştır. Hazırlık aşamasında senaryo hazırlanmış, rota belirlenmiş ve gerekli teçhizat temin edilmiştir. Çekim sırasında hazırlanan plana göre ilgili rota üzerinde çekimler yapılmıştır. Bu süreçte araştırmacılar tarafından saha notları, arka plan çekimleri ve ses kayıtları kullanılmıştır. Çekim sonrasında elde edilen yataydaki ham görüntüler video düzenleme yazılımları ile 360 derecelik formata dönüştürülmüştür. Tüm bu süreçler sonunda elde edilen bulgulara göre 360 derece videoların coğrafya arazi çalışmalarında ve coğrafya öğretiminde önemli bir kullanım potansiyelinin bulunduğu söylenebilir. Ancak kamera kalitesi, hava şartları, çekim mesafesi ve kameranın uygun aparat yardımı ile sabitlenmesi vb durumların görüntü kalitesini doğrudan etkilediği gözlenmiştir. Çalışma her ne kadar iki farklı disiplin (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ve Coğrafya) arasında yürütülmüş olsa da farklı disiplinlerin de araştırmaya dâhil edilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sonraki çalışmalar için daha ileri teknik özelliklere sahip teknolojilerin kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : 360 derece video, arazi çalışması, coğrafya

Study for Shooting and Preparing 360 Degree Videos in Geography Teaching

Geography is a science that gives the individual the ability to think multi-dimensionally and creatively, and the skills to relate the information he / she learned to daily life. However, geography examines the similarities and differences of spaces within the framework of the analysis of geographical views, and gives people the opportunity to get to know their environment better and guide them how to benefit from it. There are many methods in teaching Geography, in-class and out-of-class activities. Field studies, one of the out-of-class teaching techniques, have great importance for geography teaching. The important issue in these field studies is to determine the geomorphological characteristics of the research area and to facilitate the research by establishing the infrastructure for all kinds of physical, human and socio-economic studies to be conducted in that field. However, these field studies may be limited due to the difficulties of real world environments. Although it is possible for students to ask questions and answers during the field trip, well-unplanned trips are often like observational trips. The successful integration of emerging technologies in educational activities can offer effective solutions to minimize such limitations. The use of 360-degree videos which is one of the new technologies, is becoming widespread in educational environments. 360 degree videos is a type of video that allows the environment to be recorded at a 360 degree angle. Unlike traditional shooting devices, recording with at least two cameras creates a spherical environment in which the viewer is in the center. In this way, the viewer is given a realistic viewing opportunity. In this study, the process of shooting with 360-degree cameras from the ground and the air in the Ihlara Valley and its surroundings located in Aksaray Province was studied. In addition, the use of images in the teaching environment was included in the study. For this purpose, necessary permissions were obtained in May 2019 and shootings were made. In the study, the situations that occurred during the preparation stage, during shooting and after shooting were handled with a scientific method. The scenario was prepared, the route was determined and the necessary equipment was provided during the preparation phase. According to the plan, images of predetermined places were taken on the route. In this process, field notes, background shots and sound recordings were used by the researchers. The horizontal raw images obtained after shooting were converted to 360 degree format by video editing software. According to the findings obtained from all these processes, it can be said that 360 degree videos have a significant usage potential in Geography field studies and geography teaching. However, it has been observed that camera quality, weather conditions, shooting distance and stabilization of the camera etc. directly affect the image quality. Although the study was conducted between two different disciplines (Computer and Instructional Technology and Geography), it can be stated that different disciplines should be included in the research. For further studies, it may be recommended to use more advanced technologies.

Keywords: 360 degree video, fieldwork, geography

(27273) İNÖNÜ İLÇESİNİN HÜZÜN TURİZMİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ

YAŞAR SARI ¹, AYKAN ATANLAR ²

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

² ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ - SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

aykanatanlar@gmail.com

Alternatif turizm çeşitlerinden biri de Hüzün turizmidir. Anadolu da hüzün turizmi kapsamında değerlendirilebilecek birçok destinasyona sahiptir. Nitekim, Kurtuluş Savaşı zamanında Anadolu'nun her köşesinde savaşlar yaşanmış ve bu savaşlarda çok sayıda şehit verilmiştir. Bu savaşlardan 1. ve 2. İnönü Meydan Muharebesi tarihin akışına yön vermiş önemli savaşlara örnek olarak gösterilebilir. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı İnönü ilçesindeki hüzün turizmi değerlerinin incelenmesi ve bu değerlerin bilinirliğinin ve tanınırlığının sağlanmasına katkı sunmaktır. Diğer taraftan İnönü ilçesinde hüzün turizmine dair çalışmaların yapılması hem ilçe halkının hem de ilçenin tanıtımı için olumlu bir etki yaratabilecektir. Dolayısıyla bu çalışma ile birlikte İnönü ilçesindeki savaş alanlarına olan ilgi ve farkındalık artırılarak bölgenin turistik açıdan canlanması hedeflenmektedir.

Çalışma kapsamında öncelikle hüzün turizmi ile ilgili literatür taraması yapılarak alanyazındaki kabul görmüş kaynaklar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu bağlamda kitaplarda ve ansiklopedilerde İnönü Savaşlarıyla ilgili bilgilere ulaşılmış, bununla birlikte elde edilen bilgilerde coğrafi konum ve rotalarla ilgili net ifadelerle rastlanamamıştır. Bunun üzerine İnönü ilçesinde İnönü Savaşlarının yapıldığı alanlar birçok kez ziyaret edilmiş ve İnönü Belediyesi ile işbirliği yapılarak doğru bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. İnönü ilçesine tekraren yapılan bu ziyaretler ile alınan bilgiler ışığında savaş haritalarının bilgilerine ulaşılmış, bu haritalarla Genelkurmay Başkanlığı Arşivinden elde edilen haritalar karşılaştırılmak suretiyle ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu incelemelerin ardından Arap harfleriyle Osmanlıca yazılan haritalardan elde edilen bilgiler günümüz Türkçesine çevrilerek savaşın her anı ve her cephesi ortaya çıkarılmıştır. Sonrasında doğru yürüyüş rotaları oluşturabilmek amacıyla bölge bizzat yürünerek savaş noktaları, cephe hattı ve mevziler harita üzerinde işaretlenmiştir.

Araştırma bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Bunun sebebi üzerinde çalışılan konunun çok farklı değişkenleri olması ve çoklu veri toplama yöntemlerinin uygulanmasıdır bunun dışında elde edilen bilgilerin derinlemesine incelenmesi de bu yöntemin seçilmesinde etkili olmuştur. Bu yöntemde veriler sistemli bir şekilde toplanır ve gerçek ortam yerinde kontrol edilir. Çalışmanın verilerini ikincil kaynaklar, uydu fotoğrafları ve İnönü Belediyesinden alınan Genelkurmay Başkanlığına ait dokümanlar oluşturmaktadır. Veriler incelendiğinde elde edilen bulgularla İnönü Meydan Muharebelerinin savaş hatları oluşturulmuştur. Hatların oluşturulmasından sonra bu veriler, dijital harita üzerinde işaretlenmiş ve biri 32 km diğeri 4 km uzunluğuna sahip yürüyüş rotaları ortaya çıkartılmıştır. Çalışmanın sonucunda Genelkurmaydan, kitaplardan ve ansiklopedilerden alınan bilgiler ışığında savaşın gidişatı aydınlatılmış, savaşın geçtiği bölgeler açık ve net bir şekilde belirtilmiştir. Bunun üzerine Savaş Hattı ve Müdafaa Hatları yürüyüş yolları oluşturulmuştur. Oluşturulan rotalar şematik olarak detaylı şekilde çalışmaya eklenmiş ve yapılmak istenen çalışmalar anlatılmıştır. Yürüyüş rotalarının oluşturulması ve farkındalık çalışmalarının yapılması bölgeye sahip olduğu turizm potansiyelini kullanma fırsatını verebilecektir. Ayrıca İnönü ilçesinin önemini insanlar tarafından daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Hüzün Turizmi, İnönü Savaşları.

EXAMINATION OF THE DISTRICT OF İNÖNÜ WITHIN THE FRAMEWORK OF DARK TOURISM

Dark tourism is considered as one of the alternative tourism types. And Anatolia region has many destinations where can be considered in context of dark tourism. During the Turkish Independence War many battles took place at the every corner of the Anatolia, and many have lost their lives in these battles. First and Second Battles of İnönü can be given as an important example that changed the flow of history. Therefore, the purpose of this study is to examine the values of dark tourism in the district of İnönü and also contributing to the awareness and recognition of these values. On the other hand, conducting studies about the dark tourism in the district of İnönü would create a positive impact on the people of İnönü and also to the promotion of the district. Therefore, this study, aims to create an awareness to the battle fields in district and promote it as a touristic destination.

First, a literature review about the dark tourism has been conducted and generally accepted sources, materials were examined in detail. In this context, information about the Battles of İnönü has been obtained from books and encyclopedias. Along with that, no clear expressions regarding the geographical location and routes of battle field have been found in the information obtained. Whereupon, battlefields in the district of İnönü has been visited many times and also cooperated with the municipality of İnönü to access accurate information. In the light of the information received through repeated visits to the district of İnönü, battlefield maps has been acquired and examined in detail. Also, these maps were compared to the ones at the archives of the Turkish Armed Forces, General Staff. After these examinations, every moment and fronts of the war have been revealed by translating the information on the maps written in Ottoman with Arabic alphabet into today's Turkish language. Thereafter, the area was covered on foot by researchers to set up accurate walking routes, also battle points, front lines and positions have been marked on the map.

This research is designed as a case study since the subject studied in this research has very different variables and multiple data collection methods are applied to the research. Also, in-depth analysis of the information obtained from the sources was effective in the selection of this method. Data was collected systematically and controlled on the place in this method. The data of the study consists of secondary sources, satellite images, and the documents obtained from both Municipality of İnönü and Turkish Armed Forces, General Staff. When the obtained data were examined, the battle lines of the First and Second Battles of İnönü were formed according to the findings. After forming the lines, these data were marked on digital maps and two different walking paths has been revealed, one of which is 32 km long and the other is 4 km long. At the end of the study, in the light of the information obtained from the Turkish Armed Forces, books and encyclopedias, the course of the war were illuminated and the locations where the battles took place were clearly indicated. Whereupon, walking paths of offensive line and defensive line has been formed. These formed routes have been added to this study, schematically, detailed and also future desired studies were explained. Forming walking routes and conducting studies on awareness will give chance to the area to use its tourism potential. In addition, it is thought that it will help people to understand the importance of the District of İnönü better.

Keywords: Alternative Tourism, Dark Tourism, Battles of İnönü

(27290) Some characteristics and problems of the earthquake education practices in Japan

Toshio HATSUZAWA¹

¹ *FUKUSHIMA UNIVERSITY*

hatsuzaw@educ.fukushima-u.ac.jp

In this study, I intend to clarify about some characteristics and problems of the earthquake education on elementary, junior high and high schools in Japan.

By the school education of Japan, learning about the natural disaster is performed by science, social studies and composite learning mainly. At first, I explain a Japanese curriculum. In the science, students learn the mechanism about natural disasters. But the formation or the change of the plateau simply take up in the elementary school and do not take away the disaster directly. Earthquake disaster is taken up in the 1st grade in junior high school. Earthquakes and volcanos are taken up, and students learn the mechanism of volcanic eruption and the earthquake. Similarly, students learn about meteorological disaster in the 2nd grade in junior high school. In the high school, relations with plate motion and an earthquake and the volcanic activity are taken up. In science education, students learn the mechanism of the disaster in Japan. However, the object of the science education is limited on nature. Social studies (especially geographical) education takes charge of the human beings.

In the elementary school social studies, education about disasters and the security is provided in each school year. The 3rd graders learn a hometown about the activity of a fire department and the police ensuring the local security in an example. 4th graders learn about activities to protect from natural disaster, and 5th graders learn about the characteristic of the country and the relations with the disaster. In contrast, the special unit about disasters does not be comprised at the junior high school. In the high school, geography becomes required in a new course from 2022, and disaster prevention education is taken up greatly in that. The learning about the disaster in social studies establishes an important point in an elementary school and the high school. It is related with disaster prevention education of Japan putting an important point in "protecting the life of the student". The natural disaster is a regional phenomenon, and the disaster that we should prepare for varies according to an area. And we must know what happens in the time of a disaster to survive. It is necessary "to understand an area, and to prepare for a disaster". It is social studies education to be in charge of this.

I can say, disaster prevention education of Japan is carried by social studies. However, it is a problem on the curricula not to link learning of the science and geography. To solution the problems, various teachers in each school have done lots of empirical lessons.

I use articles about earthquake education carried as documents of this study by Cinii which is an article search site of Japan. I extracted articles in conjunction with school education published from them from 2012 through 2018. What limited an article to a thing published after 2012 is to grasp a characteristic of the earthquake education after the East Japan great earthquake disaster. 64 articles were extracted from this work. I grasp some characteristics and problems of the current earthquake education of Japan through the analysis of these articles.

It is an omission of a systematic curriculum about the earthquake education that I think to be the biggest problem by earthquake education of Japan. The study on experimental curriculum making is limited to a few. Many studies concentrate on the specific contents including the commentary of the structure of the natural science-like earthquake. I think that this scenery has the framework of subject. Each subject educates the contents about the earthquake separately. As a result, general earthquake education is not provided.

In conjunction with this, it is pointed out that a refuge action is not tied to learning such as the mechanism such as earthquakes or the reading of the hazard map. In these studies, enough analyses are not added about the cause. However, I think that I interfere with the omission of a systematic curriculum of the earthquake education structuring individual learning contents. The lack of the systematic curriculum lets you separate the acquisition and the action of knowledge and the skill.

In addition, the earthquake education in the support school has particularly many problems. In the support school, fire drills are attached great importance to than knowledge education especially by the characteristic. However, students cannot apply the fire drill not to be tied to knowledge education. It is a difficult problem how students evacuate when they suffer from it at home. It is necessary to keep a school and domestic cooperation closely, and to check the refuge system routinely.

I pointed out some main problems of the earthquake education of Japan as things mentioned above. The improvement of these problems is necessary.

Keywords : geography education, earthquake education, problems of curriculum, separate the acquisition and the knowledge

(27301) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Göre “Neden Coğrafya Öğreniyoruz?”

NECATİ TOMAL ¹, MURAT BAYRAM YILAR ¹, YILDIRAY KARADAĞ ¹

¹ ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

yildiray.karadag@omu.edu.tr

Coğrafya; konuları, ürettiği bilgi, kullandığı araç-gereç ve tekniklerle günümüzde tüm insanların karşılaştığı problemlerin çözümünde başvurdukları en önemli bilim dallarından biridir. Bu nedenle birçok ülke coğrafya eğitimine büyük önem vermektedir. Coğrafya eğitimi ile bireyler dünyadaki farklı insanları, kültürleri, mekanları, ülkelerin ekonomilerini ve toplumsal yapılarını öğrenebilir. Bu sayede diğer ülkelerdeki insanlarla aralarındaki bağlantı ve ilişkileri kavrarlar. Bu durum günümüz toplumları için hayati bir öneme sahiptir. Çünkü küresel bir köy haline gelen dünyamızda diğer ülkelerin ekonomileri ile rekabet edebilmek, gelişmeleri anlayabilmek ve daha öteye taşımak, yeni fikirler üretmek ve ülkenin kalkınmasını artırmak için dünyayı öğrenen bireylerin yetişmesi bir zorunluluk olmuştur. Ülkemizde coğrafya eğitimi, eğitim kademelerinin hemen hemen her aşamasında çevre, insan ve zamana dair konuları içermekte ve ilköğretim seviyesinden başlayarak lise seviyesine kadar zorunlu bir ders olarak okutulmaktadır. Coğrafya konuları ilköğretimde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler, lisede ise coğrafya dersleri adıyla okul programlarında yerini almıştır. Bu dersler aracılığıyla genel olarak öğrencilerin çevresinde olanları anlamaları ve dünya ve yaşadıkları mekân hakkında bilinçli olmaları amaçlanmaktadır. Bu amaçları gerçekleştirmek için kuşkusuz öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Özellikle ilköğretim kademesinde hayat bilgisi dersi ile kıyaslandığında içerisinde coğrafyaya ilişkin daha çok tanım, kavram ve ilkeleri içeren ve ileride öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutum ve ilgisinin yönünü belirleyebilecek olan sosyal bilgiler dersini yürütecek olan öğretmenlerin görevleri çok önemlidir.

Bu nedenle araştırmada gelecek yıllarda görev alacak olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya öğreniminin nedenlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. İlgili alanyazın incelendiğinde coğrafya öğrenimine yönelik ilköğretim ve lise programlarını inceleyen kuramsal çalışmalara, nicel araştırma yöntemleri ile işe koşulan ve öğretmen adaylarının coğrafya eğitime yönelik tutumlarını, algılarını ve görüşlerini belirlemeye çalışan araştırmalara, coğrafya eğitime yönelik ölçek geliştirme araştırmalarına ve metafor çalışmalarına ulaşılmıştır. Fakat sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya öğrenimi yönelik görüşlerini inceleyen nitel bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle araştırmanın ilgili alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu anket formu ile elde edilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu ise 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 64 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcı grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisi kullanılmış ve iki ölçüt belirlenmiştir. Bunlardan birincisi son sınıfta öğrenim görüyor olmak, ikincisi ise sosyal bilgiler lisans programında yer alan coğrafya derslerini başarılı ile geçmiş olmaktır. Araştırmada veri analizi için içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları coğrafya dersini; insan hayatını kolaylaştıran, insanın temel ihtiyaçları olan yeme-içme, barınma ve giyim gibi konularda bilgisine ihtiyaç duyulan, yaşadığımız çevredeki kültürel mirasın farkına varmamızı sağlayan ve bu birikimler sayesinde geleceğe yön vermemize katkı sağlayan önemli bir ders olarak görmektedir.

Anahtar kelimeler: Coğrafya eğitimi, öğretmen adayları, sosyal bilgiler

"Why do we learn geography?" according to Social Studies Teacher Candidates

With the subjects it handles, the knowledge it generates, and the tools, means and techniques it utilises geography is one of the most important branches of science which people refer to in solution of problems they face in our time. Therefore, many countries place great importance in geography education. With geography education the individual may learn about different peoples, cultures and locations of the world, as well as economies and social structures of countries. This allows one to comprehend the connections and relationships between people in different countries. This point is critically important for today's societies. Because, in the modern world which has become a global village, it has become a necessity to raise individuals knowledgeable about the world in order to compete with economies of other countries, to understand developments and improve them further, to create new ideas and to increase national development. In our country geography education covers subjects on environment, people and history in almost all stages of all education levels, and it is taught as a mandatory subject from primary school level to high school level. Geography subjects find place in primary education in scope of the life studies and social studies courses, and under the title of geography courses in high school education. The general aim of these subjects is to instil the students with an understanding of events happening around them and provide them with an awareness of the world and the environment they live in. Without doubt, teachers have a large role in achievement of these goals. The role of teachers who conduct the lectures for the social studies courses which cover more definitions, concepts and principles of geography and which can determine the attitude of students against the subject of geography carries greater importance, especially in comparison against life studies courses on the primary education level.

Therefore, this study aims to examine opinions of the social studies teacher candidates, who will be deployed in coming years, in regard of the reasons for geography education. Examination of relevant literature has revealed theoretical studies examining primary education and high school curricula regarding geography education, studies using quantitative research methods in an attempt to determine attitudes, perceptions and opinions of active teachers and teacher candidates regarding geography teaching, studies aimed to develop criteria for geography teaching and metaphorical studies. However, no qualitative study examining opinions of social studies teacher candidates regarding geography education was found. Therefore, we believe this study will contribute to the literature in the relevant field. In this context, this study utilises basic qualitative research method, a type of qualitative research. Study data was gathered by the open-ended survey form developed by the researchers. The study population consists of 64 teacher candidates receiving education in the Ondokuz Mayıs University Department of Social Studies Teaching in the 2018-2019 academic year. When determining the study population criterion sampling strategy, a goal-oriented sampling method, was used and two criteria were determined. One of these criteria is being a senior class student and the second is having successfully passed the geography courses in the social studies license program. The content analysis approach is used for data analysis in the study. According to the derived findings, the teacher candidates view geography as an important subject which facilitates human life, which is required knowledge in regard of fundamental human needs like food, accommodation and clothing, which fosters awareness of cultural heritage in our environment and allows people to direct their future thanks to this accumulation of knowledge.

Keywords: Geography education, teacher candidates, social studies

(27309) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIM ALIŞKANLIKLARI VE MOTİVASYONLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA; NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

MUHAMMED ÇETİN¹, ABDULKADİR UZUNÖZ²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ, FEN- EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ SOSYAL BİLGİLER BÖLÜMÜ
muhammed.cetinn.66@gmail.com

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında eğitim ve öğretimine devam eden kolayda örnekleme yolu ile seçilen öğrenci gruplarının sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonlarını belirleme ve Coğrafya öğretmeni adaylarının Coğrafya eğitiminde çağdaş metot ve teknik kullanım bilgisine sahip olup olmadığını tespitini hedefleyen bu çalışma nicel verilere dayalı genel tarama modelinde ve ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırma evreni, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2018 -2019 eğitim öğretim yılında Fen – Edebiyat Fakültesi’nde okuyan Coğrafya öğrencileri (1 ve 2’inci sınıf), Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinde okuyan (2 ve 3’üncü sınıf) Sosyal bilgiler öğretmeni adayları ile Fen – Edebiyat Fakültesi’nde okuyan Felsefe grubu öğrencileri (3’üncü sınıflar) olarak sınırlandırılmıştır. Araştırma örnekleme kolayda örnekleme yoluyla seçilen 190 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmada Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nde okuyan farklı bölümlerde eğitimini devam ettiren öğrenci gruplarının sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma da güvenilirlik, frekans analizi, Çalışmada Öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla T- testi, Tek yönlü varyans (ANOVA) testleri uygulanmıştır. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha (α) değeri 0,937 olarak ölçülerek kullanılan ölçeğin güvenilir olduğu kanısına varılmıştır. Araştırmada aynı zamanda Coğrafya öğretmeni adaylarının Coğrafya eğitiminde çağdaş metot ve teknik kullanım bilgisine sahip olup olmadığını test etmek amacıyla uygulanan t-testindeki M21, M22 ve M42 sorularına verilen yanıtlar ayrıca değerlendirilmiştir. Yapılan t-testi sonucunda Coğrafya öğretmeni adayları içerisinde erkek katılımcıların hem sosyal medya kullanım alışkanlığı ve motivasyonları hem de Coğrafya eğitiminde çağdaş metot ve teknik kullanım bilgisi kadın katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Uygulanan t-testinde sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyon düzeylerinde erkek ve kadın katılımcılar arasında istatistiksel anlamda bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Varyansların homojenlik durumunda p değeri $0,163 > 0,05$ homojen dağılımda olup, H_0 hipotezi tek yönlü varyans için homojen dağılım göstermiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, internet kullanım motivasyonlarını saptamak amacıyla Balcı ve Ayhan (2007) tarafından hazırlanmış, İçirgin (2018) tarafından bir yüksek lisans tez çalışmasında uygulanmıştır. Ölçek maddelerinde yer alan internet ifadeleri sosyal medya olarak çevrilmiştir. Araştırmada kullanılmadan önce ölçeğin pilot uygulaması yapıp, geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları ölçeğinde deneklerin söz konusu maddelere katılma derecelerini belirlemek için 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekle de; Tamamen Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Fikrim Yok (3), Katılıyorum (4) ve Tamamen Katılıyorum (5) Aralıklarında yanıtlar bulunmaktadır. Araştırmada elde edilen ve toplanan veriler önce Microsoft Excel 2016 şablonuna veri setleri halinde girilmiş daha sonra istatistik programlarında analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Nevşehir Üniversitesi, Sosyal Medya, Alışkanlık, Motivasyon, Coğrafya eğitimi

A RESEARCH ON THE HABITS AND MOTIVATION OF SOCIAL MEDIA USE OF UNIVERSITY STUDENTS; NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ UNIVERSITY EXAMPLE

The aim of this study is to determine the social media usage habits and motivations of the student groups selected by easy sampling in Nevşehir Hacı Bektaş Veli University in 2018-2019 academic year and to determine whether the Geography teacher candidates have modern methods and techniques in Geography education is a research in the general survey model based on quantitative data and the relational survey model. Research population, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Geography students (1st and 2nd grade) studying in Faculty of Arts and Sciences in 2018-2019 academic year, Social Studies teacher candidates (2nd and 3rd grade) studying in Faculty of Education and students of the Faculty of Arts and Sciences (3rd grade). The sample of the study was applied to 190 students selected by simple sampling. In this study, social media usage habits and motivations of students who continue their education in different departments of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University were tried to be determined. In the research, reliability, frequency analysis, T-test and One-way ANOVA tests were used to determine the social media usage habits and motivation levels of the students. As a result of the reliability analysis, Cronbach Alpha (α) value was measured as 0.937 and the scale used was found to be reliable. In the study, the answers given to the M21, M22 and M42 questions in the t-test were also evaluated in order to test whether the prospective Geography teacher candidates have knowledge of contemporary methods and techniques in Geography education. As a result of the t-test, both the social media usage habit and motivation of the male participants and the knowledge of contemporary methods and techniques in Geography education were higher than the female participants. In the t-test, there was no statistically significant difference between male and female participants in social media usage habits and motivation levels. In the case of homogeneity of the variances, p value is $0.163 > 0.05$ homogeneous distribution and H_0 hypothesis showed homogeneous distribution for one-way variance. Social media usage habits and motivation scale of university students were used as data collection tool. The scale was prepared by Balcı and Ayhan (2007) in order to determine the motivations of internet use and was applied by İçirgin (2018) in a master thesis. Internet expressions in the scale items were translated as social media. Before being used in the study, the scale was piloted and validity and reliability analyzes were performed. A 5-point Likert-type scale was used to determine the degree of participation of the subjects in the social media usage habits and motivation scale of the university students. With this scale; There are answers in the Completely Disagree (1), Disagree (2), No Idea (3), Agree (4) and Completely Agree (5) ranges. The data obtained and collected in the research were first entered into Microsoft Excel 2016 template as data sets and then analyzed in statistical programs.

Keywords: Nevşehir University, Social Media, Habit, Motivation, Geography education

(27314) COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ÇEVRE VE TOPLUM ÜNİTESİNİN MEDYAYA YANSIMALARI

ELİF DOĞU GÜLTEKİN¹, MEHMET ÜNLÜ¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

elifdogu44@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı günlük gazeteler, aylık/haftalık yayın yapan dergiler, televizyon programları ve internet haberlerinin Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda yer alan çevre ve toplum ünitesini hangi oranda kapsadığını saptamak ve coğrafya öğretmenlerinin ilgili çalışma konusuna ilişkin düşünce ve algılarının belirlenmesini sağlamaktır. Bu araştırmanın; 1. Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda yer alan çevre ve toplum ünitesinin medyanın türlerinde yer alma durumlarının saptanması, 2. Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda yer alan çevre ve toplum ünitesindeki konuların öğretiminde coğrafya öğretmenlerinin medyada yer alan haber ve bilimsel metinlerden ne derece yararlandığının saptanması, 3. Araştırmacıların, çevre ve toplum ünitesinin medyada yer alma durumuyla ilgili yapacağı yeni çalışmalarına ışık tutması açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu Türkiye'de aylık yayın yapan 4 popüler bilim dergisi, haftalık yayın yapan 1 popüler bilim dergisi, izlenme oranı yüksek 5 televizyon kanalı, tıklanma oranı yüksek 5 internet haber sitesi ve tirajı yüksek 5 ulusal gazeteden oluşmaktadır. Çalışmada nitel veri toplama araçlarından doküman inceleme ve görüşme metodları kullanılmıştır. İncelenen medya türlerinde çevre ve toplum ünitesine karşılık gelen haber sayısı en fazla olan gazete Birgün, televizyon kanallarında CNN Türk, internet haber sitelerinde www.cnnturk.com olmuştur. Popüler bilim dergilerinden ise çevre ve toplum ünitesiyle ilgili en fazla bilimsel metnin National Geographic dergisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Çalışmada uygulanan betimsel analiz sonucu medya türlerinde çevre ve toplum ünitesine karşılık gelen haber ve bilimsel metinlere dair altı konu başlığı ortaya çıkmıştır. İncelenen medya türlerinde çevre ve toplum ünitesine karşılık gelen toplam 275 haber ve bilimsel metinden; doğal afetler konulu 127, çevre duyarlılığı konulu 74, çevre kirliliği konulu 27, insanların canlı hayatına zarar vermesi konulu 21, doğal çevreyi kullanma konulu 13, küresel ısınma konulu 13 haber ve bilimsel metin yer aldığı tespit edilmiştir. Çevre ve toplum ünitesine karşılık gelen haber ve bilimsel metinlere dair ortaya çıkan altı konu, Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda 9., 10., 11., ve 12. sınıf düzeyinde sadece çevre ve toplum ünitesinde yer alan kazanımlar açısından incelenmiş olup diğer ünitelerde yer alma durumuna bakılmamıştır. İncelenen medya türlerinde çevre ve toplum ünitesine karşılık gelen haber ve bilimsel metinlerin konularının ortaöğretim sınıf düzeylerine göre dağılımına bakıldığında doğal afetler konusunun 10. sınıf, çevre duyarlılığı konusunun 9., 11. ve 12. sınıf, çevre kirliliği konusunun 9., 11. ve 12. sınıf, insanların canlı hayatına zarar vermesi konusunun 9. ve 12. sınıf, doğal çevreyi kullanma konusunun 9. sınıf, küresel ısınma konusunun 9. ve 11. sınıf düzeyinde coğrafya derslerinde okutulduğu görülmektedir. Coğrafya öğretmenleriyle yapılan görüşme sonucunda coğrafya öğretiminde en çok internet haberlerinden en az ise gazete haberlerinden yararlandığı görülmüştür. Öğretmenlerin güncel bilgilere ulaşma, alan bilgisine sağladığı katkı, ilginç ve popüler bilgiler sunma nedeniyle çeşitli popüler bilim dergilerini takip ettiği görülmüştür. Görüşmeye katılan 5 coğrafya öğretmeninden 4'ü çevre ve toplum ünitesinde yer alan konuları öğrencilere daha iyi kavratılabilmek için dergilerden yararlandığını, 1'i ise yararlanmadığı cevabını vermiştir. Yararlanıyorum cevabını veren öğretmenlerden 4'ü de Atlas ve National Geographic dergilerinden çevre ve toplum ünitesinde yer alan konuları öğrencilere daha iyi kavratılabilmek için yararlandığını dile getirmiştir. Görüşmeye katılan 5 öğretmenden 3'ü çevre ve toplum ünitesiyle alakalı konuların yazılı/görsel medyada yeterince yer bulabildiğini düşünmektedir. Medya, toplumun her kesimine kolaylıkla ulaşabilen etkili bir araç olduğundan dolayı medyanın çevre ile ilgili dili toplum düzeyinde önemli bir yer tutmaktadır. Küresel iklim değişikliğinin ve çevre sorunlarının gün geçtikçe tehlikeli bir boyut kazandığı günümüzde çevre ve toplum ile ilgili haberlerin ve bilimsel metinlerin artırılması toplumsal bilinç kazanmada önemlidir. Tüm medya türlerinde incelenen toplam 8427 haber ve bilimsel metinden çevre ve toplum ünitesine karşılık gelen haber ve bilimsel metin sayısı 275, çevre ve toplum ünitesine karşılık gelmeyen haber ve bilimsel metin sayısı ise 8152'dir. Bu sayısal ifadeden de anlaşılacağı üzere çevre ve topluma dair konular medyada yeterince yer bulamamaktadır. Coğrafya öğretmenleriyle

yapılan görüşme sonucu genel olarak söylenebilecek ana fikir ise internette, gazetelerde veya televizyon kanallarında yer alan günlük yaşamdan haberlerin ve popüler bilim dergilerinde yer alan bilimsel metinlerin coğrafi bilgileri pazarlayıp okul içi veya okul dışı coğrafyayı zenginleştiren öncüller olduğudur. Coğrafya Dersi Öğretim Programı doğal sistemler, beşerî sistemler, küresel ortam: bölgeler ve ülkeler, çevre ve toplum ünitelerinden meydana gelmektedir. Bu her bir ünitenin öğretimi sonrasında öğrencilerden bu ünite içerikleriyle ilgili haber toplamaları istenebilir, internet haber sitelerinden alınabilecek bilgisayar çıktısı ve gazete haberlerinden sınıf duvar gazeteleri oluşturularak öğretimde güncellik sağlanabilir. Böylece yaparak-yaşayarak öğrenme de gerçekleştirilerek bilgide kalıcılık sağlanabilir. Ayrıca haberler ve bilimsel metinler öğrencilerin tablo ve grafik yorumlama becerilerini geliştirmede yardımcı niteliktedir. Haberler ve bilimsel metinler ilgi çekici olduğu için öğrencilere derse yönelik motivasyon kazandırmaktadır. Haberler ve bilimsel metinlerden oluşan coğrafya dergisi veya coğrafya gazetesi çıkartılıp okullara dağıtımı sağlanarak müfredatı destekleyici nitelikte ek kaynak olarak coğrafya derslerinde kullanılabilir. Televizyon kanalı haber bülteninde yer alan bir haber videosunun gösterimi birden fazla duyu organına hitap ettiği ve karmaşık görünebilen konuları daha sade sunabildiği için öğrenmede etkililiğin artmasına, öğrenciler arasındaki etkileşim ile güdülenme düzeyleri ve katılım oranlarının yükselmesine yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Dersi Öğretim Programı, Medya, Çevre ve Toplum

Media Reflections Of The Environment And Society Unit In The Geography Curriculum

This study is designed to examine the place of "environment and society" in the media. Geography teachers were also interviewed. This research;

1. Determining the status of the "environment and society" unit in the Geography Curriculum in media types, 2. Determination of the extent to which geography teachers benefit from the news and scientific texts in the media in the teaching of the subjects in the "environment and society" unit in geography course curriculum, 3. It is thought that researchers may be useful in their new work on the environment and the media. Data sources were published in 2019. Five national newspapers reviewed for 15 days. Four popular science journals published every month were examined for 3 months. A popular science magazine published every week was reviewed for 3 weeks. Five television channels with a large number of viewers were watched for 5 days. Five Internet news sites with high click-through rates were viewed for 10 days. Qualitative methods were used in the study. The data, which is the source of the study, were collected by document review and the data were subjected to descriptive analysis. In the media types examined, the number of news corresponding to the environmental and society unit was the highest; Birgün Newspaper, CNN Türk TV channel, www.cnnturk.com internet news website. National Geographic magazine has the highest number of scientific texts related to the environment and society unit from popular science magazines. As a result of the descriptive analysis applied in the study, six topics related to news and scientific texts corresponding to the environment and society unit in media types emerged. From a total of 275 news and scientific texts corresponding to the environment and society unit in the media types examined; 127 on natural disasters, 74 on environmental sensitivity, 27 on environmental pollution, 21 on harming people's living life, 13 on using the natural environment, 13 news and scientific texts on global warming have been found. Six topics related to the news and scientific texts corresponding to the environment and society unit; 9., 10., 11. and 12. at grade levels it was only studied in terms of subjects found in the environment and society unit.

In the types of media studied, the distribution of the topics of news and scientific texts corresponding to the environment and society unit according to secondary school grade levels is as follows:

the subject of " natural disasters " is taught at the 10th grade level.

the subject of "environmental sensitivity" is taught at the 9th,11th and 12th grade level.

the subject of" environmental pollution " is taught at 9th, 11th and 12th grade level.

the subject of" harming the living life of people " is taught at grade level 9 and 12th.

the subject of" using the natural environment " is taught at the 9th grade level.

the subject of "global warming" is taught at the 9th and 11th grade level.

As a result of the interview with geography teachers, it was observed that the most internet news and the least newspaper News were used in geography teaching. Teachers have been seen to follow various popular science journals because of their access to up-to-date information, their contribution to field knowledge, and their presentation of interesting and popular information. 4 of the 5 geography teachers who participated in the interview stated that they benefited from journals in order to better teach the subjects in the environment and society unit and 1 of them answered that they did not. The teachers who answered" I benefit " said that they benefit from Atlas and National Geographic magazines in order to better teach the subjects in the environment and society unit to the students. 3 out of the 5 teachers who participated in the interview think that issues related to the environment and society unit have found sufficient coverage in the written/visual media.

Media is an effective tool that can easily reach all segments of society. The environment-related language of the media holds an important place at the society level. Since global climate change and environmental issues have reached a dangerous level, increasing the news and scientific texts about the environment and society is important in gaining social awareness. Out of a total of 8427 news and scientific texts examined in all media types, the number of news and scientific texts corresponding to the environment and society unit is 275 and the number of news and scientific texts not corresponding

to the environment and society unit is 8152. As this numerical expression suggests, "environment and society" issues do not get enough coverage in the media. The main idea that can be said in general as a result of interviews with geography teachers is that news and scientific texts enrich the geography within or outside the school.

The units in the Geography Curriculum are: natural systems, human systems, global environment: regions and countries, environment and society. After the teaching of each unit, students may be asked to collect news about the contents of this unit, computer printouts can be obtained from internet news sites and classroom wall newspapers from newspaper news can be updated. Thus, by doing-living learning can also be realized and knowledge can be maintained. In addition, news and scientific texts help students improve their table and graphic interpretation skills. As news and scientific texts are interesting, they give students motivation for the lesson. A geography journal or geography newspaper consisting of news and scientific texts can be published and distributed to schools and used in geography courses as an additional resource supporting the curriculum. Since the presentation of a news video in a television news release addresses multiple senses and can present complex topics more simply, it can help to increase learning effectiveness, increase levels of interaction and motivation between students, and increase participation rates.

Keywords: Geography Curriculum, Media, Environment and Society

(27353) Disaster Prevention Education for Children with Map and Fieldwork

Koji OHNISHI¹

¹ *UNIVERSITY OF TOYAMA*

ohnishik@hmt.u-toyama.ac.jp

Japan is located on the plate boundaries and has rainy season, typhoons. There are several types of natural disasters. These disasters often cause damages on everyday human life. It is important for Japanese to understand the natural disaster in their own country. We can decrease natural disaster damages if we understand the physical geographical characteristics and make regional planning according to past disaster lessons. Geography education with maps is important for children to understand past disaster lessons and disaster prevention. Several maps like hazard maps and topographical maps are used for disaster prevention education in geography class. Old topographical maps indicate the old landform and old disaster evidences. Through these old maps, children have chances to learn the recent disaster history in their neighbor on social studies and geography class. With the activities on maps, students get a positive attitude to learn natural disaster. Making thematic map is also effective for children to understand natural disasters. In Japan, there are several map competition for children. Some competitions focus on natural disaster prevention. Fieldwork is inevitable to make these maps. Japanese new national curriculum in Social studies on Junior high school and Geography on high school indicates the importance of maps and fieldwork. These activities fosters children's understanding of natural environment and disaster prevention. Some competitions have workshops to learn the way of field works and description of thematic maps. The role of mentor is important for the workshop. Children learn the importance of legends in thematic maps. They make a certain strategies to make maps through understanding the role of legend. On the fieldwork, they understand the importance of focus. They need theme and focus for good map making activities. We can find these common points on good maps. Parents and teachers find growth of children through fieldwork and map making activities. Parents and mentors also grow up with the supporting activities. Wide range of people's map literacy is improved with the competition. It creates many supporters of geography and map.

Keywords : Children, Map Competition, mentor, geography education

28109) OUTDOOR EDUCATION A BRIDGE IN THE FUTURE – EXAMPLE FROM SLOVENIA

ANA VOVK KORŽE¹

¹ *UNIVERSITY OF MARIBOR, FACULTY OF ARTS, SLOVENIA*

ana.vovk@um.si

Life in rural areas is by joining the EU become less and less interesting for young people who have left to the cities, and they no longer want to return. In 2010, I decided to transfer science into practice in Slovenia. I work as full Professor at the University of Maribor, have International Centre for ecoremediation and privat plot in Dravinja Valley. Abroad, I gained experience, it is also possible quality in rural areas live. When I talked it to people in Dravinja Valley, they told me that they don't see any job opportunities and that they could not create anything there and they could not be happy, because nothing is going on in those little villages, so they want to live in the city. This was in 2010, when I came back from Finland, Austria, from Germany, where I was working on the projects and getting to know more and more, that quality of life is better in rural areas and not in the cities. However, at that time in Slovenia there were no such practices, therefore, I decided to start it myself and connect with municipalities, schools and ministries to get education out of school into nature, so that young people will get a sense of the operation of nature, that they will understand the opportunities and they will be able to take the course of schooling to independent sustainable life. And I said, we need a classroom in the nature. In Dravinja valley as classroom in the nature highlights the importance of ecosystem services, which are the basis for the existence of our Planet. Each of us has a great opportunity to influence the ecosystem services in terms of conservation and improvement. In order to build the capacity for sustainable life and to make decisions to be responsible for their choices, we development the action competence approach provides them with opportunities to engage with issues in their community beyond the classroom. The approach can be summed up as, IVAC: Investigation, Vision, Action and Change. System learning is second way for understand that depending on the system and the context, you can set in place different practices to reach the same goal. The results of outdoor learning are action competences. This is an approach that seeks to develop a skills, knowledge, motivation and self-confidence in taking their own decisions. The approach is partly a response to the lack of democracy in most schools; after all, students are rarely offered opportunities to choose what to do. Dravinja Valley as open classroom in the nature began to awaken interest in an additional offer, linked to nature, the environment, natural resources and local specificity. By setting learning pathways, educational points, observatories and support for complementary activities, local residents have begun to invest in their land themselves for a common aim: Dravinja Valley has become a classroom in nature for all generations for promoting and preserving ecosystem services, biodiversity and the traditional agricultural landscape. The biggest part of Dravinja vally classroom in the nature is Educational polygon for self-sufficiency Dole. A very important opportunity is that Dole polygon offers visitors to check the theory in practice; learn to think critically about a particular phenomenon or process and additionally to imagine processes, based on their own understanding. Based on experience they can form their own view of a phenomenon and their own position, which will affect their attitude and behaviour towards that phenomenon or process in the future. The polygon has many conditions for in-depth, innovative education, based on useful knowledge that will also ensure the promotion of sustainable development. It is intended for the purpose of education on self-sufficient supply, from the level of preschool education to the level of lifelong learning. Many geographical contents represent part and parcel of this polygon, from planning the use of space according to relief, exposition and incline, soil characteristics, water availability, to field research on landscape components. Together with land use energy there is a crucial issue of self-sufficient supply. The focus of the educational polygon is on identifying the possibilities for using natural resources for self-sufficiency in energy. The whole principle is based on considering limited natural resources and rational spatial use. The basic aim of the entire concept of the classroom with nature is thus to develop and strengthen the capacity of individuals to recognize and understand the processes that take place in nature and the environment, to form visions and alternative suggestions for solving numerous environmental problems, and to make assessments and decisions in favor of sustainable development in future. The article will outline arrangements and programs that allow a

responsible life for all generations. We are developing this knowledge through open classrooms in the Dravinja Valley.

Keywords : Education, Dravinja valley, Classroom in the nature, Polygon Dole, Slovenia

(28145) Yükseköğretime Giriş Sınavlarında Coğrafya Sorularının Yıllara Göre Değişimi

MUSTAFA KEMAL ÖZTÜRK¹

¹ HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

mkozturk@hacettepe.edu.tr

Yükseköğretime giriş için yapılan sınavlar lise öğrencileri ve veliler için dolayısıyla Türkiye için yıllarca önemli bir sorun olarak görülmüştür. Bu sorunun temelinde sınava giren öğrenci sayısının fazlalığı ve kontenjanların azlığı yer almaktadır. Temel neden bu olsa da öğrenciler ve velilerin toplum tarafından kabul gören mesleklere yönelimi, mezunların iş bulma imkânı, yabancı dil öğrenme olasılığı, büyük şehirlerdeki üniversitelere girme isteği ya da köklü üniversitelere yerleşebilme olasılığı gibi nedenler öğrenciler arasında yarışa giderek artırmıştır. Ülkemizde üniversiteye giriş sınavları 1974 yılından bu yana bugünkü adıyla Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılmaktadır. Zaman içerisinde bu sınavlarda çeşitli değişiklikler olmuştur. Bu değişikliklere sınav sayılarının azalması ve artması, soru sayılarındaki değişiklikler, soruların derslere göre dağılımı örnek olarak gösterilebilir. Yapılan bu değişiklikler gerçekleştirilen sınavlarda öğrenci, öğretmen ve veliler için kısacası tüm paydaşlar için daha fazla yarışa yol açmıştır. Liselerdeki eğitimin kalitesi ve başarısı ne yazık ki üniversiteye öğrenci yerleştirme oranıyla ölçülmeye başlanmıştır.

Yükseköğretime geçiş sınavlarında coğrafya sorularında ve katsayılarında da yıllara göre değişikliklerin yapıldığı bilinmektedir. 2018 yılındaki değişikliklerle birlikte Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) üç oturumda yapılmış olup bunlardan birinci oturum Temel Yeterlik Testi (TYT), ikinci oturum Alan Yeterlik Testleri (AYT) ve üçüncü oturum Yabancı Dil Testi (YDT) olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada ÖSYM tarafından yapılan yükseköğretime geçiş sınavlarında 2010 -2018 yılları arasında sorulan coğrafya sorularındaki değişimleri tespit etmek amacıyla literatür taraması yapılarak değişimler analiz edilmiştir. 2010 – 2018 yılları arasında sorulan coğrafya sorularının diğer testlerde yer alan sorulara oranı yıllar itibarıyla ele alınmıştır. Ayrıca 2018 yılında ÖSYM sınav sistemindeki değişiklik de göz önünde bulundurularak bu yıla ait soruların içerikleri coğrafyanın konularına göre analiz edilmiştir.

Sonuç olarak Temel Yeterlik Testinde yer alan 120 sorudan sadece 5 tanesinin coğrafya sorularından oluştuğu görülmektedir. İkinci oturumu oluşturan Alan Yeterlik Sınavında Eşit ağırlık grubunda (Türkçe – Matematik) sınava giren öğrencilere Sosyal Bilimler-1 testi kapsamında 6 coğrafya sorusu sorulduğu, sözel bölümler (Türkçe –Sosyal) için ayrılan Sosyal Bilimler-2 testi kapsamında 11 coğrafya sorusu sorulduğu görülmektedir. Sayısal testlerde ise coğrafya sorularına yer verilmediği bilinmektedir. Sınav odaklı ülkelerde derslerden ziyade sınav sorularına odaklanıldığı, bu yüzden coğrafya ya da diğer bilim dallarının temel amaçları yerine testlerdeki soru sayıları ve soru tiplerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu özelliklerin yanında coğrafya soru sayısının azaltılması coğrafya biliminin de dersinin de önemsiz hale gelmesine yol açacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yüksek öğretime giriş, coğrafya, ölçme, seçme ve yerleştirme merkezi, temel yeterlik testi, alan yeterlik sınavı

Change of Geography Questions in Higher Education Entrance Exams According to Years

The exams held for entrance to higher education was seen as an important problem for high school students and parents accordingly for Turkey for many years. The basis of this question is the high number of students taking the exam and the lack of quota. Even though this is the main reason, the reasons such as students and parents 'orientation towards occupations accepted by the society, graduates' opportunities to find a job, the possibility of learning a foreign language, the desire to enter universities in big cities or the possibility of settling in established universities have increased the competition among students. In our country, university entrance exams have been held since 1974 by the Assessment, Selection and Placement Center (ÖSYM). There have been changes in these exams over time. Examples of these changes are the decrease and increase in the number of exams, changes in the number of questions, and the distribution of the questions according to the courses. These changes have led to more races for students, teachers and parents in short for all stakeholders. Unfortunately, the quality and success of high school education have started to be measured by the rate of student placement.

It is known that changes in geography questions and coefficients are made according to years in the transition to higher education examinations. With the changes in 2018, Higher Education Institutions Examination (YKS) was held in three sessions, the first session was Basic Proficiency Test (TYT), the second session was Field Proficiency Tests (AYT) and the third session was Foreign Language Test (YDT).

In this study, in order to determine the changes in the geography questions asked by the ÖSYM between 2010 and 2018, the changes were analyzed by literature review. The ratio of the geography questions asked between 2010 and 2018 to the questions in the other tests has been considered by years. In addition, taking into consideration the changes in the ÖSYM exam system in 2018, the contents of the questions for this year were analyzed according to the subjects of the geography.

As a result, it is seen that only 5 of the 120 questions in the Basic Proficiency Test consist of geography questions. It is seen that 6 geography questions were asked to the students who took the exam in the Equal weight group (Turkish - Mathematics) in the Field Proficiency Exam, which constituted the second session, and 11 geography questions were asked within the scope of Social Sciences-2 test reserved for verbal sections (Turkish-Social). It is known that numerical tests do not include geography questions. In exam-oriented countries, it is seen that exam questions are focused more on courses, so that the number of questions and types of questions in the tests are prominent instead of the main objectives of geography or other sciences. Besides these features, it is thought that reducing the number of geography questions will make the geography science course less important.

Keywords: Entrance to higher education, geography, assessment, selection and placement center, basic proficiency test, field proficiency exam

(28187) An Exploration of the Challenges That Pre-Service Primary School Teachers Face In Geography in a South African Institution

MINU AHUJA¹, KUDAKWASHE MAMUTSE¹

¹ EMBURY INSTITUTE FOR HIGHER EDUCATION

MinuA@embury.ac.za

Trainee primary school teachers in South Africa are expected to take geography as one of their major subjects. This is because geography is a compulsory subject located within the social science suite of subjects at primary school and early high school. The worst part is that geography is now very much linked to technology, for instance geographic information systems and digital map work. However, pre-service primary school teachers face a number of challenges often leading to poor performance in the subject. In this qualitative study, the challenges are explored. The desire is to find the loopholes existing during teacher training, that are causing problems to the students. The data is collected using semi-structured individual interviews and focus group interviews. The data is then analysed using content analysis. The study has established that pre-service primary school teachers' challenges are caused by insufficient exposure to geographical subject requirements such as technology integration right from primary school through to high school. The study also established that important requirements such as field trips are not appropriately done during primary and high school levels. To that extent upon their enrolment in higher education, the pre-service primary school teachers would have a content deficit which then affects their performance. As such a cycle of mediocrity is established. The fear is that if the issue is not immediately addressed, the students' professional growth would be tremendously affected, and they would most probably offer incomplete tuition to learners when they start their teaching. The conclusion is that there is a need to come up with a more elaborate teacher training curriculum to ensure that upon their completion of training, the students would be ready for tackling all the demands of geography as a teacher. In addition to that, the teacher training curriculum should start from the basic to ensure that no content loopholes are left unplugged.

Keywords : performance; compulsory; challenges; curriculum; cycle of mediocrity

(27199) ÇOCUĞUN DOĞAL ÇEVRESİ AÇISINDAN OKUL ÖNCESİ MÜFREDATININ İNCELENMESİ

LEYLA DÖNMEZ

leyladonmezcbu@gmail.com

Bu çalışma çocuğun doğal çevresi açısından okul öncesi müfredatının ve müfredat içerisinde yer alan etkinliklerin ne derece yeterli olduklarını ve etkinliklerin nüfuzunun hangi oranda artırılabilirliğini geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Öğrenmenin kalıcılığının yaş seviyesi ile eş zamanlı bir duruşa sahip olduğunu bilerek hareket edersek, bu yaş grubu için doğal çevrenin ve bu doğal çevre içerisinde öğretilen değerlerin önemi daha açık bir şekilde vurgulanmış olacaktır.

Coğrafya toplumda yer isimleri, yer şekilleri, toprak yapısı, iklim, tarım, hayvancılık, nüfus ve yerleşmeden oluşan ansiklopedik bilgiler yığını olarak düşünülse de hem doğal hem de toplum bilimlerini kapsayan bir disiplindir. Bu açıdan bakıldığında, insan toplum yapısı ve davranışlarını inceleyen coğrafya eğitimi bireyin yakın çevresinden başlayarak yaşadığı ülkesini, dünyayı, insanların yaşamlarını ve kültürel özelliklerini tanıma fırsatı bulur. Böylelikle birey hem kendini hem de çevresinde olup bitenlere yabancı kalmadan çeşitli değer, bilgi ve becerileri de edinmiş olur. Bu açıdan okul öncesi müfredatı incelendiğinde çocukların doğal çevresiyle olan iletişim becerisi hayata tutunup başarılı olabilme durumlarıyla da doğru orantılı görünmektedir.

Coğrafya bu kadar geniş bir perspektife sahipken okul öncesi dönemdeki çocuklar için soyut ve karmaşık görünebilir. Fakat çevreyle etkileşimde olan bu yaş grubundaki çocuklar aslında coğrafya ile iç içe bir döngüde varlıklarını sürdürmektedirler. Sahilde kumda oynarken, oyunlarında dağlar, yollar yaparken farkında olmadan coğrafya ile etkileşim içerisindeyler.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi uygulaması yapılmıştır.

Temel eğitim müfredatı içerisinde yer alan okul öncesi müfredatı kazanım ve göstergeler açısından incelenirken, çocuğun doğal çevresiyle ilgili kazanımlar da ayrıca irdelenmiştir. Ve çocuğun doğal çevresiyle olan etkileşimini sağlayacak olan kazanımların Bloom taksonomisi sıralaması ile işlendiği bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda K.K.T.C okul öncesi müfredatının kazanım gösterge tablosunun ise hayatın içinde yer alan kavramlarla isimlendirildiği bir diğer bulguyu oluşturmaktadır.

Erken çocukluk döneminde çocuğun algı düzeyinin açıklığı ve merak duygusunun çarpıcılığı yan yana getirildiğinde sorun çözme kabiliyetinin en üst düzeyde işlenmesi gerektiği kanısı yadsınamaz bir gerçeklik taşımaktadır. Fakat okul öncesi müfredat programına bakıldığında bu merak düzeyinin, çocuğun yaş seviyesinin, hatta bedensel yaş seviyesinin yanında akli yaşının da yeterli önemi görmediği açıkça görülmektedir. Müfredatın en büyük eksikliklerinden birinin ise kazanım göstergelerinin Bloom taksonomisine göre isim verilip basmakalıp bir şekilde çocukların yapabileceği kapasiteler göz ardı edilerek düzenlenmesidir. Oysa çocuğun birey olma yolunda en büyük adımı attığı bu yaş grubu doğal çevreyle iletişim kurduğunda yalnızca doğayı keşfedip merak duygusunu gidermiş olmayacak aynı zamanda yaşamı boyunca karşılaşacağı sorunların da çözümü için bir alt yapı hazırlamış olacaktır. Bu çalışma için verilecek en önemli tavsiye okul öncesi öğretmenlerinin doğal çevreyle ilgili konulara yalnızca belli başlı tarih ve müfredat sınırları içerisinde yer vermemeleri, bunu her gün farklı etkinlikler çerçevesinde uygulamaları gerektiğidir. Müfredatı Bloom taksomomisinde yer alan kavramlar ile tanımlamak yerine içinde yaşadığımız çevreye yönelik yaşamın içerisinde olan kavramlarla eşleştirmek çok daha doğru bir uygulama olacaktır. Ve aynı zamanda coğrafya ile ilgili etkinliklere program içerisinde uygulama ve analiz basamaklarında yer verilmesi de önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi dönem, doğal çevre, coğrafya eğitimi, coğrafya etkinlikleri, kazanım ve göstergeler.

AN ANALYSIS OF PRE-SCHOOL CURRICULUM WITH REGARD TO CHILDREN'S NATURAL ENVIRONMENT

Improving children's areas of learning while they discover environment, nature, plants, animals, in short, while they discover life also contributes to their development of different types of intelligence, and helps them adopt a positive attitude towards nature in early ages. However, it is quite hard to say that the activities involving Geographic content in life sciences and social studies courses taught in primary schools to this end are sufficient. On the other hand, students' learning about basic life sources such as nature, environment, plants, animals, water, soil and air at an early age is of crucial importance for future generations.

The study discusses the process of developing enriched Geography course activities for gifted students in primary schools, along with various examples. Thus, the aim is to bring down the geography course to primary school level and turn it into an area of life where children learn while having fun.

Out-of-class concepts –in fact, concepts that children consider extraordinary– such as nature, environment, plants, animals, water and soil, which students encounter in everyday life, are of particular interest also for gifted students. IQ test results show that gifted children enjoy doing and practicing such activities, which also appear to boost mathematical intelligence of such students as well. Therefore, enriched Geography course activities are recommended to be included more often in both in-class and out-of-class education environments for gifted students.

Keywords: geography activity, gifted students, student-centred activity, primary school

(26887) İlkokul Öğrencilerinin Gözüyle Hayvanlara Duyarlılık

CEREN UTKUGÜN¹

¹ AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

cerendemirdelen@hotmail.com

İnsanların yaşamının herhangi bir alanında hayvanlara karşı ilgi duyması, onların sorunları ile ilgilenmesi, düzenli bakımlarını sağlaması, beslenmelerine özen göstermesi ve bazen kendi yaşam alanlarında bulundurması hayvanseverlik olarak ifade edilebilir. Çocukların duygusal ve sosyal gelişiminde önemli rol oynayan hayvan sevgisinin küçük yaşlardan itibaren aşılması gerekmektedir. Çocukların bir hayvanla sevgi bağı oluşturabilmesi ve sorumluluk alması çocukların kişisel gelişiminde hayvan sevgisinin önemine vurgu yapmaktadır. Hayvan sevgisi ve hayvanlara duyarlılıkla ilgili kazanımlar İlkokul programında Hayat Bilgisi dersi öğretim programı içerisinde 1, 2 ve 3. sınıf düzeyinde “Doğada Hayat” ünitesi içinde yer almaktadır. Bu ünitelerde “Yakın çevresinde bulunan hayvanları gözlemler, yakın çevresinde bulunan hayvanları korumaya özen gösterir, hayvanların yaşaması için gerekli olan şartları karşılaştırır, hayvan beslemenin önemini fark dere, insan yaşamı açısından hayvanların önemini kavrar” şeklinde yer alan kazanımlar hayvan sevgisine ve hayvanlara duyarlılığa vurgu yapmaktadır.

Hayat Bilgisi programının amacı; temel yaşam becerilerine sahip, kendini tanıyan, sağlıklı ve güvenli bir yaşam süren, yaşadığı toplumun değerlerini özümseyen, doğaya ve çevreye duyarlı, araştıran, üreten ve ülkesini seven bireyler yetiştirmektir. Hayat Bilgisi Dersi Öğretim programı ile öğrencilere birey, toplum ve doğa ekseninde temel bilgi, beceri ve değerler kazandırılması amaçlanmıştır. Hayat Bilgisi dersi öğrencilerin günlük yaşam içerisinde gereksinim duydukları temel bilgi ve becerilere sahip bireyler olmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla, Hayat Bilgisi dersi çocukların yaşama uygun öğrenmeler yoluyla yaşam becerileri kazanmasına olanak tanımaktadır. Alanyazın incelendiğinde Hayat Bilgisi dersi öğretim programında verilen kazanımların günlük yaşamla bağlantılı olması ve öğrencinin kendini tanımasını sağlayarak öğrenciyi hayata hazırlaması açısından önem taşıdığı açıktır.

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin hayvanlara duyarlılık bağlamında görüşlerini belirlemektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak 8 açık uçlu sorudan oluşan ve uzman görüşüne sunularak son biçimi verilen görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma katılımcılarını 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde Afyonkarahisar ili merkezinde alt, orta ve üst sosyo ekonomik düzeyde yer alan 3 devlet ilkokulunun 3. sınıfına devam etmekte olan 120 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmaktadır. Elde edilen bulgular tablolar halinde sunulacak ve ilkokul öğrencilerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler : Hayvanseverlik, Hayat Bilgisi, İlkokul, Duyarlılık, Hayvanlara Duyarlılık.

Sensitivity to Animals Through The Eyes of Primary School Students

The fact that people have an interest in animals in any area of their life, take care of their problems, provide regular care, take care of their nutrition, and sometimes keep them in their own habitat can be expressed as animal-loving. Animal love, which plays an important role in the emotional and social development of children, needs to be instilled from an early age. The ability of children to form a love bond with an animal and take responsibility emphasizes the importance of animal love in the personal development of children. Gains in animal love and sensitivity to animals 1, 2 and 3 in life science course curriculum in primary school program. It is housed within the “*life in nature*” unit at grade level. These units “*are committed to protecting animals in the immediate vicinity of animals in the immediate vicinity of the observations, compares the conditions necessary for the survival of animals, animal nutrition realize the importance of streams, the importance of animals in terms of human life*” included in the form of animals, love animals and emphasizes sensitivity to gains.

The aim of the life science program is to educate individuals who have basic life skills, who know themselves, live a healthy and safe life, who assimilate the values of the society in which they live, who are sensitive to nature and the environment, who research, produce and love their country. The aim of this course is to provide students with basic knowledge, skills and values on the axis of individual, society and nature. Life science course provides students with the basic knowledge and skills they need in daily life. Therefore, the Life Science course allows children to acquire life skills through life-appropriate learning. When the literature is examined, it is clear that the gains given in the Life Science course curriculum are related to daily life and are important in order to prepare the student for life by ensuring that the student knows himself / herself.

The purpose of this research is to determine the views of Primary School students in the context of sensitivity to animals. The interview form, which consists of 8 open-ended questions and is presented to the expert opinion, was used as a data collection tool in the research. In the spring semester of the 2018-2019 school year, the research participants were assigned to the 3rd of 3 state primary schools located at lower, middle and upper socio economic level in the center of Afyonkarahisar province. there are 120 primary school students in attendance. Descriptive analysis technique is used to analyze data. The findings will be presented in tables and supported by direct quotes from the views of Primary School students.

Key Words: Animal Husbandry, Life Science, Primary School, Sensitivity, Sensitivity to Animals.

(26888) İlkokul Öğrencilerinin Yakın Çevrelerindeki Bitkilere İlişkin Algıları ve Deneyimleri

CEREN UTKUGÜN¹

¹ AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

cerendemirdelen@hotmail.com

Doğa, yaşamımızı sürdürdüğümüz çevrenin en önemli parçasıdır. Çocuklarda çevre bilincinin oluşturulmasında, doğa sevgisi ve çevre korumacılığının yaşam biçimine dönüştürülmesinde eğitimin büyük etkisi bulunmaktadır. Çevre eğitimine ne kadar erken yaşta başlanırsa o kadar etkili olacaktır. Çünkü okul öncesi ve ilkokul çağlarında oluşan ilgiler ve tutumlar gelecekteki istendik davranışların temelini oluşturacaktır. Özellikle çocukluk çağında oluşan değer yargıları ve tutumlar erken yaşlarda doğayla olan ilişkilerde empatinin gelişmesi ve doğaya karşı sevginin oluşmasında oldukça önemlidir. Bunların oluşması çevrenin ve yakın çevrelerinde yer alan bitkilerin, yeşil ortamların korunması için çevre dostu davranışların gösterilmesi demektir. Bu gelişim dönemlerinde göz önünde tutulması gereken ve daha sonra bireylerde çevreye yararlı bilinçli davranışların gelişmesine yardımcı olacak duyuşsal alandaki öğrenmeler olacaktır.

Erken yaşlarda çevre eğitimi fikri çocukların doğaya ihtiyacı olduğu ve sağlıklı bir gelişim için doğayla sağlıklı bir ilişki içinde olması gerektiği görüşünden destek almaktadır. Çocukların doğa sevgisi kazanması aynı zamanda ona merhamet, vicdan, iyi bakış açısı, pozitiflik, küçük şeylerden mutlu olma ve mutlu edebilme gibi meziyetleri de kazandıracaktır. Doğa sevgisi ile ilgili kazanımlar İlkokul programında Hayat Bilgisi Öğretim Programı içerisinde 1, 2, ve 3. sınıf düzeyinde “Doğada Hayat” ünitesi içinde ve Fen Bilimleri dersi öğretim programı içerisinde 3. Sınıf düzeyinde “Canlılar ve Yaşam” ünitesi içinde yer almaktadır. Bu derslerin ilgili ünitelerinde belirtilen genel ve özel amaçlardan doğayla doğrudan ve dolaylı ilişkili olanları “gözlemler, tanır, özen gösterir, karşılaştırır, fark eder, kavrar, açıklar, çözümler üretir” kelimeleriyle sonlanmaktadır. Dolayısıyla anılan derslerde/ünitelere amaçlar doğa hakkında bilgi edinmeye ve farkındalık oluşturmaya yöneliktir. Bu derslerin ilgili üniteleri doğa bilinci vermede destekleyici niteliktedir.

Bu araştırmanın amacı; ilkokul öğrencilerinin yakın çevrelerindeki bitkilere ilişkin algılarını belirlemek ve deneyimlerini almaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 7 açık uçlu sorudan oluşan ve uzman görüşüne sunulacak son şekli verilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma katılımcılarını 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde Afyonkarahisar ili merkezinde alt, orta ve üst sosyo ekonomik düzeyde yer alan 3 devlet ilkokulunun 3. Sınıfına devam etmekte olan 120 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Verileri çözümlenmede betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve ilkokul öğrencilerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler : İlkokul, Yakın Çevre, Bitki, Duyarlılık, Deneyim.

Primary School Students Perceptions and Experiences About Plants in Their Immediate Environment

Nature is the most important part of the environment in which we live. Education has a great impact on the creation of environmental awareness in children, the love of nature and the transformation of environmental conservatism into a way of life. The sooner environmental education is started, the more effective it will be. Because the interests and attitudes that occur in preschool and Primary School ages will form the basis of future desired behaviors. Value judgments and attitudes formed especially in childhood are very important in the development of empathy and love towards nature in relationships with nature at an early age. The formation of these means the demonstration of environmentally friendly behaviors for the protection of green environment and plants in their immediate environment. There will be learning in the affective field that should be taken into consideration during these periods of development and will then help individuals develop environmentally beneficial conscious behaviors.

The idea of environmental education at an early age is supported by the view that children need nature and must have a healthy relationship with nature for healthy development. Children's love of nature will also give them compassion, conscience, good perspective, positivity, and the ability to be happy and happy with small things. Gains related to the love of nature 1, 2, and 3 in the life science curriculum in the primary school program. 3 in the *"life in nature"* unit at grade level and within the science course curriculum. It is housed within the *"living and living"* unit at grade level. The general and special objectives mentioned in the related units of these courses are *"observations, recognizes, takes care, compares, notices, comprehends, explains and produces solutions"*. Therefore, the aim of the courses/units is to learn about nature and to raise awareness. The relevant units of these courses are supportive in giving nature awareness.

The aim of this research is to determine the perceptions of Primary School students about plants in their immediate environment and to obtain their experiences. In the research, a semi-structured interview form consisting of 7 open-ended questions was used as a data collection tool. In the spring semester of the 2018-2019 school year, the research participants were assigned to the 3rd of 3 state primary schools located at lower, middle and upper socio economic level in the center of Afyonkarahisar province. There are 120 primary school students in attendance. Descriptive analysis technique was used to analyze the data. The findings were presented in tables and supported by direct quotations from the views of Primary School students.

Key Words: Primary School, Close Environment, Plant, Sensitivity, Experience.

(26927) Hayat Bilgisi Ders Kitaplarında Doğal Afetler Konularının Sarmal Sistem Açısından İncelenmesi

BUSENUR CEMRE KILIÇ¹, NİYZAZİ KAYA²

¹ *BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ*

² *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*

kilicbusenurcemre@gmail.com

Öğrenim hayatına başlayan öğrencilerin ilk olarak karşılaştıkları derslerden biri olan hayat bilgisi dersinin öğretimi sırasında ders kitaplarına büyük roller düşmektedir. Bu sebeple ders kitaplarının içeriği hazırlanırken anlamlı ve aktif öğrenmenin sağlanabilmesi açısından bir takım teknik ve modellerden yararlanılmalıdır. Bu modellerden biri olan sarmal programlama bu çalışmanın kaynağını oluşturmaktadır. Sarmal model yaklaşımında öğretim sürecinde yer alan konuların bir sonraki sınıf kademesine geçişte ilk kademe de öğrenilen kavramlar kullanılmaya ve tekrarlanmaya devam edilmektedir. Bu bakımdan öğrenme süreci kesintiye uğramamakta ve öğrencide oluşabilecek kavram yanlışlarının önüne geçilebilmektedir. Bu nedenle çalışmada, sarmal model ile bağlantılı olarak hayat bilgisi ikinci ve üçüncü sınıfta okutulan doğal afetler konusunun incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın yönteminde içerik analizi ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Verilerin analizi sırasında Milli Eğitim Bakanlığı'na onaylanan ders kitaplarının içerisindeki doğal afetler konusuna ait içerik görselleri ve öğretim programlarına göre belirlenmiş ders kazanımları incelenmiştir. Bloom Taksonomisi basamaklarına göre ders kazanımları irdelenmiş ve içeriğin sarmal sistem ile ilişkili olarak verilip verilmediğinin tespiti yapılmıştır. Aynı zamanda söz konusu kitaplarda yer alan doğal afetler konusu ile ilgili hazırlanmış etkinlikler de incelenerek etkinliklerin verilen konunun amacına hizmet edip etmediğinin ve sarmal sistem ile olan ilişkisinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, hayat bilgisi ikinci ve üçüncü sınıf ders kitaplarında yer alan doğal afetler konusunda sarmal sistemin işletildiğinin tespiti yapılmıştır. Verilen bilgilerin, ders kazanımları ve Bloom taksonomisi basamaklarına uygun verildiği görülmüştür. Bunlara ek olarak, incelenen etkinliklerinde sarmal sisteme uygun hazırlandığı görülmüştür ancak etkinliklerin daha fazla öğrenci merkezli olması gerektiği ve aktif öğrenme ortamının oluşabilmesine olanak sağlayacak düzeyde hazırlanması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Bu sonuçlara öneri olarak, ders kitabı hazırlanma sürecinde daha hassas, öğrenci seviye ve ihtiyaçları göz önüne alınarak içeriklerin oluşturulması gerekmektedir. Aktif öğrenmenin sınıf ortamında gelişebilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi için öğretim teknik ve modellerden daha fazla yararlanılması gerektiği düşünülmektedir. Ancak bu şekilde öğrencilerin akademik hayatları için önemli adımlar atılabilir ve verimli öğretim bu şekilde sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler : Sarmal Sistem, Hayat Bilgisi, Doğal Afetler, Ders Kitapları

Evaluation of Natural Disasters Topic on Life Science Course Books in terms of Spiral System

Course books are quite crucial while teaching the content of life science which is one of the first lessons students start to learn. Therefore, as course books are being prepared, some kinds of techniques and models should be used to provide a meaningful and active learning. Being one of those models, spiral programming is the fundamental point of this study. According to spiral method, it is aimed to use the concepts learnt in the first step for the other steps and repeat the first concepts in the subsequent steps. By this way, interruption on learning may be prevented and students do not have any misconceptions. Thus, the main purpose of this study is to evaluate natural disasters topic that is taught on the second and third grade in life science.

As research method, content analysis and document review have been used. During data analysis, visual materials and learning outcomes of natural disasters topic in life science course books approved by Ministry of National Education have been examined. According to Bloom Taxonomy, learning outcomes have been studied and whether the content was provided in relation to spiral system has been found out. Besides, by examining the activities about natural disasters in course books, whether those activities serve the topic's purpose and they have a relation to spiral system have been targeted.

As a result of research, it has been found out that spiral system is used in the course books of life science second and third grades. It has been seen that the whole knowledge is provided in accordance with learning outcomes and Bloom Taxonomy steps. Additionally, it has been discovered that activities were prepared within the frame of spiral system but, it has been considered that activities should be more student-centered and suitable for active learning.

As a suggestion for these results, contents should be created in a sensitive way by taking the levels and needs of students into consideration. In order to develop active learning in classrooms and maintain its continuity, teaching techniques and models should be used much more. Only by this way, big steps might be taken for the academic lives of students and effective teaching.

Keywords: Spiral System, Life Science, Natural Disasters, Course Books

(27198) ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRENCİ MERKEZLİ COĞRAFYA ETKİNLİKLERİ

LEYLA DÖNMEZ

leyladonmezcbu@gmail.com

Bu çalışmada, ilkokuldaki özel yetenekli öğrenciler için zenginleştirilmiş Coğrafya dersi etkinliklerinin nasıl geliştirilebileceği süreç açısından ele alınarak örneklere yer verilmektedir. Böylece coğrafya dersini hem ilkokul seviyesine indirgemek hem de bu dersi çocukların eğlenirken öğrendikleri bir yaşam alanı haline getirmek amaçlanmıştır.

Çocukların; çevreyi, doğayı, bitkileri, hayvanları kısacası yaşamı keşfederken öğrenme alanlarını geliştirmek, onların farklı zeka türlerinin gelişmesine de hizmet etmekte, ayrıca erken yaşta doğaya karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Ancak ilkokuldaki hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde bu amacı sağlamaya yönelik verilen Coğrafya içerikli etkinliklerin yeterli olduğunu söylemek oldukça zordur. Diğer yandan doğa, çevre, bitkiler, hayvanlar, su, toprak, hava gibi temel yaşam kaynaklarının öğrenciler tarafından erken yaşta öğrenilmesi, gelecek nesiller adına büyük önem arz etmektedir.

Karma yöntemin uygulandığı bu çalışma hem nitel hem de nicel verileri bir araya getirmeyi amaçlamıştır. Çocukların IQ testi sonuçlarının sınıflandırıldığı havuzda nicel yöntemlerden faydalanılmış olup, kazanım ve etkinlik göstergelerinin programda ne derece yer aldıklarını sorgulamak amacıyla da nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi tekniği uygulanmıştır.

Coğrafya etkinlikleri özel yetenekli öğrenciler açısından incelendiğinde bunun istenen düzeyde ve miktarda olmadığı aynı zamanda gözle görülür ölçüye sahip olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

İlkokul seviyesine coğrafyayı indirgemek ve bunu yaparken özel yetenekli çocukların içerisinde bulunduğu zeka, algı dikkat düzeyini göz önünde bulundurmamak büyük önem taşımaktadır. Fakat programının en büyük eksikliği de işte tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Doğa, çevre, bitkiler, hayvanlar, su, toprak ve hava gibi doğal ve her gün öğrencilerin yüz yüze kalabileceği sınıf dışı ve hatta çocuklara göre sıra dışı kavramlar, özel yetenekli öğrencilerin de ilgi alanını oluşturmaktadır. IQ test sonuçları, özel yetenekli çocukların bu tür etkinlikleri yapıp uygulamaktan zevk aldıkları, aynı zamanda bu tür öğrencilerin sayısal zekâlarının daha güçlü duruma geldiği görülmektedir. Dolayısıyla özel (üstün) yetenekli öğrenciler için zenginleştirilmiş Coğrafya dersi etkinliklerine sınıf içi ve sınıf dışı eğitim öğretim ortamlarında daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : coğrafya etkinliği, özel (üstün) yetenekli öğrenciler, öğrenci merkezli etkinlik, ilkokul.

ENRICHED STUDENT-CENTRED GEOGRAPHICAL ACTIVITIES FOR GIFTED STUDENTS

The study discusses the process of developing enriched Geography course activities for gifted students in primary schools, along with various examples. Thus, the aim is to bring down the geography course to primary school level and turn it into an area of life where children learn while having fun.

Improving children's areas of learning while they discover environment, nature, plants, animals, in short, while they discover life also contributes to their development of different types of intelligence, and helps them adopt a positive attitude towards nature in early ages. However, it is quite hard to say that the activities involving Geographic content in life sciences and social studies courses taught in primary schools to this end are sufficient. On the other hand, students' learning about basic life sources such as nature, environment, plants, animals, water, soil and air at an early age is of crucial importance for future generations.

The study, which employs the mixed method, aims to reconcile qualitative and quantitative data. Quantitative methods were used for the pool where the IQ test results of the children are classified, and the document analysis technique, one of the qualitative research methods, was applied in order to examine to what extent the indicators of gain and activity are included in the program.

An examination of the geography activities with regard to gifted students revealed that this was not at the desired or a noticeable level and extent.

It is crucial to bring down geography to the primary school level, and take the intelligence and perception, and attention level of gifted children into consideration while doing so. However, this is exactly where the biggest shortcoming of the program becomes evident.

Out-of-class concepts –in fact, concepts that children consider extraordinary– such as nature, environment, plants, animals, water and soil, which students encounter in everyday life, are of particular interest also for gifted students. IQ test results show that gifted children enjoy doing and practicing such activities, which also appear to boost mathematical intelligence of such students as well. Therefore, enriched Geography course activities are recommended to be included more often in both in-class and out-of-class education environments for gifted students.

Keywords: geographical activity, gifted students, student-centred activity, primary school

(27223) Hayat bilgisi coğrafya kazanımlarının Bloom Taksonomisine göre incelenmesi

RUŞEN BÜKEN¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

rusenbkn@gmail.com

Teknolojinin ve bilimin hızla gelişmesi eğitim alanında da yeni ihtiyaçları doğurmuştur. Gelişen ve değişen dünyanın gereksinimleri farklılaşmış, bu süreç doğru bilgiyi doğru yerde kullanan, akıl yürüten, düşünen, araştıran, sorgulayan, eleştiren, iletişim kabiliyeti yüksek, çözüm odaklı, girişimci bireyler yetiştirmeyi gerektirmiştir. Bu açığı kapatmak için eğitimde yapılandırmacı yaklaşıma geçilerek çağa ayak uyduran nesiller yetiştirilmek hedeflenmiştir. Bu yaklaşımda bireyi aktif hale getirmek ve öğrendiği bilgileri yaşama geçirebilmelerini sağlamak, kendisine aktarılan bilgiler sorgulayıp, önceki bilgileriyle bağdaştırmasını sağlamak amaçlanmıştır. Ülkemizde bu anlayış 2005 yılında uygulamaya konulmuş, yapılandırmacı yaklaşım anlayışı doğrultusunda öğretim programları yenilenmiş, yapılandırmacı yaklaşıma uygun ders kitapları hazırlanmıştır. Benimsenen eğitim anlayışının hayata doğru geçirilmesi için Öğretim programlarında yer alan ve öğrencilere kazandırılması hedeflenen kazanımlar daha da önemli hale gelmiştir. Eğitim anlayışının değişmesiyle gözden geçirilen derslerden biri de hayat bilgisi dersi olmuştur. Yenilenmiş Bloom Taksonomisi bilişsel süreç boyutları açısından altı basamaktan oluşur. Bunlar da kendi içinde alt bilişsel beceriler ve üst bilişsel beceriler olarak iki grupta toplanır. Alt bilişsel beceriler hatırlama, anlama, uygulama gibi becerileri kapsarken; üst bilişsel beceriler çözümlenme, değerlendirme ve yaratma becerilerini kapsar. Bilgi boyutu ise olgusal, Kavramsal, İşlemsel ve Üst bilişsel olmak üzere dörde ayrılır. Bu araştırmanın da amacı hayat bilgisi öğretim programında yer alan coğrafya temelli “doğada hayat” öğrenme alanı kazanımlarının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesidir. Kazanımların hangi bilişsel süreç basamağına uygun olduğu araştırılmıştır. Toplam 23 kazanımın incelendiği bu çalışma, nitel araştırma modellerinden doküman analizine göre incelenmiştir. Araştırmanın veri toplama aracı Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı hayat bilgisi öğretim programındaki belirlenen kazanımlardır. Veriler analiz edilirken; Durmuş Ali Özçelik tarafından Anders ve Krathwohl’ün kitabından çevrilen ve Hakan Ulum tarafından da düzenlenen tablodan yararlanılmıştır. Hayat bilgisi öğretim programında yer alan kazanımlar içerik analizine tabi tutulmuştur. Sonuç olarak elde edilen bulgulara göre öğretim programında yer alan doğada hayat öğrenme alanı kazanımlarının çoğunluğu yenilenmiş Bloom taksonomisinin alt bilişsel becerilerine yöneliktir. Analiz etme, değerlendirme, yaratma gibi Üst bilişsel becerilere yönelik kazanım sayısı çok az yer almıştır.

Anahtar Kelimeler : Bloom Taksonomisi, coğrafya kazanımları, hayat bilgisi

(26686) Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Ortaokul Öğrencilerinin Turizm Kavramına İlişkin Bilişsel Yapılarının İncelenmesi

TURHAN ÇETİN¹, ÜMİT YEL¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

umtyel@gmail.com

Bu araştırma kelime ilişkilendirme testi (KİT) aracılığıyla ortaokul öğrencilerinin turizm kavramına yönelik bilişsel yapılarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma öğrencilerin zihnindeki kavramlar arasındaki bağın anlamlı olup olmadığını tespit etmesi açısından önem arz etmektedir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırma için hazırlanan KİT kullanılmıştır. Öğrencilerden turizm kavramı hakkında belirlenen süre içerisinde akıllarına gelen cevap kelimeleri yazmaları istenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu maksimum çeşitlilik örnekleme ile seçilmiş, 2018- 2019 eğitim öğretim yılında Adıyaman, Muğla ve Şanlıurfa illerinde öğrenim gören 443 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Bu öğrencilerin 149'u Adıyaman, 151'i Muğla ve 143'ü Şanlıurfa ilinden olup, 157'si 6. sınıf, 135'i 7. sınıf ve 151'i 8. Sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırma sonucunda turizm kavramına ilişkin elde edilen sözcükler tablolaştırılarak ayrıntılı olarak incelenmiş, tekrarlanan sözcükler dikkate alınarak belirlenen kesme noktaları doğrultusunda kavram ağları oluşturulmuştur. Araştırmada ortaokul öğrencileri tarafından turizm kavramına ilişkin 218 farklı sözcük üretilmiştir. Bu sözcükler içinde en çok tekrar eden "*tourist*" (f=201) olmuştur. Bu sözcüğü takip eden ve katılımcılar tarafından 100'den fazla tekrarlanan diğer sözcükler "*para*" (f=129) "*otel*" (f=119) "*deniz*" (f=109) "*gezi*" (f=108) ve "*gezmek*" (f=103) olmuştur. 98 sözcük ise sadece bir kişi tarafından dile getirilmiştir. Öğrencilerden tarafından üretilen kelimelere bakıldığı zaman turizmin birçok ögesi hakkında kelimeler dile getirildiği görülmektedir. Bu kelimeler bazen turizme kaynak sağlayan doğal ve beşeri güzellikler olurken bazen de turizmin sonuçları veya halka yansımaları olmuştur. Nitekim çokça dile getirilen "*para* (f= 129), *ekonomi* (f= 68) , *iş* (f=15)" gibi kelimeler bu yansımanın kanıtıdır. Araştırmanın bulgularına bakıldığı zaman turizmi tanımlama noktasında sınıflar arası belirgin bir fark gözlenmemiştir. Tüm sınıflarda en çok tercih edilen kelime "*tourist*" (6. sınıf f=66, 7. sınıf f=62, 8. sınıf f=73) olmuştur. Bu sözcüğü takip eden sözcükler ise sınıf bazından farklılık göstermiştir. 6. sınıfta "*para*" (f=58), 7. sınıfta "*gezi*" (f=40), 8. sınıfta "*otel*" ve "*para*" (f=47) olmuştur. Sınıflara göre farklılık göstermeyen verilerin uygulama yapılan şehirlere göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Muğla'dan elde edilen verilerde "*deniz, yat, sahil, plaj, otel*" gibi deniz turizmi temelli kelimeler öne çıkarken Şanlıurfa ve Adıyaman'dan elde edilen verilerde "*gezi, tarih, para, tarihi yerler* " gibi kültür turizmi temelli kelimelerin öne çıktığı görülmektedir. Bu farklılık öğrencilerin turizmi açıklarken yaşama yakınlık ilkesini temel aldıklarını göstermektedir. Bilişsel yapılarının bölgesel olarak oluşması bir yanılı olarak düşünülebileceği gibi bunun önüne geçilmesi için turizm kavramının öğrencilere geniş bir çerçeveden aktarılması gerekmektedir. Turizm kavramının öğrenciler tarafından daha net anlaşılması için okullarda turizm kavramıyla ilişkili konferanslar düzenlenebilir. Turizm sektöründe faaliyet gösteren büyük firmalar tanıtım semineri düzenleyebilir. Ortaokullarda turizm haftasında eğitici etkinlikler düzenlenebilir. Bu sayede öğrencilerin turizmi bölgesel anlamdan ziyade genel olarak anlamaları ve değerlendirmeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler : Turizm, bilişsel yapı, kelime ilişkilendirme testi.

Investigation of the Cognitive Structures of Secondary School Students About the Concept of Tourism Through Word Association Test

This research was conducted to investigate the cognitive structures of secondary school students towards the concept of tourism by means of word association test . The research is important in terms of determining whether the link between the concepts in the students' minds is meaningful or not. The research was carried out in screening model. Word association test prepared for research was used as data collection tool. The students were asked to write the answer words that came to their minds during the period of time. The study group of the study was selected with maximum diversity sampling and 443 secondary school students studying in Adiyaman, Muğla and Şanlıurfa provinces in 2018-2019 academic year. 149 of these students are from Adiyaman, 151 of them are from Muğla and 143 of them are from Şanlıurfa. 157 of them are in 6th grade, 135 of them are in 7th grade and 151 of them are in 8th grade. As a result of the research, the words obtained from the concept of tourism were examined in detail by tabulating them. In the study, 218 different words related to the concept of tourism were produced by secondary school students. Of these words, the most repetitive " tourist " (f = 201) was. Other words that followed this word and repeated more than 100 times by participants were " money " (f = 129) " hotel " (f = 119) " sea " (f = 109) " trip " (f = 108) and "touring" (f = 103). 98 words were expressed by only one person. When the words produced by the students are examined, it is seen that words are expressed about many elements of tourism. While these words are sometimes natural and human beauties that provide resources to tourism, sometimes they have consequences or reflections to the public. As a matter of fact, words such as 'money (f = 129), economy (f = 68) and work (f = 15)' which are frequently mentioned are proof of this reflection. When the findings of the study were examined, no significant difference was observed between the classes in terms of defining tourism. The most preferred word in all classes was " tourist " (6th grade f = 66, 7th grade f = 62, 8th grade f = 73). The words that follow this word differed on the basis of class. In the 6th grade, "money" (f = 58), in the 7th grade "trip" (f = 40), in the 8th grade "hotel" and "money" (f = 47). It was observed that the data which did not differ according to the classes differed according to the cities where the application was made. In the data obtained from Muğla, words based on sea tourism such as deniz sea, yacht, coast, beach, hotel çık stand out, while in the data obtained from Şanlıurfa and Adiyaman, gezi travel, history, money, historical places temelli are based on cultural tourism. words appear to come forward. This difference shows that students are based on the principle of proximity to life when explaining tourism. The regional formation of cognitive structures can be thought of as a misconception and in order to prevent this, the concept of tourism should be conveyed to the students from a wide frame. In order to make students understand the concept of tourism more clearly, conferences related to the concept of tourism can be organized in schools. Large companies operating in the tourism sector can organize an introductory seminar. In secondary schools, educational activities can be organized during the tourism week. In this way, it is possible for students to understand and evaluate tourism in general rather than regional sense.

Keywords: tourism, cognitive structure, word association test.

(26739) 2018 YILI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ

HİLAL ŞARPAL¹, İSMAİL ACUN¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

egitim.hilal@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, 2018 yılında güncellenen öğretmen yetiştirme programlarından sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programında gerçekleşen değişimlerin nasıl olduğunu ortaya koymaktır. Bunu yaparken sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programı dokümanı esas veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Bunun için güncellenen sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programı bir önceki programla karşılaştırılarak iki program arasındaki benzerlilikler ve farklılıklar ortaya koyulmuştur. Daha derinlemesine veri elde etmek için program geliştirme çalıştaylarına katılan öğretim üyelerinin görüşleri çerçevesinde eski programdan çıkarılan veya yeni programa dâhil edilen dersler değerlendirilmiştir. Bu araştırma, güncellenen sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programında yapılan değişikliklerin ortaya koyulması ve programın hazırlanmasına katkı sağlayan öğretim üyelerinin yeni programa dair görüşlerinin değerlendirilmesi açısından önemlidir.

Araştırmada nitel bir yaklaşım benimsenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi tekniği esas alınmış, veri çeşitlenmesi sağlamak ve inandırıcılığı artırmak için yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğine başvurulmuştur. Bu araştırma için gerekli olan verileri toplamak amacıyla amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Dokümanlardan ve görüşmelerden elde edilen veriler dünyada ve Türkiye'de program geliştirmeye ve inceleme süreçlerinde kullanılan Taba-Tyler modeli esas alınarak çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, güncellenen sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programında yapılan değişikliklerin, program geliştirme süreçlerinin bir boyutu olan içerik boyutunda yaşandığını ortaya koymaktadır. Nitekim 2018 yılı sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programı incelendiğinde, bazı derslerin programdan çıkarıldığı veya programa yeni derslerin eklendiği, bazı derslerin ise yalnızca isimlerinde veya dönemlerinde değişiklik yapıldığı görülmektedir. Programın hazırlanmasına katkı sağlayan öğretim üleriyle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler de bu bulguyu destekler niteliktedir. Sonuç olarak, güncellenen sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programının geliştirilme sürecinde bazı eksiklikler tespit edilmiştir. Bir sonraki program geliştirme süreçlerinde, programın içerik boyutunun yanı sıra öğrenme ve öğretme süreci ile ölçme ve değerlendirme boyutlarına da önem verilmesi faydalı olabilir. Öğretim üyelerinin değerlendirmelerine göre bir önceki programda olduğu gibi güncellenen programın uygulanma sürecinde de var olan aksaklıklar devam edecektir. Bu sebepten güncellenen sosyal bilgiler öğretmenliği öğretim programının uygulanabilirliğine ilişkin olarak uzun süreli etkileşim ve belki de gözlemi de içeren araştırmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler öğretmenliği, Sosyal bilgiler, Program değerlendirme, Öğretim programı

Examining the Changes in Social Studies Teacher Training Program of Year 2018

The aim of this study is to examine the changes in the social studies training program which was updated in 2018. For this purpose, the updated social studies teaching curriculum was compared with the previous program and the similarities and differences between the two programs were revealed. In doing this, the curriculum of the social studies teacher curriculum was used as the main data source. In order to obtain more in-depth data, the courses that were taken from the old program or included in the new program were evaluated within the framework of the opinions of the faculty members participated in the program development workshops. This research is important in terms of revealing the changes made in the updated social studies teacher training program, and evaluating the opinions of the faculty members who contributed to the preparation of the program.

A qualitative approach was adopted in the research. Document analysis technique is the main method for this research. Semi-structured interview technique was also used to provide data diversity and increase credibility. In order to collect the data required for this research, purposive sampling method was preferred. Tyler-Taba model used to for the codes and categories that might emerge from the documents and the data obtained from interviews.

The findings of the research reveal that the changes made in the updated social studies teaching curriculum are experienced in the content dimension, which is an important dimension of curriculum development processes. When the social studies teacher training program of 2018 is examined, it is seen that some courses have been removed from the program or new courses have been added to the program and some courses have only been changed in their names or periods. The data obtained from interviews with faculty members who contributed to the preparation of the program support this finding. As a result, some deficiencies were identified in the development process of the updated social studies teacher curriculum.

In the next program development process, it may be useful to give importance to the content dimension of the program as well as the learning and teaching process and measurement and evaluation dimensions. According to the evaluations of the faculty members' opinions, as in the previous program, the existing problems in the implementation process of the updated program will continue. For this reason, it is necessary to conduct research on the applicability of the updated social studies teacher training program, including long-term interaction and perhaps observation.

Keywords: Social studies teacher training, Social studies, Curriculum evaluation, Curriculum

(26883) Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Coğrafya Konularının Öğretiminde Kullanılan Etkinliklerin Değerlendirilmesi

TUĞBA TURGUT ¹, M. TALHA ÖZALP ¹, SELAHATTİN KAYMAKCI ¹

¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

mtozalp@gmail.com

Ders kitapları, eğitim-öğretim süreçlerinin en az okullar, öğretim programları ve öğretmenler kadar vazgeçilmez ve temel unsurlarından biridir. Ders sürecinde öğrenciye kazandırılması gereken bilgi, beceri ve değerlerin niteliklerinin geliştirilmesinde, uygulamaya dönüştürülmesinde ve yaşantı haline getirilmesinde önemli rol oynayan ders kitapları öğretim programının uygulanabilirliği ve öğretmenlerin öğrenciler ile karşılıklı etkileşimini sağlayarak sınıf yönetiminin düzenlenmesi için oldukça önemli bir yere sahiptirler. Ders kitaplarından ihtiyaç duyulan faydanın sağlanması; kitapların niteliklerine, kullanılabilirliğine ve içeriklerine bağlıdır. Ders kitapları öğrencileri araştırmaya sevk edici ve açık uçlu bir yapıda olmalıdır. Bu nedenle ders kitapları içinde günümüz eğitim anlayışına uygun nitelikli etkinlikler yer almalıdır. Öğrencilere iyi tasarlanmış etkinliklerin doğru ve yerinde uygulanması durumunda öğrenmenin daha kalıcı ve anlamlı olacağı bilinmektedir. Türkiye’de 2005 yılından eğitim anlayışında köklü bir değişiklik gerçekleştirilmiştir ve yapılandırmacı anlayış esas alınarak öğretim programları ve ders kitapları yeniden düzenlenmiştir. Yapılandırmacı anlayış öğretenden öğrenene bilgilerin doğrudan aktarımından ziyade öğrenenin kendi bilgisini kendisinin oluşturmasını öngören bir anlayıştır. Yapılandırmacı anlayışta ders kitapları da bu öngörü üzerine tasarlanmaktadır. Kitaplar sadece öğrenilmesi gerekli bilgiler toplamı niteliğinde değil; öğrenciyi araştırmaya ve kendi bilgisini öğrenmeye sevk edecek bir kılavuz niteliğindedir. Bu sebeple 2005 yılındaki bu değişiklikten sonra ders kitaplarında etkinlikler yer almaya başlamıştır. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler ders kitapları içerisinde yer alan etkinliklerin niteliği önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan coğrafya konularının öğretiminde kullanılan etkinliklerin niteliğini ortaya koymaktır. Çalışmada nitel yöntem bilim kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme yöntemi araştırmanın ilgili konusu hakkında ihtiyaç duyulan bilgilerin geçmişten izlerini barındıran yazılı sesli görüntülü materyallerin tümünün analizini kapsayan nitel bir araştırma yöntemidir. Veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 - 2019 eğitim - öğretim yılında okullarda okutulması kabul edilen ilkökul 4, ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf ders kitapları ele incelenmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen “Etkinlik Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Çalışmada toplanan verilerin içerik analizi aracılığıyla çözümlenmesine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Coğrafya, Ders Kitabı, Etkinlik.

Investigation of the Activities Used in Teaching Geography Topics in Social Studies Textbooks

Textbooks are as indispensable and essential elements of education and training processes as schools, curricula and teachers. The course books, which play an important role in developing, transforming and applying the knowledge, skills and values that should be gained to the students in the course of the course, have a very important place for the applicability of the curriculum and the regulation of classroom management by providing the interaction between teachers and students. Providing the necessary benefit from textbooks; it depends on the nature, availability and content of the books. Textbooks should be open-ended and encourage students to research. A fundamental change in the understanding of the training was held in Turkey in 2005 and constructivist approach based on curricula and textbooks were revised. Constructivist understanding is not a direct transfer of information from the teacher to the learner, but rather an understanding of the learner's own knowledge. In the constructivist approach, textbooks are designed on this prediction. Therefore, after this change in 2005, activities started to take place in the textbooks. In this context, the nature of the activities included in the Social Studies textbooks is important. The aim of this study is to reveal the quality of the activities used in the teaching of geography subjects in the Social Studies textbooks. In the study, document analysis method was used within the scope of qualitative methodology. The document review method is a qualitative research method that includes the analysis of all written and visual materials that contain traces of the information needed about the subject of the research from the past. The primary and secondary school textbooks of primary school 4, middle school 5, 6 and 7, which were accepted to be taught in schools by the Ministry of National Education in 2018 - 2019 academic year, were examined as data sources. The documents are obtained from the Education Information Network (EBA) website. Data were collected with the "Activity Review Form" developed by the researchers. The data collected in the study continues to be analyzed through content analysis.

Keywords: Social Studies, Geography, Textbooks, Activity.

(26903) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tartışmalı Konuların Öğretimine İlişkin Görüşleri

OSMAN ÇEPNİ¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

ocepni@karabuk.edu.tr

Eğitimin, arzu edilen vatandaş tipini yetiştirmek için, gereken bilgi, beceri ve değerlerin öğrenciye kazandırılması işlevini yerine getirilmesi hususunda, sosyal bilgiler dersi, önemli bir rol oynamaktadır. Tartışmalı konular, sosyal bilgiler dersinin temel hedefi olan, üst düzey düşünme becerileri gelişmiş ve sorgulamayı içselleştirmiş bireyler yetiştirmek için oldukça kullanışlı ve etkili bir araçtır. Sosyal Bilgiler dersinin, elindeki bu işlevsel ve etkili aracı, eğitimde en iyi şekilde kullanması gerekmektedir. Sosyal bilgiler programı, okul içinde ve dışında yaşanan olaylardan yararlanarak öğrencilerin sıkça gerçek yaşam problemleri ve çelişkili durumlarla karşı karşıya getirilmesi ve karşılaştırıldıkları bu sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşüncelerinin sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bunun sağlanması için, sosyal bilgiler derslerinde, toplumsal, siyasi, ekonomik, kültürel, güncel vb. alanlardan seçilen tartışmalı konulara yer verilmesi gerekmektedir. Sosyal bilgiler programı, dersin kazanımlarıyla ilgili güncel ve tartışmalı konuların, farklı tartışma teknikleri kullanılarak, öğrencilerde, eleştirel düşünme, araştırma, kanıt kullanma, karar verme, problem çözme becerilerini geliştirecek şekilde sınıfa taşınabileceğini belirtmektedir. Türkiye’de, tartışmalı konularla ilgili yapılmış çalışmaların sayısı çok azdır. Eğitim sistemimizde, demokrasi için gerekli olan tartışmalı konuların eksikliği görülmektedir. Bununla birlikte sosyal bilgilerin temel amacı, sorumluluklarının bilincinde ve karar alabilme becerisine sahip vatandaşlar yetiştirmektir. Bu noktada, öğretmen adaylarının, tartışmalı konuların Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerinin sınıf, cinsiyet ve gelir düzeyi değişkenleri açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, betimsel tarama modelinin kullandığını nicel bir araştırma niteliğindedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören 191 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Alagöz (2014) tarafından geliştirilen, 35 maddeden oluşan, güvenilirlik katsayısı .93 olarak bulunan “Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarına Yönelik Tartışmalı Konular Ölçeği” kullanılacaktır. Uygulama sonrasında elde edilen veriler SPSS paket programı yardımıyla t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılacak bulgular tablolar halinde ve yorumlanarak sunulacaktır. Araştırmada veri toplama süreci devam ettiğinden, ilgili araştırmaya ait bulgu, sonuç ve öneriler bu işlemler tamamlandıktan sonra gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları, Tartışmalı Konular

The social studies course plays an important role in fulfilling the function of bringing education to the student with the knowledge, skills and values required to train the desired citizen type. Incremental topics are a very useful and effective tool for educating individuals who have developed high-level thinking skills and internalize inquiry, which is the main objective of the social studies course. The Social Studies course should use this functional and effective tool in the best way in education. The social studies program emphasizes that students should be confronted with real life problems and contradictory situations by making use of the events in and out of school and that they should be reflective on these social problems they are compared to. In order to ensure this, social studies courses, social, political, economic, cultural, current and so on. controversial issues from selected areas. The social studies program states that current and controversial issues related to the achievements of the course can be carried to the classroom by using different discussion techniques in order to develop students' critical thinking, research, using evidence, decision making and problem solving skills. In Turkey, the number of studies concerning controversial issues is very low. There appears to be a lack of controversial issues in democracy in our education system. However, the main purpose of social studies is to raise citizens who are aware of their responsibilities and have the ability to make decisions. At this point, it was aimed to determine the opinions of prospective teachers about the use of controversial subjects in social studies teaching and to evaluate these views in terms of variables of class, gender and income level. The research is a quantitative research that uses descriptive survey model. The study group of the study consists of 191 prospective teachers studying in the Social Studies Education Department of Gazi University Gazi Education Faculty in the spring term of 2018-2019 academic year. In order to collect data, g Controversial Issues Scale “developed by Alagöz (2014), consisting of 35 items and whose reliability coefficient is .93, will be used. The data obtained after the application will be presented in the form of tables and interpreted using the t test and one way ANOVA with the help of SPSS package program. As the data collection process in the research continues, findings, conclusions and recommendations of the related research will be realized after these procedures are completed.

(26915) Ortaokul öğrencilerinin harita ve coğrafi koordinatlarla ilgili kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları

EMRE BOZ¹, ASİM ÇOBAN¹

¹ AMASYA ÜNİVERSİTESİ

asim.coban@amasya.edu.tr

Günümüz insanının en önemli yardımcılarından birisi hiç şüphesiz haritadır. Harita okuryazarlığı sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel beceriler arasında yer almaktadır. Doğru bir harita okuryazarlığı için coğrafi koordinatları mutlak anlamda bilmek, koordinatlar yardımıyla coğrafi konum kavramını tanımak, matematik konumun sağladığı avantaj ve dezavantajları ortaya koyabilmek gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, Amasya ilinde bulunan yerleşim yeri ve eğitim tür farkı dikkate alınarak belirlenen 8 ortaokulda öğrenim görmekte olan öğrencilerin sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan harita ve coğrafi koordinatlarla ilgili coğrafi kavramları anlama düzeylerini belirleyip sahip oldukları coğrafi kavram yanlışlarını tanımlamak ve ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın modeli nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeli olarak benimsenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2017- 2018 öğretim yılında Amasya il merkezinde bulunan ikisi İmam Hatip olmak üzere dört ortaokul, Merzifon, Suluova ve Gümüşhacıköy ilçelerinde yer alan birer ortaokul ile bir köy ortaokulunda 6., 7. ve 8. sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan, her sınıf düzeyinden 195 öğrenci olmak üzere toplam 585 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada seçilen coğrafi kavramların öğrenciler tarafından anlaşılma düzeylerini ve kavram yanlışlarını tespit etmek için araştırmacı tarafından 13 açık uçlu sorudan oluşan bir test geliştirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının hazırlanması aşamasında uzman görüşüne başvurulmuş ve uzman önerileri dikkate alınmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler anlama, sınırlı anlama, anlamama, yanlış anlama ve cevap vermeme şeklinde beş ayrı kategoride incelenmiştir. Her soru için verilen yanıtlar belirlenen kategorilerden hangisine uygunsa o kategoriye dahil edilerek incelenmiş, elde edilen sonuçlar frekans dağılımı (f) ve yüzde (%) olarak sunulmuştur.

Öğrencilerin yaklaşık %7'sinin harita kavramını, %6'sının ölçek, %6'sının yerel saat, %9'unun özel konum, %19'unun matematik konum, %15'inin paralel-enlem ve %13'ünün ise meridyen-boylam kavramlarını anladıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerin araştırılan kavramları yeterli düzeyde anlayamadıkları, bu kavramlarla ilgili birçok kavram yanlışlığına sahip oldukları ve bu kavramları birbirleriyle karıştırdıkları tespit edilmiştir. Ayrıca coğrafi kavramların anlama oranının 6.sınıf öğrencilerinde daha yüksek, 7. ve 8.sınıf düzeylerinde ise giderek düşme eğilimi gösterdiği görülmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler ışığında eğitimcilere ve araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Ortaokul öğrencileri, coğrafi kavram, harita, kavram yanlışlığı

Secondary school students' understanding levels of concepts about map and geographical coordinates and their misconceptions

One of the most important assistants of today's people is undoubtedly the map. Map literacy is one of the basic skills aimed at gaining students in the social studies curriculum. For accurate map literacy, it is necessary to know the geographical coordinates in absolute terms, to know the concept of geographical location with the help of coordinates, and to reveal the advantages and disadvantages of mathematical location. The aim of this study is to determine the geographical misconceptions of the students who are studying in 8 secondary schools in Amasya province by taking into consideration the settlement and education type differences and to determine the understanding level of geographical concepts related to the maps and geographical coordinates in social studies textbooks and define and reveal their misconceptions.

The research model was adopted as a screening model which is one of the quantitative research methods. The sample of the study consisted of 585 students, including 195 students from each of 6th, 7th and 8th grades, four of which were in the Amasya city center, including two Imam Hatip school, three were in the Merzifon, Suluova and Gümüşhacıköy districts and one in the village in the 2017-2018 academic year. A test consisting of 13 open-ended questions was developed by the researcher in order to determine the students' understandings and misconceptions levels of the selected geographical concepts. During the preparation of the measurement tools used in the research, expert opinion was consulted, and expert recommendations were taken into consideration. The data obtained from the study were analyzed in five different categories: understanding, limited understanding, not understanding, misunderstanding and unanswered. The answers given for each question were examined and included in any of the identified categories that are suitable, and the results were presented as frequency distribution (f) and percentage (%).

It was found out that 7% of students have understood the concept of map, 6% of scale, 6% of local time, 9% of relative location, 19% of mathematical location, 15% of parallel-latitude and 13% of meridian-longitude. At the end of the research, it was found that the students could not understand the research concepts adequately, they had many misconceptions about these concepts, and they confused these concepts with each other. In addition, it is seen that the understanding of geographical concepts tends to be higher in 6th grade students and gradually decreasing in 7th and 8th grade levels. In the consideration of the data obtained from the research, suggestions were made to educators and researchers.

Keywords: Secondary school students, Social Studies, Geographical Concept, Concept, Geographical coordinate, Map, misconception

(26926) Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Doğal Afetler Konusuna Sarmal Sistem Açısından bir Bakış

BUSENUR CEMRE KILIÇ ¹, HAKAN ÖNAL ¹

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

onal@balikesir.edu.tr

Öğrenim hayatlarının ortaokul kademesine geçen öğrenciler, hayat bilgisi dersinin devamı olarak sosyal bilgiler dersini görmektedirler. Hayat bilgisi dersi ile yaşadığı çevreyi tanıyan ve toplumsal düzeni öğrenen öğrenciler sosyal bilgiler dersi ile öğrendikleri bilgileri pekiştirmeye ve geliştirmeye devam etmektedirler. Öğrendikleri bilgilerinin kalıcılığının sağlanması ve sürdürülebilmesi açısından öğrencilerin yararlandığı en önemli kaynaklardan birisi de ders kitaplarıdır. Ders kitaplarının hazırlanmasında yapılacak basit hatalar, öğrencileri yanlış bilgilendirebileceği gibi geleceğe dönük kavram yanlışlarına da neden olabilir. Bu sebeple kitapların içeriği hazırlanırken birçok teknik ve modellerden yararlanılmalıdır. Bu modellerden biri olan sarmal programlama modeli çalışmanın kaynağını oluşturmaktadır.

Sarmal model yaklaşımında öğretim sürecinde yer alan konuların bir sonraki sınıf kademesine geçişte ilk kademe öğrenilen kavramlar kullanılmaya ve tekrarlanmaya devam edilmektedir. Bu bakımdan öğrenme süreci kesintiye uğramamakta ve öğrencide oluşabilecek kavram yanlışlarının önüne geçilebilmektedir. Bu çalışmada da, sarmal model ile bağlantılı olarak sosyal bilgiler 4., 5. ve 7. sınıfta okutulan doğal afetler konusunun incelenmiştir.

Araştırmanın yönteminde içerik analizi ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Verilerin analizi sırasında Milli Eğitim Bakanlığı'na onaylanan ders kitaplarının içerisindeki doğal afetler konusuna ait içerik görselleri ve öğretim programlarına göre belirlenmiş ders kazanımları incelenmiştir. Bloom Taksonomisi basamaklarına göre ders kazanımları ve etkinlikler irdelenmiş ve içerik, sarmal istem açısından değerlendirilmiştir.

Yapılan çalışma sonucunda, sosyal bilgiler 4, 5 ve 7. sınıf ders kitaplarında yer alan doğal afetler konusunda sarmal sistemin genel olarak işletildiğini söylenebilir. Ancak, 7. sınıf doğal afetler konusu içerisinde verilen görsel içerikleri ve etkinliklerin 7. Sınıf seviyesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler için yeterli düzeyde verilmediği de görülmüştür. Konular ilkökul Hayat Bilgisi dersleri içerisindeki ağırlıkta verilmiş ve gerekli detaylandırılma yapılmamıştır. Bu tarz hatalar sarmal sistemin varlığını ve sürdürülebilmesini engellemektedir. Bunlara ek olarak, incelenen etkinliklerin sarmal sisteme uygun olmasının yanı sıra, etkinliklerin daha fazla öğrenci merkezli olması gerektiği ve aktif öğrenme ortamının oluşabilmesine olanak sağlayacak düzeyde hazırlanması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Ders kitabı hazırlanma sürecinde içerik oluştururken, aktif öğrenmenin sınıf ortamında gelişebilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi için öğretim teknik ve modellerden daha fazla yararlanılması gerekmektedir. Örneğin, 7. Sınıf öğrencilerine öğretim model ve tekniklerinin kullanıldığı etkinliklerin hazırlanması veya ders sırasında beyin fırtınası tekniği gibi öğrenciyi derse daha aktif olarak katabilecek tekniklerin kullanılması en azından sarmal sistemin varlığını sürdürebilmesi açısından önemlidir. Ancak bu şekilde öğrencilerin akademik hayatları için önemli adımlar atılabilir ve aktif öğretim bu vasıta ile sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler : Sarmal Sistem, Sosyal Bilgiler, Doğal Afetler, Ders Kitapları

An Outlook on Natural Disasters Topic on Social Studies Course Books in terms of Spiral System

In secondary school, students begin to learn the principles of social studies as the continuation of life science lesson. After knowing the main environment and social order with life science, they keep improving their knowledge through social studies. For the permanence and continuity of the whole knowledge, course books are one of the most important sources used by students. Minor mistakes made while preparing those course books may not only mislead students but also cause some misconceptions in future. Therefore, some techniques and models should be used while preparing course books. Spiral model, one of those models, is the main point of this study.

According to spiral model, it is aimed to use the concepts learnt in the first step for the other steps and repeat the first concepts in the subsequent steps. By this way, interruption on learning may be prevented and students do not have any misconceptions. Thus, the main purpose of this study is to evaluate natural disasters topic that is taught on the fourth, fifth, and seventh grade in social studies.

As research method, content analysis and document review have been used. During data analysis, visual materials and learning outcomes of natural disasters topic in life science course books approved by Ministry of National Education have been examined. According to Bloom Taxonomy, learning outcomes have been studied and whether the content was provided in relation to spiral system has been found out.

As a result of research, it can be said that natural disasters topic in the course books of the fourth, fifth, and seventh grade is implemented in relation to spiral system in general. However, it has been found out that the visual materials and activities on natural disasters topic in the course book of the seventh grade are not suitable enough for the seventh grade students. The content is provided in the level of life science lesson and there is no elaboration. These kinds of mistakes do not correspond to spiral system and its principles. Additionally, it has been discovered that activities were prepared within the frame of spiral system but, it has been considered that activities should be more student-centered and suitable for active learning.

During the preparation of course books, in order to develop active learning in classrooms and maintain its continuity, teaching techniques and models should be used much more. For instance, if the correct teaching methods such as brain storming are preferred for the seventh grade students, it will be more likely for them to be active in the lessons and spiral system can be used accordingly. Only by this way, big steps might be taken for the academic lives of students and effective teaching.

Keywords: Spiral System, Social Studies, Natural Disasters, Course Books

(26953) Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretim Metodu Olarak Oyunların Kullanımı

BETÜL ZONGUR¹

¹ MUALLA MUZAFFER YERSEL ORTAOKULU

duysakbetul@gmail.com

Günümüz teknoloji çağında görsel ve işitsel birçok uyarana maruz kalan çocuklar düz anlatım metodu uygulanan dersleri sıkıcı bulmaktadır. Düz anlatım metodunun uygulandığı derslerde öğrencilerin dikkat süresi kısalmaktadır. Bu durum derse sevmeyen ve derse karşı ilgisi olmayan öğrencilerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Derse karşı ilgisi körelen öğrencilerin ise öğrenme eksiklerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Çocuğun doğası gereği her zaman oyun oynama isteği mevcuttur. Aynı zamanda oyunlar çocukların kolay öğrenmesine yardımcı olacak araçlardır. Öğretim yöntemi olarak oyunların kullanılması öğrencilerin derse olan ilgisini arttıracaktır. Bu nedenle oyunun bir eğitim aracı olarak kullanılabilmesi açıktır.

Sosyal Bilgiler dersi öğrencileri hayata hazırlayan, günlük yaşam becerilerinden, etkin vatandaş olmaya, yaşadığı şehri, ülkeyi ve dünyayı her yönüyle tanımaya kadar birçok kritik konuda bilgi sahibi olmayı sağlayan bir derstir. Bu derste eksik öğrenmeler birer yetişkin aday olan çocukların yaşadığı dünyaya uyum sağlayacağı birçok konuda bilgisiz ve yetersiz olmasına neden olacaktır.

Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler derslerini öğrencilere eğlenerek öğretecek, derse olan ilgisini arttıracak oyun örneklerini ortaya koymaktır. Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunlar kullanılarak öğrencilerin başarı düzeyleri ve derse karşı tutumları olumlu yönde değiştirilebilir. Dikkat süresini ve derse yönelik öğrenme isteği artırılabilir. Aynı zamanda bu yöntemle öğrenilenler kalıcı hale getirilerek ve öğretim etkinlikleri somutlaştırılarak öğrencilerin öğrenilen bilgileri uzun süre hatırlama tutmaları ve derse sevmeleri sağlanabilir.

Çalışma üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde Sosyal Bilgiler eğitiminin önemi ile ilgili genel bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise oyun, oyunun çocuk eğitimindeki yeri ve önemiyle ilgili bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılacak, 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi kazanımlarıyla ilişkilendirilmiş çeşitli oyun örnekleri paylaşılmıştır. Bu çalışmanın alana katkı sağlaması ve yeni araştırma fikirleri ortaya çıkarması beklenmektedir. Aynı zamanda paylaşılan oyun örneklerinin farklı kazanım ve konularda kullanılması için fikir oluşturmaktır. Paylaşılan oyun örneklerinin öğrenmeyi kolaylaştırma ve öğrenilen konuda tekrar yapma, yanlış öğrenmeleri düzeltme gibi birçok işlevi bulunabilir.

Araştırma yöntemi olarak kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Oyun, Oyunlaştırma, Sosyal Bilgiler

Usage of Games as Teaching Method in Social Studies Lecture

As today's age of technology, the kids that exposed with a lot of visual and aural stimulant find traditional education ways boring. Their attention span getting shorter and shorter in those lectures. This situation cause students getting uninterest to the lecture and dislike it, learning deficiencies comes to the surface. As in nature of child there is always be urge to play. In the same time games are the tools that help the child's learning process positively. Usage of games as a education method will increase the interest level of students to the class. Therefore it is clear that games can be use as educational enstrument.

Social studies is a lecture that prepares students to the life. Gaining daily life abilities and becoming effective citizen, Getting know the residence city, country and planet with all means are another critic aspects of the lecture. Learning deficiencies will cause the children soon to be adults, become ignorant, insufficient and unqualified to adapt the world they live in.

The purpose of this study is introduce the games that make social studies entertaining and put forth game examples can be increase level of interest the students. In social studies lecture, the students' level of succes and attitude towards the class can be changed positive way by using educational games. Attention span and desire to learn can be increased too. In the same time with this method learned lessons can be permanent and learning activities might be cause concretize, remembering long time and loving the lecture.

Study occurs three parts. In first part information given about importance of social studies education. In second part information is provided about game, game's place and importance in child's education. As in third part various game examples shared can be used social studies class which are related with earnings 5, 6, and 7th grade. With this sutdy it is expected contribute to field and inspire new research ideas. In the same time the game examples are shared cause to create new ideas for different subjects. Shared game examples might have the functions of facilitate learning, exercise in learned subject and correction the mislearning.

Literature review is used as research method.

Keywords: Game, gamification, social studies

(27003) Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Mekansız Tarih Öğretimi

TUGAY ÇALIŞKAN¹, ALAATTİN KIZILÇAOĞLU²

¹ *BALIKESİR AÇI KOLEJİ*

² *BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ*

tugay.caliskan@yandex.com

Tarihi olayların anlatımında üç ana başlık dikkat çekmektedir; olayın failleri, olayın zamanı ve olayın mekânı. Özellikle mekân, tarihi olayların seyrini değiştirebilen, hatta sonuca etki edebilen önemli bir unsurdur. Bölgenin jeolojik, jeomorfolojik, demografik, hidrografik, klimatolojik özellikleri gibi mekânda bulunan birçok coğrafi unsur olayların akışı içerisinde önemli rol oynamaktadır. Bu da tarihi olayları anlamlandırmak için mekânın iyi bilinmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yüzden tarih öğretiminde en sık yararlanılan bilimlerden birisi de coğrafyadır. Tarih öğretiminin temelleri ise ilköğretimden itibaren Sosyal Bilgiler dersi ile atılmaktadır. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında tarih konuları öğrencilere aktarılırken coğrafyadan ve haritalardan yararlanılması, olayların anlamlandırılmasını sağlayacağı gibi kalıcılığı da artıracaktır.

Hazırlanan bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan tarih konuları içerisindeki coğrafi terim ve kavramlara yer verilme durumunu belirlemektir. 4, 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarının incelendiği çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış olup verilerin çözümlenmesi aşamasında içerik analizi kullanılmıştır. Ünite olarak ise Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan, içeriğini tarih konularının oluşturduğu Kültür ve Miras ünitesi seçilmiştir. Temel kategori olarak coğrafi terim ve kavramlar seçilirken, alt kategorileri ise fiziki ve beşeri coğrafyanın alt dalları oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan tarih konuları içerisinde en fazla tekrarın yer adlarında yoğunlaştığı (%52,8) görülmektedir. Yer adlarını sırası ile biocoğrafik (%9,6), jeolojik ve jeomorfolojik (%7,9), hidrografik (%6,6), ekonomik (%6,5), demografik (%5,9), lokasyon (%4,8), dünya ve güneş (%2,1) ve klimatolojik (%1,9) terimler takip ederken, en az yer verilen coğrafi unsurun ise haritalar (%1,8) olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak kitaplarda en fazla tekrar edilen yer adları yalnızca metin içerisinde yer almış olup bunlara at herhangi bir konum analizi yapılmamış, olayların geçtiği mekânların fiziki veya beşeri özelliklerine değinilmemiştir. Kısacası mekansız bir tarih oluşturulmuştur.

Bu sonuçlar doğrultusunda ders kitaplarının hazırlanış sürecinde daha titiz davranılmalı, özellikle Sosyal Bilgiler ders kitaplarında mekân tasviri gibi coğrafi detaylara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir. Ders kitaplarında tarih konuları aktarılırken mekânın tasvir ve analiz edilmesi, öğrenciler tarafından konunun anlamlandırılmasını sağlayacak, çıkarım yapma yeteneği kazandıracak ve neden – sonuç ilişkisi kurmalarını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi Mekan, Coğrafi Kavram, Coğrafya Öğretimi, Sosyal Bilgiler

Non-Venue History Teaching in Social Studies Textbooks

There are three main topics in the narrative of historical events; the perpetrators of the incident, the time of the incident and the place of the incident. In particular, space is an important element that can change the course of historical events and even influence the outcome. Geological, geomorphological, demographic, hydrographic and climatological characteristics of the region play an important role in the flow of events. This makes it necessary to know the place well in order to make sense of historical events. Therefore, one of the most frequently used sciences in history teaching is geography. The foundations of history teaching are laid by the Social Studies course since primary education. The use of geography and maps will be used to make sense of events as well as increase persistence while transferring history subjects to students in Social Studies textbooks.

The aim of this study is to determine the status of geographic terms and concepts in the history subjects in Social Studies textbooks. In the study where 4, 5, 6 and 7 grade Social Studies textbooks were examined, document analysis, one of the qualitative research methods, was used and content analysis was used in the analysis of the data. As a unit, the Culture and Heritage unit, which is included in the social studies textbooks, is composed of history subjects. Geographical terms and concepts are selected as the basic category, while subcategories are sub-branches of physical and human geography. According to the findings obtained from the research, it is seen that the most repetitions in history subjects in social studies textbooks are concentrated in place names (52.8%). Place names are biogeographic (9.6%), geological and geomorphological (7.9%), hydrographic (6.6%), economic (6.5%), demographic (5.9%), location (4,8%), the world and the sun (2.1%) and climatological (1.9%) followed by the terms, while the least geographic elements were found to be maps (1.8%). As a result, the most repeated place names in the books are only included in the text and no position analysis has been made to them and the physical or human characteristics of the places where the events take place are not mentioned. In short, a place without history was created.

In line with these results, it is suggested that the textbooks should be meticulously in the process of preparation, especially in the Social Studies textbooks, it is recommended that geographical details such as space description be given more space. Describing and analyzing the space while transferring the history subjects in the textbooks will enable the students to make sense of the subject, gain the ability to make inferences and establish a cause - effect relationship.

Keywords: Geographical Location, Geographical Concept, Teaching Geography, Social Studies

(27006) SOSYAL BİLGİLER DERSLERİ İÇİN SINIF DIŞI EĞİTİM ALANI OLARAK "KURTULUŞ YOLU" (SAMSUN-TÜRKİYE)

CEVDET YILMAZ¹

¹ 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ

cyilmaz@omu.edu.tr

Günümüzde etkin bir yöntem olarak sınıf dışı eğitim giderek önem kazanmaktadır. Aslında doğa eğitimi / tabiatta eğitim bütün gelişmiş ülkelerde yaygındır. Eğitimde ileri gitmiş ülkeler örnek alınarak mevcut sınıf içi eğitimin zamanla bazı dersler ya da bazı derslerin belli konuları için sınıf dışında yapılması gerektiği ülkemizde de uzun süreden beri tartışılmaktadır. Çünkü eğitim etkinliklerinde öğrenme işlevinin hızlanması, pekiştirilmesi ve kalıcı hale gelmesi en çok arzulanan husus olmakla birlikte bunu başarmak kolay değildir. Günümüz dünyasında cep telefonu ve bilgisayar oyunları gibi çeldiriciler sınıf içinde dikkati dağıtırken, derslere hazırlanma aşamasında da çocuklarımız ve gençlerimizin zamanlarının büyük kısmını almakta, onların zihnini yorarak derslere hazır halde gelmelerini engellemektedir. Öğrencilerin dikkatlerini toplamak ve belirlenen hedeflere yönlendirebilmek için başvurulan başlıca sınıf dışı etkinlikler bilim merkezleri ve müze ziyaretleridir. Ülkelerin gelişmişliği ve bulunulan şehrin özelliklerine göre botanik parkları, hayvanat bahçeleri, akvaryumlar, kütüphaneler, doğa okulları ve benzeri yerler sınıf dışı etkinlikler için çok çok sık başvurulan diğer mekânlardır. Bütün bunlar için mevcut imkânlardan yararlanmak kadar, yeni oluşturulan mekânların da müfredata dâhil edilmesi önemlidir. Aksi takdirde özellikle kentlerde yapılan onca çalışma ve oluşturulan tesisler amaç dışı kullanılacak, eğitime katkısı olmayacaktır.

Bir Millî Mücadele ve 19 Mayıs şehri olan Samsun'da Mustafa Kemal Atatürk'ün Millî Mücadeleyi başlatmak üzere Samsun'a gelişi, onu getiren gemi, yol arkadaşları, çıktığı iskele, kaldığı otel, karargâh binası, Havza'ya doğru yola çıkışı, bu esnada Samsun yöresindeki asayiş durumu, İstanbul Hükümeti'nin tavrı, yabancı ülkelerin pozisyonları, yol boyunca takip ettiği güzergâh, konakladığı yerler, konuştuğu kişiler, aldığı kararlar Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık mücadelesinde önemli kilometre taşlarıdır. Samsun Valiliği ve Samsun Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve 19 Mayıs Üniversitesi Akademisyenleri ve yerelden alınan desteklerle Samsun'da bu kutlu seferle ilgili olarak çok sayıda eser vücuda getirilmiştir. Araştırmada Sosyal Bilgiler, Tarih ve özellikle T.C. İnkılap Tarihi dersleri için başta "Kurtuluş Yolu" olmak üzere, bu mekânların açık alan (sınıf dışı eğitim yeri) olarak nasıl kullanılabileceği, hangi mekânların hangi ders, ünite ve konular için değerlendirilebileceği üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: Sınıf Dışı Eğitim, Sosyal Bilgiler Dersi, Milli mücadele, kurtuluş Yolu, Samsun.

OUTDOOR CLASSROOM TRAINING AREA FOR SOCIAL STUDIES COURSE AS "WAY TO SALVATION" (Samsun-TURKEY)

Nowadays, as an effective method, extracurricular education is gaining importance. In fact, nature education / natural education is common in all developed countries.

Taking into consideration the countries that have advanced in education, it has long been debated in our country that the current classroom education should be done outside the classroom for some courses or certain subjects of certain courses. Because it is the most desirable issue to accelerate, reinforce and become permanent in educational activities, but it is not easy to achieve this. In today's world, distractors such as mobile phones and computer games are distracting in the classroom, while taking the most of the time of our children and young people in preparation for classes; they prevent them from coming ready for classes by exhausting their minds. The main extracurricular activities used to attract the attention of the students and direct them to the determined goals are visits to science centers and museums. Botanic parks, zoos, aquariums, libraries, nature schools and similar places are other places that are very frequently used for out-of-class activities depending on the development of the countries and the characteristics of the city. For all these, it is important to include the newly created spaces in the curriculum as well as to make use of the existing facilities. Otherwise, all the works and facilities created especially in the cities will be used out of purpose and will not contribute to education.

A National Struggle and the city of Samsun in 19 May Mustafa Kemal Atatürk's arrival to Samsun to start the National Struggle, the ship that brought him, his friends, the quay, the hotel, headquarters, leaving the road to Havza, while Samsun The position of public order in the region, the attitude of the Istanbul Government, the positions of foreign countries, the route followed along the way, the accommodation, the people he spoke to, the decisions he made were important milestones in the struggle for independence of the Turkish Republic. With the support of the Governorate of Samsun and Mayor of Samsun and 19 Mayıs University Academicians and local support, a large number of artifacts were created in Samsun. Social Studies, History and especially T.C. The course focuses on how to use these spaces as an open space (out of class), especially the "Way of Independence" for Revolution History courses, which spaces can be evaluated for which courses, units and subjects.

Keywords: Out of Class Education, Social Studies Course, National Struggle, Salvation Path, Samsun.

(27023) Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye'nin Unesco Kültürel Miras Öğelerine İlişkin Bilgi Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma

SABAN ÇELİKOĞLU¹, DAMLA YİĞİT¹, NALAN HOROZAL¹

¹ ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

sabancelikoglu@hotmail.com

Sosyal Bilgiler dersi gelişen dünyaya ayak uydurabilecek, uyum sağlayabilecek etkili bir vatandaş yetiştirme amacı ile bireylere içinde yaşadıkları toplumun kültürü ve değerleri ile ilgili bilgi ve deneyim sağlamaktadır. Böylece birey toplumsallaşırken aynı zamanda çevreye uyum sağlamakla beraber; saygılı, hoşgörülü bireyler yetişmesini sağlayarak sosyal bilgiler dersinin amacına da ulaşmış olmaktadır. Bunu yaparken de kültürden yararlanmaktadır. Geçmişten günümüze kadar gelmiş somut ve somut olmayan birçok kültürel varlık mevcuttur. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında, öğrenme alanları içerisinde UNESCO tarafından koruma altına alınan değerlere yer verilmiştir.

Bu araştırmanın amacı ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin Türkiye'nin Unesco kültürel miras öğelerine ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırma tarama modelinde (survey) bir çalışmadır. Araştırmaya Zonguldak iline bağlı Ereğli ilçesindeki 6 farklı ortaokullarda öğrenim gören 224 6.sınıf öğrencisi katılmıştır. Örneklem yöntemi olarak amaçsal örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklem yöntemi seçilmiştir. Bu bağlamda ilçedeki farklı sosyo-ekonomik yapıdaki okullar örneklem alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Türkiye'nin Unesco kültürel miras öğeleri anketi kullanılmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde ortaokul 5. ve 6. sınıf sosyal bilgiler öğretim programı ve sosyal bilgiler ders kitapları incelenmiştir. Ölçme aracının kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Ölçme aracında Türkiye'deki Unesco kültürel miras öğelerine (Topkapı Sarayı, Nemrut, Safranbolu Şehri, Ani Arkeolojik Alanı, Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Truva Antik Kenti, Cumalıkızık, Göreme Milli Parkı ve Kapadokya, Pamukkale ve Efes) ilişkin birer görsel verilmiş, her bir görsel için ilk 3'ü ilgili kültürel mirasa ilişkin bilgiyi, sonuncusu ise bu bilgiyi nasıl öğrendiğini ölçmeye yönelik toplam 4'er adet madde yer almıştır. Ayrıca ilgili kültürel miras öğelerinin Türkiye dilsiz harita üzerinden eşleştirilmesine ilişkin bir bölüme ölçme aracında yer almıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, puanlar normal dağılım sergilediğinden bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin Türkiye'nin Unesco kültürel miras öğelerine ilişkin bilgi düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin doğrudan yaşantı yoluyla öğrendiği kültürel miras öğelerine ilişkin bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kültürel miras öğelerine ilişkin bilgi düzeyleri mekânsal yakınlığa göre artış gösterirken bilgiyi öğrenme şeklinin de değişim gösterdiği anlaşılmıştır. Kültürel miras öğelerine ilişkin en yüksek bilgi düzeyi Safranbolu Şehri, Göreme Milli Parkı ve Kapadokya ve Pamukkale öğelerine ait iken, en düşük bilgi düzeyi Ani Arkeolojik Alanı, Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası ile Cumalıkızık öğelerine aittir. Dilsiz harita eşleştirmesi üzerinden yapılan analize göre öğrencilerin kültürel miras öğelerine ilişkin orta düzeyde olan bilgi düzeylerini haritaya yansıtma konusunda daha düşük düzeyde başarı gösterdiği görülmüştür. Kültürel miras öğelerine ilişkin bilginin öğrenme yollarına ilişkin analiz sonuçlarına göre en fazla internet ve ders kitabı üzerinden öğrenme gerçekleştiği, buna karşın belgesel ve kültürel dergi okuma yoluyla elde edilen bilgi düzeyinin ise sınırlı kaldığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin Türkiye'nin Unesco kültürel miras öğelerine ilişkin bilgi düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı, buna karşın baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, evde internet olma durumu gibi demografik maddelerde belirgin farklılaşmalar belirlenmiştir.

Sonuç olarak Türkiye'nin Unesco kültürel miras öğelerine ilişkin bilgi düzeyleri üzerinde yerinde görmenin en etkili yol olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle bu konunun öğretiminde gezi gözleme daha fazla yer verilmelidir. Bununla birlikte mekânın uzaklığı ve ulaşımın belli bir maliyet ve risk barındırması gibi unsurlar gezi gözlemi sınırlandırmaktadır. Bu durumda artırılmış sanal gerçeklik uygulamalarından yararlanılarak kültürel mekânların sınıf ortamına getirilmesi faydalı olacaktır.

Ayrıca görsel ve video destekli ders içeriklerinin hazırlanması başarı düzeyinin yükselmesine katkı sağlayacaktır. Öğrencilerin belgesel izleme ve kültürel dergi okuma alışkanlığı geliştirmesi kalıcı ve etkili öğrenmeye katkı sağlayacaktır. Bunun için okul kütüphanelerinde doğal ve kültürel değerleri tanıtan periyodik dergilere yer verilebilir, konularla ilgili belgesel izleme etkinlikleri gerçekleştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Kültürel Miras Eğitimi, Kültürel Miras Bilgi Düzeyi

A RESEARCH ON THE KNOWLEDGE LEVEL OF JUNIOR HIGH SCHOOL 6TH GRADE STUDENTS REGARDING UNESCO CULTURAL HERITAGE ELEMENTS IN TURKEY

Social Studies class provides the individuals with the information and experience regarding the culture and values of the society they live in on the purpose of upbringing influential citizens who are able to keep pace with and accommodate themselves to the developing world. By this way, the individual becomes socialized while adapting to the environment and also the objective of social studies class is achieved by ensuring the education of respectful, broad minded individuals. Social studies class benefits from the culture when doing that. There are many tangible and non-tangible cultural properties from past to present. Within the scope of Social Studies class, the properties listed by UNESCO are given place within the fields of study.

The objective of this research is the determination of the knowledge level of junior high school 6th grade students regarding UNESCO cultural heritage elements in Turkey. The research is a study in survey model. 224 6th grade students receiving education at 6 different junior high schools in Ereğli District of Zonguldak province have participated in the research. Maximum variation sampling method among the purposeful sampling methods has been chosen as the sampling method. In this sense, samples have been collected throughout the district from the schools having different socio-economic structures. Questionnaire for UNESCO cultural heritage elements in Turkey, which is developed by the researchers, has been used for data collection tool in the research. During the process of data collection tool development, the social studies teaching program and the social studies textbooks intended for junior high school 5th and 6th grades have been reviewed. Expert opinion has been received for the content validity of assessment tool. In the assessment tool, a visual related to one each of the UNESCO cultural heritage elements in Turkey (Topkapı Palace, Nemrut Mountain, City of Safranbolu, Ani Archeological Site, Grand Mosque and Hospital of Divriği, Ancient City of Troy, Cumalıkızık Village, Göreme National Park and Cappadocia, Pamukkale and Ephesus) have been provided, and 4 articles have been given place, whereas the first 3 of such articles were intended to assess the knowledge related to the respective cultural heritage while the last one is to assess from where such knowledge has been learned. Besides, a section in which it is requested for the cultural heritage elements to be matched on the blank Turkey map has been given place in the assessment tool. Since frequency, percentage, arithmetic average and points represented normal distribution, t-test and one way analysis of variance have been used for the analysis of data.

According to the analysis results, it is concluded that the knowledge of students related to the UNESCO cultural heritage elements in Turkey is at medium level. It is established that the knowledge level of the individuals related to the cultural heritage elements learned through direct experience is higher. It is understood that the knowledge levels related to the cultural heritage elements increase depending on the spatial vicinity while the manner of learning the knowledge changes. The highest level of knowledge related to the cultural heritage elements is associated with the City of Safranbolu, Göreme National Park and Cappadocia and Pamukkale elements while the lowest level of knowledge is associated with Ani Archeological Site, Grand Mosque and Hospital of Divriği and Cumalıkızık Village. According to the analysis made through the blank map matching, it is observed that the students demonstrated a lower level success in reflecting their middle level of knowledge related to the cultural heritage elements on the map. According to the analysis results related to the way of learning the knowledge related to the cultural heritage elements, the learning is realized through the internet and textbooks the most, however, the knowledge level acquired by means of documentaries and cultural magazine readings is limited. It is established that the knowledge levels of the students related to the UNESCO cultural heritage elements in Turkey do not differ depending on gender, however it is observed that there are significant differentiations based on demographic factors such as father's level of education, mother's level of education and internet availability at home.

In conclusion, it is understood that seeing on-site is the most effective way on the levels of knowledge related to the UNESCO cultural heritage elements in Turkey. Therefore, field excursions must be given a wider place in the teaching of this subject. However, the factors such as the distance of sites as well as the costs and risks of transportation limit the field excursions. In this situation, bringing the

cultural sites to the classroom environment by taking advantage of augmented virtual reality applications will be beneficial. Besides, preparing visual and video supported lesson contents will make contribution to the increase of success level. Developing the students' documentary watching and cultural magazine reading habits will make contribution to permanent and effective learning. In order to achieve this, periodical magazines introducing natural and cultural properties may be given place at the school libraries and events for watching documentaries related to the subjects may be organized.

Keywords: Social Studies, Cultural Heritage Education, Level of Cultural Heritage Knowledge

(27061) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN POLİTİK OKURYAZARLIK BECERİSİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

BÜLENT AKSOY¹, HAKAN KURU²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

baksoy28@gmail.com

Bu araştırma; ortaokul öğrencilerinin politik okuryazarlık becerilerinde çeşitli değişkenlere göre bir farklılaşma olup olmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Politik okuryazarlık, öğrencilerde iyi bir vatandaşlık bilinci oluşturma hedefi ve amacı olan sosyal bilgiler dersinin özüne de yapısına da uygun bir beceridir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılında yayımlanan sosyal bilgiler öğretim programında yer alan becerilerden biri de politik okuryazarlık becerisidir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin politik okuryazarlıklarını ölçmek için Ferris (2005) tarafından geliştirilen ve araştırmacılar tarafından Türkçeye uyarlanan Politik Beceri Ölçeği kullanılmıştır. Politik Beceri Ölçeği; Ağ Yeteneği, Kişilerarası Etki, Sosyal Kurnazlık ve Bireysel Samimiyet olmak üzere 4 boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kütahya ilinde 6 farklı ortaokulda üç devlet üç de özel ortaokulda öğrenim gören 465 öğrenciye uygulanmıştır. Verilerin analizi SPSS 24 istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. Ölçekten elde edilen bağımlı değişkene ilişkin veriler her bir değişkenin düzeyinde normal dağılım göstermediği için nonparametrik istatistik kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimsel istatistik, ilişkisiz örneklem için Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ortaokul öğrencilerinin politik okuryazarlık düzeyleri bütün boyutlarda yaşam yeri değişkenine göre benzer bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; ortaokul öğrencilerinin politik okuryazarlık becerileri Ağ Yeteneği, Kişilerarası Etki ve Bireysel Samimiyet boyutlarında cinsiyete göre farklılaşmazken, Sosyal Kurnazlık boyutunda erkek öğrenciler lehine farklılık göstermiştir. Öğrencilerin politik okuryazarlık becerileri Kişilerarası Etki, Bireysel Samimiyet ve Sosyal Kurnazlık boyutlarında okul türüne göre farklılaşmazken, Ağ Yeteneği boyutunda özel okul öğrencileri lehine anlamlı bir farklılık göstermiştir. Öğrencilerin politik okuryazarlık becerileri Kişilerarası Etki, Bireysel Samimiyet ve Sosyal Kurnazlık boyutlarında sınıf düzeyine göre farklılaşmazken, Ağ Yeteneği boyutunda 8. sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ortaokul öğrencilerin politik okuryazarlık becerileri Ağ Yeteneği, Kişilerarası Etki, Sosyal Kurnazlık ve Bireysel Samimiyet boyutlarında iletişim becerisi orta düzeyde olan öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar göstermiştir. Bu sonuçlara göre, ortaokul öğrencilerine verilecek politik okuryazarlık becerisinin alt sınıflardan katılımı sağlayacak şekilde ve devlet okullarında öğrenim gören öğrencilerin politik okuryazarlık becerilerini de geliştirecek nitelikte planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Politik okuryazarlık becerisi, sosyal bilgiler, ortaokul öğrencileri

Study of Secondary School Students' Political Literacy Skills in Regard to Various Variables

The research aims to determine whether there is a differentiation in secondary school students political literacy skills according to various variables. Political literacy is a skill appropriate to the essence and structure of the social studies course, which aims to create a good citizenship awareness among students. One of the skills in the social studies curriculum published by the Ministry of National Education in 2018 is political literacy. The research was carried out in scanning model. The Political Skill Scale developed by Ferris (2005) and adapted into Turkish by the researchers used to measure the political literacy of secondary school students. Political Skill Scale; consists of 4 dimensions and 18 items, entitled as. This scale was applied on 465 student who look place in 6 different secondary schools in in Kütahya, three of them were states schools and the other three were private during the academic year 2018-2019. Data analysis was done by using SPSS statistical program. Nonparametric statistic was used since the data related to the dependent variable obtained from the scale did not show normal distribution at the level of each variable. The data analysis of Descriptive statistic, has been using seperated sample techniques bouth in Mann Whitney U and Wallis H tests, as a result the political literacy levels of secondary school students has been similar even they have different residence places. According to these results, the political literacy skills of those students did not change even with gender difference. One of this three dimension which is social slyners has been different in positive way for male student. The students political literacy skills has been the same in terms of interpersonal impact and according to the schools type but differ with in relation with their grades level, and private one the network ability has changed in a positive way. As we said before the three dimmensions did not change according to type level and gender of the students the network ability has been changed in a positive way fort he 8th grade students. The political literacy skills of the secondary school students shous a significant differences in favor of the students with moderate comunacation skills in terms of network ability and individual sincerity. According to these results, it is suggested that the political literacy skills to be given to secondary schools students should be planned to enable participation from lower classes and to improve the political literacy skills of the students who study in public schools.

Keywords: Political literacy skills, social studies, secondary school students

(27103) Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânsal Teknolojilere Dayalı Öğretim Uygulamalarının Öğrencilerin Mekânsal Düşünme Becerilerine Etkisi

YAVUZ AKBAŞ¹, ONUR YAYLA²

¹ TRABZON ÜNİVERSİTESİ

² MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

onuryayla29@gmail.com

Dünyada yaşanan küresel değişimler, teknolojinin ileriye dönük ilerlemesi eğitim üzerindeki etkisini de sürdürmektedir. Bu teknolojik gelişmelerin yanı sıra Ulusal Araştırma Konseyi tarafından detaylarıyla incelenen mekânsal düşünme becerisi sosyal bilgiler konularının öğretiminde önemli bir beceri olarak ortaya çıkmaktadır. Mekânsal düşünme, öğrencilerin mekânsal kavramları tanımasıyla birlikte temsil araçlarını kullanarak bu kavram ve araçları akıl yürütme süreçlerinde birleştirirler. Birleştirilen bu süreç içerisinde bilişsel becerilerin toplanması ile elde edilen bilgi birikimden meydana gelen beceri mekânsal düşünme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamla çalışmanın amacı sosyal bilgiler derslerinde mekânsal teknolojilere dayalı öğretim uygulamalarının 6. sınıf öğrencilerin mekânsal düşünme becerilerine etkisini belirlemektir.

Araştırmada bilimsel araştırma yöntemlerinden karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda yarı deneysel yöntemin ön test son test kontrol gruplu deneysel deseni kullanılmıştır. Nitel boyutunda ise öğrencilerin etkinlikler hakkındaki görüşlerine ulaşabilmek için görüşmeler yapılmıştır. Çalışma grubu, Burdur ili içerisinde bir ortaokulda öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında bu öğrencilerden 23 kişilik bir sınıf deney grubunu oluştururken 24 kişilik bir sınıf ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Araştırmada dersler öğretim programında yer alan İnsanlar, Yerler ve Çevreler ünitesindeki ilgili kazanımları doğrultusunda yürütülmüştür. Dersler deney grubunda mekânsal teknolojilere dayalı öğretim uygulamalarıyla yürütülürken kontrol grubunda ise mevcut programa dayalı olarak soru cevap yöntemi ve anlatım yöntemi kullanılarak dersler yürütülmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş Mekânsal Düşünme Beceri Testi (MDBT) kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin mekânsal teknolojiler ile yürütülen ders sürecine ilişkin görüşlerini belirlemek adına yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde analiz programlarından R paket programından Stats kullanılırken nitel verilerin analiz edilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçları incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Ön test sonuçlarında deney grubu ile kontrol grubu arasında p değeri 0.772 olarak bulunması anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucunu göstermiştir. Araştırmanın son test sonuçlarında deney ve kontrol grubu arasında p değeri 0,000 ile anlamlı bir farklılığın olduğu sonucu tespit edilmiştir. Google Earth uygulaması 6. sınıf öğrencilerin sosyal bilgiler derslerinde etkinlikler aracılığı ile kullanılmasının sonucunda mekânsal becerilerinin geliştirdiğini sonucuna varılmıştır. Google Earth uygulamasının sosyal bilgiler derslerinde kullanılmasının sonucunda dersin eğlenceli, etkili, kullanışlı olarak öğrencileri etkilediği görüşme formu verilerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca Google Earth'ün soyut kavramları somutlaştırmasını sağlaması ve fiziki coğrafya unsurlarını yakından tanıma fırsatları sunması açısından önemli bir materyal olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mekânsal Düşünme, Sosyal Bilgiler, Mekânsal Teknolojiler, Google Earth

The Effect of Spatial Thinking Skills of Teaching Applications Based on Spatial Technologies in Social Studies Education

Global changes in the world and the advancement of technology continue to have an impact on education. In addition to these technological developments, the spatial thinking skill, which is examined in detail by the National Research Council, emerges as an important skill in teaching social studies subjects. Spatial thinking integrates these concepts and tools in the reasoning process by using the tools of representation together with the recognition of spatial concepts by the students. In this combined process, the skill that consists of the accumulation of knowledge obtained by the accumulation of cognitive skills is defined as the spatial thinking skill. In this context, the aim of this study is to determine the effect of spatial technology-based teaching practices on spatial thinking skills of 6th grade students in social studies courses.

In the research, mixed method which is one of the scientific research methods was used. In the quantitative dimension of the study, the experimental design with pre-test and post-test control group was used. In the qualitative dimension, interviews were conducted to reach the students' views on the activities. The study group consisted of 6th grade students attending a secondary school in Burdur. Within the scope of the research, a classroom of 23 students consisted of an experimental group and a classroom of 24 students constituted a control group. The courses in the research were conducted in line with the related gains in the People, Places and Environments unit of the curriculum. In the experimental group, the courses were conducted with spatial technology based teaching applications, while in the control group, the lessons were conducted using question and answer method and narrative method.

Spatial Thinking Skill Test (STST) developed by the researchers was used as data collection tool. In addition, semi-structured interview form was used to determine the students' views on the course process carried out with spatial technologies. In the analysis of the quantitative data, Stats from the R programs, one of the analysis programs, was used while the content analysis method was used to analyze the qualitative data.

When the results of the study were examined, it was seen that there was a significant difference between the pre-test and post-test scores of the experimental and control groups. In the pre-test results, the p value between the experimental group and the control group was found to be 0.772, indicating that there was no significant difference. In the posttest results of the study, it was found that there was a significant difference between experimental and control groups with p value 0.000. It was concluded that the use of Google Earth application in 6th grade students in social studies lessons through activities developed spatial skills. As a result of using Google Earth application in social studies lessons, it is understood from the interview form data that the course affects students in a fun, effective and useful way. In addition, it is concluded that Google Earth is an important material in terms of providing concrete concretization of abstract concepts and providing opportunities to get to know the elements of physical geography closely.

Keywords: Spatial thinking, Social studies, Spatial technologies, Google Earth

(27160) Sosyal Bilgiler Dersinde Coğrafya Konularının Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri

UFUK KARAKUŞ¹, BURCU KARAMAN¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

burcukaraman43@gmail.com

Coğrafya eğitimi ilköğretim okullarında hayat bilgisi dersi ile başlamakta ve sosyal bilgiler dersi ile devam etmektedir. İçerisinde pek çok disiplini barındıran sosyal bilgiler dersinin temel disiplinlerinden birisi coğrafyadır. Bu araştırmanın genel amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde öğretmekte sorun yaşadıkları ve sorun yaşamadıkları coğrafya konularının neler olduğunu belirlemek ve bunlara yönelik öneriler geliştirmektir. Araştırma tarama türünde nitel bir araştırmadır. Araştırma 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde Ankara il merkezinde bulunan 15 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örneklem tercih edilmiştir. Çalışma grubunda yedi kadın ve sekiz erkek öğretmen yer almaktadır. Araştırmada veri toplama esnasında gönüllülük esas alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda 2 adet soru yer almaktadır. Bunlar: “Öğretmekte sorun yaşadığınız/zorlandığınız coğrafya konuları nelerdir? Nedenlerini açıklayınız”, “Öğretmekte sorun yaşamadığınız/zorlanmadığınız coğrafya konuları nelerdir? Nedenlerini açıklayınız.” Görüşmeler araştırmacı tarafından yüz yüze olarak öğretmenlerin tercih ettiği bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Veri kaybını önlemek amacıyla görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Veri toplama aşamasında 170 dakikalık ses kaydına ulaşılmıştır. Elde edilen ses kayıtları yazılı hale getirilmiş ve daha sonra diğer araştırmacı tarafından tekrar teyit edilmiştir. Elde edilen veriler önce düzenli hale getirilmiş, kodlanmış ve daha sonra da kategoriler oluşturulmuştur. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda 10 öğretmenin mutlak, göreceli konum ve yerel saat hesaplamaları, 6 öğretmenin doğal afetlerden konusundan erozyon ve heyelan olaylarını, 5 öğretmenin nüfusun özellikleri, dağılışı ve nüfus grafikleri, 5 öğretmenin yeryüzü şekilleri (dağ, plato, ova vb), 5 öğretmenin Dünya'nın şekli ve hareketleri ve 2 öğretmenin 6 ve 7. sınıf küresel bağlantılar öğrenme alanındaki konulardan ekonomiye yön veren kuruluşlar, ticari ilişkilerimiz gibi konuları öğretmekte zorlandıkları tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak öğretmenlerin, konuların soyut olması ve öğrencilerin zihninde canlandıramıyor olması, öğrencilerin harita bilgilerinin yetersiz olması, matematiksel ifade becerilerinin düşük olması ve konuların fazla ezber bilgi içermesi sebebiyle öğretmekte zorluk yaşadıkları görülmektedir. Elde edilen diğer bulgular neticesinde 9 öğretmenin nüfus, yerleşme, göç ve ekonomik faaliyetler, 7 öğretmenin iklim ve bitki örtüsü, 6 öğretmenin doğal afetler ve 5 öğretmenin Türkiye'nin doğal güzellikleri konularını öğretmekte sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenler, belirttikleri konulara uygun daha fazla somut verilerin olması, konuların öğrencilerin gündelik hayatlarıyla ilişki kurabilmesine uygun olması, görsellerin ve çok sayıda erişilebilir kaynakların var olması gibi sebeplerle konuların öğretiminde sorun yaşamadıklarını belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Coğrafya Konularının Öğretimi, Karşılaşılan Zorluklar

(27175) Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Coğrafya Öğretimine Yönelik Teknolojik Pedagojik ve Alan Bilgisi Yeterlilikleri

CEYLAN AKCAN ¹, ÖZKAN AKMAN ²

¹ MEB

² GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ LOJMANLARI, A BLOK NO:9

akmanozkan@hotmail.com

Bilgi çağının hızlı gelişimi karşısında öğretmenlerin belirli teknolojik yeterliliklere sahip olması beklenmektedir. Özellikle yeni öğretim programları, öğretmenlerin bilişsel ve duyuşsal niteliklerine ek, çağın gereklerine uygun olarak teknolojik niteliklerinin de işe koşularak öğrenme öğretme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini istemektedir. Ülkemiz de 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan öğretim programında, teknolojinin aktif bir şekilde kullanılmasını hedeflemektedir. Bu bağlamda Eğitimde Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesi uygulamaya konulmuştur. Bu projeye birlikte temel eğitim kademelerinde teknolojik altyapı iyileştirme amaçlanmıştır. Ancak eğitim sürecinde sadece teknolojiyi sunmak yeterli değildir. Eğitimde teknolojik altyapı ancak yardımcı öge olabilir. Esas olan öğretmenlerin bu teknolojiyi eğitim öğretimde kullanabilecek yeterliliklere sahip olması ve bunu kullanabilmesidir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin, öğrenme ortamlarında teknolojiyi kullanacak ve kullandıracak bireyler olduklarından dolayı, söz konusu bu teknolojinin öğretimde kullanımına bağlı bilgi ve niteliklerle donanmış olmaları gerekmektedir. teknolojik, pedagojik ve alan bilgisi yaklaşımı, geleneksel öğretmenlerin alan ve pedagojik bilgilerini teknolojik bilgilerle bütünleştirerek eğitim öğretim faaliyetlerini daha etkin ve verimli bir şekilde uygulamaya çalışmışlardır Bu çalışmanın amacı; Teknolojik, Pedagojik ve Alan Bilgisi Ölçeği ile sosyal bilgiler ve sınıf öğretmen adaylarının coğrafya öğretimine yönelik TPAB düzeyleri ve bu düzeyler (TB, PB, AB, TPB, TAB, PAB ve TPAB) arasındaki ilişkileri çok yönlü incelemektir. Araştırmanın örneklem grubu Gaziantep Eğitim Fakültesi ile Nizip Eğitim Fakültesinde okumakta olan Sınıf öğretmeni ve Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırma bulgularına göre; katılımcı grubun büyük bölümünün kişisel bilgisayarını bulunmamaktadır. Öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunda ihtiyaç duyduğu teknolojiye ulaşmamaktadır. Daha önceden teknolojiye yönelik herhangi bir eğitim almamışlardır. Bununla birlikte katılımcı grubun Teknolojik, Pedagojik ve Alan Bilgisi Ölçeğinden elde edilen puanlar göz önünde bulundurulduğunda alan bilgisi (AB) yeterliliği sadece öğrencinin kendine ait bilgisayarının olması durumu, okuduğu bölüm ve ebeveyn eğitim durumu ile anlamlı düzeyde ilişkili iken, diğer bileşenler, yani TB, PB, PAB, TAB, TPB ve TPAB bilgi düzeyleri ise bu üç değişkene ek olarak, öğrenim gördüğü eğitim kurumundaki teknolojik olanaklara erişebilme durumundan; teknoloji ile ilgili daha önceden herhangi bir eğitim alıp almama durumu ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Teknoloji, Pedagoji, Alan Bilgisi

(27194) Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabında Yer Alan Göç Destanındaki Coğrafi Unsurların Milli Kimlik Bağlamında İrdelenmesi

İBRAHİM CAN GÜNGÖR¹, BİLGİN ÜNAL İBRET¹

¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

icangungor@gmail.com

Ülkeler milli kimlik kavramının inşasında eğitim faaliyetlerinden yararlanarak fertlerine erken yaşlardan itibaren kendilerine özgü coğrafi ve kültürel değerlerini aktarmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi doğası gereği ülkelerin milli kimlik anlayışına ilişkin amaçlarını gerçekleştirmesinde önemli bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal bilgilerin dört evrensel amacından biri olan inanç ve değerlerin incelenmesi hedefi bu dersin sözlü ve yazılı edebiyat ürünleri ile yakın bir ilişki içinde olmasına yol açmıştır. Sosyal Bilgiler dersinin bir yönüyle bilgi beceri ve değerleri temel alarak etkin vatandaş yetiştirmeye odaklanması bu hedefe ulaşmak için milli, kültürel ve coğrafi motiflerin adeta harmanlanmış bir halini bizlere sunan milli destanlarımızı ön plana çıkarmaktadır. Destanlar, ulusların tarihi zenginliklerini ortaya koyarak özellikle siyasal, toplumsal, ekonomik ve birçok bakımdan önemli çıkarımlar yapabileceğimiz sözlü kültür ürünleridir. Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı'nda yer verilen Göç Destanı'ndaki coğrafi unsurların milli kimlik perspektifinden incelemektir. Bu araştırma, amacı ve anlayışı gereği nitel bir yaklaşıma sahiptir. Bu metodoloji doğrultusunda veriler doküman inceleme yöntemi ile toplanmış, araştırma verileri ise söylem analizi yöntemi ile incelenmiştir. Araştırmada öncelikle Göç Destanı'nda geçen coğrafi kavramlar tespit edilmiş, daha sonra bu kavramlar ile milli kimlik olgusu arasındaki bağ incelenmiştir. Araştırma sonucunda milli kimliğin şekillenmesinde özellikle dağ, ağaç, kaya ve göç gibi kavramların ön planda olduğu belirlenmiştir. Bu kavramların temsil ettiği temel öğelerin kaya sembolü ile simgeleştirilen mekân, toprak, vatan, memleket gibi kavramlar olduğu anlaşılmıştır. Bu kavramlar ile oluşturulmaya çalışılan perspektifin milli kimlik anlayışı doğrultusunda çeşitli temsillere karşılık geldiği belirlenmiştir. Örneğin, kutsal dağın aidiyet ve sadakat duygusunu, göçün bağımsızlığı ve mücadeleyi sembolize ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu kavramların Türk milletinin devamlılığını, vatan sevgisini ve Türk töresinin kutsallığını ortaya koyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarından hareketle, milli kimlik ve vatandaşlık olgusunun gelişiminde sosyal bilgiler dersindeki sözlü edebiyat ürünlerinin daha etkin bir şekilde kullanılması ve özellikle milli destanlarımızda yer alan vatandaşlık, aidiyet, kimlik, bağımsızlık gibi sembollerin sosyal bilgiler dersinde daha fazla yer alması gerektiği önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Milli kimlik, coğrafi unsurlar, sosyal bilgiler, göç ve destanlar

Examination of the Geographical Elements in the Epic of Migration in the 6th Grade Textbook of Social Studies in the Context of National Identity

Countries benefit from educational activities in the construction of the concept of national identity and convey their distinctive geographical and cultural values to their members from an early age. Due to its nature, Social Studies course emerges as an important lesson in the realization of the aims of the national identity understanding of the countries. The aim of the examination of beliefs and values, which is one of the four universal aims of social studies, has led this course to have a close relationship with oral and written literary products. In one aspect of Social Studies course, focusing on educating effective citizens based on knowledge, skills and values brings to the fore our national epics, which offer us a blended version of national, cultural and geographical motifs in order to achieve this goal. Epics are the products of oral culture in which we can make important inferences especially in political, social, economic and in many respects by revealing the historical riches of nations. The aim of this study is to examine the geographical elements in the Migration Epic in the 6th Grade Textbook of Social Studies from the perspective of national identity. This research has a qualitative approach due to its purpose and understanding. In line with this methodology, data were collected by document analysis method and research data were analyzed by discourse analysis method. In this research, firstly the geographical concepts in the Epic of Migration were determined and then the connection between these concepts and the phenomenon of national identity was examined. As a result of the research, it was determined that the concepts such as mountain, tree, rock and migration are at the forefront in shaping the national identity. It is understood that the basic elements represented by these concepts are concepts such as place, territory, homeland, and country, which are symbolized with the rock symbol. It was determined that the perspective that was tried to be formed with these concepts corresponded to various representations in line with the national identity understanding. For example, it is understood that the holy mountain symbolizes the sense of belonging and loyalty and migration symbolizes independence and struggle. It was also concluded that these concepts reveal the continuity of the Turkish nation, the love of the homeland and the sacredness of the Turkish custom. Based on the results of the research, the use of oral literature products in the social studies course more effectively in the development of the national identity and citizenship phenomenon and especially the symbols such as citizenship, belonging, identity and independence in our national epics should be included in the social studies course.

Keywords: National identity, geographical elements, social studies, migration and epics

(27204) Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Coğrafya Konularının Öğretiminde Fotoğraf Kullanım Durumu

ŞEYDA MARANCI

sydmrnci@gmail.com

Sosyal bilgiler dersinde yer alan coğrafya konularının öğretiminde görsel materyal kullanımı oldukça önemli ve gereklidir. Bu görsel materyaller öğrenilmesi ve kavranılması zor olan konuları somutlaştırabilmek, dersi daha ilgi çekici ve kalıcı hale getirebilmek, karmaşık bilgilerin ve ilişkilerin daha kolay anlaşılmasını sağlamak için kullanılmaktadır. Bu yönde kullanılan önemli materyallerden biri de fotoğraflardır. Fotoğraflar sayesinde genel coğrafya (fiziki coğrafya, beşeri coğrafya, ekonomik coğrafya) ve yerel coğrafya (bölge coğrafyası, ülke coğrafyası, kıta coğrafyası) hakkında somut veriler elde edilebilir ve sosyo kültürel, ekonomik, çevresel şartlar geçmişten günümüze gözlemlenebilir. Bu yüzden fotoğrafın bir eğitim materyali olarak coğrafya konularının öğretiminde kullanımı gelişen fotoğraf teknolojisi ile birlikte gittikçe önem kazanmaktadır.

Bu çalışma sosyal bilgiler öğretmenlerinin, derslerinde fotoğraf kullanım durumunu “hangi konularda fotoğraflara ihtiyaç duyulduğu, fotoğrafların hangi öğretim yöntemiyle ve nasıl kullanıldığı, derse katkısının ne olduğu, coğrafi fotoğraf kullanımının faydalarının ve sınırlılıklarının ne olduğu” alt problemleri doğrultusunda incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma 2019 yılında 30 sosyal bilgiler öğretmeni ile yapılmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenler, araştırmanın geçerliliğini sağlamak için, farklı şehirlerde görev yapan öğretmenlerden oluşturulmuştur. Şehirler her bölgeyi örnekleyecek şekilde seçilmiştir. Bu doğrultuda 7 bölgeden 30 farklı şehir ve öğretmen belirlenmiştir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu ise konu alanı ile ilgili uzman görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Elde edilen veriler betimsel ve içerik analiz yolu ile çözümlenerek ulaşılan bulgular neden sonuç ilişkisi içinde açıklanarak anlamlandırılmıştır.

Araştırma sonucunda; sosyal bilgiler öğretmenlerinin daha çok somut ve anlaşılması zor konuların öğretiminde fotoğraftan yararlandığı, fotoğrafın bütün öğretim yöntem ve teknikleriyle kullanıldığı fakat bunun bilimsel bir metodoloji ile yapılmadığı, fotoğraf kullanımının derse olumlu yönde katkı yaptığı ve bu doğrultuda öğrencilerin coğrafi becerileri (harita becerisi, gözlem becerisi, arazi çalışması becerisi, sorgulama becerisi, tablo-grafik-diyagram oluşturma ve yorumlama becerisi, zamanı algılama becerisi, değişim ve sürekliliği algılama becerisi, kanıt kullanma becerisi) kazanmasına yardımcı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca fotoğrafın derslerde doğru kullanıldığı zaman faydalarının sınırlılıklarına oranının çok daha fazla olduğu; fakat bazı konuların öğretiminde yetersiz kaldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler dersi, coğrafya konularının öğretiminde fotoğraflar, derse birçok bakımdan olumlu katkısı olan vazgeçilmez öğretim materyalleridir; fakat fotoğrafların öğretim materyali olarak nasıl kullanılacağı ile ilgili genel geçer yönergeler mevcut değildir. Bu yüzden fotoğrafların kullanımı ile ilgili bilimsel çalışmalara ağırlık verilmeli ve ulaşılan sonuçların eğitime entegre edilmesi noktasında çalışmalar yapılmalıdır. Bu doğrultuda eğitim materyali olarak fotoğraflardan verimli ve etkili bir şekilde yararlanabilmek için bilimsel çerçeve oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Coğrafya eğitimi, Görsel materyal, Fotoğraf.

SOCIAL STUDIES TEACHERS USE OF PHOTOGRAPHY IN TEACHING GEOGRAPHY ISSUES

The use of visual materials is very important and necessary in teaching geography subject in social studies. These visual materials are used to embody the issues that are difficult to learn and comprehend, to make the course more interesting and permanent, and to provide easier understanding of complex information and relationships. One of the important materials used in this direction is photographs. Through the photographs, concrete data can be obtained about general geography (physical geography, human geography, economic geography) and local geography (regional geography, country geography, continental geography) and socio-cultural, economic and environmental conditions can be observed from past to present. Therefore, the use of photography as an educational material in the teaching of geography subjects is becoming increasingly important with the developing photographic technology.

This study was conducted in order to examine the use of photography in the lessons of social studies teachers in accordance with the sub-problems of fotograf in which subjects photographs are needed, by which teaching method and how the photographs are used, the contribution of the course to the course, the benefits and limitations of using geographic photography.

The research was conducted in 2019 with 30 social studies teachers. In order to ensure the validity of the research, the teachers included in the study group were composed of teachers working in different cities. Cities were selected to illustrate each region. Thus; 30 different cities and teachers from 7 regions were identified.

The research was carried out with qualitative research method. Interview form was used as data collection tool. The interview form was formed by taking expert opinions about the subject area. The data obtained were analyzed by descriptive and content analysis and the findings were explained in the cause-effect relationship.

As a result of the research; social studies teachers mostly use photography in teaching concrete and difficult to understand subjects, photography is used with all teaching methods and techniques, but this is not done with a scientific methodology, and the use of photography contributes positively to the course and the students' geographical skills (map skill, observation ability to perceive change and continuity, and to use evidence). Photos are more than the benefits of limitations when it is used correctly; however it was found that some subjects were inadequate in teaching.

Photographs are indispensable teaching materials with positive contribution to the lesson in many respects. however, there are no general guidelines on how to use photographs as instructional material. Therefore, scientific studies related to the use of photographs should be emphasized and the results achieved should be integrated into education. Scientific framework should be established in order to benefit efficiently and effectively from photographs.

Keywords: Social studies, Geography education, Visual material, Photography.

(27234) Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Yerel Coğrafi Bilgi Düzeyi: Kırıkkale Örneği [1]

GÜN EROL ŞAHİN¹, ÇAĞRI ÖZTÜRK DEMİRBAŞ²

¹ KIRIKKALE ÇELEBİ YENİYAPAN ORTAOKULU, MEB

² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

gunerolsahin@gmail.com

Öğrencilerin coğrafya bilimi ile ilk karşılaşma dönemleri olan ilkökul kademelerinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin yerelden başlayıp bölgesel, ulusal ve küresele doğru uzanan bir yaklaşım izlemesi büyük önem arz etmektedir. Okul çağında çocuklar ilk başta okul öncesi dönem ile az da olsa coğrafi bilgi ile karşılaşmaya başlarlar fakat sistemli ve programlı coğrafi bilgi eğitimi 1., 2., ve 3. sınıfta hayat bilgisi dersi ile temelleri atılıp 4., 5., 6. ve 7. sınıfta sosyal bilgiler dersi ile devam etmektedir. Sosyal bilgiler dersi içerisinde de coğrafi bilgi yerelden küresele giden bir çizgide öğrenciye verilmeye çalışılmaktadır. Bu çizgi eğitim-öğretimde yakından-uzağa ilkesi ile ilişkilendirilirken yer temelli öğretim yöntemi kapsamı içerisinde yer almaktadır. Coğrafya eğitimin verildiği en temel ders olan sosyal bilgiler dersinde de bu ilke ve yöntemler göz önünde bulundurularak coğrafyanın temel bilgilerden oluşması öğrencilerin bildikleri, gördükleri ve yaşadıkları yerdeki coğrafi unsurların öğretilmesi gerekmektedir. Bu sistemli bilgi aktarımı ileride öğrencilerin sağlam bir coğrafya temeli oluşturmasını da sağlayacaktır. Yakın çevresini tanıyan, bu mekânın problemini gören ve çözüm üretmeye çabalayarak coğrafi bilgiye ulaşan öğrenci zamanla yerelden bölgele, bölgeden ulusala bilgi, beceri ve değer bütünleştiği olacaktır. Bu ilerleyiş önce yaşadığı çevreye sonrasında genişleyerek dünyaya ait olan ve ona aidiyet hissedilen bireyler yaratacaktır. Fakat teknolojinin gelişmesi ve küreselleşme ile birlikte çocuklar yakın çevreyi hiç tanımazken uzak hatta çok uzak hakkında bilgilerle donanmaktadır. Bu durum beraberinde yakın çevresinin farkında olmayan, aidiyet hissetmeyen ve korumayan, potansiyel ve kaynakların farkında olmadığı için kullanamayan bireylerin yetişmesine sebep olabilmektedir. Sosyal bilgiler dersi ile verilmeye çalışılan yerel coğrafi, tarihi, ekonomik bilgiler kapsamında bu tür problemlerin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Fakat bu durum sosyal bilgiler dersinde de bazen göz ardı edilmekte ilk önce verilmesi gereken yerel coğrafi bilgiler önemsenmeyip küreselleşmiş coğrafi bilgiler daha fazla yer kapsamaktadır. Bazen öğretmen, bazen ders kitabı bazen de program kökenli oluşan bu durum öğrencilerde özellikle yakın coğrafyasına ilişkin bilgi eksiklikleri oluşturmaktadır.

Ulusal ve uluslararası literatüre baktığımızda yerel coğrafya ile ilgili çalışmaların öğretmenlerin yerel coğrafyaya bakış açıları ve yerel coğrafyanın tanımlamaları üzerinde yoğunlaştığı görülürken öğrenciler üzerinde çalışmalara rastlanılmamıştır. Bu bağlamda araştırmanın öğrenciler üzerinde yürütülmesi ve yerel bilgi düzeylerinin ortaya çıkartılması açısından önem arz etmektedir. Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin yerel coğrafi bilgi düzeylerinin ortaya çıkartılması da araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmada 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Kırıkkale ilinde öğrenim gören 6., 7., ve 8. sınıf olmak üzere 1577 ortaokul öğrencisine ulaşılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinin kullanıldığı araştırmada 23 soruluk yaşadığımız çevre coğrafi bilgi testi oluşturulmuş ve uygulama sonunda testin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0,71 olarak bulunmuştur. Başarı testinden elde edilen veriler ise SPSS 17 ve Microsoft Office Excel programı ile analiz edilmiş ve t-Testi ve ANOVA sonuçlarına göre yorumlanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin yerel coğrafi bilgileri “orta” düzeyde görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine manidar bir farklılığa ulaşılmıştır. Yerleşim yeri değişkenine göre başarı sıralaması büyükten küçüğe il-köy-ilçe şeklinde oluşmakta iken il-ilçe grupları arasında ilde yaşayan öğrenciler lehine ve köy-ilçe grupları arasında köyde yaşayan öğrenciler lehine manidar farklılığa ulaşılmıştır. Sınıf düzeyi değişkenine göre ise başarı sıralaması 8.sınıf -7.sınıf - 6.sınıf şeklinde sınıf düzeyi arttıkça yerel coğrafya bilgi düzeyi artarken 8.sınıf-7.sınıf öğrencileri arasında 8. sınıf lehine ve 8.sınıf-6.sınıf öğrencileri arasında 8. sınıf lehine anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden sınıf dışında yaşadıkları yer ile ilgili etkinliğe katıldığını belirtenler ile yaşadıkları yer ile ilgili herhangi bir etkinliğe katılmadığını belirtenler arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılamazken, etkinliğe katılmayanların aritmetik ortalaması daha yüksek olduğu görülmüştür. Burada sınıf dışı

etkinliklerinin amacına uygun olarak yapılmadığı bak-gör-geç mantığında yapıldığı görülmeli ve bu tür sınıf dışı etkinliklerin eğitim-öğretim çerçevesinde planlı ve programlı etkinliklere döndürülmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı da yerele dönme amacı ile 2018-2019 eğitim öğretim döneminden itibaren ortaokullarda “Şehrimiz .....

Anahtar Kelimeler : coğrafya, sosyal bilgiler, yaşadığımız çevre, yerel coğrafya, yer temelli

[1] Bu çalışma Doç. Dr. Çağrı ÖZTÜRK DEMİRBAŞ danışmanlığında Gün Erol ŞAHİN tarafından hazırlanmış “Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Yerel Coğrafi Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Local Geographical Knowledge Level of Students in Social Studies Course: Kırıkkale Example

It is of great importance that the education activities to begin from the local and to approach the regional, national and global levels in the elementary school levels which are the first periods of encounter with the science of geography. School age children begin to encounter a little geographical information in the first and pre-school period. However, systematic and programmed geographic information education continues in the 1st, 2nd, and 3rd grade with the life science course and the social studies course in the 4th, 5th, 6th and 7th grade. Within the social studies course, geographical information is tried to be given to the student in a line from local to global. While this line is associated with the close-away principle in education and teaching, it takes part in the scope of ground-based teaching method. In the social studies course, which is the most basic course in which geography education is given, taking into consideration these principles and methods, geography should be composed of basic information and students should be taught the geographical elements that they know, see and live in. This systematic knowledge transfer will also enable students to form a strong geography foundation in the future. The student, who knows his / her immediate environment, sees the problem of this place, and tries to produce solutions, reaches geographical information will establish the integrity of knowledge, skill and value from local to regional, regional to national in time. This progress will create individuals who firstly belong to environment they live and then to the World and feel belonging to it. However, with the development of technology and globalization, children are equipped with information about far and even far away while they never know the immediate environment. This situation cause to raise individuals who are not aware of their immediate environment, do not feel belonging and protect, and cannot use them because they are not aware of their potential and resources. These problems are tried to be prevented within the scope of local geographical, historical and economic information which is tried to be given with social studies course. However, this situation is sometimes ignored in the social studies course. The local geographic information which needs to be given first is ignored and globalized geographic information covers larger place. This situation, which sometimes stans from of teachers, sometimes textbooks and sometimes program origin, constitutes a lack of knowledge especially about the nearby geography.

When we look at the national and international literature while, it is seen that the studies related to local geography are focused on teachers' point of view of local geography and the definitions of local geography. It is not come across studies on students. This case is important for conducting study on students and revealing local information level. The aim of the study is to reveal local geographical knowledge levels of students in social studies course. In this research, 1577 secondary school students who educate in 6th, 7th, and 8th grade in Kırıkkale were reached in 2018-2019 academic year. In the study, which is one of the quantitative research methods, the environmental geographic information test, which has 23 questions, was created and KR-20 reliability coefficient of the test was found as 0.71. The data obtained from the achievement test were analyzed with SPSS 17 and Microsoft Office Excel program and interpreted according to t test and ANOVA results.

In the research, local geographic information of the students was found to be “moderate”. A significant difference was reached in favor of female students according to gender. According to the settlement variable, while the rank of success is formed from big to small in the form of provincial-village-district, significant differences have been reached in favor of the students living in the province among the district district groups and in favor of the students living in the village between the village-district groups. According to the grade level variable, while the success ranking increases in the 8th grade -7th grade - 6th grade as the level of knowledge of local geography increases. significant difference was reached in favor of the class. While the students who participated in the study could not reach a significant difference between those who stated that they participated in the activity related to the place they live outside the classroom and those who did not participate in any activity related to the place they lived, the arithmetic average of those who did not participate in the activity was higher.

Here, it should be seen that out-of-class activities are not carried out in accordance with the purpose, they are done with look see pass logic and that such out-of-class activities should be turned into planned and scheduled activities within the framework of education and training. In order to return to the locality, the Ministry of National Education has introduced the “Our City ..... course in secondary schools since the 2018-2019 academic year.

Keywords: Geography, social studies, the environment we live in, local geography, place based

(27269) SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA COĞRAFI KAVRAMLARIN ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

ADEM SEZER ¹, YUSUF İNEL ², ALİ GÖKALP ², AHMET DUMAN ²

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM FAKÜLTESİ

² UŞAK ÜNİVERSİTESİ

ysf.inel@gmail.com

Öğrencilerin yakın çevrelerinde gerçekleşen olayları anlamlandırabilmeleri için coğrafyaya ilişkin temel kavramların tam ve doğru öğretilmesi önemlidir. Bu öneme atfen coğrafi kavramların öğretimine yönelik alanda birçok çalışma yapılmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmaların tematik ve yöntemsel eğilimleri ile ortaya çıkan sonuçlarının bir bütün olarak görülerek araştırmacılara rehberlik edebilmesi için coğrafi kavramların öğretimi konusunda yapılan çalışmaların incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle araştırmanın amacı sosyal bilgiler eğitiminde yer alan coğrafi kavramların öğretimini konu edinen akademik çalışmaların incelenmesi olarak belirlenmiştir. Araştırma nitel yöntemlerden doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Dokümanlarına ulaşabilmek için Google, Google Akademik, ULAKBİM ve YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde 01.03.2019 ile 20.03.2019 tarihleri arasında taramalar gerçekleştirilmiştir. Tarama esnasında "kavram öğretimi", "coğrafya kavramları", "kavram yanılışı", "kavram kargaşası" anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Tarama sonrasında elde edilen dokümanlar tekrar incelemeye tabi tutularak, coğrafi kavramların öğretimi ile ilgili olduğu görülen 20 makale, 24 yüksek lisans tezi ve 3 doktora tezi olmak üzere toplam 47 çalışma incelenmesine karar verilmiştir. İncelenen dokümanların çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, incelenen çalışmaların büyük bölümünün nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak gerçekleştirildiği; 6. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmaların sayısının diğerlerine göre daha fazla olduğu; veri toplama aracı olarak en fazla başarı testinin kullanıldığı; öğrencilerin kavram anlama, öğrenme ve farkındalık düzeylerinin düşük olduğu ayrıca araştırma kapsamında ele alınan kavramların büyük bir bölümünde öğrencilerin kavram yanılışı/kargaşası yaşadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, kelime ilişkilendirme testleri, kavram haritası, kavramsal değişim metinleri, çalışma yapıları, drama, aktif ve işbirlikli öğrenme gibi yöntem-tekniğin öğrencilerin kavramları öğrenmede ve kavram yanılışı/kargaşalarının giderilmesinde geleneksel yollarla yapılan öğretimden daha etkili olduğu görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmenlerin kavram öğretiminde geleneksel yolları kullandığı ayrıca öğrencilerin kavram yanılışlarını tespit etme ve onları giderme konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadığı söylenebilir. Bu sonuçlardan hareketle, nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak araştırmaların yapılması; yapılacak nicel araştırmalarda örneklem büyüklüğünün evreni temsil edecek şekilde artırılması, ilkökul 4. sınıflar, sosyal bilgiler öğretmeni adayları ve öğretmenleriyle yapılacak araştırmaların artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi kavramlar, Sosyal Bilgiler, Yöntem, Doküman İncelemesi

(27277) Doğal Afet Eğitimi Açısından Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Yeterliliği Üzerine Öğretmen Görüşleri (Bigadiç-Sındırgı İlçeleri Örneği)

GÖKHAN KISA¹, CİHAT ENES AVCI¹

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

gokhankisa94@gmail.com

Afet, meydana geldiği alanlarda can ve mal kayıplarına neden olmakla birlikte doğal ve beşeri olmak üzere iki başlık altında incelenmektedir. Doğal afetler, kökenini atmosferden ve yerden alan deprem, sel, heyelan ve yıldırım gibi aniden meydana gelir ve geldiği alanlarda da yıkım ve zararlara yol açar. Yapılan çalışmalar afetlere karşı alınacak önlemlerin afetler sonucunda açığa çıkan zararların azaltılacağını göstermektedir. Bu yüzden hayatın her alanında karşılaşılabilecek olan afetlere karşı bireylerin eğitimi önem arz etmektedir. Ülkemizde okutulan sosyal bilgiler dersi ile bireylerin doğal afetlere karşı farkındalığının artırılması istenmektedir. Bu amaçla, okullarda okutulan sosyal bilgiler ders kitapları önemli bir kaynak haline gelmektedir.

Bu araştırma ile doğal afet eğitimi açısından sosyal bilgiler ders kitaplarının yeterliliğinin tespiti yapılmaya çalışılmaktadır. Böylece ders kitaplarının niteliğinin artırılması hedeflenmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup, verilerin toplanması ve yorumlanması aşamasında ise doküman analizi, içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında Balıkesir İli Bigadiç ve Sındırgı ilçelerinde toplamda 30 öğretmenle görüşme yapılmıştır.

Araştırma sonucunda sosyal bilgiler 4. 5. ve 7. sınıf düzeylerinde doğal afetler konularına yer verildiği, 6. sınıf düzeyinde doğal afetler konusunun ders kitaplarında yer almadığı görülmüştür. Ders kitaplarında doğal afetler başlığı altında deprem, sel, heyelan, çığ, fırtına ve orman yangınları konularına yer verildiği tespit edilmiştir. Doğal afetler eğitimi açısından deprem konusuna ağırlık verildiği ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler hakkında yeterli bilgilerin ders kitaplarında yer almadığı tespit edilmiştir. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda ders kitaplarında doğal afetler ile ilgili konuların yeterli düzeyde yer almadığı, doğal afetler ile ilgili etkinliklere ders kitaplarında daha fazla yer verilmesi gerektiği, öğrencilerin gezi-gözlem gibi yaparak yaşayarak öğrenme etkinliklerinin program dâhilinde daha fazla yer ayrılması gerektiği şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere öneri olarak, ilköğretimin her kademesinde doğal afetler ile ilgili konulara yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Söz konusu ders kitaplarında yer alan doğal afetler konularının içerik yönünden düzenlenerek daha uygun hale getirilmesi öğrencilerin kavram hataları/yanılgıları yaşamamaları ve konunun daha iyi öğrenilmesi açısından yararlı olacaktır. Ders kitaplarında öğrenci merkezli etkinliklere daha fazla yer verilmesi ile aktif öğrenme ortamının oluşturulması sağlanabilir ve bu şekilde öğrencinin derse aktif olarak katılım sağlamasına olanak tanınabilir. Öğrencilerin buldukları çevredeki doğal afet alanlarına giderek bu alanlarda gerekli gezi gözlem faaliyetlerinde bulunması, yaparak yaşayarak öğrenme adı altında öğrenci merkezli etkinliklerin öğrencilere sunulması ile öğrencilerde doğal afetlere karşı farkındalığının artacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Doğal Afetler, Ders Kitabı

TEACHER’S REMARKS ON THE SUFFICIENCY OF SOCIAL SCIENCES TEXT BOOKS IN TERMS OF NATURAL DISASTER TRAINING (SAMPLE OF BIGADIÇ-SINDIRGI DISTRICTS)

Causing loss of human life and property, disasters are surveyed under two categories as natural and manmade disasters. Natural disasters such as earthquake, flood, landslide and lightning which originate from the atmosphere and the ground occur suddenly resulting with devastation and damage. The studies have shown that the measures to be taken against disasters can decrease the harm they caused. Therefore, it is of paramount importance that the individuals are trained on disasters that we can experience any time. In this respect social sciences courses in our schools’ curriculum aims at raising the awareness of people on natural disasters and so the social sciences text books become a valuable resource.

In this study, the sufficiency of social sciences text books in terms of natural disaster training was examined with the aim of enhancing the quality of text books. As one of the qualitative research methods, semi-structured interview form was used, and document analysis and content analysis were used during the collection and interpretation of data. Totally 30 teachers from Bigadiç and Sındırgı districts were interviewed in the scope of this study.

The study revealed that 4th, 5th and 7th grades’ social sciences text books included natural disasters, whereas this subject was not integrated in the 6th grade books. Earthquake, flood, landslide, avalanche, hurricane and forest fires have been mentioned under the title of natural disasters in these books. It was also observed that only earthquakes were concentrated on and sufficient information on the precautions to be taken against other natural disasters was not included in the textbooks in terms of natural disaster training. During the interviews with the teachers, they stated that not enough space has been allocated to natural disasters in the textbooks and this subject should be widely dealt within the books together with learning through experiencing and practicing activities by incorporating the methods of excursion and observation in the training programs.

As a proposal to the data acquired in the study, it is thought that each grade of primary school should include subjects of natural disaster. Also it would be useful to rearrange the content dealing with natural disasters in the text books for the students to eliminate possible misconceptions and to make them learn the subject better. Giving more space to student-centered curriculum can ensure the generation of active learning through the active participation of students. It is assessed that exposing the students to student-centered activities such as organizing visits to natural disaster areas in their vicinity and their observations there would increase the students’ awareness on natural disasters.

Keywords: Social sciences, Natural disasters, Textbook

(27282) 4. 5. 6. ve 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARININ OTANTİK ÖĞRENME YAKLAŞIMINA GÖRE İNCELENMESİ

SEDA ÖNGER¹, FİTNAT GÜRGİL²

² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

sedaonger@gmail.com

Dünya hızla değişmektedir. Bu değişim, eğitim hedeflerini de hızla değiştirmektedir. 20. yüzyıl insanın nitelikleri ile 21. yüzyıl insanın nitelikleri arasında oldukça fazla bir değişim olmuştur. Problem çözme, eleştirel düşünme, karar verme, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerileri 21. yüzyıl dünyasında daha önemli hale gelmiştir. Yine bu yüzyılda bilgiyi doğrudan alma yerine bilgiyi araştıran, bulduğu bilgiyi sorgulayan ve yapılandıran, çok yönlü düşünebilen insan nitelikleri ön plana çıkmıştır. Ayrıca 21. yüzyıl yeterliliklerinde eğitimin gerçek yaşamla iç içe geçmesinin önemi de daha fazla telaffuz edilir hale gelmiştir. 21. yüzyılın yaşam koşullarında ihtiyaç duyulan nitelikli insanlara sahip olmak kuşkusuz pek çok ülkenin hedefleri arasında yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) da 2018 yılında, 21. yüzyılda ihtiyaç duyulan nitelikli insan profiline uygun nesiller yetiştirebilmek amacıyla ilkokuldan ortaöğretime kadar tüm örgün eğitim kurumlarında yer alan öğretim programlarını yenilemiştir. Yine yenilenen bu programlara uygun olarak ilgili derslerin ders kitaplarını da yenilemiştir. Bu araştırmada yenilenen sosyal bilgiler ders kitapları otantik öğrenme yaklaşımı açısından incelenmiştir. Araştırmada, nitel araştırma paradigması benimsenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan dokümanlar Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanarak ilkokul ve ortaokullarda okutulmaya başlanan 4. 5. 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarıdır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz yöntemi benimsenmiştir. Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan 4. 5. 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitapları her iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız bir şekilde analiz edilmiştir. Araştırmacıların analiz sonuçları kodlayıcı güvenilirliği açısından karşılaştırılmıştır. Araştırma verilerinin analizi sonucu elde edilen bulgulara göre; ilkokul ve ortaokullarda okutulan 4. 5. 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının bazı öğrenme alanlarında otantik öğrenme yaklaşımına rastlanılmıştır. Ancak gerçek yaşamla bağı çok güçlü olan sosyal bilgiler dersinin hem niteliksel hem de niceliksel anlamda otantik öğrenme yaklaşımının temel bileşenleri bakımından yetersiz olduğu belirlenmiştir. Genel sonuçlara göre ise bazı önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Otantik Öğrenme, Sosyal Bilgiler Ders Kitapları, Nitel Araştırma

INVESTIGATION OF 4th, 5th, 6th, 7th GRADE SOCIAL STUDIES COURSE BOOKS ACCORDING TO AUTHENTIC LEARNING APPROACH

The world is changing rapidly. This change is rapidly changing educational aims. High-level thinking skills such as problem solving, critical thinking, decision making, creative and reflective thinking have become more important in the 21st century world. There has been much change between the qualities of the 20th century and the qualities of the 21st century. It has come to the forefront of the human qualities that investigate the information, question and construct the information it finds, think multi-faceted in this century. Moreover, the importance of education with real life in 21st century qualifications has become more pronounced. Having qualified people needed in the 21st century is undoubtedly one of the goals of many countries. The Ministry of National Education (MoNE) renewed the education programs in all formal education institutions from primary school to secondary education in order to raise generations suitable for the qualified human profile needed in the 21st century. It also renewed the textbooks of the related courses in accordance with these renewed programs. In this research, social studies textbooks were examined in terms of an authentic learning approach. In this research, a qualitative research paradigm was adopted. Document analysis method was used. The documents used in the research are 4th, 5th, 6th and 7th grade social studies textbooks published by the Ministry of National Education (MoNE). The analysis results of the researchers were compared in terms of coder reliability. According to the findings obtained from the analysis of the research data; authentic learning approach has been found in some learning areas of 4th, 5th, 6th and 7th grade social studies textbooks taught in primary and secondary schools. According to the general results, some suggestions will be included.

Key Words: Authentic Learning, Social Studies Textbooks, Qualitative Research.

(27283) Sosyal Bilgiler Öğretiminde Oryantiring Oyununun Mekânı Algılama Becerisine Etkisi

YEŞİM AKYILDIZ¹

¹ SÜMER ORTAOKULU

yesim.akyildiz@hotmail.com

Sosyal Bilgiler;birçok sosyal bilim dallarından ortaya çıkan bilgileri disiplinlerarası yaklaşımla öğrencilere sunan ortaokullarda okutulan bir derstir. Sosyal Bilgiler birçok disiplini içerisinde barındıran ,öğretim programında birçok beceri ve değeri öğrencilere kazandırmayı amaçlamaktadır.Çağımıza baktığımızda bilgiyi bilmek yerine bilgiyi kullanabilecek becerilerin ön plana çıktığı görülmektedir .Sosyal Bilgiler öğretim programında öğrencilere kazandırılması amaçlanan becerilerden biri de 'mekanı algılama ' becerisidir.5.ve 6. Sınıf sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan'insanlar,yerler ve çevreler 'öğrenme alanında mekanı algılama becerisi kazandırılması hedeflenmektedir .Bu beceriyle öğrencilerin çevresindeki mekan unsurlarını gözlemlmeleri,bu unsurları algılayabilecek yeterlilikleri kazanmaları amaçlanmaktadır .

Oryantiring;harita ve pusula yardımıyla arazide bulunan hedefleri sırasıyla ,en uygun rotayı seçerek zamana karşı bir spor olarak tanımlanabilmektedir.Harita ve pusula kullanımı,yön ve rota seçimi ,bu sporu uygulayan bireylerde mekanı algılama ve harita okuma becerilerini geliştireceği varsayımını ortaya çıkarmaktadır .Çalışmanın amacı ortaokul 5. ve 6. Sınıf öğrencilerine Sosyal Bilgiler dersinde kazandırılması hedeflenen mekanı algılama ve harita okuma becerilerinin geliştirmek ve Oryantiring sporunun bu becerilerin gelişmesine etkisini saptamaktadır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır .Araştırmanın örneklemini Rize ili Fındıklı ilçesinde bulunan 20 5.sınıf 25 6. sınıf olmak üzere toplam 45 öğrenci oluşturmaktadır .İlk olarak öğrencilerin mekanı algılama becerilerini ölçecek bir test uygulanmış ve öğrencilerden okul veya evlerinin çevresinde bulunan mekanların krokisini çizmeleri istenmiştir.Öğrencilerin çizdiği krokiler ve öğrencilere uygulanan testler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir .Bu incelemede öğrencilerde mekanı algılama becerisinin yeterli olmadığı ve çevresindeki unsurları yeterince gözlemleyemedikleri görülmüştür.Sonraki aşamada öğrencilere okul çevresinde bulunan yeşil alanda Oryantiring oyunu oynatılmış ve tekrardan mekanı algılama beceri testi uygulanmış ve kroki çizmeleri istenmiştir .Bu uygulama belli aralıklarla tekrar edilmiştir .

Çalışma sonucunda öğrencilerin ilk kroki çizimleriyle son çizimleri arasında ve mekanı algılama beceri testi başarısında büyük ölçüde farklılıklar olduğu saptanmıştır.Oryantiring oyunu oynadıktan sonraki aşamalarda öğrencilerin buldukları mekanı ve çevrelerini daha iyi algıladıkları ,çevresindeki mekan unsurlarını daha dikkatli gözlemleyip bunu krokilerine ve beceri testlerine yansıttıkları görülmüştür .Bu veri Sosyal Bilgiler öğretiminde mekanı algılama becerisi,harita okuma becerisi v.b gibi becerilerin kazandırılmasında Oryantiring oyununun olumlu yönde etki ettiği sonucunu açığa çıkarmıştır.Bunun yanında bu sonuca bakarak Sosyal Bilgiler öğretiminde özellikle coğrafi becerilerin kazandırılmasında doğada yapılan ders etkinliklerinin ve oyunların beceri öğretimini kolaylaştırdığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Ortaya çıkan bu sonuçlar ,mekanı algılama becerisi öğretiminde sınıf dışı etkinliklerin ve oyunlarının önemine vurgu yapmaktadır.Bu doğrultuda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin özellikle mekanı algılama becerisinin kazandırılmasında Oryantiring oyunundan ve sınıf dışı etkinliklerden yararlanmaları önerilebilir .

Anahtar Kelimeler : Oryantiring, Mekanı Algılama Becerisi, Sosyal Bilgiler

THE EFFECTS OF ORIENTEERING ON SPACE CONCEPTION WHEN TEACHING SOCIAL STUDIES

Social studies is a lesson instructed in middle schools which presents information emerging from many social studies branches with interdisciplinary approach to students. Social studies contains many disciplines and aims to gain a lot of ability and value to students in curriculum. When we look at our period, we can see that practising information abilities instead of knowing information. In social studies curriculum, one of the abilities aimed to teach students is space perception ability. People, spaces, and environments taking part in social studies curriculum of 5th and 6th classes aims to gain space perception ability in learning domain. With this ability, students are aimed to observe space elements in their around and to gain proficiencies perceiving this elements.

Orienteering can be described an activity in which you have to find your way to somewhere on foot as quickly as possible by using a map and a compass. Using map and compass, choosing direction and route emerges out hypothesis developing map reading and space perception abilities on applying this activity. The aim of study is to develop targeted map reading and space perception ability of 5th and 6th class students in social studies and to determine the effect of orienteering activity developing of these abilities.

Qualitative Research Method is used in this study. The sample of research is composed by 45 students (20 of them are in 5th class and the rest of them is in 6th class) who live in Findikli, Rize. Firstly, students are tested to evaluate their space perception ability and is asked them to draw sketch of spaces being around their houses and schools. Sketch and tests are examined in content analysis method. In this examination, it is seen that students are not enough for space perception ability and for observing elements in their around. In the next phase, students are played orienteering game in the green field around school and again, space perception test is applied to students and it is asked them to draw sketch. This activity is periodically applied to students.

At the end of the study, great differences are observed in between first sketch drawing and last sketch drawing and in space perception ability. After orienteering game, students perceive space and environment better than former phases and it is seen that they carefully observe space elements around them and they reflect these elements in their sketch and ability test.

This data reveals that orienteering game has a positive effect on space perception ability and on map reading ability and so on in teaching social studies. Besides, by looking this conclusion, it is deduced that activities and games doing in nature make easier teaching abilities in social studies especially gaining geographical abilities.

These conclusions emphasizes importance of non-class activities and of games on teaching space perception abilities. Benefiting from orienteering games and non-class activities are recommended social studies teachers especially in teaching space perception ability.

Keywords: Orienteering, Space Perception Skill, Social Studies

(27297) 7.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDA YER ALAN SORULARIN ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

TUĞBA CEVRIYE ÖZKARAL¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ

tugbaozkaral@hotmail.com

Öğrenme öğretme süreci, öğrencinin düşünme becerilerini geliştirmeyi hedeflemelidir. Düşünme yeteneği gelişmeyen bir öğrencinin en büyük zihinsel etkinliği sadece ezberlemek ve ezberlediklerini hatırlamaya çalışmak olacaktır. Bu nedenlerle dağarcığındaki bilgiyi bile kullanmakta zorlanacaktır.

Üst düzey düşünme; birinin belleğinde sakladığı ve yeni edindiği bilgileri karmaşık bir duruma olası çözüm yolları bulmak ya da bir amacı gerçekleştirmek için birleştirdiğinde ya da yeniden düzenlediğinde oluşmaktadır. Öğrencilerin gittikçe artarak yığılan bilgileri işleyebilmeleri için bu becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Bilginin günlük yaşamda kullanılabilmesi ve problemlerimizin çözümüne katkıda bulunması önemlidir.

2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programında çeşitli becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu beceriler arasında araştırma, problem çözme, eleştirel düşünme, yenilikçi düşünme gibi üst düzey düşünme becerileri de yer almaktadır. Etkin vatandaş yetiştirmeyi amaçlayan sosyal bilgiler dersinde öğrencilere bilginin yanında üst düzey beceriler kazandırmak da hedeflenmektedir. Öğrenmede ve öğrenileni değerlendirmede kullanılan soruların ezberlenebilir nitelikten ziyade, bilginin yorumlanmasını ve yeni durumlara uygulanmasını içeriyor olması gerekmektedir. Sosyal bilgiler öğretim programları doğrultusunda yayınlanan ders kitaplarının da öğrencilere bu becerileri kazandırabilecek nitelik olması önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, 7.sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan soruların üst düzey düşünme becerileri açısından değerlendirilmesidir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın kaynak ve materyallerini; 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı (MEB Yayınları-2018) oluşturmaktadır. Veriler “doküman incelemesi” yöntemiyle elde edilmiştir. Doküman incelemesinin aşamaları olan dokümanlara ulaşma, özgünlüğü (orjinallik) kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanma gözönünde bulundurulmuştur. Verilerin analizinde, bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada 7.sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan soruların daha çok hatırlama ve anlama düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Analiz, değerlendirme, yaratma düzeylerinde yeterince sorunun yer almadığı ve öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme becerilerini geliştirecek düzeyde soruların yetersiz olduğu görülmüştür. Bu noktadan hareketle; öğrencilerin bilgiyi zihinlerinde depolayan bireyler yerine, onları işleyerek kullanabilen insanlar olabilmeleri için ders kitaplarında daha çok üst düzey düşünme becerilerini geliştirecek sorulara yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, üst düzey düşünme, ders kitabı. Social studies, high-level thinking, coursebook.

EVALUATION OF THE QUESTIONS INCLUDED IN THE 7TH GRADE SOCIAL STUDIES COURSEBOOK IN TERMS OF HIGH-LEVEL THINKING SKILLS

Learning and teaching process should aim at developing thinking skills of students. The biggest mental activity of a student whose thinking ability has not developed will only be memorizing and trying to remember what he has memorized. For these reasons, he will have difficulty in using even the knowledge in his repertoire.

High-level thinking occurs when an individual combines or rearranges the stored and newly acquired information in order to find possible solutions to a complex situation or to fulfill an objective. Students need to have these skills in order to process the increasingly accumulated knowledge. It is important that knowledge can be used in daily life and contribute to the solution of our problems.

The development of various skills is aimed in the 2018 social studies curriculum. These skills also include high-level thinking skills such as research, problem-solving, critical thinking and innovative thinking. In the social studies course which aims at educating effective citizens, providing students with high-level skills besides knowledge is targeted. The questions used in learning and in the evaluation of what is learned should include the interpretation of the knowledge and its implementation on new situations rather than memorization. It is important that the coursebooks published in line with the social studies curriculum have a qualification that can enable the development of these skills in students. In this context, the purpose of the study is to evaluate the questions in the 7th grade social studies coursebook in terms of high-level thinking skills.

Qualitative research method was used in the study. The sources and materials of the study consist of the 7thGrade Social Studies Coursebook (MEB Publications-2018). The data were obtained through the "document review" method. Accessing documents, checking originality, understanding documents, analyzing data and using data, which are the stages of document analysis, were considered. Descriptive analysis method, which is a qualitative research technique, was used in the analysis of the data.

In the study, it was detected that the questions in the 7th grade social studies coursebook were mostly at the level of remembering and understanding. It was observed that there were not sufficient questions in the levels of analysis, evaluation and creation, and the questions to improve students' critical thinking and problem solving skills were insufficient. From this point of view, it is thought that, in order to have students who can process and use information instead of individuals who store knowledge in their minds, coursebooks should include more questions that will improve their high-level thinking skills.

(27370) UNESCO 2030 KALKINMA HEDEFİNE GÖRE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA EĞİTİMİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YANSIMALARI

SEDA ÖNGER

sedaonger@gmail.com

Sürdürülebilir Kalkınma kavramı, 20. yüzyılın son çeyreği ve 21. yüzyılda daha da önemli hale gelen kalkınma yaklaşımının adıdır. Birleşmiş Milletler (BM) zirvesi, dünyadaki yoksullukların son bulması, barışın sağlanması, insan ve doğa dengesini kurmak için 25-27 Eylül 2015 tarihleri arasında, 2015-2030 yıllarında ulaşılması gereken 17 sürdürülebilir kalkınma hedefini 193 ülkenin imzası ile kabul etmiştir. BM'ye üye olan Türkiye tarafından da kabul edilen sürdürülebilir kalkınma hedefleri daha iyi bir sürdürülebilir toplum için bir eylem planıdır. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde en önemli rol oynayan temel unsur eğitimidir. UNESCO, eğitimin gözden geçirilmesi bu sayede de öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma için gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, sürdürülebilir kalkınma eğitimi, iklim değişikliği, biyoçeşitlilik gibi sürdürülebilir konuları eğitim ve öğretime dahil etmek amaçlanmıştır. Bu eğitimle öğrenciler gerçek hayattaki problemleri çözmeye, çevreyi korumaya ve daha sürdürülebilir dünya yaratmaya teşvik edilir. Tüm öğrencilerin 2030 yılına kadar sürdürülebilir kalkınma hedeflerini gerçekleştirmeye katkı sağlamaları gerektiği vurgulanmıştır.

Sürdürülebilir kalkınma eğitiminde, vatandaşlık, çevre eğitimi, küresel eğitim, çok kültürlülük, okuryazarlıklar gibi bütünleştirilmiş program alanları vardır. Ayrıca 2030 tarihine kadar sürdürülebilir kalkınma teşvik edilerek sürdürülebilir yaşam biçimleri, küresel vatandaşlık, insan hakları, barış, eşitlik gibi konuların da sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlaması gerektiği vurgulanmıştır. İçerdiği bu konularla katkıyı sağlayacak derslerden biri de sosyal bilgiler dersidir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 2017 yılında taslak olarak yayınlanıp, 2018 yılında yeniden gözden geçirilerek uygulamaya konulmuştur. Bu çalışmanın amacı, yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına göre okutulmaya başlayan Sosyal Bilgiler Öğretim programını sürdürülebilir kalkınma eğitim çerçevesine göre incelemektir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Bu verilerin analizi için ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı olarak 2017 yılında taslak olarak yayınlanıp, 2018 yılında yeniden gözden geçirilerek uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programıdır. Araştırmanın ilk bulgularına göre, Sosyal Bilgiler Öğretim Programında, 2030 yılına kadar belirlenen bazı sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin olduğu görülmüştür. Araştırmanın sonuçlarına göre bazı önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Nitel Araştırma

THE REFLECTIONS ON SOCIAL STUDIES PROGRAM OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT EDUCATION ACCORDING TO THE UNESCO 2030 DEVELOPMENT AIM

The concept of sustainable development is the name of the development approach that became more important in the 21st century and the last quarter of the 20th century. The United Nations (UN) adopted the 17 sustainable development goals that must be achieved in the years 2015-2030 between 193 and 25 September 2015 with the signatures of 193 countries to end poverty in the world, achieve peace, and balance human and nature. Education is the key element that plays the most important role in achieving these goals. UNESCO aims to provide students with the knowledge, skills and values necessary for sustainable development through a review of education. In accordance with this purpose, it is aimed to include sustainable development education, sustainable issues such as climate change and biodiversity in education and training. Students are encouraged to solve real-life problems, protect the environment and create a more sustainable world. It was emphasized that all students should contribute to the achievement of sustainable development aims by 2030. In sustainable development education, there are integrated program areas such as citizenship, environmental education, global education, multiculturalism and literacy. Also, it was emphasized that sustainable life-styles, global citizenship, human rights, peace and equality should contribute to sustainable development by promoting sustainable development until 2030. One of the courses that will contribute to these topics is social studies. The Social Studies course curriculum was published as a draft in 2017, put into practice and revised in 2018. The aim of this study is to examine the Social Studies curriculum according to the sustainable development education framework. In this study was used document analysis method which one of the qualitative research methods. The descriptive analysis method was used for the analysis of this data. The data source of the research is the Social Studies Course Curriculum which was published as a draft in 2017 and revised in 2018. According to the first findings of the research, in the Social Studies curriculum, some sustainable development targets were determined until 2030. Some suggestions will be made according to the results of the research.

Key Words: Sustainable Development Education, Social Studies Curriculum, Qualitative Research

(27379) Sosyal Bilgilerde Müze Ortamındaki Ders Uygulamalarının Öğrencilerin Tutum ve Başarılarına Etkisi

KADİR ALMAK ¹, MUSTAFA SAĞDIÇ ¹

¹ YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

msagdic@yildiz.edu.tr

Müzeler; sergileri, nesnelere, ortamı, çevresi, insan merkezli ve disiplinler arası doğası ile temel eğitim kuramları eşliğinde dinamik bir öğrenme alanıdır. Müze eğitimi, her sınıf düzeyindeki bireylerin öğrenmesi için öncelikli kaynaklardan yararlanma olanağı ve görüp inceleme fırsatıyla hatta dokunarak öğrenmeyi sağlayan, eğlendirerek, merak ve heyecan ile öğrenme şevkini arttıran; duygusal yaşantılar sağlayan; dün ve yarın arasında bağlantı kuran; sadece müzede değil aynı zamanda müze haricinde de eğitim amacıyla pek çok etkinlik fırsatı veren bir eğitim olgusudur.

Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgilerde müze ortamındaki ders uygulamalarının öğrencilerin tutum ve başarılarına etkisini ölçmek; geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında müzelerin öğrenmedeki etkinliğini ortaya koymaktır. Çalışmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubuna ön test-son test teknikleri uygulanarak elde edilen sonuçlara göre; kontrol grubunda başarı oranı daha az iken, deney grubunda başarı oranının belirgin şekilde daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Deney grubunda başarının artmasında öğrencilerin farklı eğitim ortamında bulunması, müzenin ilgi çekici yönü ve eğitimsel mekân olarak yeterli olması, müzede rehberlik ve tanıtım hizmetlerinin bulunması etkili olmuştur. Ayrıca müze gezilerinin ardından öğrencilerin tutum ve davranışlarında önemli değişiklikler gözlemlenmiş; bu kapsamda öğrenmeye karşı öğrencilerin motivasyonlarının arttığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerde zaman ve mekân bilinci gelişmiştir. Öğrencilerin sanat zevki, yaratıcı ve mantıksal düşünme ile hayal güçlerinin geliştiği de gözlemlenmiştir. Öğrencilerin öğrendikleri ile yeni bilgi üretmeye çalışarak sentez yapmaya ve geçmiş dönemdeki tarihsel olaylar ile yaşam nesnelere arasında ilişki kurmaya başladığı görülmüştür. Ayrıca çalışmada öğrencilerin müze ortamında öğrenmeye daha açık ve merak duygularının sınıf ortamından daha yüksek olduğu öğretmen ve öğrenci arasında bilgi alışverişinin daha sağlıklı ve nitelikli olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmamızda elde edilen bulgulara göre müze gezilerinin düzenlenmesinde ekonomik olanakların yeterli olup olmaması, gezi programının iyi organize edilmemiş olması, zaman sıkıntısı ve resmi prosedürler önemli sorunlar olarak ortaya çıkmıştır. Müzeler öğrenci açısından yaşayarak öğrenmeye olanak sağladığı için etkili bir okul ve ders dışı eğitim ortamıdır. Bu nedenle müzelerin eğitim amaçlı olarak aktif kullanımının daha da yaygınlaşması gerekmektedir. Ayrıca eğitim öğretimine doğrudan etkisi nedeniyle müzecilik ve müze eğitiminin geliştirilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı ile ilgili kurumlar arasında işbirliği yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler Öğretimi, Müze Eğitimi, Öğrenci, Akademik Başarı

The Effect of the Course Applications on Students' Attitudes and Achievements in the Museum Environment in Social Studies

Museums are dynamic learning areas accompanied by basic educational theories through exhibitions, objects, environment, neighbourhood, human-centered and interdisciplinary nature. Museum education provides the opportunity to benefit from priority resources for the learning of individuals at every grade level and provides the opportunity of seeing and examining, even touching learning, entertaining, increasing the enthusiasm of learning with curiosity and excitement; providing emotional experiences; the link between yesterday and tomorrow; It is an educational phenomenon that gives many opportunities for education not only in the museum but also outside the museum.

The aim of this study is to measure the effect of course applications on students' attitudes and achievements in museum environment; to reveal the effectiveness of museums in learning in the context of past, present and future. Qualitative and quantitative research methods were used together in the study. According to the results obtained by applying pre-test and post-test techniques to the experimental and control groups; while the success rate was lower in the control group, the success rate was significantly higher in the experimental group. The success of the experimental group was due to the presence of students in different educational settings, the interesting aspect of the museum and the sufficient educational space, and the presence of guidance and promotional services in the museum. Furthermore, significant changes were observed in the attitudes and behaviors of the students after the museum visits; In this context, it was observed that students' motivation towards learning increased. Students have developed a sense of time and space. It has been observed that students' artistic taste, creative and logical thinking and imagination develop. It was seen that students started to synthesize by trying to produce new knowledge with what they have learned and to establish a relationship between historical events and objects of life in the past period. In addition, it was observed that the students were more open to learning in the museum environment and their curiosity feelings were higher than the classroom environment. According to the findings obtained in this study, whether the economic opportunities are sufficient in organizing the museum trips, not having the trip program well organized, the shortage of time and official procedures have emerged as important problems. Museums are an effective school and extracurricular education environment as they enable students to learn by living. For this reason, the active use of museums for educational purposes should become more widespread. In addition, due to its direct impact on education and training, cooperation between the Ministry of National Education and related institutions is recommended for the development of museum and museum education.

Keywords: Teaching Social Studies, Museum Education, Student, Academic Success.

(27429) GAZİANTEP YEREL TARİH KONULARININ “ŞEHİRİMİZ” DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ KAZANIMLARLA İLİŞKİLENDİRİLMESİ

EMRE SEVİGEN¹, MERT SEVİGEN²

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

emresevigen@hotmail.com

Bu çalışmada, Gaziantep yerel tarih konularının şehrimiz dersi öğretim programındaki kazanımlarla ilişkilendirip kaynak kitap önerilmesi amaçlanmıştır. İnsanların sosyal bir varlık olarak yaşadığı topluma uyum sağlaması beklenir. Günümüzde bireylerin ve -tabii beraberinde- toplumların etkileşiminin artmasıyla pek çok alanda değişimler yaşanmaktadır. Bireyin bu değişimlere ayak uydurması bir zorunluluk haline gelmiştir. Eğitim, bireyin topluma uyum sağlamasına yardım eden en önemli unsurlardan biridir. Bu süreçte ortaokullarda zorunlu olarak okutulan sosyal bilgiler dersi ve isimleri sosyal bilgilerden farklı olsa dahi temelde aynı amaca hizmet eden bazı seçmeli dersler ise bireyin topluma uyum sağlaması noktasında büyük görevler üstlenirler. Öğrencinin bizzat yaşadığı çevreden başlayarak yakından-uzaya, somuttan-soyuta, basitten-karmaşığa, bilinenden-bilinmeyene ilkeleri ışığında yaşadığı mekâna ve topluma vâkıf olması elzem görülmektedir. Araştırma verilerini Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2017 yılında yayınlanan şehrimiz dersi öğretim programı ve Gaziantep Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü tarafından 2017 yılında yayınlanan Gaziantep kitabı oluşturmaktadır. Çalışmada, doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Şehrimiz dersi öğrencinin insan, şehir, kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi kavrayarak kendi yaşadığı şehri imkân ve zenginlikleri gibi diğer özelliklerinin yanı sıra mekân ve zaman ilişkisi bağlamında da keşfetmesi ve tanıması; yaşadığı şehrin soyut ve somut kültürel değerlerini tanıması; tarih içerisinde şehrin değişim, dönüşüm ve sürekliliğini algılayıp kültürel mirasın korunması ve yaşatılmasını fark etmesi; birlikte yaşama kültürü edinerek kültürel etkinliklere katılması ve sonunda geçmişle gelecek arasında gerçeklik bilinci kazanması amacıyla seçmeli ders statüsünde okutulması önerilmiştir. Şehrimiz dersi öğretim programı “Şehrimiz ...” ismiyle yayımlandıktan sonra, şehirlerin üç noktayla belirtilen yere kendi şehir isimlerini yazmaları beklenmiştir. Bu dersin henüz bir kitabı bulunmamaktadır ancak il milli eğitim müdürlüklerinde bir komisyon kurulup her il özelinde kitap yazma çalışmalarının yapıldığı bilgisi, 2018 yılında pilot il olarak dersin okutulduğu Antalya milli eğitim müdürlüğünden alınmıştır. Araştırma sonucunda şehrimiz dersi öğretim programında %30 oranla yer alan ve 20 ders saati boyunca ülke genelinde ele alınması gerektiği vurgulanan “Şehrin hikâyesi” ve “Şehirde yaşam” öğrenme alanlarında yer alan 9 kazanımda yerel tarihle alakalı bir içerik bulunmadığı tespit edilmiştir. Ancak %70 oranla yer alan ve 52 ders saati boyunca her il özelinde ele alınması gerektiği vurgulanan “Şehrimi tanıyorum”, “Şehrim çalışıyor”, “Şehrim ve ben” öğrenme alanlarında yer alan 21 kazanımın yerel tarih içerikli olduğu tespit edilmiştir. Belirlenen kazanımların 19’u Gaziantep kitabındaki içerikle örtüşmektedir. Şehrimiz Gaziantep dersi öğretiminde Gaziantep kitabından, öğretmen kılavuz kitabı olarak yararlanılması ancak öğretmenin ilgili kazanım ve içerikle ilgili etkinlik planlaması halinde mümkündür. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı doğrultusunda öğrencinin bilgiye ulaşması noktasında Gaziantep kitabı dersin amaçlarını da göz önünde bulundurulduğunda doğru bir kaynaktır ancak öğretmenlerin dersin işleniş esnasında kullanması ezberciliği beraberinde getireceği şüphesiyle önerilmemektedir. Yerel tarih konularının şehrimiz dersi öğretiminde etkili şekilde kullanımının eğitim sisteminin çıktılarının kalitesini artırılması adına faydalı olacağı varsayıldığından önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Gaziantep, yerel tarih, şehrimiz, öğretim programı.

THE RELATIONSHIP OF GAZIANTEP LOCAL HISTORY ISSUES WITH THE OBJECTIVES OF THE “OUR CITY” CURRICULUM

In this study, it is aimed to propose a source book by linking the local history subjects of Gaziantep with the gains in the curriculum of our city. People are expected to adapt to the society in which they live as a social being. Today, with the increase of the interaction of individuals and of course societies, changes take place in many areas. It has become a necessity for the individual to keep up with these changes. Education is one of the most important factors that help the individual to adapt to society. In this process, the social studies course compulsory in secondary schools and some elective courses that serve the same purpose, even if their names are different from social studies, undertake major tasks in terms of adaptation to the society. Starting from the environment in which the student lives himself, it is essential that he is familiar with the space and society where he lives in the light of the principles of close-away, concrete-abstract, simple-complex, known-unknown. The data of the study are the education program of our city published in 2017 by the Ministry of National Education and Gaziantep book published in 2017 by Gaziantep Provincial Directorate of Culture and Tourism. In the study, document analysis method was used. Students, people, cities, culture and civilization by understanding the relationship between their own city opportunities and riches, as well as other features in the context of the relationship between space and time to discover and recognize; to recognize the abstract and concrete cultural values of the city where he lives; perceive the change, transformation and continuity of the city in history and realize the preservation and preservation of the cultural heritage; with the aim of having a culture of living together and participating in cultural activities and finally gaining awareness of reality between the past and the futures suggested that should be offered as elective course. After the publication of our city's course curriculum under the name “Our City...” cities were expected to write their own city names at the three-point location. This course does not have a book yet, but a commission has been established in the provincial directorates of national education and the knowledge that book writing activities have been carried out in each province has been obtained from the Antalya Provincial Directorate of Education, where the course was taught as a pilot province. As a result of the research, it was found that there is no content related to local history in the 9 acquisitions in the "Story of the city" and "Living in the city" learning areas, which are 30% in the curriculum of our city and emphasized that it should be handled throughout the country for 20 lesson hours. However, it is emphasized that 70% of the students should be handled in each province during the 52 course hours, “I know my city”, “My city is working”, “My city and I” have been found to have 21 achievements in the fields of learning with local history content. 19 of the determined achievements coincide with the content in Gaziantep book. It is only possible to use the Gaziantep book as a teacher guide book in the teaching of our city Gaziantep lesson only if the teacher plans the activity related to the acquisition and content. In terms of constructivist education approach, the Gaziantep book is an accurate source when it comes to the objectives of the course, but it is not recommended that teachers use it during the course. It is suggested that the effective use of local history subjects in the teaching of our city will be beneficial for improving the quality of the outcomes of the education system.

Keywords: Gaziantep, local history, our city, curriculum.

(27449) Eski ve Yeni Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Coğrafya Konularının Karşılaştırılması

BETÜL ZONGUR¹

¹ MUALLA MUZAFFER YERSEL ORTAOKULU

duysakbetul@gmail.com

Öğretim programlarında ve ders kitaplarında diğer ülkelerde eğitim alanında gerçekleşen gelişmeleri takip etmek, değişen ve gelişen teknolojiye ayak uydurmak gibi hedeflerle değişik aralıklarla yenilikler yapılmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi yaşadığı ülkeyi ve dünyayı tanıma yönünde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle değişen dünyaya ayak uydurabilme yolunda sosyal bilgiler eğitim programlarında ve dolayısıyla ders kitaplarında değişikliğe gidilmesi doğal bir süreçtir.

2004 yılında yapılan eğitim programı 1968 ‘den itibaren çeşitli değişikliklerle kullanılan eğitim programının kökten değişiminin gerçekleştirilmesidir. 1968 yılından itibaren kullanılan programlarda geleneksel, ezbere dayalı öğretim metodu uygulanmakta iken, 2004 yılında gerçekleşen değişimde yapılandırmacı eğitim modeli benimsenmiştir.

Yapılan değişiklikler ne kadar kullanılan programları çağa uygun hale getirmeyi hedeflese de zaman zaman kullanılabilirlik açısından yetersiz kalabilmektedir.

Ders kitapları öğretim programlarının en önemli öğelerindendir. Ders kitapları ilgili olduğu programı kullanılabilir hale getirmektedir. Programlarda oluşan eksiklikler ders kitaplarını da etkilemektedir.

Bu çalışmanın amacı ortaokullarda 5, 6 ve 7. sınıflarda uygulanmış olan eski Sosyal Bilgiler programı çerçevesinde (2004) okutulmuş olan ders kitapları ile 2018 öğretim yılından itibaren 5, 6 ve 7. sınıflarda uygulanmaya başlanan Sosyal Bilgiler yeni öğretim programı doğrultusunda okutulan ders kitaplarının coğrafya ünite ve konularını karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmaktır.

Yapılan çalışmanın 2005 ve 2018 ortaokul Sosyal Bilgiler 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler programlarının anlaşılmasına ve bu programlar ile ders kitaplarındaki coğrafya ünite ve konularının yöntem ve içerik yönünden karşılaştırılmasının alanda yapılacak çalışmalara model olması beklenmektedir.

Sosyal Bilgilerin tanımında yer alan insanın fiziki çevresiyle etkileşiminin incelenmesi, Sosyal Bilgiler dersinin bir parçası olan coğrafya eğitimi ve öğretimi ile ilgili bir durumdur. Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir yere sahip olan coğrafya öğretiminin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sosyal bilgiler programında önemli yer kaplayan ve sosyal bilgiler dersinin amaçlarını gerçekleştirmede büyük öneme sahip olan coğrafya konularının içerik ve yöntem açısından sosyal bilgilerin amaçlarını gerçekleştirebilir nitelikte olması gerekir.

Çalışmada yöntem olarak betimsel bir yöntem olan tarama modeli kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Ders Kitabı, Coğrafya Eğitimi

Comparison of Geography Subjects in Old and New Junior High School Social Studies Textbooks

There are innovations are being made at varied intervals in education programs and textbooks for the purpose of following educational developments and keeping up the technology that changing and evolving. Social Studies has a important role for recognition of the world and the country of residence. Therefore going trough changes in social studies education programs and ofcourse social studies textbooks is natural process.

The Education program that has been made in 2004 radically changed, new version of 1968 program has been used with various changes until that year. While between 1968 and 2004 used methods are traditional and rote, after the changes in 2004, constructivist model is adopted.

Sometimes changes be inadequate even though the aim is making them contemporary.

Textbooks are one of the most important elements of educational programs. Textbooks make related programs usable. Shortcomings in programs affects textbooks too.

The purpose of this study is, within this context comparing and find out similarities and differences between geography units and subjects that thaught in old (2004) and new (2018) textbooks that used in junior high schools' 5, 6, and 7th grades.

It is expected that with this study, understanding 2005 and 2018 social studies programs and with this programs, becoming model to studies at the field of comparing geography units and subjects in textbooks in terms of method and content.

Examining the humankind's interaction with their physical environment that takes places in definiton of social studies is related to geography education which is part of social studies. Geography education has the important place at fulfilling the purpose of social studies and it must be performed in the best way. Geography subjects that takes important places at social studies program and fulfilling its purpose, in terms of content and method it has to be qualified.

Survey model used in this study as method which is descriptive method.

Key words: Social studies, textbook, geography education

(27454) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE ARCS MOTİVASYON MODELİ: DERS PLANI ÖRNEKLERİ

SERPİL ERSOY ¹, İLHAN TURAN ²

² RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

ilhan.turan@erdogan.edu.tr

Bir öğrencinin başarısız olma sebepleri değerlendirildiğinde akla gelen ilk unsur motivasyondur. Eğer öğrencinin motivasyonu yeterli değilse ve derse karşı ilgisizliği, dikkatsizliği varsa bu durum öğrenmede başarısızlığı da beraberinde getirmektedir (İlgar, 2004). Motivasyonu etkileyen çeşitli iç ve dış faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler kişilere göre farklılık göstereceğinden bireylerin motivasyon düzeylerinin öğrenme üzerindeki etkisi oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Öğrencilerimizin önemli bir kesimi dersin içeriğinden kaynaklanan bazı sebeplerden dolayı sosyal bilgiler dersine karşı olumsuz bir tutum sergileyebilmektedir. Bunlara ek olarak teknolojinin gelişmesiyle beraber öğrencilerde elektronik aletlere karşı oluşan bağımlılık duygusu, bu duyguya bağlı olarak zaman kayıplarının yaşanması, dikkat eksikliği gibi olumsuzluklar da öğrencilerin derslere olan ilgilerinin azalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle motivasyon eğitiminin her alanında olduğu gibi sosyal bilgiler dersi için de büyük bir önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, ARCS “Attention (dikkat), Relevance (ilişki), Confidence (güven) ve Satisfaction (doyum)” motivasyon modeli stratejilerinden yararlanılarak öğrencilerin motivasyonunu etkileyen faktörleri belirlemek, ders esnasında yaşadıkları motivasyon problemlerine yönelik çözüm yolları sunabilmek, akademik başarılarını artırmak ve öğrenme kalıcılığını sağlamak adına ders planları örneklerini göstermek amaçlanmıştır. Çalışma önemli ölçüde “**Sosyal Bilgiler Dersinde ARCS Motivasyon Modeline Dayalı Öğretimin Akademik Başarı, Kalıcılık ve Derse Karşı Motivasyon Düzeyine Etkisi**” adlı yüksek lisans tezinin plan örneklerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Geliştirilen ders planlarının öğrencilerin ders motivasyonunu etkileyen faktörleri belirleme ve bu faktörlerin öğrenci motivasyonu lehine kullanılabilmesi hususunda araştırmacılara ve öğretmenlere önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. ARCS motivasyon modeline yönelik literatürdeki tez ve makale çalışmaları incelenmiş ve bu çalışmalarda modele dayalı olarak hazırlanan ders planlarında hangi unsurların dikkate alındığına yönelik bilgiler edinilmiştir. Elde edilen bu bilgiler ışığında sosyal bilgiler dersi 5. sınıf “Üretim, Dağıtım, Tüketim” öğrenme alanı kazanımlarını içeren ders planları geliştirilmiştir. ARCS motivasyon modelinin eğitime uyarlanması, öğrenci motivasyonunun artırılması noktasında etkili olan unsurlar üzerine kapsamlı araştırmaların yapılması ve öğretmenlerin ders planlarını oluştururken motivasyonel unsurları dikkate alması önerilmektedir.

Kısaca, ARCS motivasyon modelini esas alan ders planlarının sosyal bilgiler dersinde kullanılmasını önermek ve uygulamasını göstermek amacı ile hazırlanan bu çalışma sosyal bilgiler öğretmenlerine yenilikçi bir örnek sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : sosyal bilgiler, ARCS motivasyon modeli, öğrenci motivasyonu, ders planı

ARCS MODEL OF MOTIVATION IN SOCIAL STUDIES TEACHING: LESSON PLAN SAMPLES

Motivation is the first factor that comes to mind thinking about student's reasons for failure. If the student does not have enough motivation and she/he indifferent and careless towards the course, this situation leads to failure in learning (Ilgar, 2004). There are various internal and external factors that have an influence on motivation. Because each students has different motive, the effect of motivation levels on learning is of great importance. A significant part of our students may exhibit a negative attitude towards social studies course due to some reasons arising from the content of the course. Apart from that, students lose their interest in the course because of the development of technology, students' dependence on electronic devices, loss of time due to this dependence, and lack of attention. Because of that, motivation is of great importance for social studies as in all areas of education.

In this study, using the ARCS model of motivation, which is “Attention, Relevance, Confidence and Satisfaction”, the following purposes are tried to be achieved: to determine the factors that affect students' motivation, to provide solutions to the motivation problems they have experienced during the course, to increase their academic achievement, and to show examples of lesson plans in order to ensure permanence related to learning. The study has been prepared to a great extent by using the lesson plan samples of the master thesis titled “The Effect of Teaching Based on ARCS Model of Motivation on Academic Achievement, Retention, and Motivation Level in Social Studies Course”. It is thought that the lesson plans will make significant contributions to the researchers and teachers in determining the factors affecting the students' motivation and the use of these factors in favour of student motivation. The thesis and article studies in the literature related to ARCS motivation model were examined and information about which elements were taken into consideration in the lesson plans prepared based on the model in these studies was obtained. In the light of this information, lesson plans were developed including social sciences course “Production, Distribution, Consumption” learning area gains. It is suggested that ARCS model of motivation should be adapted to education, comprehensive researches should be done on the factors that are effective in increasing student motivation, and teachers should consider the motivational elements when formulating lesson plans.

In short, this study, which was prepared with the aim of suggesting and applying the course plans based on ARCS motivation model in social studies course, presents an innovative example to social studies teachers.

Keywords: social studies, ARCS model of motivation, student motivation, lesson plan

(27501) 6. ve 7. SINIF ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİN “YAŞAMA HAKKI” KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARI

EBRU GENÇTÜRK ¹, ELİF MERAL ²

¹ TRABZON ÜNİVERSİTESİ

² ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

elif.meral@atauni.edu.tr

Yaşama hakkı, temel hak ve özgürlükleri koruyan ulusal ve uluslararası belgelerin önemli çoğunluğunda birinci sırada yer almaktadır. Bu durum hakkın koruduğu norm alanının genişliğinden ve aslında diğer haklara sahip olmayı anlamlandırması nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, yaşama hakkı tanınmadan diğer haklara sahip olmanın bir anlamı yoktur. Bu özellik yaşama hakkını fiilen diğer temel hak ve özgürlüklerin önüne geçirmekte, kuşkusuz temel hak ve özgürlükler yelpazesinin birinci sırasına yerleştirmektedir. Yaşama hakkı asıl olarak “insan yaşamını korumaktadır. Nitekim Sosyal Bilgiler Öğretim Programında bireylere kazandırılması düşünülen değerlerin, becerilerin ve kazanımların hazırlanmasında özellikle insanı merkeze alan bir bakış açısının dikkate alındığı görülmektedir. Kişilerarası iletişim, farklı milletlere ait bireylerin entegrasyon süreçleri, toplumsal değerler, tutumlar ve insanlarda var olan eğilimler değerlendirilmesi gereken önemli konular içerisindedir. Bireyler arası ilişkilerin daha düzenli bir hal almasında ve ötekileştirmeyen insan modelinin yetiştirilmesinde sosyal bilgilerin çok önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Bu bağlamda, insan yaşamı ifadesinden ne anlamamız gerekir sorusunun cevabı önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı, Türk ve mülteci öğrencilerin “yaşama hakkı” kavramına ilişkin algılarını belirlemektir. Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise Trabzon İline bağlı üç ortaokulun 6 ve 7. sınıfında öğrenim gören 10 mülteci öğrenci ve 10 Türk öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak mülteci çocukların ve Türk öğrencilerin yaşama hakkı kavramına ilişkin algılarını ortaya koymak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Öğrencilerin mültecilik kavramına yönelik olarak “savaştan kaçış” ve “göç etmek” algısına sahip oldukları, öğrencilerin “ yaşama hakkına” ait en önemli kavramlar olarak “ özgürlük ve bayrağı” gördükleri, Öğrencilerin bir kısmı mülteci konumuna düşmelerinin “yaşama haklarının” olumsuz etkilediğini dile getirirken bir kısmı ise olumlu etkilediğini, Mülteci öğrencilerin “yaşama hakkı” ile ilgili yaptıkları sıralamada “aile” ve “özgürlük” kavramlarını ilk sıraya koydukları belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak, mültecilerin bir birey olarak sahip oldukları haklar ile birlikte mülteci olarak geldikleri ülkede hangi haklara sahip oldukları konusunda bilinçlendirilmeleri ve Türk öğrencilere mültecilik konusunda farkındalık kazandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Ortaokul Öğrencileri, Türk, Mülteci, Yaşama Hakkı

6th AND 7th GRADE MIDDLE SCHOOL STUDENTS' PERCEPTIONS ABOUT THE CONCEPT OF "THE RIGHT TO LIFE"

The right to life comes first in the majority of national and international documents protecting fundamental rights and freedoms. This situation arises from the breadth of the norm sphere that the right protects and in fact, makes sense to have other rights. Therefore, there is no point in having other rights without the right to life. This feature puts the right to life in front of other fundamental rights and freedoms, and undoubtedly places the right to life in the first row of the fundamental rights and freedoms. The right to life essentially protects human life. As a matter of fact, it is seen that a point of view that focuses on people has been taken into consideration in the preparation of the values, skills, and learning outcomes that are aimed to be gained by individuals in social studies curriculum. Interpersonal communication, integration processes of individuals belonging to different nationalities, social values, attitudes, and existing trends in people are among the critical issues that need to be considered. It can be said that social studies have an essential place in making relations between individuals better and raising a human model that does not marginalize. In this context, the answer to the question of what should we understand from the expression of human life has become important. The purpose of this study was to determine the perceptions of Turkish and refugee students about the concept of "the right to life." One of the qualitative research approaches, phenomenology design, was used in this study. The participants were 10 refugee students and 10 Turkish students in 6th and 7th grades in three middle schools in Trabzon. In the study, a semi-structured interview form was employed to reveal the perceptions of refugee students and Turkish students about the concept of the right to life. Content analysis was utilized in the analysis of the obtained data. Result of the study showed that the students had the perceptions of "escape from war" and "emigration" towards the concept of refugee, saw "freedom and flag" as the most important concepts of "the right to life." While some of the students stated that their status as a refugee had a negative effect on their "right to life," some of them indicated that their status as a refugee positively affected them. Results also revealed that refugee students placed the concepts of "family" and "freedom" in the first place regarding their "right to life." Based on the results of the research study, it was suggested that refugee students should be informed about the rights of the refugees as well as the rights they have in the country of refugee and the awareness of the Turkish students about refugees should be increased.

Keywords: Middle School Students, Turkish, Refugee, Right to Life

(25485) Küresel Farkındalık Eğitimi Açısından Coğrafya Dersi Öğretim Programına Eleştirel Bir Yaklaşım

HAKAN TÜRK¹, EMİN ATASOY²

¹ MEB

² BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

turkhakan52@gmail.com

Dünyada son yıllarda sosyal, siyasi ve ekonomik alanda yaşanan değişim ile birlikte toplumların ve ülkelerin birbirleri ile olan ilişkileri yoğunlaşmış ve karşılıklı bağımlılık düzeyleri artmıştır. Ayrıca küresel ölçekte ekolojik ve sosyal alanda insanlığın geleceğini yakından ilgilendiren önemli sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu durum bireylere milli çıkarlarını gözetmenin yanında küresel gelişmeleri yakından takip etme zorunluluğu getirmiştir. Ayrıca bireyler için hem yerel ve ulusal hem de küresel düzeyde etki ve sorumluluk alanları doğurmuştur. Dolayısıyla 21. yüzyılda yaşayan her bireyin sahip olması gereken beceri ve donanımların yeniden gözden geçirilmesi ve güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, son yıllarda eğitim literatüründe çağın getirdiği değişime uyum sağlayabilecek bireylerin sahip olması gereken becerileri tanımlayan birçok öğrenme alanı ortaya çıkmıştır. Bu öğrenme alanlarından biri de bireylerin küresel bilincini arttırmayı hedefleyen “küresel farkındalık” öğrenme alanıdır. 21. yüzyıl becerileri eğitim temaları içinde yer alan küresel farkındalık, ulusal sınırların ötesinde çözümü için insanlığın ortak çabasını gerektiren sorunlara çözüm arayışını ve küresel sistemin işleyişine dair anlayış geliştirilmesini ifade eden bir öğrenme alanıdır.

Bu çalışmanın amacı ortaöğretim kurumlarında kullanılan coğrafya dersi öğretim programının küresel farkındalık eğitimi açısından değerlendirilmesidir. Günümüzde disiplinler arası bir öğrenme alanı olarak ortaya çıkan küresel farkındalık eğitimi içeriğinde; kültürlerarası ilişkiler, küresel sorunlar, karşılıklı bağımlılık ilişkileri ve dünyanın işleyişine dair temalar yer almaktadır. Küresel farkındalık eğitiminde öne çıkan temalar birçok farklı disiplinin ilgi alanına girmektedir. Bununla birlikte söz konusu temaların hepsini birden içine alan bir disiplin olarak coğrafyanın öğretimi, bireylere küresel farkındalık kazandırılması konusunda önemli bir yere sahiptir. Çünkü coğrafya doğası gereği bütüncül bir bakış açısına sahiptir ve özellikleri, işleyişi ve sorunları ile birlikte birbirine bağlı bir sisteme sahip olan dünyanın anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Çalışmada nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu bağlamda ilk olarak ilgili alan yazından elde edilen içeriklerle küresel farkındalık eğitiminde öne çıkan temalar belirlenmiştir. Ardından elde edilen temalar çerçevesinde coğrafya dersi öğretim programında yer alan içerikler betimsel analiz yapılarak değerlendirilmeye alınmıştır.

Coğrafya dersi öğretim programı incelendiğinde programın felsefesi ve genel amaçları bölümünde öğrencilerin küresel farkındalıklarını geliştirmeye yönelik ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bu durum öğretim programında küresel farkındalık eğitime verilen değeri göstermesi açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca özellikle başta “Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler” ünitesi olmak üzere programda yer alan kazanımlar içerisinde küresel farkındalık alan yazınında öne çıkan temaların önemli oranda yer aldığı görülmektedir. Buna karşın kazanımlarda ele alınan temaların küresel farkındalık eğitiminde öne çıkan temalar açısından dengeli bir dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca söz konusu temaların ağırlıklı olarak ekonomik ve çevresel bir boyut taşıması bu yönüyle kısıtlı bir konu alanına sahip olduğunu da göstermektedir. Öte yandan programın küresel farkındalık eğitiminde kilit bir role sahip olan küresel bakış açısı geliştirme içerikleri açısından yetersiz olduğu görülmüştür. Sonuç olarak öğretim programının içerik açısından küresel farkındalık temalarına önemli oranda yer vermekle birlikte dünyaya ilişkin bütünsel bir bir perspektif geliştirmeden uzak olduğu anlaşılmıştır.

Toplumlar arasındaki ekonomik, siyasi ve kültürel ilişkilerin bu denli yüksek olduğu 21. yüzyılda yerel ile küresel olanı ve her ikisi arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamak için küresel farkındalık eğitime daha fazla önem verilmektedir. Bu açıdan bakıldığında coğrafyanın ürettiği bilginin ve sahip olduğu ilgi alanının küresel farkındalık temaları ile uygunluğu 21. yüzyılda yeni bir coğrafi bilgi alanı yaratma adına coğrafya disiplinine önemli bir fırsat ve çalışma alanı sunmaktadır. Bu kapsamda başta alan uzmanları ve eğitimcileri olmak üzere küresel farkındalık eğitim alan yazınının geliştirilmesi ve

öğretim programlarına yansıtılması için coğrafyacılar önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda coğrafya dersi öğretim programında yer alan kazanımların öncelikle küresel perspektif geliştirme olmak üzere küresel farkındalık temaları açısından dengeli bir dağılıma sahip olması gerekmektedir. Ayrıca öğretim programlarında yer alan küresel farkındalık konularının tek bir ünite kapsamında ele alınması yerine, küresel farkındalığın doğasına uygun olan her konuda yerel ve küresel etkileşimine vurgu yapılması önem taşımaktadır. Bu bağl

amda ortaokullarda sosyal bilgiler dersi, liselerde coğrafya dersi aracılığıyla verilen iyi bir küresel farkındalık eğitimiyle birlikte yerel-küresel etkileşimini daha iyi analiz eden, dünyada yaşanan sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel gelişmeleri yakından takip eden ve bu değişimlere uyum sağlayacak bireylerin yetiştirilmesi sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler : Karşılıklı bağımlılık, küresel sorunlar, küresel eğitim, küresel farkındalık eğitimi

A Critical Approach to the Geography Curriculum in Terms of Global Awareness Education

With the changes in the social, political and economic spheres in the world in recent years, the relations of communities and countries have intensified and their levels of interdependence have amplified. Furthermore, vital problems concerning the future of humanity have appeared in the global and ecological and social areas. This state of affairs has compelled individuals to monitor the global developments as well as to protect their national interests. It has also generated areas of influence and responsibility for individuals both locally and nationally and globally. Therefore, there has occurred a need to review and update the skills and capability that every individual living in the 21st century should possess. In this context, in recent years, many learning areas have emerged in the relevant educational literature that define the skills that individuals should have in order to adapt to the changes brought about by the time period. One of these learning areas is the “global awareness” learning area which aims to improve the global awareness of individuals. Global awareness, which is within the skills of 21st century training themes is a learning area that expresses the search for solutions to the problems that require the common effort of humanity for the solution of problems beyond the national borders and the development of understanding for the functioning of the global system.

The purpose of this study is to evaluate the geography curriculum used in the secondary education institutions in terms of global awareness education. In the context of global awareness education which has emerged as an interdisciplinary learning field today, themes of intercultural relations, global problems, interdependence relations and the functioning of the world exist. The prominent themes in global awareness education are of interest to many different disciplines. However, as a discipline that encompasses all of these themes, the teaching of geography has an important place in providing individuals with global awareness. It is because geography, by nature, has a holistic perspective and plays an important role in understanding the world that has a system that is linked to each other with its characteristics, functioning and problems.

In this study, document analysis, which is one of the qualitative data collection methods, has been used. In this context, initially, the themes obtained from the relevant literature have been identified with the prominent themes in global awareness education. Subsequently, within the context of the themes obtained, the contents of the geography curriculum have been evaluated by descriptive analysis.

When the geography course curriculum is examined, it is seen that the philosophy and general aims of the curriculum include statements aimed at improving students’ global awareness. This is of great importance in terms of displaying the value given to global awareness education within the curriculum. Furthermore, it is seen that the themes that come to the fore in the literature on global awareness, especially the “Global Environment: Regions and Countries” unit, have a significant share among the learning outcomes in the curriculum. Nonetheless, it was found that the themes discussed in the learning outcomes did not possess a balanced distribution in terms of the prominent themes in global awareness education. Moreover, the fact that these themes predominantly had an economic and environmental dimension demonstrated that they had a limited subject area. On the other hand, it was found that the curriculum was insufficient in terms of the content of developing a global perspective which had a key role in global awareness education. Consequently, it was concluded that even though the secondary school geography course curriculum comprehensively included global awareness themes in terms of content, it was far from developing a holistic perspective on the world.

In the 21st century in which the economic, political and cultural relations between societies are so high, more attention is attached to the global awareness education in order to better understand the relationship between local and global and both. In this respect, the compatibility of the knowledge and information generated by the field of geography and the area of interest it possesses with the global awareness themes provides an important opportunity and field of study with the discipline of geography in order to create a new geographic knowledge and information area in the 21st century. In this context, especially the field experts and educators leading the way, the geographers have important duties on their part in order to develop the global awareness education field literature and reflect it in the geography course curriculum. In this context, the learning outcomes in the geography

curriculum should have a balanced distribution in terms of global awareness themes, especially in developing a global perspective. Furthermore, it is significant to emphasize local and global interaction in every subject appropriate to the nature of global awareness, rather than addressing the global awareness issues in the curriculum within a single unit. In this context, with the help of social studies course in secondary schools and a good global awareness education given through the geography course in high schools, it will be possible to educate individuals who can analyze the local-global interaction better, follow the social, economic, political and cultural developments in the world closely and adapt to these changes easily.

Keywords: Interdependence, Global issues, Global education, Global awareness education

(26045) KUŞAKLAR AÇISINDAN COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN TERCİH ETTİĞİ YÖNTEM VE TEKNİKLER İLE KULLANDIKLARI MATERYALLER

ÖZLEM ÇAKAR ÇELİK¹

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
BÖLÜMÜ

ocakar@firat.edu.tr

Kuşak teorisi yeni olmakla birlikte kuşak gerçeği oldukça eskidir. Popüler bir konu olarak bilim dünyasında yerini almış olan kuşak teorisi ile ilgili Türkiye’de ve dünyada önemli çalışmalar yapılmıştır. Sosyal, psikolojik, ekonomik ve coğrafi faktörler dikkate alınarak yaş grupları üzerinde incelemeler yapılmakta ve bu grupların hayata bakış açıları, tepkileri, beklentileri ile yaşam algıları üzerinde bilimsel verilerle sonuçlar elde edilmeye çalışılmaktadır. Yapılan çalışmalar sonucunda kuşakların belirgin özellikleri ortaya çıkarılmaktadır. Çalışmada Türkiye’de geçerli olan emeklilik yaşı gözetilerek 1955 yılından itibaren doğan kişiler esas alınmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak ilgili literatür taraması yapılmış, dönemlere göre kuşaklar ve bu kuşakların özellikleri belirlenmiştir. Çalışmanın amacı, kuşaklar açısından coğrafya öğretmenlerinin, üniteler bazında tercih ettiği yöntem ve teknikler ile kullandıkları materyaller hakkındaki görüşlerini belirleyebilmektir. Araştırma nitel türde olgubilimsel (fenomenolojik) desende olup içerik ve betimsel analiz teknikleri kullanılmıştır. Kodlar oluşturulmuş, frekansları ile birlikte tablolaştırılarak alan yazın ışığında kategorize edilip yorumlanmıştır. Çalışma grubunu aktif olarak görevde bulunan 12 coğrafya öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubu ile nitel araştırmaların doğasına uygun olarak amaçsal örneklemeden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Görüşme yapılan öğretmenler yaş gruplarına göre kuşaklara ayrılmıştır. İlgili kuşaklar Bebek patlaması kuşağı, X Kuşağı, Y Kuşağı ve Milenyum Kuşağı olarak tespit edilmiştir (her gruptan üçer kişi). Çalışma ile farklı yaş özelliklerine ve farklı kuşaklar içerisine dâhil olan öğretmenlerin coğrafya derslerinde kullandıkları yöntem ve tekniklere yönelik görüşleri ortaya konulmuştur. Katılımcıların yöntem ve materyal seçimini etkileyen 12 tema ve 43 görüş tespit edilmiştir. Yöntem seçimini etkileyen faktörler arasında en çok görüş bildirilen temalar okulun sahip olduğu fiziksel özellikler ile dersin konu içeriği olmuştur. Araştırma kapsamında veri çeşitlendirmek amacıyla katılımcılara yönlendirilen ünite-konu bazındaki tabloya yönelik görüşler ilgi çekicidir. Kuşak farkı gözetmeksizin öğretmenlerin en çok tercih ettikleri yöntem düz anlatım ve soru-cevaptır. Coğrafya sınıfı, laboratuvarı veya coğrafya köşesi öğretmenlerin vurguladığı bir sonuç olarak tespit edilmiştir. Ancak coğrafya sınıfı ve laboratuvarının içeriği, hangi yöntem ve tekniklerin uygulanabilirliğine ortam hazırlayacağı önemle üzerinde durulması gereken bir noktadır. Aksi takdirde taş, toprak gibi gerçek materyallerin, atlas, küre, harita vb materyallerin sergilendiği bir odadan öteye gitmeyecektir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Öğretimi, Kuşak Teorisi, Yöntem ve Teknikler

GEOGRAPHY TEACHERS' TEACHING METHODS, TECHNIQUES, AND EDUCATIONAL MATERIALS BASED ON THEIR GENERATION

Although the generation theory is new, generation reality is quite old. Many studies conducted all over the World have focused on the generation theory since it is a popular topic in science. Specifically, social, psychological, economical, and geographical factors are taken into consideration and age groups are examined in order to examine individuals' perspectives, reactions, expectations, and life perceptions in those studies. As a result of these studies, the prominent features of the generations are revealed. The main goal of this study is to determine the views of geography teachers about the methods and techniques they prefer in terms of units and the materials they use in terms of generations. The study was designed based on phenomenological design model, one of the qualitative research methods. For data analysis, content analysis and descriptive analysis techniques were utilized. In this study, Turkish people born after 1955 by taking into account the retirement age were recruited. In this respect, first of all, a literature review was conducted in order to determine generations and their characteristics. The participants were chosen with purposive sampling method based on the literature review about generations and their characteristics. The study group consisted of 12 active geography teachers. The data was collected through interviews. The participants were divided into four groups based on their age: baby boomers generation (n=3), X-generation (n=3), Y-generation (n=3), and millennium generation (n=3). In the analysis process, the data were reviewed to create codes and themes and a total of 12 themes and 43 opinions were identified. This study reveals the methods and techniques and materials used in geography lessons based on the generations of the participant teachers. Based on the findings, the physical characteristics of the schools and the subject of the course were the mostly referred factors affecting teachers' choice of method. Regardless of the generational differences, the most preferred teaching methods were asking questions and teaching through memorization and recitation. Geography classroom, laboratory, and geography center were emphasized by teachers. However, the content of the geography class and laboratory and methods and techniques that can be applied are an important point to be emphasized. Otherwise, it will not go beyond a room where real materials including stones, earth, atlas, globes, maps, and so on are exhibited.

Keywords: Geography lessons, generation theory, method and techniques

(26722) Sanal Gerçeklik Teknolojisinin Coğrafya Eğitiminde Kullanılması: Sanal Arazi Gezileri

TOLGA ELDURMAZ¹

¹ ÖZEL BEYLİKDÜZÜ BİLNET ANADOLU LİSESİ

teldurmaz@gmail.com

Lise öğrencilerinin pek çoğunun gözünde coğrafya oldukça sıkıcı, ezbere dayalı bir derstir. Coğraya gibi mekana bağımlı bir disiplinin eğitimin her kademesinde ezberlemek yerine arazide görerek, deneyimleyerek öğrenilmesi hem daha kalıcı hem de daha eğlencelidir. Ancak orta öğretim düzeyinde arazi gezisi yapmanın parasal ve zamansal bazı zorlukları vardır. Coğraya öğretmenleri her istediklerinde her yere arazi gezisi yapamamaktadır. Ancak sanal gerçeklik teknolojileri her alanda olduğu gibi coğrafya dersine de entegre edilebilir. Bu sayede öğrenciler sınıflarından çıkarılmadan şehir içi, şehir dışı hatta yurt dışı arazi gezisi yapılabilir.

Sanal arazi gezilerinin sınıf içerisinde uygulanması oldukça basit ve düşük maliyetlidir. Bu uygulama için piyasada hazır satılan çeşitli sanal gerçeklik gözlükleri kullanılabilirken kartondan yapılan gözlükler de sanal arazi gezisi için oldukça işlevseldir. Kartondan yapılan sanal gerçeklik gözlükleri uygulama maliyetini düşürdüğü gibi öğrencilerin kendilerinin yapması, gözlüklerini süslerken yaratıcılıklarını göstermesi açısından daha kullanışlıdır. Bir yazılım geliştirmek gerekmeksizin Youtube gibi çeşitli video paylaşım sitelerinde yer alan 360 derecelik videolar kullanılarak sanal arazi gezisi yapılabilir. Unity benzeri uygulamalarla üç boyutlu sanal mekanların oluşturulması mümkündür. Ancak ülkemizdeki coğrafya öğretmenlerinin yazılım açısından hazırbulunuşluk seviyeleri düşünüldüğünde hazır videoların kullanılması daha basittir. Ayrıca orta öğretim 9, 10, 11 ve 12. sınıf coğrafya ders müfredatlarında yer alan başta "Doğal Sistemler" öğrenme alanı olmak üzere tüm öğrenme alanlarında yer alan kazanımların yaklaşık %60'ı sanal arazi gezilerine uygundur.

Sanal arazi çalışması, sınıfların deney ve gözlem gruplarına ayrılarak İstanbul'da bulunan bir özel okulda 9, 10 ve 11. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 60 öğrenci ile deneyimlenmiştir. Gözlem gruplarına coğrafya öğretmenlerince ders anlatılırken deney gruplarına sanal arazi gezisi yaptırılmıştır. Bu gezilerde öğretmenler aynı gerçek bir arazi gezisinde olduğu gibi öğrencilerini yönlendirerek dersini anlatmıştır. Öğretmenlere önceden hazırlanan karekodlu haritalar gönderilmiş, videonun karekodu videoda geçen mekanın Dünya ya da Türkiye haritası üzerindeki yerine yapıştırılmıştır. Öğrenciler bu karekodları telefonlarında taratarak sanal arazi gezisine katılım sağlamıştır. Öğrencilerin sanal arazi gezileri esnasında oldukça eğlendiği açık bir biçimde gözlenmiştir. Çalışma sonrasında deney ve gözlem gruplarını oluşturan öğrencilerin coğrafya ve seçmeli coğrafya derslerinin yazılı sınavlarının sonuçları karşılaştırıldığında sanal arazi gezisine katılan öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür.

Yapılan çalışma sonrasında bariz bir şekilde ders başarısına ve sınıf psikolojisine olumlu etkide bulunan sanal arazi gezisi için coğrafya ve seçmeli coğrafya derslerinin yıllık planlarında kazanımlarla ilişkilendirilen ders materyalleri tavsiyelerine eklenmesi, EBA üzerinde sanal arazi haritalarının coğrafya öğretmenleriyle hazır olarak paylaşılması ve derslerde bu uygulamanın daha fazla kullanılması gibi öneriler ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sanal gerçeklik, arazi gezisi, coğrafya eğitimi / Virtual reality, terrain trip, geography education

Using Virtual Reality Technology in Geography Education: Virtual TerrainTrips

In the eyes of many high school students, geography is a very boring, rote-based lesson. It is more permanent and more fun to learn a site-dependent discipline like Geography by seeing and experiencing in the field instead of memorizing at every level of education. However, field trips at secondary level have some financial and temporally difficulties. Geography teachers are not able to take a field trip anywhere whenever they want. However, virtual reality technologies can be integrated into the geography lessons as in all other fields. In this way, students can make a field trip without leaving the classroom.

Virtual terrain trips are simple and inexpensive to implement in the classroom. Various virtual reality glasses available on the market can be used for this application, while the goggles made of cardboard are highly functional for virtual field trips. The virtual reality glasses made of cardboard reduce the cost of application and are more useful for students to do it themselves and to show their creativity when decorating their glasses. Without having to develop a software, virtual terrain tour can be done by using 360 degree videos in various video sharing sites like Youtube. It is possible to create three-dimensional virtual spaces with applications like Unity. However, considering the level of readiness of the geography teachers in our country in terms of software, the use of ready-made videos is simpler. In addition, approximately 60% of the gains in all learning areas, especially the "Natural Systems" learning area in the secondary education 9, 10, 11 and 12th grade geography curriculum are suitable for virtual field trips.

The virtual terrain study was divided into experimental and observation groups of the classes and experienced in a private school in Istanbul with a total of 60 students, 9th, 10th and 11th grade students. Geography teachers were taught the observation groups while the experimental groups were given a virtual field trip. In these trips, the teachers instructed their students just like a real field trip. QR coded maps were sent to teachers prepared in advance, the video QR code affixed to the venue instead of on the world map or Turkey. Students participated in the virtual terrain trip by scanning these data codes on their phones. It was clearly observed that the students had a lot of fun during their virtual terrain trips. When the results of the written exams of the geography and elective geography courses of the experimental and observation groups were compared, it was seen that the students who participated in the virtual terrain trip were more successful.

After the study, for the virtual terrain trip which has a significant effect on the course success and class psychology, the addition of geography and elective geography courses to the recommendations of course materials related to the gains in the annual plans, the sharing of virtual land maps on the EBA with the geography teachers and the use of this practice in the courses more recommendations have emerged.

(26740) ANALOJİLERLE ÖĞRETİM MODELİNİN (TWA) COĞRAFYA ÖĞRETİMİNE YANSIMALARI

NEŞE DUMAN¹, İBRAHİM EMRAH ÖZGÜRBÜZ², AYŞEGÜL ŞEYİHOĞLU³

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

² ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

³ TRABZON ÜNİVERSİTESİ

neseduman@karatekin.edu.tr

Bu araştırmanın amacı analogilerle öğretim modelinin (TWA) coğrafya öğretimine yansımalarını ortaya çıkarmaktır. Nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak tasarlanan bu çalışmada görüşme türlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında coğrafya öğretmen adayları “Coğrafya Öğretim Yöntemleri I” dersi kapsamında analogi yöntemi ve TWA hakkında bilgilendirilmiş ve 4 gruba ayrılarak her gruptan kendilerine ait bir TWA modeli geliştirmeleri istenmiştir. 9. Sınıf düzeyine uygun olarak geliştirilen TWA Modeli geliştirme aşamasında öğrencilere dersin öğretim üyesi tarafından rehberlik yapılmış ayrıca modellerin geçerlik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla birisi aynı zamanda alan uzmanı olan, üç alan eğitimcisinin görüşlerine başvurulmuştur. Eleştiri ve dönütlere bağlı olarak modele son şekli verilmiştir. Sonrasında model öğretmen adayları tarafından “Öğretmenlik Uygulaması” dersi kapsamında gittikleri staj okullarında uygulanmıştır. Coğrafya öğretmen adayları tarafından coğrafya öğretim ortamlarına yansımalarını belirlemek amacıyla coğrafya öğretmen adaylarına yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Sonuç olarak TWA'nın öğretmen adaylarına ve öğrencilerine çeşitli yönlerde katkı sağladığı ifade edilmiştir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bir diğer sonuca göre, coğrafya öğretmen adaylarının TWA Modeli ile ilgili ürün geliştirme ve uygulama sürecinde bazı güçlüklerle karşılaşmaktadır. Ayrıca öğretmen adayları meslek yaşantılarında modeli kullanabileceklerini düşünmektedirler. Coğrafya öğretmen adaylarına göre fen bilimleri, coğrafya, tarih ve sosyal bilgiler gibi derslerde kullanılabilir. Ayrıca TWA'ya yönelik Coğrafya öğretmen adayları TWA modelini uyguladığı sınıftaki öğrencilerine yönelik genelde olumlu gözlemleri bulunmaktadır. Model öğrenciler tarafından ilgi çekici, öğretici, kolaylaştırıcı ve anlaşılır, kalıcı öğrenme sağlayan, aktif katılım gerektiren, geliştiren ve eğlenceli bulunmuştur. TWA modelini karmaşık bulan ve kırılma noktasını anlamakta zorlanan öğrenciler de mevcuttur. Her model, yöntem ve teknikte olduğu gibi TWA'da da dezavantaj ve sınırlılıklar mevcuttur. Öğretmen adaylarından daha ziyade öğretmenlerin bu eksik ve sınırlı yönleri vurguladığı görülmektedir. Şöyle ki; Coğrafya öğretmen adaylarının uygulama yaptığı sınıfın coğrafya öğretmenlerinin TWA modeline yönelik olumsuz görüşleri, olumlulardan fazladır. Bu sonuçlardan hareketle getirilebilecek önerilerden bazıları şu şekildedir; coğrafya öğretmenlerine coğrafya öğretiminde TWA modeli ve analogileri tanıtmak, kullanılabilirliğine yönelik çalışmaları arttırarak farkındalık oluşturmak gerekmektedir. Öğretmenlerin tekniğe yönelik bilgi ve kullanım becerisini arttırmak dezavantaj ve sınırlılıklarını azaltacaktır. Bu amaçla çeşitli yöntem ve tekniklerin uygulamalı olarak tanıtıldığı kongre ve sempozyumlara coğrafya öğretmen ve öğretmen adaylarının katılımı teşvik edilebilir. Analogik veri tabanları oluşturularak EBA gibi ders materyalleri ambarlarında uygulamalı örnekler depolanarak paylaşımına açılabilir. Aynı paylaşım araçları üzerinden etkililiği tartışmaya açılabilir. Benzer şekilde öğrenme nesnesi havuzlarında analogik düşünme becerisini geliştiren ders materyallerine yer verilebilir. Üretilen analogilerin çeşidi ve niteliği analiz edilebilir.

Anahtar Kelimeler : coğrafya öğretimi, analogilerle öğretim modeli, analogi, coğrafya öğretmen adayı

REFLECTIONS OF THE TEACHING WITH ANALOGIES MODEL (TWA) ON THE TEACHING OF GEOGRAPHY

The aim of this study was to reveal the reflections of the teaching-with-analogies model (TWA) on the teaching of geography. The semi-structured interview method, one of the interview methods, was used in this study that was designed based on the qualitative research approach. Within the scope of the study, geography preservice teachers were informed about the analogy method and TWA within the scope of the “Geography Teaching Methods 1” course, then they were divided into 4 groups, and each group was asked to develop their own TWA model. In the stage of developing the TWA model in a way suitable for the 9th-grade level, the students were guided by the instructor of the course, and three field educators, one of whom was also the domain expert, were consulted in order to increase the validity and reliability of the models. The model was finalized based on the criticism and feedback. Afterward, the model was implemented by the preservice teachers in the internship schools to which they went within the scope of the “Teaching Practice” course. The semi-structured interview form was applied to geography preservice teachers in order to determine its reflections on geography teaching environments by geography preservice teachers. In conclusion, it was stated that the TWA model contributed to preservice teachers and students in various ways. According to another result of the study, geography preservice teachers encountered some difficulties in the process of product development and implementation with regard to the TWA model. Furthermore, preservice teachers considered that they could use the model in their professional life. According to geography preservice teachers, it can be used in courses such as science, geography, history, and social studies. Moreover, geography preservice teachers generally had positive observations on the students in the class where they implemented the TWA model. The students found the model interesting, instructive, facilitating and comprehensible, providing permanent learning, requiring active participation, developing, and entertaining. There were also students who found the TWA model complex and had difficulties in understanding the breaking point. As in any model, method, and technique, the TWA model also has its advantages and limitations. It was observed that teachers, rather than preservice teachers, emphasized these deficiencies and limitations. Namely, the negative opinions of the geography teachers in the class where the geography preservice teachers performed an implementation were more than positive opinions. Some of the recommendations based on these results are as follows: introducing the TWA model and analogies in geography teaching to geography teachers and raising awareness by increasing studies on its usability. Increasing teachers’ knowledge about the technique and usage skills for the technique will reduce its disadvantages and limitations. For this purpose, the participation of geography teachers and preservice teachers in congresses and symposiums at which various methods and techniques are introduced in practice can be encouraged. By creating analogical databases, course materials such as EBA can be opened to sharing by storing practical examples in their storehouses. Its effectiveness can be discussed on the same sharing tools. Likewise, the course materials that develop the analogical thinking skill can be included in learning object pools. The kind and quality of analogies produced can be analyzed.

Keywords: geography teaching, teaching-with-analogies model, analogy, geography preservice teacher

(26916) Sınıflardaki Karbondioksit Değerlerinin Cbs Yardımı İle Araştırılması ve Karbondioksitin Öğrenmeye Etkisi

FAHRETTİN ENGİN¹, MUSTAFA TANER ŞENGÜN², MUZAFFER SİLER²

¹ MİLLİ EĞİTİM

² FIRAT ÜNİVERSİTESİ

fahrettinengin@hotmail.com

İnsanlar zamanlarının yaklaşık yüzde 80-90'ını kapalı ortamlarda geçirmektedirler. Konutlar, okullar, resmi binalar, alışveriş merkezleri, spor salonları, eğlence yerleri ve taşıtlar gibi ortamlarda açık veya taze hava yerine iç ortam havası veya kapalı hava soluyoruz. Atmosferde Azot ve Oksijen gibi gazlara oranla çok az miktarda bulunan karbondioksit canlı yaşamı için son derece önemli bir gazdır (Atalay, 1994). Bu gaz bitkilerin fotosentez yoluyla besin yapması ve oksijenin yenilenmesi için önemli bir gazdır. Normal olarak soluduğumuz havada karbondioksit gazının değeri 330-500ppm aralığında olmalıdır (Bulut, 2008).

Konutlarda ve diğer kapalı yapılarda iç hava yapısında insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen karbonmonoksit, karbondioksit, nitrojenoksitler, formaldehit, sigara dumanı, radon, asbest, kurşun, uçucu organik bileşikler, çeşitli alerjenler gibi biyolojik, kimyasal ve fiziksel zararlı etkenlerin görülmesi “kapalı ortam hava kirliliği” olara tanımlanır (Soysal ve diğ. 2007). Kapalı ortam hava kirlenmelerinin nedeni iç ve dış ortam kaynaklı olabilir. Dış kaynaklı kirlenmelerin başında fosil yakıt tüketimi, yanma ve çürüme, karbonatlı kayaçların çözünmesi gibi doğal süreçler ile sanayi faaliyetleri, trafik gelmektedir. Kapalı ortamlarda ise solunum ve kapalı alanlarda yapılan faaliyetler gelir. Kapalı alanlardaki sıcaklık, nem, basınç gibi faktörlerde kirlenmede etkili olmaktadır. Bu değerlerin değişimi ise mevsime, kapalı alanın kullanım amacına göre değişim göstermektedir. İnsan sayısı kapalı ortamdaki karbondioksit miktarını arttıran en önemli sebeplerden biridir. Normal olarak solunum esnasında dışarıdaki oksijen oranının azalmasına ve karbondioksit oranının artmasına sebep olunur. Normal ve düzenli bir hızda solunum yapan bir kişi saatte yaklaşık olarak 20 litre karbondioksit gazı verir (Bulut, 2008). Kişi sayısı ile doğru orantılı olacak şekilde kapalı ortamdaki karbondioksit değeri kişi sayısı arttıkça artmaktadır ve böylece kapalı ortamın hava kalitesi düşmektedir. İç havanın kaliteli olabilmesi için karbondioksit değerinin 1000ppm değerinin altında olması gerekmektedir. Bu değer aşılmasından sonra ortam havası kötüleşecek ve insanlarda olumsuz etkiler bırakacaktır.

Bu çalışmada Elazığ İli Baskil ilçesinde bulunan Baskil Anadolu Lisesinde Coğrafi Bilgi Sistemleri kullanılarak okul hava kalitesi analizi yapılmıştır. Araştırma alanı olarak seçilen okul zemin ile birlikte 3 kattan oluşmaktadır. Zemin kat olarak kullanılan bölümde idare odaları kütüphane ve yemekhane ile yemeklerin hazırlandığı mutfak bölümü ile depo olarak kullanılan bölüm yer almaktadır. Birinci kat ve ikinci katlarda ise sınıflar, laboratuvarlar ve kantin olarak kullanılan bölümler yer almaktadır. Okulun bulunduğu lokasyon ilçe merkezine 3km uzaklıkta ve bir dağ eteğindedir. Bu konum itibarı ile dağın güney eteğinde yer alması sıcaklık ortalamalarının yükselmesine neden olmaktadır. Öğrenci sayısı olarak 305 mevcudu ile fazla kalabalık olmayan bir okul görüntüsü sunmaktadır. Okulumuz kış aylarında taş kömürü ile ısınmakta ve kazan dairesi okun güneyinde yaklaşık olarak 20m uzaklıkta bulunmaktadır. Bu da çevredeki karbondioksit oranının artmasına sebep olmaktadır.

Projede okul bölümlerinde karbondioksit ölçümü yapmak için gerekli cihaz temin edilmiş ve gerekli ölçümler yapılmıştır. Bu ölçümler belirlenen saatler ve tarihlerde karbondioksit ölçüm aracı ile okul bölümlerinde belirlenen noktalarda ölçümler yapılmıştır. Daha sonra yapılan ölçüm sonuçları bilgisayara aktarılmıştır. Ölçüm için sınıf pencerelerinin kapalı olduğu 26/30 Kasım 2018 tarihi saat 09: 30- 11:30 saatleri arası sınıflar için ders saatleri diğer eklentiler için teneffüs araları seçilmiştir. Bundaki amaç ise ortamlardaki karbondioksit seviyesinin en yüksek olacak değerlerin elde edilmesidir. Ayrıca ölçüm yapılacak sınıflara önceden haber verilerek camların kapalı tutulması gerektiği belirtilmiştir.

Ölçüm sonuçlarının bilgisayara aktarılmasından sonra analiz aşamasına geçilmiştir. Analiz aşamasında bir CBS yazılımı olan Arc GIS 10,2 paket programı kullanılmıştır. Bu programla interpolation yöntemi yapılarak karbondioksit değerlerinin analizi yapılmıştır. Bu analizler sonucu karbondioksit ve

sıcaklığın dağılışı haritaları üretilmiştir. Analiz sonuçlarının sınıflar ve diğer eklentiler düzeyinde dağılımı ve değişiminin sonuçlarının nedenleri araştırılmıştır.

Baskil Anadolu Lisesinde kasım 2018 tarihinde yapılan ölçümler sonucunda genel olarak şu sonuçlara varılmıştır:

Sınıflardaki karbondioksit değeri 1000ppm değerinden oldukça yüksek değerlerde ölçülmüştür. Sınıfların teneffüslerde yeterince havalandırılmaması diğer dersleri olumsuz yönde etkileyeceği gibi sağlık sorunlarına yol açacaktır. Sınıflardaki karbondioksit değeri dersten derse değişme göstermektedir. Okul içinde sıcaklık farklılaşması oldukça yüksektir. Sıcaklıklar 15-24 C arasında değişmektedir. Özellikle kalabalık sınıfların olduğu dersliklerde eşik değerlerin aşıldığı gözlenmiştir. Ayrıca önceki derslerde sınıfın boş olması da eşik değerlerin altında değerlerle karşılaşmıştır. Yine mutfak bölümünde yemeklerin pişirildiği saatlerde eşik değerlerin aşıldığı gözlenmiştir.

Tüm bu sonuçlar ışığında sınıfların yeterince havalandırılmaması artan karbondioksit değerleri ve sıcaklık sınıf iklimini bozmaktadır. Daha iyi bir eğitim ortamı için sınıfların eğitim öğretime hazır hale getirilmesi, Sınıf ikliminin sağlıklı olmasına özen gösterilmelidir. Sınıflarda havalandırma merkezi sistemlerle yapılmalı veya gelişen bilgi teknolojilerinden yararlanarak sınıftaki karbondioksit oranının yükselmesi ile devreye girebilecek akıllı havalandırma sistemlerine geçilmelidir.

Anahtar Kelimeler : Hava Kalitesi, Karbondioksit, CBS, Sınıf İklimi, İnterpolation

Investigation of Carbon Dioxide Values in Classes with the help of Cbs and the Effect of Carbon Dioxide on Learning

People spend about 80-90 percent of their time indoors. We breathe indoor air or indoor air instead of outdoor or fresh air in environments such as houses, schools, government buildings, shopping malls, gyms, entertainment venues and vehicles. Nitrogen and oxygen in the atmosphere compared to gases such as carbon dioxide is a very important amount for living life is very important gas (Atalay, 1994). This gas is an important gas for plants to make nutrients through photosynthesis and regenerate oxygen. Normally the value of carbon dioxide gas in the air we breathe should be in the range of 330-500ppm (Bulut, 2008). Indoor and outdoor indoor air pollution, such as carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, formaldehyde, cigarette smoke, radon, asbestos, lead, volatile organic compounds, various allergens, which adversely affect human health in indoor air structures in houses and other indoor structures. Soy (Soysal et al. 2007). Indoor air pollutants may be caused by both indoor and outdoor environment. Natural sources such as fossil fuel consumption, combustion and decay, dissolution of carbonated rocks, and industrial activities and traffic are the leading external pollutants. In indoor environments, breathing and indoor activities come. It is effective in the pollution of indoor areas such as temperature, humidity and pressure. The change of these values varies according to the season and the purpose of use of the closed area. The number of people is one of the most important reasons that increase the amount of carbon dioxide in the indoor environment. Normally, during breathing, the outside oxygen content is reduced and the carbon dioxide content is increased. A person breathing at a normal and regular rate gives approximately 20 liters of carbon dioxide gas per hour (Bulut, 2008). The carbon dioxide value in the indoor environment is directly proportional to the number of people increases and the air quality of the indoor environment decreases. In order for the indoor air to be of good quality, the carbon dioxide value should be below 1000ppm. If this value is exceeded, the ambient air will deteriorate and have negative effects on humans.

In this study, school air quality analysis was carried out by using Geographic Information Systems in Baskil Anatolian High School in Baskil district of Elazig. The school chosen as a research area consists of 3 floors with the ground floor. In the ground floor section, there are administrative rooms, library and cafeteria, kitchen section where meals are prepared and a section used as a warehouse. In the first and second floors, there are classes, laboratories and sections used as canteen. The location of the school is 3km away from the town center and at the foot of a mountain. Since this location is located at the southern skirt of the mountain, the average temperature rise. With a total of 305 students, it offers an image of a school that is not overcrowded. Our school is warmed with hard coal during the winter months and the boiler room is approximately 20m south of the arrow. This causes an increase in the amount of carbon dioxide in the environment.

In the project, necessary devices were provided for the measurement of carbon dioxide in the school departments and necessary measurements were made. These measurements were made at the points determined in the school departments with the carbon dioxide measurement tool at the specified times and dates. Then the measurement results were transferred to the computer. For the measurement, class hours for classes between 09: 30-11: 30 on 26/30 November 2018, when the classroom windows are closed, and breaks for other add-ons were selected. The aim is to obtain the highest levels of carbon dioxide in the environment. In addition, it was stated that the windows should be closed by informing the classes to be measured in advance.

After transferring the measurement results to the computer, the analysis phase was started. In the analysis phase, Arc GIS 10.2 software, which is a GIS software, was used. Interpolation method was used to analyze carbon dioxide values. As a result of these analyzes, distribution maps of carbon dioxide and temperature were produced. The reasons for the results of the distribution and variation of the analysis results at the level of classes and other add-ons were investigated.

As a result of the measurements carried out in November 2018 at Baskil Anatolian High School, the following conclusions were generally reached:

The carbon dioxide values in the classes were measured at considerably higher values than 1000ppm. Inadequate ventilation of the classes during breaks will adversely affect other lessons and will cause

health problems. The value of carbon dioxide in the classes varies from lesson to lesson. Temperature variation within the school is quite high. Temperatures range from 15-24 ° C. It was observed that threshold values were exceeded especially in classrooms with crowded classes. In addition, in the previous courses, the empty class was found below the threshold values. In the kitchen section, it was observed that the threshold values were exceeded during the cooking hours.

In the light of all these results, inadequate ventilation of the classes, increasing carbon dioxide values and temperature disturb the class climate. Classes should be prepared for education for a better education environment. Classroom ventilation should be done with centralized systems or smart ventilation systems that can be activated by increasing the carbon dioxide content in the classroom by using the developing information technologies.

Keywords: Air Quality, Carbon Dioxide, GIS, Class Climate, Interpolation

(26957) Coğrafya Eğitiminde Edebi Ürünlerden Yararlanma: Jules Verne'nin Esrarlı Ada Örneği

NAZLI GÖKÇE¹, UĞUR ELMACI²

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

² ESKİŞEHİR KENAN YALÇIN ANADOLU LİSESİ

nazliu@anadolu.edu.tr

İnsan-doğa etkileşimini anlamaya odaklanan ve aslında kişilerin yaşam becerilerini ve kalitesini arttırmayı amaçlayan coğrafya eğitiminde farklı materyallerin kullanımı oldukça önemlidir. Bu farklı materyaller içinde edebi ürünler de sayılabilir. Coğrafya derslerinde roman, hikâye, gezi yazısı, şiir, destan, fıkra gibi çok sayıda edebi ürün kullanılabilir. Coğrafya derslerinde edebi ürünlerden yararlanarak öğrencilerin derse olan ilgisi artırılabilir, coğrafi kavram ve bilgilerin akılda kalıcılığı artırılabilir, coğrafi bilgilerin günlük yaşamda nasıl kullanıldığı gösterilebilir, problem çözme, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri geliştirilebilir. Ancak coğrafya derslerinde edebi ürünlerden nasıl yararlanılacağı, hangi kazanımlar için hangi konularda, hangi edebi ürünlerin kullanılması gerektiği önemli bir sorun oluşturmaktadır. Son yıllarda yapılan araştırmalar ile coğrafya eğitiminde edebi ürünlerin yeri ve önemi tartışılmakta, özellikle öğretim programı ve ders kitaplarında ne kadar ve nasıl yer verildiği ortaya konulmaktadır. Buna karşın coğrafya derslerinde edebi ürünlerin kullanımına yönelik örnekler oldukça sınırlıdır. Bu araştırmada, 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Eskişehir'de bir Anadolu lisesinde coğrafya derslerinde Jules Verne'nin Esrarlı Ada romanının nasıl kullanıldığını göstermek ve öğrencilerin yaşadıkları deneyimleri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Veriler; uygulamayı gerçekleştiren öğretmenin gözlemleri, tuttuğu notlar, çalışmaya katılan öğrencilerin açık uçlu soru formuna verdikleri yanıtlar ve odak grup görüşmesi yoluyla toplanmıştır. Araştırmada, kolay ulaşılabilen ve gönüllü 20 öğrenci açık uçlu soru formunu doldurmuş, 6 öğrenci ise odak grup görüşmesine katılmıştır. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır. Güvenirlik çalışmasında, iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız olarak veriler analiz edilmiş, analizler arasındaki uyum yüzdesi hesaplanmış, analizlerde görüş birliğine varıldığı görülmüştür. Araştırmanın sonunda; Jules Verne'nin Esrarlı Ada romanının coğrafya dersine olan ilgiyi arttırdığı, öğrencilerin coğrafi bilgilerin günlük yaşamda nasıl kullanıldığını gördükleri, sorunların farklı çözüm yollarını fark ettikleri gibi çok sayıda sonuca ulaşılmıştır. Ayrıca romanın bazı öğrencilerin ilgisini çekmediği, okumayan öğrenciler olduğu tespit edilmiş, coğrafya derslerinde kullanıma yönelik farklı öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Eğitimi, Edebi Ürün, Jules Verne, Esrarlı Ada.

Utilization Of Literary Products in Geography Education: Case Of Jules Verne's The Mysterious Island

In geography education, which focuses on understanding human-nature interaction and aims to improve people's life skills and quality of life, the use of different materials is very important literary products can be listed among these materials. Numerous works of literature such as novels, stories, travel writing, poems, epics, anecdotes can be used in geography classes. By using literary works in geography classes, students' interest in the course and the retention of geographical concepts and information can be increased; how geographical information is used in daily life can be shown; problem solving, critical and creative thinking skills can be developed. However, how to make use of literary works in geography classes, for which subjects and learning outcomes which literary works should be used is an important problem. In recent years, the place and importance of literary works in geography education are discussed and especially how much and how they are included in the curriculum and textbooks are explained. On the other hand, there are limited examples of the use of literary works in geography classes. In this study, it was aimed to show how Jules Verne's novel "The Mysterious Island" was used in geography classes in an Anatolian high school in Eskişehir in the 2017-2018 academic year and to reveal the experiences of the students. Qualitative research approach was adopted in the study. Data were collected by the observations of the teacher who carried out the application, the notes that teacher kept, the answers of the students participating in the study to the open-ended questionnaire and the focus group interview. In this research, 20 easily accessible and volunteer students completed the open-ended questionnaire and 6 students participated in the focus group interview. The data were analyzed by content analysis. The basic process in content analysis is to bring together similar data within the framework of certain concepts and themes and interpret them in a way that the reader can understand. In the reliability analysis, the data were analyzed by two researchers independently, the percentage of agreement between the analyses was calculated and it was seen that the consensus was reached in the analyses. At the end of the research; numerous conclusions have been reached, such as Jules Verne's novel "The Mysterious Island" increased the interest in geography lessons, students realized how geographic information is used in daily life, and they realized different ways of solving problems. In addition, it has been found that the novel did not attract the attention of some students and that there were students who did not read. Different suggestions have been made for the use of the novel in geography classes.

Key Words: Geography Education, Literary Work, Jules Verne, The Mysterious Island.

(26968) Öğretmenlerin Coğrafya Kitabı Hazırlama Deneyimleri

NAZLI GÖKÇE¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

nazliu@anadolu.edu.tr

Coğrafya eğitiminde ders kitapları, hem öğretmenler hem de öğrencilerin yararlandıkları temel kaynaklar içinde yer almaktadır. Öğretmenler açısından coğrafya eğitimine yardımcı olması, öğrenciler açısından ise öğrenmeye ilginin artması, öğrenmenin kolaylaşması ve kalıcı olması bakımından önem taşımaktadır. Yapılan araştırmalar, Türkiye’de ders kitaplarının derslerde en çok kullanılan materyal olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla sadece bu bile ders kitaplarının ne kadar özen ve titizlikle hazırlanması gerektiğini ortaya koymada önemli bir ölçüt oluşturmaktadır. Coğrafya ders kitaplarının incelendiği çalışmalarda; kitaplarda bilimsel hatalar olduğu, haritalar başta olmak üzere görsellerin istenen nitelikte olmadığı, güncel kaynaklardan yararlanılmadığı, yeterince ilgi çekici olmadığı gibi çok sayıda sorun bulunduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de ders kitaplarının Anayasa ve kanunlara aykırı hususlar, bilimsel hata ve reklam niteliğinde öğeler içermemesi, temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımda olması, eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsamaması, görsel ve içerik tasarımının öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olması ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından uygun bulunup kabul edilmesi gerekir. Bu araştırmada, 2018-2019 eğitim öğretim döneminde Eskişehir’de coğrafya ders kitabı hazırlama sürecine katılan öğretmenlerin kitap hazırlama deneyimlerinin betimlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yönteminde fenomenolojik desende gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin coğrafya kitabı hazırlama konusundaki algıları, bakış açıları ve yaşadıkları deneyimler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, coğrafya ders kitabı hazırlama komisyonunda bulunan ve gönüllü olarak çalışmaya katılan 9 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenler, hem açık uçlu soru formunu doldurmuş hem de odak grup görüşmesine katılmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde, nitel araştırma verilerinin işlenmesi, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklinde sırasıyla farklı aşamalar izlenmiştir. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında uzman görüşüne, toplanan verilerle ilgili katılımcı teyidi alınmasına, verilerin analizinin farklı uzmanlar ile yürütülmesine ve analizler arasında uyum yüzdesinin hesaplanmasına dikkat edilmiştir. Araştırmanın sonunda kitap hazırlamanın öğretmenler için öğretimden çok farklı, keyifli, öğretici, kendilerini geliştirmelerini sağlayan bir deneyim olduğu ancak bazı öğretmenlerde hayal kırıklığına yol açtığı tespit edilmiştir. Çalışmanın en sevdikleri yönünün bir ürün ortaya çıkarmak, en sevmedikleri yönünün ise küçük, havasız bir ortamda çalışmak zorunda kalmaları olduğu, farklı lise programları için farklı bir kitap yazılması gerektiğini düşündükleri, planlama ve zaman açısından sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Eğitimi, Ders Kitabı, Öğretmenlerin Deneyimleri.

(27031) Transition of Description in Geography Textbook as far Natural Disaster, Japan

Yoshiyasu IDA¹

¹ UNIVERSITY OF TSUKUBA

ida@human.tsukuba.ac.jp

Japan is a country with many natural disasters. Therefore, the aim of this presentation is to clarify the transition of geography textbooks as for disaster prevention in Japan, and to propose the direction of disaster prevention education in geography in the future. The importance of this research is to clear the disaster prevention to which geographical education can contribute, and how geography education contributes to protect students' lives and to create an idea of what to do as society. At the same time, it can give suggestions to disaster prevention education as geography in other countries, taking Japan as an example. As a research method, at first, the relationship between major disasters and geography textbooks in Japan is examined. Next, it is analyzed the transition of disaster prevention efforts in geography education, and carried out future prospects. In Japan, the geography of school education refers to natural disasters from elementary schools to high schools. In the geography of junior high school and high school, it is described that there are many natural disasters as well as blessings such as many hot springs due to volcanoes etc. under the title of "Nature's grace and reverence". The Great Hanshin Earthquake in 1995 has brought special attention to natural disasters and disaster prevention in geography. It has been described that the damage is large due to earthquakes and so. Furthermore, the 2011 Great East Japan Earthquake will add to the damage caused by the tsunami in addition to earthquakes, volcanoes and typhoons in geography textbooks. At the same time, it not only indicates the damage, but also disaster prevention such as utilization of hazard map is described in detail. The handling of natural disasters and disaster prevention in such geography has become one of the central learnings of Japanese school education. This is one of mainly reasons why geography will be a compulsory subject in high school since 2022. Thus, in Japan, disaster and disaster prevention education in geography have been recognized important contents by experiencing a large natural disaster, and geography has taken the position of the important subject as disaster prevention education in the national curriculum as well. From 2022, It would be more easy for high school students to cultivate the ability to judge by yourself at the time of disaster by making use of hazard map etc. Disaster prevention in geography education not only understands the mechanism of natural disasters, but based on that knowledge, geography is to protect one's life and cultivate the ability to construct a society for disaster prevention, that is, a sustainable society. It is necessary to develop the curriculum and to teach more powerful geography in school.

Keywords: geography education, natural disasters, disaster prevention, geography textbook,

(27153) COĞRAFYA DERS KİTAPLARINDAKİ DİKOTOMİK (DÜALİSTİK) YAPILAR VE ETKİLERİ

MÜNÜR BİLGİLİ¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

munur.bilgili@marmara.edu.tr

Dikotomik (ikili) bakış sistemi tüm sosyal bilimlerde sorun olarak görülür. Toplumsal olgulara, sosyal olaylara ve sosyal süreçlerde düalistik bakış; görüş noktamızı daraltan, olgulara farklı açılardan bakmamızı engelleyen ve indirgemeci bir özelliğe sahip olması nedeniyle eleştirilir. Sosyal olay ve olguları, örneğin; kadın-erkek, ileri-geri, Batı-Doğu, gelişmiş-gelişmemiş, merkez-periferi (çevre) gibi dikotomik yapılar sosyal gerçekliği tam yansıtmamaktadır. Düşünce dünyamızı daraltmakta ve katı bir yapı ortaya çıkarmaktadır. Sosyal bilimlerin canlı ve sürekli değişen yapısı ile de çelişmektedir. Zira var olduğu söylenen ikili yapılar zaman ve mekân içinde değişmiş, şekil değiştirmiş, dönüşmüş ya da etkisini yitirmiş olabilir. Belirli bir zaman diliminde var olan ve yaşanan gerçekliği dondurarak adeta sürekli yaşanıyor gibi ahistorik (zaman dışı/zamansız) bir konuma taşıma riski de bulunmaktadır.

Coğrafya bilimi, yapısı gereği fiziki ve beşeri olarak temelde ikiye ayrılarak incelenmektedir. Daha sonra ise her iki ana dalın altında farklı alt dallar bulunmaktadır. Yukarıdaki paragrafta bahsettiğimiz dikotomik yapıların coğrafi disipline yerleşmesi diğer sosyal disiplinlere göre daha kolay olmuştur. Bunun temel nedeni, disiplinin en başta ikili bir yapı ile şekillenmeye başlamış olması gösterilebilir. Bu çalışmamdaki amacımızı sözünü ettiğimiz disiplinlerdeki genel fiziki-beşeri dikotomisi değildir. Çalışmadaki amacımız bu dikotomik yapının tüm lise müfredatında yer alan ders kitaplarına olan yansımalarıdır. Birçok ünite ve konu dikotomik yapılar etrafında şekillenmekte ve ona göre ele alınmaktadır. Yani disiplininde var olan ana dikotomik yapı ile yetinilmemiş buna dayalı olarak birçok ünite bu bakış açısı ile sunulmuştur. Dolayısıyla çalışmamızda ana amacımız; bu düalistik yapının coğrafi düşünce üzerine olan olumsuz etkilerini ders kitapları örnek olayları üzerinden açıklamaktır. Çalışmamızda döküman analizine dayalı yorumlayıcı ve eleştirel (critical) yaklaşım benimsenmiştir. Ders kitaplarındaki dikotomik yapıların örneklendirilmesi ve açıklanması bölümünde yorumlayıcı yaklaşım benimsenmiştir. Daha sonraki bölümde ise eleştirel yaklaşım kullanılmıştır. Bunun temel nedeni, eleştirel yaklaşımın olguları daha geniş bir perspektiften ele alması olduğu kadar çözüm odaklı bir yaklaşım olmasının da etkisi vardır. Çalışmanın sonuç kısmında ise genel bir değerlendirme ile senteze ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : dikotomik yapılar, coğrafya ders kitapları, yapısalılık

(27167) Müzelerin Coğrafya Eğitimine Katkısı Açısından Önemi: İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi

ZİYA İNCE ¹

¹ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ

ziyaince@hotmail.com

Günümüzde gelişen bilgi teknolojisi ile eğitim ve öğretim faaliyetleri, derslerde farklı öğrenme tekniklerine, farklı eğitim araçlarına ve farklı öğrenme ortamlarına ihtiyaç olduğu göstermektedir. Sadece okullar eğitim mekanları olarak görülmemekte, sanayi alanları, kırsal alanlar, tarım alanları, tarihi ve kültürel alanlar ve müzeler farklı eğitim ortamı olarak çağdaş eğitimi önemseyen toplumlar tarafından kullanılmaktadır.

Tam bu noktada, müzelerin aktif bir öğrenme alanı olarak kullanımı ve birer yaygın eğitim kurumu olduğu göz önüne alındığında, öğrencilerin müzeyi gezmeleri, objeleri tanımaları, onların öğrenme yeteneklerini hızlandıracak ve öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olmasını sağlayacaktır.

Günümüze kadar gelen farklı coğrafyalarda ve zamanlarda yaşamış medeniyetlerin meydana getirdiği kültürel değerlerin özenle toplanmış parçalarının bir arada sergilendiği alan olarak ifade edilen müzeler, günümüz toplumlarının geçmişi anlamasında önemli bir yeri vardır. Bu açıdan, Cumhuriyet döneminde yetişen önemli bilim insanlarından biri olan Prof. Dr. Fuat Sezgin'in çabalarıyla kurulan İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi, İslam Bilim Tarihi çalışmalarının genç nesillere tanıtılması açısından önemli bir eserdir.

2008 yılında açılışı gerçekleşen müze, iki kattan oluşmakta ve içinde Astronomi, Saat Teknolojisi, Denizcilik, Savaş Teknolojisi, Tıp, Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik-Geometri, Şehircilik ve Mimari, Optik ve Coğrafya ile ilgili bölümler yer almaktadır. Bu bölümlerin her birinde İslam bilim adamlarının ortaya koydukları eserlerin modelleri ve açıklayıcı bilgileri yer almaktadır.

Çalışmanın temelini “müzelerin coğrafya eğitimine katkısı nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nin ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya bilimini ve tarihini anlamalarına etkisini görmek amacıyla hazırlanan bu çalışmada öğrencilere uzman görüşü alınarak oluşturulmuş on adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış form ile sorular yöneltilmiştir. Forma verilen cevaplar kategorize edilerek üç gruba ayrılmıştır. Verilen cevaplar neticesinde öğrencilerin müzenin coğrafya bölümünü gezdikten sonra coğrafya bilimi tarihi hakkında görüşleri ve düşünceleri analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda; İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesinde yer alan coğrafya ve coğrafya eğitimi konusunda geçmişten günümüze ışık tutan aydınlatıcı eserler ve bilgilerin olduğu, ortaöğretim seviyesinde öğrencilerin coğrafya bilim tarihine bakışını olumlu yönde değiştirdiği, coğrafya bilimi ile alakalı milli, manevi ve kültürel değerlerin pekişmesine katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Prof.Dr.Fuat Sezgin, İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi, bilim tarihi, coğrafya eğitimi, coğrafya

(27177) Empowering Learners to Master Geographical Information Systems (GIS) as part of the Geography Curriculum in South African Schools

BRANDON LOUW¹

¹ ST JOHN'S COLLEGE

louw@stjohnscollege.co.za

The National Curriculum Statement for Grades R-12 in South Africa was amended in 2012 into a single Curriculum and Assessment Policy document (CAPS). Geography forms part of the high school (14-18 year- olds) curriculum and it has four focus areas:

1. Place
2. Spatial processes
3. Spatial distribution patterns
4. Human and environment interaction.

In an attempt to assist learners to develop these focus areas, GIS was introduced as part of the curriculum. This was met with many obstacles from acquiring suitable hardware to sourcing appropriate software that would be accessible to all learners in a range of types of schools in South Africa. There have been several recent successful GIS interventions aimed at the secondary school level, ranging from teacher training to GIS camps to classroom visits and GIS resource development. This paper will outline the efforts of SAGTA (Southern African Geography Teachers' Association) in association with GISSA (Geo-Information Society of South Africa) to introduce GIS into the classroom. The need for capacity building will be presented. Several tried and tested lessons will be showcased. These lessons have resulted in learners actively engaging in GIS and producing maps using local data sets. Their feedback has been very encouraging and the merits of this model will be discussed. A qualitative research method was used to formulate a best practice approach in using GIS as a learning and teaching tool. The data was collected by using case studies based on lessons given to class sizes of 15 learners. The results were analyzed and interpreted to formulate a hypothesis for best practice in using GIS in the classroom. The use of OpenStreetMap as a data source will also be explored. A qualitative research method was used to demonstrate how data sets can be generated. Teacher training sessions with a group size of 25 educators on the use of data obtained from OpenStreetMap and Google Earth will be used to demonstrate the findings of the research. The educational value of using open source software will also be discussed. Ways in which the geospatial industry can get involved will be expanded on. The Geoscience industry is an up and coming employer and school candidates need to be made aware of the opportunities that are available to them as possible careers and what they need to study at tertiary level to pursue them.

Keywords: South Africa, Geographical Information Systems (GIS), geography education, opensource software, OpenStreetMap.

(27196) Coğrafya’da Oyun Temelli Öğrenme: Minecraft

RAZİYE ÇAKICIOĞLU OBAN ¹, ONUR NİGAR ²

¹ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ

² ÖZEL KARŞIYAKA BİLİM DOĞA ANADOLU LİSESİ

onur.ngr@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, Minecraft Java Modülü kullanarak coğrafya konularının öğretiminde klasik yöntemlere göre bir farklılık olup olmayacağını ortaya koymaya çalışmaktır.

Araştırmada Minecraft’ın kullanımının tercih edilmesi, eğitmenin bu oyunla kurgu yaratma, araziyi modelleme, iklim ve hava olaylarını yönlendirebilme, şehir planlamaları, arazi kullanımı, yerleşme, nüfus, alternatif enerji kaynaklarının kullanımı vb. pek çok konuda öğrencilere kontrollü deneyim sağlayabilen bir dijital oyun olmasındandır. Ayrıca günümüzde 2 milyardan fazla kişinin dijital oyun deneyimlerinden faydalandığı çeşitli araştırmalarla tespit edilmiştir. Türkiye’de ise bu sayı 30 milyonu aşmıştır. Metutech-Atom ve GFK Türkiye’nin ortaklaşa yaptığı, “15 yaş üstü bireylerin oyun oynama alışkanlıkları” konulu araştırmaya göre; her üç kişiden birinin dijital oyun oynadığı tespit edilmiştir. Dört farklı kıtadan 11 ülkeden öğretmenler arasında yapılan araştırma sonuçlarına göre, Minecraft’ın sınıflarda ya da okul sonrası aktivitelerde kullanıldığı durumlarda öğrencilerin gerçek dünya problemlerine yaratıcı ve etkin çözüm getirebilme becerilerini yüzde 97,7; yaratıcı düşünme yetilerini yüzde 95,5; analitik düşünme becerilerini yüzde 93,3; işbirliği yapma yetkinliklerini ise yüzde 91,1 oranında artışına etki yaptığı görülmüştür. *Bu durum bireylerindigitaloyunlaraolan ilgilerinin coğrafya eğitiminde kullanıldığında başarı durumlarında bir değişiklik yapıp yapmayacağı sorusunun araştırılması gerektiğini ortaya koymuştur.*

Nicel araştırma yöntemi kullanılan araştırmada, ön test- son test karşılaştırma gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Katılımcılar gerek araç, gereç, donanım gerekse öğrencilerin bilgisayar kullanma becerileri bakımından yapılacak çalışmaya uygun olması sebebiyle, Özel Söke Doğa Anadolu Lisesi 9. sınıf öğrencilerinden seçilmiştir. Çalışmadayeralan 9.sınıf öğrencilerinden seçilmiş olanların yarısı kontrol grubu diğer yarısı ise deney grubunu oluşturmuştur. Deney ve kontrol grubu arasında akademik başarı açısından bir fark bulunmamaktadır. Gruplara ön test uygulandıktan sonra konu anlatımı kontrol grubunda geleneksel yöntemlerle, deney grubunda ise Minecraft uygulaması ile yapılmıştır. Uygulama haftada iki ders saati olmak üzere toplam 3 hafta sürmüştür. Uygulamadan sonra deney ve kontrol gruplarına son test yapılmış ve aralarında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığı çeşitli programlarla analiz edilmiştir. Ön test ve son testler EBA kazanım testleri arasından kapsam geçerliliğini sağlayacak şekilde uzman görüşü alınarak oluşturulmuştur.

Öğretimde oyunla öğrenme, son yıllarda üzerinde durulan bir konudur. Coğrafya alanında da oyunla öğrenmeye ilişkin çalışmalar yapılmaktadır. Ancak söz konusu çalışmalar, bilgisayar ortamında daha ziyade haritalarda yer öğretimi, şehir ve ülke öğretimine ilişkin olup belli bir öğretim programındaki konuların sistemli bir şekilde öğretimine yönelik değildir. Çalışmanın, bu yönüyle yani ortaöğretim coğrafya öğretim programı hedef ve kazanımlarına göre hazırlanmış olmasıyla alan yazındaki diğer araştırmalardan farklılaşacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya , Oyun Temelli Öğretim , Minecraft

Game Based Learning in Geography Teaching: Minecraft

The aim of this study is to determine whether there will be any difference in the teaching of geography by using Minecraft Java Edition compared to classical methods.

In this study, the reason for preferring to use of Minecraft is that the game is a digital platform in which the instructor provide students controlled usage on many subjects by creating fiction, modeling the land, directing climate and weather, urban planning, land using, settlement, population, using of alternative energy sources. In addition, more than 2 billion people have benefited from digital gaming experiences. This number has exceeded 30 million in Turkey. According to the research, “gaming habits of individuals over age 15”, done in collaboration with Metutech Atom and GFK Turkey, one of every three people has been found to play digital games. According to the results of the research among teachers from 11 countries from four different continents, when Minecraft is used in classroom or after-school activities, a 97.7 % increase in students' ability to bring creative and effective solutions to real world problems, a 95.5 % increase in their creative thinking skills, a 93.3 % increase in their analytical thinking skills and a 91.1 % increase in their ability to cooperate have been observed. This situation showed that when the interest of individuals to digital games is directed to geography education, the question of whether there will be a change in their success status, should be investigated.

In this study, quantitative research method was used. The research part was carried out using a quasi-experimental pattern with pre-test and post-test comparison groups. The participants were selected from the 9th grade students of Söke Doğa Anatolian High School due to both accessibility of necessary equipments, and students' ability of computer using skills. Half of those who were selected from the 9th grade students involved in the study formed control group and other half formed experiment group. There were no significant difference between control group and experiment group in terms of academic success. After the pre-test was applied to the groups, the subject was taught by traditional methods in the control group and by Minecraft application in the experimental group. The application have lasted two sessions per week through three weeks. After the sessions, the experimental and control groups were posttested and the difference between them was analyzed with various programs. The pre-test and post-tests have been prepared by obtaining expert opinion in order to ensure the content validity among the EBA gain tests.

Game learning in teaching is a topic that has been emphasized in recent years. In the field of Geography, there are also studies about game learning. However, these studies are limited with ground teaching, city and country teaching, instead of systematically teaching of subjects in a specific curriculum. It is thought that this study will be differentiated from other researches in the literature due to the fact that it is prepared according to the objectives and achievements of the secondary school geography curriculum.

Keywords: Geography, Game-Based Teaching, Minecraft

(27208) TÜRKİYE’DE PROGRAM ve DERS SAATLERİ AÇISINDAN COĞRAFYA DERSİNİN DEĞİŞİMİ

TANER ÇİFÇİ¹, BÜŞRA KOÇ¹

¹ SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

tanercifci@gmail.com

Türkiye Cumhuriyeti tarihinin ilk coğrafya dersi öğretim programı 1924 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bu süreçten itibaren coğrafya dersi öğretim programları birçok kez değişikliğe uğramıştır. Bu değişiklikler coğrafya dersi için belirlenen haftalık ders saatlerine de yansımıştır. 1980 yılı sonrası coğrafya öğretim programında ortaokul kademesinin de haftalık ders saatlerine coğrafya dersi eklenmiş ve 1997 yılına kadar bu şekilde devam etmiştir. Özellikle 2005 sonrası coğrafya dersi öğretim programında köklü bir değişim yaşanmıştır. 2005 yılına kadar gerçekleşen değişimlerin çoğu haftalık ders saatlerinde artma veya azalma şeklinde olmuştur. 2005 ve 2018 coğrafya öğretim programlarında haftalık ders saatlerinin azaltılmasının yanı sıra 11. ve 12. sınıflarda coğrafya seçmeli ders haline getirilmiştir. Bugün 2020 yılı için tasarlanan ortaöğretim programı incelendiğinde ise coğrafyanın haftalık ders saatlerinin azaltılacağı ve lise coğrafya derslerinin tüm sınıflar için seçmeli ders olarak kabul edileceği görülmektedir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda yapılan bu çalışma ile lise coğrafya öğretim programlarında haftalık ders saatlerinin artmasının ya da azalmasının coğrafya öğretimine olan etkisi ve 2020 yılı için tasarlanan ortaöğretim programında coğrafya dersinin yeri ile ilgili bilgi sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde 1924’den günümüze kadar uygulanmaya konulan 10 coğrafya öğretim programı ve 2020 de uygulamaya konulacak olan ortaöğretim programındaki coğrafya dersine ayrılan haftalık ders saatleri ele alınacaktır. Çalışmanın amacını gerçekleştirmek için betimleyici araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modeli ile elde edilen veriler incelenecek ve yorumlanacaktır. Bu tip çalışmalarda genel olarak var olan durum ya da gerçekliği olduğu gibi araştırıp açıklamak hedeflenmektedir. Araştırmacılar var olan özellikleri, koşulları, ilişkileri ve eğilimleri müdahalede bulunmadan olduğu gibi rapor etmektedir. Ayrıca çalışma için literatür taraması yapılacaktır. Çalışmada farklı dönemlerde uygulanan coğrafya öğretim programlarındaki haftalık ders saatlerinin geçmişten günümüze gösterdikleri değişimler de ele alınacağından karşılaştırma tekniği de kullanılan diğer bir yöntem olacaktır. Yapılan çalışma sonucunda farklı dönemlerde uygulanan tüm bu programlarda coğrafya dersine ayrılan süre ayrı ayrı ele alınıp, haftalık ders saatlerinin coğrafya öğretimine katkı sağladığı durumlar ve coğrafya dersi için oluşturduğu zorluklarla beraber dersin hedeflerinde meydana gelen değişimler saptanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Eğitimi, Coğrafya Dersi, Coğrafya Dersi Öğretim Programı, Değişim.

ALTERATIONS IN GEOGRAPHY COURSES IN TURKEY WITH REGARD TO CURRICULUM AND COURSE HOURS

The first curriculum of geography course of the Turkish Republic was started to be implemented in 1924. After this year curricula of geography courses have undergone alterations many times. These alterations have also affected the weekly course hours of the geography courses. In the curriculum of geography courses after 1980, geography courses were added to weekly course schedule of the secondary schools and it continued in this way until 1997. Especially in the geography curriculum after 2005, there was a radical change. Alterations that took place until 2005 were as increase or decrease in the weekly hours. In the 2005 and 2018 curricula geography was made an elective course in the grades 11 and 12 besides the decrease in weekly hours. When the curriculum planned for the year 2020 is investigated, it is seen that weekly hours of geography will be decreased and it will be an elective course for all grades of high school. With this study in line with this information, it is aimed to present information about the effects of decrease or increase in the weekly hours of geography courses and the place of geography courses in the planned 2020 secondary schools curricula. With this aim in mind, weekly hours allocated to geography courses in 10 implemented geography curricula since 1924 and the curriculum that will be implemented in 2020 in the secondary schools will be discussed.

In order to fulfil the aim of the study, the data collected through survey model, one of the descriptive research methods, will be analysed and discussed. Generally, in this type of studies, it is aimed to research and explain existing conditions or truths as they are. Researchers report existing features, conditions, relationships and tendencies without any intervention. Besides, literature will be reviewed for the study. As the study will deal with the alterations in the weekly hours of geography courses in the curricula implemented in various periods from past to the present, comparison method will be another method to be used in the study. As a result of this study, by investigating the weekly hours allocated to geography courses in the curricula implemented in various periods, situations where the weekly hours contributed to geography education, difficulties raised to geography courses and the changes in the objectives of the courses will be determined.

Keywords: Geography education, geography course, geography curriculum, Alteration

(27270) Türkiye’de Osmanlı’dan Günümüze Coğrafya Ders Kitaplarında Coğrafi Terimlerdeki Dilbilimsel Gelişmeler

MUSTAFA SAĞDIÇ¹, MEHMET HİLMİ AKSU²

¹ YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

msagdic@yildiz.edu.tr

Türkiye’de dil tartışmaları büyük ölçüde Osmanlı Dönemindeki modernleşme hareketleri ile başlamıştır. 19. yüzyılda Tanzimat’la başlayan bu süreç, II. Meşrutiyet döneminde çetin tartışmalara dönüşmüş ve Cumhuriyet döneminde ise bir medeniyet değişimi meselesi haline gelmiştir. Bu nedenle dil tartışmaları Cumhuriyetin ulus-devlet oluşturma sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir. 1932 yılında kurulan Türk Dili Tetkik Cemiyeti ve aynı yıl toplanan Birinci Türk Dili Kurultayı ile başlayan Türk dil devrimi kapsamında ve devletin öncülüğünde dilde sadeleşme hareketi başlatılmış ve bu amaçla Türkiye Türkçesindeki yabancı kökenli kelimelerin yerine yeni kelimeler önerilmiştir. Bu süreçte dile yerleşip yerleşmemesine bakılmaksızın her türlü yabancı kelimenin tasfiyesi yoluna gidilmiştir. Özellikle Arapça ve Farsça kelimeler başta olmak üzere yabancı kökenli kelimeler Türk dilinden tasfiye edilmiştir. Yine bu süreçte yeni kelimelerin türetilmesi için Türkçenin tarihî devirlerine ait sözlükler ve metinler taranmış, Anadolu ağızlarından kelimeler derlenmiş, çağdaş Türk lehçelerinin lügatlerine bakılmış, Türkçenin üretme kabiliyetinin imkânları zorlanmıştır. Yine bu dönemde dildeki yoğun tasfiye hareketlerine karşı Güneş Dil Teorisi geliştirilmiş, Arapça ve Farsça kelimelerin tasfiyesi çalışmaları kısmen azalmış ve Öz Türkçeciliğe dönük çabalar belirli ölçüde sınırlandırılmıştır. Ancak bu gelişme çok kısa sürmüştür, bir süre sonra dildeki devrim hareketleri tekrar etkin hale gelmiştir. Dolayısıyla dildeki bu gelişmelerden Coğrafya bilimine ait terimler de önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, Türkiye’de Cumhuriyet öncesinden başlayarak günümüze kadar coğrafi terimlerin dilbilimsel gelişimini incelemektir. Nitel araştırma yöntemine göre yürütülen çalışmanın temel kaynağı coğrafya ders kitaplarıdır. Eğitim-Öğretim sürecinin en temel ve en sık başvurulan materyalleri ders kitaplarıdır. Ders kitapları, eğitim programlarının tamamlayıcısı olmanın yanı sıra, sınıf içi uygulamalarda öğretmen ve öğrencilere rehber niteliğindeki kaynaklardır. Ders kitapları bir disipline yönelik olmanın yanı sıra bilimsel bilgilerin sistemli bir şekilde sunulduğu kaynaklardır. Türkiye’de erken Cumhuriyet dönemindeki ders kitapları, Türkiye’nin ulus-devlet anlayışı çerçevesinde içerdiği bilgi ve değerlerle, modernitenin önermelerinin yalın ve didaktik biçimde yeniden üretildiği kaynaklardır. Bu kapsamda çalışmada 1932’de başlatılan Dil Devrimi öncesinde, sürecinde ve sonrasında yazılmış örnek coğrafya ders kitapları içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular arasında; Dil Devrimi öncesindeki Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin yerine, devrim sürecinde yeni terimlerin türetildiği, bu türetilen terimlerin bir kısmının günümüzde de kullanıldığı, diğer bir kısmının ise Batı kökenli terimlerle önemli ölçüde yer değiştirdiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgular ilgili literatür aracılığıyla tartışılarak alana özgü bazı öneriler ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi Terim, Dilbilimsel Gelişim, Türk Dil Devrimi

Developments in Geographical Terms in Geography Textbooks from Ottoman to Present in Turkey

The debate about language in Turkey, began with largely modernization movements in the Ottoman Empire. This process, which started with the Tanzimat in the 19th century, turned into tough debates during the II Mesrutiyet and became a matter of civilization change in the Republican period. Therefore, language debates are considered as part of the nation-state building process in the Republican period. The Turkish Language Revolution started in 1932 with the Turkish Language Examination Society and the First Turkish Language Congress, and the state-led language simplification movement was initiated. For this purpose, new words have been proposed instead of foreign origin words in Turkish Language. In this process, all kinds of foreign words have been liquidated regardless of whether they to become part of the Turkish or not. Words of foreign origin, especially Arabic and Persian words, were liquidated from the Turkish language. Again in this process, dictionaries and texts belonging to the historical periods of Turkish were scanned, words were compiled from the Anatolian dialects, the vocabulary of contemporary Turkish dialects were examined and the possibilities of Turkish production were forced to derive new words. Again in this period, the Sun Language Theory was developed against the intense liquidation movements in the language, the works of liquidation of Arabic and Persian words were partially reduced and the efforts towards *Pure Turkish* were limited to a certain extent. However, this development took a very short time and after a while the revolutionary movements in the language became active again. Therefore, the terms of the science of Geography have also been significantly influenced by these developments in the language. In this context, the aim of this study is to examine the development of geographical terms in the period up to the present day before the Republic of Turkey. The main source of the research conducted according to qualitative research methodology is geography textbooks. The most basic and most frequently used materials in the education process are textbooks. In addition to being complementary to educational programs, textbooks are a guide for teachers and students in classroom practices. Textbooks are academic resources in which scientific knowledge is presented systematically as well as belonging to a discipline. textbooks of the early Republican era in Turkey was prepared with the nation-state approach and is one of the most important means of modernization. In this context, sample geography textbooks written before, during and after the Language Revolution were analyzed with the content analysis technique. Among the findings; It was determined that new terms were derived from the Arabic and Persian origin words before the Language Revolution, some of these terms continued to be used today, and the other part was replaced by Western terms. The findings were discussed through the related literature and some suggestions were suggested.

Keywords: Geographical Term, Linguistics Development, Turkish Language Revolution

(27275) Romanian High School Curriculum for Geography and Education for Performance (Including Participation in International Olympics)

MANDRUT OCTAVIAN¹

¹ THE "VASILE GOLDIȘ" UNIVERSITY OF ARAD, INSTITUTE FOR EDUCATIONAL SCIENCES, BUCHAREST

octavianmandrut@yahoo.com

Geography is studied in Romania as a significant school discipline in a continuous succession since primary education (9-10 years old), secondary (lower secondary school, 10-14 years old) and high school (14-18 years old), with a total of 12 hours, in the National Curriculum.

In high school there are classes (philology - history, social sciences, economics) with a higher number of hours per week (2 hours). It is possible that the curriculum by school decision introduces additional hours depending on the availability of the high school and pupils' interest.

At present (2017-2020) there is a new curriculum to be introduced for the lower secondary education (10-14 years old).

In the high school, the school subjects are: Physical Geography (9th grade, 14-15 years old), Human Geography (10th grade, 15-16 years old), Geography of the contemporary world - fundamental matters (11th grade, 16 - 17 years old) and Europe, Romania, the European Union - fundamental matters (12th grade, 17-18 years).

This curriculum was built on theoretical and experimental explorations as well as from the synthesis of significant views of geography teachers in pre-academic education with innovative concerns.

For some high school types, accounting for 40% of the total number of the pupils, Geography is a baccalaureate subject.

Olympics and geography competitions are currently (2019):

local contests at schools level (with geography or interdisciplinary topics);

Geography Olympics, with three stages: local, regional and national;

Earth Sciences Contest, interdisciplinary (geography, biology, chemistry, physics, geography);

The Terra Contest (online) for students aged 11-14 (who do not have Olympics);

Session of high school pupils' scientific communications (14-18 years old), with two stages: regional and national;

There are centers of excellence for different school subjects (including geography) in the big cities.

The Olympics of Geography, through its three stages, allows the selection of the best pupils, who then participate in the national stage.

The regional stage of the Olympiad comprises a written test (3 hours) and a field-study test, with a weight of 20% in the final grade. The country final phase usually takes place during the May holidays, with about 300 pupils from all regions participating in it.

The Olympics at national level (which lasts for 6 days) comprises: opening, theoretical test (3 hours), practical test (on-site), correction of the works (during which the pupils make a trip), establishing the results and selecting a larger group of pupils (20-25), from which the representatives for the international Olympics are selected (5 pupils), and also for the Central European Geography Olympics (5 pupils).

Pupils' selection for these phases is done through an English test and an interview. The pupils selected for these Olympics then receive a joint training (one week) during which they participate in theoretical training, practical fieldwork, all done in English.

Students for the international Olympics are trained by high school teachers and university professors, usually in the city of Iași (where there is a team that specialized in this).

This year, at the Geography Olympics in Central and Eastern Europe, Romania won the first place with the highest number of gold medals.

Preparing for the Olympics is the result of an ongoing training, the participation in different phases, objective pupils' selection (geography and English) and further special training. The curriculum for geography stimulates pupils' interest in this school subject, the eagerness for affirmation and competition, and the development of a diversified and thorough background of knowledge, skills and attitudes.

Keywords: Geography curriculum, Geography Olympics, Educations for Performance

(27317) ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN GÜNÜMÜZ DÜNYA SORUNLARINA YÖNELİK TUTUMLARI: SİVAS İLİ ÖRNEĞİ

HAKAN KOÇ ¹, ALİ YILMAZ ²

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

² SİVAS MERKEZ KARŞIYAKA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

ylmzali058@gmail.com

20.yüzyıl ve sonrasında dünya da teknoloji, iletişim, eğitim ve ulaşım anlamında olumlu gelişmeler yaşandığı görülmektedir. Dünyada bütün bu olumlu gelişmeler yaşanırken aynı zamanda tüm insanlığı ilgilendiren bölgesel ve küresel ölçekte önemli problemlerinde günümüze büyüyerek geldiği görülmektedir. Bu kapsamda günümüzün en büyük dünya sorunları arasında küresel iklim değişikliği, enerji, açlık, işsizlik, doğal afetler, ırk ve cinsiyet ayrımcılığı, savaş, mezhepsel çatışmalar, çevre kirliliği ve eğitim sorunu kavramları karşımıza çıkmaktadır. Günümüz dünya sorunları eğitimin ayrılmaz bir parçası halindedir. Eğitimin ana hedeflerinden biri de toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli bireyleri topluma bölgesel ve küresel ölçekte entegre etmektir. Uluslararası anlaşmalara göre eğitimden tüm fertler yararlandırılmaktadır. Bireyler yaşadıkları çevrenin doğal ve beşeri coğrafi şartlarından etkilendiklerinden dolayı coğrafya becerilerine sahip olmaları büyük önem arz etmektedir. Bireylerin sahip olduğu coğrafi beceriler günümüz dünya sorunları hakkında tutumlarını oluşturur. Günümüz dünya sorunları; bireyin yakın çevresini ve yaşadığı dünyayı anlamlandırmada coğrafya bilimine yardım eder. Bu çalışmanın amacı Sivas ilinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin günümüz dünya sorunlarına yönelik tutumlarını belirleme ve farklı değişkenlerle olan ilişkisini ortaya koymaktır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evreni Sivas ilinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini Sivas ilindeki eğitim-öğretim faaliyetlerinde bulunan ortaöğretim kurumlarından Uluslararası Şehit M. Murat Ertekin Anadolu İmam Hatip Lisesi, Ahmet Ayık Spor Lisesi, Halil Rıfat Paşa Anadolu Lisesi, Karşıyaka Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Abdülhamit Han Anadolu İmam Hatip Lisesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Bu çalışma için “Günümüz Dünya Sorunları Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Hesaplama aşamasında SPSS 24.0 paket programı içerisinde bulunan tek yönlü ANOVA yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Sivas ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin günümüz dünya sorunlarına yönelik tutumlarına bakılıp çalışmayla birlikte öneriler geliştirilmiştir. Bununla birlikte günümüz dünya sorunlarına yönelik tutumlarının, ülkemizde ve dünyada meydana gelen gelişmeleri hangi kaynaklardan takip ettikleri, cinsiyet, yaş, öğrenim gördükleri lise türlerine, öğrenim gördükleri alan türlerine, öğrenim gördükleri sınıf düzeyine, Türkiye’de ziyaret ettikleri il sayılarına ve aile gelir düzeyleri göre anlamlı farklılıkların bulunup bulunmadığına bakılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, ortaöğretim, dünya sorunları, tutum, Sivas

(27347) SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN LİSE 1 COĞRAFYA DERSİNE TEMEL OLUŞTURMA DÜZEYİ AÇISINDAN ANALİZİ

NAGİHAN ÖZYURT¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

nagihan.ozyrt@outlook.com

Eğitim, hayatın her aşamasında var olan, belli hedefler doğrultusunda gerçekleşen öğrenme sürecidir. Bu sürecin planlı ve programlı bir şekilde işlenmesinin, öğrenmeyi kolaylaştırması beklenir. Belli bir yaşa gelmiş olan bireyin; hayata adapte olmasında, var olduğu toplumu anlamasında, çağın koşullarına ayak uydurmasında gerekli olan bilgi ve becerinin, okullarda sistemli bir şekilde kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu anlamda, eğitimde bilgi ve becerilerin tam anlamıyla kavranması ve kalıcı olması bakımından işlenen konuların devamlılık sağlaması da önemlidir. Buradan hareketle, bu çalışmanın amacı; ortaokuldaki sosyal bilgiler dersinin coğrafya temalı içeriği ile lise 1. sınıf coğrafya dersi içeriğinin, öğretim programları ve ders kitapları üzerinden incelenmesi ve devamlılık açısından analiz edilmesidir. Veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan, sosyal bilgiler dersi öğretim programı (2018) ve ortaöğretim coğrafya dersi öğretim programı (2018) ele alınmıştır. Ayrıca, 2018-2019 öğretim yılı için MEB-TTKB tarafından kabul edilmiş sosyal bilgiler ders kitapları (4, 5, 6 ve 7. sınıf düzeyi) ile 9.sınıf coğrafya ders kitapları da incelenmiştir. Çalışma, tarama modeline göre düzenlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden, doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı incelendiğinde, coğrafya odaklı bir öğrenme alanı bulunmuştur. Bu öğrenme alanı “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanıdır. Bu öğrenme alanı dışında, farklı öğrenme alanlarında da coğrafya ile bağlantı kuran kazanımlar ve konular mevcuttur. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı, her sınıf düzeyinde çeşitli coğrafya konuları üzerinden şekillenmiştir. Ancak bu anlamdaki en önemli bulgu, fiziki coğrafyaya ait temel kavramlara, sosyal bilgiler programında ve ders kitaplarında yer verilmemiş olmasıdır. Ayrıca lise coğrafya programında ön görülen harita becerilerine yönelik olarak, gerek sosyal bilgiler öğretim programında ve gerekse ders kitaplarında, öğrencilere harita okuma becerileri, harita okuryazarlığı ya da harita çizme becerisi kazandıracak doğrudan bir altyapı kazanımı yer almadığı gibi, öğrenci etkinliklerinde de bu tür bir yaklaşıma yer verilmemiştir.

Bunun dışında Lise 1 coğrafya dersinde ise 4 ünite bulunmaktadır. Bunlar; Doğal Sistemler, Beşeri Sistemler, Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler, Çevre ve Toplum üniteleridir. Bu ünitelerin sahip olduğu alt başlıklarla da çeşitli coğrafya konuları programda yer almıştır. Sosyal bilgiler dersinde bireyin yakın çevresi ve ülkesi üzerinden şekillenen konuların bazıları, lise 1.sınıfta dünya genelinden örneklerle devam etmiştir. Bununla birlikte, sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kazanımlarının, lise coğrafya dersine temel teşkil etme düzeyine ilişkin yeni araştırmalarla derinlemesine araştırılmaya muhtaçtır.

Anahtar Kelimeler : Öğretim Programı , Coğrafya Eğitimi, Sosyal Bilgiler Dersi

Analysis of Social Studies Course in Terms of Foundation for Formation in High School 1 Geography Course

Education is the learning process that takes place at every stage of life in line with certain goals. It is expected that this process will be planned and programmed to facilitate learning. An individual who has reached a certain age; adapting to life, understanding the society in which it exists, keeping pace with the conditions of the age, it is aimed to gain the knowledge and skills required in a systematic way in schools. In this sense, it is important to ensure continuity of the subjects covered in terms of understanding and permanence of knowledge and skills in education. The aim of this study is; The aim of this course is to examine the geography-themed content of the social studies course in the secondary school and the content of the first year geography course in the high school through the curricula and textbooks and analyze it in terms of continuity. As the data source, the social studies course curriculum (2018) and the secondary education geography course curriculum (2018), which were published by the Ministry of National Education, were handled. In addition, social studies textbooks (grade 4, 5, 6 and 7) and 9th grade geography textbooks for the 2018-2019 academic year were also examined. One of the qualitative research methods, document analysis method was used. When the social studies curriculum was examined, a geography-oriented learning area was found. This learning area is the "People, Places and Environments" learning area. In addition to this field of learning, there are gains and subjects that connect with geography in different learning fields. The most important finding in this sense is that the basic concepts of physical geography are not included in the social studies program and textbooks. In addition, in terms of map skills envisaged in the high school geography program, both in the social studies curriculum and textbooks, there is no direct infrastructure acquisition that will provide students with map reading skills, map literacy or mapping skills, and this approach is also included in student activities. It was not given. There are 4 units in high school 1 geography course. These; Natural Systems, Human Systems, Global Environment: Regions and Countries, Environment and Community units. With the sub-titles of these units, various geography topics were included in the program. In the social studies course, some of the subjects shaped by the individual's close environment and country continued in the first year of high school with examples from all over the world. However, social studies course curriculum and acquisitions need to be investigated in depth with new researches about the level of foundation of high school geography course.

Key Words: Curriculum, Geography Education, Social Studies Course

(27365) Öğretim Materyali Olarak Coğrafi Terimler Sözlükleri

ERDAL AKPINAR¹, ZEKERİYA FATİH İNEÇ¹

¹ ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

eakpinar@erzincan.edu.tr

Kavram öğretimi son yıllarda araştırmaların giderek yoğunlaştığı alanlardan biridir. Bu durum, kavramların gerek bilimin, gerekse düşüncenin temel yapı taşı olmasından kaynaklanmaktadır. Kavram öğretimi çok boyutlu bir konu olup, bu boyutlardan biri de öğretim materyalidir. Bu kapsam öğretim materyali olarak sözlükler büyük bir öneme sahiptir. Çalışmanın konusunu, liselerde coğrafya öğretiminde kullanılan coğrafi terimler sözlükleri oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda son yıllarda yayınlanmış matbu sözlüklerle birlikte bazı dijital sözlükler dil, üslup, kapsam, görsellik ve bilgi düzeyi gibi kriterler bakımından incelenmiştir. Elde edilen bulgular analiz edilip, yorumlanmıştır.

Kavram, Türk Dil Kurumu tarafından bir nesnenin zihindeki soyut ve genel tasarımı olarak tanımlanmakta; terim ise bir bilim, sanat ve meslek dalıyla ilgili özel ve belirli kavram şeklinde ifade edilmektedir. Terim, tek anlamlı tanımlı yapılmış kelime olup; belirli bir bilimin araştırmacı ve uzmanının zihninde açıklıkla yer tutmuş, olayları ve olguları kısa olarak belirtebilmek için kullanılan sözcüktür. Öğrencilerin yakın ve uzak çevrelerinde meydana gelen olay ve olguları bilimsel bir bakış açısıyla anlayabilmeleri için, bunların ortak özelliklerini ifade eden kavramları zamanında ve etkin bir şekilde öğrenmeleri esastır. Kavram gelişimi dile, sözcüklerin öğrenilmesi ise kavramlaştırmaya bağlıdır. Bu bağlamda, coğrafi kavramların öğretilmesinde, uygun öğretim modelleri ve stratejilerinin etkin bir şekilde kullanımı yanında, bilimsellik ve öğretim materyali standartları gözetilerek hazırlanmış coğrafi terimler sözlüklerinin kullanımı büyük önem taşır.

Sözlükler, kavramlar ve terimlerle ilgili temel başvuru kaynaklarından biridir. Bir sözlüğün işlevi ve başarısı, kelime hazinesinden ziyade, bu kelimeleri hangi düzeyde ve ne şekilde tanımlayıp örneklendirdiğiyle, ihtiyacı hangi oranda karşıladığıyla ilişkilidir. Bu nedenle sözlükler, farklı değişkenlerin birbiriyle uyum içinde çalıştığı bir sistem olarak tasarlanmalıdır. Sözlük yazmak, kitap yazmaktan farklıdır. Çok yönlü üst düzey bir bilgi, beceri ve derinlik ister. Uzun süreli ve kapsamlı taramalar yapmayı gerektirir. Dolayısıyla zor, nitelikli ve yorucu bir iştir. Tüm bunlar konuyu zamanla başlı başına bir disiplin haline getirmiş, *sözlük bilimi* (Lexicography) adı verilen yeni bir bilim dalı doğmuştur.

Coğrafya, tam anlamıyla bir kavramlar ve terimler bilimidir. Sınırları ve ilgilendiği konular çok geniş olduğu için, bazıları doğrudan veya dolaylı olarak fen bilimlerinin alanına da giren yüzlerce kavram içermektedir. Coğrafya biliminde öğrenilmesi ve bilinmesi gereken o kadar çok terim ve kavram vardır ki; bunları açıklamak için çok sayıda coğrafya sözlüğü yazılmış, dijital portallar hazırlanmıştır. Öngör, Sanır, İzbirak ve Atalay bu konuda matbu eseri olan coğrafyacılar arasında bazılarıdır. Tarih itibarıyla en son yazılan coğrafya sözlüğü (2017) ise, Doğanay ve Altaş'ın birlikte kaleme aldığı Coğrafya Bilim Alanları Sözlüğü'dür. Diğer yandan günümüz Türkiye'sinde dijital ortamda tam bir sözlük furçası söz konusudur. Gerek tüzel, gerekse özel kişiler tarafından yayınlanan portallere her gün bir yenisi eklenmektedir.

Tespitlerimize göre piyasadaki matbu sözlüklerin önemli bir kısmı, lisans düzeyinde öğrenim gören coğrafya öğrencilerine, öğretmenlere ve araştırmacılara yöneliktir. Lise öğrencilerinin bunlardan verimli bir şekilde yararlanabilme imkânı pek yoktur. Dijital sözlük piyasası ise başboş ve pedagojik kaygılardan uzak bir görünüm arz etmektedir. Dolayısıyla lise öğrencilerinin düzeyine uygun, görsellerle desteklenen, güzel ve anlaşılabilir bir dille yazılmış, Milli Eğitim Bakanlığı onaylı yeni matbu ve dijital sözlüklere ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya sözlüğü, Kavram öğretimi, Lise eğitimi, Sözlük bilimi

A Critical View to the Geographical Terms Glossaries

Concept teaching is one of the fields that a growing number of researchers have focused on in recent years. This situation originates from the fact that concepts are the basic building blocks of both science and thought. The concept of teaching is a multi-dimensional topic and one of these dimensions is the teaching material. In this context, the Glossaries have great significance as the teaching materials. The topic of the study consists of the glossary of geography terms in geography teaching in high schools. In the study, document review method, which is one of the qualitative research methods, was employed. In this scope, in addition to printed glossaries published in recent years, some digital glossaries have been examined in terms of criteria such as language, style, scope, visuality and level of knowledge. Handled findings were directed to the analysis and interpreted.

The concept is defined as an abstract and general design of an object in mind by the Turkish Language Association; the term is defined as a special and definite concept related to a branch of science, art and profession. The term is a word, which is defined with a single definition, is used in the mind of the researcher and expert of particular science and is used to describe events and facts briefly. For the students understand the events and facts occurred around their near and far surroundings with a scientific viewpoint, it is crucial for them to learn the concepts expressing their common characteristics in a timely and effectively. Concept development depends on language and learning words depends on conceptualization. In this context, in addition to the effective use of appropriate teaching models and strategies, the use of geographical terms glossaries prepared considering scientific and instructional material standards is of great importance in the teaching of geographical concepts.

Glossaries are one of the main references for concepts and terms to be applied. The function and quality of a glossary are not related to the number of vocabulary it includes, but to what level and how it defines and exemplifies these words, and to what extent it meets the need. For these reasons, glossaries should be designed as a system in which different variables work in harmony with each other. Writing a glossary is different from writing a book. It requires versatile high-level knowledge, skills and depth. It also necessitates long-term and extensive scans. So, it is a difficult, qualified and tiring job. In time, all these made the subject discipline, a new branch of science called Lexicography was born.

Geography is a science of concepts and terms. As its boundaries and subjects are very wide, some of them contain hundreds of concepts that directly or indirectly included within the field of science. There are so many terms and concepts in geography that need to be learned and known, to explain these, a large number of geography glossaries were written and digital portals were prepared. Öngör, Sanır, İzbirak and Atalay are some of the geographers, who have the works in this regard. The most recently written geography glossary, considered in terms of history (2017), is the Glossary of Geography Science Areas co-authored by Doğanay and Altaş. Besides, in today's Turkey, there is a complete glossary fury in the digital area. Day by day, new portals are being created by both legal and private individuals.

According to our findings, an important part of the printed glossaries in the market is for the geography students, teachers and researchers studying at the undergraduate level. High school students do not have the opportunity to benefit from them efficiently. Digital glossary marketing demonstrates a status that is free from stray and pedagogical concerns. So, there is a need for new printed and digital glossaries approved by the Ministry of National Education, written in an effective and comprehensible language, supported by visuals, suitable for the level of high school students.

Keywords: Geography glossary, concept teaching, high school education, lexicology.

(26656) HİDROGRAFYA DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN TATLISU KAYNAKLARININ KORUNMASI KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARI

ÖZNUR YAZICI¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

oznuryazici@karabuk.edu.tr

Karalarda mevcut olan yerüstü ve yer altı tatlısuları, Coğrafya alanı içerisinde Hidrografya konularında ele alınmaktadır. Hidrografya dersi, öğrencilerin su sistemlerinin mekanizmasını, işlevini, dengesini, önemini, dağılımını, diğer Yer sistemleriyle ve özellikle canlı yaşamı ile ilişkisini kavramaya, yorumlamaya, analiz etmeye ve eleştirel düşüncelerini sağlamaya yardımcı olan bir derstir. Tatlısuların oluşumunun, özelliklerinin ve öneminin bilinmesi, onların bilinçli kullanılmasına ve korunmasına giden önemli bir adım olacaktır. Yaklaşık dörtte üçü sularla kaplı bulunan yeryüzünde, sadece bünyelerinde çok az miktarda çözünmüş tuz barındıran tatlısular canlılar için elverişlidir ve bunların da kapladığı alan çok sınırlıdır. İklim değişiklikleri ya da iklimsel düzensizliklerden etkilenen ve insanların yanlış kullanımı sonucu gittikçe azalan tatlısu kaynaklarının önemi ise her geçen gün artmaktadır. Dünya nüfusunun önemli bir kısmının temiz tatlısuya ulaşamaması, sınır aşan akarsulara bağlı olarak ortaya çıkan su sorunları, hidroelektrik santrallerin ve barajların ekosisteme olumsuz etkileri, atıklar nedeniyle kirlenen sular, su biyoçeşitliliğinin korunamaması, kuraklığa bağlı göçler, tarımda yanlış su kullanımı, su baskınlarının zararları ve su israfı gibi konular, suya bağlı olarak bugünkü dünyamızın karşı karşıya olduğu başlıca önemli sorunlardandır.

Bu çalışmanın amacı, Hidrografya dersi alan öğrencilerin tatlısu kaynaklarının korunması konusundaki farkındalıklarını ortaya koymaktır. Araştırma olgubilim deseninde tasarlanmış nitel bir çalışmadır. Olgubilim çalışması, güncel bir olayın derinlemesine biçimde belirlenmesine yöneliktir. Araştırmanın çalışma grubunu, Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nde Hidrografya dersini alan 40 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış ve bulgular betimsel olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre öğrenciler; yeryüzündeki tatlısu dağılımının dengeli ve yeterli olmadığı, sulardaki canlı türlerinin zarar gördüğü, suya dair gelecekteki yatırımların önceden plânlanması gerektiği, evsel ve endüstriyel atıkların akarsu ve göllere dökülmesi yerine geri dönüşümle ekonomiye kazandırılması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin tatlısuya yönelik sorunların farkında oldukları, ancak bireysel olarak yapabileceklerinin sınırlı olduğuna inandıkları ve genel olarak çözümü devletten bekledikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre; öğrencilerin aktif rol alabilecekleri sosyal hizmet uygulamalarına, sivil toplum kuruluşlarına ve projelere katılmaya teşvik edilmelerinin yararlı olacağı önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hidrografya, tatlısu, koruma, farkındalık.

THE AWARENESS OF HYDROGRAPHY COURSE STUDENTS ABOUT CONSERVATION OF FRESHWATER RESOURCES

The aboveground and underground freshwaters on the land are handled in Hydrography subjects within the Geography discipline. Hydrography course is a course that helps students to understand, interpret, analyze and think critically about the water systems' mechanism, function, balance, importance, distribution, and relationship with other Earth systems and especially lives of living beings. Known of the formation, properties and importance of freshwater will be an important step towards conscious use and protection of water. Even though almost three-quarters of the Earth's surface is covered with water, only freshwater containing a very small amount of dissolved salt is suitable for living creatures, and its surface area is very limited. The importance of fresh water sources, which are affected by climate changes or climatic irregularities and decreasing as a result of people's overuse, is increasing day by day. Not reaching clean water of a major part of the world's population, water problems due to transboundary rivers, negative impacts of hydroelectric power plants and dams to ecosystems, water contaminated by wastes, inadequacy related to protection of water biodiversity, drought-related immigrations, overuse and misuse of water for agricultural purpose, environmental damage of the floods and wastage of water are among the major problems facing our world today.

The aim of this study is to reveal the awareness of freshwater resources of students taking Hydrography course. The study is designed in phenomenology pattern which is types of qualitative research. Phenomenological studies aim to determine in depth the current events. The study group consisted of 40 students who took Hydrography course at the Department of Geography, Faculty of Letters, Karabuk University. Participants were determined by purposeful sampling method. The data were collected with a semi-structured interview form and the results were analyzed descriptively. According to the findings of the study, students have expressed their opinions that distribution of freshwater on the Earth is not balanced and sufficient, that the species in the water may be damaged by pollution, that the future investments in water should be planned in advance, that domestic and industrial wastes have to be recycled instead of poured into the rivers and lakes. As a result of the study, it is seen that students are aware of the problems related to freshwater, but they do not believe that they can find solutions for many problems on their own, and they generally expect to find solutions from the government. According to these results, it can be suggested that students should be encouraged to participate in social work practices, non-governmental organizations and projects where they can play an active role.

Keywords: Hydrography, freshwater, conservation, awareness.

(26771) KON-TİKİ FİLMİ VE COĞRAFYANIN KURUCU ETKİSİ

MUSTAFA GİRGIN¹

¹ *MSK ÜNİVERSİTESİ*

mirgin@msn.com

Bertrand Russell'ın Eğitim Üzerine Düşünceler (1926) kitabında öğretmenlere Tarih ve Coğrafya derslerinde sinema filmlerini kullanmayı önermesiyle başlayan eğitim ve sinema arasındaki yakınlaşma on yıldır ivme kazanmıştır. Ders kapsamında etkinlik ve ödev olarak film kullanımının öğrencilerin dışsal motivasyonlarını yükselttiğini biliyoruz. Aynı şekilde öğretmen adaylarının coğrafya derslerinde izledikleri filmlerde geçen coğrafi terim ve kavramları bulmaları aynı konuları bir kaynaktan okumaktan ve derste dinlemekten daha etkili olduğu biliniyor. Bu çalışma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesinde coğrafya derslerinde ödev olarak izletilen Kon-Tiki filmi; coğrafyanın kurucu etkisi bağlamında ilişkilendirildiği betimsel bir araştırmadır. Coğrafyanın doğuşundan yakın zamanlara kadar yapılan keşif gezileri coğrafyanın popüler yönlerinden biridir. Dağların, okyanusların ve kutupların keşfi coğrafyacılar tarafından haritalanmasından daha fazla anlam taşır. Keşiflerin ardından Aydınlanma çağı ve sonrasına kadar yaşanan gelişmeler toplumların geçmişi ve geleceği hakkında cevapları bilinen ve bilinmeyen sorulara yeniden tartışmaya açmıştır. Bu çalışma Norveçli kâşif Thor Heyerdahl'ın 1947 yılında gerçekleştirdiği keşif yolculuğu ve buna ilişkin bir yıl sonra yayımladığı Türkçeye de çevrilen Kon-Tiki adlı kitap ve 1950'de çektiği 77 dakikalık belgesel ve 2012'de çekilen 118 dakikalık film coğrafyanın kurucu etkisi yönünden incelenmiştir. İlk kez Mayr tarafından 1954'te tanımlanan kurucu etki geldiği nüfusu temsil etmeyen küçük bir göçmen grubu yeni bir alanda görüldüğünde ortaya çıkar. Coğrafyanın kurucu etki üzerindeki rolü, yeni kolonileri oluşturan bireylerin özelliklerinin oluşan toplumun yapısını belirlemesi ve buna göre evrimleşmesidir. Kâşif Heyerdahl ve arkadaşlarının cevabını aradığı soru, Polinezyalıların Güney Amerika kökenli olup olduklarını ispatlamak değildi. Balsa ağacından yapılan İnka sallalarının seyir yeteneklerini, uzun yolculuklara dayanıklılığını ve yükümü kapasitesini mürettebatıyla birlikte Polinezya'ya gidip gidemeyeceğinin anlaşılmasıydı. Altı kişilik mürettebatıyla sal; 15 m'yi bulan uzunluğu ve 5 m'yi geçen genişliğiyle Peru'dan ayrıldıktan sonra önce Humboldt soğuk su akıntısıyla kuzeye doğru sürüklenerek ardından Güney Ekvator akıntısıyla batıya yönelir ve üç aydan daha uzun bir yolculuk sonunda (8000 km) Fransız Polinezyasındaki resif adalarına ulaşır. Coğrafyanın kurucu etkisi bakımından Polinezyalıların bu yolculuk yapılmadan önce Asyalı olduklarına inanılıyordu. Bu teoriyi değiştirmek isteyen Heyerdahl ve ekibi yöre halkının kullandıkları kelimeler, balıkçılık, giyim-kuşamları ve gelenek-göreneklerinin Güney Amerikalı İnka yerlileriyle benzerliklerini keşfeder. Sonuç olarak anakaraya uzak adalar üzerinde kurucu etki, mesafeye bağlı olarak artan yalıtım nedeniyle güçlenir.

Anahtar Kelimeler : Keşif, Kurucu etki, Coğrafya, Okyanus

FOUNDATION EFFECT OF CON-CLICK FILM AND GEOGRAPHY

The rapprochement between education and cinema has gained momentum for ten years, when Bertrand Russell proposed teachers' use of motion pictures in History and Geography classes in his *Reflections on Education* (1926). We know that the use of film as an activity and homework within the course increases the students' external motivation. In the same way, it is known that teacher candidates find geographic terms and concepts in the films they watch in geography classes are more effective than reading the same subjects from a source and listening in class. In this study, Kon-Tiki film which was shown as homework in geography classes in Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Education; Geography is a descriptive research in which geography is associated with the founding effect. Exploration trips from the birth of geography to the recent times are one of the popular aspects of geography. The discovery of mountains, oceans and poles means more than mapping by geographers. After the discoveries, developments until the Enlightenment and after the years of the Enlightenment led to the discussion of the questions about the past and the future of societies. This study explored the exploratory journey of Norwegian explorer Thor Heyerdahl in 1947 and the book *Kon-Tiki*, which was also translated into Turkish a year later, and the 77-minute documentary shot in 1950 and the 118-minute film taken in 2012, and the founding effect of geography. The founding effect, first described by Mayr in 1954, occurs when a small group of immigrants who do not represent the population they come from are seen in a new area. The role of geography on the constituent effect is that the characteristics of the individuals forming the new colonies determine the structure of the formed society and evolve accordingly. The question that the explorer Heyerdahl and his friends sought was not to prove whether the Polynesians were of South American origin. It was an understanding of whether the Inca rafts made of balsa tree could go to Polynesia with their crew and their ability to ride, withstand long journeys and load capacity. Raft with a crew of six; After leaving Peru with a length of up to 15 m and a width exceeding 5 m, Humboldt first drifts northward with the cold water stream and then heads west with the South Equator stream and reaches the reef islands in French Polynesia for more than three months (8000 km). In terms of the founding influence of geography, it was believed that the Polynesians were Asian before this journey. Wanting to change this theory, Heyerdahl and his team discover the similarities of words, fishing, clothing and traditions used by local people with South American Inca natives. As a result, the constituent effect on remote islands on the mainland is strengthened by increased insulation depending on the distance.

Keywords: Discovery, Founding effect, Geography, Ocean

(26950) Öğretmen Adaylarının Algı ve Görüşlerine Göre Türkiye'ye Komşu Ülkeler

NİLÜFER KÖŞKER¹

¹ *KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ*

niluferkosker@gmail.com

Mekâna ilişkin bilgi edinme, mekânı anlama, yerelden başlayarak küresele doğru genişleyerek artan mekânsal farkındalık ve bilinç, küresel etkileşimlerin giderek arttığı günümüz dünyasının bir gerekliliğidir. Küresel ve bölgesel etkileşimler, kaçınılmaz bir şekilde dünya üzerindeki birçok ülkeyi etkilemektedir. Bu etkileşimler özellikle komşu ülkeler arasında daha yaygın olarak yaşanmaktadır. Dolayısıyla mekânın fiziki, sosyal, kültürel, politik ve ekonomik boyutları ile yakın çevreden başlanarak analiz edilmesi ve buna bağlı olarak mekânsal ilişkilerin yerel, bölgesel ve küresel boyutlarıyla yorumlanabilmesi bir gereklilik haline dönüşmektedir. Dünya üzerindeki çeşitli özelliklere sahip ülkelerin ve kültürlerin tanınması, meydana gelen bölgesel ve küresel değişimlerin mekânsal olarak okunmasını ve analiz edilmesini sağlayacaktır.

Bireyler mekâna ilişkin çeşitli zihinsel örüntü ve imajlara sahiptirler. Bireylerin zihinlerinde oluşturdukları bu örüntü ve imajlar; yerelden başlayarak yaşadıkları ülkeyi, etkileşimde bulunulan ülkeleri ve bu ülkelerle olan ilişkileri anlama, anlamlandırma ve yorumlama becerilerine temel oluşturacaktır. Türkiye gibi çok sayıda komşuya sahip bir ülkede, sınırlarının ötesindeki ülkelere ilişkin bireylerin algı ve görüşlerinin belirlenmesi; yakın çevreden başlayarak mekânı ve mekânsal ilişkileri analiz edebilmelerini sağlayacak doğru ve yeterli bilgilere sahip olmaları bakımından önem taşımaktadır.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının komşu ülkeler hakkındaki algıları, görüşleri ve bu doğrultuda coğrafi bilgi temelinde yeterliliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Eğitim sürecinde öğretmenlerin yakın çevreden başlayarak çeşitli ülke ve kültürlerle ilişkin bilgileri sunma, öğrencilerin zihinlerindeki mekânsal imajları oluşturma ve şekillendirmedeki rolü göz önüne alındığında, öğretmen adaylarının bu bağlamda algılarının, düşüncelerinin ve yeterliliklerinin belirlenmesi, hizmet öncesi süreçte uygun öğretim süreçlerinin düzenlenmesi bakımından önem taşımaktadır.

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu, Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı birinci ve ikinci sınıfında öğrenim gören 90 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, standartlaştırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler nitel betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiş ve tablolar ile görselleştirilmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak, Türkiye'ye komşu olan ülkeleri ve bu ülkelerin Türkiye ile ilişkilerini mekânsal olarak analiz edebilecek bilgi temelinden yoksun oldukları, daha çok kalıp bilgi ve önyargılar üzerinden ülkeler hakkında değerlendirmeler ve tanımlamalar yaptıkları tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının Türkiye'nin çevresindeki ülkeler ve bu ülkelerin Türkiye ile ilişkileri hakkında önyargı ya da kalıp yargılardan uzak, derinlikli ve doğru coğrafi bilgilere ve bu bilgilerin temellendirdiği mekânsal düşünme becerilerine sahip olmaları önem taşımaktadır. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dalında, "Türkiye'nin Komşuları" ve yenilenmiş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programından kaldırılmış olan "Ülkeler Coğrafyası" gibi derslerin zorunlu ders olarak lisans içeriklerine dâhil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayı, coğrafya eğitimi, sosyal bilgiler, Türkiye, komşu ülkeler

Neighbouring Countries to Turkey according to Pre-service Teachers' Perceptions and Opinions

Obtaining information about space, understanding space, increasing spatial awareness and consciousness starting from local and expanding towards global are a necessity of today's world where global interactions are gradually increasing. Global and regional interactions inevitably affect many countries around the world. These interactions are more commonly occurring among neighbouring countries. Therefore, analysis of the physical, social, cultural, political and economic dimensions of the space starting from the close environment and then interpretation of spatial relations with their local, regional and global dimensions have become a necessity. Knowing various countries and cultures around the world will enable spatial reading and analysis of regional and global changes.

Individuals have various mental patterns and images related to space. These patterns and images created by individuals in their minds will form the basis for their skills of understanding, interpretation and making sense of the country they live in, the countries they interact with and the relations with these countries. In a country like Turkey with many neighbours, determining individuals' perceptions and opinions regarding the countries beyond its borders is important for them to have accurate and sufficient information about different countries starting from the closer ones.

In the current study, it is aimed to determine pre-service teachers' perceptions and opinions about the neighbouring countries and then to determine their competences on the basis of their geographical knowledge. Given the role of teachers' presentation of information about different countries and cultures starting from the closer ones in the education process in forming and shaping the spatial images in students' minds, determination of pre-service teachers' perceptions, opinions and competences in this regard is of great importance to organize proper training processes in the pre-service period.

The study group of the current study employing the qualitative research method consists of 90 first and second year students attending the Department of Social Studies Teaching of an education faculty. As the data collection tool, a standardized interview form was used. The data obtained from the interview form were analyzed by using the qualitative descriptive analysis and then presented in tables.

As a result of the analyses, it was concluded that the pre-service teachers generally do not have the knowledge base needed to spatially analyze the neighbouring countries to Turkey and their relationships with Turkey and that they make evaluations and definitions about the neighbouring countries on the basis of their stereotype information and prejudices.

Pre-service teachers' having accurate and unbiased information about the neighbouring countries to Turkey and these countries' relationships with Turkey and having spatial thinking skills based on this information are of great importance. In this regard, it can be suggested that courses such as "Countries' Geography" and "Neighbours of Turkey" should be incorporated into undergraduate curriculums as required courses.

Keywords: Pre-service teachers, geography education, social studies, Turkey, neighbouring countries

(27076) Panoptik Bir Aygıt Olarak Coğrafya Disiplini Üzerine Bir Değerlendirme

NURETTİN ÖZGEN¹

¹ ANKARA ÜNİVERSİTESİ

nozgen@gmail.com

Bilgi güçtür, bilimsel bilgi ise çok daha etkin bir güçtür. Bilimsel bilginin en önemli üretim ve yayılım alanlarından biri de (özellikle örgün) eğitim kurumlarıdır. Eğitim kurumlarının temel amacı, bireyleri belirli bir müfredat programına (aslında belirli bir ideolojiye) uygun şekilde yetiştirmektir. Bu bağlamda okul müfredatı, [özellikle] bilimsel bilgi ve metodolojik uygulamalar üzerinden gerçekleştirilir. Bilimsel bilgi, veri ve bağıntısal özellikler açısından yerel olabilir, fakat metodolojik prensipler açısından evrenseldir ve tüm insanlığa katkı sunmayı amaçlar. Gündelik yaşama dair tüm ilişkisel formları, merak edilen konuları ya da çeşitli problemleri metodolojik yaklaşım ve teknik çözümlerle analiz eder ve çözümler. Nitelikli yaşam ve daha iyi bir gelecek için toplumsal hayatın gelişimine katkıda bulunmaya çalışır. Doğayı anlamak ve anlamlandırmak, topluma dair tüm yapı ve bağıntısal örüntüleri neden- sonuç ilişkisiyle analiz etmek ve açıklamaktır bilim. Bu bilimsel süreçler sonrasında elde edilen çıktı ya da sonuç ise bilimsel bilgidir. Dolayısıyla tüm bu süreçlerde temel hedef, [bilimsel] bir yasa oluşturmak, topluma dair yaşamsal pratikleri geliştirmek ve ilerlemeye alan açmaktır. Toplumsal yaşamı sabote etmek ya da territorial etki alanı oluşturmak değil, tam aksine toplumsal normları korumak, yaşamsal standartları geliştirmek, varsıl olanı paylaşmak ve birlikte yaşama becerisini inşa etmektir. Tüm bu açıklamalar, okul müfredatlarında yer alan, bilimsel bilginin sıklıkla tanımlanan ve sözlüklerde açıklanan karşılığı olarak sunulmaktadır. Oysa gerçek yaşamsal pratikte [elbette ki sosyal bilimlerde], bilimsel bilgi neredeyse tamamen ideolojik bir üretime karşılık gelmektedir. Müspet olduğu kadar menfi, yerel olduğu kadar evrensel ya da rasyonel olduğu kadar irrasyonel bir sonuç ve örüntüyü de içerebilmektedir (20. yy Almanya ve İtalya'sında olduğu gibi). İşte tüm örgün eğitim kurumlarında verilen ve bilimsel bilgi olarak yutturulan tüm bu tanımlamaları üreten temel soru şu: bilimsel bilgiyi üreten, karar veren ve kullanan kim? Cevabı oldukça basit: iktidar. İktidar kavramı, belirli bir güce, kudrete ve etkiye sahip olmayı ifade etmektedir. Bu güç ya da muktedir olma durumu, aynı zamanda bilimsel bilginin sınırlarını belirleyen yegâne karar mercidir.

Bu çalışmada amaç, varsıl ve bilimsel bilgiyi kamufle eden iktidarların ideolojik eksenli hegemonik üretimlerinin coğrafya disiplini üzerinden ve kamusal alanda ne tür dizilimler gösterdiğini eleştirel bir yaklaşımla analiz etmektedir. Mekân bilim olarak coğrafyanın temel ilgi alanlarından biri de, toplumsal düzen ve yaşamsal formların üretimine ilişkin, toplum, kültür, kimlik, aidiyet ve temsiliyetlere dair uygulamaların kamusal alan ve toplumsal normlar üzerinden yeniden okunmasıdır. Buna karşın, söz konusu bu tematik alanları analiz etmek yerine inşa etmek ve kamusal alanla ilgili yeni üretimlere alan açmak, coğrafya bilimini yapmak değil, coğrafyayı inşa etmektir. Böylelikle yapısal eksenli paradigmatic üretimlerle, yeni bellek ve bununla bağıntılı nice kubaşık hafızalar inşa edilir. Böylelikle coğrafya disiplini dâhil olmak üzere, tüm eğitim pratikleri ideolojik güç eksenli yapısal üretimlere mihmandarlık etmek için hazırlanmakta ve buna ilişkin müfredat programları oluşturulmaktadır. Bu bağlamda, kamusal alanda kabul ve rızaya alan açan [aslında dayatılan] bir insicamın üretimine içkin nedenleri coğrafya disiplini kapsamında ortaya koymak ve yapısal formu üreten güç mekanizmasına hayat veren ardıl aygıtları tespit etmek, çalışmanın temel amaçlarından biridir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, beşeri coğrafya, iktidar, mekân, müfredat, okul coğrafyası

AN EVALUATION ON THE DISCIPLINE OF GEOGRAPHY AS A PANOPTIC APPARATUS

Knowledge is power, scientific knowledge is a much more effective power. One of the most important areas of production and dissemination of scientific knowledge is (particularly formal) educational institutions. The main purpose of educational institutions is to educate individuals in accordance with a specific curriculum (in fact, a certain ideology). In this context, the school curriculum is based on scientific knowledge and methodological applications. Scientific knowledge may be local in terms of data and correlative features, but it is universal in methodological principles and aims to contribute to all humanity. The discipline analyses and solves all relational forms, curiosities or various problems related to daily life with methodological approaches and technical analysis. It tries to contribute to the development of social life for qualified life and a better future. Science is to understand and make sense of Nature and to analyse and explain all the structure and correlational patterns of society in a cause-effect relationship. The output or result obtained after these scientific processes is scientific knowledge. Therefore, the main objective in all these processes is to establish a [scientific] law, to develop vital practices in society and to make room for progress. It is not to sabotage social life or to create territorial domains, but to preserve social norms, to improve living standards, to share the wealth and to build the ability to live together. All these explanations are presented as the equivalent of scientific knowledge in school curricula, often described and described in dictionaries. However, in real life practice [of course in the social sciences], scientific knowledge corresponds almost exclusively to ideological production. It can contain as much positive, negative, local as well as universal or rational as well as irrational result and pattern (as in Germany and Italy in the 20th century). Here is the basic question that produces all these definitions, which are given in all formal education institutions and which are swallowed as scientific knowledge: who produces, decides and uses scientific knowledge? The answer is quite simple: power. The concept of power refers to having a certain power, power and influence. This state of power or ability is also the sole decision-maker that sets the boundaries of scientific knowledge. The aim of this study is to critically analyse the ideological axis of hegemonic productions of the powers that camouflage wealth and scientific knowledge through geography and in the public sphere. One of the main areas of interest in geography as a space science is the re-reading of the practices of society, culture, identity, belonging and representation in relation to the production of social order and vital forms through the public sphere and social norms. On the other hand, instead of analysing the thematic areas in question, to build and open space for new productions in the public sphere is not to do the science of geography, but to build the geography. Thus, with paradigmatic productions based on structural axis, new memory and many related memories are constructed. In this regard, all educational practices, including the geography discipline, are prepared to give a place to structural productions based on ideological power, and curriculum programs are developed for this purpose. In this context, it is one of the main objectives of this study to reveal the reasons for the production of a coherent [imposed] space, which gives acceptance and consent in the public sphere within the scope of the geography discipline, and to identify the successive devices that give life to the power mechanism that produces the structural form

Keywords: Geography, human geography, power, space, curriculum, school geography

(27201) COĞRAFYA LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN POLİTİKAYA İLİŞKİN DUYUŞSAL EĞİLİMLERİ İLE DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

BÜLENT AKSOY¹, MURAT ÇINAR²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

baksoy28@gmail.com

Bu araştırma; coğrafya lisans öğrencilerinin politikaya ilişkin duyuşsal eğilimleri ile politik davranışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Politikaya ilişkin duyuşsal eğilim, politik davranış ve politik bilgi düzeyi politik okuryazarlığı oluşturmaktadır. Politik okuryazarlık en dar anlamıyla, siyasal sistemler içerisinde vatandaşların yöneticiler ve alınan siyasal kararlar üzerinde söz sahibi olması demektir. Politik Okuryazarlık, öğrencilere yaşamlarında gerekli olan politika konularını öğretmede kullanılan bir araçtır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Coğrafya lisans öğrencilerinin politikaya ilişkin duyuşsal eğilimlerini ve davranışlarını ölçmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen politika duyuşsal eğilim ölçeği ve politik davranış ölçeği kullanılmıştır. Politika Duyuşsal Eğilim Ölçeği; Politik İlgi, Siyaset ve Coğrafya, Siyasal Katılım ve Politik Etki olmak üzere 4 boyut ve 24 maddeden oluşmaktadır. Politik Davranış Ölçeği İzleyici Faaliyetler, Siyasal Farkındalık, Geçiş Faaliyetleri ve Gladyatör Faaliyetler olmak üzere 4 faktör ve 31 maddeden oluşan bir yapıya sahiptir. Ölçek, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında 10 farklı üniversitede öğrenim gören 507 coğrafya lisans öğrencisine uygulanmıştır. Verilerin analizi SPSS 24 istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonuçları coğrafya lisans öğrencilerinin duyuşsal eğilimler ölçeğinin politik ilgi boyutu puanları ile davranış ölçeği boyutlarından izleyici faaliyetler, siyasal farkındalık, geçiş faaliyetleri ve gladyatör faaliyetler boyutu arasında pozitif yönlü orta, düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Duyuşsal eğilimler ölçeğinin siyaset ve coğrafya boyutu puanları ile davranış ölçeği boyutlarından izleyici faaliyetler boyutu arasında pozitif yönlü zayıf ve anlamlı olmayan bir ilişki; siyasal farkındalık boyutu arasında pozitif yönlü orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki; geçiş faaliyetleri boyutu arasında pozitif yönlü zayıf ve anlamlı bir ilişki; gladyatör faaliyetleri boyutu arasında negatif yönlü, zayıf ve anlamlı olmayan bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Duyuşsal eğilimler ölçeğinin siyasal katılım boyutu puanları ile davranış ölçeği boyutlarından izleyici faaliyetler boyutu arasında pozitif yönlü zayıf ve anlamlı olmayan bir ilişki; siyasal farkındalık boyutu arasında negatif yönlü zayıf ve anlamlı bir ilişki; geçiş faaliyetleri boyutu arasında pozitif yönlü zayıf ve anlamlı olmayan bir ilişki; gladyatör faaliyetleri boyutu arasında pozitif yönlü, zayıf ve anlamlı olmayan bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Duyuşsal eğilimler ölçeğinin politik etki boyutu puanları ile davranış ölçeği boyutlarından izleyici faaliyetler boyutu arasında pozitif yönlü zayıf ve anlamlı bir ilişki; siyasal farkındalık boyutu arasında pozitif yönlü orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki; geçiş faaliyetleri boyutu arasında pozitif yönlü orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki; gladyatör faaliyetleri boyutu arasında pozitif yönlü, zayıf ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre, coğrafya lisans öğrencilerine verilecek politik okuryazarlık eğitiminin öğrencilerin politik tutumlarını geliştirmesi ve gerçek yaşamda davranışa dönüştürecek nitelikte planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Politik okuryazarlık, politik duyuşsal eğilim, politik davranış, coğrafya lisans öğrencileri

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE UNDERGRADUATE GEOGRAPHY STUDENTS' AFFECTIVE TENDENCIES AND BEHAVIOURS RELATED TO POLITICS

This study aims to show the relationship between the undergraduate geography students' affective tendencies and their political behaviours. Political affective tendency, political behaviour and the level of political knowledge constitute political literacy. In the narrowest sense, political literacy means that citizens have a right to comment on the governors and political decisions taken within the political systems. Political Literacy is a tool which is used to teach students the political subjects required throughout their lives. The study has been carried out through the survey method. In order to measure undergraduate geography students' political affections and behaviours; the scale of political effective tendency and the scale of political behaviours which were developed by the researchers were used. The Scale of Political Affective Tendency includes 24 items and 4 dimensions as Political Interests, Politics and Geography, Political Participation and Political Effects. The Scale of Political Behaviours includes 31 items and 4 factors as Following Activities, Political Awareness, Transition Activities and Gladiator Activities. The Scale has been applied on 507 undergraduate geography students from 10 different universities at 2018- 2019 Educational Year. The data were analysed by using SPSS Statistics 24. The result of the study showed that there is a positive, average and significant relationship between the political interest scores of the undergraduate geography *students' affective tendencies scales and following activities, political awareness, transition activities and gladiator activities* within the scope of the scale of behaviours. Considering the politics and geography scores of affective tendencies scale; there is a positive, weak and insignificant relationship between the following activities dimension in the scale of behaviours; while there is a positive, average and significant relationship with political awareness, positive, weak and significant relationship with transition activities and negative, weak and insignificant relationship with the gladiator activities. Considering the political participation dimension scores of affective tendencies scale; there is a positive, weak and insignificant relationship with following activities within the scope of the scale of behaviours; while there is a negative, weak and significant relationship with political awareness, a positive, weak and insignificant relationship with transition activities and positive, weak and insignificant relationship with gladiator activities. Considering the political effects dimension scores of affective tendencies scale; there is a positive, weak and significant relationship with following activities dimension of the scale of behaviours; while there is a positive, average and significant relationship with political awareness; a positive, average and significant relationship with transition activities and a positive, weak and significant relationship with gladiator activities. According to these results; it is suggested that political literacy education which is provided to undergraduate geography students should develop their political attitudes and it should be planned in a quality that can be transferred into behaviour in the real life.

Keywords: Political literacy, undergraduate geography students, political affective tendency, political behaviour.

(27276) YÖK ATLAS VERİ TABANINA GÖRE COĞRAFYA BÖLÜMLERİNİN ETKİ ALANLARI

EREN ŞENOL ¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ, FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ, COĞRAFYA BÖLÜMÜ, GÜRE YERLEŞKESİ, GİRESUN

eren.senol@giresun.edu.tr

Ülkemizde ilk coğrafya bölümü İstanbul Üniversitesi bünyesinde kurulmuş; bunu sırasıyla Ankara, Atatürk, Ege üniversitelerinde açılanlar başta olmak üzere diğerleri izlemiştir. 2000’li yıllara gelindiğinde ülkede, eğitim fakültelerindeki coğrafya öğretmenliği bölümleri de dahil olmak üzere, coğrafya öğretimi yapılan bölüm sayısı 20’yi aşmamıştır. 2006 sonrasında her ilde en az bir Üniversite kurulması ile birlikte bölüm ve program sayısı hızla artmıştır. Halihazırda 45 üniversitede 1’i açıköğretim, 7’si öğretmenlik, 41’i birinci ve 14’ü de ikinci öğretim şeklinde olmak üzere, toplamda 63 coğrafya programında aktif olarak eğitim-öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir.

Yüksek Öğretim Kurumu tarafından, 2015 yılında, üniversite adaylarının sağlıklı tercih yapabilmesini sağlamak adına YÖK ATLAS veri tabanını oluşturmuştur. Bu, internet ortamında erişime açmıştır. İlgili veri tabanında 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında bölümlere yerleşen öğrencilerle ilgili 25 başlık altında çeşitli bilgilere yer verilmektedir. Yerleşen öğrencilerin ikamet ettikleri iller de bunlardan biridir. Eldeki çalışmada YÖK ATLAS veri tabanından yararlanılarak her bir coğrafya bölümüne yerleşen öğrencilerin illere göre dağılımı tablolaştırılmış, haritalanmıştır. Böylece etki alanı geniş ve dar bölümler tespit edilmiştir. Etki alanının genişliği üzerinde kuruluş tarihi, öğretim kadrosu, üniversite ile bölümün marka değeri, kontenjanlar, taban puan ve mesafe gibi faktörlerin rolü araştırılmıştır.

Neticede, tercihler üzerinde hepsinin etkisi olmakla birlikte, en etkili faktörün mesafe olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin buldukları ildeki yada komşu illerdeki programlara daha çok yerleştikleri belirlenmiştir. Küreselleşen Dünya’da bölümlerin etki alanlarının daralması, yerleşmesi üzerinde durulması gereken bir husustur. Çalışmada, öğrenci hareketliliği üzerine de ilginç tespitlerde bulunulmuştur. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde ikamet eden öğrencilerin diğer bölgeleri tercih ettiği, ancak; diğer bölgelerde ikamet edenler tarafından bu bölgelerin daha az tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu durum, tercihler üzerinde doğal, kültürel ve siyasi faktörlerin de etkili olduğunu göstermektedir. Büyükşehirlerde bulunan coğrafya bölümlerinin etki alanının, nüfusu az olan illerde yer alan coğrafya bölümlerine göre daha dar olduğu tespit edilmiştir. Bu ilginç durum, nüfusu az olan illerde öğrenci havuzunun az olması ile ilişkilendirilebilir. Son tespit ise bölümlerin geleceği üzerinedir. Önceki yıllara oranla bölümlerin daha az öğrenci tarafından tercih edildiği ve bunun taban puana yansıdığı görülmüştür. Bölüm mezunlarının kamu ve özel sektörde istihdam olasılığının az olması, yeni açılan bölümler, artırılan kontenjanlar bu durumun sebeplerinden bazılarıdır.

Anahtar Kelimeler : YÖK ATLAS veri tabanı, Etki Alanı, Coğrafya Bölümleri

(27284) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BEŞERİ COĞRAFYA DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

SELMAN ABLAK ¹, ABDULKADIR ERGÜN ², DENİZ ÖZDİVRİK ¹

¹ SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

² SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

anadolucografya1@gmail.com

Sosyal Bilgiler içeriğini tarih, coğrafya, felsefe, psikoloji, antropoloji gibi sosyal ve beşeri bilimlere ait farklı disiplinlerden almaktadır. Bu disiplinlerin de her birinin kendi içerisinde alt dalları bulunmaktadır. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu disiplinlere ve bu disiplinlerin alt dallarından herhangi birine karşı yönelik tutumları, ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan ilgili disiplinlere ait kazanımların öğretilmesini ve öğrencilerin de bu disiplinlere karşı tutumunu ve başarısını etkileyecektir.

Sosyal Bilgiler dersine kaynaklık eden bilim dallarından biri de coğrafya bilimi olduğundan dolayı bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya biliminin alt dallarından biri olan Beşeri Coğrafya dersine yönelik tutumlarını incelemektir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, Sosyal Bilgiler lisans programında yer alan derslerden biri olan Beşeri Coğrafya dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Kılcan, Çetin, Ablak ve Güngür (2019) tarafından hazırlanan ve toplam 24 (yirmidört) maddeden oluşan Beşeri Coğrafya Tutum Ölçeği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Çalışmada :

- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Beşeri Coğrafya dersine yönelik tutumları genel olarak hangi yöndedir?
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Beşeri Coğrafya dersine yönelik tutumlarında cinsiyete göre farklılık var mıdır?
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Beşeri Coğrafya dersine yönelik tutumları ile akademik ortalamaları arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?
- Anne ve babanın eğitim durumu ile Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Beşeri Coğrafya dersine yönelik tutumları arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Beşeri Coğrafya dersine yönelik tutumları Ailenin ikamet ettiği yerleşim birimin türüne göre farklılık göstermekte midir?

Beşeri Coğrafya tutum ölçeği ile elde verilerin belirli değişkenlere göre çözümlemesinde SPSS paket programı kullanılacaktır. Bulguların analiz süreci halen devam etmekte olup, sonuçları ve çıkan sonuçlara ilişkin yorum ve öneriler kongrede sözel olarak ve bu çalışmanın tam metin basımında paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Beşeri Coğrafya, lisans programı, tutum, sosyal bilgiler öğretmen adayları

INVESTIGATION OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES' ATTITUDES TO HUMAN GEOGRAPHY COURSES BASED ON DIFFERENT VARIABLES

Content in Social Studies is generated from different disciplines in social and human sciences such as history, geography, philosophy, psychology and anthropology. These disciplines have their own sub-branches. Therefore, Social Studies teachers' attitudes towards these disciplines and any of the relevant sub-disciplines will affect their teaching in terms of the acquisitions of related disciplines included in the primary education social studies course curriculum as well as students' attitudes towards these disciplines and their achievement.

Since geography is one of the sciences that one of the branches of science that provides resources for Social Studies, this study aimed to investigate social studies teacher candidates' attitudes towards Human Geography, which is one of the sub-branches of the science of geography. Human Geography Attitude Scale, developed by Kılcan, Çetin, Ablak and Güngür (2019) with a total of 24 (twenty-four) items, was used to determine social studies teacher candidates' attitudes towards Human Geography courses included in the Social Studies undergraduate program. The scale was applied to undergraduate students attending the Social Studies Education Department at Sivas Cumhuriyet University Faculty of Education. The study sought answers to the following questions:

- What are the social studies teacher candidates' general attitudes towards Human Geography courses?
- Are there any differences in social studies teacher candidates' attitudes towards the course of Human Geography based on gender?
- What is the relationship between social studies teacher candidates' attitudes towards Human Geography courses and their academic averages?
- What is the relationship between social studies teacher candidates' attitudes towards Human Geography courses and their parents' educational status?
- Do social studies teacher candidates' attitudes towards Human Geography courses differ according to the type of accommodation where their families reside?

SPSS package program will be used to analyze the data obtained with the Human Geography Attitude Scale by focusing on specific variables. The analysis process of the findings is still ongoing and the results, discussion and suggestions regarding the findings will be shared with oral presentations during the congress as well as during the publication of the full study.

Keywords: Social Studies, Human Geography, Undergraduate Program, Attitude, Social Studies Teacher Candidates

(27287) 2006 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programlarında Yer Alan Coğrafya Derslerinin Karşılaştırılması

ABDULKADIR ERGÜN¹, GAMZE ÇİĞDEM²

¹ SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

² SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

anadolucogرافya1@gmail.com

Hangi kademedede olursa olsun eğitim siteminin temelini öğretim programları oluşturmaktadır. Öğretim programları süreç sonucunda varılmak istenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde, içeriklerin öğretilmesinde ve nihayetinde tüm bunların ne kadar sürede yapılması gerektiği konusunda bir rehber vazifesi görmektedir. Bilgi çağı olarak adlandırılan günümüz dünyasında toplumsal, teknoloji ve bilim alanında hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan ve yanı zamanda onun inşasında baş aktör olan eğitim öğretim faaliyetleri de bu değişimden etkilenmektedir. Bu değişimin ilk yaşandığı alanlardan biri öğretim programlarıdır. Zaman içerisinde değişen şartlara uyum sağlamak ve ihtiyaca cevap vermek adına tüm öğretim programlarında olduğu gibi lisans programlarında da zaman zaman değişiklikler yapılmaktadır. Bu değişikliklerin en sonucusu ise 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere Yüksek Öğretim Kurulu tarafından eğitim fakültelerindeki yirmibeş (25) lisans programında yapılarak, gerek içerik gerekse ders türlerinde ve ders saatlerinde değişikliğe gidilmiştir. Değişiklik yapılan bu yirmibeş (25) lisans programlarından biri de Sosyal Bilgilerdir. Bu çalışmanın amacı da 2006 ve 2018 Sosyal Bilgiler Lisans programlarını inceleyerek Sosyal Bilgiler Lisans Programı içerisinde yer alan derslerden biri olan Coğrafya ders sayısında ve saatlerinde meydana gelen değişimleri belirlemektedir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu bağlamda 2006 ve 2018 yıllarına ait Sosyal Bilgiler Lisans programları incelenmiştir. Çalışmada şu alt problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır:

A) 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler lisans programı içerisinde coğrafya bilimine ait hangi dersler yer almaktadır ve bu derslerin program içerisindeki oranı ne kadardır?

B) 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler lisans programı içerisinde coğrafya bilimine ait hangi dersler yer almaktadır ve bu derslerin program içerisindeki oranı ne kadardır?

C) 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler lisans programı ile Coğrafya bilimine ait derslerin sayısında ve ders saatlerinde ne gibi değişiklikler meydana gelmiştir?

D) 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren uygulama konulan Sosyal Bilgiler lisans programı içerisinde yer alan coğrafya bilimine ait derslerin ağırlıkları ilköğretim kademesinde uygulanmakta olan Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan coğrafya grubuna ait dersleri karşılayacak düzeyde midir?

Çalışma sonucunda son değişiklik ile Sosyal Bilgiler lisans programı içerisinde yer alan coğrafya derslerinde hem ders sayısı olarak hem de ders saatleri sayısında bir önceki lisans programına göre bir azalmanın olduğu, bazı dersler müfredattan çıkartılırken bazı derslerin son müfredata eklendiği ve bazı derslerin ise isimlerinde değişikliklerin belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim-öğretim, Coğrafya, Lisans Programı, Sosyal Bilgiler.

COMPARISON OF GEOGRAPHY COURSES IN 2006 AND 2018 UNDERGRADUATE PROGRAMS IN SOCIAL STUDIES TEACHING

At all levels, curriculum is the basis of the educational system. The curricula serve as a guide for achieving the objectives targeted during the process, for teaching content and ultimately for making decisions about the duration for the intended teaching and goal achievement. There are rapid changes in social, technological and scientific fields in today's world which is deemed the information age. Education and training activities, the indispensable part and concurrently the main actor in the construction of social life, are also affected by this change. One of the areas where this change is extensively experienced is the curriculum.

Just like the other educational programs, undergraduate programs also undergo change from time to time in order to adapt to changing conditions and respond to needs. The last of these changes was made by the Council of Higher Education to be implemented in twenty-five (25) undergraduate programs in the faculties of education as of the 2018-2019 academic year and related content; course types and course hours were changed. Social Studies is included among these twenty-five (25) undergraduate programs that have undergone changes. This study aimed to identify the changes in the number and hours of Geography courses which is one of the courses in the Social Studies Undergraduate Program by investigating the 2006 and 2018 Social Studies Undergraduate programs. In this context, the study explored the Social Studies Undergraduate programs of 2016 and 2018 by utilizing the document analysis method, one of the qualitative research methods. In the study, answers to the following sub-problems were sought:

- A) Which geography courses were included in the Social Studies undergraduate program that was implemented from 2006-2007 academic year and what was the ratio of these courses in the program?
- B) Which geography courses are included in the Social Studies undergraduate program that has been put into practice as of the 2018-2019 academic year and what is the ratio of these courses in the program?
- C) What kind of changes have occurred in the number and course hours of geography courses as a result of the Social Studies undergraduate program introduced since the 2018-2019 academic year?
- D) Are geography course weights in the Social Studies undergraduate program applied since the 2018-2019 academic year sufficient to cover the Geography Group courses in the Social Studies curriculum implemented at primary education levels?

Compared to the previous undergraduate program, the study identified a decrease in the geography courses both in terms of the number of courses and the course hours included in the present Social Studies undergraduate program and it was determined that while some courses were removed from the curriculum some others were added and titles of some courses were changed.

Keywords: Education and training, Geography, Undergraduate Program, Social Studies.

(27300) Uygulayıcı Öğretim Üyelerinin Bakış Açısından Coğrafya Lisans Programlarında Arazi Çalışmaları Sorunları ve Çözümleri

YILMAZ ARI¹

¹ BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

yari@bandirma.edu.tr

Her ne şekilde yapılırsa yapılsın arazi çalışmaları tarihsel olarak üniversite coğrafya eğitiminin önemli bir parçası olarak kabul edilir. Hatta bazı araştırmacılar staj eğitiminin tıp ve mühendislik bilimleri için taşıdığı anlamla, arazi çalışmalarının coğrafya için taşıdığı anlamın aynı olduğunu ifade etmişlerdir. Arazi çalışmalarının idari, pedagojik, finansal ve yasal gibi çok çeşitli boyutları vardır. Ancak lisans eğitimindeki arazi çalışmaları ile ilgili akademik çalışmalar oldukça kısıtlı sayıdadır ve var olan çalışmalar çoğunlukla arazi çalışmalarının pedagojik yönü üzerinde durmuştur. Türkçe literatürde konunun arazi çalışmalarının müfredattaki yeri, bu çalışmalarının finansmanı, idari yönü, öğrenim çıktıları ve ölçme ve değerlendirilmesi gibi diğer boyutları ile ilgili çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu çalışma arazi çalışmalarını, Türkiye'deki lisans programlarında arazi çalışmalarını yaptıran uygulayıcı öğretim üyelerinin gözünden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda araştırma şu sorulara cevap aramaktadır: üniversitelerdeki coğrafya lisans programlarında uygulayıcıların bakış açısı ile başarılı bir arazi çalışmasının önündeki engeller nelerdir? Arazi çalışmaları ile ilgili karşılaşılan temel sorunlar nelerdir? Bu sorunların bölümleri, fakülteleri ya da üniversiteleri ilgilendirenleri hangileridir? Uygulayıcı öğretim üyeleri, bu sorunların olası çözümleri konusunda ne düşünmektedir? Bu amaçla hazırlanan bir anket Türkiye'deki Fen-Edebiyat, Edebiyat Fakülteleri, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi coğrafya bölümleri ile eğitim fakültelerindeki Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Coğrafya Anabilim Dallarındaki tüm coğrafya ve coğrafya eğitimi bölümlerine gönderilerek, bölüm ve anabilim dalı başkanlarınca cevaplanması istenmiştir. Ayrıca bölümlerde ya da anabilim dallarında arazi çalışmaları ile özdeşleşen bazı öğretim üyelerine ek olarak telefon mülakatı yapılarak, ek sorular sorulmuş ve böylece yeni veriler elde edilmiştir. Bu nitel veriler yorumlamacı yaklaşımlarla içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuçlar, bölüm ve anabilim dallarında arazi çalışmasının getirdiği yükün eşit ya da ona yakın olarak paylaşılmadığını; öğretim üyelerinin arazi çalışmalarının yasal boyutu ile ilgili önemli sorunlar yaşadığını; arazi çalışmalarının finansmanının birçok üniversitede farklı yollarla sağlanmasından dolayı öğrenci katılım sorunları olduğu; katılım sorunlarının ölçme ve değerlendirmede ek sorunlara yol açtığı; bu sorunların çoğu kere sistematik bir çözüm olmaksızın, uygulayıcı öğretim üyelerinin bireysel inisiyatifleriyle çözüldüğünü göstermektedir. Bütün bu sorunların üstesinden gelebilmek için arazi çalışmalarının finansman, müfredattaki durum, içerik, ölçme ve değerlendirme gibi boyutlarının birlikte düşünülerek, arazi çalışmalarının bölümün öğrenim çıktılarına sağlamadaki rolü netleştirilmeli ve bu role göre hem bölümler, hem fakülteler hem de üniversiteler yeni düzenlemeler yapmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Arazi çalışmaları, coğrafya lisans müfredatı, yüksek öğretimde coğrafya eğitimi.

(27321) Coğrafi bilincin geliştirilmesinde coğrafi işaretli ürünler ve markalaşmanın önemi

AKİF AKKUŞ¹, ALİ MEYDAN²

¹ HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ

² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

alimeydan33@hotmail.com

Mekanı algılamamanın ve mekânsal biliş geliştirmenin pek çok yolu olabilir. Bu yollardan biri de bulunulan mekanla ilgili, mekanın özelliklerini yansıtan, daha çok kültürel özellikleriyle öne çıkan coğrafi işaretli ürünlerdir. Coğrafi işaret kısaca belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren ad veya işaretler olarak tanımlanabilir.

Mekanı algılayabilmek ve mekânsal biliş geliştirmek aynı zamanda coğrafi bilincin geliştirilmesinde de önemli rol oynamaktadır. Bu bakımdan bulunulan mekanla ilgili coğrafi işaretli ürünlerin bilinmesi ve mekanla ilişkisinin kurulması, coğrafya eğitimi alan yüksek öğretim öğrencilerinin coğrafi bilinç geliştirmelerinde etkili olacağı gibi, bu öğrencilerin bilinçlerini yaygın etkide kullanmaları toplumun da bu yönde bilinç geliştirmelerinin yolunu açacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada coğrafi bilincin geliştirilmesinde coğrafi işaretli ürünler ve markalaşmanın öneminin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünde 1. ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden araştırmada yer almaya gönüllü olan 55 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasından yararlanılmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda sorular iki bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde öğrencilerin kişisel özelliklerini ortaya koymaya yönelik sorular ve ikinci bölümde coğrafi bilincin geliştirilmesinde coğrafi işaretli ürünler ve markalaşmanın önemini ortaya koyacak şekilde hazırlanmış sorular sorulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre coğrafya bölümü öğrencilerinin coğrafi işaretler ve markalaşma ile ilgili farkındalıklarının düşük olduğu, memleketleri ile memleketlerine ait coğrafi işaretli ürün ilişkisini kuramadıkları ya da çok fazla farkında olmadıkları, coğrafi işaretli ürünlerin markalaşmada, coğrafi bilinç kazandırmada ve mekânsal farkındalık oluşturmadaki önemi hakkında farkındalıklarının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan coğrafi bilinç geliştirmek açısından coğrafi işaretli ürünlerin tanınmasıyla mekânsal biliş arasındaki ilginin kurulması önem arz etmektedir.

Araştırma sürecinde elde edilen bulgular ve sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiş olup, bu öneriler doğrultusunda öğrencilerin coğrafi bilinç kazanmasıyla coğrafi işaretli ürünlerin sayısının ve tanınırlığının artmasına yönelik çalışmaların artırılmasına yönünde önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi bilinç, coğrafi işaretli ürün, markalaşma

(27399) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDA COĞRAFYANIN YERİ

ONUR YILMAZ¹, AYŞEGÜL PEHLİVAN YILMAZ²

¹ *KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ*

² *ANADOLU ÜNİVERSİTESİ*

onuryilmazahi@gmail.com

Sosyal Bilgilerin faydalandığı bilim dallarından biri olan Coğrafya, insan ve doğa olaylarının mekânsal analizi, doğa ve insan yaşamı arasındaki ilişkinin araştırılması ve sosyal, ekonomik ve çevresel süreçlerin analizini kapsamaktadır. Bu nedenle, bireyin yaşadığı çevreyi analiz edebilmesi, o çevreye ilişkin bilgi sahibi olabilmesi ve çevreye karşı duyarlılık kazanabilmesinin öğretildiği ilköğretim dersi olan Sosyal Bilgiler için coğrafya konuları önem arz etmektedir. Nitekim bireye küçük yaşlarda bu bilgi, beceri ve değer kazandırılmasında öğretmenlere büyük rol düşmektedir. Öyle ki, bilgi, beceri ve değer bağlamında coğrafi kazanımı sağlamamış öğretmenlerin öğrencilere bu kazanımları aktarırken yetersiz kalması kaçınılmazdır. Bu nedenle, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında öğretmen adaylarına verilen coğrafya eğitiminin nasıl şekillendirildiğinin araştırılması önemli görülmektedir. Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında Coğrafya biliminin yerinin nasıl şekillendirildiğinin anlaşılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında Coğrafya konularına ilişkin zorunlu ve seçmeli derslerin nasıl şekillendiği anlaşılmaya çalışılacaktır. Bu amaç kapsamında 2018 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında Coğrafya derslerinin yerinin belirlenmesi beklenmektedir. Araştırma, Sosyal Bilgiler dersi içerisinde konu dağılımı bakımından önemli yer tutan coğrafya konularının eğitimini verecek olan öğretmen adaylarının bu bilgileri hangi dersler aracılığıyla ne kadar öğrendiğini ortaya çıkarması bakımından önem arz etmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmadaki ana dokümanlar Yükseköğretim Kurumunun söz konusu lisans programları için belirlediği müfredatlar ve içerikleridir. Ayrıca Eğitim Fakültelerinin ilgili lisans programlarındaki seçmeli dersler ve içerikleri de doküman olarak çalışmada incelemeye tabi tutulmuştur. Bu alanda yapılacak çalışmalar için yol gösterici bilgiler içermesi dolayısıyla çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın sonucunda 60 adet Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı bulunduğu; Yüksek Öğretim Kurumu tarafından bu programlarda okutulması kararlaştırılan Genel Fiziki Coğrafya, Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya, Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası, Siyasi Coğrafya ve Türkiye Jeopolitiği olmak üzere 5 adet zorunlu Coğrafya dersinin ve genel kültür seçmeli dersleri içerisinde Türk kültür Coğrafyası adında 1 adet seçmeli dersin bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, bu dersler haricinde fakültelerin kendi öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarına göre coğrafya konularıyla ilgili farklı seçmeli derslere yer verdiği araştırmada görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Lisans Programı, Coğrafya, Eğitim Fakültesi

THE CONTENT OF GEOGRAPHY IN SOCIAL STUDIES TEACHING UNDERGRADUATE PROGRAM

Geography, which is one of the branches of science in which social studies are used, includes spatial analysis of human and natural phenomena, researching the relationship between nature and human life, and analysis of social, economic and environmental processes. For this reason, geography issues are important for the Social Studies which is an elementary course in which the individual is taught to analyze the environment in which he / she lives, to have knowledge about that environment and to gain sensitivity to the environment. As a matter of fact, teachers play an important role in providing this knowledge, skill and value to the individual at an early age. In fact, it is inevitable that teachers who did not make geographical gains in the context of knowledge, skills and value are inadequate in transferring these gains to students. Therefore, it is important to investigate how the geography education given to prospective teachers in Social Studies Education Undergraduate Program is shaped. The aim of this study is to understand how the place of Geography is shaped in the Social Studies Education Undergraduate Program. In line with this aim, it will be tried to understand how compulsory and elective courses related to the subjects of Geography are shaped in the Social Studies Education Undergraduate Program. Within the scope of this aim, it is expected that the Geography courses will be determined in the 2018 Social Studies Education Undergraduate Program. The research is important in terms of revealing the extent to which the teacher candidates who will provide the education of geography subjects which have an important place in terms of subject distribution in Social Studies course have learned this information. In the research, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. The main documents in the research are the curricula and the contents of the Higher Education Institution. In addition, the elective courses and their contents in the related undergraduate programs of the Faculties of Education were examined as documents. It is thought that this study will contribute to the literature as it contains guidance information for the studies to be conducted in this field. As a result of the study, there were sixty Social Studies Teacher Programs; by the Higher Education Authority be taught in this program agreed upon General Physical Geography, General Human and Economic Geography of Turkey's Human and Economic Geography of Turkey, Physical Geography, Political Geography and Turkey Geopolitics, including five pieces mandatory geography lessons and the general culture of elective courses It has been determined that there are one elective courses named Turkish Cultural Geography. In addition, apart from these courses, it is seen in the research that faculties have different elective courses related to geography subjects according to their field of expertise.

Keywords: Social Studies, Undergraduate program, Geography, Education Faculty

(27423) Research-based Teaching in Tourism Management Programmes: A Case of Tourism Geography Module

MEHMET SEREMET¹, EMİNE CİHANGİR¹

¹ VAN YYÜ

mseremet@hotmail.co.uk

Geography teaching at higher education level has to be supported by experiential learning activities. Not least because alongside the academic skills, students should gain relevant experience, knowledge and skills. Although many studies in the literature applied this teaching strategy to investigate Geography students' learning experience in the Geography departments. This study was undertaken in Tourism Management Programmes, aiming to reflect a group of student's learning experience who reading Tourism Geography. The student projects focus particularly on such Geographies of Tourism themes as Adrenalin Tourism; Nature-based Tourism; Culture and Heritage Tourism. In teaching process, having delivered three-week teaching in the programme, the main themes have been selected and being matched with the case study areas which are mainly nearby location of Van Lake (e.g. Akdamar island; Bitlis; Adilcevaz; Muradiye Waterfall, Erek Mountain etc.). A team-based approach was implemented to create Project teams from 18 students. Finally, five group has been created, including retake students. The module expects the students to undertake a student-driven project which underlines the Butler's life cycle model into their study and finally create a critical analysis. In order to achieve this, they proposed several techniques to collect data and undertake a fieldwork study in their project. Finally, after fourteen-week experience, they have been allowed to use extra time combine their data and put them into poster presentation. In the second week of June, in Foyer of faculty, the students presented their research results to both the students and academicians alike. This study will therefore present the results of students learning activities while providing a critical account of students' views and the staff perspectives. A set of suggestions were developed to improve lecturers' experience while employing research-based teaching in Geography modules.

Keywords: Tourism Geography, Research-based teaching, Learning and Employability

(27424) Research-based Learning Experience of Post-graduate Students: A case of Van Yuzuncu Yil University

MEHMET SEREMET¹

¹ VAN YYÜ

mseremet@hotmail.co.uk

Research masters programmes (even in vocational subjects) are somewhat different than those of non-thesis and conventional master programmes. This programme expect the student to undertake an independent project and to write a thesis on the relevant subject. Although there is no limit for the word number, it is usually written 10,000 and 20,000 words. This probably expect the students to have a relevant set of skills to undertake project and to write a thesis. However, for vocational subjects, many students do not have relevant research skills and experience to undertake an independent study at the end of their module level stage. As many module's courses work expect the students to undertake library-based research and have presentation. Yet, such skills as teamworking, communication and adaptation have been mainly omitted in teaching programme of post-graduate teaching. This study reflects the experience of postgraduate students who are doing Masters in Tourism Management programme, being involved into Tourism-Geography-driven research projects of the researchers over two summer sessions. The students' role were mainly act as a researcher. In the implementation stage, the students have not mainly involved into the research design process. Yet, in the research planning stage, they have always been part of the team. The study was designed under the qualitative model and phenomenological design. It is therefore important to reflect their experience with a critical perspective and conceptualize the outcomes of research students experience. This study will therefore present the results of interviews which were undertaken with the research-students who are voluntarily involved into the research project of the researcher. The presentation will be finalized with a set of suggestions which might be of relevance to stake-holders of educational community.

Keywords: Research-based learning, geographical fieldwork, post-graduate teaching, vocational education, employability

(27949) 2018 Coğrafya Öğretmenliği Lisans Programlarının Ortaöğretim Coğrafya Programı ile Karşılaştırılması

NİYAZİ KAYA¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

niyakaya@gmail.com

Ortaöğretim kurumlarında 9. ve 10. sınıflarda haftada 2 saat zorunlu olarak okutulan Coğrafya dersi, 10. ve 11. sınıflarda haftada 2 saat seçmeli ders olarak okutulmaktadır. 2017 yılında uygulanmaya konan coğrafya öğretim programına göre doğal sistemler, beşeri sistemler, küresel ortam: bölgeler ve ülkeler, çevre ve toplum ünitelerinde yer alan kazanım, beceri ve değerleri coğrafya öğretmenlerinin, öğrencilere etkin ve etkili bir şekilde kazandırması beklenmektedir.

Coğrafya öğretmenlerinin kendilerinden beklenen bu beklentiye istenen ölçüde yerine getirebilmeleri için iyi bir lisans eğitimi almaları gerekmektedir. Lisans eğitiminin ortaöğretim coğrafya öğretim programında yer alan kazanım, beceri ve değerleri coğrafya öğretmen adaylarına kazandırabilmesi için coğrafya lisans programlarında yer verilen zorunlu ve seçmeli derslerin coğrafya ortaöğretim programını karşılayacak şekilde coğrafya öğretmen adaylarına gerekli bilgi, tutum ve becerileri kazandıracak içerikte hazırlanmış olması beklenmektedir.

Bu araştırmada, betimsel analiz yöntemi dâhilinde doküman analizi tekniği kullanılarak 2018 yılında Yükseköğretim Kurulunca (YÖK) onaylanarak yürürlüğe konan coğrafya öğretmenliği lisans programlarının ortaöğretim coğrafya öğretim programının öngördüğü eğitimin lise öğrenciline verilebilmesi için coğrafya öğretmen adaylarına gerekli bilgi, tutum ve becerileri kazandırma düzeyi değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre 2017 yılında uygulanmaya konan coğrafya programında; 9. sınıflarda doğal sistemler, beşeri sistemler, küresel ortam: bölgeler ve ülkeler, çevre ve toplum ünitelerinde toplam 22 kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 3 tanesi coğrafya'ya giriş, 4 tanesi harita bilgisi, 6 tanesi iklim bilgisi, 7 tanesi yer şekilleri, peyzaj ve arazi kullanım bilgisi, 2 tanesi çevre coğrafyası ile ilgilidir.

10. sınıflarda doğal sistemler, beşeri sistemler, küresel ortam: bölgeler ve ülkeler, çevre ve toplum ünitelerinde toplam 34 kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 8 tanesi yer şekilleri, peyzaj ve arazi kullanım bilgisi, 3 tanesi hidrografya (sular coğrafyası), 3 tanesi toprak coğrafyası, 3 tanesi bitki coğrafyası, 10 tanesi nüfus coğrafyası, 3 tanesi ekonomik coğrafya, 4 tanesi Afetler ve afet yönetimiyle ilgilidir.

11. sınıflarda doğal sistemler, beşeri sistemler, küresel ortam: bölgeler ve ülkeler, çevre ve toplum ünitelerinde toplam 40 kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 10 tanesi çevre coğrafyası , 3 tanesi nüfus coğrafyası, 4 tanesi yer şekilleri, peyzaj ve arazi kullanım bilgisi, 12 tanesi ekonomik coğrafya, 9 tanesi kültürel coğrafya ile ilgilidir.

12. sınıflarda doğal sistemler, beşeri sistemler, küresel ortam: bölgeler ve ülkeler, çevre ve toplum ünitelerinde toplam 34 kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 5 tanesi çevre coğrafyası, 16 tanesi ekonomik coğrafya, 2 tanesi kültürel coğrafya, 11 tanesi siyasi coğrafya ile ilgilidir.

Toplam 132 kazanımın 3 tanesi coğrafya'ya giriş, 4 tanesi harita bilgisi, 6 tanesi iklim bilgisi, 19 tanesi, yer şekilleri, peyzaj ve arazi kullanım bilgisi, 17 tanesi çevre coğrafyası, 3 tanesi toprak coğrafyası, 3 tanesi bitki coğrafyası, 3 tanesi sular coğrafyası, 13 tanesi nüfus coğrafyası, 31 tanesi ekonomik coğrafya, 4 tanesi afetler ve afet yönetimi, 11 tanesi kültürel coğrafya, 11 tanesi siyasi coğrafya ile ilgilidir.

Coğrafya eğitimine ilişkin olarak merkeze alınması gereken temel ulusal belge coğrafya öğretim programıdır. Bu noktayı dikkate alarak bir değerlendirme yapıldığında yeni coğrafya lisans programının ihtiyacı karşılamanın uzağında olduğu görülmektedir. Bunu önleyebilmek için yeni programda kıtalar ve ülkeler, turizm coğrafyası, genel fiziki coğrafya 1, beşeri coğrafya 1, beşeri coğrafya 2, genel fiziki coğrafya 2, coğrafya öğretimi 1, coğrafya öğretimi 2, çevre eğitimi,

Türkiye'nin fiziki coğrafyası, Türkiye'nin beşeri ve ekonomik coğrafyası derslerinin çıkarılması önerilmektedir.

Onların yerine ise kültürel coğrafya, afetler ve afet yönetimi, nüfus (demografi) ve göç hareketleri (demografik değişimler), iklim ve iklim değişikliği, çevresel coğrafya, yer şekilleri, peyzaj ve arazi kullanımı, toprak coğrafyası, sular coğrafyası, bitki coğrafyası, Türkiye'nin coğrafyası ve jeopolitiği, ekonomik coğrafya ve küreselleşme 1, ekonomik coğrafya ve küreselleşme 2 derslerinin konulması önerilmektedir. Bu yönde yapılacak değişiklikler ile coğrafya öğretim programına uygun bir öğretmen eğitimi lisans düzeyinde verilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Öğretmenliği Lisans Programı, Coğrafya Öğretim Programı, Coğrafya Öğretmen Adayı

(27323) Öğretmen Adaylarının Coğrafya Disiplinine Yönelik Metaforlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Nicel Bir Çalışma)

YILMAZ GEÇİT¹, SELAMİ YANGIN¹
¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
yilmaz.gecit@erdogan.edu.tr

Bu çalışmada öğretmen adaylarının coğrafya disiplinine yönelik daha çok hangi metafor kategorilerine yöneldiklerini, hangi demografik öğelerin bu yönelimi etkilediğini ve bu konuda sahip oldukları genel algılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında öğrenim gören 321 öğretmen adayından veriler toplanmıştır. Ölçme aracı iki bölümden meydana gelmiştir. İlk bölümde 10 demografik değişkenle ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğretmen adaylarının coğrafyaya yönelik üretilen metaforlara katılımını ortaya koymasını gerektiren 34 ifade bulunmaktadır. Bu ifadeler, Likert türü olmak üzere 5 seçeneği şekilde düzenlenmiştir. Öğretmen adaylarına sunulan metaforlar, uzman görüşleri doğrultusunda 7 ana kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler, “Yol gösterici bilim olarak coğrafya”, “Yaşam kaynağı bilim olarak coğrafya”, “Tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak coğrafya”, “Yaşanılan mekân olarak coğrafya”, “Bir eğlence boyutuyla coğrafya”, “Çeşitlilik içeren bilim olarak coğrafya” ve “Fayda sağlayıcı bilim olarak coğrafya” olarak belirlenmiştir. Veri analizinde 7 kategoriye göre öğretmen adaylarının cinsiyetleri, öğrenim gördükleri program/bölüm, sınıf düzeyleri, akademik not ortalamaları, yerleşim birimleri, coğrafi bölgeleri, mezun oldukları lise türü, izledikleri TV programları, sosyal medya kullanma durumları, anne ve baba eğitim düzeyleri açısından karşılaştırmalarda non-parametrik testlerden Mann Whithney-U testi ile Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının bölüm, sınıf, akademik not ortalamaları, sık izlenen televizyon programları ve sosyal medya kullanımları ile belirlenen kategoriler arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Öte yandan daha uzun süre yaşanılan yerleşim birimi, ikamet edilen coğrafi bölge, mezun olunan lise türü, anne ve baba öğrenim durumları değişkenlerinde ise istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, metafor, sosyal bilgiler öğretmen adayları, sınıf öğretmenliği adayları.

INVESTIGATION OF PRESERVICE TEACHERS' METAPHORS OF GEOGRAPHY DISCIPLINE IN TERMS OF SOME VARIABLES (A QUANTITATIVE STUDY)

In this study, it has been aimed to reveal which metaphor categories that preservice teachers mostly focus on geography discipline, which demographic variables affect this orientation and their general perception. Data were collected from 321 preservice teachers studying in Primary School Teaching and Social Studies Teaching programs. The measuring tool consists of two parts. In the first part, there are questions about 10 demographic variables. In the second part there are 34 phrases that require preservice teachers to demonstrate their participation in the metaphors produced for geography. These phrases arranged as Likert type with 5 options. The metaphors presented to preservice teachers were grouped under 7 main categories according to expert opinions. These categories are “Geography as a guiding science”, “Geography as a source of life science”, “Geography as a combination of complementary elements”, “Geography as a living space”, “Geography as an entertainment dimension”, “Geography as a diversity science” and “Geography as a beneficial science”. In the data analysis, the gender of the preservice teachers according to 7 categories, the program / department, class levels, academic grade point average, settlement units, geographical regions, the type of high school they graduated, the TV programs they watched, their social media usage status, and the education level of the parents Mann-Whitney-U test and Kruskal Wallis test were used. According to the findings, a significant difference was determined between the preservice teachers' department, class, academic grade point averages, frequently used television programs and social media usage and the categories determined. On the other hand, no statistically significant difference was found in the variables of settlement area, geographic region of residence, type of high school graduated and mother and father education status.

Key Words: Geography, metaphor, social studies preservice teachers, primary school preservice teacher

(26284) Establishing Professional Development Framework for Teachers Promoting Disaster Education and School Safety: A Recent Practice from Miyagi, Japan

Takashi ODA¹

¹ MIYAGI UNIVERSITY OF EDUCATION, SENDAI, JAPAN

oda.tak@staff.miyakyo-u.ac.jp

Programs specifically designed to provide pre-service and in-service teachers with disaster education and school safety are still limited in Japan. The tragedy causing the death/missing of 74 students and 10 teachers from 2011 tsunami at Okawa Elementary School in Ishinomaki, Miyagi, triggered huge national discussion on the need for disaster education for teachers both pre-service in higher education and in-service in national and local teacher training centers. The development of such teacher training programs at universities faces several challenges: faculty members generally have wide discretion on the contents of their courses; and national teacher training programs must comply with regulations and standards for licensing, making curriculum reform a challenging task. Nonetheless, teacher training courses in Japan, which can bring together a variety of scholars from the arts and the sciences on one relatively small campus, are well positioned to develop comprehensive programs.

Miyagi University of Education (MUE) is one of Japan's 11 national colleges of education chartered in 1965 whose predecessor school was founded in 1873. With over 140 years of contribution to regional teacher training, MUE now serves as vital global hub for institutes of higher learning in the Tohoku (northeastern) region with active involvement as member in UNESCO Associated School project, United Nations University's RCE (Regional Centres of Expertise) Greater Sendai Chapter, and ProSPER.Net, to address global challenges through Education for Sustainable Development (ESD).

Although MUE has been actively promoting DRR after the 2011 Great East Japan Earthquake hit its region, such as requiring all pre-service students to take a one credit (30 hour) mandatory basic DRR education course, the University takes further action to play roles in promoting DRR through school education. 311 Disaster Risk Reduction Learning Institute for Educators (311 DRR-LIFE) is established recently as MUE's campus-wide research and training institute. Based on the experience and lessons derived from 2011 disaster, the Institute serves as a national hub where pre-service and in-service teachers learn about the past disasters, and promote disaster risk reduction (DRR) education for future generations to acquire knowledge and skills to protect own lives and survive together. A variety of empirical research is conducted for the effective implementation of DRR, and DRR trainings and workshops are provided in collaborations with national and global partners.

Geographers may play significant bridging roles in developing and implementing the DRR training for educators. This presentation presents efforts made in pre-service and in-service training in Miyagi prefecture and presents some policy changes and practices for disaster education locally and discuss possible framework toward more institutionalized curriculum development.

Keywords: disaster, education, school safety, management, pre-service, in-service, teacher-training

(26701) Öğretmen Adaylarının Güçlü Gelecek ve Güçlü Coğrafya Eğitimi İmajlarının İncelenmesi

YAVUZ DEĞİRMENCİ¹

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

degirmenci67@gmail.com

Günümüzde her alanda yaşanan gelişmeler doğal ve beşeri ortamları çeşitli açılardan etkilemektedir. Bu etkinin olumlu yönleri olduğu gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Ancak bu durum insanoğlunun daha yaşanabilir ortamlara olan ihtiyacını değiştirmemekle birlikte günümüzde bu ortamlara duyulan gereksinimlerin daha fazla arttığı gözlenmektedir. Doğal ortam ve çevreyle barışık, refah seviyesi yüksek, gelir dağılımının dengeli olduğu, insan haklarının daha fazla önemsendiği, adil ve dünya barışının hâkim olduğu bir gelecek herkesin beklentileri içerisinde yer almaktadır. Bu beklentileri karşılamak için küresel ve çoklu bir bakış açısına sahip olmakla birlikte, eğitime ve özellikle coğrafya eğitimine önemli sorumluluklar düştüğü söylenebilir. Dolayısıyla güçlü bir geleceği oluşturmada anahtar bir rol üstlenecek olan öğretmen adaylarının güçlü gelecek ve güçlü coğrafya eğitimi algıları önemli görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının gözüyle onların zihin dünyalarındaki güçlü gelecek ve güçlü coğrafya eğitimi imajlarının incelenmesidir. Bu amaç kapsamında araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılının bahar döneminde bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde, sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 125'i bayan, 64'ü erkek olmak üzere toplam 189 katılımcı ile yürütülmüştür. Araştırma nitel yaklaşıma dayalı olarak tasarlanmış ve öğretmen adaylarının görüş ve düşünceleri yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Çalışmada ulaşılan veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının zihin dünyalarında; nitelikli, ilgi ve yeteneğe göre mesleki eğitimin olduğu, demokratik ve insan haklarına saygılı, çalışkan ve üretken bireylerin yetiştiği, gençlerin önemsendiği, öğretmenlere gereken değerler verilerek nitelikli öğretmenlerin yetiştirildiği, savaşların olmadığı ve dünya barışının hâkim olduğu bir güçlü gelecek tasarlarken, güçlü coğrafya eğitimi için ise yerinde gezi-gözlemlerin yapıldığı, doğal ortam ve yaşamla iç içe bir coğrafya eğitiminin olduğu, coğrafya derslerinde daha fazla teknoloji ve görsel metotların kullanıldığı, derslerin düz anlatım yerine eğlenceli ve ilgi çekici içeriklerle donatıldığı, ezberden uzak, merak uyandırıcı ve keşfetmeye dönük tekniklerle desteklenmiş, gerekli araç-gereç ve donanımla birlikte uygulamaya dönük coğrafya eğitiminin olması gerektiğini dile getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Güçlü Coğrafya Eğitimi, Güçlü Gelecek, Öğretmen Adayları

Examining the Prospective Teachers's Powerful Future and Powerful Geography Education Images

Today, the developments in every field affect the natural and human environments in various aspects. This effect has negative aspects as well as positive aspects. However, although this situation does not change the need of human beings for more habitable environments, it is observed that the requirements for these environments are increasing today. A future that is in harmony with the natural surrounding and environment, has a high level of prosperity, has a balanced income distribution, human rights are more respected, equality and world peace prevails is within the expectations of everyone. Although it has a global and multiple perspective to meet these expectations, it can be said that education and especially geography education have important responsibilities. Therefore, powerful future and powerful geography education perceptions of prospective teachers who will play a key role in creating a powerful future are considered important. The aim of this study is to examine the images of powerful future and powerful geography education of prospective teachers. Within the scope of this aim, the research was carried out with a total of 189 participants, 125 female and 64 male, who were studying in the social sciences, classroom and science teaching departments of a state university's education faculty in the spring semester of 2018-2019 academic year. The research was designed based on qualitative approach and the opinions and thoughts of the prospective teachers were collected through a semi-structured interview form. The data obtained in the study were analyzed by content analysis technique. According to the findings of the research It was determined that prospective teachers designed a powerful future where there is qualified, professional education according to interest and ability, democratic and human rights are respected, hardworking and productive individuals are raised and world peace prevails without wars. In addition they stated that for a powerful geography education, there should be an on-site geography education where there is observation. And also they stated that for a powerful geography education there should be an application oriented geography education which is intertwined with the natural environment and life, where more technology and visual methods are used with the necessary tools and equipment.

Key Words: Powerful Geography Education, Powerful Future, Prospective Teachers

(26703) Öğretmen Adaylarının Yön Algılarının İncelenmesi

MEMET KUZEY¹, YAVUZ DEĞİRMENCİ¹

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

memetkuzey@bayburt.edu.tr

İnsanlar dünya üzerinde var olduklarından beri bir mekân üzerinde yaşamakta ve yaşamsal faaliyetlerini bu mekân üzerinde sürdürmektedirler. Bu faaliyetleri gerçekleştirirken yön kavramını kullanarak buldukları mekânları diğer mekânlar ile ilişkilendirip zihinlerinde soyut mekânlar oluşturmaktadırlar. Böylece gerçek mekân ile zihinsel mekân arasındaki bağlantıyı kurmuş olmaktadır. Bu durum insanların mekânı daha iyi algılamasına ve mekân içerisinde daha güvenli bir şekilde faaliyetlerini sürdürmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu gereksinim yön faaliyetlerini tarihsel süreç içerisinde geliştirmiş ve çeşitlendirmiştir. Geniş bir alana yayılan bu faaliyetler doğa, gökbilim, alet, trafik işaret levhaları ve sosyal yaşam levhaları gibi başlıklar adı altında gruplandırılabilir. Bu yöntemler, insanların dünya üzerindeki her hangi bir yeri diğer yerler ile ilişkilendirilmesinde; ana ve ara yön, sağ, sol, ileri, geri, ön, arka, ekvator, paralel, meridyen, enlem, boylam, koordinat sistemi ve konum gibi kavramları kullanmaktadır. Yön, insanların günlük yaşamda sürekli kullandıkları ve en çok ihtiyaç duyulan kavramlardan birisidir. Bu nedenle ilk eğitim kademelerinden itibaren bireylere kavratılmaya çalışılan ve farklı disiplin alanlarının müfredatlarında yer bulan bir kavramdır. Dolayısıyla bireylere küçük yaşlardan itibaren kazandırılmaya çalışılan yön kavramının öğretmen adayları tarafından nasıl algılandığı önemli görülmektedir. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının yön kavramına yönelik algılarını metaforlar yoluyla incelemektir. Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılının bahar döneminde, Türkiye’de bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 113’ü bayan, 61’i erkek olmak üzere toplam 174 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmada çalışma grubunun yön algılarıyla ilgili görüş ve düşünceleri ise tek cümleden oluşan bir görüşme formuyla toplanmıştır. Daha sonra ulaşılan veriler içerik analizine tabi tutularak çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğretmen adayları yön kavramına yönelik genellikle olumlu metaforlar geliştirdikleri görülmüştür. Bununla birlikte katılımcılar yön kavramına yönelik toplam 81 geçerli metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcılar yön kavramını genellikle güneş, yol, kutup yıldızı, pusula, ışık, kitap, saat, insan, anne, hedef ve öğretmen kavramlarıyla ilişkilendirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Yön Algısı ve Kavramı, Öğretmen Adayları, Metafor

INVESTIGATION OF THE PERCEPTION PERCEPTIONS OF TEACHER CANDIDATES

People have been living on a space since they existed in the world and they continue their vital activities on this space. While carrying out these activities, they use the concept of direction to associate their spaces with other spaces and create abstract spaces in their minds. Thus, they establish the connection between real space and mental space. This plays an important role in helping people perceive the space better and continue to operate in a safer way. This requirement has developed and diversified direction activities in the historical process. These activities can be grouped under the titles of nature, astronomy, tools, traffic signs and social life signs. These methods, people anywhere in the world to connect with other places; main and intermediate directions, right, left, forward, backward, front, back, equator, parallel, meridian, latitude, longitude, coordinate system and uses the concepts such as position. Direction is one of the most needed concepts that people constantly use in daily life. For this reason, it is a concept which is tried to be taught to individuals from the first education levels and found in the curriculums of different disciplines. Therefore, it is important to see how the concept of direction, which is tried to be gained to individuals from an early age, is perceived by prospective teachers. The aim of this study is to examine the perceptions of prospective teachers about the concept of direction through metaphors. Research the spring term of 2018-2019 academic year, the faculty of social studies education at a state university in Turkey and 113 women studying in class teaching departments, 61 were conducted with a total of 174 teachers, including men. Phenomenology, which is one of the qualitative research methods, was used in the study. In the study, the opinions and thoughts of the study group about the direction perceptions were collected with a single sentence interview form. Then, the data reached were analyzed by content analysis. According to the findings of the study, it was seen that prospective teachers generally developed positive metaphors for the concept of direction. However, it was determined that the participants produced 81 valid metaphors for the direction concept. In addition, it was seen that the participants generally associate the concept of direction with the concepts of sun, path, polar star, compass, light, book, clock, human, mother, target and teacher.

Keywords: Direction Perception and Concept, Prospective Teachers, Metaphor

(26794) TÜRKİYE'DE COĞRAFYA ÖĞRETMEN ADAYLARI İLE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: BİR BETİMSSEL ANALİZ ÇALIŞMASI

ÂDEM SEZER¹, CENNET ŞANLI²

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM FAKÜLTESİ

² PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

adem.sezer@usak.edu.tr

Eğitimde öğretmen ve öğretmenlik mesleğinin önemi yadsınamaz. İyi bir eğitimden bahsedebilmek için, iyi yetişmiş öğretmenlere ihtiyaç vardır. Bu nedenle öğretmen adayları ve onların aldığı eğitim önemlidir. Coğrafya eğitimi açısından da aynı durum geçerlidir. Coğrafya öğretmeni adaylarının nasıl bir eğitim aldıkları, mesleki yaşantıya nasıl hazırlandıkları ve mesleğe ilişkin yeterliliklerinin ne olduğu gibi sorulara verilecek cevaplar öğretmen eğitiminin durumunu açıklamaya yardımcı olacaktır. Bu sorulara cevap vermek için coğrafya öğretmeni adaylarının konu edildiği veya katılımcısı olduğu araştırmalara bakmak gerektiği düşüncesiyle Türkiye’de Coğrafya öğretmeni adayları ile yapılmış akademik çalışmalara ilişkin bir analiz yapılması amaçlanmıştır. Böylelikle Türkiye’deki coğrafya öğretmeni eğitiminin adaylar boyutuna ilişkin durumun ne olduğunun ortaya konulabileceği ön görülmektedir. Araştırma tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Veriler doküman inceleme yöntemi ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analiz, araştırılmak istenen farklı olay ve olgular hakkında özet bilgi elde edebilmek için sıklıkla başvurulan bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Araştırma 2002-2019 yılları arasında Türkiye üniversitelerinde yapılmış ve YÖK Ulusal Tez Merkezi kataloğuna kayıtlanmış lisansüstü tezler ile ULAKBİM veri tabanından ulaşılabilen makaleler ile sınırlandırılmıştır. Bu sınırlılık içerisinde 13 lisansüstü tez ve 51 makale araştırmada incelemeye alınmıştır. Veri analizi sürecinde *yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır, araştırmaların konusu ve problemi nedir, araştırma yöntemine göre dağılımı nasıldır, tercih edilen örneklem/araştırma grubu nedir, hangi veri toplama araçları kullanılmıştır* sorularına cevap aranmıştır. Analizlerin yapılabilmesi için araştırmacılar tarafından EXCEL’ de bir form geliştirilmiştir. Formda çalışmanın türü (tez/makale) adı, yılı, amacı, örnekleme/çalışma grubu, yöntemi, veri toplama aracının yazılacağı bölümler oluşturulmuştur. Araştırma kapsamındaki çalışmalar öncelikle detaylı bir şekilde okunarak ve belirlenen bölümlere ilişkin veriler forma işlenmiş daha sonrada tablo ve grafiklere dönüştürülerek bulgular elde edilmiştir. Araştırma sonucunda coğrafya öğretmenleriyle yapılan ilk çalışmanın 2002 yılında yapıldığı 2010 yılından sonra bu çalışmaların hızlı bir ivme kazandığı; yapılan araştırmalarda genel eğilim olarak coğrafya öğretmeni adaylarının çeşitli değişkenlere ilişkin görüşlerinin alınması amaçlandığı; bu çalışmalarda çoğunluklu tarama yönteminin kullanıldığı, çalışmaların ağırlıklı olarak eğitim fakültesi coğrafya öğretmeni adaylarıyla ve bir üniversitede örneklemindeki coğrafya öğretmeni adayları gerçekleştirildiği; yapılan araştırmalarda veri toplama aracı olarak görüşme ve anket formunun benimsendiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda alan yazına katkı sağlayacağı düşünülen birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Coğrafya eğitimi, Coğrafya öğretmen adayı, Coğrafya öğretmenliği, Coğrafya bölümü

The Investigation of Study Conducted with Preservice Geography Teachers in Turkey: A Descriptive Analysis Research

The importance of teacher and teaching profession cannot be undoubtedly denied in the education system. Well-trained teachers are needed in order to reach a good education level. Therefore, pre-service teachers and their education processes have play important roles during this period, which prevails in geography education. Such responses of pre-service geography teachers against questions those are how they have been trained, how they are prepared for professional life and their proficiencies related to the profession will help explain the situation of teacher training. It is aimed to perform an analysis that includes academic studies conducted with preservice geography teachers in Turkey to find out answers to the mentioned questions on the basis of the previous studies in which preservice geography teachers are considered as a subject or participants. Thus, it has been suggested that situation of geography teacher training in Turkey regarding preservice teachers can be determined. The study was carried out in accordance with the survey model. Data were collected by document review method. The obtained data were subjected to descriptive analysis which is regarded as a common method in order to get summary information about the different events and phenomena to be investigated. This research is limited to master theses carried out universities in Turkey and registered in Council of Higher Education Thesis Center involving between 2002 and 2019, and articles accessed by the Turkish National Academic Network and Information Center database. Within this scope, 13 master theses and 51 articles were included in the study. Throughout the data analysis process, some questions are attempted to seek an answer those are distribution of the studies regarding years, the subject and problem of the studies and their distribution with regard to research method, determination of preferred sample/research group and data collection tools. In order to make the analyses, a form was developed in EXCEL by the researchers. The form consists of the several sections that are type of the study (thesis / article), name of the study, year, purpose of the study, sample/study group, method and data collection tool. The studies related to the literature were firstly examined in detail and the data dedicated to identified sections were transferred into the form and, later, the findings were created by converting them into tables and graphs. As a result of the research, the first study conducted with geography teachers was made in 2002 and the number of these studies has been considerably increased after 2010; a common tendency which is aimed to take preservice geography teachers the opinion about various variables was found in the studies conducted; survey method was generally used in these studies and they were conducted mainly with preservice geography teachers from the faculty of education and preservice geography teachers from a university sample; it was determined that interview and questionnaire form was adopted as data collection tool in the researches. In the light of these findings, some suggestions which are thought to contribute to the literature are presented.

Keywords: Geography, Geography education, Preservice Geography teacher, Geography teaching, Geography department

(27168) Osmanlıdan Günümüze Öğretmen Okullarında Coğrafya Öğretmen Eğitimi: İstanbul Darülmualimîn'i (Çapa Öğretmen Okulu) Örneği

ZİYA İNCE¹

¹ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ

ziyaince@hotmail.com

Eğitim ve öğretim sistemlerinin en temel unsurlarının başında öğretmenlik mesleği gelmektedir. Öğretmenliğin birçok tanımı olmakla birlikte en genel tanımı; devletin eğitim, öğretim ve yönetim ilgili verdiği görevleri ele alan ve özel uzmanlık alanlarına sahip bir meslek olarak tanımlanabilir. Bu açıdan öğretmen; gelişen bilgi çağının insanı, toplum nezdinde itibar ve bilgi birikimi sahibi olan, bilgiye ulaşmada yeniliklere açık, bilgi ve görgüyü genç nesillere aktarma yeteneğine sahip, gençlerin gönlüne hitap eden, örnek tutum ve davranış sergileyen insandır.

Günümüzde öğretmenlik mesleğini icra edebilmek için öğretmen adaylarına yüksek öğretim kurumlarında özellikle eğitim fakültelerinde genel kültür, pedagojik formasyon ve özel alan eğitimi verilmektedir. Bu eğitim ile çağın ihtiyaçlarını karşılayabilecek tam donanımlı öğretmenlerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Osmanlı döneminde örgün eğitim kurumlarında öğretmenlik mesleğinin ilk karşılığı, sıbyan mekteplerinde görev yapan *muallimler* ve medreselerde görev yapan *müderrisler* ile karşımıza çıkmaktadır. Batıda Fransız devrimi ile başlayan öğretmen yetiştirme fikri, Osmanlı Devleti'nde 1848 yılında öğretmen yetiştirmeye yönelik ilk kurum olan Darülmualimîn'nin açılması ile kendine yer bulmuştur. Bu kurum daha sonra değişik isimlerde ve kademelerde varlığını Cumhuriyet döneminde de sürdürmüş ve 2014 yılında okulun fen lisesine dönüştürülmesi ile öğretmen yetiştirmedeki misyonu son bulmuştur.

Ülkemizde eğitim tarihinde ve öğretmen yetiştirme konusunda büyük öneme sahip olan Darülmualimîn'in, coğrafya öğretmenlerinin yetirilmesindeki katkısı bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu amaçla hazırlanan bu araştırma nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Coğrafya öğretmeni yetiştirmeyi konu alan bu çalışmada 19.yüzyıldan başlayarak günümüze kadar geniş perspektiften genel olarak öğretmen yetiştirme konusunda, özeldense coğrafya öğretmeni yetiştirme hususunda neler yapıldığı, ne gibi başarıların elde edildiği incelenmiştir. Bu konuda derinlemesine analizler yapılmak için kurumdaki coğrafya kitapları ve programları, yardımcı kaynaklar, istatistikler ve diğer belgeler incelenmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında; Darülmualimîn'in bilinen adıyla Çapa Öğretmen Okulunun coğrafya öğretmeni yetiştirmede İstanbul Üniversitesindeki coğrafya hocalarının da katkısı ile başarılı olduğu, ülkenin her bölgesindeki okullara öğretmen yetiştirdiği, coğrafya ders kitapları hazırladığı ve okutulan müfredatın hazırlanmasına önemli katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya öğretmeni, Darülmualimîn, Çapa Öğretmen Okulu, Öğretmen yetiştirme, eğitim tarihi.

(26983) Teacher-training for Disaster Education: Approaches in Yamagata University

Yoshiyuki MURAYAMA¹

¹ YAMAGATA UNIVERSITY

murayama@e.yamagata-u.ac.jp

Fostering of teachers who can contribute to disaster education and management at school is still one of the issues pertaining to disaster risk reduction in Japan even after 2011 Tohoku Earthquake Disaster. The faculty members including geographers and a geologist in Yamagata University introduced a new course subject to address this issue, and the curriculum coordinator of the faculty decided to offer the new class entitled 'Introduction to School-based Disaster Education and Management: Guidance for Pre-service Teachers' for under-graduate students in the course of teacher-training as a compulsory course in 2015. The subject consists of 15 lessons; introduction (1), geosciences as basics of natural disasters (8), and school-based disaster education and management as practical skills (6). Four specialists from Yamagata Observatory of the Japan Meteorological Agency (JMA) and a principal of an elementary school in Yamagata City have given each lesson since 2015. The course evaluation by the students reveals the achievements and challenges from the course.

Generally, disaster education is focused on teaching practical skills to avoid risks of natural hazards and to respond to the impact. Suzuki (2007) suggested that disaster education should include basics of natural disasters in addition to the existing practical skills study. The basics involve causal structure of natural disasters that contains not only natural hazards (geophysical events) as triggers of natural disasters but also the local conditions (social and physical conditions) as predisposing factors. The subject in Yamagata University was planned along with the concept. As the existing studies have shown that landforms are essential as indices of physical conditions to natural disasters, the course includes basic geomorphology, such as alluvial plain prone to flooding and strong shaking.

Most of the students hoping to become a teacher of elementary school are not very familiar to geosciences. Therefore, the lessons of geosciences including geomorphology had been planned so as to be suitable for the students, and have been improved year by year based on the comments by the students.

The result of the course evaluation by the students showed that the overall score has been generally good. Some students described that the class should be offered to the teachers-to-be forever. However, some other students said that lessons of geosciences were still difficult for them. We need to improve the lessons, and to seek minimum essentials of geosciences including geomorphology as basics of natural disasters.

Keywords: Teacher-training, School-based Disaster Education and Management, Basics of Natural Disasters, Geomorphology

(26973) ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERİN COĞRAFYA EĞİTİMİNDE STEM YAKLAŞIMIYLA YARATICILIK BECERİSİ GELİŞTİRME: AĞAÇ PROTOTİPİ TASARIMI

SÜMEYRA TEMİZHAN¹

¹ YENİMAHALLE BİLİM VE SANAT MERKEZİ

smyrtmzhn@gmail.com

Özel yetenekli bireyler akranlarına göre daha üst performans gösteren bireylerdir. Dolayısıyla özel yetenekli bireylerin eğitiminde onların normal okullarında deneyimlemedikleri konularda onların üst bilişsel beceri odaklı ve yaparak yaşayarak öğrenmelerine imkan veren öğretim ortamları tasarımlarına ihtiyaç vardır. Ayrıca özel yetenekli bireylerin eğitiminde multidisiplinerlik de özel yetenekli bireylerin üst bilişsel becerileri için gereklidir. Öte yandan multidisipliner uygulamalar adına STEM (bilim, teknoloji, mühendislik, matematik entegrasyonu) yaklaşımı da son yıllarda ülkemizde önem kazanmıştır. Bu araştırma da STEM yaklaşımıyla üç boyutlu ağaç prototipi tasarımıyla özel yetenekli bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla bu çalışmada coğrafya eğitiminde özel yetenekli bireylerin öğretim ortamlarının zenginleştirilerek yaratıcılık becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın problem cümlesi 'STEM yaklaşımıyla üç boyutlu ağaç prototipi tasarımıyla özel yetenekli bireylerin yaratıcılıkları nasıl geliştirilebilir?' olarak yapılandırılmıştır. Araştırma özel yetenekli bireyler eğitiminde öğretim ortamlarının farklılaştırılmasında öğretmenlere ve araştırmacılara rehberlik edecek olması sebebiyle önemlidir.

Araştırmada 2018-2019 öğretim yılında Ankara'da özel yetenekli bireylerle eğitim yapan bir kurumda 20 özel yetenekli öğrenci ile kendi araştırmacı öğretmenleri tarafından yürütülmüştür. Öğrencilerin araştırmaya katılımı gönüllüdür. Araştırmanın katılımcılarının 10'u kız 10'u erkektir. Araştırma nitel bir çalışmadır ve desen olarak durum çalışması kullanılmıştır.

Araştırmanın uygulama sürecinde ilk önce ağaçlar ve ağaçların önemi hakkında öğretmen ve öğrenciler bilimsel tartışma yürütmüşlerdir. Daha sonra öğrenciler Hama boncuklarıyla STEM yaklaşımı temelinde üç boyutlu ve doğa da var olmayan kendi ağaç prototiplerini yapılandırmışlardır. Tasarımı yaparken farklı renkte boncuklar kullanılmıştır. Bu boncukları kalıplara dizmişlerdir. Dizilen boncuklar daha sonra preslenerek şeklin sabitlenmesi sağlanmıştır. Veri toplama aracı olarak çalışma yaprakları ve katılımcı gözlemci gözlem notları kullanılmıştır. Öğrenciler çalışma yapraklarına tasarladıkları prototipin özelliklerini yazmışlardır. Veriler içerik analizi ve betimlemelerle çözümlenmiştir. Araştırmanın veri toplama araçları olarak öğrencilerin yapılandırdıkları prototipler, bu prototiplere dair açıklamaları ve katılımcı gözlemci gözlem notları kullanılmıştır. Böylece veri üçgenlemesi sağlanmıştır. Araştırmanın veri toplama araçlarının kapsam geçerliğini sağlamak için araştırmacının yanı sıra alan dışından farklı bir alan eğitimi uzmanı tarafından da kontrol yapılmıştır.

Araştırma sonucunda öğrencilerin STEM yaklaşımıyla tasarladıkları üç boyutlu ağaç prototiplerinin dünyadakilerden farklı özelliklere, yetişme yeri ve işlevine sahip olması sebebiyle öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirdiği söylenebilir. Öğrencilerin oluşturdukları prototipler: ağacın yetiştiği yer, ağacın işlevi, ağaç ile ilgili tutum çıktıları ve süreç ile ilgili tutum çıktıları şeklinde kategorilendirilmiştir. Ağacın yetiştiği yer olarak; asteroit, sualtı, farklı gezegen, uydu, magma, yeraltı, hava (gökyüzü), kutup, karadelik şeklindedir. Ağacın işlevi olarak; farklı meyve ve sebze, demir üretimi, farklı çiçek, ışık saçma, adaptasyon, su üretimi, ağaç üretimi, hayvan üretimi, enerji üretimi şeklinde belirlenmiştir. Ağaç ile ilgili tutum çıktıları; ağacın yetişmesinin önemi, ağaç israfının önlenmesi, ağaç yetiştirmeye saygı duyma şeklindedir. Süreç ile ilgili tutumlar ise eğlenerek öğrenme şeklindedir. Katılımcı gözlemci gözlem notlarıyla ulaşılan sonuçta, öğrenciler STEM yaklaşımıyla üç boyutlu ağaç prototipi tasarımı vakit alıcı ve zorlayıcı bulmuşlar, gerçek hayatla kıyaslayınca ağaç yetiştirme sürecinin çok daha fazla vakit aldığına önemini kavramışlar. Ayrıca öğrencilere sürecin farklı geldiği ve sürecin ilgi çekici olduğu söylenebilir. Araştırmanın önerisi olarak özel yetenekli bireylerin eğitimi alanında çalışan eğitimcilere kendi öğretim ortamlarını zenginleştirmelerinde farklı temalı prototip çalışmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Özel yetenek, özel yetenekli bireylerin eğitimi, coğrafya eğitimi, ağaç prototipi, yaratıcılık becerisi

ENHANCING GIFTED STUDENTS' CREATIVITY VIA STEM IN GEOGRAPHY EDUCATION: DESIGNING TREE PROTOTYPE

Gifted students are individuals who perform better than their peers so it is needed to design learning environments which give make gifted students learn by doing and living on the topics they have not experienced at their normal schools. Also multidisciplinary applications are needed for gifted students' upper-cognitive skills. On the other hand, STEM approach (science – technology – engineering – mathematics integration) has become important nowadays at our country on behalf of multidisciplinary applications. In this research, it was aimed to make gifted students design 3D tree prototypes on the basis of STEM approach so to enhance their creativity. For this purpose, it was also aimed to enhance gifted students' creativity skills through enrichment of geography teaching environments of gifted.

The research problem was: 'How could gifted students' creativity be enhanced by the help of 3D tree prototypes on the basis of STEM approach?'

The guidance of the research for gifted students' teachers and researchers for the enrichment of the gifted was the importance of the study.

This research was conducted on 20 gifted students educating at a school for gifted in 2018-2019 academic year in Ankara province by the gifted students' own teacher. The gifted students were willing for this research. Ten of the participants were female and the others were male. The research conducted on the basis of qualitative research design and the method was case study.

In the application process of the research, firstly discursive patterns were made among gifted students and the teacher about trees and their importance. Then the gifted students constructed their own tree prototypes which were not alive in real life on the basis of STEAM by using HAMA beads. Different colored beads were used through the constructions. The gifted students gave shape by putting the beads on blocks. The beads were made stable so the shape by pressing. Worksheets and participant observer notes were used as data collecting tools. The gifted students wrote the characteristics of their prototypes on worksheets. Data was analyzed by content analysis and descriptions. The student constructed prototypes were also used as data collecting tools in addition to the explanations of the prototypes and participant observer notes. So data triangulation was provided too. The data collecting tools' content validity was checked not only by the researcher but also an expert working outside of the field.

At the end of the research it could be said that the gifted students creativity was enhanced by their 3D tree prototypes based on STEM approach which were different from world's in the name of their characteristics, their growing places, and also their functions. The categories were the growing place of the trees, the trees' functions, the attitudes towards trees, the attitudes towards all the process. Asteroid, underwater, different planet, satellite, magma, subterranean, sky, pole, black hole were the growing place of the trees. Different vegetables and fruits, iron producing, different flowers, lightening, adaptation, water producing, tree producing, animal producing, energy producing was the functions of the trees. The importance of making a tree growing, suppressing tree wastes, respect for making a tree growing was the attitude outputs for trees. The attitudes for the whole process were learning by amusing. The gifted students found constructing 3D tree prototype based on STEM approach, time-taking and difficult according to participant observer notes. They were aware of the difficulty of a real tree growth by comparing the whole process with the real life. Also the gifted students found the process different and motivating.

As a suggestion of the research, it could be offered to educators working on the field of gifted education to think on different prototypes for further enrichments for gifted.

Key words: Giftedness, the education of the gifted, geography education, tree prototype, creativity skill

(26177) “Where can we store the solid waste of our community?” Attitudes and opinions of undergraduate students in Greece about a socio-environmental planning issue using GIS.

GERASIMOS KONSTANTAKATOS¹, DIMITRIOS VANDARAKIS²,

¹ *DEP. OF PRIMARY EDUCATION, NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS*

² *HELLENIC CENTRE FOR MARINE RESEARCH*

gkonst@primedu.uoa.gr

Geospatial technologies including remote sensing and mapping tools have become critical to our economic success and governance in fields such as the management of natural resources and risk management. School Geography plays a leading role in pupils' geospatial literacy. The inclusion of modern geospatial tools contributing to the geographic mapping and analysis of the Earth and human societies in school geography curricula, increase students' environmental awareness by helping them interact with major environmental problems and development challenges. Moreover, the aforementioned tools allow them to explore how these issues are related to their everyday lives and their impact on the quality of the physical and social environment.

The aim of our research was to investigate students' opinions and attitudes towards a socio-environmental planning issue, concerning solid waste management, through (sophisticated modern technologies such as Geographic Information Systems (GIS)). As a case study, the aim of finding appropriate Municipal Waste Landfills (landfill) at county level has been selected. Municipal Solid Waste Management (MSWM) is one of the major environmental challenges in developing countries. Many efforts to reduce and recover the wastes have been made, but still land disposal of solid wastes is the most popular one. Finding an environmentally driven landfill site is a challenging task. GIS has proved to be an asset, by visualizing the real solid waste question and facilitating the spatial design through mapping. GIS guarantee responsible and successful environmental management, which is necessary to protect and restore the natural environment in order to automate processes, to transform environmental management operations, to create new knowledge, and to support decisions. School of Geography and environmental education encourage the understanding of how people interact, modify and conserve their environment.

This research took place during the 5th semester of the Department of Civil Engineering Educators. Thirteen (13) undergraduate students, who attended the course “Applied Geographical Information Systems” (13 weeks) were involved in this research.

Data collection tool comprises an open-ended questionnaire designed for this purpose. Consequently, our research question was: “How do you think geographical information system can be used as a decision support tool for planning solid waste management?”. To evaluate the data, the methodology of content analysis was used.

During the final exams (Applied Geographical Information Systems) at the end of the semester, a question was given to the students in order to choose the most suitable location for a waste landfill using the appropriate variables through GIS software. Then an open-ended questionnaire was answered concerning different stages of this procedure and if/how GIS helped the students decide.

The first results of the research show positive attitudes and opinions of the undergraduate Greek students about a socio-environmental planning issue using GIS. Specifically, students believe that GIS lead to easy spatial data analysis (OR processing) as well as that they help speed up time in the decision making procedure. Our final results will be presented at the conference, where we hope to discuss our conclusions as well.

Keywords : Geographical Information System, Municipal Solid Waste Management, Geographical and Environmental education

(26666) Behavioral and Cognitive Impacts of GIS Use in Secondary Classrooms

BOB KOLVOORD¹, EMÍLY PETERSON², ADAM GREEN³, DAVID UTTAL⁴

¹ *MSC 4116, JMU*

² *AMERICAN UNIVERSITY*

³ *GEORGETOWN UNIVERSITY*

⁴ *NORTHWESTERN UNIVERSITY*

kolvoora@jmu.edu

The use of geospatial technologies, such as GIS, in primary and secondary classrooms has long been advanced as a way to engage students and build their spatial thinking skills. While anecdotal stories of student success abound, there have been few studies that have tried to assess the actual impact of GIS use on spatial thinking and problem solving.

In this presentation, we will discuss our work in conducting such a study with students participating in classes with extended GIS use across an academic year, the Geospatial Semester. This program is offered to students in Virginia, Oregon and Illinois in the United States, and participating students learn various geospatial tools and techniques. The class culminates with an extended project driven by student interest.

We recruited students from the Geospatial Semester and an academically equivalent cohort who had no GIS experience. All participants were in their final year of secondary school. At the start and end of the school year, we gave all students a battery of tests, including Mental Rotation and Embedded figures to assess their spatial thinking, the Spatial Habits of Mind Inventory (SHOMI), surveys to assess childhood activities, and scenarios where we videotaped their answers and assessed their use of spatial language and gesture. We also took a subset of students from each group to Georgetown University where we used the functional MRI (fMRI) instrument to gauge changes in cognition and brain function over the year.

We will share results from our study and describe the impact that the extended use of geospatial technology had on the Geospatial Semester students. Preliminary results show increased capabilities in problem-solving, more efficient spatial thinking strategies, more use of spatial language, transfer of spatial strategies to non-spatial tasks, and augmented cognitive connectivity. We'll put these results in context and share implication for classroom practice. We'll also discuss our current study looking at the length of classroom exposure to GIS required to see some of these changes.

Keywords : spatial thinking, GIS, education, secondary schools, geospatial technologies

(26895) Öğretmen ve Aday Öğretmenlerin Coğrafya Öğretiminde CBS Kullanma Yeterlilikleri

HASAN ÇUKUR ¹, SELAHATTİN AKŞİT ², HEDİYE ARZU GÖKÇE GÜNDÜZOĞLU ¹

¹ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

² PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

harzugokce@gmail.com

Bu çalışmanın amacı; coğrafya öğretmen ve öğretmen adaylarının, öğrencilere karmaşık gelen mekân-insan etkileşimini, sorgulamadan uzak, anlatım yöntemiyle aktarılan sıkıcı monoton bir ders yerine; CBS yöntem ve teknikleri kullanarak etkili bir coğrafya öğretimi gerçekleştirme inançlarını ve yeterliliklerini ortaya koymaktır. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), yazılım ve donanımlar marifetiyle, belli yöntem ve tekniklerle mekâna ait bilgileri; konum ve zamana bağlı olarak analiz eden, sentezleyen, haritalayan ve raporlayan bilgi sistemlerinin bütünüdür. CBS ile mekâna ait bilgilerin, zamana bağlı olarak değişimini, sürekli yeni veriler ile güncelleyip anlık raporlar ve tematik haritalar üretmek mümkündür. Bugün bu sistem sayesinde; otomobillerde konum belirleme cihazlarıyla istenilen adrese çok kolay ulaşabilmek, metroda inilecek istasyonu takip etmek, uçakta varılacak hava limanına kalan mesafe ve zamanı öğrenmek çok kanıksadığımız bir durum/hizmet haline geldi. Hatta son yaşanan yerel seçim sürecinde, her bir yerleşim alanına ait anlık sonuç bilgilerine yine medya üzerinden tanıklık edildi. CBS ile ilgili bu kadar farklı hizmetler yaşamımızın ayrılmaz bir parçası olmuşken; bu aracın Coğrafya öğretiminde kullanılmıyor olması düşünülemez. Bu nedenle çalışma gelecek nesillerin yetiştirilmesinde önemli görevler üstleneceği kabul edilen öğretmen ve öğretmen adaylarının gelecekteki bireyin gereksinimlerine karşı farkındalıklarının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Türkiye’de Coğrafya öğretimi bağlamında CBS’nin kullanılma durumuna bakıldığında, ilk ve orta öğretim kurumlarında yalnızca CBS’nin ne olduğunu açıklayan tanımlayıcı bilgiler bulunmaktadır. Yükseköğretim kurumlarında (Coğrafya Bölümleri ve Eğitim Fakülteleri Coğrafya Öğretmenliği ABD’nda) ise CBS yazılım ve donanım olarak tanıtılarak küçük çaplı bazı çalışmalar yapılarak öğretilmeye gayret edilmektedir. Yani CBS öğretilmekte; “CBS ile öğretim” gibi bir çalışma yükseköğretim kurumlarında bile yaygın biçimde uygulanamayışı öğretmen ve adayları için en büyük problemlerdir.

Çalışma nitel bir araştırma olarak dizayn edilmiştir. Araştırma için coğrafya öğretmenleri ve adaylarına 5 sorudan oluşan açık uçlu anket formları web ortamında kendilerine yönlendirilmiştir. Dönüş yapan 17 katılımcının anket formları içerik analizine tabii tutulmuştur. Analizler sonucunda, katılımcıların CBS’yi coğrafya öğretiminde kullanabilme yeterliliklerinin olduğunu, ancak fiziksel ortam ve zaman konusunda çekincelerini belirtmişlerdir. CBS’yi daha çok harita okuma, harita hazırlama ve beşeri coğrafya (Ulaşım, yerleşme, turizm vb.) konularında kullanabileceklerini ifade etmektedirler. Bu haliyle CBS, Bilgisayar Destekli Kartografya (BDK) boyutunda kalmaktadır. Asıl CBS’nin sorgulama, analiz gibi kısımları; öğretmen ve öğretmen adayları tarafından bile henüz fark edilmemiş durumdadır.

Bu nedenle fakülte ve bölüm düzeyinde CBS eğitimi sırasında sorgulama ve analiz kısımlarına daha çok önem verilmesi, zaman ayrılması önerilebilir. Böylece Coğrafya öğretmenleri sanayinin ve/veya yerleşim alanlarının “uygun yer seçimi analizi” veya sorgulamaları ile doğru tercihlerin nereleri olabileceğini; öğrencilere buldurabilir, keşfetmelerini sağlayabilir. Liselerde öğrencilere konuyu anlatmak, belletmek yerine keşfetmelerini sağlamak, Coğrafya Bilimine çok daha uygun bir yöntem olacaktır. Bu da ancak CBS’nin öğretim aracı olarak kullanılmasyla mümkündür.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, coğrafya öğretimi, CBS, mekân, insan

Proficiency of Teacher Candidates in using GIS in Geography Teaching

The aim of this study is to demonstrate the beliefs and competencies of performing an effective geography teaching by using GIS methods and techniques; instead of a boring, monotonous lecture, which is transferred from the geography teachers and prospective teachers to the environment-human interaction, which is complicated to the students, without questioning, through narrative method. Geographic Information Systems (GIS) is a software and hardware set that, through the specific methods and techniques of the site information; it is a set of information systems that provides the analysis, synthesis, maps and reports based on location and time. With GIS, it is possible to produce instant reports and thematic maps by constantly updating the data of the environment with the new data. Today, due to this system; with the location determination devices in the cars to reach the desired address very easily, to follow the station on the subway, the distance to the airport and the time to reach the airport has become a situation / service that we are very familiar. Even during the last local election process, instant results of each settlement were witnessed through the media. While such different services about GIS have become an integral part of our lives; it is unthinkable that this tool is not used in geography teaching. Therefore, the study is important for determining the awareness of prospective teachers and prospective teachers who will assume important roles in raising future generations. When we look at the situation in Turkey in the context of the use of GIS in teaching geography, there are only descriptive information explaining what the GIS is in primary and secondary schools. In the higher education institutions (Geography Departments and Faculties of Education, Geography Teaching Department), GIS is introduced as software and hardware about which some efforts are made to teach. GIS is taught; but “Teaching with GIS” is the most common problems for teachers and prospective teachers are unable to apply widely even in higher education institutions.

The study was designed as a qualitative research. For the research, open-ended questionnaires consisting of 5 questions were directed to the geography teachers and prospective students on the web. The questionnaires of 17 returning participants were subjected to content analysis. As a result of the analysis, participants stated that they have the ability to use GIS in geography teaching, but they have reservations about the physical environment and time. They state that they can use GIS mostly on map reading, map preparation and human geography (transportation, settlement, tourism, etc.). As such, GIS remains in the size of a Computer Aided Cartography (CAD). But parts of GIS such as inquiry and analysis are not noticed even by teachers and prospective teachers.

For this reason, it is advisable to give more attention to inquiry and analysis during GIS education at the faculty and department and to devote time. Thus, Geography teachers can find out where the right choices can be by “proper site selection analysis” or questioning of industry and / or residential areas; and they can make students discover. In high schools, it will be a much more appropriate method for the students to explain the subject instead of memory. This is only possible by using GIS as a teaching aid.

Keywords: Geography, geography teaching, GIS, space, human

(27125) Ortaöğretim Coğrafya Öğretiminde Web Tabanlı Coğrafi Bilgi Sistemi Uygulamalarının Kullanımı

FATİH OCAK ¹, ÖMER ÜNSAL ²

¹ ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

² İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

oomer.unsal@gmail.com

Mekânın fiziki ve beşeri özelliklerini inceleyen coğrafya bilimi, ortaöğretimde öğrencilere çeşitli coğrafi beceriler kazandırarak mekân algılarını geliştirmeyi hedeflemektedir. Böylelikle öğrenciler karşı karşıya kaldıkları/kalacakları mekânsal sorunların çözümünde etkin rol oynayabileceklerdir. Zaman ve mekân yaklaşmasının yaşandığı günümüzde, mekânsal veriler günlük hayatta daha yoğun olarak kullanılmaktadır. Yoğun ve karmaşık olan bu verilerin işlenerek bilgiye dönüştürülmesinde bilgi teknolojilerinin önemi büyüktür. Ortaöğretim coğrafya öğretim programı da bu kapsamda yenilenecek öğrencilere coğrafi becerilerin aktarılmasında coğrafi bilgi teknolojilerinden faydalanılması gerektiğine değinmektedir. Ancak ülkemizde, ortaöğretim düzeyinde CBS'nin kullanılması için gerekli olan temel bileşenlerden donanım, yazılım ve yetişmiş insan yönünden önemli eksikler bulunması CBS kullanımının istenilen düzeye ulaşmasına engel olmuştur. Bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler CBS alanında da önemli değişimlere neden olmuş, bulut teknolojilerinin gücü ile kişisel bilgisayar ortamında yapılan çalışmalar internet ortamına taşınmıştır. Donanım ve yazılım ihtiyacı duymadan bir web tarayıcı üzerinden kullanılabilen web tabanlı CBS uygulamaları, masaüstü yazılımlardan çok daha kolay kullanımı sayesinde çok sayıda kullanıcıya ulaşılabilir kapasitesine sahiptir. Yine günümüzde akıllı telefon teknolojisinin de neredeyse herkes tarafından kullanılır olması zaten internet aracılığıyla erişilebilen çalışmalara erişimi daha da kolaylaştırmış ve hatta arttırmıştır. Bu avantaj sayesinde yapılan çalışmalara interneti olan herhangi bir cihazdan zaman ve mekân kısıtlaması olmadan erişmek mümkün olmaktadır. Bu çalışmada Esri firmasının kullanıma sunduğu bulut mimaride, yani web ortamında çalışan ArcGIS Online teknolojisi kullanılmıştır. ArcGIS Online bir bulut CBS teknolojisidir. Bu teknoloji, bulutta konuşlandırılmış çevrimiçi (online), iş birliğine dayalı bir web CBS yapısını barındırır. ArcGIS Online ile 2D (2 boyutlu) web haritaları ve 3D (3 boyutlu) haritaları görüntülemek, kullanıma hazır haritalar, coğrafi veriler, katmanlar ve hazır mekânsal analizleri kullanarak coğrafi çalışmalarda kullanılacak web tabanlı haritalar ile web uygulamalarını oluşturmak ve ilgili olan diğer paydaşlarla bu web haritası ve web uygulamalarını paylaşmak mümkündür. ArcGIS Online'ın bu tür özelliklerinin kullanıldığı bu çalışmada ArcGIS Online üzerinden ortaöğretim coğrafya ders kazanımlarına örnekler verilerek web tabanlı CBS uygulamalarının ortaöğretim düzeyinde kullanımı ortaya konmaya çalışılmıştır. Böylelikle öğrencilerin coğrafya derslerinde derse etkin katılımının sağlanması, mekânsal düşünme kabiliyetinin geliştirilmesi, mekân algılarının artırılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Web CBS, Coğrafya Öğretiminde CBS, Mekansal Düşünme, CBS Eğitimi

Use of Web Based Geographic Information System Applications in Secondary Geography Teaching

Geography science, which examines the physical and human characteristics of earth, aims to develop spatial perceptions by providing students with various geographical skills in secondary education. Thus, students will be able to play an active role in solving the spatial problems they face and will face. Today, where time and space convergence takes place, spatial data is used more intensively in daily life. Information technologies are of great importance in the processing of these dense and complex transform data into information. The secondary geography teaching curriculum is renewed within this scope and it is mentioned that geographic information technologies should be utilized in transferring geographical skills to students. However, prevented the use of GIS to reach the desired level the lack of important components in terms of hardware, software and trained human being, which are necessary for the use of GIS at secondary level, in Turkey. Developments in information technologies have led to significant changes in the field of GIS and the work carried out in the personal computer environment with the power of cloud technologies has been transferred to the internet environment. Web-based GIS applications, which can be used via a web browser without the need for complex hardware and software, are capable of reaching a large number of users thanks to its much easier use than desktop software. Today, the use of smart phone technology by almost everyone has already made it easier and even increased access to the work accessible via the internet. Thanks to this advantage, it is possible to access the work done from any device with internet without time and space restrictions. In this study, ArcGIS Online technology, that is used in cloud architecture and web environment, which is offered by Esri company, is used. ArcGIS Online is a cloud GIS technology. This technology accommodates an online, collaborative web GIS structure deployed in the cloud. It is possible with ArcGIS Online, view 2D and 3D web maps and web map apps, create web-based maps and web applications that can be used in geographic studies using ready-to-use maps, geographic data, layers and ready-made spatial analyzes, and share these web map applications with relevant stakeholders. In this study, which uses such features of ArcGIS Online, the use of web-based GIS applications at secondary level has been attempted by giving examples of secondary school geography course gains. In this way, it is aimed to ensure the active participation of the students in geography classes, to improve the spatial thinking ability and to increase the perception of space.

Keywords: Web GIS, GIS in Geography Teaching, Spatial Thinking, GIS Education

(24991) ÖĞRETMEN ADAYLARININ EKOLOJİK AYAK İZLERİ

BURCU ÇELENK¹, NEVİN ÖZDEMİR²

¹ ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

nevino@omu.edu.tr

Mevcut teknoloji ve kaynak yönetimiyle bir bireyin, topluluğun ya da faaliyetin tükettiği kaynakları üretmek ve yarattığı atığı bertaraf etmek için gereken biyolojik olarak verimli toprak ve su alanıdır. Ekolojik Ayak İzi “küresel hektar” (kha) ile ifade edilir. Buna altyapı ile atık CO2 emilimini sağlayacak bitki örtüsü için gerekli alanlar da dâhildir. Sürdürülebilir yaşam göstergelerinden birisi olan ekolojik ayak izi dünya üzerinde bıraktığımız olumsuz etkileri sayısal olarak ifade ettiği için çevreye yönelik tutum ve davranışlarımızı olumlu yönde değiştirebilmemizde didaktik olarak sahip olduğumuz bilgilerden daha etkili bir eğitim aracıdır. Bu aracı eğitimde etkili bir şekilde kullanabilmek için ilk önce eğitim sürecinin en önemli unsurlarından biri olan öğretmen adaylarının, bu kavram hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmaları ve kendi ekolojik ayak izlerinin büyüklüğünü hesaplayabilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda çalışma değişik alanlarda eğitim gören öğretmen adaylarının ekolojik ayak izleri ve bunun cinsiyet, öğretmenlik alanı puan türü, sınıf düzeyi değişkenleriyle ilişkisine odaklanmaktadır. İlişkisel tarama modelinde yürütülen çalışmanın örnekleme seçilirken, üniversiteye giriş sınavı puan türleri (sözel, sayısal, eşit ağırlık, dil ve yetenek sınavı) esas alınmıştır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinin 1. ve 4. Sınıflarında öğrenim gören ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 440 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (n=93), Sınıf Öğretmenliği (n=78), Fen Bilgisi Öğretmenliği (n=108), Yabancı Diller Eğitimi Bölümü (n=78) ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde (n=78) öğrenim gören öğretmen adayları yer almaktadır. Örneklemin %76’sı kız, %24’ü erkek öğrencilerden oluşmakta ve %53’ü 1. Sınıf, %47’sini 4.sınıf seviyesinde öğrenim görmektedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Coşkun (2013) tarafından sınıf öğretmeni adaylarının ekolojik ayak izi farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş olan “Ekolojik Ayak İzi Farkındalık Ölçeği” (EAİFÖ) kullanılmıştır. Orijinal EAİFÖ iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk bölümünde demografik özellikleri içeren 6 soru, ikinci bölümünde ise atık (9), enerji (15), gıda (8), ulaşım ve barınma (9) ve su tasarrufu (5) olmak üzere 5 alt boyut ile ilgili 46 soru bulunmaktadır. Bu ölçeğin psikometrik özelliklerini sınamak için bir pilot çalışma yapılmış ve yapılan faktör analizi sonucunda madde sayısı 26’ya indirilerek modifiye edilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda EAİFÖ gıda, ulaşım ve barınma, enerji, atıklar ve su tüketimi olmak üzere 5 faktörden oluşmuştur. Ölçekte atık boyutunda faktör yükleri ,72 ve ,44 arasında değişen 7 madde; enerji boyutunda faktör yükleri,62 ile ,82 arasında değişen 6 madde, gıda boyutunda faktör yükleri ,54 ile ,66 arasında değişen 6 madde, ulaşım ve barınma boyutunda faktör yükleri ,52 ile ,77 arasında değişen 4 madde ve su tüketimi boyutunda faktör yükleri ,56 ile ,75 arasında değişen 3 madde olmak üzere toplam 26 madde bulunmaktadır. Ölçeğin son halinin Crombach Alpha iç tutarlılık kat sayısının 0,84 olduğu görülmüştür. Ayrıca ölçme aracındaki her boyut için iç tutarlılık kat sayıları da incelenmiştir. Yapılan bu analizler sonunda, faktörlerin Crombach Alpha (α) güvenilirlik katsayıları 0,63 ile 0,85 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Analiz sonuçları öğretmen adaylarının ekolojik ayak izlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermezken, öğretmenlik alanı ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : ekolojik ayak izi, çevre, öğretmen adayları, çevre eğitimi

ECOLOGICAL FOOTPRINTS OF PROSPECTIVE TEACHERS

Ecological footprint is the biologically productive land and water area required to produce the resources consumed by an individual, community or activity and to eliminate the waste created with the existing technology and resource management. Ecological Footprint is expressed in “global hectares” (kha). This also includes the infrastructure and the areas required for vegetation to ensure the absorption of waste CO₂. Since ecological footprint, which is one of the indicators of sustainable life, is a quantitative expression of the negative effects we have left on the world, it is a more effective educational tool than didactic knowledge in changing our attitudes and behaviors towards the environment in a positive way. In order to be able to use this tool effectively in education, first of all prospective teachers, who are one of the most important factors of the education process, should have detailed information about this concept and should be able to calculate their own ecological footprints. In this context, the study focuses on the ecological footprints of prospective teachers studying in different fields and the relationship of this with the variables of gender, type of teaching field score, and level of grade. While selecting the sample of the study conducted in the relational survey model, the university entrance exam score types (verbal, numerical, equal weight, language and aptitude test) were taken as basis. The sample of the study consisted of 440 prospective teachers who attended 1st and 4th grades of different departments of Ondokuz Mayıs University Faculty of Education in 2017-2018 academic year and who volunteered to participate in the study. The sample of the study consisted of prospective teachers studying in the departments of Social Studies Teaching (N = 93), Primary School Teaching (N = 78), Science Teaching (N = 108), Foreign Language Education (N = 78) and Fine Arts Education (N = 78). 76% of the sample consisted of female students, 24% were male students and 53% were in 1st grade and 47% were in 4th grade. In the study, “Ecological Footprint Awareness Scale” (EFAS), which was developed by Coşkun (2013) in order to determine the ecological footprint awareness levels of prospective primary school teachers, was used. The original EFAS consists of two parts. In the first part, there are 6 questions including demographic characteristics; in the second part, there are 46 questions about 5 sub-dimensions including waste (9), energy (15), food (8), transportation and housing (9) and water saving (5). A pilot study was conducted to test the psychometric properties of this scale and the number of items was modified to 26 as a result of factor analysis. As a result of factor analysis, EFAS consisted of 5 factors: food, transportation and housing, energy, wastes and water consumption. The scale consists of a total of 26 items, 7 items the factor loads of which differ between ,72 and ,44 in the waste dimension; 6 items the factor loads of which differ between ,62 and ,82 in the energy dimension; 6 items the factor loads of which differ between ,54 and ,66 in the food dimension; 4 items the factor loads of which differ between ,52 and ,77 in the transportation and housing dimension and 6 items the factor loads of which differ between ,52 and ,77 in the water consumption dimension. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient of the final scale was 0.84. In addition, internal consistency coefficients were examined for each dimension in the measurement tool. As a result of these analyses, it was found that Cronbach Alpha (α) reliability coefficients of the factors ranged between 0.63 and 0.85. The results of the analysis show that while ecological footprints of the prospective teachers do not show significant differences in terms of gender, there is a significant difference in terms of the teaching area and grade level variables.

Key words: ecological footprint, environment, prospective teachers, environmental education

(25308) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SU TÜKETİM DAVRANIŞLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

NESLİHAN ER¹, CANSU FİLİK İŞCEN¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

neslihaner26@hotmail.com

Çevre; insanların ihtiyaçlarını karşılamak, neslini devam ettirebilmek için sürekli üretim ve tüketim faaliyetlerinde bulunduğu bir ortamdır. İnsanlar yaşamlarını sürdürebilmek ve yaşam kalitelerini artırmak amacıyla, sınırsız sandıkları doğal kaynakları savurgan bir şekilde kullanmışlardır.

Günümüzde her geçen gün çevre sorunları artmaktadır. Özellikle son on yılda çevreye yönelik çok büyük tahribatlar gerçekleştirilmiştir. Çevre sorunlarına kısa süreli çözümler üretilmesi sorunu yalnızca ötelemektedir. Bu nedenle çevreye yönelik sürdürülebilir bir korumanın sağlanması ve bunun toplumun tüm kesimleri tarafından uygulanması önem taşımaktadır. Ancak dünya nüfusunun halen önemli bir bölümünün bu sorunların farkında olmadığı ya da gereken önemi vermediği görülmektedir. Bu durum, toplumda çevre bilincinin oluşması için çeşitli girişimlere neden olmuştur. Bu girişimlerin yer aldığı alanlardan biri de çevre eğitimidir.

Günümüz toplumlarının temel prensiplerinden biri sürdürülebilir kalkınmadır. Yeterli miktar ve kalitedeki su, çevre, toplum ve sanayi için olduğu kadar gelecek nesillerin refahı için de önemli bir doğal kaynak olması nedeniyle su ve sürdürülebilir kalkınma birbiriyle yakından ilişkilidir.

Su eğitiminin en etkili verileceği yer örgün eğitim kurumları olan okullardır. Su eğitimiyle, küçük yaşlardan itibaren öğrencilere kazandırılacak olan su bilinci, yarının geleceği olan öğrencilerde kalıcı davranışlara dönüşerek suyu tanıyan, suyu etkin şekilde kullanan ve koruyan bireyler olarak yetişmelerini sağlayacaktır. Günümüzde su eğitimi pek çok ülkede örgün eğitim düzeyinde verilmektedir. Bununla birlikte konuyla ilgili yapılan çalışmalar da okullarda verilen su eğitiminin öğrencilerin su tasarrufu hakkındaki bilgilerini ve bilinçli su tüketimi davranışlarını artırdığını göstermektedir.

Bu çalışmada, Fen Bilgisi öğretmenliği lisans programında öğrenimine devam eden birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin cinsiyet, sınıf düzeyi ve çevre ile ilgili bir ders alıp almama değişkenine göre su tüketim davranışlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmamızın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim- öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü birinci ve dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 94 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin su tüketimine yönelik davranışlarını belirlemek amacıyla Çankaya(2014)'nın geliştirdiği 5 faktörlü, 16 maddeden oluşan 'Su Tüketim Davranışları Ölçeği' kullanılmıştır. Kullanılan "Su Tüketim Davranışları Ölçeği" beş faktörden oluşmaktadır. Bunlar; su tüketimi, su bilinci, su kirliliği, evde su yönetimi, kişisel ve toplumsal sorumluluk taşıma olarak belirtilmiştir. Değişkenler bu beş faktör üzerinden incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre elde edilen sonuçlarda; Su kirliliği faktörü bazında su tüketim davranışlarının cinsiyete göre değiştiği gözlenmiştir. Sınıf değişkenine göre elde edilen sonuçlarda; Su tüketimi ve su kirliliği faktörleri bakımından anlamlı bir fark görülmüştür. Çevre ile ilgili ders alıp almama durumu değişkenine göre elde edilen sonuçlarda; Su tüketimi ve su kirliliği faktörleri bazında anlamlı fark bulunmuştur. Bu farklılığında çevre ile ilgili bir ders alan öğrenciler lehine olduğu saptanmıştır.

Öğretmen adaylarının su tüketim davranışlarında çevre bilinci düzeylerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu sebepten öğretmenlerimizin mesleğe atılmadan önce bu bilince sahip olmaları için öğretmen adaylarına bu alanda eğitimler verilmeli, çevre ve su eğitimi alanında bire bir alanda uygulama yapmaları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Çevre, Su eğitimi, Su farkındalığı, Su tüketim davranışları

COMPARISON OF WATER CONSUMPTION BEHAVIOR OF PROSPECTIVE SCIENCE TEACHER

Environment; to meet the needs of people, to sustain its generation is an environment where continuous production and consumption activities. In order to sustain their lives and improve their quality of life, people have used wasteful boxes of natural resources in an extravagant way.

Today, environmental problems are increasing day by day. Particularly in the last decade, huge environmental devastations have taken place. Providing short-term solutions to environmental problems only translates to the problem. For this reason, it is important to provide sustainable protection for the environment and to apply it to all segments of the society. However, it is seen that a significant part of the world population is not aware of these problems or does not give the necessary importance. This has led to various initiatives to raise environmental awareness in society. One of the areas in which these initiatives take place is environmental education.

One of the basic principles of today's societies is sustainable development. Water and sustainable development are closely interrelated, since water of sufficient quantity and quality is an important natural resource for the welfare of future generations as well as for the environment, society and industry.

The most effective place for water education is the schools which are formal education institutions. Water awareness, which will be gained to students from a young age through water education, will enable them to grow up as individuals who recognize water, use water effectively and protect it by turning into permanent behaviors in the students of tomorrow's future. Today, water education is given in formal education level in many countries. However, studies on the subject also show that water education in schools increases students' knowledge about water saving and conscious water consumption behaviors.

In this study, it is aimed to determine the water consumption behaviors of first and fourth grade students who are continuing their education in science teaching undergraduate program according to gender, grade level and environment. In this study, descriptive research method which is one of the quantitative research approaches is used. The study group of the study consisted of 94 students in the first and fourth grade of Eskişehir Osmangazi University Science Education Department in 2017-2018 academic year. In order to determine the students' behaviors towards water consumption, Tüketim Water Consumption Behavior Scale faktör consisting of 16 items with 5 factors developed by Çankaya (2014) was used as data collection tool. The Tüketim Water Consumption Behavior Scale Kullan used consists of five factors. These; water consumption, water awareness, water pollution, home water management, personal and social responsibility. Variables were examined on these five factors. According to the results obtained by gender variable; It was observed that water consumption behaviors vary according to gender based on water pollution factor. According to the results obtained by class variable; A significant difference was observed in terms of water consumption and water pollution factors. According to the results obtained by taking environment related courses variable; A significant difference was found in terms of water consumption and water pollution factors. This difference is in favor of students who take a course on the environment.

Environmental awareness levels are thought to be effective in water consumption behaviors of teacher candidates. For this reason, in order for our teachers to have this awareness before starting to the profession, teacher candidates should be provided with trainings in this field and they should be provided with one-to-one practice in the field of environment and water education.

Keywords: Environment, Water education, Water awareness, Water consumption behaviors

(25309) Ziraat Mühendisliği, Biyoloji ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Su Tutumlarının Belirlenmesi

NESLİHAN ER¹, CANSU FİLİK İŞCEN¹, ARZU ALTIN YAVUZ¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

neslihaner26@hotmail.com

Çevre eğitimi, çevre ve ilgili konularda bilinçli, mevcut çevresel problemlerin çözümüne katkı sağlayacak ve yenilerinin oluşumunu engelleyebilecek bilgi, beceri, tutum, güdü, kişisel ve toplumsal görev ve sorumluluklara sahip bir dünya nüfusu geliştirme amacı olan yaşam boyu süren disiplinler arası bir yaklaşımdır.

Disiplinler arası bir çalışma alanı olan çevre eğitiminin, hem bilişsel hem de duyuşsal alanda birçok amacı bulunmaktadır. Bilişsel alandaki amaçları, kişileri daha fazla çevre okur- yazarı yapmaya yönelirken, duyuşsal alandaki amaçları çevreye ve çevre sorunlarına karşı değer ve tutumları oluşturmaktır.

Günümüzde su kaynakları ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. bu sorunların çözümünde atılacak en önemli adım, su kaynaklarının korunması ve tasarruflu kullanımı konusunda bilinçli ve duyarlı bireyler yetiştirmektir. Bu bağlamda, bireyleri su kaynakları ve durumu hakkında bilgilendirme ve onlara su tasarrufu çerçevesinde olumlu tutumlar kazandırarak davranış değişikliği oluşturmak gerekmektedir. Bu nedenle yapılabileceklerden en önemlisi bireylere verilecek su eğitimi ile suya yönelik tutumlarını değiştirmektir. Su eğitiminin temel amaçlarından biri, bireylerin suyun önemi ve sağlığa uygunluğuyla ilgili farkındalıklarını artırmak ve böylece suyla ilgili davranışlarında bir değişiklik oluşturabilmektir. Tutum, sosyal psikologlar tarafından kişilerin gözle görülmeyen kişi, nesne veya olaylara bağlı duygu, düşünce ve davranışlarını birleştiren eğilimleri olarak ifade edilmiştir. Tutum kavramı bir takım insan, nesne veya konular hakkında olumlu veya olumsuz duygulara işaret eden genel bir kavramdır. Tutum insanların davranışlarının öncüsü sayılır; çünkü davranıştan önce oluşur ve davranışın ortaya çıkmasına öncülük eder. Tutum sonucu bireyler davranışlara yönelirler, yani her tutumun altında bir davranış eğilimi yatar.

Bireylerin su tüketimi ve su kullanımına yönelik tutumlarının olumlu yönde gelişmesi, suyun önemi, yaşam kaynağı olarak su, metabolizma ve su, küresel ısınma, yer altı ve yer üstü suları, sulardaki kirlenme ve azalma gibi konularda bilinçlendirilmeleri ve eğitilmeleri ile mümkündür. Bu çalışmada üniversite eğitimleri devam eden Ziraat Mühendisliği, Biyoloji ve Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin su tutumları belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmamızda nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim- öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ziraat Mühendisliği, Biyoloji ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören toplam 201 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmaya katılan öğrencilerin suya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Çankaya(2014) tarafından geliştirilen “Su Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Nicel verilerin analizinde istatistik paket programı kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda; kız ve erkek öğrenciler arasında, anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p < 0.05$). Bu farklılığın da kız öğrenciler lehine olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyine göre ölçeklerden elde edilen bulgulara göre, anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Birinci sınıf ve üçüncü sınıf arasında; üçüncü sınıflar lehine, birinci sınıf ve dördüncü sınıf arasında; dördüncü sınıflar lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bölüm değişkenine göre ölçeklerden elde edilen bulgulara göre, anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0.05$). Çevre ile ilgili bir ders alıp almama durumuna göre, anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0.05$).

Çevre eğitimi, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor öğrenme alanlarına hitap etmektedir. Bu yüzden öğrencilerde suya yönelik tutum gelişebilmesi için okul öncesinden itibaren öğrencilere çevre eğitimi kapsamında su eğitimi verilmeli, uygulama yapma imkanı tanınmalı, çevre sorunlarına yönelik toplumsal projelerde yer almalarına imkan tanınmalıdır.

Anahtar Kelimeler : çevre eğitimi, su eğitimi, su bilinci, su tutumu

Determination of Water Attitudes of Students Studying in Agricultural Engineering, Biology and Science Teaching Departments

Environmental education is a lifelong interdisciplinary approach that aims to develop a world population with knowledge, skills, attitudes, motives, personal and social duties and responsibilities that are conscious about the environment and related issues and that can contribute to the solution of existing environmental problems and prevent the formation of new ones.

Environmental education, which is an interdisciplinary field of study, has many aims in both cognitive and affective fields. Their goal in the cognitive field is to make people more environmental literate, while their affective field is to create values and attitudes towards the environment and environmental problems.

Today, water resources are facing serious problems. The most important step to be taken in solving these problems is to raise conscious and sensitive individuals about the conservation and efficient use of water resources. In this context, it is necessary to inform individuals about water resources and their status and to create behavioral changes by giving them positive attitudes within the framework of water conservation. For this reason, the most important thing that can be done is to change their attitudes towards water through water education. One of the main objectives of water education is to increase the awareness of individuals about the importance and health of water and thus to make a change in water-related behaviors. Attitude was expressed by social psychologists as the tendency of individuals to combine their emotions, thoughts and behaviors related to invisible people, objects or events. The concept of attitude is a general concept that indicates positive or negative feelings about a team of people, objects or subjects. Attitude is considered to be the forerunner of people's behavior; because it occurs before behavior and leads to the emergence of behavior. As a result of attitudes, individuals tend to behave, that is, a tendency to behave under each attitude.

The positive development of individuals' attitudes towards water consumption and water use is only possible through their awareness and training on issues such as the importance of water, water as a source of life, metabolism and water, global warming, ground and surface water, pollution and reduction in water. In this study, it is aimed to determine the water attitudes of the students of Agricultural Engineering, Biology and Science Teaching who are continuing their university education. In our research, screening model which is one of the quantitative research methods was used. The study group of the research consists of 201 students studying in the Department of Agricultural Engineering, Biology and Science Teaching in Eskişehir Osmangazi University in 2017-2018 academic year. As a data collection tool, "Water Attitude Scale geliştiril developed by Çankaya (2014) was used to determine the attitudes of students participating in the research towards water. Statistical package program was used in the analysis of quantitative data. As a result of the findings; There was a significant difference between male and female students ($p < 0.05$). This difference is also in favor of female students. A significant difference was found according to the findings obtained from the scales according to grade level. Between first grade and third grade; in favor of the third grade, between the first grade and the fourth grade; There was a significant difference in favor of the fourth grade. No significant difference was found according to the findings obtained from the scales according to the department variable ($p > 0.05$). There was no significant difference according to whether or not to take a course related to the environment ($p > 0.05$).

Environmental education addresses students' cognitive, affective and psycho-motor learning domains. For this reason, in order to develop attitude towards water in students, water education should be given to the students within the scope of environmental education, they should be given the opportunity to practice and they should be allowed to take part in social projects about environmental problems.

Key words: Environmental education, Water education, Water awareness, Water attitude

(26184) "DISCOVERING THE MISSING RIVER" - A DIDACTIC ESSAY ON ENVIRONMENTAL AWARENESS

Laura SOARES ¹, Elsa PACHECO ¹

¹FACULTY OF ARTS AND HUMANITIES OF UNIVERSITY OF PORTO, PORTUGAL

elsap@letras.up.pt

On September 25, 2015, the United Nations approved the 2030 Sustainable Development Agenda, defining seventeen objectives (ODS) and 169 goals to be achieved by 2030 by all countries. With the aim of 'Transforming our world' these objectives are interconnected and global, but each country selects its strategic priorities in the implementation of this Agenda. Portugal presented its action report in July 2017, defining six objectives as priorities, among which we highlight Quality Education (ODS 4) and Climate Action (ODS 13), for the links to the study we intend to present. To these two objectives we would also associate ODS 11 - Sustainable Cities and Communities - noting that Agenda 2030 was subdivided into thematic areas, namely 'people', 'prosperity', 'planet', 'peace' and 'partnerships'. In the first three, which sequentially encompass 15 ODS, environmental issues are clearly present. Indeed, poverty and hunger eradication, quality health and education, gender equality and access to safe water and sanitation must be guaranteed in the context of a 'healthy environment', as well as economic, social and technological development ('prosperity') must take place in harmony with nature, reinforcing the need to protect the 'planet' from its degradation.

The definition of Quality Education as a priority is essential in this context. For this reason, since 2016, Portugal has been developing an integrated work for the renewal of primary and secondary education, promoting 'autonomy and curricular flexibility', defining the 'profile of students leaving compulsory schooling', establishing 'essential learning' for each year and discipline, defending 'inclusive education' and implementing the 'Strategy for Citizenship Education'. The latter incorporates several dimensions, including Environmental Education, Risk Education and Education for Development. All of these dimensions are accompanied by references and supporting guides (available online on the website of the General Directorate of Education) that define the themes, sub-themes, objectives and descriptors of performance to be applied by schools at each level of education, mainly through the development of projects and initiatives that aim to contribute to the personal and social formation of students, within the renewing spirit of the new legislative guidelines.

From here it is up to the educators to put these objectives into practice, establishing teaching and learning methodologies adequate for the formation of more intervening citizens and aware of the realities of the present world, working together without disciplinary barriers, taking advantage of the autonomy and curricular flexibility and articulating the essential learning with the local reality, that is, trying to explore and apply the programmatic contents to the students living area.

The present study fits precisely in this context, presenting the project work implemented within the framework of the Master Degree in Geography Teacher Training of the Faculty of Arts and Humanities of the University of Porto, with several schools in the city. With the aim of recognize and reconstitute the original Ribeira da Granja course - part of which is located close to educational establishments - we developed an experimental design that involved several phases of work and the application of several Information and Communication Technologies. The field survey was the starting point, involving: the exploration of vestiges of the territorial occupation prior to the urban occupation of Porto city (mansion-houses and farms in spaces that, inside the city, maintain the previous rurality); bridges and drainage diversions for irrigation of agricultural parcels; the new forms of building, translated by socioeconomic inequalities/contrasts translated by the alternation between social housing and luxury closed condominium; the sectors where the river is channeled, sometimes generating situations of risk (landslides, falls); the degradation and contamination of soils and surface waters in the sections where the stream flows in 'open air'. All sites of interest were georeferenced (from the trail marked in the application Wikiloc), photographed and mapped in ArcGis, and it was still possible to reconstitute the entire route of the river using the cartography of the late nineteenth century. The latter, at 1:500 scale, was particularly interesting for the students, allowing them to

observe the rural character and the still visible marks of the beginning of the industrial revolution in Porto.

Thus, based on methodologies focused on field work and cross-referencing of geographic and historical layers (documental and cartographic), based on geo-referencing and automatic mapping technologies, it was possible to: motivate young people to understand everyday situations and problems of the local environment; foster the spirit of observation, experimentation and questioning of reality in a cooperative and integrated way; use diverse documentation sources and information and communication technologies; to ascertain students' sensitivity to the critical reading of the landscape; to alert and raise awareness among young students about the environmental and social consequences of human action when not anchored in principles of solidarity and sustainability.

Keywords : Work Project, Environmental Education, Geography didactics, Communication and Information Technology, Curricular flexibility

(26993) Türkiye'de Sosyal Bilgiler Alanında Çevre Eğitimi Konulu Tez ve Makaleler Üzerine Bir İnceleme

ELİF TORUN¹, KÜBRA KANDEMİR², SALİM ÖZDEMİR²

¹ TRABZON ÜNİVERSİTESİ

² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

eliftorun0325@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler alanında çevre konusunu ele alan lisansüstü tezler ve makalelerin genel analizini yapmaktır. Bu kapsamda tez ve makalelerin yayınlandığı yıl, anahtar kelimeler vasıtasıyla öne çıkan kavramları, araştırma yöntemi, modeli, örneklem/çalışma grubu, veri toplama araçları ve analiz metotları incelenmiştir.

Bu çalışmanın sosyal bilgiler alanında çevre konulu tez ve makalelerin çeşitli açılardan incelenerek bilginin topluca sunulması ve alandaki boşluğun tespit edilmesi adına imkan sağlaması, çevre eğitimi konusunda sosyal bilgiler alanında genel eğilimin hangi yönde olduğu, bu kapsamda hangi tekniklere başvurulduğu gibi bilgilere kolay erişim sağlanabilmesi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. Ayrıca Türkiye’de sosyal bilgiler alanında çevre eğitimi konulu araştırmaların genel analizinin yapıldığı bu çalışma, çevre eğitimi konusunda çalışmak isteyen araştırmacılara içerik, yöntem ve analizlerin sunulması açısından yardımcı olabilir ve bundan sonra bu alanda yapılacak çalışmalar için kılavuz niteliği taşıyabilir.

Çalışmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tekniği ile toplanmış ardından betimsel analize tabi tutulmuştur. YÖK Tez veri tabanı kullanılarak “çevre eğitimi, çevre okuryazarlığı” anahtar kelimeleri taranmış, 2010-2019 yılları arasında çevre konulu 101 tez tespit edilmiştir. Bu tezlerden sosyal bilgiler alanında çevre konulu 10’u yüksek lisans, 2’si doktora tezi olmak üzere 12 tez çalışmaya dahil edilerek incelenmiştir. Ayrıca Ulakbim’de taranan 12 dergide “çevre eğitimi, sosyal bilgiler” anahtar kelimeleri aratılarak 2010-2019 yılları arasında yayınlanan 37 makale belirlenmiş, makalelerden 20’si çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen tez ve makalelerin içeriği araştırmacılar tarafından geliştirilen tarama formları vasıtasıyla incelenmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre hem tez hem de makaleler en çok 2016 yılında yayınlanmıştır. Tez ve makalelerde en sık kullanılan anahtar kavramların “sosyal bilgiler” “çevre eğitimi” “çevre bilinci/bilgisi” “çevre duyarlılığı” olduğu tespit edilmiştir. Tez ve makaleler desen yönünden incelendiğinde makalelerde nitel, tezlerde ise nicel desenlerin yoğunluk kazandığı göze çarpmaktadır. Tez ve makalelerde en çok betimsel /tarama modeli kullanılmıştır. Hem tez hem de makalelerde örneklem/çalışma grubunun çoğunlukla ortaokul öğrencilerinden oluştuğu, ayrıca tezlerde ilkökul öğrencileriyle de yapılan çalışmaların ağırlık kazandığı belirlenmiştir. Veri toplama araçları açısından tez ve makaleler incelendiğinde makalelerde açık uçlu görüşme formunun daha sık kullanıldığı, tez çalışmalarında ise ölçek ve anketlere daha sık yer verildiği tespit edilmiştir. Tezlerde çoğunlukla betimsel analiz ve varyans analizleri kullanılırken makalelerde ise en sık betimsel analize yer verildiği tespit edilmiştir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre sosyal bilgiler alanında çevre eğitimi konulu tez ve makalelerin sayısının oldukça az ve birbirini tekrar eder nitelikte benzer çalışmaların yapıldığı belirlenmiştir. Lisansüstü grupların örneklem/çalışma grubuna hiç dahil edilmediği, karma yöntemin kullanıldığı çalışmaların sayısının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çevre eğitimi ile ilgili araştırmalarda eleştirel çalışma, örnek olay incelemesi gibi farklı araştırma desenleri ile çalışmalar zenginleştirilebilir. Çevre eğitimi alanında kullanılan veri toplama araçları ve veri analiz yöntem ve teknikleri çeşitlendirilebilir. Bu alanda özellikle karma desenin az kullanıldığı, farklı örneklem gruplarının dahil edildiği ve farklı araştırma modellerinin kullanıldığı çalışmalara yer verilebilir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, çevre eğitimi, doküman analizi

Thesis Theme and Articles A Study on Environmental Education in the Field of Social Studies in Turkey

The aim of this study is to make a general analysis of graduate theses and articles dealing with environmental issues in the field of social studies. In this context, the year in which the dissertations and articles were published, the prominent concepts, research method, model, sample / study group, data collection tools and analysis methods were examined.

It is important that this study provides the opportunity to present the information collectively by examining various theses and articles about social studies in the field of social studies and to determine the gap in the field, which direction is the general trend in the field of social education in environmental education, and which techniques are applied in this scope and to provide easy access to information. It is believed. Furthermore, this study is made of the overall analysis of the research on environmental education in the field of social sciences in Turkey, content to researchers who want to work on environmental education can help in terms of the provision of methods and analysis, and thereafter as guidance for future studies in this area.

In the study, the data were collected from qualitative research methods, document analysis technique and then subjected to descriptive analysis. The keywords “environmental education, environmental literacy tar were searched by using YÖK Thesis database and 101 theses on environment were determined between 2010-2019. Among these theses, 12 theses in the field of social studies, 10 of which are master's degree and 2 of which are doctoral dissertations, are included in the study. In addition, 37 articles published between 2010-2019 were identified by searching the keywords “environmental education, social studies ide in 12 journals scanned in Ulakbim and 20 of these articles were included in the study. The contents of the theses and articles included in the study were examined through the screening forms developed by the researchers.

According to the findings of the study, both theses and articles were published most in 2016. The most common key concepts used in theses and articles are “social studies” “environmental education” “environmental awareness / knowledge” “environmental sensitivity”. When theses and articles are examined in terms of patterns, qualitative and quantitative designs are the majority in articles. In the thesis and articles, descriptive / scanning model was used the most. In both the thesis and the articles, it was determined that the sample / study group was mostly composed of middle school students, and the studies with primary school students were higher in the theses. When the theses and articles were examined in terms of data collection tools, it was found that open-ended interview form was used more frequently in the articles and scales and questionnaires were used more frequently in thesis studies. While descriptive and variance analyzes were used in the theses, descriptive analysis was the most frequently used in the articles.

According to the results obtained from the study, it was determined that the number of dissertations and articles on environmental education in the field of social studies were similar and repetitive. It was concluded that graduate groups were never included in the sample / study group and the number of studies using mixed methods was low.

Studies can be enriched with different research designs such as critical study and case study in environmental education research. Data collection tools and data analysis methods and techniques used in the field of environmental education can be diversified. In this area, especially mixed studies are used less, different sample groups are included and different research models can be used.

Keywords: Social studies, environmental education, document analysis

(27211) Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe Eğitimi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına ve Çevreye Dair Davranış ve Tutumlarının Çok Boyutlu İncelenmesi

NASIF YILMAZ ¹, ÖZKAN AKMAN ²

¹ MEB

² GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

akmanozkan@hotmail.com

Tarihin değişik devirlerinden beri dünya nüfusu sürekli olarak artmıştır ve artmaya devam etmektedir. Dünya nüfusu 2019 yılında yaklaşık olarak 7,6 milyar olarak ölçülmüştür. Nüfusun artması ile birlikte talepler de artmaktadır. Nüfusun ve taleplerin artması beraberinde çevre sorunlarının oluşmasına neden olmaktadır. Artmaya devam eden sanayileşme ile varlığını yitirme seviyesine gelen doğal kaynakları ve bununla birlikte artan dünya nüfusu çevre ile ilgili endişeleri gündeme getirmektedir. Çevre sorunu yalnızca bir veya birkaç ülkenin sorunu değil dünyanın farklı coğrafyalarında yaşayan bütün insanlığın ortak sorunu haline gelmiştir. Bu çalışmada eğitim fakültelerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin çevre ve çevre sorunları konusunda mevcut davranışlarının ve tutumlarının belirlenmesine çalışılmıştır. Bu çalışma ile öğrenimine devam eden Necmettin Erbakan Üniversitesinden 334, Gazi Üniversitesinden 393 olmak üzere toplamda 727 öğretmen adayına çevre sorunlarına yönelik davranış ölçeği ve Necmettin Erbakan Üniversitesinden 329, Gazi Üniversitesinden 441 olmak üzere toplamda 770 öğretmen adayına çevre sorunlarına yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesinde ve Necmettin Erbakan Üniversitesinde 2018-2019 güz döneminde öğrenim gören sosyal bilgiler eğitimi, Türkçe eğitimi, fen bilgisi eğitimi bölümü birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Birinci sınıf öğrencileri davranış ölçeği (N=366), tutum ölçeği (N=388); dördüncü sınıf öğrencileri davranış ölçeği (N=361), tutum ölçeği (N=382) kişiden oluşturmaktadır. Gerçekleştirilen bu çalışmada eğitim fakültesinin bazı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin çevreye dair sahip oldukları davranış ve tutumları açığa çıkarmak amacıyla Güven (2013) 'in biçimlendirip, oluşturduğu 45 maddelik çevre sorunlarına yönelik tutum ölçeği ve yine Güven tarafından oluşturulan 40 maddelik çevre sorunlarına yönelik davranış ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucundaki nicel veriler SPSS 21 istatistik analiz programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Nicel verilerin analizinde betimsel istatistik teknikler, bağımsız gruplar t-testinden ve one-way anovadan yararlanılmış, anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilmiştir. Bu araştırma ile eğitim fakültesinin bazı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerinin çevre sorunlarına dair davranış ve tutumları belirlenmiş ve hangi branştan ne kadar öğretmen adayının bu seviyeye ulaştığı ortaya çıkartılarak öğretmen adaylarının okuduğu bölüm, sınıf düzeyi, ekonomik durum, okuduğu üniversite ile çevre sorunlarına dair davranış ve tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Çevre, Çevre Sorunları, Çevre Eğitimi

(27271) ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİLLİ PARKLARA YÖNELİK İLGİLERİ (TUTUM, GEZME, ARAŞTIRMA VE MERAK ETME DURUMLARI)

MUSTAFA TAHİROĞLU¹, TURHAN ÇETİN²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

² GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

mtahiroglu@nevsehir.edu.tr

Günümüz insanlığı hem bireysel, hem toplumsal hem de küresel anlamda çok ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Belki bir taraftan yetişen nesiller beslenme, eğitim ve sağlık hizmeti açısından geçmişe kıyasla önemli derecede iyi bir durumda olsa da özellikle doğanın ve buna paralel olarak da canlı yaşamının geleceğinin ciddi manada tehdit altında olduğu bilinen bir gerçektir. Bu durum doğal çevre ve sorunlarına karşı duyarlılığın artmasına ve bazı adımların atılmasına neden olmaktadır. Özellikle doğal dengenin korunması için etkilenen türlerin ve ekosistemlerin yerinde korunmasının oldukça önemli olduğu görülmüştür. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından zengin alanlar milli park vb. bir koruma statüsü ile koruma altına alınmıştır. Ancak günümüz koşullarında para, güç, ün gibi değerler çevresel sorunların önüne geçmektedir. İnsanların bir yandan daha çok güç sahibi olma ve para kazanma hırsı, bir yandan da hızlı nüfus artışı, barınma sorunu, beslenme sorunu, enerji sorunu, tarımsal sorunlar vb. pek çok faktör doğal çevrenin hızla yok olmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışma ve araştırmaların pek çoğu, doğal çevrenin tahribatı açısından çok karamsar bir tablo ortaya koymaktadır. Uzmanlar, doğadaki bu tahribatın sona ermesinin ancak tüm insanlığın el ele vererek doğayı korumasıyla gerçekleşeceğini savunmaktadırlar. Bunun da birinci şartı, çocuklardan başlayarak tüm insanlara doğa bilincini kazandırmaktır. Bunun için öğrencilerimize çevre problemleri konusunda farkındalık oluşturmalarını, bu problemin çözümüne yönelik stratejiler geliştirmelerini, kişisel ve toplumsal ölçütte inisiyatif almalarını sağlayarak doğa eğitimini elimizden geldiği kadar vermemiz gerekmektedir. Günümüz modern ülkelerinin eğitim sistemleri incelendiğinde, eğitim programlarında çevre ve doğa eğitimine geniş yer verdikleri görülmektedir. Ancak bazı araştırmalar incelendiğinde verilen eğitimin, çoğunlukla bilgi ve tutum geliştirmeye yönelik olduğu, beceri, anlayış, değer ve davranış geliştirmede yetersiz olduğu görülmüştür. Çünkü çoğunlukla kullanılan kaynak, materyal ve yöntemler öğrencilerin bu beceri, anlayış, değer ve davranışları geliştirmelerinde yeterli değildir. Uzmanlar, sadece bilgi ve tutum kazandırılmasının, sürekliliği sağlamada esas olan eylemlerin de kabulünün teminatını veremediğini, bu yolla kavram ve metotların öğretilebileceğini ancak beceri, anlayış, değer ve davranış geliştirmenin yemek pişirme sanatı gibi yalnız metinlerle ve derslerle öğretilmediğini, uygulamaya ve yaşantıya gereksinim duyulduğunu savunmaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında doğal alanlar bakımından zengin potansiyele sahip olan milli parklar uygulamalı doğa eğitimi verilmesi için önemli yerler olarak düşünülebilir. Ancak süreci işletip uygulayacak olan öğretmenlerin milli parklara yönelik bilgi, birikim, tutum ve ilgileri de önem arz etmektedir.

Bu yüzden çalışmamızda öğretmen adaylarının Türkiye’de yer alan milli parklara yönelik tutum, bilgi, gezme, araştırma ve merak etme durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda bölüm, sınıf, cinsiyet, yaşanılan yer gibi değişkenler açısından öğrencilerin milli parklara yönelik tutum, bilgi, gezme, araştırma ve merak etme durumları incelenmiştir. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Yöntem olarak nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı paralel karma desen kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme soruları, anket ve tutum ölçeği kullanılmıştır. Veriler, Fen Bilgisi Eğitimi ve Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında öğrenim gören 320 öğretmen adayından toplanmıştır. Elde edilen nitel veriler içerik analizine tabi tutulurken; nicel veriler ise İlişkisiz Grup t – testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi şeklinde analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının milli parklara yönelik tutumlarında bölüm düzeyinde sosyal bilgiler eğitimi öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Cinsiyet, sınıf düzeyi ve daha önce milli park ziyaret etme durumuna göre ise anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Öğretmen adaylarının Türkiye’de bulunan milli parkları kendi isteği ile ziyaret etme durumları incelendiğinde; Fen Bilgisi Eğitimi öğretmenliğinden 41 öğrencinin en az 1 milli parkı ziyaret ettiği, Sosyal Bilgiler Eğitimi öğretmenliğinden ise 79

öğrencinin en az 1 milli parkı ziyaret ettiği görülmüştür. Yine Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında öğrenim gören öğrencilerin %80'e yakınının milli parkları merak ettiği, %95'inin gezmek istediği ve %64'ünün konuya yönelik araştırmalar yaptığı tespit edilirken; Fen Bilgisi Eğitiminde öğrenim gören öğrencilerin yaklaşık %57'sinin merak ettiği, %82'sinin gezmek istediği, ancak %36'sının araştırma yaptığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Milli park, çevre eğitimi, ilgi, tutum, merak

(27302) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Farkındalıklarının İncelenmesi

YILDIRAY KARADAĞ¹, FATİH ACAR²

¹ ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

yildiray.karadag@omu.edu.tr

Dünya genelinde artan nüfus, gelişen endüstri ve ülkelerin doğal kaynaklarını tehdit eden kirlenmeler çevre sorunlarını yirminci yüzyılın son çeyreğinde insanlığın en önemli konularından biri haline getirmiştir. Ülkeler bir yandan bilim ve teknoloji alanında büyük buluşlar ve atılımlar yaparken bir yandan da aralarındaki küresel rekabet nedeniyle doğa ile önemli bir mücadeleye girişmişlerdir. Bu mücadele sonucunda endüstriyel ve tarımsal üretim ile servet birikimi ve kişi başına düşen milli gelirler artarken kesilen ormanlar, kirlenen ırmaklar, küresel ısınma ve asit yağmurları, çölleşen araziler, kurutulmuş göl ve bataklıklar, yok edilen bitki ve hayvan türleri sayıları da önemli ölçüde artmıştır.

Kuşkusuz yaşanan bu gelişmeler birçok ülkede çevre sorunlarına yönelik çözüm arayışlarına girilmesine neden olmuştur. Özellikle 1960'lı yıllardan sonra dünya ülkeleri birlik olarak çeşitli etkinlikler ile çevre sorunlarına dikkat çekmeye çalışmışlardır. Ülkemiz de bu ihtiyacı hissederek 1970'li yıllardan itibaren önemli atılımlarda bulunmuştur. Bu atılımlardan en önemlilerinden biri de eğitim aracılığıyla bireylerin doğaya karşı üstlendikleri görev ve sorumlulukların gözden geçirilmesi, çevre ahlâkı, ekolojik kültür ve çevre bilincinin tekrardan kazandırılmasıdır. Bu sorumluluk ve bilincin kazandırılmasında en önemli rollerden biri öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenler çevre sorunlarına yönelik bilgi, beceri ve farkındalıklara sahip olmalı ve gelecek nesillere bunları aktarabilmelidir. Özellikle ilköğretim kademesinde yer alan sosyal bilgiler dersini yürütecek olan öğretmenler bu bilincin kazandırılmasında önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilgiler programının özel amaçları ile öğrencilerin yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi anlayan, doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışan ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olan bireyler yetiştirilmesinin istendiği görülmektedir. Ayrıca sosyal bilgiler programı içerisinde yer alan insanlar, yerler ve çevreler, küresel bağlantılar ve bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanlarında çevre sorunlarına yönelik duyarlılıkların kazandırılması üzerinde durulmaktadır. Sosyal bilgiler programı bu öğrenme alanları kapsamında öğrencilere çevre okuryazarlığı, gözlem, harita okuryazarlığı, konum analizi, mekân algılama, araştırma ve eleştirel düşünme gibi coğrafyaya odaklanan temel becerileri kazandırmayı amaç edinmiştir. Bu kapsamda gelecek yıllarda sosyal bilgiler öğretmeni olarak görev yapacak olan öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarının belirlenmesi önem arz etmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumlarını, davranış eğilimlerini, duyarlılıklarını, algılarını ve farkındalıklarını inceleyen araştırmalara ulaşılmıştır. Fakat sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarını inceleyen bir araştırma bulunamamıştır.

Bu doğrultuda araştırma da sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarını incelemek amaçlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarının cinsiyet, sınıf düzeyi, genel ortalama, aile aylık gelir durumu vb. değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelenecektir. Araştırma da nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada tüm çalışma evrenine ulaşılması kolaylığı nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Araştırmada veri toplama aracı Güven ve Aydoğdu (2012) tarafından geliştirilen Çevre Sorunlarına Yönelik Farkındalık Ölçeği (ÇSYÖ) kullanılmıştır. Ölçek üçlü likert tipinde hazırlanmış olup 44 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme alt boyutlarında toplanmıştır.

Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,90'dir. Araştırmanın verileri frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılarak analiz edilecektir. Gruplar arası karşılaştırmalar için ise parametrik veya non-parametrik istatistiklere ilişkin denenceler sınanacak ardından uygun teknikler kullanılarak analizler gerçekleştirilecektir.

Anahtar kelimeler: Çevre sorunları, çevre eğitimi, öğretmen adayları

Investigation of Social Studies Teacher Candidates' Awareness about Environmental Problems

Increasing population worldwide, developing industry and pollution threatening the natural resources of countries have made environmental problems one of the most important issues of humanity in the last quarter of the twentieth century. While countries have made great discoveries and breakthroughs in the field of science and technology, they have also embarked on an important struggle with nature due to the global competition between them. As a result of this struggle, industrial and agricultural production, wealth accumulation and national income per capita increased, but the number of felled forests, polluted rivers, global warming and acid rains, deserted lands, dried lakes and marshes, and the number of plant and animal species destroyed significantly increased.

Undoubtedly, these developments have led to the search for solutions to environmental problems in many countries. Especially after the 1960s, the world countries have tried to draw attention to environmental problems through various activities. Our country also felt this need and made important progresses since 1970s. One of the most important of these initiatives is to review the duties and responsibilities of individuals towards nature through education and to re-gain environmental morality, ecological culture and environmental awareness. One of the most important roles in raising this responsibility and awareness belongs to teachers. Teachers should have knowledge, skills and awareness of environmental issues and be able to pass them on to future generations. Especially the teachers who will carry out the social studies course in the primary education level have an important place in gaining this awareness. With the special aims of the social studies program, it is seen that it is desired to raise individuals who understand the interaction between people and the environment by recognizing the general geographical characteristics of the world and the environment in which the students live, realize the limitation of the natural environment and resources, and try to protect natural resources within the environmental sensitivity and have a sustainable environmental understanding. In addition, in the learning areas of people, places and environments, global connections and science, technology and community in the social studies program, awareness of environmental issues is given. Within the scope of these learning areas, the social studies program aims to provide students with basic skills that focus on geography such as environmental literacy, observation, map literacy, location analysis, perception of space, research and critical thinking. In this context, it is important to determine the awareness of the teacher candidates who will serve as social studies teachers for the environmental problems. When the related literature was examined, it was found that the researches examining the attitudes, behavioral tendencies, sensitivities, perceptions and awareness of the teacher candidates studying in different departments towards environmental problems. However, there was no research examining the awareness of social studies teacher candidates about environmental problems.

In this direction, it is aimed to examine the awareness of social studies teacher candidates about environmental problems. In addition, it will be examined whether the teacher candidates' awareness of environmental problems show significant differences according to variables such as gender, grade level, general average, family monthly income status. In the research, screening model which is one of the quantitative research methods was used. The target population of is composed of teacher candidates studying in Ondokuz Mayıs University and Kastamonu University, Faculty of Education Department of Social Studies Education in the spring term of 2018-2019 academic year. In the study, sampling was not made because of the ease of reaching the whole study population. In the research, the Awareness Scale for Environmental Problems developed by Güven and Aydoğdu (2012) was used. The scale was prepared in triple likert type and consisted of 44 items. These items were gathered in the sub-dimensions of knowledge, comprehension, application, analysis, synthesis and evaluation. Cronbach Alpha internal consistency coefficient of the scale was 0.90. The data of the research will be analyzed using frequency, percentage and arithmetic mean. For comparisons between the groups, the tests related to parametric or non-parametric statistics will be tested and then analysis will be performed by using appropriate techniques.

Key Words: Environmental problems, environmental education, teacher candidates.

(27453) TÜKETİM ÇILGINLIĞININ ÇEVRE SORUNLARINA ETKİLERİ

İLHAN TURAN¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

ilhan.turan@erdogan.edu.tr

Tüketim, normal koşullar altında insanoğlunun hayatını ikame ettirebilmesi için yapmak zorunda olduğu yaşamsal faaliyetlerin içerisinde yer alır. Bunun yanında, insanlar daha iyi bir yaşam için sosyal, kültürel ve ekonomik yönde bir dizi harcama ve tüketme duygusu içerisinde hareket ederek toplumdaki tüketim olgusuna bir yön verir. Bu bağlamda insan ihtiyaçlarının karşılanması için tüketimin olması son derecede doğaldır. Ancak insanların ihtiyaçları sınırsızdır. İnsan ihtiyaçlarının ne kadarının karşılanması kendisi için yeterlidir? Bunun saptanması oldukça güçtür. Bundan dolayı insanlar, gücü yettiği oranda veya ona bakmaksızın ihtiyaç olarak düşündüğü herşeyi tedarik etme ve kullanma yoluna gütmektedir. Başkalarına göre yaşama kendini insanlara beğendirme, toplumda sosyal bir statü kazanmaya çalışma gibi sosyo kültürel ve psikolojik olgu, olay ve baskılar insanları gereğinden fazla tüketmeye zorlamaktadır. Böylelikle insanlar, karmaşık bir toplumsal sorun olarak da görülebilen “ tüketim çılgınlığı kavramının doğmasına neden olmaktadır.

Günümüzde, çevre sorunlarının temel kaynaklarından birini de tüketim çılgınlığı oluşturmaktadır. Aslında insanlar hali hazırda tüketimi gerçekleştirmek sureti ile çevre üzerinde olumsuz bir etki içerisine girmiş durumdadırlar. Örneğin yiyecek elde etme, giyinme, enerji kaynaklarını kullanma, doğayı tahrip ederek barınmaya ve ulaşımaya dönük olarak ev köprü gibi inşaat alanları oluşturma hali hazırda doğayı tahrip ederek bir çevre kirliliğine neden olmaktadır. Tüketim çılgınlık boyutuna ulaştığında ise çevre üzerinde tahribat daha da artmaktadır. Böylelikle bu tahribat çevresel sorunların giderek büyümesine hatta insanlığı ekolojik bir krizin eşiğine getirmektedir.

Bu araştırmada tüketim çılgınlığının çevresel etkileri üniversite öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Bu amaçla uzman görüşleri de dikkate alınarak 6 açık uçlu sorudan oluşan bir anket hazırlanmıştır. Hazırlanan anket Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde rastgele seçilen 6 farklı bölüm öğrencilerinden toplam 200 öğrenciye uygulanmıştır. Tüketim çılgınlığı ve çevre üzerine etkileri adlı bu çalışmada veriler nitel yollardan elde edilmiştir. Çalışma henüz analiz aşamasındadır. Çalışma, bir taraftan tema ve kodlar oluşturularak nitel olarak analiz edilirken diğer yandan öğrenci çokluğu göz önüne alınarak nicel verilere dönüştürülerek analiz edilecektir. Çalışmada yöntem olarak karma bir yöntem kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler : tüketim çılgınlığı, üniversite öğrencileri, çevre sorunları

THE EFFECTS OF CONSUMERISM ON ENVIRONMENTAL PROBLEMS

Consumption is one of the vital activities that human beings have to do in order to maintain their lives under normal conditions. In addition, people act in a series of social, cultural and economic sense of spending and consuming for a better life and give direction to the phenomenon of consumption in society. In this context, consumption is quite natural to meet human needs. However, people's needs are endless. How many of human needs are enough to be met? This is very difficult to determine. Therefore, people try to supply and use everything they think they need as much as they can. Socio-cultural and psychological phenomena, events and pressures such as living according to others, trying to be adored, and trying to gain social status in society force people to consume more than necessary. Thus, people lead the emergence of the concept “consumerism” which can be seen as a complex social problem.

Today, consumerism is one of the main sources of environmental problems. In fact, people have already had a negative impact on the environment by realizing consumption. For instance, obtaining food, dressing, using energy sources, and building houses and bridges for sheltering and transportation are already causing environmental pollution by destroying nature. When consumption reaches the level of madness, the destruction of the environment increases further. Thus, this destruction causes environmental problems to grow and even brings humanity to the brink of an ecological crisis.

In this study, it was aimed to evaluate environmental impacts of consumerism according to university student views. For this purpose, a questionnaire consisting of 6 open-ended questions was prepared by considering expert opinions. The questionnaire was applied to a total of 200 students from 6 different departments randomly selected at Recep Tayyip Erdoğan University. In this study named the consumerism and its effects on the environment, the data were obtained in qualitative ways. The study is still under analysis. The study will be analyzed qualitatively by creating themes and codes on the one hand and by converting into quantitative data considering the multiplicity of students on the other hand. A mixed method will be used in the study.

Key Words: consumerism, university students, environmental problems.

(28415) Kısa Filmler Aracılığı ile Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çevre Algılarının Değerlendirilmesi

Z. MELİS DEMİR¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

zmelisdemir@gmail.com

Dünya kaynaklarının her geçen yıl bir önceki yıla göre daha erken tükendiği ve çevre sorunlarının ciddi boyutlara ulaştığı düşünüldüğünde bireylerin sahip olduğu çevre algılarının araştırılması son derece önemlidir. Çevre problemlerinin çözülebilmesi, gelecek kuşakların çevreye göstereceği özenle yakından ilgilidir. Bunun için de çevreye yönelik ilgi, farkındalık, endişe duyma, bilgi kazanma gibi beceriler kazandırılmalıdır. Kişinin oluşturduğu tutum, bilinç ve bilginin altında yatan, kişinin olayları algılama ve anlamlandırmasıdır. Bu nedenle çevre kavramının nasıl algılandığının araştırılması önemlidir.

Çevreye karşı ilgi, farkındalık, endişe duyma gibi becerilerin kazandırılabilmesinde ve doğru bir çevresel algı oluşturulmasında, sınıf öğretmenlerinin rolü büyüktür.

Öğretmenlerin sahip olduğu çevreye bakış açıları öğrencilerin bu kavramları doğru bir şekilde zihinlerinde oluşturabilmelerinde ve çevreye doğru tutumlar içerisinde yaklaşabilmelerinde etkili olacaktır. Bu nedenle gelecek nesillere çevre bilincinin kazandırılmasında önemli rolleri olan öğretmen sınıf öğretmeni adaylarının çevre algılarının belirlenmesi önem arz eder. Alanyazın incelendiği zaman bu konuda açık uçlu sorularla, kelime ilişkilendirme testleri ile ve küçük yaş grupları ile çizimler aracılığı ile çevre algılarının belirlendiği araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmada ise günümüz dijital yerlilerinin günlük yaşamlarının bir parçası olan mobil telefonları ile çektikleri kısa filmler aracılığıyla çevre algıları değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar; gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik sürecin izlendiği araştırmalardır. Bu araştırmada öğretmen adaylarının mobil cihazları ile çektikleri kısa filmlerin analizi yapılmıştır. Araştırmanın katılımcıları bir devlet üniversitesinde sınıf öğretmenliği lisans programında eğitime devam eden 45 öğrencidir. Öğrencilerin üçer kişilik gruplar halinde hazırladıkları kısa filmlerin analizi yapılmıştır.

Öğretmen adaylarının atıklar, geri dönüşüm, çevrelerindeki canlı varlıklar, canlıları koruma, saygı duyma gibi konulardaki algıları tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının çevrelerindeki sorunların farkında oldukları, canlılara saygı duydukları, bilinçsiz davranışların farkında oldukları tespit edilmiştir.

Su farkındalığı, ekolojik ayakizi, geri dönüşüm, yeniden kullanma gibi daha özel konularda kısa filmler çekilebilir.

Öğretmen adaylarının kısa filmleri eğitsel kısa filmler olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler : Çevre algısı, sınıf öğretmeni adayları, kısa film

(28416) İlkokul Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında Sürdürülebilir Kalkınma ve İlkokul Ders Kitaplarına Yansımaları

Z. MELİS DEMİR¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

zmelisdemir@gmail.com

Günümüzde bilgi ve teknoloji çağında yaşayan bireylerin gereksinimleri farklılaşmış ve doğa ile olan ilişkisi ise giderek azalmış durumdadır. Bugün çocuklar toprağa hiç dokunmadan, çevresini gözlemlemeden, bir canlıya dokunmadan, yetişmesinde sorumluluk almadan büyüyebilmektedir. Yeni yetişen nesillerin doğadan kopuk, üreten bireyler değil daha çok tüketici bireyler olarak yetiştiğini söylemek mümkündür. Her yıl bir önceki yıla göre aynı miktarda doğal kaynak daha kısa sürede tüketilmektedir. Bu açıdan sürdürülebilir kalkınma bilincinin gelecek nesillerin sağlıklı bir yaşama sahip olabilmesi için önemi karşımıza çıkmaktadır.

Gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin günümüz kuşaklarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir kalkınma modeli olan “sürdürülebilir kalkınma”, 20. yüzyıl sonlarına doğru dünya gündemine girmiş ve 1990’lı yıllarda imzalanan uluslararası antlaşmalarla küresel bir uygulama planı haline gelmiştir. Sürdürülebilir kalkınma anlayışı, ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişme hedeflerinde ortak paydayı “sürdürülebilirlik” olarak belirlemektedir. Geleceği de sahiplenen bu ortak hedef, herkesin temel ihtiyaçları ile daha iyi bir hayata ilişkin beklentilerinin karşılanmasına imkân vermeye yöneliktir. Çevre ile sosyoekonomik gelişme arasındaki ilişkileri iyi kurgulanmamış bir kalkınma stratejisinin uygulanması, şu anki ihtiyaçları karşılayabilir ancak insanların gelecekteki temel ihtiyaçlarının karşılanmasını tehlikeye sokabilir. Çünkü büyümenin hangi sınırdan sonra çevresel felakete yol açacağı kesin değildir ve çevresel bozulma çoğu zaman geri döndürülemez niteliktedir. Bu nedenle, ekonomik ve sosyal yapı ile çevre etkileşiminin bütüncül bir şekilde değerlendirilerek bugünkü ve gelecekteki nesillerin kalkınmanın getirdiği fırsatlardan eşit bir şekilde yararlanmasının sağlanması, sürdürülebilir kalkınmanın temel felsefesini oluşturmaktadır.

Sürdürülebilir kalkınma bilincinin topluma kazandırılması önemlidir. Bu konunun programlara yansımaları, insanların ortak geleceklerine yönelik endişelerin paylaşılmasıyla çözüm yollarının üretilmesi ve uygulanması anlamında eğitim düzeyindeki bütün bireylerde ortak bir bilinç sağlayabilir. Ülkemizde sürdürülebilir kalkınma eğitimi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olumlu tutuma sahip olmalarına karşın davranış geliştirme konusunda eksiklerinin olduğu vurgulanmaktadır. Bu çalışmada fen bilimleri dersi öğretim programında sürdürülebilir kalkınma hangi amaç ve kazanımlarda yer almıştır, bu amaçlar ve kazanımların ders kitaplarına yansımalarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Bu araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, basılı ya da elektronik ortamda hazırlanmış dokümanların incelenmesinde ya da değerlendirilmesinde kullanılan sistematik bir süreçtir. Bu çalışmada ilkökul ve ortaokul (3.4.5.6.7. ve 8. Sınıf) Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı ve 4. Sınıf ders kitabı incelenmiştir.

Fen bilimleri dersi öğretim programının amaçlarında ve kazanımlarında sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin amaçlar ve kazanımlar yer almaktadır. İnsan-doğa ilişkisi, küresel ısınma ve sağlıklı yaşam gibi çokça vurgulanan konular olarak yer aldığı görülmüştür.

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden bazılarının ise fen bilimleri dersi öğretim programında yer almadığı görülmüştür.

Ders kitabında “hikâye yazma, şiir yazma, şarkı sözü yazma ve söyleme gibi etkinlikler ile tartışmalara yer verildiği görülmüştür.

Kitaplarda çoğunlukla bilgi ağırlıklı metinler ile farkındalık kazandırılmaya çalışılırken; uygulama yapma, araştırma, inceleme, gözleme ise daha az yer verildiği görülmektedir.

Öğretim programında sürdürülebilir kalkınma amaçlarda ve kazanımlarda yer almaktadır. Ders kitabı incelendiğinde ise uygulama boyutunun eksik kaldığını, bilgi aktarımının daha fazla olduğu görülmektedir.

Kitaplarda öğrencilerin araştırma yapması, bilgiye kendilerinin ulaşmasının sağlanabileceği etkinliklere daha fazla yer verilmedi. Gezi, gözlem ve yerinde inceleme yapılabilecek örnek etkinlikler ders kitaplarında yer almalıdır.

Diğer derslerin öğretim programlarında ve ders kitaplarında Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin hangi boyutlarının yer aldığı incelenen çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretim programı, ders kitapları ve sürdürülebilir kalkınma

(27019) KANAGAWA- JP ve ÇANAKKALE –TR JEOTERMAL ALAN KULLANIM EĞİTİMİ

RÜŞTÜ ILGAR¹, MİNEKO TAKAHASHI

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

ilgar@mail.com.tr

UNESCO tarafından hazırlanan “Sürdürülebilir Gelecek İçin Eğitim” programı kapsamında çevre eğitiminin bir parçası olan jeotermal alanlar ile eğitim arasında karşılıklı ilişki kurulabilmektedir. Bu durum hem kullanımına bağlı bilginin kalıcılığını hem de toplumsal bilinç kazandırılmasını amaçlamaktadır. Günümüzde, çevre ve çevre eğitiminin bir parçası olan jeotermal alanlar; insan ve doğal çevresi açısından bir eğitim aracı olabilmesi için uygun alanlar haline getirildiğinde eğitim yoluyla bireylerde jeotermal bilincin geliştirilmesi, çevreye duyarlı, olumlu ve kalıcı davranış değişikliklerinin kazandırılması, doğal değerlerin korunması, bu tür uygulamalara aktif katılımının sağlanması gerçekleştirilecektir.

Türkiye ve Japonya jeotermal alanlar açısından aynı kaderi paylaşan ve jeotermal zenginlik gösteren ülkelerdir. Jeotermal enerji kullanımı hem temiz enerjidir hem de ekonomiktir. Türkiye’de jeotermal alan daha çok Ege grabenleri, Kuzey Anadolu Fay zone ve iç ve batı Anadolu kesiminde yer almaktadır. Çanakkale 9 955 km²’lik bir alana kurulmuş, 540.417 nüfuslu bir ildir. Çanakkale jeotermal potansiyeli oldukça yüksektir. Çanakkale İli hemen hemen dört bir yanında var olan jeotermal alanlar enerji ve sıcaklık bakımından yüksek bir potansiyele sahiptir. İlin toplam jeotermal enerji potansiyeli 1262.56 (MWt) iken bunun sadece 1 adet jeotermal enerji üretim tesisi bulunmaktadır. Bu tesiste yılda 75 (MWe) üretim yapılmaktadır. İlde 45 adet jeotermal kuyu ve 34.829 metrajlı kuyular MTA tarafından çalışılmıştır. Çanakkale İli dahilinde 13 adet kaplıca kaynağı bulunmaktadır. Bu kaynaklarının 8’inde kaplıca tesisi kurulmuştur. İl genelinde Bakanlar Kurulu kararı ile 120,121,122,123,124 kodlu 4 tesis SGK tedavi bedelini ödediği kaplıcalar listesinde yer almaktadır.

Japonya 200 aktif volkan bulunduran dünyanın en tektonik ülkesi olup, Amerika ve Endonezya’dan sonra dünyanın üçüncü büyük jeotermal kaynaklarına sahip olduğu ve bu jeotermal enerji kullanımının günden güne ön plana çıktığı görülmektedir. Kanagawa ise, yaklaşık olarak Japon Adaları’nın merkezinde ve Kanto Ovası’nın güneybatısında, kuzeyi başkent Tokyo’ya, doğusu Tokyo Körfezi’ne ve güneyi Sagami Körfezi’ne bakmaktadır. Kanagawa Prefektörlüğünün yüzölçümü 2.416.04 km², nüfusu ise 9.199.389 dur. Arazi yapısı yüksek alanlar (dağlar, tepeler, yaylalar) ve alçak arazilerden oluşmaktadır. Kanagawa ilinin güneybatı ucunda karakteristik yanardağların yoğunluğu görülmektedir. 3.49 (MWt) ortam ısıtması, 9.93 (MWt) kaplıca ve yüzme havuzu, 0.03 (MWt) ısı pompaları ve toprak ısıtma, çok düşük miktarda balık üretimi, seracılık, kar eritme, soğutma ve sanayi proseslerinde kullanım kapasitesiyle toplamda 13.45 (MWt) luk jeotermal enerji rezervine sahiptir. Kanagawa’nın jeotermal eğitim için zengin kültürel mirası, lezzetli yemekleri ve eğlenceli gece hayatı ile bütünleşince önemli bir turizm destinasyonu olmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Jeotermal eğitim, Kanagawa, Çanakkale, çevre

(25656) 9. Sınıf Coğrafya Dersi Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi

UFUK SÖZCÜ¹, DURAN AYDINÖZÜ²

¹ MEB

² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

usozcu@hotmail.com

Bloom ve arkadaşları tarafından hazırlanan bilişsel alan taksonomisi, Anderson ve diğerleri (2001) tarafından bir takım değişiklikler ve düzenlemeler yapılarak yenilenmiştir. Bu çalışmanın amacı 9. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı (2018) kazanımlarının yenilenmiş Bloom taksonomisi bilişsel alan basamaklarına göre incelemektir. Bu inceleme öğretim programındaki ünitelerin dağılımına göre yapılmıştır. 9. sınıf coğrafya dersi doğal sistemler, beşerî sistemler, küresel ortam ile çevre ve toplum olmak üzere beş üniteden oluşmaktadır. En fazla kazanımın on beş kazanımla doğal sistemler ünitesinde, en az kazanımın iki kazanımla çevre ve toplum ünitesinde olduğu bu beş ünite toplam yirmi iki kazanım ifadesi yer almaktadır. 9. sınıfın öğrencilerin coğrafya dersi ile ilk defa karşılaştıkları sınıf seviyesi olması nedeniyle, bu sınıfa ait kazanımların hangi basamakta yer aldığı tespitini önem arz etmektedir. Bu kazanım ifadeleri öğrencilerin konuları ne düzeyde öğrenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu nedenle kazanım ifadelerini doğru bir şekilde analiz etmek gerekmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz modeli ve doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Veriler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmış coğrafya öğretim programından elde edilmiştir. 9. sınıf coğrafya dersi programında yer alan kazanım ifadeleri tek tek incelenmiştir. Kazanımlarda yer alan ad ve eylem öğeleri belirlenmiştir. Bazı kazanım ifadelerinde birden fazla eylem ögesi yer aldığı için bu kazanımlara taksonomide iki ayrı başlık altında yer verilmiştir. Kazanım ifadelerinin bilgi ve bilişsel süreç boyutu açısından hangi grupta yer aldığı tespit edilmiştir. Bu işlemler yapılırken yenilenmiş Bloom taksonomisi ile ilgili yapılmış çalışmalardan ve bu çalışmaları yapan uzmanlardan yararlanılmıştır. Elde edilen bulguların anlaşılabilirliğini kolaylaştırmak için kazanımların ünite bazında frekans ve yüzdeleri hesaplanmış, bulgular grafiklerle desteklenmiştir. 9. sınıf coğrafya kazanımlarının bilgi boyutuna ait bulguları incelendiğinde kazanımlar Bloom'un yenilenmiş bilişsel alan taksonomisinde ifade edilen bilgi boyutlarına (olgusal bilgi, kavramsal bilgi, işlemsel bilgi, üst bilişsel bilgi) eşit bir şekilde dağılmadığı görülmektedir. Kazanım ifadelerinin çoğunlukla kavramsal bilgi boyutunda yer aldığı, işlemsel bilgi boyutunda çok az kazanımın olduğu ve üst bilişsel bilgi boyutunda ise tek bir kazanımın dahi yer almadığı tespit edilmiştir. Doğal sistemler ünitesine ait kazanımların çoğunlukta olduğu düşünüldüğünde işlemsel bilgi boyutunda yer alan kazanımların daha çok olması beklenmektedir. Kazanımlar yenilenmiş Bloom taksonomisinin bilişsel süreç boyutunu oluşturan hatırlama, anlama, uygulama, çözümleme, değerlendirme ve yaratma basamaklarına göre analiz edilmiştir. Kazanım ifadelerinin büyük bir kısmının anlama basamağında yer aldığı tespit edilmiştir. Bazı kazanımların uygulama, çözümleme ve değerlendirme basamağında yer aldığı tespit edilirken yaratma basamağında ise hiç kazanım ifadesi bulunmamaktadır. Hatırlama basamağında hiçbir kazanımın yer almaması olumlu bir durum olarak değerlendirilirken, en üst basamak olan yaratma basamağında kazanım ifadesinin bulunmaması bir eksiklik olarak görülmektedir. Ortaya çıkan sonuçlar ışığında program, araştırmacı ve ders kitabı yazarları özelinde birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Kazanım, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, 9. sınıf

The Analyze of the 9th Grade Acquisitions Geography Course with Respect to New Bloom Taxonomy

The cognitive field taxonomy, prepared by Bloom et al, was renewed by Anderson et al (2001), with a number of changes and adjustments made. The aim of this study is to examine the renewed Bloom taxonomy of the 9th grade geography course curriculum (2018) gains according to cognitive field steps. This examination was conducted according to the distribution of units in the curriculum. Ninth the class geography course consists of five units: natural systems, human systems, global environment, Environment and society. A total of twenty-two gains are expressed in these five units, where the most gains are in the natural systems unit with fifteen gains, and the least gains are in the environment and society unit with two gains. Ninth since the class is the first level that students encounter with geography lesson, it is important to determine the level of attainment in this class. These expressions of attainment express the level at which students should learn the subjects. Therefore, it is necessary to accurately analyze the statements of gains. Qualitative research methods, descriptive analysis model and document analysis technique were used in the research. The data were obtained from the geography curriculum published by the Ministry of Education. Ninth the attainment statements in the classroom geography curriculum were examined one by one. The name and action elements in the gains were determined. Since there are more than one action element in some attainment statements, these gains are included in the taxonomy under two separate headings. It was determined which group the attainment expressions were in in terms of information and cognitive process size. During this process, the studies about the revamped Bloom taxonomy and the experts who made these studies were utilized. In order to facilitate the intelligibility of the findings, the frequency and percentages of the gains were calculated on a unit basis and the results were supported with graphs. Ninth when the findings of the knowledge dimension of class geography gains are examined, it is observed that the gains are not evenly distributed to the knowledge dimensions (factual information, conceptual information, transactional information, upper cognitive information) expressed in Bloom's revamped cognitive domain taxonomy. It has been determined that attainment statements are mostly in the conceptual knowledge dimension, that there is very little attainment in the transactional knowledge dimension, and that not a single attainment exists in the upper cognitive knowledge dimension. Given that the gains of the natural systems unit are in the majority, the gains in the transactional information dimension are expected to be greater. The gains were analyzed according to the steps of recall, comprehension, application, analysis, evaluation, and creation that constitute the cognitive process dimension of the renewed Bloom taxonomy. It has been found that most of the expressions of gain are in the step of understanding. While some gains are found to take place in the implementation, analysis and evaluation step, there is no gain expression in the creation step. While the absence of any gains in the recall step is considered as a positive situation, the absence of gain expression in the creation step, which is the top step, is seen as a deficiency. In the light of the results, a number of suggestions were made for the program, researchers and textbook authors.

Keywords: Geography, Acquisition, Revised Bloom Taxonomy, 9th grade

(26947) 2023 Vizyonu İçin Cumhuriyetten Günümüze Lise Coğrafya Öğretim Programları

RAZİYE ÇAKICIOĞLU OBAN ¹, TANER BİÇKİ

¹ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ

tanerbicki@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, Cumhuriyetten günümüze Lise Coğrafya Öğretim Programlarındaki değişimleri, değişimlerin nedenlerini ve etkilerini belirleyerek, yeni hazırlanacak programlara katkı verebilmektir.

Böyle bir çalışmaya gereksinim duyulmasının nedeni ise Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2023 vizyonu olarak temel ilkelerini açıkladığı yeni eğitim modeli ile birlikte 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında bu vizyona uygun olarak hazırlanıp uygulanmaya başlanacak yeni öğretim programı açıklamasıdır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Araştırma, eğitimde meydana gelen değişikliklere özellikle de Lise Öğretim Programlarındaki değişikliklere yönelik literatürün kronolojik bir taramaya, içerik analizine ve karşılaştırılmasına dayanmaktadır.

Hızlı bir değişimin ve dönüşümün yaşandığı günümüzde toplumlar, sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik vb. yönlerden çeşitli gelişmelere tanıklık etmektedirler. Şüphesiz bu değişimden ve dönüşümden en çok etkilenen alanların başında eğitim gelmektedir. Türkiye'de de Cumhuriyetten günümüze eğitim sisteminde çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Değişiklikler yapılırken bundan en çok etkilenen, bir dersin kılavuzu niteliğinde olan müfredat ya da öğretim programları olmuştur. Bu durumun bir sonucu olarak da hemen her alanda eğitimde meydana gelen değişikliklere; özellikle de öğretim programlarındaki değişikliklere yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar incelendiğinde, doğrudan araştırma konusuna yönelik bir kitap bulunamamış ancak 3 tez ve 13 makale şeklinde yayına rastlanmıştır. Makalelerin büyük bölümünün de 2005 yılındaki program değişikliği ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca literatürdeki içerik analizine göre, 1923 yılından günümüze Lise Coğrafya Öğretim Programlarında 12 defa değişiklik yapıldığı, bu değişikliklerin bazılarının köklü, bazılarının ise yüzeysel olduğu anlaşılmıştır.

Bu çalışmada da eski programlardaki zayıf ve güçlü yönler derli toplu bir tablo halinde sunulurken 2023 vizyonu doğrultusunda hazırlanacak yeni Lise Coğrafya Öğretim Programı'na yönelik öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca araştırmanın, Lise Coğrafya Öğretim Programlarına yönelik akademik yayınlardaki eğilimin ve içeriğin tespitiyle yeni yapılacak çalışmalar ve öğretim programları için yol gösterici olması beklenmektedir.

Öyle ki liseyi bitiren her öğrencinin gerçek yaşamda karşı karşıya kalabileceği her tür doğal veya beşeri problemi okuyup anlamada, analiz etmede ve konu ile ilgili çözüm üretmede edindiği coğrafi bilgi ve beceriyi kullanabileceği bir coğrafya öğretim programının, ülkemizin geleceği açısından da pozitif sonuçlara etki edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Lise Coğrafya Öğretim Programları, Coğrafya Eğitimi, 2023 Vizyonu

High School Geography Curriculum for the 2023 Vision

The aim of this study is to determine the changes in the High School Geography Curriculum from the first years of Turkish Republic to the present day, and to analyze the reasons and effects of them, so that this research can contribute to the new programs. The rationality of this study is the new curriculum that is going to be applied in the 2020-2021 academic year. It is worked out through the new education model in which the Ministry of National Education announces its basic principles as 2023 vision (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>). The study is based on chronological research of the literature, content analysis and comparison of the literature on changes in education, especially in the High School Curriculum. In today's world where a rapid change and transformation takes place, societies bear witness to some social, political, cultural, economic various developments. Undoubtedly, education is one of the most affected areas of this change and transformation. There has been also some changes implemented in the education system of Turkey since the republic. The curriculums that are the guide of a course are the most affected by the changes. As I result of this, studies have been carried out for these changes in almost every field of education but particularly in the curriculum. When these studies have been examined, no book that is specifically related to the problem could be found but 3 theses and 13 articles were found. Most of the articles were related to the program change in 2005. Furthermore, according to the content analysis in the literature, it has been understood that 12 changes have been made in the High School Geography Curriculum since 1923, some of these changes are deep-scaled and some are shallowed. In this study, the weak and strong aspects of the ex-programs were presented in an organized way in a table and suggestions were proposed for the new High School Geography Curriculum which will be applied in line with the 2023 vision. In other words, the research is expected to be a guide for new studies and curricula by identifying the tendency and content of academic publications on High School Geography Curriculum. It is thought that a geography curriculum in which every student who graduated from high school can use the geographic knowledge and skills acquired in reading and understanding all kinds of natural or human problems that can be faced in real life, analyzing and producing solutions related to the subject will have positive effects on the future of our country.

Keywords: High School Geography Curriculum, Geography Education, 2023 Vision

(27215) AMAÇLAR VE İÇERİK AÇISINDAN BOSNA-HERSEK VE TÜRKİYE COĞRAFYA MÜFREDATLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

OZANA ALAGİÇ¹

¹ JU "SREDNJA ŠKOLA KONJIC"

alagic.ozana@gmail.com

Makalede 1992 yılı öncesi yani, Bosna-Hersek'in bağımsızlığı ve Birleşmiş Milletler üyeliği öncesi ve 1992 sonrası dönemin ders kitaplarının içeriği hakkında bilgi verilecektir. Bosna-Hersek'in anayasal düzeninin karmaşıklığının yanı sıra bu düzenin sadece coğrafya için değil, genel eğitim sisteminin ders kitabı politikasının karmaşıklığı üzerindeki etkisinin de analizi yapılacaktır. Bu inceleme ne devlet düzeyinde ne de işletme düzeyinde (Bosna-Hersek'te) yasal bir karakter taşımayıp, kantonal seviyeye indirgenmiş olarak incelenecektir. Okulların (ilk ve orta) sayısal durumu ve ayrıca bu okullardaki coğrafya konularına katılma çeşitliliği ve yükümlülüğü ele alınacaktır. Özel araştırma konusu, Bosna-Hersek'te ders kitaplarının yayınlanması ve bu konudaki ders kitaplarının sayısına özellikle vurgu yapılması yöntemi olacaktır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek'teki liseler (lise öğrencileri) için coğrafya müfredatının **amaçlar** ve **içerik** açısından karşılaştırmaktır. Karşılaştırma sonucunda her iki ülkenin lise coğrafya müfredatında yer alan amaç ve içeriklerin benzer ve farklı yanlarının ortaya konularak, özellikle Bosna-Hersek açısından coğrafya müfredatının geliştirilmesine yönelik olarak öneriler ele alınmıştır. Araştırmanın yöntemi, nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesine bağlı olarak içerik analizine başvurulmuş ve her iki ülkenin 2019 yılı itibarıyla yürürlükte olan lise coğrafya müfredatları amaç ve içerik açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma yapabilmek için, sırayla her iki ülkenin lise coğrafya müfredatlarının tüm tematik alt başlıkları incelenerek iki ülkenin özellikleri açısından farklılıkları ortaya konulmuştur. Bunun dışında her iki ülkedeki lise coğrafya müfredatının benimsediği öğrenme-öğretme yaklaşımları da karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın en büyük sonuçları, coğrafyadaki farklı bilgi seviyelerinin belirlenmesinde olacaktır. Bazı öğrencilerin her yıl coğrafya dersi alması, bazı öğrencilerin ise, onlardan daha az alması ya da hiç almaması gibi seviye farkları incelenecektir. Her gruptan öğrencilerin herhangi bir ön hazırlık olmaksızın coğrafyayla ilgili bir çalışmaya katıldıklarında bu durum sorun oluşturacaktır. Ek olarak, değişik okullardaki müfredat karşılaştırması yapılarak, eğitim sistemindeki anormallikler analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Müfredatı, amaç ve içerik, Bosna-Hersek, Türkiye Cumhuriyeti

CURRICULUM IN THE TEACHING OF GEOGRAPHY: TURKEY Vs. BOSNIA AND HERZEGOVINA

The paper will focus on textbook policy before 1992 and after 1992, when Bosnia and Herzegovina became an independent state and a member of the United Nations. The complexity of the constitutional order of Bosnia and Herzegovina will be analyzed, as well as the impact of that arrangement on the complexity of the textbook policy of not only geography but of the education system in general. Special emphasis will be placed on the legislative level, which is not of a state character, nor of an entity (in the Federation of Bosnia and Herzegovina), but has been transferred (lowered) to the cantonal level, which has further complicated the textbook policy. Number of the schools (primary and secondary), as well as the diversity and the obligation to attend the subject of geography in these schools will be analyzed. A special focus of the research will be the method of publishing textbooks in the Federation of Bosnia and Herzegovina, with special reference to the number of different textbooks in the subject.

The aim of this paper is to analyze the content of textbooks in geography for high school (General Grammar high school) from the Republic of Turkey and Bosnia and Herzegovina. The importance of the research results is reflected in the key similarities and differences of the curriculum, as well as the methodology of teaching geography. The paper will also cover all thematic units of both curricula, with particular emphasis on the specifics of the two countries. In addition to the primary analysis of curriculum content in geography between Bosnia and Herzegovina and the Republic of Turkey, an analysis of the different curricula within Bosnia and Herzegovina will be done, due to the specific nature of its constitutional arrangement. Particular attention will be paid to the interdependence of geography and other sciences in order to create a clearer and broader picture of its importance. One of the topics of the research will be the way students are evaluated, as well as the methodology of transferring knowledge through examples, charts, maps ... Also, special attention will be paid to the structure, scope and number of textbooks intended for the teaching process because of the unusual difference in explaining the same or similar thematic units. A particular challenge in this paper will be to answer the question "Why does the geographic knowledge of a general grammar high school student in Bosnia and Herzegovina depend solely on the professor and not on the methods of teaching units ". The results of this research can serve as a basis for developing new curricula in Bosnia and Herzegovina. The most important results of the research will be in identifying different levels of knowledge in geography of high school graduates, from the situation that some students have geography classes every year and some do not, which is illogical if nothing else because both can enroll a faculty of geography without the entrance exam, thus becoming geography teachers. In addition, all anomalies of the education system will be identified, such as two schools under one roof and similar.

Keywords: geography, curriculum, textbooks, Bosnia and Herzegovina, Republic of Turkey

(27341) TÜRKİYE VE TÜRKMENİSTAN COĞRAFYA ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA FİZİKİ COĞRAFYA KONULARININ DAĞILIMI

CANER ALADAĞ¹, YASİN DURAN²

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ, AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ

² NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

caner5101@gmail.com

Bu çalışmada, Türkiye ve Türkmenistan coğrafya öğretim programlarında yer alan fiziki coğrafya konularının dağılımı karşılaştırılmıştır. Bilindiği üzere öğretim programları planlı öğretimin temelini oluşturmaktadır. Eğitim kurumlarının amacı, ülkenin siyasî, sosyal ve ekonomik şartlarının göz önünde tutularak, ülkenin eğitim felsefesinin de temel alınmasıyla bireylerde istendik bilgi, beceri ve tutum değişikliği meydana getirmektir. Eğitimciler göre bir eğitim programının sahip olması gereken özelliklerin başında işlevselliği; yani programın içeriğinin toplumun ihtiyaçlarına cevap vermesi, bireylerin yeteneklerini ortaya çıkarması gibi yönleri gelmektedir. Bu bağlamda, programların oluşturulmasında ve içeriğin düzenlenmesinde benimsenen yaklaşımlar (yapılandırmacı, sarmal, doğrusal vs) programın şekillenmesini etkilemektedir. Yine ölçme-değerlendirme ve eğitim durumları da programı oluşturma yaklaşımına uygun olarak şekillenmektedir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde doküman analizi tekniğinden yararlanılmış, verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesini kapsamaktadır. İçerik analizi ise elde edilen verilerin okuyucuların anlayabileceği şekilde kavramlara ve ilişkilere ulaşmayı sağlamaktadır. Türkiye coğrafya öğretim programı yapılandırmacı yaklaşım perspektifinde, Türkmenistan'ınki ise klasik anlayışta oluşturulmuştur. Dolayısıyla içerik düzenlemesi Türkiye'de sarmal yaklaşıma göre belirlenirken, Türkmenistan'da doğrusal yaklaşıma uygundur. Bu çerçevede değerlendirildiğinde Türkmenistan coğrafya öğretim programında konuların dağılımı, 2005 öncesinde Türkiye'de var olan klasik program yaklaşımına benzerlik göstermektedir. Türkmenistan'da fiziki coğrafya konuları, 5. sınıfta *Fiziki Coğrafya*, 6. sınıfta *Kıtaların Ve Okyanusların Fiziki Coğrafyası*, 7. sınıfta *Türkmenistan'ın Fiziki Coğrafyası* dersleri şeklinde yer almaktadır. Türkiye'de ise fiziki coğrafya konuları, sarmal içerik oluşturma yaklaşımı doğrultusunda ortaöğretimin bütün sınıflarında *Doğal Sistemler* ünitesi adı altında her sınıfta verilmektedir. Tabi ki, her sınıfta ünite adı aynı olmakla birlikte konular birbirinin devamı niteliğinde değişerek devam etmektedir. Sonuç olarak Türkmenistan'da fiziki coğrafya konuları 5, 6 ve 7. sınıflarda müstakil ders olarak verilmektedir. Türkiye'de ise 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda, *Doğal Sistemler* ünitesi adı altında içeriği değişerek okutulmaktadır. Karşılaştırılan iki ülkede yürürlükte olan öğretim programlarının oluşturulmasındaki yaklaşım farklılığı, fiziki coğrafya konularının dağılımda belirleyici bir etkiye sahiptir.

Anahtar Kelimeler : Türkiye, Türkmenistan, öğretim programı, fiziki coğrafya, karşılaştırma

DISTRIBUTION OF PHYSICAL GEOGRAPHY SUBJECTS IN GEOGRAPHY EDUCATION CURRICULA OF TURKEY AND TURKMENISTAN

This study compares the distribution of physical geography subjects in the geography education curricula of Turkey and Turkmenistan. As it is known, curricula constitute the foundation of planned education. Educational institutions aim to change knowledge, skills and attitudes of individuals by considering political, social and economic conditions and educational philosophy of the country. According to the educationalists, features of an educational program should mainly include functionality, which means that the content of the program should respond to the needs of the society and should reveal the skills of the individuals. In this context, approaches (constructivist, spiral, linear, etc.) adopted in creating the programs and arranging the contents affect shaping of the program. Measurement-evaluation and educational situations are also shaped according to the approach of creating the program. The study adopted the pattern of case study, which is one of the methods of qualitative research methods. The technique of document analysis was used in obtaining the data, and method of content analysis was used in analysis the data. Document analysis includes review of written materials that contain information about matters to be researched. Content analysis ensures access to concepts and relationships to enable the readers to understand the data obtained. The curriculum of geography education in Turkey was created in the perspective of constructivist approach while it was created on the basis of classical approach in Turkmenistan. Therefore, while content arrangement is determined according to the spiral approach in Turkey, it is suitable for linear approach in Turkmenistan. When considered in this context, the distribution of subjects in the curriculum of geography in Turkmenistan is similar to the classical program approach in Turkey before 2005. Physical geography subjects in Turkmenistan are divided into three categories as *Physical Geography* in the 5th grade, *Physical Geography of Continents and Oceans* in the 6th grade, and *Physical Geography of Turkmenistan* in the 7th grade. The subjects of physical geography in Turkey, on the other hand, are provided to each grade in all classes of high schools under the unit of *Natural Systems* in line with the approach of creating spiral content. The name of the unit is the same in every grade, but subjects continue as a sequence of each other. In conclusion, the subjects of physical geography in Turkmenistan are provided to the 5th, 6th and 7th grades as an independent course. In Turkey, it is provided as the unit of *Natural Systems* in the 9th, 10th, 11th and 12th grades by changing its contents. The difference in the approach of creating current curricula in both countries compared has a distinctive effect on the distribution of physical geography subjects.

Keywords: Turkey, Turkmenistan, curriculum, physical geography, comparison.

(27386) SOSYAL BİLGİLERDE COĞRAFYANIN SERÜVENİ: DEĞİŞİME DAİR BİR İNCELEME

BİLGİN ÜNAL İBRET ¹, ONUR YILMAZ ¹

¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

onuryilmazahi@gmail.com

Coğrafya; yeryüzündeki doğal, beşeri ve ekonomik olayları tanımlayan, bu olayların insan çevre ile ilişkisini ve bu olayların dünya üzerindeki dağılışı sebep sonuç ilişkisi içerisinde inceleyen bilim dalıdır. İnsan olmadan Coğrafya olmaz. Coğrafya insan ile coğrafi çevre arasındaki karşılıklı ilişkileri inceler. Sosyal bilgiler, toplumsal bir varlık olan insanın etkin, üretken, demokratik ve çağdaş vatandaşlar yetiştirmek amacıyla diğer disiplinlerden yararlanan bir ders programıdır. Sosyal Bilgiler dersi içerisinde Tarih, Coğrafya, Sosyoloji, Antropoloji, Arkeoloji, Ekonomi ve Siyaset gibi birçok bilim dalından faydalanılır. Coğrafya bilimi de bu bilim dallarından biridir. Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgilerin önemli disiplinlerinden biri olan Coğrafyanın Sosyal Bilgiler ders kitaplarında tarihsel süreçte bilgi, beceri ve değer boyutunda nasıl bir değişim yaşadığını anlaşılmasıdır. Araştırma Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi ile desenlemiştir. Bir dersin önemli, unsurlarından birisi de ders kitabıdır. Ders kitabı dediğimizde derste kullanılan ve o dersin geliştirilmesine dayanak oluşturan Mili Eğitim Bakanlığınca basılan kitaplar anlaşılmalıdır. Sosyal bilgiler dersi içinde birçok disiplini barındırdığı için tematik olarak hazırlanmıştır. Çalışmada ders kitaplarında değişen süreci gözlemleyebilmek adına 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim programına uygun olarak hazırlanan ve 2005 yılı itibarıyla ders kitabı olarak okutulmaya başlanan 5. ,6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitapları ile 2018 yılı Sosyal Bilgiler Öğretim programına uygun olarak hazırlanan ve 2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ders kitabı olarak okutulması kabul edilen 5. ,6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitapları incelenmiş ve geçen 13 yıllık süreçte başlangıçtan günümüze Sosyal Bilgiler ders kitaplarından Coğrafya konularının nasıl şekillendiği belirlenmeye çalışılmıştır. Sosyal Bilgilerde Coğrafi konuların öğretimine dair belirli bir kategori bulunmadığından. Araştırmada tümevarımsal analiz yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler, satır satır kodlama yapılarak analiz edilmiştir. Bu kodlardan temalara temalardan bulgulara ulaşılmıştır. Araştırmada Sosyal Bilgiler ders kitaplarında Coğrafya'nın özellikle dijital boyutta bir değişim yaşadığı tespit edilmiştir. Ayrıca 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim programında kazandırılması beklenen Coğrafi becerilerin 2018 yılında daha ayrıntılı olarak ele alındığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler,Coğrafya,Sosyal Bilgiler Ders Kitapları

THE ADVENTURE OF GEOGRAPHY IN SOCIAL STUDIES: AN INVESTIGATION ON CHANGE

Geography; is a science which defines natural, human and economic events on earth and examines the relationship between these events and human environment and their distribution in the world within the cause and effect relationship. Without human, there is no Geography. Geography examines the relationship between human and geographical environment. Social studies is a syllabus which uses other disciplines in order to educate active, productive, democratic and contemporary citizens. Social Studies course includes History, Geography, Sociology, Anthropology, Archeology, Economics and Politics. Geography is one of these branches of science. The aim of this study is to understand how geography, which is one of the important disciplines of Social Studies, has experienced a change in the dimension of knowledge, skills and value in the historical process of Social Studies textbooks. The research was designed by examining the qualitative research methods. One of the important elements of a course is the textbook. When we say textbook, the books used by the course and the basis of the development of the course are published by the Ministry of National Education. Since it contains many disciplines within the social studies course, it has been prepared thematically. In order to observe the changing process in the textbooks in the study, it was prepared in accordance with the 2005 Social Studies Curriculum and started to be taught as textbooks in 2005. and 7th Grade Social Studies course books and 2018 Social Studies Education program prepared in accordance with the Ministry of Education in 2018 and accepted as a textbook 5, 6. and 7th Grade Social Studies textbooks were examined and it was tried to determine how Geography subjects were shaped from Social Studies textbooks from the beginning to the present in the last 13 years. There is no specific category for teaching Geographical subjects in Social Studies. Inductive analysis method was used in the research. The data were analyzed by line by line coding. From these codes, themes and findings were found. In the research, it has been found that Geography has experienced a change especially in the digital dimension in Social Studies textbooks. In addition, the Geographical skills expected to be gained in the 2005 Social Studies Curriculum were discussed in more detail in 2018.

Keywords: Social Studies, Geography, Social Studies Textbooks

(26021) Gezi Gözlem Öğretim Tekniğini Kullanım Engelleri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması

CEMİLE BAHTİYAR KARADENİZ¹

¹ ORDU ÜNİVERSİTESİ

cbkaradeniz@gmail.com

Belirlenen hedeflere en etkili yoldan ulaşmak için öğretim sürecini planlama ve desenleme *öğretim yöntemi* olarak tanımlanırken, planlanan veya desenlenen bu düşüncelerin pratiğe dökülmesinde izlenen uygulama biçimi öğretim tekniği olarak ele alınmaktadır. Teknik yönetime göre şekillenir ve onu tamamlayıcı etkinliklerdir. Bütün bu uygulamanın temel amacı hedefleri gerçekleştirmektir. Öğretim teknikleri grupta, bireysel, sınıf dışı ve aktif öğretim teknikleri olmak üzere dört ana grupta ele alınmaktadır.

Dört duvar arasında sınıf ortamındaki öğretmen ile sınırlı bir öğretim, çağdaş eğitim yaklaşımı için yeterli değildir. Hedeflenen davranışın kazanılmasında doğal ve sosyal çevrenin ve birincil kaynakların etkili olarak öğretim sürecine katılması etkili öğretim için önemlidir. Bir başka ifade ile öğrenci derste veya kitapta adı geçen yer, mekan, kişi, durum ve olaylar ile karşı karşıya geldiğinde öğrenme daha anlamlı, kalıcı ve kısaca etkili olur. Öğretimin her aşamasında öğrencilerin somut deneyimler kazanma fırsatı sunularak içinde yaşadıkları doğayı ve toplumu, küresel sistemleri algılamaları için sınıf dışı öğretim yöntem teknikleri tercih edilmektedir.

Sınıf dışı öğretim teknikleri; *eğitsel gezi ve gözlem*, görüşme, ödev, proje ve sergi olmak üzere beş başlıkta ele alınabilir. Genellikle doğal ve beşeri çevreye ait eğitsel faaliyetler çerçevesinde yararlanılan sınıf dışı öğrenme etkinlikleri, doğal sistemlerin işleyişini kavrayarak doğal ve beşeri olaylar arasındaki neden sonuç ilişkisini kuran ve yurt sevgisi, savunması ve yönetiminde etkin bir birey yetiştirmeyi amaçlayan coğrafya (önceki aşaması sosyal bilgiler) dersi için son derece önemlidir.

Gezi-gözlem, önceden belirlenmiş eğitsel amaçları gerçekleştirmek için herhangi bir doğal veya beşeri bir olayı, mekanı vb. önceden hazırlanmış bir plân çerçevesinde incelenmesidir. Bu inceleme sırasında izlenen yola ise gezi-gözlem tekniği denilebilir. Coğrafya derslerinde teorik olarak işlenen konular çoğunlukla geziler sırasındaki incelemelerle pekiştirilmelidir.

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin, sınıf dışı öğretim tekniklerinden gezi gözlem tekniğini kullanmalarını engelleyen faktörleri geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek bir ölçme aracının geliştirilmesidir. Nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak desenlenen araştırmaya 432 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın verileri 32 maddelik 5'li Likert tipi ölçekten elde edilmiştir.

Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında basit tesadüfî örnekleme tekniği ile belirlenen 432 öğretmenden oluşan çalışma grubu üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin kapsam ve görünüş geçerliği için öncelikle uzman görüşüne başvurulmuştur. Geçerlik, güvenilirlik çalışmaları kapsamında açıklayıcı faktör analizi, madde-toplam korelasyonları, alt ve üst grup ortalama farkları, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, bağımsız değerlendirmeceiler arası puan güvenirligi ve test tekrar test korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen veriler üzerinden yapılan açıklayıcı faktör analizi yapılış ve ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda öğretmenlerin gezi gözlem öğretim tekniğini kullanımın engelleri ölçeğinin, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Gezi Gözlem, öğretim tekniği, ölçek geliştirme

(26753) What do story maps tell us about grade 9 students' geographic reasoning?

AÏCHA BENÏMMAS¹

¹ JEANNE-DE-VALOÏS, B248, 18, RUE ANTONINE MAILLET

aicha.benimmas@umoncton.ca

Geography claims to train young people to an understanding of space and territories through the practice of reasoning with the use of virtual and non-virtual tool. Therefore, it is necessary to better understand how geographical reasoning is manifested in student learning. Through a strong literacy review, we synthesized geographic reasoning into three types of concept categories: the founding concepts, the structuring concepts and the concepts of process or spatial dynamics. To enable the development of geographical reasoning, these concepts are deployed through a structured approach and using different means of geographical expression (maps, texts, quantitative data, illustrations, etc.). This paper aims to report an experiment that was conducted with 28 grade 9 students from a French minority school. In this experiment, students were asked to create documented story maps using Google Maps, such as « the agricultural territory at risk on the Canadian Prairies » and « the agricultural territory at risk on Bangladesh ». This research had three main objectives: to examine grade 9 students' reasoning in geography through story maps creation; to identify students' new skills developed through the use of Google Maps and to interpret students' appreciation about integrating story maps into geography learning. Students' story maps are evaluated using a grid of analysis based on scientific writings dealing with geographic reasoning using exploratory and developmental research methodologies. Results indicate a positive appreciation and participation of students towards learning geography, using a virtual tool with the integration of the story maps and showed the acquisition of new technical skills with Google Maps. Texts written by the grade 9 students are particularly informative demonstrating that location seems to be a central element in their maps. They demonstrated a geographical reasoning essentially limited to the description step and a relational geographical reasoning level specially based on visual site interpretation attempts. The study concluded that geographical explanation does not seem profound and generalization as an important component of geographical reasoning seems to be absent in the texts produced. Also, analyzing Bangladesh's agricultural territory at risk from the Google Maps satellite image does not seem sufficient to better understand in depth and overall the issue studied.

Keywords : Geographic reasoning, concepts, story maps, Google maps

(27021) New age Atlantis or linking global education with inquiry approach in geography lessons

DAGMAR POPJAKOVA¹, PETRA KARVANKOVA², TATIANA MINTALOVA³

¹ MATEJ BEL UNĪVERSĪTY IN BANSKÁ BYSTRICA

² UNĪVERSĪTY OF SOUTH BOHEMĪA ĪN V ČESKÉ BUDĚJOVICE

³ MATEJ BEL UNĪVERSĪTY ĪN BANSKA BYSTRICA

dagmar.popjakova@umb.sk

The case study named „New age Atlantis or Mysterious Seventh Continent“ is an example of how to link teaching methods and themes of global education (GE) with inquiry based education (IBE) in school practice. GE is focused on the global context (for example on environment) and also on the universal development of pupils' personality. IBE uses the inquiry in lessons, introducing an element of invention in the exploration phase, during which pupils 'discover by playing'. The teaching activity „New age Atlantis“, aimed at schoolchildren aged 11 to 14 years, was prepared by master students and teachers during global education regular courses in 2015/2016. The activity is analysed in great detail, taking into consideration the curriculum documents, cross-curricular links, methodological phases of activity, key support and inquisitive questions, etc. It was realised in cooperation with lower secondary schools within the framework of the so-called “Geography Inquiry Club”, organised by the Department of Geography of the Faculty of Education at South Bohemian University in České Budějovice (Czech Republic). The aim of the study was, on the one hand, to tackle a serious current ecological topic of the ocean pollution by plastics and, on the other hand, a related geographical topic of characteristics and movement of ocean water. The result of these two global processes is the creation of the new age plastic Atlantis. Through this activity, pupils could become aware of a crucial global problem of marine water pollution. The teaching activity is based on modern teaching methods which develop the principles of critical thinking, learning by living, brainstorming, discussions, group teaching and other. It also presents cross-curricular relationship of school geography with biology, physics, civil education and with the cross-curricular subjects of ecological education on the one hand and personal and social education on the other hand. Thus, the main research goal was to study how the pupils were able to put in practice their skills, knowledge and above all key competencies in fulfilling the teaching activity's objectives. Qualitative methods of data collection and analysis procedures, such as observations, interviews, question-forms, cross-case comparisons, analytical and natural generalisations, were used. The case study results confirm that pupils manage to collaborate and communicate with their peers and teachers, they learn to critically accept the opinions of others and, at the same time, to defend their own opinions. All of the pupils were able to understand and recognize the problem. The activities such as „New age Atlantis“ develop schoolchildren's critical thinking on a global scale. They enable them to understand the natural processes on a particular example and awaken their own responsibility for their surroundings, and thus adapt their behaviour to the values of sustainable development and ecological way of living.

Keywords : geography teaching, global education, inquiry based education, cross-curricular links, key competencies, plastic ocean pollution, characteristics and movement of ocean water

(27948) Romanya'daki Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem-Teknikleri ile Materyal Kullanım Tercihleri ve Nedenleri

MONICA DENISE YILMAZ¹

¹ ÖZEL KURUM

mony.ylmz@gmail.com

Bu araştırmada Romanya'daki coğrafya öğretmenlerinin, hangi şartlarda hangi öğretim yöntem ve tekniklerini tercih ettikleri araştırılmıştır. Buna ek olarak Romanya'daki coğrafya öğretiminde kullanılan öğretim materyalleri ve ders araç-gereçleri ile coğrafya öğretiminde karşılaşılan temel sorunların neler olduğu saha çalışması ile incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yaklaşımı kullanılmış ve buna ek olarak öğretmenlere anket uygulanmıştır. Anket Köstence ilinde görev yapmakta olan öğretmenlere yapılarak bu süreçte öğretmenlerin yaşadıkları sıkıntılar ve problemler araştırılmıştır. Katılımcılar amaçlı örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Verilerin toplanmasında, sınıf içi gözlemler, öğretmenlerle yapılan görüşmeler ve doküman incelemesi kullanılmıştır.

Katılımcılardan elde edilen verilere göre öğretim yöntem ve teknikleri konusunda en fazla anlatım-konuşma, harita çalışmaları ve açıklama yapma şeklinde cevaplar alınmıştır. Ayrıca öğretmenlerin, öğrencilerin aktif katılımını destekleyen grup çalışmaları ve sorunsallaştırma gibi yöntemleri de kullandığı fakat bunların kullanım sıklığı ve hiyerarşik yapı içerisinde arka planda kaldığı belirtilmektedir. Bologna süreci kapsamında benimsenen aktif öğrenme yöntemlerinde Romanya'lı öğretmenlerin eğitime ağırlık verilmesi ve bu konuda teşvik edilmelerinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca harita uygulamaları metodu genel olarak coğrafyaya özgü bir yöntem olup öğretmenler tarafından bunun bir eğitim metodu olarak kabul edilmesi ve kullanılması coğrafya öğretimi açısından dikkate değer bir husustur. Harita kullanımının yaygın ve sık kullanılır olması 2009 yılında kabul edilen Romanya'da coğrafya eğitiminde elde edilmesi amaçlanan ana becerilerde özellikle 5. sınıf sonrasında etkin harita okuyabilme ve değerlendirebilme becerisinin geliştirilmesi amacıyla oldukça önemli olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgulara göre Romanya'daki coğrafya eğitiminin genel durumunda, öğretim programları ile ders kitapları uyumlu görünürken, yıllarca içe kapanık bir ülke olarak serbest ders kitabı yazma kültürünün yavaş gelişmesine bağlı olarak ders kitaplarının yeni yaklaşımları içermemesine neden olmuştur. Diğer yandan derslerde harita (%96,9), ders kitabı (%93,8), projektör (%84,4) ve atlas (%68,8) kullanımının çok yaygın olduğu belirlenmiştir. Romanya'da öğretmenlerin başta harita kullanımı olmak üzere ders kitaplarını, projektör cihazlarını ve atlasları aktif olarak kullandıkları söylenebilir. Buna bağlı olarak okullarda eğitim materyallerinin yaygın olduğu ve kırsal bölge okullarına kadar dağıtımlarının yapıldığı gözlenmiştir. Diğer yandan coğrafya derslerinin, diğer kültür dersleriyle ortak sınıflarda işlendiği, coğrafya dersleri işlenirken çok nadir teknoloji kullanımına başvurulduğu belirlenmiştir. Bunun dışında arazi çalışmalarına maddi yetersizlikler nedeniyle ortaokul ve lise coğrafya derslerinde yeterince yer verilemediği ve öğretmen eğitimlerinin yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya dersi, yöntem ve teknik, materyaller, Romanya

(26646) Designing An Inquiry-based Geographical Fieldwork Program by Using Mobile Technology and Its Effects on Students' Experience

Jongwon LEE¹

¹ GEOGRAPHY, EWHA WOMANS UNIVERSITY

jongwonlee@ewha.ac.kr

Combining field experience with the use of mobile technologies has the potential for creating a problem-based learning environment that engages learners in authentic geographical inquiry. In this study, an inquiry-based fieldwork program was designed, supported by mobile technologies. The aim of this program is to investigate how participation in the program influenced students' understanding of fieldwork location and the concept of inquiry, and to examine how inquiry tasks and mobile technologies influence students' learning processes during fieldwork. The program was centered on a historic village designated as a World Heritage Site (WHS) in 2010, where students investigated the impacts of tourism on the village and searched for ways in which the village could develop in a sustainable way. Based on recent research studies on the village, three inquiry questions framing the structure of the program were identified as follows:

1. What are the impacts of WHS designation on the village?
2. Are the village residents satisfied with the recent changes?
3. What needs to be changed in the village and what should remain the same?

Three field-inquiry tasks corresponding to the inquiry questions were devised as follows:

Task 1. Determine and map the structural and functional changes required of all traditional houses in the village.

Task 2. Identify and map those features that must be preserved and those that must be removed in the village.

Task 3. Conduct interviews with village residents regarding the impact of WHS listing and changes needed for the future of the village.

Completing these three tasks allows students to collect data necessary to answer the three inquiry questions. The Collector for ArcGIS (Collector) and Google Forms were used to support students' data collection for Tasks 1 & 2 and Task 3, respectively. The Collector was installed on an iPad and provided to students with a portable WiFi hotspot in field. The results of this study showed that the contents and design of the tasks performed in the village influenced the students' learning processes. Task 1 induced the students to consider the changes in the village that could result from the WHS designation. In Task 2, the students investigated ways in which the village could be sustainably developed by introducing the abstract concept of sustainability in a more tangible way to students. Task 3 provided students an opportunity to learn from the local residents about the historical background and current issues in the village. The interview component of Task 3 encouraged students to step outside their comfort zone, to be more independent, and to have an empathic mindset when liaising with the local residents. The students also learned The fieldwork tasks, requiring students in small groups to make all necessary decisions independently, encouraged them to embrace more adventurous and active enquiry approaches. It was also found that the Collector enabled students to capture data such as images and videos at any time and in any place, to collect sufficient data in the limited available time based on customized data entry procedures, and to save, view, and edit the data in the field. In particular, while students were conducting Task 1, which mainly involved quantitative data collection, the Collector helped students identify the spatial distribution and patterns of changes in traditional houses in the village, to monitor and evaluate the progress of their data collection, and to take appropriate actions based on the evaluation. Meanwhile, the data collection of Task 2 involves students' subjective judgment and personal values. The ambiguous nature of Task 2 requires students to engage in more intense discussions with each other and to refer to the data collected by other groups to learn how to collect data for Task 2.

Keywords : Inquiry-based fieldwork, Mobile technology, World Heritage Site

(26750) COĞRAFYA EĞİTİMİ NEREDE? ULUSLARARASI BİR PERSPEKTİF

EYÜP ARTVINLI¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

eartvinli@ogu.edu.tr

Son yıllarda coğrafya ve coğrafya eğitiminin bazı ülkelerde daha çok önem kazandığı, bazı ülkelerde ise daha ziyade önemini kaybetmekte olduğu görülmektedir. Türkiye’de de coğrafya eğitiminin öneminin azaldığına dair iddialar son yıllarda daha çok dile getirilmektedir. Bu çalışmanın amacı, işte böyle bir ortamda nicel ve nitel bazı yönleri açısından coğrafya eğitiminin durumunu uluslararası perspektiften çeşitli ülkeler bağlamında karşılaştırmaktır. Bu karşılaştırma aşağıda yer verilen altı soru kapsamında gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, soruların gönderildiği ülkelerde çalışan coğrafya ve coğrafya eğitimcisi akademisyenlerin verdiği yanıtlardan oluşmaktadır. Çalışmada analiz edilen bu veriler Danimarka, Finlandiya, Yunanistan, Romanya, İtalya, Japonya, Avustralya, Güney Kore, Singapur, Portekiz ve Türkiye’den gelen yanıtlara dayanmaktadır. Bulgular aşağıdaki sorulara verilen yanıtlara dayanmaktadır: 1. 6-10 yaş grubu ilkökul öğrencileri için ülkenizde coğrafya adı ile ayrı bir ders mi var yoksa başka bir ders altında mı okutulmaktadır? (eğer başka bir ders altında okutuluyorsa, dersin adı nedir ve o dersin içinde yer alan coğrafya konularının oranı ne kadardır?). 2. 10-18 yaş gruplarında yer alan öğrenciler için coğrafya dersi hangi aşamalarda zorunlu veya seçmeli olarak okutulmaktadır? Veya başka bir dersin adı altında mı okutulmaktadır? Evet ise o dersin altında coğrafya konularının oranı nedir? 3. Ülkenizde toplam kaç coğrafya bölümü bulunmaktadır? 4. Ülkenizde araş. Gör dahil olmak üzere toplam kaç coğrafya ile ilgili akademisyen bulunmaktadır? 5. Ülkenizde coğrafyacılar üniversiteden sonra hangi devlet kurumlarında istihdam edilebilmektedir? 6. Ülkenizde coğrafyacılar genel olarak hangi iş kollarında (turist rehberi, öğretmen, müzeler vb...) çalışabilmektedirler?

Bu sorular, farklı ülkelerdeki coğrafya akademisyenlerine gönderilmiş ve yukarıdaki ülkelerden gelen 19 yanıt verilerin çözümlenmesinde kullanılmıştır. Sonuç olarak coğrafyacıların sayısının en fazla olduğu ülkelerin başında 1296 kişi ile Japonya gelirken birçok ülkede lise düzeyinde coğrafya dersinin tamamen seçmeli olduğu, ancak Japonya da, 2011 deki büyük doğu Japonya depreminin ardından durumun yeniden sorgulanarak, Japonya’da 2022 yılından itibaren liselerde coğrafya dersinin yeniden zorunlu olması kararının alındığı tespit edilmiştir. Uluslararası eğilimler, insan-mekan ilişkisinden kaynaklanan sorunlarla boğuşmakta olan ülkelerin coğrafya derslerine daha çok önem verme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Türkiye’de coğrafyanın içinde bulunduğu durumu diğer ülkelerle daha iyi karşılaştırabilmek için benzer çalışmaların artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: coğrafya, coğrafya eğitimi, uluslararası karşılaştırma

WHERE IS THE PLACE OF GEOGRAPHICAL EDUCATION? : AN INTERNATIONAL PERSPECTIVE

In recent years, it has been observed that geography and geographical education have risen in importance in some countries, while declining in others. Claims about geographical education's diminishing importance in Turkey have also been mentioned more frequently in the recent years. The aim of this study is to compare the situation of geographical education in terms of some qualitative and quantitative aspects in the context of various countries from an international perspective. This comparison was carried out within the scope of six questions given below. The data obtained consists of the answers given by geography and geographical education academicians working in the countries that received the questions. The data analysed in the study is based on responses from Denmark, Finland, Greece, Romania, Italy, Japan, Australia, South Korea, Singapore, Portugal and Turkey via these questions: 1. Is there a separated lesson in primary (for 6-10 years old children) called "Geography" or integrated into another course? (If yes what is the name of that course and what is the percentage of geography topics inside of it?), 2. Is it compulsory, optional or absent in secondary/elementary school and high school (for 10-18 years old) children? Or integrated into another course? (If yes what is the name of that course and what is the percentage of geography topics inside of it?), 3. How many geography departments are there in your country-Please show citation)?, 4. How many "academic geographers (assistants, researchers and Professors included-if you have detail tables for it would be much better)" are there in your country totally-Please show citation)?, 5. In which governmental institutions can geographers work (or are they employed?) after the university? , 6. What kind of jobs can geographers do after the university in your country (tourist, guide, teacher, museum,...etc.) ?

These questions were sent to geography academics in different countries and 19 answers from the above-stated countries were used to analyse the data. In conclusion, it is determined that, while high school level geography course is completely optional in a lot of countries, with 1296 people, Japan has the most geography academicians compared to other countries; but in Japan, geography course is decided to be made compulsory by 2022 with a reconsideration after the Big Eastern Japanese Earthquake in 2011. International trends show that countries struggling with problems stemming from human-space relationship tend to attach greater importance to geography courses. In order to compare Turkey geographical circumstances with other countries, promotion of similar studies is recommended.

Keywords: geography, geography education, international comparison

(26765) FİZİKİ COĞRAFYA EĞİTİMİNDE POTANSİYEL BİR AÇIK HAVA LABORATUVARI: KARAPINAR ve ÇEVRESİ

ADNAN PINAR ¹, TAHİR TUNCER ¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

tahirtuncer42@gmail.com

Son yıllarda toplumun eğitime bakış açısı ve bireylerin eğitimden beklentileri konusunda ciddi farklılıklar yaşanmaktadır. Artık teorik bilgilerin dışında uygulamalı eğitim anlayışı ön plana çıkarken eğitim ortamı da kendini buna göre tasarlama yoluna gitmektedir. Fen bilimlerinde gerçek ortamı sınıf içerisine taşımanın yolu olarak laboratuvar etkinlikleri ön plana çıkmış ve bu konuda ciddi başarılar da sağlamıştır. Coğrafya eğitiminde ise kapalı sınıf ortamı ve laboratuvar etkinliklerinin dışında asıl önemli öğrenme ortamını, doğanın kendisi oluşturmaktadır. Kısacası coğrafya eğitiminin asıl laboratuvarı, doğal ortam yani arazi uygulamalarıdır. Bu şekilde bireylerde sadece bilişsel zekâ değil bunun yanında arazi uygulamaları esnasındaki faaliyetlere dayalı olarak duyuşsal zekâ ve psiko-motor beceriler yönünden de gelişmeler sağlanarak öğrenme sürecine katkı sağlanır. Coğrafya eğitiminin her aşamasında geçmişten günümüze kadar “*arazi gezileri*” ya da “*arazi tatbikatı*” şeklinde de adlandırılan uygulamalar hep yapılagelmiştir. Ancak 21. yy. eğitim anlayışında teknolojik gelişmelerin de önemli katkısıyla arazi gezileri, sadece fotoğraf çekilen ve betimleme yapılarak anlatılan açık hava ders ortamı olmanın ötesine geçmiştir. Bundan dolayı bu faaliyeti coğrafya eğitiminde “*açık hava laboratuvarı*” olarak adlandırmak daha yerinde olacaktır. Çünkü bu faaliyet esnasında artık bireyler doğal ortam şartları üzerinde teknik imkânları kullanarak arazi ölçümleri, harita becerileri, GPS kullanımı, uçangöz (drone) kullanımı, erozyon ölçümleri, toprak pH ölçümleri, su ve toprak analiz alımları ve daha pek çok uygulama yapma fırsatı bulabilmektedir. Coğrafya öğretim programının öğrencilere kazandırmayı amaçladığı; coğrafi gözlem, arazide çalışma, coğrafi sorgulama, zamanı algılama, değişim ve sürekliliği anlama, harita becerileri ve kanıt kullanma gibi coğrafi beceriler etkili bir şekilde yerini bulacaktır.

Ülkemizin sahip olduğu doğal ortam şartlarının zenginliğine bağlı olarak pek çok yerde açık hava laboratuvarı olarak kullanılabilir mekânlar bulunmaktadır. Ancak bütün bu alanlar zaman, maliyet, bürokratik işlemler gibi pek çok faktörle birlikte düşünüldüğü zaman açık hava laboratuvarı ortamının iyi seçilmesi ve iyi planlanması gerekmektedir. Bu açıdan söz konusu alanın, hem az maliyetli hem de en az mesafede ve en çok unsuru bir arada bulduran özgün bir mekân olması gerekmektedir. Bu şekilde kaynaklar ve zaman hem ekonomik hem de ergonomik olarak kullanılmış olacak bu da etkili bir öğrenme sürecini beraberinde getirecektir. Bu çalışmada coğrafya eğitimi içerisinde olan öğretmenler ve akademisyenler ile gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında da ön arazi uygulamaları ile konu ve örnek saha geliştirilmiş, bunun için en uygun noktalardan biri olarak Konya-Karapınar çevresi belirlenmiştir. Sahanın coğrafya eğitimi açısından önemi ortaya konularak etkili bir coğrafya eğitiminin geliştirilmesine katkı sunulması amaçlanmıştır.

İdari açıdan Konya iline bağlı olan Karapınar, Konya-Adana karayolunun 90. kilometresinde yer almakta olup Konya’ya yaklaşık olarak 1 saat mesafede bulunmaktadır. Karapınar ve yakın çevresi coğrafya eğitimi açısından zengin bir doğal ortam niteliği taşımaktadır. Söz konusu alanda dar bir saha içerisinde pek çoğu karayolunun hemen yanında sayılabilecek kolay ulaşım noktalarında özgün derecede birçok coğrafi unsur yer almaktadır. Söz konusu alan hem fiziki hem de beşeri ortam açısından zengin unsurlar barındırmaktadır. Ancak hem sahanın daha derinlemesine incelenmesi açısından hem de beşeri unsurların farklı alanlarda da görülebilecek durumda olmasından dolayı fiziki unsurların çok daha orijinallik içermesi, bu çalışmanın fiziki coğrafya açısından ele alınması gereğini doğurmuştur. Karapınar ve yakın çevresinde karayoluna çok yakın konumda bulunan Acıgöl maarı, Meke Tuzlası ve volkanik araziler, Karapınar erozyon sahası, silis bebekleri vadisi, obruklar ve Eski Konya Gölü’nün kıyı oku içerisinde bulunan dresensiya (*dresensia*) fosilleri ile bu bölgelerin tamamında görülen iklim ve bitki örtüsü özellikleri özgün değerler taşımaktadır. Bölgede, Türkiye’nin en genç volkanik arazilerinden biri bulunmakta ve Acıgöl maarı ile Meke Tuzlası bunun irdelenmesi açısından en güzel örneklerden birini oluşturmaktadır. Ayrıca Meke Gölü ‘*dünyanın nazar boncuğu*’ olarak da adlandırılmaktadır. Bunun dışında Türkiye’de etkili olan rüzgâr erozyonunun %20 si bu alanda etkili olmaktadır ve erozyon bölgesi mutlaka incelenmesi gereken yerlerin başında

gelmektedir. Erozyon bölgesi incelenirken buranın iklim, bitki örtüsü, toprak yapısı, jeolojik yapısı ve beşeri süreçlerle olan ilgisi de ortaya konularak, öğrencilerin coğrafyanın temel prensiplerinden olan ilgi-bağlılık, sebep-sonuç süreçlerini fark etmeleri sağlanacaktır. Karapınar, Türkiye’de her yıl onlarca obruk oluşumunun meydana geldiği bir alandır ve burada 300’ün üzerinde obruk bulunmaktadır. Bunlardan en uygun konumda olanlarının mutlaka yerinde görülmesi ve incelenmesi gerekmektedir.

Lisans ve lisansüstü coğrafya eğitimi açısından çok önemli olan bu saha, ayrıca ortaöğretim coğrafya dersleri açısından da oldukça önem taşımaktadır. 2005 yılında uygulamaya konulan ve 2018’de güncellenen ortaöğretim coğrafya dersi öğretim programında yer alan toplam 130 kazanımdan 76’sının doğrudan veya dolaylı olarak sahada karşılığı bulunmaktadır. Bütün bunlardan hareketle araştırma sahasının coğrafya eğitiminde açık hava laboratuvarı olarak kullanılmasının, araştırma sahasının konumuna ve unsurların birbirine çok yakın olmasına da bağlı olarak, en az maliyetle, en üst seviyede coğrafya eğitiminin her kademesine önemli katkılar sunacağı aşikârdır.

Anahtar sözcükler: açık hava laboratuvarı, coğrafya eğitimi, Karapınar

A POTENTIAL OUTDOOR LABORATORY IN PHYSICAL GEOGRAPHY EDUCATION: KARAPINAR AND ITS ENVIRONMENT

In recent years, there are serious differences in the society's view of education and the expectations of individuals from education. Nowadays, besides the theoretical knowledge, the concept of applied education comes to the forefront, while the educational environment is designed to design itself accordingly. As a way of bringing the real environment into the classroom, laboratory activities have come to the forefront in science and have achieved significant success in this regard. In geography education, apart from the closed classroom and laboratory activities, nature itself constitutes the most important learning environment. In short, the real laboratory of geography education is the natural environment. In this way, not only cognitive intelligence, but also affective intelligence and psychomotor skills based on the activities during field applications are provided to the learning process. At every stage of the geography education, the so-called "field trips" or "field exercises" have always been implemented. However, in the 21st century. With the significant contribution of technological advances in the field of education, field trips have gone beyond being an open-air course environment where photographs are only taken and described. Therefore, it would be more appropriate to call this activity an open air laboratory in geography education. Because, during this activity, individuals have the opportunity to perform field measurements, mapping skills, GPS usage, drone usage, erosion measurements, soil pH measurements, water and soil analysis and many other applications by using technical opportunities on natural environment conditions. Geography curriculum aims to provide students; Geographical skills such as geographic observation, field work, geographic inquiry, time perception, understanding change and continuity, mapping skills and using evidence will be effectively located.

Depending on the richness of the natural environment conditions of our country, there are places that can be used as open air laboratories in many places. However, when all these areas are considered together with many factors such as time, cost and bureaucratic procedures, the open-air laboratory environment needs to be well selected and well planned. In this respect, the area in question must be both a low-cost and a unique space that contains the most elements at the least distance. In this way, resources and time will be used both economically and ergonomically, which will lead to an effective learning process. In this study, after the interviews conducted with teachers and academicians in geography education, subject and sample field was developed with field applications and Konya-Karapınar environment was determined as one of the most suitable points for this purpose. The aim of the course is to contribute to the development of an effective geography education by revealing the importance of the field in terms of geography education.

Karapınar, which is administratively connected to the province of Konya, is located on the 90th kilometer of the Konya-Adana highway and is approximately 1 hour away from Konya. Karapınar and its immediate surroundings are a rich natural environment in terms of geography education. In this area, there are many geographical elements of an original degree, within easy access points, many of which can be considered right next to the highway in a narrow field. The area is rich in both physical and human environments. However, due to the fact that the human elements can be seen in different areas both in terms of deeper examination of the field and the fact that the physical elements contain much more originality, this study necessitated to be handled in terms of physical geography. Acıgöl maar, Karapınar erosion area, valley of silica dolls, potholes and dresensia (dresensia) fossils found in the coastal area of Old Konya Lake and the climate and plants seen in all of these regions. cover properties have original values. Within the region, Turkey has one of the youngest in the volcanic terrain and Meg Tuzla with Acıgöl maar, constitutes one of the most beautiful examples in analyzing it. Lake Meke is also called 'evil eye bead of the world.. In addition, 20% of the effective wind erosion in Turkey have been effective in this area and is one of the places of erosion must be examined. While examining the erosion zone, the relation of climate, vegetation, soil structure, geological structure and human processes will be revealed and it will be ensured that students realize the interest-commitment, cause-effect processes which are the basic principles of geography. Karapınar, Turkey is an area where every year tens formation of sinkholes occur here and there are over 300 sinkholes. The most suitable of these must be seen and examined on the spot.

This field, which is very important for undergraduate and graduate geography education, is also very important for secondary education geography courses. 76 out of a total of 130 achievements included in the secondary education geography curriculum, which was implemented in 2005 and updated in 2018, has direct or indirect compensation in the field. From this point of view, it is obvious that the use of the research area as an open air laboratory in geography education will make significant contributions to all levels of geography education at the lowest level depending on the location of the research area and the fact that the elements are very close to each other.

Key words: outdoor laboratory, geography education, Karapınar

(26962) Türkiye'de Kayaçlar ve Yeraltı Kaynakları

MURAT SERT ¹, TURAN GÜLLÜ ¹

¹ MERKEZ BANKASI DERİNCE ANADOLU LİSESİ

turanguclu44@gmail.com

Lise Coğrafya Müfredatına göre 10. sınıf Coğrafya dersinde "Kayaçlar" konusu ile 11. sınıf Coğrafya dersinde " Ülkemizin Yeraltı Kaynakları" konularında sık sık ismi geçen kayaç çeşitleri, mineraller ve doğal kaynakları öğrenciler isimlerini ezberliyorlar fakat günlük hayatta hergün karşılaştıkları kayaçları, minerallerin ne olduğunu, ayağına takılan taşın hangi tür olduğunu bilmiyor.

Bu çalışmanın amacı; Ders kitaplarında ismi geçen kayaç ,mineral örnekleri ile farklı jeolojik devirleri temsil eden ve Türkiye'de bulunan fosil örneklerinden oluşan bir "Kayaçlar ve Sunumu" köşesi veya müzesi oluşturmaktır. Bu sayede öğrencilerin dersleri görsel-işitsel ve dokunarak konuyu kavramalarını sağlamaktır.

2017-2018 Eğitim Öğretim yılı başından itibaren Coğrafya ders kitaplarında ismi geçen kayaç ve mineral örneklerinden toplayarak okulda bir kayaç köşesi oluşturma çalışmasında bizzat kendimizin arazide topladığımız kayaç örnekleri ile Ülkemizin farklı bölgelerindeki liselerle yapılan çalışmalarla, okulların bulunduğu bölgedeki kayaç ve mineral örneklerinin temin edilmesi sağlanmıştır. Sivil toplum örgütleri, Gönüllüler, MTA ve Kocaeli Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü akademisyenlerinde katkılarıyla, okulda sergilenebilecek yeterlilikte kayaç,mineral ve fosil örnekleri toplanmıştır.

Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü ile Merkez Bankası Derince Anadolu Lisesi arasında iki yıl süreli işbirliği protokolü imzalanmıştır. Toplanan materyallerin tanımlanması ve sınıflandırılması, konunun uzmanı akademisyenler tarafından yapılmıştır. Yeni örnekler temin edildikçe bilimsel tanımlaması yapılarak, Bilimsel isimleri ve nereden geldiği pirinç levhalara yazılarak yapılmaktadır. Sergi değeri olanlar özel olarak tasarlanmış sensörlü led aydınlatılması yapılmış cam dolaplarda sergilenmektedir.

Coğrafya derslerinde uygulamalı olarak derslerin bir kısmı burada işlenebildiği gibi, örnekler sınıf ortamında götürülerek gösterilebilmektedir. Bölgedeki lise ve Ortaokullar davet edilerek tanıtımlar yapılmıştır. Öğrencilerde tatil dönüşlerinde kendilerine ilginç gelen kayaç örneklerini getirmektedirler. Görşelliği daha iyi olan örnekler eskisiyle değiştirilmektedir.

Sergi alanına büyük boyutlarda "Türkiye Jeoloji Haritası", "jeolojik devirler celtveli", "Canlıların jeolojik gelişimi" ve "Püskürük kayaçlar"ın oluşumunu gösteren görseller yerleştirilmiştir. Ayrıca çoğunluğu MTA yayınlarından oluşan ve Türkiye'yi konu edinen kayaçlar, Jeoloji, Jeomorfoloji, Mineral, Yeraltı Kaynakları v.b gibi kitaplar ile Türkiye'nin büyük ölçekli paftalarının olduğu Jeoloji ve Jeomorfoloji haritalarının sergilendiği bir dolap oluşturulmuştur.

Sergilenen örneklerin tanıtıldığı bir kitapçık hazırlanacaktır. Ayrıca örnekler barkodlanarak ziyaretçilerin anında telefonuyla istediği örnek hakkında bilgi sahibi olması sağlanacaktır. Böylelikle okulda kalıcı bir kayaç-fosil müzesi oluşturulurken, Türkiye'nin Jeolojik geçmişi ve Jeolojik zenginlikleri ile Ülkemizin kayaç-mineral zenginlikleri öğrencilerce daha iyi kavramaları sağlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Jeolojik Geçmiş, Mineraller, Anadolu'nun Fosilleri

(26980) ARAZİ ÇALIŞMALARININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİ KAVRAMA VE TASVİR ETME BECERİLERİNE ETKİLERİ

ABDULLAH TÜRKER¹, ÜLKÜ ESER ÜNALDI¹, CEYLAN ÇAKIR KARAGÜÇ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

abdullahturker82@gmail.com

Doğa ve insan ilişkileri ile karşılıklı etkileşimlerini konu alan Coğrafya biliminin öğretiminde bilimsel amaçlı arazi çalışmalarının etkileri oldukça fazladır. Fiziki Coğrafya ve alt dal olarak Bitki Coğrafyası'nın kurucusu olarak bilinen Alexander Von Humboldt'un Coğrafya bilimine kazandırdığı bilimsel amaçlı gezi-gözlem metodunun Coğrafya öğretimindeki katkısı ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Akademik anlamda özellikle fiziki coğrafya konularının Coğrafya öğretmeni adaylarına kazandırılabilmesi için yükseköğretim kurumlarındaki Coğrafya bölümlerinin hemen hepsinde zorunlu ya da seçmeli statüye sahip arazi çalışması dersleri bulunmaktadır. Bu derslerin haricinde belirli dersler kapsamında da öğretim elemanları tarafından yakın çevrede gününbirlik, uzun güzergâhlarda ise bir haftayı bulan bilimsel arazi çalışmaları yapılmaktadır. Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda okutulan Arazi Çalışması dersinin öğretmen adaylarının yeryüzü şekillerini kavrama, tanımlama, ayırt etme ve tasvir becerilerine etkilerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2018-2019 Bahar yarıyılında okutulan Arazi Çalışması dersini alan 12 kişiden oluşan lisans 3. sınıf öğrencileri ile Ayaş-Güdül-Bey pazarı güzergâhında gününbirlik yapılan arazi çalışması ile yürütülmüştür. Araştırma tek gruplu deneysel desen modelinde ön test-son test uygulamaları ile gerçekleştirilmiştir. Arazi çalışması öncesinde araştırma ekibi tarafından hazırlanan ve uzman görüşleri ile son şekli verilen sorular kullanılmıştır. Deney grubuna arazi çalışmasından 2 hafta önce ön test formları bizzat araştırma ekibi tarafından her öğretmen adayına 30 dk süre verilerek uygulanmıştır. 22 Mart 2019 günü arazi çalışması gerçekleştirildikten 2 hafta sonra ise araştırma ekibi tarafından yine aynı süre verilerek son test uygulaması yapılmıştır. Uygulama sonrasında lisans öğrencilerinin ön test ve son test puanları SPSS 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz aşamasında ön test puanlarının normal dağılım göstermediği, son test puanlarının ise normal dağılım göstermesi nedeniyle non-parametrik istatistiklerden Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi tercih edilmiştir. Arazi çalışmasına katılan deney grubu öğrencilerinin arazi çalışmalarının yeryüzü şekillerini kavrama ve tasvir etme becerilerine etkileri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($Z=-2,941$; $p<,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve sıra toplamları dikkate alındığında gözlenen bu farkın pozitif sıralar lehine yani son test puanları lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgu, çalışmaya katılan deney grubu öğrencilerine uygulanan arazi çalışma modelinin öğrencilerin yeryüzü şekillerini kavrama ve tasvir etme becerilerini geliştirmede önemli bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin ön test ve son test formlarındaki sorulara verdikleri cevaplar ve yaptıkları çizimler teker teker incelendiğinde 12 öğretmen adayının 11'inde açıklama ve tasvirle bakıldığında bilimsel amaçlı yapılan arazi çalışmalarının öğretmen adaylarının yeryüzü şekillerini kavrama, tanımlama, ayırt etme ve tasvir becerilerine büyük katkı sunduğu görülmektedir. Araştırma sonucunda yükseköğretim kurumlarındaki arazi çalışmalarına benzer çalışmaların ortaöğretim düzeyindeki coğrafya derslerinde de yer verilmesi, Coğrafya eğitimi ya da bölümü müfredatlarındaki arazi çalışması derslerinin sayısının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Jeomorfoloji, Yeryüzü şekilleri, Arazi Çalışması

THE EFFECTS OF FIELD SURVEYS ON THE SKILLS OF TEACHING CANDIDATES TO CONCEPTUALIZE AND DEPICT LANDFORMS

In the instruction of Geographic sciences, which are about the mutual interactions of the relationship between nature and people, the effects of scientific field surveys are high. Many studies have been conducted regarding the contribution in Geography education of the scientific travel-observation method that Alexander Von Humboldt, known as the founder of Physical Geography and Phytogeography as a subbranch, gained for the Geographic sciences. There are mandatory or elective field survey courses in almost all Geography departments at institutions of higher education for Geography teaching candidates to gain physical geography issues in an academic sense. In the scope of certain courses beside these, teaching personnel conduct scientific field surveys that last one day in the immediate surroundings and that last one week in longer routes. This research took place to study the effects of a Survey Course taught in the Gazi University Gazi Faculty of Education Department of Geography Education on the skills of teaching candidates to conceptualize, define, distinguish, and depict landforms. The research was conducted with a field survey performed in one day in the Ayaş-Güdül-Beypazarı route with 12 third-year undergraduate students who took the class Field Surveys taught in the 2018-2019 Spring semester. The research was completed with pre- and posttest applications in a single-group experimental design model. The questions prepared by the research team and shaped with expert views were used before the field survey. The research team personally administered the pretest forms two weeks before the field survey to the test group, providing each teaching candidate a period of 30 minutes. Two weeks after completing the field survey on March 22, 2019, the research team again performed a posttest, providing the same amount of time. After the application, the pretest and posttest scores of the undergraduate teachers were analyzed using the SPSS 22 program. It was determined that the preliminary test scores did not exhibit normal distribution in the analysis phase, and the Wilcoxon Signed Rank Test, a non-parametric statistical test, was determined because the post test scores did exhibit normal distribution. It is seen that the field surveys of the test group students who participated in the field survey created a meaningful influence over the development of the skills of conceptualizing and depicting landforms ($Z=-2.941$, $p<0.05$). Considering the rank average and rank sums of the different scores, it is seen that this observed difference favors positive ranks, meaning the posttest scores. This finding demonstrates that the field survey model implemented for the test group students who participated in the study had a significant influence in the development of the skills of conceptualizing and depicting landforms. When reviewing the responses students gave and drawings they made to the questions on the pretest and posttest forms, it is seen that the scientific field surveys 12 teaching candidates contributed significantly to the landform conceptualizing, defining, distinguishing, and depicting skills of the teaching candidates, considering the explanation and depiction in 11 of the 12 teaching candidates. It is recommended that studies similar to field surveys in institutions of higher education be included in secondary education geography courses and that the number of field survey courses in Geography education or departmental syllabi is increased.

Keywords: Geography, Geomorphology, Landforms, Field Survey

(27203) Fieldwork in Geography Higher Education: A Review of the Journal of Geography in Higher Education.

Derek FRANCE¹, Martin HAIGH²

¹ *UNIVERSITY OF CHESTER*

² *OXFORD BROOKES UNIVERSITY*

Fieldwork is the most powerful learning invitation in the toolkit of Geographical Education. This presentation reviews the forty years of *The Journal of Geography in Higher Education* (JGHE) and suggests seven modes in the development of fieldwork. These are arrayed as a kind of historical, perhaps evolutionary, sequence but most remain current in Geography fieldwork practice. At the far end (1960's) of the sequence are didactic modes that are teacher centred and use the field as an adjunct to the classroom, in the middle (1990's) are modes that involve active learning and focus on the development of students as investigators, and at the near end (2010's) are those that centred on the field study area and its qualities, that involve concern about the ethics of student engagement and that employ blended learning technologies. The review charts the JGHE's gradual shift away from its original, almost exclusively, UK-focus toward something rather more international and inclusive. Fieldwork is where Geographers learn to "do" and "from doing" Geography. Its special attributes include providing experiential, sometimes transformative, learning through immersion of the learner in the field experience. The increase in the frequency of field related publications in JGHE illustrates the growing interest in reporting and researching diverse pedagogic approaches to fieldwork learning. This has helped Geography Fieldwork transform from a passive "look see" for individual learners to active and increasingly autonomous learning involving student teamwork, moving away from consumption of received wisdom to the production of new understanding through research and problem solving. It has helped Geography Fieldwork sites transform from being mere objects to be observed, or laboratories for the testing of skills, to living, inhabited, places with real needs, real problems and sensitivities that demand ethical respect. In 40 years, JGHE has helped Geography Fieldwork move from the margins of the curriculum to its current place at its core.

Keywords : Fieldwork; literature review; higher education; teaching and assessment

(26995) COĞRAFI BİLGİ AĞI VE COĞRAFYA EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ

RAMAZAN ÇİMEN¹, TAHSİN TAPUR²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

² NEÜ AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ

cimenramazan@gmail.com

Bu çalışma ile geçmişten günümüze materyal problemi yaşayan coğrafya eğitiminin bu anlamdaki sorununa çözüm olabilecek bir sistemin kurulması, yaygınlaştırılması ve faydaları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu sistem kısaca CBA (Coğrafya Bilgi Ağı) şeklinde isimlendirilebilir. CBA (Coğrafya Bilgi Ağı) Coğrafya eğitimcilerinin her türlü eğitim materyalini paylaşabildikleri, harita, soru, grafik, çizim, video, slayt, konu özetleri, konu anlatımı, vb. gibi ders anlatımında yararlı eğitim dokümanlarını ücretsiz elde edebildikleri online platform olarak tanımlanabilir. Sistemin; coğrafya eğitiminde kullanılması düşünülen her türlü coğrafi materyallerin, internet ortamında veri tabanı oluşturularak depolanması ve coğrafi bilgi ağı oluşturulmasına dayalı olarak işlemesi düşünülmektedir. Sistemin gelecekte uluslararası boyuta taşınabileceği de dikkate alındığında coğrafya eğitimi için ciddi anlamda veri ve materyal depolama merkezi olması beklenmektedir. Çalışma 2018-2019 Eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Konya, İzmir, İstanbul, Gaziantep, Antalya illerinde görev yapan coğrafya öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere 3'lü likert tipi anket uygulanarak, coğrafya dersinin daha etkili ve verimli olması amacıyla Türkiye geneli CBA (Coğrafi Bilgi Ağı) kullanılmalı mıdır? Şeklindeki soruya cevap vermeleri istenmiştir. Anket sonuçları bilgisayar ortamında Microsoft Excel ve Microsoft Word programları ile analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. CBA'nın kurulması ve coğrafya eğitiminde ilkokuldan ortaokula, ortaokuldan liseye ve üniversiteye kadar milli eğitimin her kademesinde kullanılması hedeflenmiştir. Ankete katılan 508 coğrafya öğretmenin 400'ü (%92,5) bu ağın kurulması yönünde fikir beyan etmiştir. Elde edilen sonuca göre coğrafya öğretmenleri bahsedilen sistemin kurulmasının faydalı olacağını düşünmektedirler. CBA'nın kurulması ile coğrafya eğitiminde; dijital verilere ulaşımın kolaylaşması, derslerde kullanılacak çizim ve grafiklerin kolay elde edilebilmesi, video ve sunumlar ile derslerin daha zengin hale gelmesi, coğrafya eğitiminde birliğin sağlanması, coğrafya eğitiminin etkililiği ve verimliliğinin artması, her türlü dijital haritalara ulaşımın kolaylaşması, materyal israfının önlenmesi ve daha ekonomik materyallere ulaşılması hedeflenmektedir. Sonuç olarak; farklı, zengin, çeşitli materyal kullanılarak gerçekleştirilen coğrafya eğitimi daha etkili ve verimli olmaktadır. Bu nedenle CBA ülkemizde kurulmalı ve alt yapı çalışmalarına başlanmalıdır. Ulusal ve uluslararası güncel, zengin coğrafi içerikler ve materyaller ile coğrafya öğretmenleri arasında bilgi alışverişi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, bilgi ağı, materyal kullanımı

GEOGRAPHICAL INFORMATION NETWORK AND ITS ROLE IN GEOGRAPHY EDUCATION

With this study, It has been tried to find out the establishment, dissemination and benefits of a system that can solve the problem of geography education, which has been experiencing material problems from past to present. This system can be called GIN (Geographical Information Network). GIN (Geography Information Network) can be defined as an online platform where Geography Teachers can share all kinds of educational materials, maps, questions, graphics, drawings, videos, slides, subject summaries, subject expression, etc.

It is thought that the system will be based on the creation of a database on the internet and storage of all kinds of geographical materials that are considered to be used in geography education and based on the establishment of a geographic information network. The system is expected to become a serious data and material storage center for geography education considering that it can be moved to the international dimension in the future,

The study was carried out with geography teachers working in Konya, İzmir, İstanbul, Gaziantep, Antalya provinces under the Ministry of National Education in 2018-2019 academic year. 3 likert type questionnaire was applied to the teachers. Teachers were asked to answer the following question in order to make geography lesson more effective and efficient. "Should GIN (Geographic Information Network) be used throughout Turkey?"

The results of the survey were analyzed and interpreted with Microsoft Excel and Microsoft Word programs. It is aimed to establish GIN and to use it in all levels of national education from primary school to secondary school, from secondary school to high school and university in geography education. 400 (92.5%) of the 508 geography teachers who participated in the survey expressed an opinion about the establishment of this network. According to the results obtained, geography teachers think that the establishment of the mentioned system will be beneficial. With the establishment of GIN, it is aimed to facilitate access to digital data in geography education, to obtain drawings and graphics to be used in courses, to become richer with videos and presentations, to ensure unity in geography education, to increase the effectiveness and efficiency of geography education, to facilitate access to all kinds of digital maps, to prevent waste of materials and to reach more economical materials.

As a result, geography education, which is carried out using different, rich and diverse materials, is more effective and efficient. For this reason, GIN should be established in our country and infrastructure works should be started. National and international up-to-date, rich geographical content and materials and exchange of information between geography teachers should be ensured.

Keywords: Geography, information network, material use

(27213) COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİ OKURYAZARLIKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

MUSTAFA SARIBAŞ¹, ALİ MEYDAN²

¹ MEB

² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

mustafasari2023@gmail.com

Günümüzde eğitim öğretim faaliyetlerinin önemli bir parçası olan teknoloji ve bunun sonucunda ortaya çıkan teknolojik gelişmelerin takip edilmesi zorunluluğu teknoloji okuryazarlığı kavramını ortaya çıkarmıştır. Günümüzde çağdaş müfredatların hem amacı hem de aracı olarak vazgeçilmez becerilerden biri olan teknoloji okuryazarlığı Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenen sekiz anahtar yetkinlikten biri olan dijital yeterlilik içerisinde kendine yer bulmaktadır. Bunun yanında MEB 2023 Vizyon Belgesinde ortaya konulan hedeflerden biri de oluşturulan dijital içerikleri etkin şekilde kullanarak geliştiren, teknoloji kültürü edinmiş öğretmenlerin yetiştirilmesidir. Bahsedilen bu hedeflere teknoloji okuryazarlığı becerisine sahip öğretmenlerle ulaşılabilecektir, bunun için günümüzde teknoloji okuryazarlığı tercih değil zorunluluk haline gelmiştir. 21. yy becerileri arasında sayılan teknoloji okuryazarlığı, teknoloji ile etkileşim halinde bulunan birçok disiplin gibi coğrafya eğitimi içerisinde de yerini almaktadır. Ortak bir tanımı olmasa da güvenli bir şekilde teknolojiyi anlayarak kullanma, yönetme, değerlendirme ve ondan faydalanma şeklinde tarif edilen teknoloji okuryazarlığı, teknolojinin coğrafya eğitimine daha faydalı şekilde entegre edilebilmesi için gerekli bir beceri türüdür. Ders içinde doğru bir şekilde kullanıldığında bireylerin zekasını, algısını ve eleştirel düşüncelerini geliştirerek, yaratıcılıklarını ortaya çıkaran bir unsur olan teknoloji aynı zamanda bireylerde anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi oluşturarak, üst bilişsel becerileri kullanmaya sevk eden öğrenme programlarının oluşturulmasında eğitim öğretim faaliyetlerinin önemli bir bileşenidir. Bunun yanında coğrafya öğretimi, soyut unsurların görselleştirilerek somutlaştırılmasında önemli bir yeri olan projeksiyon, bilgisayar, akıllı tahta vb teknolojik unsurların kullanımından, genel ağlar üzerinden eğitime ve web2 araçları ile eğitime doğru hızlı bir şekilde değişmektedir. Coğrafya öğretmenlerinin bu değişime ayak uydurabilmeleri teknoloji okuryazarlığını benimsemelerine bağlıdır.

Teknolojik gelişmelerin eğitim öğretim sürecine dahil ettiği teknoloji okuryazarlığı, sürdürülebilir coğrafya eğitimi için öğretmenlerin üstlenmesi gereken en büyük sorumluluklardan biridir. Coğrafya öğretmenlerinin sahip oldukları teknoloji okuryazarlıklarının nitelikleri ve seviyeleri, öğretim programlarında yer alan hedef ve kazanımların somutlaştırılarak, eğlenceli hale getirilmesi ve öğrencilere kazandırılması açısından önemlidir. Coğrafya öğretmenlerinin teknoloji okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmış olup, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen sekiz soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında örneklem belirleme işleminde benzeşik örnekleme yöntemi seçilerek, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Karaman ilinde ortaöğretim kurumlarında zümre başkanlığı görevini yürüten coğrafya öğretmenleri örnekleme oluşturmuştur. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile raporlaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Eğitimi, Teknoloji Okuryazarlığı, 21. Yy Becerileri

A STUDY ON THE GEOGRAPHY TEACHERS TECHNOLOGY LITERATION

Technology that is the important part of the education system and the obligation of the followment of the technological developments generated as the result of technology, brought out the term of technology literacy. Technology literacy, that is one of the skills that are not given up, today modern curriculum's aim and found a place in Turkey Qualification Frame. Besides, one of the aim of 2023 National Education System vision is to generate teachers who can read dijital contexts in an impressive way and provide them to gain technology culture. It is only possible to access these aims with teachers that have technology literate skills and due to this in Today's World it is not a preference but necessity to be a technology literate teacher. The technology literacy among the skills of 21. Century such as many disciplines that are in connection with also took it's place in geography education. Although it has not a common explanation of technology literacy it is said as using technology by understanding in a safe way management, evaluation and a get benefit of it. It is a kind of skill to put technology in geography teaching when used effectively in lessons it generates the smartness and criticism skills of students. In addition to these, geography teaching is changing day by day and the technological items such as projection, smart boards, computers are being used in today's classrooms and the teachers have to follow the technological literate people.

Being a technological literate teacher is a real necessity today and the responsibility of them to be in connect with the technological developments. The geography teachers being technological literate is important in able to make real the aims of the education curriculum in a funny way. In order to make clear the technological literate level of teachers of geography in this study, phenomenology pattern used and as the data collection item the questionnaires with 8 questions made by the researchers were used in this study. In the scope of research, by selecting homogeneous sampling method in defining samplings process, the geography teacher's sampling was created that they had carried out the task of geography teachers leader of the secondary schools in Karaman in 2018-2019 educational year. The data taken from this research were reported with the descriptive analyse technic.

Key Words: The Education of Geography, Technology Literation, the Qualifications of 21. Century

(24849) "Interactivity and interactive methods and techniques in Geography and Economics education under the topic of Number, Density and Population movement "

SEMRA NEZHDET¹

¹ ŞUMNU ÜNİVERSİTESİ PİSKOPOS KONSTANTİN PRESLAVSKİ

semra_nejdet@abv.bg

The aim of the present study is to trace and analyze the geographic content of the world in the 9th grade and specifically the topic unit „Number, density and population movement" and to interpret some didactic aspects of the interactivity and application of some interactive methods and techniques. The analysis of the leading idea, concepts, categories and basic characteristics related to the population of the world, dynamics in the number of population, density and types of movement is dyadically targeted. Considering the emergence and development of ideas of the origin of man, the emergence of world races, the dynamics in the number, density and movement of the world's population and the importance of overcoming some of the global human problems, namely the demographic and the food, approaches to their solution. Geographic education in the 9th grade presupposes the acquisition of knowledge, the formation of skills and the compilation of patterns of behavior and value attitude, leading to an objective perception and assessment of reality in a global, regional and local aspect. The new realities, which are laid down in the Law on Pre-school and School Education are as basic principles and objectives: orientation to the interest and to the motivation of the child and the pupil, to the age and social changes in his life, To apply the acquired skills in practice; Innovation and effectiveness in pedagogical practices and in organizing the learning process based on scientific substantiation and forecasting of innovation outcomes; Acquiring competencies to implement sustainable development principles; Acquiring skills to understand global processes, trends and their interrelations; The formation of tolerance and respect for the ethnic, national, cultural, linguistic and religious identities of every citizen to whom education must respond adequately.

Putting learners in the center of the learning process requires the development of effective methods and forms of teaching and learning such as interactive learning methods and techniques. How and how they are reproduced in the study of Geography of the World is the subject of the research study in this report.

To achieve the goal, a purposeful analysis of the thematic unit, basic concepts and categories related to the applicability of interactive technologies (system of methods) and interactive techniques (system of tools and tools) applicable in the learning process is needed. According to the way of organizing the knowledge of the pupils through which the teacher and the pupil interact in the learning process, the methods are divided into two groups:

- 1) methods of exposition of the teaching material by the teacher: narrative, lecture, description, explanation;
- 2) methods of organizing pupils' learning activities: interactive, talk, discussion, play, situational. Interactive methods have a different degree of complexity and different possibilities to use in the practice of training, the exercises in their application mainly consist of three methods requiring strict adherence to certain rules and having a high cognitive and motivational potential: brainstorming, discussion, game methods.

The main approaches for realization of the studied subject are acquiring knowledge, forming skills and compiling models of behavior for objective perception and assessment of reality in global, regional and local aspect.

There are also intellectual and practical skills for working with different sources of information; work with cartoons; evaluation, comparison and conclusions; ways to overcome the global problems of mankind, in particular the demographic problem. Skills to form geographical literacy, geography and geographical competence as a leading element of the problems to be solved in the implementation of modern geographic education in secondary school.

In this report we will try to share the practical application and the advantages of the new educational technologies specifically crafted and described during the thematic lesson on: Number, density and population movement (lesson for new knowledge using interactive methods and techniques): interactive methods and techniques: game method, brain attack - graphic organizer, spy-chart, spider web, case study, interactive reading system - INSERT, decision making via economics, project activity - questionnaire and poll.

Learning based on experience-based learning requires the use of methods that lead to increased cognitive, social, and emotional activity among students. In general, these are play-based learning methods (didactic and role plays, dramatization), dialogue (discussion, brainstorming), research (observation, experiment, work on a research topic and project) and practical activities exercises, situational methods - case studies and situation analysis, work on social projects).

In the modern Bulgarian school there are teachers who implement interactive strategies, although they encounter the serious obstacle of the non-interactive environment in school and the "narrow" perspective that outlines the study documentation (plans, programs and textbooks) in this respect.

Keywords : Interactive methods, Geography, Economics

(26182) CURRICULUM FLEXIBILITY - THE POWER OF GEOGRAPHY IN PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION

Elsa PACHECO¹, Laura SOARES¹

¹*FACULTY OF ARTS AND HUMANITIES OF UNIVERSITY OF PORTO, PORTUGAL*

Although we still live in a school where a teaching-learning model compartmentalized in disciplines prevails, there's a growing need to develop spaces of knowledge that allow us to work with students in a World that has little to do with this fragmented view of reality.

The awareness that it is necessary to change school practices, has contributed for the renewal in Portugal of primary and secondary education, which is expressed by three closely related documents that dates from 2017: the promotion of 'autonomy and curriculum flexibility', which confers to educational institutions the possibility of flexible management of the curriculum, adapting it to the real context of the school; the definition of the 'profile of students leaving compulsory schooling', a common reference for all schools which, while respecting curricular flexibility, specifies the principles, values and areas of competence that should guide the teaching-learning process, aiming the qualification in multiple literacies and democratic citizenship, that values human dignity, solidarity and cultural diversity, rejecting any form of discrimination and social exclusion; finally, the construction of a curriculum for primary and secondary education that specifies the 'essential learning' for each year and discipline, encompassing the knowledge, capacities and attitudes to be developed by the students according the defined profile.

This innovation in the curricular matrix, establishes the creation of school times dedicated to the development of interdisciplinary projects. If for some, more conservative, this is a way to 'steal' teaching hours for some disciplines, for others it is the opportunity to create a collaborative space to approach the new generations, especially Z and Alpha. Effectively the current schools are made up of young people who were born in digital environments and, therefore, do not know how to live without technological resources. However, teachers are not always in line with these 'new' forms of communication, what may result in difficulties in the didactic transposition of contents, with less positive effects on learning and students' behavior, often for lack of motivation towards traditional models still based on the knowledge transmission.

According Constructivist perspective, which fits the renewed model of education in Portugal allowing students to build their knowledge, understanding and interacting with the complexity of the world, a group of young geography teachers in formation (at the Faculty of Arts and Humanities of the University of Porto - FLUP) has joined elementary and secondary schools to try out a working methodology that highlights the importance of this collaborative space.

Pursuing the objective of developing a geo-based methodology for the organization of an interdisciplinary project work, a program was designed contemplating, in spatial terms, the territory of the schools - the city of Porto - and an agglutinating theme that could answer to the programmatic contents of the school levels in question: to promote, protect and preserve the geocultural heritage as an endogenous resource for the development of the students' living area. In other words, we start from the territory as a product of the articulation between environment and man, forming an integrated process that involves natural, socioeconomic and cultural components. With this perspective, fragmented/disciplinary readings that distinguish natural heritage and cultural heritage cease to make sense.

The project developed, initially called 'PROM@TT - Promote your Land', but which currently assumes a broader configuration in line with FLUP Education and Teaching activities (FLUP-2E), involves a work methodology subdivided into different stages: fieldwork to establish a database of georeferenced heritage sites; documental research; statistical and cartographic processing; and presentation/dissemination of results. These steps involved the use of Information and Communication Technology, namely some smartphone applications to locate the patrimony (*Wikiloc*) and share data (private *Facebook* groups), research in documental archives online and Geographic Information Systems (*ArcGis*).

At the end of this project, that counts with the contribution of some professors from other areas, the results achieved – presented to all community – may be summarize in four ‘lines’: (1) the students became much more motivated for Geography themes – fact expressed by their scholar results - and perceived the connection between the programmatic contents of the several disciplines involved, noting also the applicability of knowledge to the real world where they live; (2) the teachers saw their work valued, understanding the importance of the collaboration with colleagues from other scientific areas, and the need to adjust educational practices to future citizens that are going to face an unpredictable and complex world; (3) the young teachers in formation had the opportunity to work for the first time with students who will be their target audience in the future; (4) the project investigators/coordinators confirmed that knowledge builds more substantively when multiple knowledge is share in an interdisciplinary environment and applied to real world, making transposition of programmatic contents to the local reality of each school, consolidating bridges between students, teachers, the school, the university and the community where they live.

Keywords : Work Project, Curricular flexibility, Geography didactics, Interdisciplinarity, Portugal

(26780) HİDROGRAFYA KONULARININ ÖĞRETİMİNDE AKTİF ÖĞRENMENİN ÖĞRENCİ BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ

NESLİHAN ERDÖNMEZ¹

¹ MEB YENİMAHALLE BİLİM VE SANAT MERKEZİ

neslihanerdonmez@gmail.com

Günümüzde bilgiyi ezberleyen değil, bilgiyi anlamlı biçimde öğrenen, öğrendiklerini günlük yaşama uyarlayabilen, akla yatkın çözümler üretebilen bireyler yetiştirmek esastır. Zaten bilgi teknolojileri çağında öğrencilerin interaktif uygulamalarla bilgiye erişimi sınırsızdır. Fakat öğretim ortamları yapılandırılırken öğrencilerin bilgiyi anlamlı bir şekilde öğrenebilmeleri için onlara yaparak yaşayarak öğrenme fırsatları sunulmalıdır. Bireylerin doğal ortamdan doğru biçimde yararlanabilecekleri bilgiler anlamlandırılmaları için coğrafya eğitiminin önemi kaçınılmazdır. Coğrafya eğitiminde de farklı öğrenme ve öğretme yöntemlerinin kullanılması kalıcı öğrenmeyi desteklemektedir. Bu çalışmada, coğrafya öğretiminde hidrografya konularının öğretiminde öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesine imkan veren aktif öğrenme yaklaşımının öğrenci başarı üzerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma sorusu “Hidrografya konularının öğretiminde aktif öğrenme yaklaşımının uygulandığı ve uygulanmadığı grupların akademik başarı erişimleri arasında nasıl bir fark vardır?” şeklinde yapılandırılmıştır. Araştırmada ön test – son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışmaya Ankara ili Çankaya ilçesinde bir ortaöğretim kurumunda 69’u deney grubu, 63 kontrol grubu olmak üzere toplamda 132 öğrenci katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan akademik başarı testi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinde kontrol grubunda dersler geleneksel öğretim ile yürütülmüş, deney grubunda ise aktif öğrenme temelinde hazırlanmış ve kapsam geçerliği yapılmış çalışma yapılarından oluşan bir öğretim dizini temelinde yürütülmüştür. Uygulamada Kavram haritaları, Vızıltı grupları, A'dan Z'ye Öğrendiklerim, Bilgi çantası gibi işbirlikli öğrenmeye dayalı yöntemler kullanılmıştır. Her iki gruba da uygulama öncesi ve sonrasında akademik başarı testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, ön test akademik başarı puanları açısından aktif öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubunun puanları ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunun puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak son test akademik başarı puanları açısından aktif öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubunun puanları ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. Buradan araştırma sonucu olarak aktif öğrenme yaklaşımının öğrencilerin coğrafya dersi akademik başarıları üzerinde geleneksel yöntemden daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca dayanarak coğrafya öğretmenleri derslerinde aktif öğrenme yaklaşımından faydalanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Aktif öğrenme, akademik başarı, hidrografya, coğrafya eğitimi

THE EFFECT OF ACTIVE LEARNING ON STUDENT SUCCESS IN TEACHING HYDROGRAPHY

Nowadays, it is essential to educate individuals who do not memorize information but who can learn the meaningful knowledge, adapt what they learn to daily life and produce plausible solutions. In the age of information technology, students have unlimited access to information through interactive applications already. However, in structuring teaching environments, students should be given opportunities to learn by doing so that they can learn the meaningful knowledge. The importance of geography education is inevitable for the individuals to make sense of the information that they can benefit from the natural environment correctly. The use of different learning and teaching methods in geography education also supports permanent learning. In this study, it is aimed to examine the effect of active learning approach on student achievement which enables students to learn by doing in the teaching of hydrography subjects in geography teaching. For this purpose, the research question was structured as “ What is the difference between the academic achievement of the groups in which active learning approach is applied and not applied in teaching hydrography subjects? ”.In the study Pre - test post - test experimental design with control group was used. A total of 132 students, 69 of whom were experimental groups and 63 control groups, participated in the study in a secondary education institution in Çankaya district of Ankara.

Academic achievement test prepared by the researcher was used as data collection tool. In the application process of the research, the lessons were conducted with traditional teaching in the control group and an instruction consisting of the worksheets prepared on the basis of active learning and the content validity was conducted in the experimental group. In the application, cooperative learning methods such as Concept maps, Buzz groups, Learning from A to Z, Information bag were used. Academic achievement test was applied to both groups before and after the application. The data obtained were analyzed using SPSS package program.

T-test was used to analyze the data. According to the findings of the study, no significant difference was found between the scores of the experimental group in which active learning approach was applied and the control group in which traditional teaching was applied in terms of pre-test academic achievement scores.

However, in terms of post-test academic achievement scores, a significant difference was found between the experimental group and the control group in which traditional teaching was applied in favor of the experimental group.

As a result of this research, it has been concluded that active learning approach is more effective than traditional method on academic achievement of geography students. Based on this result, it is suggested that geography teachers should benefit from active learning approach in their courses.

Keywords: Active learning, academic achievement, hydrography, geography education

(26907) Doğal Ortamın Modellenmesi ile Coğrafya Eğitimi

AHMET ATASOY¹

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ

ahmet.atasoy@usak.edu.tr

Bu çalışma, morfoformatik olarak adlandırılan aletin tanıtımı yapmak ve bunun coğrafya eğitiminde ne tür katkılar sağlayacağını araştırmaya yöneliktir. Fay tipleri, arazi bindirmesi, yaklaşan – uzaklaşan levha hareketleri, horst-graben sistemleri, yeraltı sularının çekilmesiyle oluşan şekiller gibi birçok modelin oluşmasını sağlayan morfoformatik aletin, prototipi yapılmış ve şekillerin oluşum tasarımı planlandığı sonuçlanmıştır.

Morfoformatik aleti yaklaşık 1,5 m yükseklik, 1.5 metre genişlik ve 1 m genişliğe sahiptir. Değişik renkte toprakların konulduğu bölüm ise yaklaşık olarak 1 metre uzunluk ve yarım metre genişlikten oluşmaktadır. Temsili levha olarak kabul edilen tabakaların birbirine yaklaşması ve birbirinden uzaklaşmasını sağlamak için aletin her iki tarafında mengenerler yerleştirilmiştir. Diğer taraftan horst ve graben sistemlerinin oluşmasını sağlamak için asıl platformun alt tarafında da 10 cm aralıklarla iki adet mengene kullanılmıştır. Alt mengenerlerin de yavaş yavaş açılmasıyla toprağın sıkıştırılmasıyla oluşan temsili tabakaların aşağı doğru kırılarak horst ve graben sistemi oluşmaktadır. Modellemenin karşıdan rahatlıkla izlenebilmesi için 3 mm kalınlıkta saydam cam kullanılmıştır.

Coğrafya eğitimine görsel malzeme oluşturmak ve anlatılan konuların tam anlaşılmasını sağlamak amacıyla yapılan morfoformatik aleti öğrencilere tanıtımı yapılmış olup, hedeflenen yer şekillerinin tam olarak anlaşılması sağlanmıştır. İşlevselliği olan morfoformatik gibi aletlerin yaygınlaşmasını sağlayarak coğrafya eğitimine katkı sağlamak ve coğrafya eğitimini zevkli hale getirmek bu çalışma varılmak istenilen bir hedefdir.

Bu çalışma, morfoformatik olarak adlandırılan aletin tanıtımı yapmak ve bunun coğrafya eğitiminde ne tür katkılar sağlayacağını araştırmaya yöneliktir. Fay tipleri, arazi bindirmesi, yaklaşan – uzaklaşan levha hareketleri, horst-graben sistemleri, yeraltı sularının çekilmesiyle oluşan şekiller gibi birçok modelin oluşmasını sağlayan morfoformatik aletin, prototipi yapılmış ve şekillerin oluşum tasarımı planlandığı sonuçlanmıştır.

Morfoformatik aleti yaklaşık 1,5 m yükseklik, 1.5 metre genişlik ve 1 m genişliğe sahiptir. Değişik renkte toprakların konulduğu bölüm ise yaklaşık olarak 1 metre uzunluk ve yarım metre genişlikten oluşmaktadır. Temsili levha olarak kabul edilen tabakaların birbirine yaklaşması ve birbirinden uzaklaşmasını sağlamak için aletin her iki tarafında mengenerler yerleştirilmiştir. Diğer taraftan horst ve graben sistemlerinin oluşmasını sağlamak için asıl platformun alt tarafında da 10 cm aralıklarla iki adet mengene kullanılmıştır. Alt mengenerlerin de yavaş yavaş açılmasıyla toprağın sıkıştırılmasıyla oluşan temsili tabakaların aşağı doğru kırılarak horst ve graben sistemi oluşmaktadır. Modellemenin karşıdan rahatlıkla izlenebilmesi için 3 mm kalınlıkta saydam cam kullanılmıştır.

Coğrafya eğitimine görsel malzeme oluşturmak ve anlatılan konuların tam anlaşılmasını sağlamak amacıyla yapılan morfoformatik aleti öğrencilere tanıtımı yapılmış olup, hedeflenen yer şekillerinin tam olarak anlaşılması sağlanmıştır. İşlevselliği olan morfoformatik gibi aletlerin yaygınlaşmasını sağlayarak coğrafya eğitimine katkı sağlamak ve coğrafya eğitimini zevkli hale getirmek bu çalışma varılmak istenilen bir hedefdir.

Anahtar Kelimeler : Morfoformatik, morfoloji, tektonizma, modelleme, Coğrafya eğitimi

(26939) Dijital ve Çalışma Yaprakları İle Desteklenmiş Kavram Karikatürlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularının Öğretiminde Kavramsal Anlamaya Etkisinin Karşılaştırılması

AYŞEGÜL ŞEYİHOĞLU¹, SEMRA DEMİRCİ²

¹ TRABZON ÜNİVERSİTESİ

² MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

aysegulseyihoglu@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler dersi içerisindeki coğrafya kavramlarının öğretiminde, dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin öğrencilerin kavramsal anlamalarını etkisini karşılaştırmak ve süreçle ilgili öğrenci görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla sosyal bilgiler 6. sınıf “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanında geçen 16 kavram (*Coğrafi Konum, Kıta, Okyanus, Harita, Körfez, Ada, Yarım Ada, Ova, Dağ, Burun, Delta Ovası, Göl, Plato, Akarsu, İklim, Bitki Örtüsü*) seçilmiştir.

Coğrafya konularının öğretiminde, dijital ve çalışma yaprağı şeklinde kavram karikatürlerinin kavram öğretimine etkisini karşılaştırmalı olarak inceleyen araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın coğrafya öğretimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma, kavram öğretiminin yoğun olduğu 6.sınıf sosyal bilgiler dersi “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı kapsamında yapılmıştır. Bu öğrenme alanında geçen kavramların öğretimi, “dijital destekli kavram karikatürleri” ve “çalışma yaprakları destekli kavram karikatürleri” kullanılarak sağlanmıştır. Bu amaçla “Dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde kavramsal anlamaya etkisi nedir?” sorusuna karşılaştırmalı olarak yanıt aranmış ve her iki sürece dahil olan öğrencilerden görüş alınmıştır.

Araştırma basit deneysel olup çalışmada “iki gruplu öntest-sontest desen” kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Bursa ili, Yıldırım ilçesindeki bir ortaokulun 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Okulda 26 kişilik üç şubeden birisi rastgele birinci deney grubu, diğeri ise ikinci deney grubu olarak belirlenmiştir. Kavramlar, birinci deney grubu öğrencilerine dijital destekli kavram karikatürleri ile zenginleştirilmiş 5E Modeli ders planı kapsamında işlenmiştir. İkinci deney grubundaki öğrencilere ise aynı ders planı, çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürleri kullanılarak uygulanmıştır. Araştırmanın verileri: “Kavram Anlamayı Sorgulama Formu”, “Dijital destekli kavram karikatürleri”, “Kavram Karikatürleri Çalışma Yaprakları” ve “Yarı Yapılandırılmış Mülakat Formu” ile toplanmıştır. Gruplara çalışma öncesi ve sonrasında kavramsal anlamayı sorgulama formu, uygulama sonrası ise yarı yapılandırılmış mülakat formu uygulanmıştır. Bulgular nitel ve nicel analizlerle ortaya konmuştur.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki coğrafi kavramlar hakkında yetersiz ön bilgiye, kavram yanlışlarına ve kavram kargaşalarına sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin kavram öğretimini kolaylaştığı sonucuna varılmıştır. Bunun yanında dijital destekli kavram karikatürlerinin kullanıldığı birinci deney grubu ile çalışma yaprakları destekli kavram karikatürlerinin kullanıldığı ikinci deney grubu öğrencileri arasında, kavramsal anlama düzeyleri açısından, bazı kavramların ortalamalarında farklılaşmalar olsa da anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu sonucunda, öğrencilerin 5E modeli ders planı kapsamında sunulan dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin, “öğrenme sürecine ve kavram öğrenmelerine olan etkilerine ilişkin olumlu görüşlere sahip oldukları” ve başka derslerde de bu yöntemin kullanılması yönünde görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak bu araştırmanın sosyal bilgiler dersinde geçen coğrafya konularının öğretiminde, dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin, kavram öğretiminde uygulanması üzerine literatüre katkı sağlayacağı ve yapılacak araştırmalara fikir vereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi Kavramlar, Kavram Öğretimi, Kavram Karikatürleri, Sosyal Bilgiler Öğretimi

Comparison of the Effects of Concept Cartoons Supported by Digital and Worksheets on Conceptual Understanding in Teaching of Geography Topics in Social Studies Course

The aim of this study is to, examine the effects of concept cartoons supported by digital and worksheets on the conceptual understanding in geography concepts in social studies course and to discover students' opinions about the process. For this purpose 16 concepts; *Geographical Location, Continent, Ocean, Map, Gulf, Island, Peninsula, Lowland, Mountain, promontory, Delta Plain, Lake, Plateau, River, Climate, Vegetation* are selected from "People, Places and Environment" learning domain in 6th-grade social studies course.

In geography education, it is observed that the researches comparing the effects of concept cartoons supported by digital and worksheets on concept teaching are limited. Therefore it is thought that this research will contribute to geography education literature. The research was conducted within the scope of "People, Places and Environments" learning domain in the 6th-grade social studies course where the concept teaching is intense. The concepts teaching in this learning domain is provided by using "concept cartoons supported by digital" and "concept cartoons supported by worksheets". For this purpose, "What is the effect of concept cartoons, supported by digital and worksheets, on conceptual understanding in the teaching of geography topics in social studies course? " has been searched an answer comparatively and opinions of the students involved in both processes.

The research is simple experimental and "two-group pretest-posttest pattern" is used in this study. The sample of the study consists of 6th-grade students of a secondary school in Yıldırım, Bursa. One of three classes of the school was randomly designated as the first experimental group and the others as the second experimental group, each class consisting of 26 students. The concepts were taught to the experimental group students by the 5E model lesson plan enriched with concept cartoons supported by digital. For students in the second experimental group, the same lesson plan was applied by using concept cartoons supported by worksheets. Data of the research were collected through "Concept Cartoons Supported by Digital", "Concept Cartoon Supported by Worksheets" and "Semi-Structured Interview Form". Questionnaire about conceptual understanding before and after the study, after the study, semi-structured interview form was applied. The findings were presented by qualitative and quantitative analysis.

As a result of the research, it was found that the students had inadequate prior knowledge, misconceptions and concept confusions about geographical concepts in social studies course. It has been concluded that the concept teaching has been facilitated by using concept cartoons supported by digital and worksheets. In addition, it was determined that there was no significant difference between the first experimental group using concept cartoons supported by digital and the second experimental group students using concept cartoons supported by worksheets in terms of conceptual understanding levels, although there were differences in the averages of some concepts.

As a result of the semi-structured interview form applied to both student groups, students have positive opinions about the learning method that is presented by using concept cartoons supported by digital and worksheets in the 5E model lesson plan and it has been determined that there are positive opinions about the use of this method in other courses. Consequently, in terms of the application of concept cartoons supported by digital and worksheets for the teaching of geography topics in social studies course, it is thought that this study will contribute to the literature and it will give new ideas on the new studies.

Keywords: Geography Concepts, Concept Teaching, Concept Cartoons, Social Studies Teaching.

(26948) Lise Coğrafya Öğretiminde Story Map Uygulamalarına İlişkin Bir Örnek

TANER BİÇKİ

tanerbicki@gmail.com

Türkiye 2023 Eğitim Vizyonunda “*Dijital İçerik ve Becerilerin Gelişmesi için Ekosistem Oluşturulması*” başlığı altında, dijital materyallerin basılı materyaller ile ilişkilendirilmesi ve dijital içerikler kullanılarak kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerinin yaşanabildiği platformların oluşturulması hedeflenmiştir (MEB 2023 vizyonu, 2018: 74).

Bu araştırmada da öğrencilerin coğrafya derslerinde yapmak istediklerini ve öğrenmelerini mekânsal teknolojinin son ürünlerinden Story Map uygulamalarının ne düzeyde etkilediği, 10. sınıf coğrafya programında yer alan “Göçler” konusu üzerinde deney ve kontrol grupları oluşturularak tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada kontrol ve deney grubu öğrencilerine ön test ve son test uygulanmıştır. Uygulamada Milli Eğitim Bakanlığı’nın EBA (Eğitim Bilişim Ağı) sistemindeki konu ile ilgili MEB kazanım testlerinden faydalanılmıştır. Çalışmada deney grubu öğrencilerinin kendi üretecekleri Story Map uygulamaları ve sürece ilişkin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığı ile toplanmıştır. Böylece Story Map uygulamalarının coğrafya konularına olan ilgiyi artırıp artırmadığı ve öğrencilerin akademik başarılarını ne yönde etkilediği belirlenmiştir. Buna ek olarak mekânla ilişkili Coğrafya konularının öğretiminde Story Map uygulamalarının öğrenmeye etkisi ve bu dijital etkinliğin öğretim programlarına nasıl kaynaştırılabileceği sorularına yanıt aranmaktadır.

“Story Map”, bir hikâye ile hikâyenin geçtiği mekânları haritalar üzerinde göstererek, aynı zamanda ses, video veya fotoğraf gibi multimedya araçları ile kurgulamaya imkân tanıyan internet tabanlı dijital bir uygulamadır.

Bu çalışmanın ortaya çıkış kaynağı ise özel bir lisenin hazırlık sınıfında öğrenim gören ve daha önce herhangi bir coğrafya dersi almamış bir grup öğrenci üzerinde denenen pilot Story Map araştırmasına dayanmaktadır. Pilot araştırmada yer alan öğrenciler; “Story Map” uygulamalarının haritalara olan ilgilerini artırmada etkili olacağını, hikâye haritaları üretmek istediklerini ve bu uygulamanın kullanımının eğlenceli bir öğrenme ortamı sunarak coğrafya konularını öğrenmelerinde olumlu etki yaratacağını belirtmişlerdir.

Dünya’da 2011 yılından beri özellikle ABD ve Kanada gibi gelişmiş ülkelerde kullanılan bu uygulamaların *Türkiye’de coğrafya eğitiminde çalışılmış bir örneğine rastlanmamış olması çalışmanın özgün değerini ortaya koymaktadır. Ayrıca coğrafya öğretiminde eğitimcilere farklı bir yöntemle öğrenimi daha eğlenceli ve etkili hale getirecek bir yol daha olduğunu fark ettirilmeye çalışılması da önemini ortaya koymaktadır.*

Anahtar Kelimeler : Story Map, Göçler, Coğrafya Öğretimi

An Example of Story Map Applications in High School Geography Teaching

Under the title of "Creating an ecosystem for the development of digital content and skill" at Turkey's 2023 Education Vision, it is aimed that the creation of platforms that the experience of a personalized learning experience by using the digital content and the digital materials associated with the printed materials (Ministry of National Education 2023 vision 2018: 74).

The aim of this study is to reveal the effect of Story Map applications, which is one of the latest products of spatial technologies, to 10th-grade students in learning "Migrations". In this study, it will be searched whether Story Map applications increase the interest in geography and how it affects the academic achievement of the students.

In the study, control and experimental groups were prepared and pre-test and post-test were applied. In practice, the Ministry of National Education's EBA (Education Information Network) benefited from the MEB acquisition tests on the subject in the system. In the study, the opinions of the experimental group students were collected through semi-structured interview forms and Story Map applications produced by themselves. Thus, it was determined whether Story Map applications increased interest in geography subjects and how they affected students' academic achievement.

"Story Map" is an internet-based digital application that allows the creation of a story with the help of multimedia tools such as audio, video or photography by showing the places where the story takes place on maps.

The origin of this study is based on a pilot Story Map study, which was conducted on a group of students who had not taken a geography course before in a preparatory class at a private high school. The students involved in the pilot study stated that Story Map applications were effective at increasing their interest in maps; they were disposed to produce story maps.

According to them and the use of this application would have a positive effect on the learning the course of geography.

In this way, the effects of Story Map applications on learning and how to integrate this digital activity into the curricula in the teaching of space-related Geography subjects will be sought. Since 2011, Story Map has been practiced in developed countries such as Canada and the USA but there isn't any sample of its practice in Turkey. In addition, it is aimed to make educators realize that there is another way to make learning more fun and effective in geography teaching.

Keywords: Story Map, Migrations, Geography Teaching

(27281) FİLMLER YOLUYLA COĞRAFYA ÖĞRETİMİ

HİLMİ DEMİRKAYA¹, ORHAN ÜNAL², ÜLKÜ TUĞÇE ÇAL¹, SAİM TURAN¹

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

hilmi.demirkaya@gmail.com

Coğrafya dersleri genellikle ülke, başkent, şehir ve önemli yer şekillerinin isimlerinin ezberletilmesi şeklinde yapılmakta ve öğrencilerin günlük hayatları ile ders arasında anlamlı bir bağ kurulmamaktadır. Öğrenme-öğretme ortamlarında çoğunlukla ders anlatımı, çalışma yaprakları, harita ve ders kitapları ile yetinilmektedir. Oysa coğrafya öğretmenleri derslerinde konuyla ilgili filmlere yer verdiklerinde öğrencilerin heyecan ve araştırma merakı artmaktadır. Filmler yoluyla coğrafya öğretimi öğrencilerle ilgi çekici bir unsur yaratabilecek dinamik ve öğretimsel bir yaklaşımdır. Bazı coğrafya öğretmenlerinin derslerinde çeşitli filmler izlettikleri bilinmektedir. Ancak film izleme etkili bir uygulama yöntemi ile yapılmamaktadır. Coğrafya yeri ve uzayı sorgulamamıza yardımcı olan eğlenceli ve heyecan verici bir bilim dalıdır. Film ise yer ve uzay algısının yayılmasını sağlayan güçlü ve anlamlı bir araçtır. Bu çalışmanın amacı, filmlerin coğrafya öğretiminde kullanılmasının coğrafya öğretimindeki yerini ve önemini ortaya koymaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Bu bağlamda coğrafya öğretiminde film kullanımına ilişkin literatür incelenmiştir. Literatür incelemesinde belirli kriterler oluşturulmuştur. Bu kriterler; filmlerin yeryüzünün belirli bölgelerini ele alıyor olması, filmlerin coğrafya ile ilgili konuları açıklığa kavuşturuyor olması, belirli yer şekillerine ve bu şekillerin oluşum süreçlerine değiniyor olmasıdır. Çalışma 2019 yılı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Daha sonra belirlenen kriterler temelinde bulgulara ulaşılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Coğrafya derslerinde film kullanımının avantajları literatür eşliğinde tartışılmıştır. Ayrıca coğrafya öğretiminde film izlemenin önündeki engeller yine literatür eşliğinde tartışılmıştır. Coğrafya öğretmenleri, öğrencilerinin yaşlarına ve etkili coğrafya öğretimine uygun medya okuryazarlığı becerilerine sahip olmalıdırlar. Bu çalışmada coğrafya öğretimi film kullanımının mantığını inşa etmek, coğrafya öğretmenlerine öğrencilerin düşüncelerini uyarıcı ilgili örnekleri sağlamak, coğrafya öğretmenleri öğrencileri birlikte film izlerken karşılaşabilecekleri başlıca engellerden haberdar olmalarını sağlamanın yolları ortaya konulmuştur. Bütün bunların coğrafya derslerinde film izlemenin bazı yan etkileri yan etkileri olduğu da literatür de yer almaktadır. Ortaya çıkabilecek başlıca yan etkiler; filmlerdeki önemsiz detaylara takılma, kısmi ve basmakalıp bilgilere dikkat çekme, öğrencilerin hayallerinin engellenmesi ya da aşırı bilgi yüklenmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Coğrafya öğretmenleri derslerinde öğrencileri ile birlikte film izlerken ortaya çıkabilecek olası yan etkilerin üstesinden gelebilirler. Öğretmenlerin üstesinden gelebilecekleri başlıca ilave yan etkiler; kitap dışı metinler, haritalar ya da diyagramlar, bir filmin izlenmesi öncesinde, filmin izlenmesi esnasında ve film izlettikten sonraki eleştirel tartışmaları yönetmek ve örgütleyici araçları sağlamak olarak ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan sonuçlara bağlı olarak coğrafya öğretiminin paydaşlarına yönelik bazı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Öğretimi, Film, Animasyon Filmi, Üst Düzey Düşünme Becerileri, Öğrenme

GEOGRAPHY TEACHING THROUGH MOVIES

Geography courses are usually done by memorizing the names of country, capital city, city and important places. There is no meaningful connection between the Daily life of the studnets and the geography courses. In learnin-teaching environments consisted of mostly lectures, worksheets, maps and textbooks are accepted sufficient. However, when geography teachers include films about the subject in their classes, students' excitement and research curiosity increase. Teaching geography through films is a dynamic and instructional approach that can create an interesting element for students. It is known that some geography teachers watch various films in their classes. However, film monitoring is not performed with an effective application method. Geography is a fun and exciting science that helps us question place and space. Film, on the other hand, is a powerful and meaningful tool that spreads the perception of place and space. The aim of this study is to reveal the importance and place of using films in geography teaching. In this research, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. In this context, the literature on the use of film in geography teaching has been examined. In the literature review, certain criteria were established. These criteria are; that films deal with certain parts of the earth, films clarify issues related to geography, and that they refer to certain forms of the earth and the formation processes of these forms. The study was conducted in 2019. Then, findings were reached on the basis of determined criteria. Content analysis was used in the analysis of the obtained data. The advantages of using film in geography lessons are discussed in the light of literature. In addition, the obstacles to watching films in geography teaching were also discussed in the light of literature. Geography teachers should have media literacy skills appropriate to their students' age and effective geography teaching. In this study, the ways of constructing the logic of using geography teaching film, providing geography teachers with relevant examples of stimulating students' thoughts, and making geography teachers aware of the main obstacles they may encounter while watching movies together are presented. All of these are some of the side effects of watching movies in geography classes and there are also side effects in the literature. The main side effects that may occur are; It is seen as sticking to insignificant details in films, drawing attention to partial and stereotypical information, preventing students' dreams or overloading information. Geography teachers can overcome the possible side effects that may arise while watching movies with their students in their classes. The main additional side effects that teachers can overcome are; non-book texts, maps or diagrams have emerged as a means of organizing critical debates and organizing tools before, during, and after viewing a film. Depending on the results, some suggestions were made for the stakeholders of geography teaching.

Keywords: Teaching Geography, Movie, Animeted Movie, Higher Thinking Skills, Learning

(26949) Coğrafya Ders Kitaplarında Komşu Ülkeler

NİLÜFER KÖŞKER¹

¹ KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

niluferkosker@gmail.com

Eğitim, erken yaşlardan itibaren mekânın ve mekânsal ilişkilerin değerlendirilmesi ve yorumlanabilmesine temel oluşturacak bilgi, beceri ve değerlerin kazandırıldığı bir süreci içermektedir. Günümüz dünyasında küresel ve bölgesel ilişkiler ve etkileşimler, mekânın tanınmasını, mekânsal özelliklerin yakın çevreden başlanarak küresele doğru değerlendirilmesi ve analiz edilmesini gerekli kılmaktadır. Coğrafya öğretimi bu bağlamda, mekâna ilişkin bilgilerin, mekânsal farkındalık, mekânsal analiz ve sentez gibi düşünme becerilerinin, yakından uzağa ilkesi doğrultusunda kazandırılmasını sağlayacak; mekânın anlam kazanması ve anlamlandırılmasında, çok boyutlu düşünme becerileri yönünden bireyleri donanımlı hale getirecektir. Böylece bireylerin mekânın hem doğal hem de beşeri süreçlerine ilişkin yerel, bölgesel ve küresel düzeyde analizler yapabilmeleri; farklı doğal, kültürel, sosyal ve politik özelliklere sahip ülkeler ve toplumlar hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu ülkelerin birbirleri ile ilişkilerini değerlendirerek coğrafi karşılaştırmalar ve çıkarımlar yapabilmeleri mümkün olacaktır. Dünya üzerindeki ülkelerin doğal, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik özellikleri ile tanınması, ülkeler arasındaki ilişkiler ve etkileşimlerin değerlendirilmesi; meydana gelen değişimlerin bu temelden hareketle okunması ve yorumlanmasını sağlayacaktır. Öğretim sürecinde kullanılacak ders materyallerinin bu bağlamda gerekli içeriklere ve yeterliliklere sahip olması önem taşımaktadır.

Ders kitapları hem öğrenciler hem de öğretmenler için en önemli temel araç olmakla birlikte, Coğrafya öğretim sürecinde de yaygın olarak kullanılan kaynaklardan biridir. Her öğrenciye ulaşılabilir bir araç olan ve öğretim programları doğrultusuna hazırlanmış ders kitapları, derse yönelik içeriğin niteliği ve içeriği sunma biçimleriyle öğrencilerin öğrenmelerini şekillendirici ve bilgilerini pekiştirici bir niteliğe sahiptir. Coğrafya eğitimi sürecinde coğrafya ders kitapları, yakın çevreden başlayarak çeşitli ülke ve kültürlerle ilişkin gerekli ve yeterli içeriklere sahip olma ve bu içerikleri sunma, öğrencilerin zihinlerindeki mekânsal algı ve üretimleri oluşturma ve şekillendirmede etkin rol oynamaktadır. Bu bağlamda coğrafya ders kitaplarının mekânsal düşünmenin girdisini oluşturacak içeriklere ve insan-mekân-bilgi ilişkiselliğinin dengeli dağılımına sahip nitelikte olması gerekmektedir.

Bu çalışmada lise coğrafya ders kitaplarında ve ders kitaplarının yazımına kaynaklık eden Coğrafya dersi öğretim programlarında, Türkiye'ye komşu olan (kara sınırındaki) ülkelere yer verilme düzeyi araştırılmıştır.

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada veri toplama tekniği olarak doküman analizi kullanılmıştır. Çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayınlanan ve 2018-2019 eğitim-öğretim yılında okutulmuş olan lise 9., 10., 11. ve 12. sınıf Coğrafya ders kitapları ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2018 yılında yayımlanan Coğrafya dersi öğretim programı incelenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiş ve tablolar halinde görselleştirilmiştir.

Analizler doğrultusunda, komşu ülkelere yönelik Coğrafya dersi öğretim programında doğrudan bir kazanım bulunmamasıyla birlikte ders kitaplarında ise konuya ilişkin yeterli içeriğe ulaşılamamıştır. Coğrafya ders kitaplarında Türkiye'ye komşu olan ülkelere yönelik coğrafi bilgi ve görsel unsurların (ülkelere ilişkin harita, grafik vb.) sunumunda yetersizlikler ve eksiklikler tespit edilmiştir.

Coğrafya ders kitapları ve öğretim programının, Türkiye'ye komşu (kara sınırı) ülkelerin sahip oldukları coğrafi özelliklerin sunumuna ilişkin yetersizliği, öğrencilerin bölgesel ve küresel düzeyde yeterli mekânsal bilgiye ulaşımını engelleyerek; mekânsal düşünme, mekânsal analiz ve yorumlama gibi zihinsel becerilerini sınırlandıracaktır. Bu bağlamda, öğrencilerin insan-mekân-bilgi ilişkisini bölgesel bağlamdan başlayarak analiz edebilmesi ve yorumlayabilmesi için Coğrafya ders kitaplarında, Türkiye'nin yakın çevresindeki ülkelerin coğrafi özelliklerine (fiziki, sosyokültürel, siyasi, ekonomik yönleriyle) yeterli düzeyde yer verilmelidir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya öğretimi, ders kitapları, komşu ülkeler, mekansal düşünme

Neighbouring Countries in Geography Textbooks

Education includes the process of acquiring knowledge, skills and values that will form the basis for the evaluation and interpretation of space and spatial relations from an early age. In today's world, global and regional relations and interactions necessitate the recognition of the space and the evaluation and analysis of the spatial features from the immediate environment towards the global. In this context, geography education will provide students with the knowledge of space, spatial awareness, spatial analysis and synthesis skills in line with the principle of from closer to distant and will make individuals qualified in terms of multi-dimensional thinking skills required to assign a meaning to space and make sense of it. Thus, it will be possible for individuals to make analyzes at local, regional and global levels regarding both natural and human processes of space, to have knowledge about countries and societies with different natural, cultural, social and political characteristics, and to make geographical comparisons and inferences by evaluating the relations of these countries with each other. Getting to know the countries of the world with their natural, social, cultural, economic and political characteristics and evaluating the relations and interactions between countries will make it possible to read and interpret the changes occurring. It is important that the course materials to be used in the teaching process have the necessary contents and competences in this regard.

Besides being the most important basic tool for both students and teachers, textbooks is one of the widely used sources in the geography teaching process. Textbooks, which are tools accessible by every student and prepared in line with the curricula, have the potential to shape and reinforce the knowledge of students in a way that they present the content. In the process of geography education, geography textbooks play an active role in having and presenting the necessary and sufficient contents related to various countries and cultures starting from the close environment, creating and shaping spatial perceptions and productions in students' minds. In this connection, geography textbooks should have the content that constitutes the input of spatial thinking and have a balanced distribution of human-space-information relations.

In the current study, the extent to which neighbouring countries to Turkey (having land borders with Turkey) are addressed in high school textbooks and in the curriculum forming the basis of these textbooks was investigated.

In the current study employing the qualitative research method, the document analysis technique was used as the data collection tool. In the current study, the high school 9th, 10th, 11th and 12 grade geography textbooks published by the Ministry of National Education (MoNE) and studied in 2018-2019 school year and the geography course curriculum issued by the Board of Education and Discipline in 2018 were examined. The collected data were analyzed by using the content analysis and then depicted in tables.

As a result of the analyses, no direct objective related to the neighbouring countries was found in the geography curriculum and moreover, no sufficient content was reached in the textbooks. Inadequacies and deficiencies were detected in geographical information and visual elements (maps, graphs etc.) used in the geography textbooks about the neighbouring countries.

Inadequacy of the geography textbooks and curriculum in the presentation of the neighbouring countries to Turkey (having land borders) will prevent students from accessing enough spatial knowledge at global and local levels; thus, will restrict mental skills such as spatial thinking, spatial analysis and interpretation skills. In this regard, for students to analyze and interpret the human-space-information relationship starting from the regional context, in geography textbooks, the geographical features of the neighbouring countries to Turkey (in physical, socio-cultural, and political respects) should be included.

Keywords: Geography teaching, textbooks, neighbouring countries, spatial thinking

(27366) Türkiye’de 1990’lardan Günümüze Lise Coğrafya Derslerinin İçeriği Üzerine Bir Değerlendirme

MURAT BAYRAM YILAR¹, NECATİ TOMAL¹

¹ ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

bayram.yilar@omu.edu.tr

İçerik, öğretim programları ve öğretim programlarına göre hazırlanan ders kitaplarının en önemli boyutlarından birini oluşturmaktadır. İçerik, kısaca belli bir dersin öğretim programındaki amaçlara ulaşmak için öğretilecek tüm konulardır. Dolayısıyla herhangi bir dersin öğretiminde “ne öğreteceğiz?” veya “ne öğreneceğiz?” sorularının cevapları içeriği ortaya koymaktadır. Derslerin içerikleri, toplumun ihtiyaçlarına ve hızla değişen dünyadaki gelişmelere bağlı olarak değiştirilmek ve güncellenmek zorundadır. Ülkemizde geçmişten günümüze pek çok dersin içeriğinde değişim yaşandığı gibi lise coğrafya derslerinin içeriğinde de önemli değişimler gerçekleşmiştir. Bu çalışmada 1990’lı yıllardan günümüze kadar gelen süreçte, lise coğrafya derslerinin içeriği öğretim programları ve ders kitapları esas alınarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Söz konusu değerlendirme yapılırken mevcut ve geçmişteki lise coğrafya derslerinin içerikleri karşılaştırılmış ve ileriye dönük öneriler ortaya konulmaya çalışılmıştır. 1990 sonrası dönemdeki lise coğrafya öğretimi içeriğinin değerlendirilmesinde, veri toplama kaynakları olarak coğrafya ders kitapları ve öğretim programları kullanılmıştır. Dolayısıyla bu çalışma doküman analizi tekniğinin kullanıldığı nitel bir çalışma olarak desenlenmiştir. Araştırmada ulaşılan veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini ve geçerliliğini artırmak için öncelikle belirtilen dönemde okutulan farklı coğrafya ders kitapları incelenmeye çalışılmıştır. Ayrıca araştırma sonucunda ulaşılan bulgular, iki alan uzmanı ve üç coğrafya öğretmenine teyit ettirilmiştir. Bu sayede çalışmanın güvenilirliği ve geçerliliği arttırılmaya çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar kısaca şöyle özetlenebilir: Türkiye’de 1990 sonrasında başlayarak günümüze kadar devam eden süreçte lise coğrafya öğretimi içeriğinin değerlendirilmesinde en dikkat çekici tarih, içerikte en köklü değişimlerin yaşandığı 2005 tarihi olarak tespit edilmiştir. Söz konusu tarihte yapılandırmacı anlayışı esas alan öğretim programlarının yürürlüğe girmesi ile lise coğrafya derslerinin içeriklerinde önemli değişim ve dönüşümlerin yaşandığı belirlenmiştir. Araştırmaya konu olan zaman aralığı esas alındığında geçmişten günümüze içerikte sunulan konu çeşitliliğinde bir azalma olmadığı; bununla birlikte bilgi yoğunluğunda bir azalma olduğu belirlenmiştir. Ayrıca mevcut lise coğrafya ders içeriğinde 1990’lı yılların aksine bölge esasına dayalı içerik aktarımından vazgeçilmiştir. Öte yandan, ülkeler konusunda yoğun ayrıntıdan kaçınıldığı tespit edilmiştir. Tüm bunlar günümüz lise coğrafya ders içeriğinde bazı ufak sorunlar olsa da genel itibarıyla daha uygun bir içeriğe kavuştuğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya öğretimi, coğrafya dersi, içerik, lise

An Evaluation on the Content of the Current High School Geography Lessons from 1990s to the Present

The content is one of the most important dimensions of the curriculum and textbooks prepared according to the curriculum. Content is briefly all the subjects that will be taught in order to achieve the objectives of the curriculum. Therefore, content is to reveal the answers of questions “what will we teach?” or “what will we learn?” in the teaching of any course. The content of the lessons has to be changed and updated depending on the needs of the society and the developments in the rapidly changing world. In our country, there have been experienced significant changes at the content of high school geography lessons as in the content of many lessons. In this study, the content of high school geography lessons has been tried to be evaluated on the basis of educational programs and textbooks at the process from 1990 to the present. When the making evaluation in question, the contents of current and past high school geography lessons has been compared at times and tried to be put forward-looking suggestions. In the evaluation of the content of high school geography lessons in the post-1990 period, geography textbooks and curricula were used as data collection sources. Therefore, this study is designed as a qualitative study using document analysis technique. The data obtained in the research were analyzed with descriptive analysis technique. In order to promote the reliability and validity of the study, firstly, different geography textbooks taught in the mentioned period were tried to examined. In addition, the findings of the research were confirmed by two experts and three geography teachers. In this way, it was tried to increase the reliability and validity of the study. The results obtained from the research can be summarized as follows: In Turkey, at the continuing process starting from post-1990 until present, the most remarkable date in the evaluation of the content of high school geography teaching is determined as the date of 2005 when the most fundamental changes occurred in the content. On this date, it was determined that there were significant changes and transformations in the content of high school geography courses with promulgation of the curriculum based on constructivist approach. While period in question is taken account, although there is no decrease in the diversity of subjects from past to present, but it can be said that there is a decrease in density of information. In addition, contrary to the 1990s, the teaching based on the region was abandoned in the current high school geography teaching. On the other hand, intensive detail on countries is avoided. All of this shows that although there are some minor problems in today's high school geography lessons content, it has gained a more appropriate content in general.

Keywords: Geography teaching, geography lesson, content, high school

(28131) Coğrafya Öğretim Materyallerinin Arttırılmış Gerçeklikle Güçlendirilmesi

ÖNDER DEMİR¹, BALCA AĞAÇSAPAN², SERHAT SARI², TALHA AKSOY², ALPER ÇABUK²

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

² ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

onderdemir@anadolu.edu.tr

Türkiye’de günümüzde her ne kadar FATİH projesi ile sınıflarının alt yapısı güçlendirilmekte de olsa teknolojik ve modern ders materyallerinin eksikliğinden dolayı halen Türkiye’de geleneksel eğitim materyalleri kullanılmaktadır. Geleneksel eğitim ve öğretim materyallerinin en önemlilerinden bazıları sınıflarda okutulan ders kitapları ve yazılı materyallerdir. İlk ve orta dereceli okullarda coğrafya eğitiminde temel olarak kullanılan eğitim ve öğretim materyalleri yine ders kitapları, atlaslar, haritalar ve yapbozlardır. Geleneksel materyaller geçmiş dönemlerde yeterli olarak görülseler de günümüz öğrencilerinin ilgisini yeterince çekemediği araştırmacılar tarafından da kabul edilmektedir. Her ne kadar ders kitapları ve yazılı materyaller öğrencilerin ilgisini arttırmak ve bilginin öğrenciye kolay geçebilmesine yardımcı olabilmek için tasarım ve görsellik bakımından iyileştirilseler de kendilerinden beklenen işlevselliği yavaş yavaş kaybetmektedir. Öğrenciler en doğru bilginin bulunduğu ders kitaplarından ve yazılı materyallerden uzaklaşmaktadır. Bu nedenle, en doğru bilginin bulunduğu ders kitaplarına ve yazılı materyallere öğrencilerin ilgisini arttıracak iyileştirmeler yapılmalıdır.

Bazı eğitim araştırmacıları, okullarda sunulan yazılım ve donanım imkânlarının artmasıyla okullarda verilen eğitimin başka bir seviyeye evrilmeye başladığının açık seçik bir şekilde görüldüğünü söylemektedirler. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı MEB2023 hedeflerinde, dijital materyaller ile basılı materyallerin okullarda ortak bir şekilde kullanılacağı belirtilmiştir. Bununla paralel olarak araştırmacılar da okullardaki eğitimin yeni yapısının sanal gerçeklik ve arttırılmış gerçeklik uygulamaları ile zenginleştirilmiş daha interaktif bir hal alacağını öngörmektedirler. Her ne kadar bu konuda daha önce çeşitli çalışmalar olsa da resmi eğitim içinde arttırılmış gerçeklik uygulamalarının eğitim öğretim hayatına etkileri konusunda yeterli verinin olduğu söylenemez. Bu durumun en önemli sebeplerinden bazıları, arttırılmış gerçeklik uygulamalarının yazılım geliştirme maliyetlerinin yüksek olması ve donanımlarının pahalı olması nedeniyle resmi eğitim hayatında toplu geçişlerin uygulanamamış olmalarıdır.

Bu uygulama tabanlı bildiride, ilkokul ve ortaokul kademelerinde sosyal bilgiler dersinde halihazırda coğrafya eğitimi ve öğretimi için kullanılan kitapların arttırılmış gerçeklik ile güçlendirilmesi ve desteklenmesi konu alınmıştır. Geliştirilen uygulama tabanlı çalışma donanımsal ve yazılımsal açıdan ekonomik, kullanımı kolay, işlevsel ayrıca ilk ve orta dereceli okullarda hâlihazırda kullanılan kitaplarda ve diğer yazılı materyallerde en az seviyede değişikliğe gidilerek kullanılacak bir arttırılmış gerçeklik uygulamasıdır. Bu arttırılmış gerçeklik uygulaması, bildirinin yazarları tarafından üretilmiştir. Uygulama temelde Unity ve Vuforia araçları kullanılarak hazırlanmıştır. Bu arttırılmış gerçeklik uygulaması, Türkiye’de kullanılan sosyal bilgiler kitapları ile uyumlu çalışabilecektir. Bu bildiride ele alınan uygulama tabanlı yaklaşım MEB2023 hedeflerinde belirtilen dijital içeriklerin kullanılarak kişiselleştirilmiş öğrenme platformlarının oluşturulmasına örnek teşkil edecek bir çalışmadır ve böylelikle dijital eğitim ekosistemine katkıda bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya , Arttırılmış Gerçeklik, Eğitim Materyalleri

Empowering Geography Teaching Materials with Augmented Reality

Although the infrastructure of classes is enhanced by FATİH project in Turkey, still traditional training materials are used in Turkey due to the lack of technological and modern teaching materials. Some of the most important traditional teaching and learning materials are textbooks and written materials in classrooms. The educational and teaching materials used in geography education in primary and secondary schools are again textbooks, atlases, maps and puzzles. Even though traditional materials were seen as sufficient in the past, it is accepted by the researchers that they do not attract the attention of today's students. Although textbooks and written materials are improved in terms of design and visually to increase students' interest and to help the information pass easily to the students. Unfortunately, they gradually lose the expected functionality. Students move away from textbooks and written materials that contain the most accurate information. Therefore, improvements should be made to the students' interest in textbooks and written materials that contain the most accurate information.

According to some educational researchers that it is evident that with the increase in the availability of software and hardware available in schools, education in schools has begun to evolve to another level. The Ministry of Education in Turkey has published Turkey's future educational objects as MEB2023. One of the most remarkable objects is printed materials in schools with digital materials is indicated to be used in a common manner. In parallel, researchers predict that the new structure of education in schools will become more enriched by virtual reality and augmented reality applications. Although there have been various studies on this subject before, it cannot be said that there is sufficient data on the effects of augmented reality applications on the education life in formal education. Some of the most important reasons for this are the fact that augmented reality applications have high software development costs and the hardware is expensive, so mass transitions cannot be implemented in formal education.

In this application-based declaration, it is aimed to strengthen and support the books currently used for geography education and teaching in the social studies course in primary and secondary school levels with augmented reality. This application-based study is an augmented reality application that can be used with minimal changes in the books and other written materials that are already used in primary and secondary schools. Also, it is aimed to be easy to use, functional and affordable in terms of hardware and software. This augmented reality application is produced by the authors of the paper. The application is basically prepared using Unity and Vuforia tools. This augmented reality app will be able to work in sync with the social studies books used in Turkey. The application-based approach discussed in this paper is an example of the creation of personalized learning platforms using the digital content outlined in the MEB2023 objectives, which will contribute to the digital education ecosystem.

Keywords: Geography, Augmented Reality, Teaching Materials

(27063) Yüksek Öğretime Alımlarda Coğrafya Hangi Puan Türünde Olmalı?

EROL SÖZEN¹, HALİL TOKCAN²

¹ DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

² NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

erolsozen@duzce.edu.tr

Gelişmiş birçok ülkede çeşitli eğitim seviyelerinde coğrafya dersleri ya da coğrafya dersi içerikli kazanımlar öğretilmektedir. Türkiye’de de coğrafya konulu kazanımlar okul öncesi düzeyden itibaren başlar. İlkokul ve ortaokullarda daha çok hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve fen bilgisi derslerinde coğrafya içerikli konular, çok sayıda kazanımla yer bulur. Özellikle lise düzeyinde “*coğrafya*” adıyla yer bulan bu ders üniversitelerde de çeşitli bölümlerde değişik alanlarıyla öğretilmektedir. Coğrafya dersinin eğitim öğretim programlarında bulunduğu yer zaman zaman tartışılrsa da coğrafyanın daha çok sayısal mantık mı yoksa sözel mantık mı gerektirdiği üzerinde Türkiye’de pek durulmamıştır.

Bu çalışmanın amacı liselerde okutulan coğrafya programları ve lisans düzeyindeki coğrafya ders içerikleri değerlendirilerek coğrafyada sayısal mantık gerektiren alanları ortaya koymaktır. Bunun sonucunda eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği ve fen edebiyat veya edebiyat fakülteleri coğrafya bölümlerine üniversite sınavlarında öğrenci alımında kullanılan alanların ne derece doğru olduğunu açıklamaktır.

Çalışma nitel araştırmalardan doküman incelemesi ile yürütülmüştür. Çalışmada veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı (CDÖP) ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından yayımlanan 2018 programları değerlendirilmiştir. Bu ders öğretim programları üzerinden ders içerikleri incelenmiş ve ders içerikleri ile kazanımlar üzerinden sayısal mantık, sayısal işlem ve hesaplama gerektiren konular tespit edilmiştir.

Çalışma sonucunda lise CDÖP’de yer alan öğrenme alanlarından doğal sistemler, beşeri sistemler, Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler ve Çevre ve Toplum öğrenme alanlarında toplamda 130 kazanımdan 78 tanesinde konuların daha iyi anlaşılabilmesi için sayısal bilgilere ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Kazanımlarında en fazla sayısal içerik bulunduran öğrenme alanı 40 sayısal içerikli kazanımla “Beşeri Sistemler” olurken, en az sayısal içerik bulunduran öğrenme alanı ise 7 kazanımla “Çevre ve Toplum” öğrenme alanı olmuştur. Sınıf düzeyinde değerlendirildiğinde, 9. Sınıfta 22 kazanımdan 11’inde, 10. Sınıfta 34 kazanımdan 22’sinde, 11. Sınıfta 40 kazanımdan 23’ünde, 12. Sınıfta ise 34 kazanımdan 22’sinde az veya çok mutlaka sayısal verilerle alakalı içerikler tespit edilmiştir. Dünyanın şekli ve hareketleri, koordinat sistemleri ve coğrafi konum, harita bilgisi, iklim bilgisi, nüfus, ekonomik coğrafya alanları hem lisans düzeyindeki derslerde hem de lise düzeyindeki kazanımlarda oldukça fazla sayısal içerik taşıyan alanlar olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak üniversite giriş sınavlarında fen-edebiyat ve edebiyat fakülteleri coğrafya bölümlerine, eğitim fakültesi coğrafya öğretmenliği bölümlerine sözel alanlarından öğrenci alınıyor olması Türkiye’de coğrafyanın tam olarak hangi alandan öğrenci alımı yapılması gerektiği konusunda bir karmaşa olduğu göstermektedir. Bu bulgularla coğrafyanın daha çok sayısal mantık ve sözel mantığı beraber gerektiren bir alan olduğu, bu nedenle hem fen edebiyat hem de eğitim fakültelerinde eşit ağırlık puan türüyle öğrenci alımı yapılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya eğitimi, sözel-sayısal, TYT-AYT, ÖSYM

In What Major Geography Should Be in Student Selection For Undergraduate Programs?

Abstract: In many developed countries, geography courses or achievements in geography courses are taught at various educational levels. Geography acquisitions start from pre-school level in Turkey. In primary and secondary schools, life science, social studies and science courses in geography content, with a large number of acquisitions take place. Particularly at the high school level, this course, which takes place under the name of “geography, is also taught in various departments in universities. Although the geography course finds its place in educational programs from sometimes discussed, geography was ignored in Turkey did on verbal logic requires or did more digital logic.

The aim of this study, geography programs taught in high schools and geography course content at undergraduate level of reveal areas that require numerical logic in geography. As a result, faculties of education teach geography and geography in science literature or literature faculties explain the correctness of the fields used in student admissions in university exams.

The study was conducted with qualitative research document review. In this study, 2018 Geography Course Curriculum (GCC) published by the Ministry of Education and 2018 programs published by Higher Education Council were evaluated as data sources. The course contents are examined through the course syllabuses and the subjects that require digital logic, numerical operation and calculation are determined through the course contents and gains.

In the results of the study learning areas in the curriculum of geography course Natural Systems, Human Systems, Global Environment: Regions and Countries and Environment and Society in total, 78 out of 130 achievements in learning areas required quantitative information to better understand the subjects. While the learning area with the highest numerical content was “Human Systems with 40 digital content gains, the learning area with the least digital content became the “Environment and Society” learning field with 7 gains. When evaluated at the grade level, content related to numerical data was found more or less necessarily in 11 out of 22 gains in 9th grade, 22 out of 34 gains in 10th grade, 23 out of 40 gains in 11th grade and 22 out of 34 gains in 12th grade. The shape and movements of the world, coordinate systems and geographical location, map information, climate information, population, economic geography areas have been identified as areas that contain a lot of numerical content in both undergraduate level courses and high school level gains. As a result, students are admitted to the departments of geography of the faculties of science and literature and the departments of geography teaching in the faculty of education Turkey's geography shows exactly where it should be made a mess in which the intake of students from the area. With these findings, geography is a field that requires more digital logic and verbal logic together therefore, it can be said that both faculty of science, literature and education should recruit students with equal weight score type.

Keywords: Geography education, digital-literature (verbal), TYT, AYT, ÖSYM

(26954) Mekânı Algılama Becerileri Açısından Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının İncelenmesi

SEZGİN ELBAY¹

¹ MEB

sezgin_elbay@hotmail.com

Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirmeye katkı sunmak amacıyla, sosyal bilim disiplinleri ile vatandaşlık, insan hakları ve demokrasi konularını bütünleştiren bir çalışma alanı olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla, sosyal bilgilerin yararlandığı birçok sosyal bilim disiplini bulunmaktadır. Bu anlamda sosyal bilgilerin yararlandığı disiplinlerden biri de, Coğrafyadır. Coğrafya, genel olarak insan ile mekân arasındaki ilişkileri inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlanabilir. Yani Coğrafya dersinde, insanın mekânsal ilişkileri incelendiği için, mekânı algılama becerisinin, bu dersin öğretiminde işe koşulması gerekebilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, mekânı algılama becerileri açısından, ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarındaki durumu betimlemektir. Böylelikle var olan durum ortaya konabileceği gibi, mekânı algılamada daha üst düzey becerilerin kazandırılmasına dönük çalışmalar da yapılabilir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen dokümanlar, betimsel analize uygun olarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda MEB tarafından hazırlanan ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitapları incelenmiştir. Her bir ders kitabının ‘‘İnsanlar, Yerler ve Çevreler’’ adlı üniteleriyle ortaokul Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan kazanımlar, mekânı algılama becerilerine göre değerlendirilmiştir. Bulgulara göre, 5. sınıf ders kitabındaki mekânı algılama becerilerinin, mekân tasviri ve analizine dönük olduğu; öte yandan mekânı değerlendirme alt becerisine yönelik ders kitabında herhangi bir bilgi veya sorunun olmadığı tespit edilmiştir. 6. sınıf ders kitabına bakıldığında, daha çok mekân bilşi üzerinde durulduğu ve mekânsal temsile büyük ölçüde yer verildiği belirlenmiştir. Son olarak 7. sınıf ders kitabında ise, daha çok mekân analizi ve değerlendirme becerilerinin yer aldığı saptanmıştır. Bulgulardan hareketle, ders kitaplarında mekânı algılama becerilerinin, hiyerarşik bir bütünlükten uzak ve parça parça yer bulduğu yorumlarına gidilebilir. Buna ek olarak, ‘‘İnsanlar, Yerler ve Çevreler’’ ünitesindeki konular ile kazanımların ölçmeye çalıştığı mekânı algılama becerilerinin uyuşmadığı söylenebilir. Başka bir ifadeyle, öğrenciye kazandırılmak istenilen mekânı algılama becerilerinin tamamının, ünite konuları tarafından kapsanmadığı söylenebilir. Bu bağlamda mekânı algılama becerilerinin kuramsal temelleri incelendikten sonra, sosyal bilgiler öğretim programında yer alması ve buna dayalı olarak, özellikle yer öğrenme kuramının ilke ve süreçlerine göre gerekli sınıf içi ve dışı çalışmaların, öğretmenler tarafından planlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler Eğitimi, Coğrafya Konularının Öğretimi, Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitapları, Mekânı Algılama Becerileri.

Examination of Secondary School Social Studies Textbooks in Terms of Perception of Spatial

Social studies can be defined as a field of study that integrates social science disciplines with citizenship, human rights and democracy in order to contribute to the realization of the social existence of the individual. Therefore, there are many social science disciplines in which social studies benefit. In this sense, one of the disciplines in which social studies benefit is Geography. Geography can be defined as a branch of science which examines the relations between human and space in general. In other words, since the spatial relations of human beings are examined in the Geography course, the perception of space may need to be employed in the teaching of this course. In this context, the aim of the research is to describe the situation in secondary school social studies textbooks in terms of perception of space. In this way, the existing situation can be revealed, and studies can be done to gain higher level skills in perception of space. The research is based on document analysis, one of the qualitative research methods. The obtained documents were analyzed in accordance with the descriptive analysis. In this context, Social Studies course books prepared by the Ministry of National Education were examined. The achievements of the units of each textbook named "People, Places and Environments" and secondary school Social Studies curriculum were evaluated according to their perception of spatial. According to the findings, the perception of space in the 5th grade textbook is directed towards space description and analysis; On the other hand, it was found that there is no information or problem in the textbook about the sub-skill of evaluating the space. When looking at the 6th grade textbook, it was determined that spatial cognition was mostly emphasized and spatial representation was largely included. Finally, in the 7th grade textbook, it was determined that space analysis and evaluation skills were mostly included. Based on the findings, it can be interpreted that the perception of space in textbooks is found in parts away from a hierarchical integrity. In addition, it can be said that the subjects in the unit Çevre, İnsanlar ve Yerleşmeler ile do not match their ability to perceive the place the gains are trying to measure. In other words, it can be said that not all of the students' perceptions of the space they want to gain are covered by unit subjects. In this context, after examining the theoretical foundations of space perception skills, it may be suggested that teachers should take part in the social studies curriculum and based on this, planning the necessary in-class and extracurricular activities according to the principles and processes of ground learning theory.

Keywords: Social Studies Education, Teaching Geography Subjects, Secondary School Social Studies Textbooks, Spatial Perception Skills.

(27058) 2005, 2011 ve 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programlarının Beceriler Açısından İncelenmesi

ÂDEM BAŞIBÜYÜK ¹, ŞENOL MAİL PALA ²

¹ ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

² ERZİNCAN BİLİM VE SANAT MERKEZİ

senolmailpala@gmail.com

Günümüz dünyasının en önemli olgularından birisi değişimdir. Farklı alanlarda yaşanan değişim süreci doğal olarak eğitim ve öğretim faaliyetlerini de etkilemektedir. Değişimden en fazla etkilenen eğitim ve öğretim öğelerinden birisi de şüphesiz öğretim programlarıdır. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşanan gelişmeler doğrultusunda öğretim programları yenilenmektedir.

Ülkemizde öğretim programlarının güncellenme çalışmaları en son 2018 yılında yapılmıştır. Yenilenen öğretim programlarının amaç, yetkinlik, ünite, kazanım, değer ve beceri gibi öğelerinde güncellemeler ve değişiklikler yapılmaktadır. Bu doğrultuda diğer öğretim programlarında olduğu gibi coğrafya dersi öğretim programının da çeşitli öğelerinde güncellemeler ve değişiklikler yapılmaktadır. Bu öğelerden birisi de kazanımlar vasıtasıyla öğrencilere kazandırılması beklenen becerilerdir. Coğrafya dersi öğretim programlarında beceri eğitimi oldukça önemsenmektedir. Bu kapsamda çalışmada, 2005, 2011 ve 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programlarında yer alan becerilerin karşılaştırılmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, nitel yöntemlerden olan doküman inceleme deseni kullanılmıştır. Doküman incelemesi; araştırılması hedeflenen konu hakkındaki verilerin, çeşitli belgelere göre analiz edilmesidir. Bu doğrultuda 2005, 2011 ve 2018 Coğrafya Dersi Öğretim programlarında yer alan becerilerle ilgili veriler toplanmış, toplanan veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Çalışma sonucunda 2005, 2011 ve 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programlarında yer alan becerilerin benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca bu becerilerin sınıflara ve öğrenme alanlarına/ünitelere dağılımının da benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak programlarda yer alan becerilerin bir önceki programa göre azaldığı ve becerilerde giderek bir sadeleştirme eğiliminin olduğu görülmüştür. Programlarda en fazla coğrafi sorgulama ve harita ile ilgili becerilere; en az ‘fotoğraf kullanma ve okuma’, ‘birincil ve ikincil veri kaynaklarını etkili kullanma’, ‘küre ve atlas kullanma’ ve ‘arazi çalışma’ becerilerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. 2005 ve 2011 öğretim programlarında yer alan beceri sayısı 2018 programında yer alan beceri sayısından daha fazla olup, programlarda toplamda en fazla 12., en az 9. sınıflarda beceriye yer verilmiştir. En fazla beceri ‘Mekânsal Bir Sentez: Türkiye’, en az becerinin ise ‘Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler’ isimli öğrenme alanında/ünitede yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, öğretim programı, beceri

Investigating 2005, 2011 and 2018 Geography Course Curricula in Terms of Skills

One of the most important facts of today's world is change. The change process occurred in different areas naturally affect education and teaching activities. One of the education and teaching elements, which are affected by the change most, is the curriculum undoubtedly. As it is in the whole world, the curricula are renewed in our country according to the innovations.

Last updating activities in curriculum in our country were in 2018. Updates and changes are made to the elements of the renewed curriculum such as purpose, competence, unit, acquisition, value and skill. In this respect, as in other curricula, updates and changes are made in various elements of the geography curriculum. One of these elements is the skills that are expected to be acquired by the students through the gains. Skills training is taken into account seriously in the geography curriculum. In this scope, in this study, it is aimed to investigate the skills in 2005, 2011 and 2018 Geography Course Curricula comparatively.

In the study, document analysis method, within the scope of qualitative methodology, was employed. The document analysis is the analysis of the data on the subject to be investigated according to various documents. In this direction, the data related to the skills in 2005, 2011 and 2018 Geography Course Curricula were collected and the collected data were analysed with descriptive analysis method.

At the end of the study, it was found that the skills in 2005, 2011 and 2018 Geography Course Curricula were similar. Besides, it was concluded that the distribution of these skills in classes and learning areas/units is similar. However, it was found that the skills in the programs decreased compared to the previous program and there was a tendency to simplify the skills gradually. It was concluded that the skills of geographical questioning and map were mostly included in the curriculum; on the other hand, 'using and reading photographs', effective use of primary and secondary data sources', using globe maps and maps' and 'field study' skills were included the least. The number of skills stated in the 2005 and 2011 curricula was more than that of 2018 and maximum skills were included 12th grades, minimum in 9th grades in total. Most skills state in the learning field/unit called as 'A Spatial Synthesis: Turkey', and the least skill in the 'Global Environment: Regions and Countries' learning areas/units.

Keywords: Geography, curriculum, skill

(27157) Geographic education and the development of research skills: the perceptions of secondary education students

RÍCARDO COSCURÃO¹

¹ *INSTITUTO DE GEOGRAFIA E ORDENAMENTO DO TERRITÓRIO - UNIVERSIDADE DE LISBOA*

rcoscurao@campus.ul.pt

This communication is based on an investigation developed in the scope of the Master's degree in Geography Teaching of the Institute of Geography and Spatial Planning of the University of Lisbon, by the same author. A sequence of eleven Geography lessons was taught to Secondary Education students in the 11th year (16/17 years), in which were adopted learning experiences that promoted different research skills, looking to explore the possible contribute of geographic education for the development of students' research skills. The diversity associated to these experiences was present, for instance, in the type of sources of information used by students, including, among others, books, statistical data, online content.

Regarding the methodology, this project focused in the observation of the students involved and in the collection of their testimonies, through specific instruments, especially organized for this purpose, such as questionnaires, applied at the beginning and at the end of the sequence, with the objective of analyzing and comparing students' perceptions for their research skills, before and after participating in the learning experiences implemented. In these questionnaires, the students provided some information about their research habits, namely like the frequency of use of different sources of information, the reasons that justify the choice of certain sources of information and the aspects that, in their opinion, need to be modified in the scope of its research competences. We also emphasized the "class diaries", performed by the students, at the end of each class of the sequence, indicating the most positive aspects and major difficulties experienced in this class, besides mentioning the contribution of the activities developed in the same class to their research skills. In order to analyse all the gathered information, emphasis was placed upon content analysis, a useful and frequently used technique in qualitative research, which allowed the development of a structured assay of all the information that was collected for the project, namely, in terms of the categorization of said data.

This investigation allowed to verify that students, most often, resort to online search engines, when they need to perform a research. The easiness in accessing this type of information justifies, largely, this reality. Their skills, within this scope, may still be improved, by investing in the diversification of the data sources, as well as being more careful in terms of credibility and trustworthiness of the sources consulted and of the information collected. Considering the students' own perceptions, the moments of information selection lead to some difficulties, which reinforces the importance of betting on these competences. At the end of the research, of limited size, there was no immediate and major changes in the research skills of the students involved. However, the whole experience allowed these students to be in contact with various activities and sources of information, some of which they had never used before. The analysis and treatment of statistical data, the analysis of books and the use of online bibliographic repositories and catalogs are some of the experiences that can most contribute to the mobilization of research skills, according to the students. Concerns regarding the diversity, accuracy and credibility of the information searched, although not totally new for the students, are, now, more present in their perceptions over their own research skills. The students themselves acknowledged that at the end of the experiment. Equally, it also establishes the idea that geographic education, through the diversified actions it can develop, may be an important contributor for the students' research skills, thus valuing educational geography as a disciplinary subject.

Keywords : Research skills; Students perceptions; Geographic education; Learning experiences; Diversification.

(27265) Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Coğrafi Beceriler Açısından İncelenmesi

AYŞEGÜL TURAL¹

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ

atural@bartin.edu.tr

Sosyal Bilgiler dersi, bir çok farklı beceriyi içerisinde barındıran disiplinlerarası temel derslerden biridir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı son dönemde farklı becerilerin etkin şekilde kazandırılması üzerinde durmaktadır. Özellikle revize edilmiş güncel öğretim programında da farklı yönere hitap eden farklı beceriler dikkat çekmektedir. Ortaöğretim kademesi için hazırlanmış olan Coğrafya Öğretim Programında da coğrafi beceriler başlığı altında ele alınan sekiz farklı beceriden bahsedilmektedir. Bu beceriler: coğrafi gözlem, arazide çalışma, coğrafi sorgulama, zamanı algılama, değişim ve sürekliliği algılama, harita becerileri, tablo, grafik ve diyagram hazırlama ve yorumlama ile kanıt kullanma olarak sıralanmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi disiplinlerarası yapısı bakımından coğrafya bilimi ile de iç içe olan bir özelliktedir. Dolayısıyla coğrafi becerilerin sosyal bilgiler ile ilişkisinin öne çıkarılması açısından öğretim programına bakmak önemli ve gerekli görülmektedir. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler Öğretim Programı içerisinde hangi coğrafi becerinin nasıl yer aldığı incelenmesi, ilgili becerinin kazanımına ilişkin ders kitaplarından örneklerin ve uygulamaların da incelenerek paylaşılması önemlidir. Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler Öğretim Programının coğrafi beceriler kapsamında derinlemesine incelenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda nitel araştırma süreçlerine başvuru bu araştırma betimsel bir çalışmadır. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı analiz sürecinde doküman olarak kullanılmış olup; veriler doküman incelemesi ile ele alınmış ve verilerin çözümlenmesinde doküman analizinden yararlanılmıştır. Öğretim Programının coğrafi beceriler açısından incelenmesi ile birlikte aynı zamanda sosyal bilgiler ders kitaplarından da inceleme örnekleri paylaşılacaktır. Böylelikle sadece programın incelemesi ile kalınmayıp, aynı şekilde ders kitaplarında coğrafi beceriler hangi öğrenme alanlarında hangi etkinlikler ile nasıl yansıtılmış görülmek istenmiştir. İlgili alan literatürü incelendiğinde, coğrafi beceriler üzerine çoğunlukla yurtdışı kaynaklara rastlanılmış olup, ulusal kaynaklarda sınırlı çalışmalar göze çarpmaktadır. Araştırmanın yapılmasına karar sürecinde alan literatürü açısından hem programın coğrafi beceriler kapsamında ele alınması hem de ders kitaplarının devamlılık noktasında incelenmesi, alan literatürü açısından katkı sağlayabileceği düşünüldüğünden çalışma sürecini destekleyici olarak görülmektedir. Araştırmanın veri toplama ve çözümlenme süreçleri halen devam ettiğinden sonuç ve ilgili önerilere çalışmanın tam metninde detaylı olarak yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi beceri, öğretim programı, sosyal bilgiler

Examination of Social Studies Curriculum in terms of Geographical Skills

Social Studies course is one of the basic interdisciplinary courses that contain many different skills. Social Studies Curriculum has recently focused on the acquisition of different skills effectively. Especially in the revised current curriculum, different skills that appeal to different directions are noteworthy. In the Geography Education Program prepared for the secondary education level, eight different skills are mentioned under the title of geographical skills. These skills include: geographical observation, field work, geographical inquiry, time perception, change and continuity perception, mapping skills, preparing and interpreting tables, graphs and diagrams, and using evidence. In terms of its interdisciplinary structure, Social Studies course is intertwined with geography. Therefore, it is important and necessary to look at the curriculum in order to emphasize the relationship between geographical skills and social studies. In this context, it is important to examine which geographic skills take place in the Social Studies Curriculum and to share the examples and practices from the textbooks related to the acquisition of related skills. The aim of this study is to examine the Social Studies Curriculum in depth within the scope of geographical skills. This is a descriptive study in which qualitative research processes are used for the purpose of the research. Social Studies Curriculum was used as a document in the analysis process; The data were handled by document analysis and document analysis was used in the analysis of the data. In addition to examining the curriculum in terms of geographical skills, examples of analysis will also be shared from social studies textbooks. In this way, not only with the analysis of the program, but also in the textbooks, geographical skills are reflected in which learning areas and activities. When the relevant field literature is examined, it is seen that there are mostly foreign sources on geographical skills and limited studies are observed in national sources. In terms of field literature, both the study of the program within the scope of geographical skills and the examination of textbooks in terms of continuity are considered to be supportive of the study process since it is thought to contribute to the field literature. As the data collection and analysis processes of the research are still ongoing, the results and related suggestions will be given in detail in the full text of the study.

Keywords: Geographical skill, curriculum, social studies.

(27324) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TABLO VE GRAFİK YORUMLARININ BEŞ ADIM ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

AYTAÇ KURTULUŞ¹, TUBA ADA²

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

² *ANADOLU ÜNİVERSİTESİ*

aytackurtulus@gmail.com

Grafik ve tablolar verilerin sayısal olarak anlaşılmasını sağlayan görsel araçlardır. Bu anlamda okuyucunun değişkenler arasındaki ilişkiyi analiz ve yorumlamasını kolaylaştıran araçlardır. Bununla birlikte grafikler ve tablolar günlük hayatımızda ve öğretim ortamlarında sıklıkla karşılaşılan araçlar olmasına rağmen çok kolay anlaşılabilir değildir. Tablo ve grafikleri yorumlama becerisi matematik kariyeri yapan öğrenciler kadar sosyal bilimler dahil tüm alanlarda eğitim alan bireyler için önemli bir beceridir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında tablo, grafik çizme, okuma ve yorumlama öğrencilere kazandırılması gereken temel beceriler arasında yer almaktadır. Sosyal bilgiler dersinde görsel materyal olarak sıklıkla kullanılan tablo ve grafiklerin okunması ve yorumlanmasında öğrenciler kadar öğretmenlerin de bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bununla birlikte yapılan araştırmalar öğretmen adaylarının da grafik ve tablo yorumlamakta zorlandıklarını göstermektedir. Grafik ve tabloları anlamakta yaşanan zorlukların nedeni verilen grafiklerden elde edilen ham veriler hakkında yorumlama eksiklikleri olduğu söylenebilir. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tablo ve grafik yorumlarının beş adım çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Beş adım çerçevesi Kemp tarafından bir durumu basitten karmaşığa ele alarak tipik gelişimsel geçiş olarak tanımlayan Solo taksonomisini temel alarak geliştirilmiştir. Adımlarda hiyerarşik olarak öğrencilerin tablo ve grafiklerde veriyi yorumlayabilmeleri için strateji geliştirmelerinde onlara yardımcı olması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışma temel bir nitel araştırma olup 2018-2019 öğretim yılında bir devlet üniversitesinin sosyal bilgiler öğretmenliği programında okuyan Genel Fiziki Coğrafya dersini alan 19 birinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan tablo-grafik okuma ve yorumlama ile ilgili açık uçlu sorulardan oluşan bir test kullanılmıştır. Bu testte öğretmen adaylarının grafik ve tablolardaki verileri yorumlama ve analizinde kendilerine sorular sorarak ilerlemesini sağlayan coğrafi sorgulama becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacak bir yol izlenmiştir. Test, yaş grupları ve cinsiyete göre iller arası göç eden nüfus bilgilerini içeren bir tablo ve Kars'ın yıllık sıcaklık ve yağış grafiğini gösteren bir grafik içeren Kemp'in beş adım çerçevesine göre hazırlanmış toplam 35 kısa cevaplı sorudan oluşmaktadır. Veriler iki aşama toplanmıştır. İlk olarak öğretmen adaylarının tamamına test uygulanmıştır. İkinci aşamasında ise dersi veren öğretim üyesinin görüşü doğrultusunda derste gösterdikleri başarı ve kendilerini doğru ifade edebilen 3 öğretmen adayı ile test soruları üzerine görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler her bir öğretmen adayı ile ses kayıtları alınarak yaklaşık 45 dakika sürmüştür. Bu görüşmelerin amacı, beş adım çerçevesinde hazırlanan hiyerarşik sorularının tablo ve grafik okuma-yorumlamada öğretmen adaylarına sağladığı katkıyı belirlemektir. Verilerin analizinde, öğretmen adaylarının test sorularına verdikleri yazılı cevaplar ve görüşmelerde verdikleri cevaplar beş adım çerçevesinde belirlenen temalara göre tematik analiz yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları, tablo yorumlamada; tablo başlıkları göz ardı edildiğinden özellikle çok sütunlu (çok değişkenli) tabloların okunmasında zorlanmaktadırlar ve tablonun okunmasında satır ve sütunlarda neler verildiğini tam olarak belirlemediğinden dolayı satırlarda ya da sütunlarda nelerin karşılaştırıldığını eksik ifade ettikleri gözlemlenmiştir. Grafik yorumunda ise grafik başlıkları göz ardı edildiğinden özellikle iki eksenli grafiklerin ne belirttiğinin belirlenmesinde zorlanmaktadırlar. Grafiklerin okunmasında iki eksenli üç değişkenli grafiklerde eksenlerin neler verildiğini tam olarak belirlemediğinden dolayı eksenlerin birbiriyle ilişkilerini doğru yorumlayamadıkları belirlenmiştir. Diğer yandan son adım da hem tablo hem de grafik yorumunda, sosyal, çevresel ve ekonomik faktörleri göz önüne alarak verilerdeki ilişkilerin nedenlerini açıklayabilmeleridir. Sosyal bilgiler öğretmeni oldukları için alan bilgilerini kullanarak ilişkileri açıklamakta ve yorumlamakta zorlanmadıkları söylenebilir. Ayrıca görüşmelerden elde edilen bulgulara göre; öğretmen adayları tablo ve grafik okuma ve yorumlamada da beş adım çerçevesi kullanımının ile aralık, yüzde oran gibi matematiksel kavramların ve sebep sonuç

ilişkilerinin belirlenmesinde de alan bilgilerinin önemli olduğunu farkına varmışlardır. Öğretmenlerin öğretim sürecinde tablo ve grafikleri okuma ve yorumlama gerektiren konularda yüzeysel okumadan ziyade hem verileri kullanarak yüzde, oran gibi matematiksel kavramları hem de alan bilgilerini kullanmalarını gerektiren, ikiden çok satırlı ve sütunlu, çok değişkenli örnekler vererek dersi zenginleştirmeleri öğrencilerin coğrafi sorgulama becerisine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları, Tablo ve Grafik Yorumlama, Beş adım çerçevesi

EXAMINING OF TABLE AND GRAPHIC INTERPRETATIONS OF PROSPECTIVE TEACHERS OF SOCIAL STUDIES IN FIVE STEP FRAMEWORK

Graphs and tables are visual tools that provide numerical understanding of data. In this sense, they are tools that facilitate the reader to analyze and interpret the relationship between variables. However, although graphs and tables are frequently encountered tools in our daily lives and teaching environments, they may not be easily understood. The ability to interpret tables and graphs is an important skill for individuals studying in all fields, including social sciences, as well as students engaged in a mathematical career. In the social studies course curriculum, drawing graphics, tables, reading and interpretation are among the basic skills to be gained. Teachers as well as students should have knowledge in reading and interpreting the tables and graphs frequently used as visual materials in social studies course. However, research shows that teacher candidates have difficulty in interpreting graphics and tables. It can be said that the reason for the difficulties in understanding the graphs and tables is the lack of interpretation about the raw data obtained from the given graphs. In this study, it is aimed to examine the table and graphic interpretations of prospective social studies teachers within the framework of five steps. The five-step framework was developed by Kemp on the basis of Solo's taxonomy, which describes a situation as a typical developmental transition, from simple to complex. With the steps, it is intended to help students develop strategies to interpret data in tables and graphs hierarchically. In this context, the study is a basic qualitative research and it was carried out with 19 first year students who took General Physical Geography course in social studies teacher program of a state university in 2018-2019 academic year. As a data collection tool, a test consisting of open-ended questions about table-graph reading and interpretation was used. In this test, a way that contributes to the development of geographic inquiry skills which enables prospective teachers to advance by asking them questions in interpreting and analyzing the data in graphs and tables has been followed. The test consists of 35 short-answer questions prepared according to Kemp's five-step framework, which includes a table of migratory population information by age groups and gender, and a graph showing Kars's annual temperature and rains graph. Data were collected in two stages. First of all, all of prospective teachers were tested. The interviews lasted approximately 45 minutes and it was made with each teacher candidate by taking audio recordings. The aim of these interviews is to determine the contribution of the hierarchical questions prepared within the framework of five steps to prospective teachers in reading and interpreting tables and graphs. In the analysis of the data, thematic analysis of the teacher candidates' written answers to the test questions and their answers in the interviews were done according to the themes determined within the framework of five steps. According to the findings of the research, pre-service teachers were used to interpret the table; Since table headings are ignored, they are especially difficult to read multi-column (multivariable) tables and it is observed that they are incomplete in terms of what is compared in rows or columns because it does not precisely determine what is given in rows and columns. In the reading of the graphs, it was determined that the axes could not correctly interpret the relations of the axes due to the fact that they did not determine exactly what the axes represented in the biaxial and three variable graphs. On the other hand, in the last step, both tables and graphs were able to explain the reasons for the relationships in the data by considering social, environmental and economic factors. Since they are prospective social studies teachers, it can be said that they have no difficulty in explaining and interpreting the relationships by using their field knowledge. In addition, according to the findings obtained from the interviews; teacher candidates realized that the use of a five-step frame in reading and interpreting tables and graphs and field information were also important in determining mathematical concepts such as range and percentage, and cause and effect relationships. It can be said that enriching the course by giving more than two lines and columned, multivariate examples that require teachers to use mathematical concepts such as percentage, ratio, and field information by using data rather than superficial reading in subjects that require reading and interpreting tables and graphs in the teaching process will enrich students' geographical inquiry skills.

Keywords: Social Studies Teacher Candidates, Table and Graphic Interpretation, Five-step framework

(27565) COĞRAFYA EĞİTİMİ VE MEKANSAL OKURYAZARLIK

HİLMİ DEMİRKAYA¹, ORHAN ÜNAL², ÜLKÜ TUĞÇE ÇAL¹, FERHAN GAZİOĞLU¹

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

hilmi.demirkaya@gmail.com

Günümüzün küreselleşen, çok boyutlu ve karşılıklı bağlantılı dünyasında bireylerin başarısı mekansal düşünme yeteneğine ilave olarak dili güzel ve etkili kullanma, rakamları etkili kullanma ve okuryazarlık gibi bir dizi beceri setine sahip olmaları ile yakından ilişkilidir. Birey mekansal düşünme becerisini kullanarak üç boyutlu nesnelerin iki boyutlu temsillerini görselleştirebilme yeteneklerine sahip olmalıdır. Yani mekansal okuryazar olmaya gereksinimleri vardır. Coğrafyacılar, mühendisler, savunma alanında çalışanlar, mimarlar, pilotlar, norologlar ve hava trafiği kontrolörleri harita, navigasyon, radar ekranı ve magnetik rezonans görüntüleme gibi iki boyutlu temsilleri iş performansı ve problem çözme için üç boyutlu düşünceye dönüştürebilme becerilerine sahip olması gereken mesleklerden birkaçıdır. Mekânsal düşünme analiz, problem çözme ve nesnelere içeren örüntü tahmini ve onların üç boyutlu ilişkilerini içine almaktadır. Mekansal düşünme geometri ve geometrik düşünme, astronomi, bilginin matematiksel dönüşümü, mühendislik ve mimari, coğrafya, modelleme, video oyunları ve sanatı kapsamaktadır. Esasında, mekansal düşünme bütün bilimler açısından önemli olan görselleştirme ve iletişimdir. Mekansal düşünme olmaksızın, dünyamızda karşılaştığımız karmaşık sorunlarla etkili ve bütüncül bir şekilde bir şekilde mücadele etmemiz imkansızdır. Mekânsal düşünme yapılandırıcı üç unsurun entegrasyonu ile açıklanabilir; mekân kavramları, temsil araçları ve akıl yürütme süreçleri. Mekânsal düşünme, mekânın anlamının algılanmasına ve problemlerin yapılandırılması, cevapların bulunması, çözüm yollarının ifade edilmesi için bir araç olarak mekânın özelliklerinin kullanılmasına dayanır. Mekânsal yapılar içinde ilişkileri görselleştirerek statüğü, dönüşüm yoluyla nesnelere arasındaki ilişkiler ile nesnelere dinamik özelliklerini algılayabilir, hatırlayabilir ve analiz edebiliriz. Bu nesnelere ve onların ilişkilerinin yapı, işlem ve fonksiyonları ile ilgili tanımlama, açıklama ve iletişim için metin, görüntü ve video grafikleri, dokunma, dinleme ve hareket özelliklerine sahip birçok mod ve medya içinde temsillerini kullanabiliriz. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile yapılmıştır. Bu bağlamda ulaşılan makale, tez ve konuyla ilgili yayımlanmış kitapların analizi yapılmıştır. Nitel çalışmalarda dokümanların analiz edilmesinde içerik analizi tercih edilmektedir. İçerik analizi çoğunlukla bol miktardaki metin içereceklerinin ortak özelliklerini belirlemek gayesiyle, manidar olan anlamların yapılandırılmasına ve sınıflandırılmasına dönük, nitelden nicele doğru genelleştirme yapmaya izin veren bir yorumlama tarzıdır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Eğitimi, Mekân, Mekânsal Okuryazarlık Keywords: Geography Education, Space, Spatial Literacy

GEOGRAPHY EDUCATION AND SPATIAL LITERACY

In today's globalizing, multidimensional and interconnected world, the success of individuals is closely related to their ability to think spatially, and to have a set of skills such as using language nice and effectively, using numbers effectively and literacy. The individual must have the ability to visualize two-dimensional representations of three-dimensional objects by using spatial thinking skills. So they need to be spatial literacy. Geographers, engineers, defense workers, architects, pilots, neurologists, and air traffic controllers are some of the professions that need to be able to transform 2D representations such as maps, navigation, radar screens, and magnetic resonance imaging into three-dimensional thinking for business performance and problem solving. Spatial thinking includes analysis, problem solving and pattern estimation involving objects and their three-dimensional relationships. Spatial thinking includes geometry and geometric thinking, astronomy, mathematical transformation of knowledge, engineering and architecture, geography, modeling, video games and art. In fact, spatial thinking is important for all sciences, visualization and communication. Without spatial thinking, it is impossible for us to tackle the complex problems we face in our world in an effective and holistic way. Spatial thinking can be explained by the integration of three constructivist elements; concepts of space, means of representation and reasoning processes. Spatial thinking is based on the perception of the meaning of space and the use of the properties of space as a tool for structuring problems, finding answers, and expressing solutions. By visualizing relations within spatial structures, we can perceive, remember and analyze statics, relationships between objects and dynamic properties of objects through transformation. We can use text, image and video graphics, touch, listen and movement representations in many modes and media for identification, explanation and communication about the structure, operation and functions of these objects and their relationships. This research was carried out with document analysis, one of the qualitative research methods. In this context, the articles, theses and published books were analyzed. In qualitative studies, content analysis is preferred for the analysis of documents. Content analysis is a style of interpretation that allows generalization from qualitative to quantitative, often structuring and classifying meaningful meanings, in order to determine the common characteristics of abundant text contents.

(26801) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Göre Yaşanılan Coğrafyanın Değerlere Yansıması

HATİCE TÜRE¹, TUBA ÇENGELCİ KÖSE¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

haticeture@anadolu.edu.tr

Tarih boyunca bir toplum içinde yaşama gereksinimi duyan insan yaşamını bulunduğu coğrafyaya göre biçimlendirmiştir. İçinde yaşanılan coğrafya bireyin yalnızca barınma, beslenme ve ulaşım gibi fiziksel etkinliklerini biçimlendirmekle kalmayıp aynı zamanda diğer bireylerle kurduğu sosyal ilişkilerine de etki etmektedir. Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşanılan coğrafyanın değerlere yansımasını nasıl anlamlandığı ve yaşanılan coğrafyanın değerlere yansımasına ilişkin deneyimlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

Sosyal bilgiler öğretmen adayları yaşanılan coğrafyanın değerlere yansımasını nasıl anlamlandırmaktadır?

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşanılan coğrafyanın değerlere yansımasına ilişkin deneyimleri nelerdir?

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan olgu bilim işe koşulmuştur. Araştırmanın katılımcıları “farklı coğrafi bölgelerde yaşamış olma” ve “gönüllü katılım sağlamaya istekli olma” ölçütleri temel alınarak belirlenmiştir. Araştırmanın katılımcıları Türkiye’nin yedi bölgesinin her birinden iki öğretmen adayı olmak üzere 14 sosyal bilgiler öğretmen adayından oluşmuştur. Araştırmada veriler yarı-yapılandırılmış görüşme aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma verileri, tümevarım analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın veri toplama süreci tamamlanmış, veri analizi süreci devam etmektedir. Araştırmadan elde edilen verilerin makro olarak analiz edilmesi sonucunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşanılan coğrafyanın değerlere yansıması bağlamında Türkiye’nin yedi bölgesinde benzerlikler ve farklılıklar olduğu yönünde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları ılıman iklime sahip bölgelerde insanların sıcakkanlı, anlayışlı ve hoşgörülü olduğunu karasal iklime sahip bölgelerde ise bireylerin mesafeli olduğunu ifade etmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları kırsal kesimde yaşayan bireylerin ekonomik etkinliklerinin daha çok çalışma gerektirdiği ve bu nedenle kırsal kesimde yaşayan bireylerin çalışkan olduğunu vurgulamışlardır. Bununla birlikte nüfus yoğunluğunun az olduğu kırsal alanlarda bireylerin yardımlaşma ve dayanışma içinde olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarından bazıları nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde bireylerin kişisel alana, özel hayatın gizliliğine saygılı olduğunu ancak nüfus yoğunluğunun az olduğu yerlerde bireylerin özel hayatın gizliliğine saygılı olmadığı görüşünde olduğunu dile getirmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları yer şekillerinin engebeli olduğu yerlerde bireylerin yardımsever ve misafirperver olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre yer şekillerinin engebeli olduğu yerlerde olumsuz hava koşullarından dolayı ulaşımında zorluk yaşayan bireylerle sık karşılaşmakta ve bu bölgelerde yaşan bireylerin de zorluk yaşayanlara karşı yardımsever ve misafirperver bir tutum sergilemektedir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları göç alan yerleşim yerlerinde farklı kültürel ve etnik yapıya sahip bireylerin bir arada yaşadığını ve bu durumun bireylerin farklılıklara saygılı ve hoşgörülü olmalarını sağladığını düşünmektedir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları yaşanılan coğrafyanın değerlere yansımasının özellikle yazılı ve görsel basında gerçeğe uygun olmayan bir biçimde ele alındığından söz etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre bu durum farklı bölgelerde yaşayan bireylerin birbirlerine karşı önyargı geliştirmelerine neden olmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları, sosyal bilgiler öğretmenlerinin yakından uzağa ilkesi temelinde sosyal bilgiler dersinin içeriğinde yer alan coğrafya konuları ile değerleri ilişkilendirmelerinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları, sosyal bilgiler dersinde coğrafya ve değer ilişkisini yansıtabilecek etkinlik uygulamalarına ilişkin öneriler sunmuşlardır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda sosyal bilgiler dersinde coğrafya konuları ile değerler eğitiminin ilişkilendirilmesine yönelik öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Değer, Coğrafya, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayı

Reflections of the Geography on Values According to Social Studies Teacher Candidates

Throughout history, people in need of living in a society has shaped their life according to the geography. The geography in which it is experienced not only shapes the physical activities of the individual such as shelter, nutrition and transportation, but also affects the social relationships that the individual establishes with other individuals. The aim of this research is to reveal how social studies teacher candidates make sense of the reflection of the geography on values and their experiences about the reflection of the geography on their values. For this purpose, the following questions were sought in the research:

How do social studies teacher candidates make sense of the reflection of the geography on the values?

What are the experiences of social studies teacher candidates regarding the reflection of the geography on the values?

In the study, qualitative research method and phenomenology that is one of the qualitative research designs was employed. The participants of the study were determined based on the criteria of “having lived in different geographical regions” and “being willing to participate voluntarily”. The participants of the study consisted of 14 social studies teacher candidates, including two teacher candidates from each of the seven regions of Turkey. Research data were collected through semi-structured interview. Induction analysis was used in the study. The data collection process of the research has been completed and the data analysis process is ongoing.

As a result of the macro analysis of the data obtained from the research, it was revealed that social studies teacher candidates expressed their views that there are similarities and differences in seven regions of Turkey in the context of the reflection on the values of the geography. Social studies teacher candidates emphasized that the economic activities of rural individuals require more work, and therefore, rural individuals are hardworking. They also stated that individuals are in solidarity and cooperation in rural areas where population density is low. Some of the social studies teacher candidates expressed that in places where the population density is high, individuals respect the privacy of personal space and private life, but in places where the population density is low, individuals do not respect the privacy of private life. Social studies teacher candidates have stated that individuals are benevolent and hospitable where the landforms are bumpy. According to social studies teacher candidates, individuals who have difficulty in transportation due to adverse weather conditions are often encountered in places where the landforms are rough, and individuals living in these areas also exhibit a benevolent and hospitable attitude towards those experiencing difficulties. Social studies teacher candidates think that individuals with different cultural and ethnic structures coexist in migratory settlements and that this enables individuals to be respectful and tolerant of differences.

Social studies teacher candidates have mentioned that the reflection of geography on values is treated in a way that is not fair, especially in the written and visual press. According to social studies teacher candidates, this situation causes individuals living in different regions to develop prejudices against each other. Social studies teacher candidates have stated that it is important for social studies teachers to associate values with the geography subjects in the content of the social studies course on the basis of the principle of from close to far. Social studies teacher candidates offered suggestions on activities that could reflect the relationship between geography and value in social studies course.

In line with the results obtained from the research, suggestions will be made in social studies course for linking geography subjects with values education.

Keywords: Value, Geography, Social Studies, Teacher Candidate

(27228) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya terimi olarak çevreye ilişkin değerleri

FERİDE ERSOY¹

¹ BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

feride_ersoy@hotmail.com

İnsan ile coğrafi çevre karşılıklı etkileşim içindedir. İnsan, çevrenin imkânlarından yararlanarak yaşamını devam ettirmekte ve çevreyi şekillendirmektedir. Çevre de koşullarıyla insanın yaşamını ve faaliyetlerini olumlu veya olumsuz etkilemektedir. Bu karşılıklı etkileşim, tarihi süreç içinde çevre açısından tolera edilebilir, uyum sağlanabilir seviyelerde devam edegelmiştir. Ancak ağır sanayi ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler, savaşlarda ağır silahların kullanımı, geri dönüşümü güç atıkların ve tarımda kimyasal kullanımının artması, vs. gibi birçok faktör nedeniyle insanın çevre üzerinde bozucu ve değiştirici etkisi çevrenin olağan uyum sağlama sürecinin üzerinde olmuştur. Sonuç olarak, doğadaki olağan dengeler bozulmuştur. İnsan ve çevre açısından ürkütücü olan ise dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir ülkenin çevreye verdiği ağır tahribatların tüm dünya ülkelerini etkilemesidir. Çevreye önem versin ya da vermesin, son yıllarda birçok ülke sel, fırtına, hortum gibi felaketleri deneyimlemektedir. Bununla birlikte, iklim değişikliği ve doğal felaketlerin yanı sıra solunuma dayalı hastalıklar da artmaktadır. İklimbilimciler ve çevreciler bu durumu minimum düzeye indirgeyebilmek için çok çalışmaktadır. Ancak en köklü çözüm tüm bireylerin çevreye ilişkin değerleri kazanımıyla mümkündür. Çevreye ilişkin değerlerin kazanımında aileden sonra etkili olabilecek sosyal kurum okuldur. Okuldaki değer eğitimi uygulamalarında, sosyal bilgiler dersi, içerik ve amacı itibarıyla, coğrafya terimi olarak çevreye ilişkin değerlerin eğitiminde aktif ve başarılı olması beklenen bir derstir. Dolayısıyla geleceğin sosyal bilgiler öğretmeni olacak adayların henüz eğitimleri devam ederken çevreye ilişkin değerleri kazanmış olması değer eğitiminin etkililiğini arttıracaktır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya terimi olarak çevreye ilişkin değerleri kazanıp kazanmadığı konusu bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bir coğrafya terimi olarak çevreye yönelik değerleri kazanım durumunu incelemektir. Çalışma, nitel araştırma prosedürüne uygun yürütülmüştür. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında 2018-2019 Bahar yarıyılında üçüncü sınıf olarak öğrenimine devam eden 12 sosyal bilgiler öğretmen adayı çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Ölçüt olarak katılımcıların 2019-2020 akademik yılında dördüncü sınıfa geçecek olmaları dikkate alınmıştır. Bu ölçütün iki temel sebebi bulunmaktadır: Birincisi, katılımcıların ilk üç sınıfta fiziki, beşeri, ekonomik, vb. çevreye yönelik değerleri kazanabilecekleri coğrafya derslerinin yanı sıra konuyla ilgili sorumluluk ve duyarlılık geliştirebilecekleri vatandaşlık bilgisi dersini almış olmalarıdır. Bu ölçüt araştırmaya zengin veri kaynağı oluşturmaktadır. İkincisi, bulgularda değerlere ilişkin bazı problemler ortaya çıkarsa, öğretmen adayları henüz eğitimini tamamlamadan önce son sınıfta uygulamalı bir eğitim imkânına sahip olabilecektir. Çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yüz yüze gerçekleştirilen derinlemesine görüşmelerde toplanmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcıların yazılı ve sözlü izni alınarak ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Toplanan veriler öncelikle metne dönüştürülmüş ve veri analizleri bu metin üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler içerik analizine ve betimsel analize tabi tutularak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, çevre, coğrafi çevre, çevreye duyarlılık, değer eğitimi

Environmental values as geography term of social studies teacher candidates

Human and geographic environment interact with each other. Human lives by taking advantage of the opportunities of the environment and human shapes the environment. The environment also affects people's lives and activities in a positive or negative sense. This interaction has continued in the historical process at environmentally tolerable and adaptable levels. However, the disturbing and changing effect of the human being on the environment has been above the usual adaptation process of the environment because of many factors such as the developments in heavy industry and technology, the use of heavy weapons in wars, increasing the use of chemical wastes in recyclable wastes and agriculture, etc. As a result, the usual balance in nature has disrupted. What is scary for people and the environment is that the severe destruction of any country anywhere in the world affects all countries of the world. In recent years, many countries have been experiencing floods, storms and tornado disasters whether or not they care about the environment. In addition to climate change and natural disasters, respiratory diseases are also increasing. Climatologists and environmentalists are working hard to minimize this situation. However, the most established solution is possible by gaining environmental values of all individuals. School is social institutions that can be effective after the family in the acquisition of environmental values. Social studies course, content and purpose, is expected to be successful and active in the value education applied related to environmental values as a geography term in the school. Therefore, the fact that the future social studies teachers have gained environmental values while their education is continuing will increase the effectiveness of value education. Whether the social studies teacher candidates gained environmental values as a geography term constitutes the problem situation of this study.

The target of this study is to examine the acquisition of environmental values as a geography term of social studies teacher candidates. The study was conducted in accordance with the qualitative research procedure. The study group consisted of 12 social studies teacher candidates who continue their education as third grade in the spring semester of 2018-2019 in Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education Department of Social Studies Education. The study group was determined by criterion sampling among purposeful sampling types. It is considered that the participants will pass the fourth grade in 2019-2020 academic year as a criterion. There are two main reasons for this criterion: First, the participants have taken many courses that they can gain environmental values related to physical, human, economic, and so on about the geography in the first three classes. And, they have taken the citizenship knowledge course in which they can develop responsibility and sensitivity on the subject. This criterion constitutes a rich data source for the research. Second, if some problems related to values are found in the findings, prospective teachers will have a practical training opportunity in their final year before they have completed their education. The data of the study were collected in face-to-face interviews through semi-structured interview form developed by the researcher. During the data collection process, written and verbal permission of the participants was obtained and voice recorder was used. The collected data were first converted into text and data analysis was performed on these texts. The data were analyzed by content analysis and descriptive analysis and the findings were supported by direct quotations.

Keywords: Social studies, environment, geographical environment, environmental sensitivity, value education

(27245) Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin Vatanseverlik Değerine İlişkin Metaforik Algıları

DİLEK AKÇA¹, ABDULKADİR UZUNÖZ²

¹ AKSARAY AHMET CEVDET PAŞA SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ SOSYAL BİLGİLER BÖLÜMÜ

dilekakkca@hotmail.com

Metafor, kişilerin benzetmeler kullanarak, bir kavramı ya da olguyu algılama biçimine göre oluşturduğu zihinsel modellemelerdir. Sosyal bilimlerdeki etkilerinin önemli olmasından dolayı metaforlar son yıllarda eğitim çalışmalarında oldukça sık kullanılmaktadır. (Bredeson, 1988). Coğrafya Öğretim Programında değerler, öğretim programının perspektifini oluşturan ilkeler toplamı olarak tanımlanır. Değerlerini benimsemiş ve gereken yetkinliklere sahip olan insanlar hiç kuşkusuz buldukları toplumun geleceğini belirler. Bu özelliğinden dolayı eğitim sistemimizde her bir öğrenciye değerlerini benimsemiş, ahlaki kararlar alabilen ve bunları davranış haline dönüştürebilen bireyler olarak yetiştirmek gerekir. Dolayısıyla eğitim sistemi sadece akademik başarı odaklı, bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevinin başında temel değerlerini benimsemiş bireyler yetiştirmektir. Bu çalışmanın amacı; Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerinin vatanseverlik değerine ilişkin metaforlarını ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Aksaray Ahmet Cevdet Paşa Sosyal Bilimler Lisesinde 2018-2019 öğretim yılında öğrenim gören 160 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında veriler, nitel araştırma yöntemlerinden “olgu bilim (fenomenoloji)” deseni ve içerik analizi tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Öğrencilerin her birine “Vatanseverlik ..... gibidir, çünkü ..... ” ibaresinin yazıldığı formlar verilerek tamamlanması istenmiştir. Tamamlanan formlardan elde edilen veriler nitel veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrenciler Vatanseverlik kavramına yönelik 105 adet geçerli metafor geliştirmişlerdir. Daha sonra geliştirilen metaforların ortak özellikleri incelenerek 9 farklı kategoride toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre en fazla metafor üretilen kategoriler sırasıyla; sevgi olarak vatanseverlik (29), milli kültür olarak vatanseverlik (20), dayanışma olarak vatanseverlik (18), bağlılık olarak vatanseverlik (13), yaşam kaynağı olarak vatanseverlik (13), hayatını adamak olarak vatanseverlik (12), demokrasi olarak vatanseverlik (10), yol gösterme olarak vatanseverlik (3), tek ve benzersiz olarak vatanseverlik (2) belirlenmiştir.

Araştırmanın verileri analiz edilip yorumlandığında Sosyal Bilimler Lisesi öğrencileri vatanseverlik değeri kavramını doğru algıladıkları ve yorumladıkları belirlenmiştir. Yani metaforun kaynağı ile konusu arasında bağlantıyı doğru kurdukları saptanmıştır. Bu bağlamda vatanseverlik değeri adına öğrencilerin yeterli donanıma sahip oldukları görülmektedir. Bu da öğrencilerin etkili bir vatandaş olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Vatanseverlik, Değerler Eğitimi, Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencisi, , Metafor

Metaphoric perceptions of Social Sciences High School Students on Patriotic Value

Metaphor is the mental modelling that people create using similes according to the perception of a concept or phenomenon. Metaphors have been used frequently in educational studies in recent years because of their impact on social sciences. (Bredeson, 1988). . In the Geography Curriculum, values are defined as the sum of the principles forming the perspective of the curriculum. People who embrace their values and possess the necessary competencies undoubtedly determine the future of their society. Because of this feature, it is necessary to educate each student in our education system as individuals who have adopted their values, can make moral decisions and turn them into behavior Therefore, the education system is not only focused on academic achievement, but also provides some knowledge, skills and behaviors. The main task is to educate individuals who have adopted the basic values. The aim of this study is to reveal the metaphors of Social Sciences High School students about patriotic value. The study group of the study consists of 160 students studying at Aksaray Ahmet Cevdet Paşa Social Sciences High School in 2018-2019 academic year. The data within the scope of the study were obtained by using “phenomenology pattern and content analysis technique from the qualitative research methods. Each student was asked to complete the forms written “Patriotism is like ..... because.....” in . The data obtained from the completed forms were analyzed using qualitative data analysis techniques. According to the findings of the study, students developed 105 acceptable metaphors for the concept of Patriotism. Then, the common features of the developed metaphors were examined and collected in 9 different categories. According to the results of the research, the categories that produced metaphors the most were identified; patriotism as love (29), patriotism as national culture (20), patriotism as solidarity (18), patriotism as commitment (13), patriotism as a source of life (13), patriotism as devotion of life (12), patriotism as democracy (10) , patriotism as a guidance(2) patriotism as one and unique.

When the data of the research were analyzed and interpreted, it was determined that the students of Social Sciences High School perceived and interpreted the concept of patriotic value correctly. In other words, it was found out that the connection between the source and the subject of the metaphor was correctly established. In this context, it is seen that the students have sufficient knowledge on behalf of patriotism. This shows that students can be effective citizens.

Key Words: Patriotism, Values Education, Social Sciences High School Student, Metaphor

(27419) TÜRK VE AMERİKAN ATASÖZLERİNDEKİ İKLİM ALGISININ KARŞILAŞTIRILMASI VE DOĞAYI ANLAMA

KAMİLE GÜLÜM¹

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

kgulum@balikesir.edu.tr

Atalarımızın uzun yıllara dayalı gözlem ve tecrübeleri sonucu söyledikleri kısa ve özlü sözlerdir. Ancak Atasözleri üzerinde biraz düşündüğümüzde onların günlük hayattaki kullanımından çok daha geniş anlamlar taşıdıklarını görürüz. Normalde belli bir amaç için söylenmiş mecazi anlamdaki bir atasözü gerçek hayattakiyle aynı anlama gelen bir başka anlamı da bünyesinde barındırır. “**Meyveli ağacın başı eğik olur.**” atasözü insanlar olgunlaştıkça daha alçak gönüllü olur, anlamında kullanılmasına rağmen gerçek hayatta ağaçların meyvesi çok olduğunda dalların meyveleri taşımakta güçlük çektiğinden dolayı yere doğru sarktığı gerçeğini anlatır. Doğa üzerine söylenen atasözleri doğanın dilini anlatır. Özellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşan toplumlarda yağmurların ne zaman yağacağı, güneşli günlerin ne kadar süreceği, doğanın işleyiş düzeni, hayvanların doğada otlatılma zamanının bilinmesi, evlerin yerinin nereye yapılmasının uygun olacağının bilinmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle ataların doğayı uzun yıllar dikkatle gözlemlemeleri sonucu elde ettikleri bilgileri kısa ve özlü sözlerle ifade ederek insanların doğaya uygun nasıl yaşamaları gerektiğini öğretmişleridir. Bu yönüyle de atasözleri öğreticidir. Bu çalışmada, birbirinden uzak iki kıtada yaşayan Türk ve Amerikan toplumlarının iklim üzerine söyledikleri atasözleri karşılaştırılarak doğayı algılamaları ve doğanın dilini nasıl anlattıkları incelenmiştir. Çalışmanın deseni tarama modelindedir. Çalışmanın verileri hem Amerikada hem Türkiyede literatür taraması ve yüz yüze görüşmeler sonucu elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel içerik analizi ile yorumlanmıştır. Veriler değerlendirildiğinde, Amerikan yerlilerine ait atasözlerinde kendilerini doğanın ayrılmaz bir parçası kabul ettikleri, doğa olaylarını olaylarını çok yakından takip ettikleri, yeryüzündeki tüm canlıların tek bir yüce ruhtan meydana geldiklerine inandıkları anlaşılmış, doğayı korumayan toplumların ruh sağlığının bozulacağına inandıkları anlaşılmıştır. Bu yönüyle Türk atasözleriyle karşılaştırıldığında hiç benzemediği söylenebilir. Ancak doğa koruma ve doğaya uygun yaşamayla ilgili sözler ve tavsiyeler benzerdir. Diğer milletlere ait atasözleri, Türk atasözleri ile karşılaştırıldığında büyük oranda birbirlerine benzediği, hatta bazılarının bire bir aynı olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda her iki toplumun da doğa olaylarını yakından takip ettiği ve doğayla yakından ilgilendiği ve önemli tavsiyelerde bulunduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Atasözleri, Amerikan Atasözleri, Native American Atasözleri, Doğa Olayları, Coğrafya Eğitimi.

(27373) TÜBİTAK LİSE ÖĞRENCİLERİ ARAŞTIRMA PROJELERİ YARIŞMALARINDAKİ COĞRAFYA EĞİTİMİ PROJELERİNİN NİCELİK VE NİTELİK BAKIMINDAN İNCELENMESİ

RAMAZAN YILDIRIM¹

¹ KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

rmznyldrm@gmail.com

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından her yıl düzenlenen Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması; Biyoloji, Coğrafya, Değerler Eğitimi, Fizik, Kimya, Matematik, Psikoloji, Sosyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Teknolojik Tasarım ve Yazılım olmak üzere 12 alanda başvuru kabul etmektedir. Yarışma, lise öğrencilerini düşünmeye, gözlem yapmaya, merak etmeye, araştırmaya teşvik ederek eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcılık ve yenilenme, işbirliği ve iletişim gibi 21. Yüzyıl becerilerine sahip bireylerin yetişmesini sağlamayı amaçlamaktadır. 2019 yılında 50.si düzenlenen yarışmaya 2010 yılından itibaren Coğrafya alanından projeler de kabul edilmeye başlanmıştır. Bu çalışmanın amacı 2010-2018 yılları arasında yarışmaya başvuru yapılan coğrafya projeleri içerisindeki coğrafya eğitimi ile ilgili olanların niceliğinin ve niteliğinin belirlenmesidir. Çalışma nitel bir çalışma olup veriler doküman incelemesi tekniği kullanılarak toplanmıştır. Bu kapsamda TÜBİTAK tarafından yayınlanan 2010-2018 yılları arasındaki yarışmalara ait başvuru listeleri, final sergisine davet edilen projeleri gösteren listeler, proje kitapçıkları ve derece listeleri incelenmiştir. Veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. İncelenen dokuz yıllık dönemde bütün alanlarda yapılan toplam başvuru sayısı 88559'dur. Bu dönemde coğrafya alanından yapılan başvuru sayısı ise 6516'dır. Coğrafya alanından yapılan proje başvurularının genel başvurular içerisindeki payı % 7,35'tir. Dokuz yıllık dönemde başvurusu yapılan 6516 coğrafya projesi içerisinde coğrafya eğitimi alanında yapılan projelerin sayısı 290, payı ise % 4,45'tir. Coğrafya eğitimi alanında yapılan projelerin çoğunlukla ders işlenişinde kullanılan yöntem ve tekniklerin etkisinin incelenmesi, dersin içeriğini zenginleştirmek için materyal geliştirme, okul içi ve dışında öğrenme ortamları oluşturma, öğretim programlarını değerlendirme, ders kitabı inceleme, haritaların çeşitlendirilmesi, kavram öğretimi alanlarında oldukları görülmüştür. Bu dönemlerde final sergisine davet edilen 144 coğrafya projesinden 15'i coğrafya eğitimi alanında yapılan projelerdir. Bu projeler, coğrafya alanında final sergisine çağrılan projelerin % 10'unu oluşturmaktadır. Final sergileri sonucunda 55 coğrafya projesi ödüllendirilirken bunlardan 6 tanesi coğrafya eğitimi alanında yapılan projelerdir. Coğrafya eğitimi projelerinin ödüle layık görülme oranı %10,90'dır. Yapılan bu çalışmada yarışmaya yapılan başvurular içerisinde coğrafya eğitimi alanında yapılan proje başvurularının payının diğerlerine göre az olduğu ancak final sergisine çağrılma ve ödül alma oranlarının ise daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya eğitimi, TÜBİTAK araştırma projeleri, lise öğrencileri

Examination of Geography Education Projects at TUBITAK High School Students Research Projects Competitions InTerms Of Quantity And Quality

Turkey Scientific and Technological Research Committee (TUBITAK) organises a research project competition among high schools every year. This competition accepts applications from 12 fields; Biology, Geography, Values Education, Physic, Chemistry, Math, Physiology, Sociology, Turkish Language and Literature, History, Technology Designs and Software. This competition works up to grow up individuals who have 21th century's abilities like critical thinking, solving problems, creativity and innovation, cooperation and communication skills by promoting high school students to thinking , observing, wondering and researching. The researches in Geography field have been accepted to the competition, which has been organised for 50th in 2019, since 2010. The goal of this paper specify the quantity and quality of the geography projects related to the geography education field applied between 2010-2018. This is a quantitative paper and data was collected by using document review technique. Within this context, the applications published by TUBITAK, the lists of projects invited to the final exhibition, project booklets and degree lists were examined. Data was solved by doing content analysis. From all fields, the total application number was 88559 during nine years period examined. During this period the number of the application in the field of Geography was 6516, %7.35 of General applications was from Geography field. The number of projects in the field of Geography Education was 290, which was the %4,45 of 6516 applications made during nine years period. Most of the projects in the field of Geography Education were about; examination of the effects of methods and techniques during lessons, development of materials to enrich the content of the lessons, create an learning environment in or out of the school, assessing the programmes of instructions, examining the textbooks, diversity maps and concept learning. During these periods 15 of 144 Geography projects were about Geography Education. These projects were %10 of the projects invited for final exhibition in the field of Geography. At final exhibition results, 55 of Geography projects were awarded, 6 of which were about Geography Education. % 10,90 of Geography projects were awarded at last. In this paper, the percentage of the applications in the field of Geography Education field were very low, however the percentage of receiving and award and getting an invitation for final exhibition was higher.

Keywords: Geography Education, TUBITAK research projects, High school students

(26016) ALAN UZMANLARINA GÖRE İKLİM OKURYAZARLIĞI YETERLİKLERİNİN BELİRLENMESİ*

HAMZA YAKAR¹, UFUK KARAKUŞ²

¹ KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ

² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

hmzyakar@gmail.com

Okuryazarlık kavramı her geçen gün anlam kapasitesini genişleterek, yeni okuryazarlık türlerinin ortaya çıkmasına imkân tanımaktadır. 21. yüzyıl becerileri ile ilişkili olan ve çok yönlü becerileri kapsayan okuryazarlık kavramının giderek önem kazanması, öğretim programları ile farklı okuryazarlık türlerinin ilişkilendirilmesini gerektirmektedir. Bilgi, beceri ve tutum boyutlarını kapsayan çoklu okuryazarlık türlerinden birisi de iklim okuryazarlığı kavramıdır. Günümüzde iklimle ilgili küresel ve yerel sorunların etkileri göz önünde bulundurulduğunda, iklim okuryazarlığı kavramının daha fazla önem kazandığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, alan uzmanlarının görüşlerine dayalı olarak ortaokul düzeyinde iklim okuryazarlığı yeterliklerinin neler olması gerektiğini ortaya koymaktır. Bu çalışma, ortaokul düzeyinde iklim okuryazarlığı yeterliklerinin neler olduğunu tespit etmeye yönelik olduğundan, betimsel tarama modeline dayanmaktadır. Veri toplama tekniği olarak çalışmada, bir grup insanın fikirlerini ortaya çıkarmak ve bu fikirleri düzenlemek için uygulanan bir dizi prosedür olarak nitelendirilen Delphi tekniği kullanılmıştır. Delphi tekniği kapsamında ortaokul düzeyinde iklim okuryazarlığı yeterliklerini tespit etmeye yönelik belirlenen uzmanlar, araştırmancının çalışma grubunu oluşturmaktadır. Hedef çalışma grubundaki uzmanların ilk olarak çalışma alanları, lisansüstü tezleri, makale ve bildirileri, projeleri ve danışman oldukları tezler incelenmiştir. Ardından Delphi panelleri için çalışma grubu kriterleri oluşturulmuştur. Delphi panelistlerinin seçilmesinde dört temel düzey olmakla birlikte, toplamda alt düzeylerle birlikte sekiz düzey belirlenmiştir. Belirlenen kriterlere uyan ve farklı özelliklerde toplam 53 alan uzmanı Delphi turlarına katılmıştır. Katılımcıların %45,3'ü Sosyal Bilgiler, %39,6'sı Coğrafya eğitimi ve %15,1'i ise İklim Bilimi alan uzmanıdır. Üç tur şeklinde gerçekleştirilen Delphi uygulamasında, online anketler aracılığıyla veriler toplanmıştır. 1. Tur Delphi uygulamasında nitel verilerin analizi yapılmışken, 2. ve 3. Tur Delphi uygulamalarında ağırlıklı olarak nicel verilerin analizi yapılmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılarak, ortaokul iklim okuryazarlığı yeterliklerinin temel kategorileri oluşturulmuştur. Nicel verilerin analizinde ise ilk olarak bir uzlaşma ölçütünün belirlenmesi veya uzlaşmanın nasıl olacağını tanımlanması gerektiği için, ilk olarak alan uzmanları arasında geçerli olabilecek bir uzlaşma ölçütü belirlenmiştir. Ardından alan uzmanlarının görüşleri bu ölçüte göre değerlendirilerek, ortaokul düzeyine yönelik iklim okuryazarlığı yeterlikleri tespit edilmiştir. Delphi uygulamaları sonucunda, ortaokul iklim okuryazarlığı yeterliklerinin altı kategoriden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre iklim okuryazarlığı yeterlikleri; “iklimle ilgili kavramlar”, “temel iklim bilgisi”, “ülkesel ve yerel iklim bilgisi”, “iklim ve yaşam ilişkisi”, “beceriler” ve “tutum ve değerler” kategorilerinden oluşmaktadır. İklimle ilgili temel kavramlar kategorisinde, alan uzmanları tarafından iklim okuryazarlığına ilişkin temel kavramlar belirlenmiştir. Temel iklim bilgisi kategorisi; iklimle ilgili temel kavramların bilgisi, iklim türlerinin bilgisi, iklim elemanlarının bilgisi, iklim ve hava durumunun birbirinden ayırt edilmesi gibi temel düzey bilgilere ilişkin maddelerden oluşmaktadır. Ülkesel ve yerel iklim bilgisi kategorisi; kişinin yaşadığı yerden başlayarak, iklim ile ilgili ülkesini ilgilendiren konulara yönelik maddelerin yer aldığı kategoridir. İklim ve yaşam ilişkisi kategorisi; iklim ve iklim olayları ile yerleşmenin, günlük olayların, insan karakterinin, hayata ilişkin planlama ve kararların ilişkisinin kurulduğu maddelerden oluşmaktadır. Beceriler kategorisi iklim ve iklimle ilgili olaylar hakkında bireylerin kazanması gereken temel becerilere yönelik maddelerden oluşmaktadır. Son olarak tutum ve değerler kategorisi ise iklim okuryazarlığının davranış boyutuna vurgu yapan çevreyi sevme, çevreyi koruma, farklılıklara saygı duyma, öz denetim, sorumluluk, vatanseverlik vb. maddelerden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim Okuryazarlığı, Alan Uzmanı, Delphi Tekniği, Ortaokul.

*Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı doktora tezinin bir bölümüne dayanılarak hazırlanmıştır.

DETERMINATION OF CLIMATE LITERACY COMPETENCIES ACCORDING TO DOMAIN EXPERT*

The concept of literacy is expanding its meaning capacity with each passing day, allowing the emergence of new types of literacy. The increasing importance of the concept of literacy, which is related to 21st-century skills and encompassing multi-faceted skills, requires the connection of different types of literacy with curricula. One of the multiple literacy types that include knowledge, skills and attitudes is the concept of climate literacy. Today, when the effects of global and local problems related to climate are taken into consideration, it is seen that the concept of climate literacy gains more importance. The aim of this study is to reveal what climate literacy competencies should be at a secondary level based on the opinions of domain experts. This study is based on the descriptive survey model as it is aimed to determine what are the climate literacy competencies at the secondary school level. In this study, the Delphi technique, which is described as a series of procedures applied to reveal and edit the ideas of a group of people, was used in the study. The experts identified for determining climate literacy competences at secondary school level in the scope of Delphi technique, constitute the working group of the research. The study areas, postgraduate theses, articles and papers, projects and the theses they are directed by the experts in the target working group were examined first. Then the working group criteria for Delphi panels were created. In the selection of Delphi panelists, four basic levels and a total of eight levels together with lower levels were determined. A total of 53 experts who appropriate the specified criteria and with different characteristics participated in Delphi tours. The participants of 45.3% are Social Studies, 39.6% are Geography education and 15.1% are Climate Science experts. In the Delphi technics, which was conducted in three rounds, data was collected through online surveys. While qualitative data were analyzed in 1st Delphi application, mainly quantitative data was analyzed in 2nd and 3rd Delphi applications. By using content analysis method in the analysis of qualitative data, basic categories of secondary school climate literacy competencies were formed. In the analysis of quantitative data, firstly, because a compromise criterion must be determined or a compromise should be defined, a compromise criterion that could be valid among field experts was determined. Then, the experts' opinions were evaluated according to this criterion and their literacy competencies towards secondary school level were determined. As a result of Delphi applications, it was concluded that secondary school climate literacy competencies consist of 6 categories. Accordingly, the climate literacy competencies consist of categories such as "climate-related concepts", "main climate knowledge", "territorial and local climate knowledge", "the relation between climate and life", "skills" and "attitudes and values". In the category of climate-related concepts, basic concepts related to climate literacy have been determined by domain experts. The category of main climate knowledge consist of basic level information such as knowledge of basic concepts about climate, knowledge of climate types, knowledge of climate elements, differentiation between climate and weather. The category of territorial and local climate knowledge is a category that contains the items related to the climate-related issues starting from the place where the person lives. The category of relation between climate and life consist of items associated with climate and climate events and settlement, daily events, human character, life-related planning and decisions. The skills category consists of items for the basic skills that individuals should acquire about climate and climate-related events. Finally, the attitudes and values category include liking the environment, protecting the environment, respecting differences, self-control, responsibility, patriotism, etc., which emphasize the behavioral dimension of climate literacy consists of items.

Keywords: Climate Literacy, Domain Expert, Delphi Technique, Secondary School.

* This study is based on a part of the doctoral thesis prepared by the first author under the supervision of the second author.

(27136) Farklı ülkelerden çocukların resimlerinden günümüz dünya sorunları algısı (10-14 yaş örneği) of Today's World Problems from Paintings of Children from Different Countries (10-14 Years old Sample)

SİBEL İŞİK MERCAN¹, KEZBAN CEREN DEMİRALP²

¹ *DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ*

² *SİNOP ÜNİVERSİTESİ*

sibel.mercan@dpu.edu.tr

İnsanoğlunun yaşadığı çevreden faydalanma fikri sanayileşme süreci ile farklı bir boyut kazanmış ve bir takım sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Nüfustaki artışın tersine kaynaklar hızla eksilmeye devam etmektedir. Sömürgeleşmenin getirdiği rekabet, Dünya savaşları, kitle imha silahlarının üretimi, hızlı nüfus artışı, açlık ve yoksulluk, savaş, uluslararası sular sorunu, eğitim sorunu, terör olayları, sürgün ve katliamların neden olduğu göçler, mülteci sorunu, işsizlik sorunu, küresel enerji sorunu, az gelişmiş toplumlardaki kadın ve insan hakları ihlalleri, engellilerin sorunları, etnik çatışmalar, inançsal farklılıklardan kaynaklanan sorunlar, medya ve iletişim sorunları, tarım kaynaklı sorunlar, çevresel sorunlar ve afetler insanlığın karşısında çözülmesi gereken günümüzün önemli dünya sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Dünyayı ve tüm insanlığın geleceğini ilgilendiren bu sorunlara karşı farkındalık çok büyük önem arz etmektedir. Çünkü lokal sorunların bir kısmı, artık belli bir alanla sınırlı kalmayıp daha başka alanları da etki altına almıştır. Yalnızca bir ülkedeki bireyleri değil büyük canlı topluluklarını da etkilemektedir. Üstelik, Çözüm üretilmeyen veya engellenemeyen bir sorun bir başka sorunu doğurmaktadır. Bu sorunların yansımaları farklı konuma sahip ülkelerde değişik şiddette hissedilmektedir. Ancak gerçek şudur ki bugün bir ülke için sorun olmayan bir konu gelecekte orada yaşayanların ciddi bir sorunu haline gelebilmektedir. Buradan yola çıkıldığında çalışmamızın amacı; Günümüz dünya sorunlarını farklı ülkelerde yaşayan çocukların algılarındaki yansımalarını ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla 2019 yılında 10-14 yaş grubundan 4 farklı ülkeden (Rusya, Moldova, Fas, Türkiye) toplam 70 çocuk seçilmiştir. Gönüllü olarak araştırmaya katılan bu çocukların resimleri; yaş, cinsiyet, yaşadıkları ülke ve sosyo-ekonomik düzeylerine göre analize tabii tutulmuşlardır. İki konu uzmanı ve bir de çocuk resimleri konusunda uzman akademisyen tarafından yapılan analizler sonucunda çocukların resimlerinde çoğunlukla çevre sorunlarıyla ilgili birden fazla konuya yer verdikleri, bunun yanı sıra aşırı derecede telefon kullanımı ve savaş konusunu sıkça ele aldıkları görülmüştür. Sorunları neden-sonuç ilişkisi içinde resmettikleri ve gerekli gördükleri durumlarda konuyu ayrıntılandırmak için yazılarla eklemeler yaptıkları belirlenmiştir. Ayrıca yukarıda belirlenen değişkenlere göre farklı sorunların daha fazla ön plana çıktığı gözlemlenmiştir.

The idea of benefiting from the environment in which the human being lives has gained a different dimension with the process of industrialization and has brought with it some problems. In contrast to the increase in population, resources continue to decline rapidly. The competition brought about by colonization, world wars, the production of weapons of mass destruction, rapid population growth, hunger and poverty, war, international water problem, education problem, terrorist incidents, migrations caused by exiles and massacres, refugee problem, unemployment problem, global energy problem, women and human rights violations in underdeveloped societies, problems of disabled people, ethnic conflicts, problems arising from religious differences, media and communication problems, problems stemming from agriculture, environmental problems and disasters have revealed important world problems that need to be solved in the face of humanity. Awareness of these problems concerning the world and the future of all humanity is of great importance. Because some of the local problems are no longer limited to a certain area, but also affect other areas. This situation affects all living things. Moreover, a problem that cannot be solved or prevented creates another problem. The reflections of these problems are felt in different severity in different countries. But the truth is that; a problem that is not a problem for a country today can become a serious problem for the people who live there in the future. The aim of our study from this perspective is to reveal the reflections of today's world problems on the perceptions of children living in different countries. For this purpose; In 2019, the 10-14 age group from 4 different countries (Russia, Moldova, Morocco, Turkey) A total of 70 children were selected. The paintings of these children who participated in the research voluntarily were analyzed by age, sex, country of residence and socio-economic level. At the end of the analyzes

conducted by two subject experts and one academician who specialized in children's drawings, it was observed that children often included more than one subject related to environmental problems, as well as war and frequent usage of telephone. It was determined that they depict the problems in the cause-and-effect relationship and they make additions by writing in order to elaborate the subject when necessary. Also according to the variables determined above; different problems were observed to be more prominent.

Keywords : Günümüz dünya sorunları, çocuk resimleri, farklı ülkeler. Today 's world problems, children' s paintings, different countries.

(26688) Edirne İlinde Kurbağa Avcılığı (Trakya Yarımadası, Türkiye)

EMRE ÖZŞAHİN¹

¹ TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ, COĞRAFYA BÖLÜMÜ

eozsahin@nku.edu.tr

Bu çalışmada, Edirne İlinde geleneksel olarak yapılan Kurbağa avcılığının coğrafi koşullarla ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yaklaşık yarım asır önce başlayan bu faaliyet, günümüze kadar babadan-oğula öğretilmek suretiyle nesilden nesile aktarılmıştır. Çalışmada özgün yerel coğrafi özelliklerin irdelenmesini konu alan toplumsal araştırmalardaki en yaygın yararlanılan bilgi edinme yollarından biri olan nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın gözlem safhasında inceleme alanına yönelik sistematik bir şekilde arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu geziler esnasında Kurbağa avcılığının daha kurumsal bir çerçevede yürütülmesine katkı sağlayan Edirne Kurbağa ve Salyangoz Toplayıcıları Yardımlaşma ve Kalkınma Derneği isimli sivil toplum kuruluşuna üye kişilerle görüşülmüştür. Görüşmeler esnasında Kurbağa avcılığının etkileyen doğal ve beşeri coğrafya faktörlerinin neden ve sonuçları; insan, kültür ve mekân ölçeğinde irdelenmiştir. Çalışma sonucunda Kurbağa avcılığının günümüzde il genelinde yaklaşık 300 ailenin geçim kaynağını oluşturan önemli bir ekonomik sektör olduğu anlaşılmıştır. Genellikle Roman vatandaşlar tarafından yapılan Kurbağa avcılığı, periyodik olarak her gün kuşluk vaktinden ikinci sularına kadar olan zaman diliminde gerçekleştirilmektedir. Yılın 10 ayında devam eden bu faaliyet, kurbağaların üreme zamanları olan mayıs ve haziran aylarda salyangoz toplayıcılığı şeklinde yürütülmektedir. Ancak son yıllarda bu geçim faaliyeti, ekonomik getirisinin az olması ve tarım ilaçları yüzünden kurbağa popülasyonundaki azalmalar neticesinde durma noktasına varmıştır. Hammaddesinin doğrudan doğal ortamdan tedarik edilen bu avcılık türü, en yoğun olarak birinci derecede kurbağa yaşam alanlarını oluşturan çeltik tarlalarındaki sulama kanallarında icra edilmektedir. Bu sebeple çeltik yetiştirilen alanlar ile kurbağa avcılığı yapılan alanlar arasında paralellik vardır. Aynı zamanda canlı kurbağaların aracı tüccarlar vasıtasıyla yurt dışına ihraç edilmesi de doğrudan ekonomi, lojistik ve sanayi gibi faaliyetlerle yakından bir irtibata sahiptir. Bu bağlamda ihraç olayı kışın 30 TL yazın ise 10-15 TL fiyat düzeyinde kurbağa kilogram fiyatı üzerinden başta Fransa olmak üzere, İtalya, İsviçre, Belçika ve ABD gibi ülkelere pazarlanmaktadır. Tavuk ve balık lezzetini bir arada sunduğunu için özellikle Avrupa mutfağının lüks ve pahalı yemeği olarak kabul edilen kurbağa bacağı yakın zamanlarda Edirne’de “su bülbülü” olarak balık restoranlarının mönülerinde yer almaya başlamıştır. Dolayısıyla Kurbağa avcılığı coğrafi açıdan ekolojik temelli sosyo-ekonomik bir geçim faaliyeti olarak değerlendirilebilir. Bu bakımdan çalışmanın çıktıları, insan, kültür ve mekân ilişkisinin ekosistem üzerindeki etkilerini göstermesi bakımından büyük öneme sahiptir. Ayrıca tarımda bilinçsiz ilaçlamanın doğal ve beşeri coğrafya üzerindeki etkilerini yansıtması bakımından da mühimdir

Anahtar Kelimeler : Kurbağa Avcılığı, Ekosistem, Coğrafya, Edirne, Trakya Yarımadası.

FROG HUNTING IN EDIRNE (THRACE PENINSULA, TURKEY)

This study aims to investigate the relationship between traditional frog hunting and geographic conditions in Edirne. This activity, which began about half a century ago, has been transferred from generation to generation by teaching from father to son. The study used the interview technique which is one of the most common ways of obtaining information in the qualitative researches. During the observation phase of the research, field studies were carried out systematically for the study area. During the visits, the members of the NGO Edirne Frog and Snail Collectors Aid and Development Association, which contributed to the conduct of frog hunting within a more institutional framework, were interviewed. During the interviews, the causes and consequences of natural and human geography factors affecting frog hunting were examined within human-culture-space dimension. As a result of the study, it is understood that frog hunting is an important economic sector which constitutes the livelihood of approximately 300 families throughout the province. Frog hunting, usually done by Roman citizens, is carried out periodically every day from mid-morning to afternoon. This activity continues during 10 months of the year from July to April. Since May through June is the breeding times for frog's snail harvesting takes place during this time period. In recent years, however, this livelihood activity has come to a halt as a result of low economic returns and decreases in frog population due to pesticides. Frog hunting is most intensively performed in irrigation channels in the paddy fields that form the first-degree frog habitats. Therefore, paddy field and frog hunting areas are intersected. Thus, the more pesticides used in paddy field the less frog population and so frog hunting. On the other hand, the export of live frogs to overseas through intermediary traders has a direct link between activities such as economy, logistics and industry. Since the price of the products controlled through intermediate traders it is widely variable and unsteady. The frog exported to France, Italy, Switzerland, Belgium and the USA at a price of 30 TL in winter and 10-15 TL in summer per kilogram. In addition to the export market, Edirne cuisine also takes place in terms of frog products. The frog leg, which is considered to be a luxurious and expensive dish of European cuisine has recently started to take place in the menus of fish restaurants in Edirne as "su bülbülü" (water nightingale). Therefore, frog hunting is considered as a hunting-based economic livelihood activity. The current study is significant in terms of revealing the relationship between human, culture and space on the ecosystem. In addition, the study emphasizes the impacts of unconsciously using pesticides on agriculture on natural and human geography.

Key words: Frog Hunting, Ecosystem, Geography, Edirne, Thrace Peninsula.

(26689) İklim Değişikliğinin Ekonomik Sektörler Üzerine Olası Etkileri: Trakya Yarımadası Örneği

İLKER EROĞLU¹, RECEP BOZYİĞİT²

¹ TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ, AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ, TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

ieroglu@nku.edu.tr

Günümüzde dünyanın en temel sorunlarından birisi, iklim değişikliğidir. Trakya'da 2015-2100 yılları arasında RCP4.5 için en fazla 3°C' ye varan sıcaklık artışı ve 17 mm'ye yaklaşan yağış artışı öngörülmektedir. Yağış artışları en fazla Tekirdağ ilinde beklenmektedir. Bu küresel problemin doğrudan veya dolaylı bir şekilde ilişkili birçok sektörü etkilemesi beklenmektedir. Bu bağlamda, iklim değişikliğinin doğal ve sosyo-kültürel çevreye etkilerinin yanında özellikle ekonomik sektörler üzerinde önemli etkilere sebep olacağı tahmin edilmektedir. Bu çalışmada Trakya Yarımadası örneğinde iklim değişikliğinin ekonomik sektörler üzerine olası etkileri incelenmesi amaçlanmıştır. Böylece belirsizliklerin azaltılması ve önceliklerin netleştirilmesi açısından önemli sonuçların elde edilmesi hedeflenmiştir. İklim değişikliğinin etkilerine karşı son derece hassas ve kırılgan bir karaktere sahip olan çalışma alanı hem çevresel hem de ekonomik bakımdan çeşitlilik gösteren bir yapıdadır. Özellikle iklim değişikliğinin ortaya çıkaracağı çarpıcı ekonomik sonuçlara karşı bu saha, Türkiye için adeta bir sigorta mekanizması görevi görecektir. Çalışma MYK (Mesleki Yeterlilik Kurumu) tarafından sektör komitelerinin oluşturulmasına altyapı sağlamak için belirlenmiş ve onaylanmış temel sektörler üzerinden yürütülmüştür. Acaba iklim değişikliği Trakya Yarımadasını nasıl etkileyecektir? Bu değişikliklerin ekonomik sektörlere etkisinin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? Olumsuzlukların önlenmesi için ne türden uyum çalışmaları yapılabilir? Bu çalışmayı gerçekleştirmek için Trakya Yarımadası ölçeğinde çalıştırılmış iklim değişikliği model sonuçları incelenmiş, konu hakkında yapılmış eğitim programlarına katılmış ve doğrudan konunun uzmanlarıyla görüşülmüştür. Çalışma sonuçları, Trakya Yarımadasındaki ekonomik sektörün iklim değişikliğinden iklime duyarlılığı veya bağımlılığı nispetinde etkileneceğini göstermektedir. Ekonomik sektörlerde iklim değişikliğinden kaynaklanan risklerinin belirlenmesinin oldukça önemli olduğu ve dolayısıyla her sektör için ayrı ayrı olası risklerin tespit edilip buna yönelik gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Çalışma alanındaki tüm sektörlerin ekstrem hava olaylarında artış, politik istikrarsızlık ve ürün ve hizmetlerde maliyet artışı gibi risklerden olumsuz etkileneceği düşünülmektedir. Ayrıca; ağaç işleri, kâğıt ve kâğıt ürünleri; çevre düzenleme, finans, gıda, toplumsal ve kişisel hizmetler, turizm, konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri, ulaştırma, lojistik ve haberleşme gibi sektörlerin bütün risklerden etkileneceği de tahmin edilmektedir. Bunun için iklim değişikliğine uyumlu yeni ve sürdürülebilir politikalar oluşturulmalıdır. Ayrıca iklim değişikliğinin ekonomik sektörler üzerindeki etkileri konusunda bilimsel çalışmalar artırılmalıdır. Sonuç olarak Trakya Yarımadasında iklim değişikliğinin ekonomik sektörler üzerindeki tehditlerinin azaltılması için etki azaltma ve uyum çalışmaları birlikte yürütülmelidir. Konuyla ilgili olarak coğrafi araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanılmıştır. CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) tekniklerinden istifade edilerek çeşitli haritalar çizilmiştir.

Anahtar Kelimeler : İklim değişikliği, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Ekonomik sektörler, Muhtemel riskler, Trakya Yarımadası.

POSSIBLE EFFECTS OF CLIMATE CHANGE ON ECONOMIC SECTORS: THE CASE OF THRACE PENINSULA

Climate change is one of the most fundamental problems of Earth today. This global problem is expected to affect many related sectors directly and indirectly. Thus, it is estimated that climate change will have significant impacts on economic sectors as well as on the natural and socio-cultural environment. IPCC future scenario RCP4.5 predicted that the temperature will increase up to 3 °C in Thrace Peninsula and precipitation will increase 17 mm until 2100. Precipitation increases are expected to be highest in Tekirdağ province. The aim of this study is to investigate the possible effects of climate change on economic sectors in the Thrace Peninsula. Thus, it could be helpful to in terms of reducing uncertainties and clarifying priorities in the region. The study area has a highly diverse and fragile environment and is a significant value to the economy of Turkey in terms of agriculture and food production. Therefore, the region is highly valued and seen as an insurance against the consequences of climate change. The study was conducted on the basis of the sectors that identified and approved by the Vocational Qualification Authority. Main questions of the research are: How will climate change affect the Thrace Peninsula? What are the positive and negative impacts of these climate changes on economic sectors in the region? How can region be more adaptive to the changes to mitigate the negative effects of climate changes? To implement the current study, the results of the climate change model, which was run on the Thracian Peninsula scale in 2018, was examined, participated the training programs and the experts were interviewed directly. The study points that the economic sectors in the Thrace Peninsula will be affected by climate change according to their sensitivity degree to the climate and dependency. It is important to determine the risks arising from climate change in economic sectors and therefore it is necessary to identify possible risks for each sector and take the necessary steps accordingly. It is predicted that all sectors in the study area will be adversely affected by risks such as increase in extreme weather events, political instability and cost increases in products and services. Specifically; woodworking, paper and paper products; It is estimated that sectors such as environmental regulation, finance, food, social and personal services, tourism, accommodation and food and beverage services, transportation, logistics and communication sectors will be affected by all risks. Therefore, new and sustainable policies compatible with climate change must be established. In addition, researches on the effects of climate change on economic sectors should be increased and given more priorities. Thus, mitigation and adaptation strategies should be carried out in order to reduce the threats of climate change on economic sectors in the Thrace Peninsula.

Keywords: Climate change, Vocational Qualifications Authority, Economic sectors, Possible risks, Thrace Peninsula.

(27146) THEORETICAL-METHODOLOGICAL PROBLEMS OF SOCIAL GEOGRAPHY

ATANAS DERMENDZHIEV¹, MARTIN DOYKOV¹

¹ "ST. CYRIL AND ST. METHODIUS" UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO

adermendjiev1960@abv.bg

The research analyzes the most significant theoretical-methodological **problems** of social geography through the prism of its dynamical development. Its relations with the other sciences from the sector of the Humanities are discussed too. The statement that it is a science about the spatial processes and factors for the living of people, in terms of the conditions for working, lifestyle, recreation, personal development and reproduction of man, is proven.

The **main purpose** of the research is to highlight, differentiate and interpret the following problematic fields and concepts: the different territorial communities, their internal structure and spatial behavior; the regional differences in the way of living of people; the territorial organization of the social structure at different taxonomic levels.

The **methods of research** include system and complex approach, and also comparative, situation and conceptual analyses, which are supplemented by some schemes and tables. Their application allows the separation of the territorial communities by types, which are analyzed through the prism and within the framework of social regions as follows: territorial communities at national level; territorial communities in the large socio-economic regions; territorial communities at district, municipal and lower taxonomic level; family territorial communities.

A situation analysis of the place of social geography in the system of geographic sciences within the scope of public sphere has been made, including economy, as well as social, spiritual and cultural activities.

The structure and specific character of territorial communities have been studied, as well as their ability to create a precondition or to form such socio-geographical relations which eventually will create geographic and/or social products.

The article presents the **results** of the comprehensive and complex research of the manifestation of social geography. The statement that the sociologization of geography is a multiaspect process, corresponding to global trends of social development, has been substantiated.

The results of the conducted research of the taxonomy of territorial communities lead to the **suggestion** of own structural-content model, which complements the theory of social geography.

Keywords : differentiation, territorial communities, social geography

(26970) Kapadokya Yöresi'nin Yıllık Ortalama ve Mevsimlik Sıcaklıklarındaki Değişim ve Eğilimler

TÜRKAN BAYER ALTIN¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

turkanaltin@yahoo.com

Kapadokya Yöresi, İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde bulunur. Bu çalışmanın amacı yörede bulunan Niğde, Aksaray, Nevşehir, Ürgüp, Kırşehir ve Kayseri şehirlerinin yıllık ortalama ve mevsimlik sıcaklıklarındaki değişim ve eğilimleri tespit etmektir. Sıcaklıklardaki eğilimleri tespit etmek için 1959'dan 2018'e kadar olan 60 yıllık (Aksaray ve Nevşehir), 1950'den 2018'e kadar olan 69 yıllık (Niğde, Kayseri ve Kırşehir) ve 1970'den 2018'e kadar olan 49 yıllık dönemleri (Ürgüp) kapsayan sıcaklık serileri Mann-Kendall testi (M-K) kullanılarak analiz edilmiştir. Sıcaklık serilerindeki değişimi tespit etmek için de anomali değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca yıllık ve mevsimlik sıcaklık değişkenliği, değişim katsayısı (DK) yöntemi ile incelenmiştir. Niğde, Ürgüp ve Aksaray sahip oldukları yüksek sıcaklık ve düşük yağış miktarı ile yörenin en kurak kesimleridir. Eğilim testi bulguları, yıllık ortalama ve mevsimlik sıcaklıklarda; Kırşehir, Kayseri, Niğde ve Nevşehir'in kış mevsimi hariç, 0,01 ve 0,05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı artış olduğunu göstermektedir. Niğde, Aksaray ve Nevşehir'de yıllık ortalama sıcaklıklarda istatistiksel olarak anlamlı artış eğiliminin başlangıcı 2000'li yılların başlarına rastlarken Ürgüp ve Kırşehir'de 2000'lerin ortasına rastlamaktadır. Kayseri'de yıllık ortalama ve mevsimlik sıcaklıklarda yaz hariç anlamlı artış eğilimi yoktur. Bütün şehirlerde yaz mevsiminin pozitif anomali değerleri diğer mevsimlerin anomali değerlerinden daha belirgindir ve genel olarak 1990'lardan günümüze kadar uzun dönem ortalamasının üstünde kalmıştır. Yıllık ortalama sıcaklıklarda en sıcak yıl 2010 yılı iken ilkbahar mevsiminde en sıcak yıl 2018 yılı olmuştur. 2010 yılında yıllık pozitif anomali değerleri 2,3 ile 2,8 arasında değişmektedir. Yıllık ortalama sıcaklıkların değişim katsayıları, yörenin kuzeyinde % 7,8 (Kırşehir), batısına % 10,7'dir (Aksaray). Son 15 yılda şehirlerin yıllık ortalama sıcaklıklarında 0,8°C (Ürgüp) ile 4,2°C (Aksaray) arasında artış, Kayseri'de ise -0,09°C'lik azalış gerçekleşmiştir. İlkbahar sıcaklıklarındaki artış 1°C (Ürgüp) ile 3,4°C (Aksaray) arasındadır. Bu artış yaz mevsiminde daha güçlüdür ve 0,1°C (Kayseri) ile 6,1°C (Aksaray) arasındadır. İlkbahar sıcaklıklarındaki artışlar yörede belirgin olarak dört mevsimin artık yaşanmadığını göstermektedir. Yöre ilginç jeolojik, tarihi ve kültürel özellikler açısından popüler bir turizm merkezidir. Eğer sıcaklık artışları bu şekilde devam ederse ileride sıcak dalgaları, su yetersizliği ve yüksek kesimlerde (Erciyes Dağı gibi) süresi kısalan kayak mevsiminden dolayı yöre turist sayısında bir azalmayla karşı karşıya kalabilir.

Anahtar Kelimeler: Sıcaklık artışı, yaz sıcaklıkları, eğilim, anomali, Kapadokya

Changes and Trends in Annual and Seasonal Temperatures of Cappadocia Vicinity (Central Anatolia Region), Turkey

Cappadocia Vicinity is located within the Middle Kızılırmak sub-region of the Central Anatolia Region in Turkey. The aim of the study was to determine changes and trends in the mean annual and seasonal temperatures of the sub-vicinities (provinces) of Niğde, Aksaray, Nevşehir, Ürgüp, Kayseri and Kırşehir situated within Cappadocia. Trends in temperature series were analyzed using Mann-Kendall test (M-K) for the 60-year period covering 1959 to 2018 (Aksaray and Nevşehir), 69-year period from 1950 to 2018 (Niğde, Kayseri and Kırşehir) and the 49 years from 1970 to 2018 (Ürgüp). Anomaly values were also calculated to determine changes in the temperature series. In addition, variability of the annual and seasonal temperature were analyzed by coefficient of variation (CV). Niğde and Aksaray are the driest parts of the vicinity with high temperatures and low precipitation. Results of the trend test show statistically significant increases in the mean annual and seasonal temperatures at 0.01 and 0.05 levels, except for winter temperatures in Kırşehir, Kayseri, Niğde and Nevşehir. The starting point for the statistically significant increasing trend in mean annual temperatures was the early 2000s in Niğde, Aksaray and Nevşehir and the mid-2000s in Ürgüp and Kırşehir. A significant increasing trend in mean annual and seasonal temperatures was not detected in Kayseri except in the summer. In all six provinces, the positive anomaly values of summer are more evident than the anomaly values of other seasons and generally above the long term average from the end of the 1990s up to recently. The warmest year was 2010 for mean annual temperatures and 2018 for spring temperatures. The positive anomaly values of annual temperatures range 2.3 and 2.8 in year of 2010. The CV of the annual mean temperature is 7.8% (Kırşehir) in the north part and 10.7% (Aksaray) in the west part of the vicinity. In the last 15 years, the increase in the annual mean temperatures of the cities ranged between 0.8°C (Ürgüp) and 4.2°C (Aksaray), and the decrease in the annual mean temperatures of Kayseri was -0.09°C. The increase in spring temperatures ranged between 1°C (Ürgüp) and 3.4°C (Aksaray). This increase is stronger in summer ranged between 0.1°C (Kayseri) and 6.1°C (Aksaray). Increases in spring temperatures indicate that the four seasons no longer clearly occur in the region. The vicinity is a popular tourist destination in terms of interesting geological, historical and cultural features. If the increasing temperature trend continues, the vicinity may face a decline in tourist revenue, water availability and severe heat waves. Winter tourism may also suffer due to shortening of the skiing season in high altitude areas such as Mount Erciyes.

Keywords: temperature increasing, summer temperatures, trend, anomaly, Cappadocia

(27080) Sakarya Havzası Mekansal Yağış Dağılımına ait Değişiminin Ordinary Kriging (OK) Yöntemi ile Araştırılması

MUSTAFA MURAT KALE¹

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

mmuratkale@gmail.com

Ekosistemin tüm üyeleri, içinde bulunduğumuz dönemde iklim değişikliğinin etkileri ile daha fazla yüzleşmektedir. Sanayi devriminden beri sera gazı emisyon değerlerindeki artış trendi küresel ölçekte dünya iklim sistemine antropojenik kökenli bir müdahalenin gerçekleşmesine neden olmuştur. İnsanoglu tarafından yapılan bu müdahale aynı zamanda hidrolojik çevrim sistemini de etkilemekte ve çevrim sisteminin en önemli parametrelerinden olan yağış parametresi üzerinde baskı oluşturmaktadır. Küresel ölçekte yaşanan bu baskı farklı coğrafyalarda farklı şekillerde etkilerini göstermektedir. Artan nüfus parametresi ile birlikte, izlenen kentleşme ve sanayileşme politikalarının sonucunda ihtiyaç duyulan su miktarı gün geçtikçe artmaktadır.

Bu çalışmada Sakarya Havzası örneklem olarak seçilmiştir. Türkiye ortalamasının altında yağış alan Sakarya Havzası, başta Ankara olmak üzere Eskişehir, Bilecik ve Sakarya gibi birçok yerleşim yerinin su kaynaklarına ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye yüz ölçümünün yaklaşık %7'ine ve yenilenebilir su potansiyelinin %3.44'üne sahip olan havza su kaynakları gün geçtikçe baskı altına girmektedir.

Bu çalışmada Stokastik bir yöntem olan Ortalamasız Kriging (OK) yöntemi kullanılarak Sakarya Havzası'na düşen yağışın mekansal dağılımındaki değişimin ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. Öncelikli olarak veri kümesi seçimi yapılarak veri analizi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, seçili yöntemle ilgili olarak belirlenen dönemleri temsil eden mekânsal yağış dağılımı haritaları oluşturulmuş ve değişim araştırılmıştır.

Çalışmada, yirmi dört meteoroloji gözlem istasyonuna ait 1940 - 2010 yılları arasındaki yağış veri seti kullanılmıştır. Zaman serilerinin tutarlılığını sağlamak için Çift Toplam Yağış Eğrisi yöntemi kullanılmıştır. Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) tarafından tahmin modellerinde güvenilir iklim değerleri elde etmek için kullanılması gereken en uygun sürenin 30 yıllık bir dönem kapsaması gerektiğini belirtilmektedir. Çalışma genelinde bu temel varsayım dikkate alınarak, mekânsal yağış dağılımındaki değişim iki farklı dönem halinde araştırılmıştır. OK için yarıvariogram analizi gerçekleştirilmiştir. Veri kümesine ait yarıvariogram bulutu çizilerek deneysel yarıvariogram çiftleri elde edilmiştir.

Yağış modelinin doğruluğu Çapraz Geçerlilik (Cross-Validation) analiz yöntemiyle test edilerek, Karekök Ortalama Hata (RMSE) ve Standardize Karekök Ortalama Hata (RMSSE) değerlerinden faydalanılmıştır. 1940 – 1975 ve 1975 – 2010 dönemlerine ait mekânsal yağış dağılımını gösteren haritalar oluşturulmuş ve değişim araştırılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre ikinci otuz yıllık dönemde, havza kuzeyinde yağış yüksekliği bir önceki döneme göre artış eğilimindedir. Aynı, dönemde havza güneyine doğru azalan bir yağış trendi olduğu haritalanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Ordinary Kriging (OK), Mekânsal yağış dağılımı, Sakarya Havzası

Determination of changing spatial distribution of precipitation with Ordinary Kriging method in Sakarya Basin

All members of the ecosystem are now more confronted with the effects of climate change. The upward trend in greenhouse gas emissions since the industrial revolution has led to an anthropogenic intervention in the world climate system on a global scale. This intervention by human beings also affects the hydrological cycle. It creates pressure on the precipitation which is one of the most important parameters of the hydrological cycle. Global pressure on the climate shows its effects in different ways in different geographies. With the increasing population, the amount of water needed as a result of the urbanization and industrialization policies increases day by day.

In this study, Sakarya Basin was selected as a study area. Sakarya Basin has water resources of many settlements such as Ankara, Eskisehir, Bilecik and Sakarya. Also basin has approximately 7% of Turkey's surface area and % 3.44 of renewable water potential. Nowadays, water resources of Sakarya Basin are under pressure.

In this study, Ordinary Kriging (OK) which is a stochastic method was used. It is aimed to reveal the change in spatial distribution of precipitation falling in Sakarya Basin. The study consists of two stages. Firstly, data set was selected and data analysis was performed. Then spatial precipitation distribution maps were created and the changes were investigated.

In this study, precipitation data set belonging to twenty four meteorological observation stations between 1940 and 2010 was used. Double Mass Curve was used to ensure the consistency of time series. The World Meteorological Organization (WMO) states that the most appropriate time to obtain reliable climate values in forecasting models should cover a period of 30 years. Therefore, in this study, the change in spatial distribution of precipitation was investigated in two different periods. In this study, a semivariogram analysis was performed. Experimental pairs of semivariograms were obtained by plotting the semivariogram cloud of the data set.

Accuracy of the precipitation model was tested by Cross-Validation analysis method. Square Root Mean Error (RMSE) and Standardized Square Root Mean Error (RMSSE) were used. Maps showing spatial distribution of precipitation for two periods (1940 - 1975 and 1975 - 2010) were created. According to the results of the study, in the second thirty years, the precipitation height in the north of the basin tends to increase compared to the previous period. In the same period, it was mapped that there was a declining trend towards the south of the basin.

Keywords: Ordinary Kriging (OK), spatial distribution of precipitation, Sakarya Basin

(27335) KARABÜK ÇEVRESİNİN EKOLOJİK BÖLGE ÖZELLİKLERİ

SEVDA COŞKUN¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

sevdacoskun@karabuk.edu.tr

İklim, topografya, ana materyal, toprak ve biyotik faktörler ekolojinin bütününe oluşturmaktadır. Vejetasyon ile ilgili araştırmalarda bir alanda ekolojik bölgelendirme ve sınıflandırma yapabilmek için doğal ortam özellikleriyle ilgili temel bilgilere ulaşılması gereklidir. Doğal ortam ile ilgili ulaşılan veriler ve arazi çalışmaları ışığında ekolojik isteklerine göre bir araya gelen ve yayılış gösteren bitki toplulukları belirli sınırlar içerisinde kendine özgü benzerlikler ve çevresinden farklılıklar göstererek dikkat çekmektedir. Bu ekolojik birliktelik, tür olarak bitkileri bölümlere ve bölgelere ayırmaktadır. Ortam içerisinde ekolojik bölgeler, kendine ait özellikleri ve karakteristik bitkileriyle diğer alanlardan ayrılan oldukça geniş coğrafi bölgelerdir.

Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde bulunan araştırma sahasının kuzeyinde Küre dağları, güneydoğusunda Ilgaz dağları, güneyinde Köroğlu dağları ve güneybatısında Bolu dağları yer almaktadır. Mevcut topografik özellikler çalışma sahasında üç farklı iklimin görülmesine sebep olmuştur. Bu çalışmada iklim ve topografya kontrolü altında araştırma sahasının vejetasyon bileşeni incelenerek, araştırma sahasında ekolojik bölge sınıflandırması yapılmıştır. Çalışmayı özel kılan en önemli faktör, coğrafya alanında bu tür bir ekolojik bölge sınıflandırmasının daha önce yapılmamış olmasıdır.

Çalışma üç aşamada yapılmıştır. İlk aşama literatür tarama ve kartografik malzemelerin hazırlanmasından oluşmaktadır. İkinci aşamada çalışma sahasında sıcaklık ve yağış parametreleri göz önünde bulundurularak sahadaki bitki örtüsü dağılışı belirlenmiştir. Son aşamada ise elde edilen bulgular yorumlanarak ekolojik bölge sınıflandırması yapılmıştır. Sonuç olarak; elde edilen yağış ve sıcaklık verileri ile bitki örtüsünün dağılışı, çakıştırma yöntemleri ile tasnif edilerek üç ayrı bitki coğrafya bölgesi tespit edilmiştir. Araştırma sahasının kuzey ve kuzeybatısı Avrupa-Sibirya ya da Karadeniz Bitki Coğrafyası, Karabük havzası Akdeniz Bitki Coğrafyası ve güney kesim ise karasal koşulların egemen olduğu Karadeniz ve İran-Turan Bitki Coğrafyası sahası olarak saptanmıştır. Karadeniz zonobiyom sahasında kayın, ıhlamur, doğu gürgeni gibi nemli ılıman türler yer alırken daha yüksek mevkilerde ise göknar, sarıçam, karaçam gibi nemli soğuk türler yer almaktadır. Akdeniz zonobiyom sahasında kızılçamlar ve sandal, akçakesme, katran ardıcı gibi bazı maki elemanları bulunmaktadır. Tespit edilen üçüncü saha olan Karadeniz-İç Anadolu zonoekoton sahasında ise meşe, karaçam ve sarıçam gibi türler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vejetasyon, Ekolojik Bölge, Karabük Çevresi, Sınıflandırma.

(27372) KARABÜK – SAFRANBOLU HAVZASINDA ANA MATERYALİN BİTKİ YAYILIŞI ÜZERİNE ETKİLERİ

SEVDA COŞKUN¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

sevdacoskun@karabuk.edu.tr

Ülkemizdeki orman sahalarının neredeyse tamamına yakını, eğimli sahalarda ana materyalin yüzeye çıktığı yerlerde yayılış göstermektedir. Arazi gözlemleri ile ana materyalin fiziksel ve kimyasal özelliklerinin, ağaçların büyüme durumunu etkilediği saptanmıştır. Orman ağaçlarında büyüme durumunu, ana materyalin fiziksel ve kimyasal özellikleri doğrudan etkilemektedir. Örneğin, ana materyalin fiziksel özelliklerini çatlaklılık, tane boyutu ve tabakalaşma durumu belirlemektedir. Bu durum, havalanma, su dolaşımı ve suyun sızmasını artırdığı için besin kapasitesi düşük olsa bile meşcereler ve fertlerde biyokütlenin yükselmesine neden olmaktadır. Çatlaklı olan tüm ana materyaller üzerinde ağaçların derine doğru kök geliştirmesi ve köklerin fiziksel ve kimyasal yönden ayrışmayı artırması, besin maddelerinin açığa çıkmasına yol açmaktadır. Mesela, çatlaklı olan gnays gibi metamorfik, granit gibi magmatik ve kumtaşı ve kireçtaşı üzerinde ağaçların çatlaklar ve yumuşak kuşaklar boyunca derine doğru kök geliştirmesi, ağaçların büyümesini sağlamaktadır. Taneli olan volkanik kum, tüf, ayrıştığında kumlu toprak veren granit ve gnayslar üzerinde iklim koşullarına göre sarıçam ve fıstıkçamı ormanları yer almaktadır. Tabakalaşma durumu, ormanların boniteti yanında gençliğin gelmesinde de yer yer önemli rol oynamaktadır. Ülkemizde yaygın olarak dağılışı bulunan kireçtaşlarının çatlaklılık, tabakalaşma durumu ile orman oluşturan ağaç türlerinin büyümesi arasında önemli ilişkiler vardır.

Orman verimliliği ve sürdürülebilir ormancılık faaliyetleri açısından ana materyal-bitki ilişkisinin belirlenmesi ve orman ekolojisinin diğer unsurlarıyla ilişkilendirilmesi önemli bir konudur. Belirtilen konunun araştırılması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Safranbolu-Karabük havzası için belirtilen biçimde hazırlanmış bir araştırmanın yapılmamış olması konuyu önemli kılmaktadır. Ayrıca Türkiye ormancılık faaliyetlerine, orman verimliliğinin nedenleri ile ilgili yapılacak araştırmalara da bir perspektif katması beklenmektedir. Çalışmada kartografik malzemeler ArcGIS 10.4 programı ile hazırlanmıştır. Ana materyal-bitki ilişkisinde bölgesel yaklaşım anlayışı esas alınırken yer yer sistematik yaklaşımdan da metodolojik olarak yararlanılmıştır.

Yatay tabakalı marnlı arazide killi olan tabaka, köklerin derine doğru ilerlemesini engellediği için Karabük-Safranbolu havzasında bitki büyümesini düşürmekte ve gençliğin zayıf olmasına neden olmaktadır. Buna karşın eğimli tabakalı marnlarda kökün tabaka boyunca derinlere doğru gelişmesi hem boniteti yükseltmekte hem de gençliğin gelmesini kolaylaştırmaktadır. Sahada marn dışında kireçtaşı, fliş gibi yayılış gösteren ana materyaller üzerinde de ana materyal-bitki ilişkisi ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ana Materyal, Bitki, Orman, Orman Verimliliği, Safranbolu-Karabük.

(28034) Restoring Faunal Diversity of the Runka Forest in Safana Local Government Area, Katsina State Nigeria

SULEĪMAN ĪGUDA¹

¹ *HASSAN USMAN KATSĪNA POLYTECHNIC KATSĪNA*

suleiguda@gmail.com

Nigeria is a country that is endowed with numerous biodiversity across the different ecological zones of the country. Report from several studies indicate that from the forest zones of the south to the Savannah zones of the north, the vegetations are continuously degraded due to human activities. The degradation of the vegetation is accompanied by loss of faunal diversity of the vegetation zones. It is this worrisome situation that has prompted this research which is aimed at examining how to restore the faunal diversity of the once rich Runka forest of north western part of Katsina State northern Nigeria. Data for the study were generated through the administration of semi structured questionnaire to respondents that are residents around the three settlements of the Runka forest which are Runka, Gimi and Marina. Purposive sampling technique was used to select respondents that are 48 years old and above based on the fact that these are the only age group that knew the forest when there was abundant faunal diversity even as at the year 1980 which is used as the bench mark. The results have shown that presently few stands of tree species and a continuous cover of shrubs have replaced the once thickly wooded landscape that contain many wild animals such as mammals, birds, reptiles, fishes etc. A number of factors were identified by the respondents to be responsible for the loss of the faunal diversity which include cutting of trees for fuel wood, expansion of farmlands into the forest, hunting and poaching activities, dryness of water lodges and reservoirs and inadequate protection of the forest. The restoration of the faunal diversity of the forest will bring many of benefits to the communities around the forest and Katsina State in general in view of the fact that the State is one of the States in the federation has no national park or game reserve. The recent establishment of Aldusar ark and Zoo in Katsina the State capital is a welcomed development as large numbers of people have visited during the Sallah festivities. This has clearly shown that the people are interested in watching the fauna in the local environment. The measures recommended towards restoring the faunal diversity of the forest include reforestation of the forest, declaring the forest as protected area and provision of adequate security, re-introduction of some wild life species in the forest and public enlightenment on the benefits of restoring the faunal diversity to the communities.

Keywords : Restoring, Faunal, Faunal diversity, Runka forest, Nigeria.

(27364) BERİT DAĞLARI BİTKİ ÖRTÜSÜNÜN BİYOİKLİM KATLARI DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ

FATMA ESEN¹

¹ BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

fatmaesen44@gmail.com

Araştırmaya konu olan Berit Dağları, Akdeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu iklim bölgeleri arasındaki geçiş sahasında bulunur. Burası aynı zamanda Anadolu çaprazının güneyinde yer alan İran-Turan ve Akdeniz fitocoğrafik bölgelerinin geçiş zonuna karşılık gelir. Çalışma alanında en düşük yükselti değeri 627 m, en yüksek yükselti değeri ise 3053 m'dir. 2426 m'lik yükselti farkı dağlık kütlede dikey yönde de iklim özelliklerinin farklılık göstermesine neden olmaktadır. Gerek dağ ekolojisi gerekse de farklı fitocoğrafik ve iklim bölgeleri arasında geçiş zonunda yer alması, bu dağlık kütlede bitki çeşitliliği bakımından oldukça zengin kılınıştır. Berit Dağları'nda 97 familyaya ait, 462 cinsin 1132 türü bilinmektedir (Yıldız, 2001). Sahip olunan bu ekolojik zenginlik nedeniyle Berit Dağları çalışma alanı olarak tercih edilmiştir. Çalışma için öncelikle Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden Göksun Afşin, Elbistan ve Maraş istasyonlarına ait yağış ve sıcaklık verileri ile Orman Genel Müdürlüğü'nden orman amenajman planları temin edilmiştir. Elde edilen iklim verilerinden yararlanarak sıcaklık ve yağışın mekânsal dağılımları ile biyoiklim tipleri belirlenmiştir. Biyoiklim katlarının belirlenmesinde Daget ve Akman'ın Akdeniz iklimi için Emberger prensiplerine göre geliştirdikleri biyoiklim katları kullanılmıştır. Sıcaklık, yağış ve biyoiklim katlarının belirlenmesinde ArcGIS 10.2 yazılımının IDW enterpolasyon tekniği kullanılmıştır. Orman amenajman planlarından elde edilen bitki örtüsü şu şekilde sınıflandırılmıştır: Ar, ArÇk, ArÇz, ArDy, ArM, Ar, Ts, Çk, ÇKDy, ÇkM, ÇkTs, Çz, ÇzÇk, ÇzDy, ÇzM, Dy, Tg, TgÇk, M, MDy, MTs, Ts, TsDy, TsTg, Stp. Her bir bitki türü sıcaklık, yağış ve biyoiklim katları haritaları ile karşılaştırılmıştır. Bunun sonucunda her bir sıcaklık ve yağış değeri ile biyoiklim katında yayılış gösteren bitki türü ve yoğunluğu bulunmuştur. Buna göre çalışma alanında < 11 C° ; 11,01-12 C° ; 12,01-13 C° ; 13,01> C° olmak üzere 4 sıcaklık katı, < 450 mm; 450,01-500 mm; 500,01-550 mm; 550,01> mm olmak üzere 4 yağış katı saptanmıştır. Ayrıca "P" değerine göre Kurak biyoiklim katı ve Yarı-kurak biyoiklim katı; "Q" değerine göre ise Yarı kurak alt Akdeniz biyoiklim katı ile Yarı kurak üst Akdeniz biyoiklim katı tespit edilmiştir. Çalışma alanında bitki yoğunluğu en fazla 12,01-13C° sıcaklık, 550,01> mm yağış, Yarı-kurak biyoiklim ve Yarı kurak üst Akdeniz biyoiklim katlarında görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sıcaklık, Yağış, Biyoiklim katları, Bitki örtüsü, Berit Dağları

INVESTIGATION OF THE VEGETATION OF BERİT MOUNTAINS IN BIOCLIMATE LAYERS

Berit Mountains, which are the subject of the research, are located in the transition area between Mediterranean, Central Anatolia and Eastern Anatolia climatic regions. It also corresponds to the transition zone of the Iranian-Turanian and Mediterranean phytogeographical regions to the south of the Anatolian cross. The lowest elevation value in the study area is 627 m and the highest elevation value is 3053 m. The elevation difference of 2426 m causes the climatic characteristics to vary in vertical direction in mountainous mass. Both mountain ecology and being located in the transition zone between different phytogeographic and climatic regions made this mountainous mass very rich in terms of plant diversity. In the Berit Mountains, 1132 species of 462 genera belonging to 97 families are known (Yıldız, 2001). Because of this ecological wealth, Berit Mountains have been preferred as a study area. First of all, rainfall and temperature data of Göksun Afşin, Elbistan and Maraş stations from General Directorate of Meteorology and forest management plans were obtained from General Directorate of Forestry. Using climate data, spatial distribution of temperature and precipitation and bioclimatic types were determined. Bio-climate layers developed by Dağet and Akman according to Emberger principles were used for the determination of bioclimate layers. The IDW interpolation technique of ArcGIS 10.2 software was used to determine the temperature, precipitation and bioclimate layers. The vegetation obtained from the forest management plans is classified as follows: , MTs, Ts, TsDy, TsTg, Stp. Each plant species is overlapped with maps of temperature, precipitation and bioclimate layers. As a result of this, it was found that each temperature and rainfall value and the plant species and density distributed in the bioclimate layer. Accordingly, <11 C° ; 11.01-12 C ~; 12.01-13 C ~; 4 temperature solids, <450 mm; 450.01-500 mm; 500.01-550 mm; 4 precipitation layers were determined as 550.01> mm. In addition, according to the “P” value, arid bioclimate layer and semi-arid bioclimate layer; According to the “Q” value, Semi-arid lower Mediterranean bioclimatic layer and Semi-arid upper Mediterranean bioclimatic layer were determined. Plant density in the study area is maximum 12.01-13C° temperature, 550.01> mm rainfall, semi-arid bioclimate and semi-arid upper Mediterranean bioclimate layers are observed.

Keywords: Temperature, Precipitation, Bioclimate layers, Vegetation, Berit Mountains

(26700) TÜRKİYE’DE GÜNCEL LİSE COĞRAFYA ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA AFETLER KAZANIMLARI

LOKMAN AKAN¹

¹ KÜTAHYA SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

lokman-akan@hotmail.com

İnsan yaşam alanlarının giderek belirli mekânlarda yani şehir yerleşimlerinde yoğunlaşması, oluşma sıklıkları giderek artış gösteren doğal ve beşeri afetlerden etkilenme düzeyini her geçen gün artırmaktadır. İnsan yaşamını etkileyen her olay veya olaylar zinciri haliyle Coğrafya öğretiminde yer alması gereken kazanımlardandır. Bu çalışmada yaşamımızda etkilerini her geçen gün daha fazla hissettiğimiz afetler konusunun yakından tanınması ve korunma yöntemlerine ilişkin içselleştirilmiş yaşam becerilerinin geliştirilebilmesi için, Coğrafya öğretiminde afetlere yönelik kazanımların yeterliliği ve diğer kazanımlarla ilişkisi ile işleniş zamanlarının verimlilik açısından lise müfredatımız özelinde sorgulanması amaçlanmaktadır. Ülkemiz lise Coğrafya öğretim planlarında afetlere ilişkin kazanımlar, Coğrafya dersinin ortak zorunlu ders olduğu 10. Sınıflarda Çevre ve Toplum öğrenme alanı içerisinde son 4 kazanım olarak verilmektedir. Bu kazanımlar, afetlerin oluşumları, sınıflandırılmaları, özellikleri, dağılışları ve Türkiye özelindeki görülüşleri ile korunma yollarını kapsamaktadır. 9. Sınıflarda doğal afetlerle ilgili doğrudan bir kazanım yoktur. 11 ve 12. Sınıflarda Coğrafya dersi alana göre seçmeli hale geldiğinden tüm öğrencilerin yararlanabildiği bir alan olmaktan çıkmaktadır. Yine 11. Sınıflarda da doğal afetler doğrudan konu edinen bir kazanım yoktur. Dolaylı kazanımlar vardır. 12. Sınıflarda ekstrem doğa olayları kazanımı bu alandaki tek kazanım konumundadır. Teorik bilgi açısından bu kazanım sayıları yeterli sayılabilir. Coğrafya dersi, temel yaşam becerilerinin elde edilmesinde ve yaşamın, doğadan kaynaklanabilecek tehditlere karşı korunabilmesi için elde edilmesi gereken kazanımları insanlara sunabilmelidir. Bir Coğrafya öğretmeni olarak edindiğimiz deneyimler ve gözlemlerimiz göstermiştir ki kazanımların öğrenci tarafından içselleştirilmesi öğretim planlarındaki yer alış sırası ve sınav dönemlerine denk gelme durumu ile okulun ilk ve son haftaları gibi öğrenci motivasyonunun ve devamlılığının çok düştüğü zamanlarla çakışıp çakışmadığına göre de değişmektedir. Örneğin bu makalenin kaleme alındığı dönemde 10.sınıflarda afetler kazanımlarının işlenmesi gereken dönemlerde öğrenci devamlılığı sınav sonrası haftası ve ramazan dolayısıyla %20’ler düzeyine düşmüştür. Okulun son haftası zaten ders yapılma durumu fiilen bittiğinden bu kazanımlar yeterinde verilememektedir. Tüm bu sıkıntılar okullarımızda sınav haftasının üniversitelerde olduğu gibi sadece sınav için ayrılması, kazanımların verileceği haftalar içinde sayılmaması ile önemli oranda çözülebilir. Böylelikle öğrencinin okula gün boyu devamlılığı olmayacağı için dolaylı bir tatil dönemi olarak da değerlendirilebilir. Afetlere ilişkin sorunlardan birisi de oluşum türleriyle ilişkili konular işlenirken verilememesidir. Örneğin 9. Sınıflarda temel atmosfer ve iklim sistemleri kazanımları verildikten sonra hava kökenli doğal afetler kazanımları verilmelidir. Yine aynı şekilde 10. Sınıflarda yerin oluşumu ve yer sistemleri kazanımlarından sonra yer kökenli(Jeolojik, Jeomorfolojik,Hidrojeolojik) afetlere ilişkin kazanımlara yer vermek daha doğru ve devamlılığı olan bir kazanım ağı oluşturacaktır. Bu şekilde verildiğinde doğal afetin oluşma mekanizması ile yer sistemleri arasındaki bağlantı çok daha kolay bir şekilde sağlanabilecektir. Afetler konusu tüm insanları her zaman etkileyen veya etkileme potansiyeli olan ve onların yaşamlarını doğrudan tehdit eden bir konu olması münasebetiyle konunun uzmanlarının da işin içinde olduğu bir program içerisinde sunulmalıdır. Örneğin, AFAD gibi her ilde örgütlenmiş bir kamu yapılanmamız var. Bu kurum ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında sağlanacak bir protokolle afetler konusunda uygulamalı eğitimlerin sunulduğu gerçek durumlarla öğrenci davranışları kalıcı hale getirilebilir. Sonuç olarak insan yaşamını doğrudan etkileyen, yaşam becerilerinin elde edildiği kazanımların öğretim programlarında yer alış sıraları ve diğer kazanımlarla ilişkili durumları teorik bilgi sunan kazanımlardan öncelikli olarak ele alınmalı ve daha verimli olan zaman dilimlerinde sunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Afetler, Lise, Coğrafya

GEOGRAPHY OF THE CURRENT SCHOOL CURRICULUM OUTCOMES in DISASTERS IN TURKEY

The increasing concentration of human habitats in certain places, mainly urban(city) settlements, increases the level of exposure to natural and human disasters, which are extensively increasing. Every event or chain of events affecting human life is one of the gains that should be included in the teaching of Geography. In this study, the aim of the high school curriculum is to discuss the adequacy of the disasters in geography teaching and the relationship between the disasters and the other acquisitions in order to develop the internalized life skills the methods of prevention and to recognize the disasters that we feel more and more impacts in our lives day by day. Disaster related gains in our country's high school Geography lesson plans are given as the last 4 gains in the 10th Grades; Environment and Society learning area where Geography is a common compulsory course. These gains are occurrence of disasters, classification, properties, distribution and disaster prevention activities. In grade 9th, there is no direct gain of natural disasters in classrooms. As Geography classes in the 11th and 12th grades become optional according to the field, it is no longer an area available to all students. Also, there is no gain in the 11th Grade that directly deals with natural disasters. There are indirect gains. The gain of extreme natural phenomena in the 12th grade is the only gain in this area. In terms of theoretical knowledge, these gains can be considered sufficient. The Geography course should be able to provide people with the necessary skills to acquire basic life skills and to protect themselves from threats of nature. Our experiences and observations as a Geography teacher have shown that the internalization of the gains by the student also depends on many factors like the student's motivation or coincidence of the exam periods and the first and last weeks of the school etc. For example, in the period in which this article was written, the attendance of students in the 10th grade during disasters gains decreased to 20% due to the week after the exam and Ramadan. The courses in our school had already ended because it was the last week of the school so these gains cannot be given sufficiently. All these problems can be solved to a great extent by the fact that the exam week in our schools is reserved only for the exam as in the universities, and not counted in the weeks in which the gains will be given. Thus, it can be considered as an indirect holiday period since the student will not have attendance throughout the day. One of the problems related to disasters' gains is that they cannot be given while dealing with issues related to the types of occurrences. For example, after the basic atmosphere and climate system gains in Grade 9, natural disasters originated from air should be given. In the same way, after the formation of the ground and the gains of the ground systems in the 10th Grades, providing the gains related to the ground-based (Geological, Geomorphological, Hydrogeological) disasters would constitute a more accurate and continuous acquisition network. While given in this way, the connection between the natural disaster occurrence mechanism and ground systems can be achieved more easily. Disasters should be presented in a program that includes experts who are always involved, as it is a subject that always affects or has the potential to affect all people and directly threatens their lives. For example, we have a public organization organized in every province such as AFAD. With a protocol to be provided between this institution and the Ministry of National Education, student behaviors can be made permanent through real situations where practical training on disasters is happening. As a result, the place of the gains in the curriculums and the situations related to the other gains which directly affect the human life should be given priority over the gains that provide theoretical knowledge and presented in more productive time periods.

Keywords: Disasters, High School, Geography

(26705) BABADAĞ (DENİZLİ) İLÇESİNDE HEYELANLARIN GEÇMİŞTEN-GÜNÜMÜZE YÖREYE ETKİLERİ

MEHMET ALİ ÖZDEMİR ¹

¹ AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

aozdemir@aku.edu.tr

Araştırma sahası olan Babadağ ilçesi, Ege Bölgesi, Ege Bölümünde, Denizli ili batısında yer alır. Bu çalışmada, son seksen yıldır gündemden düşmeyen Babadağ heyelanının oluşum ve gelişim özellikleri ve çevresel etkilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Denizli ilinin yaklaşık 36 km batısında yer alan Babadağ yerleşmesi, Menderes Ovasının güney yamaçlarında, Babadağ'ın eteklerinde, derin vadilerin bulunduğu iki vadi arasındaki tepeler, sırtlar ve vadilerin yamaçlarında kurulmuştur. Babadağ 1941 yılından beri heyelan afet bölgesi olarak bilinmektedir. Özellikle ilçe merkezindeki Gündoğdu Mahallesi Bakanlar Kurulunun 06/02/2007 gün ve 11684 sayılı kararı ile "Afete Maruz Bölge" ilan edilmiştir. Araştırma sahasının jeomorfolojisi önemli ölçüde yörenin kaderini belirlemiştir. Heyelan kaynaklı sorunlar yüzünden Babadağ ilçe merkezi büyük zarar görmüş, telafisi mümkün olmayan sonuçların öngörülmesi nedeniyle önlemler alınmıştır. Bu çalışmada Babadağ heyelan alanı jeomorfolojik yöntemlerle ele alınacaktır. İnceleme sonucunda, bölgenin jeomorfolojik özelliklerinin ve heyelanların ilçenin büyümesini tam anlamıyla engellediği, heyelan riskinin devam ettiği tespit edilmiştir. Babadağ çevresinin, jeomorfolojik, tektonik, iklimik özellikleri başta olmak üzere diğer coğrafya koşulları heyelanlar için oldukça riskli bir ortam sağlamıştır. İlçedeki yükselti, eğim ve yağış değerlerinin yüksekliği, heyelana uygun Pliyosen gösel kiltası, kumtaşı ve marn gibi kayaların akarsular tarafından yarılması ile ortaya çıkan çok eğimli yamaçlar heyelan afetine zemin hazırlamıştır. Neotektonik dönemde oluşan faylara bağlı basamaklı ve eğimli topografya ve akarsuların güçlü relief enerjisi ile yatağını aşındırması, Büyük Menderes Ovası ile Babadağ arasındaki büyük yükselti farkı sahadaki heyelanların ana nedenleridir. Antropojenik ve doğal afetlerden olan heyelanların bir bölümü afet öncesi referansları ile kendini göstermektedir. Bu nedenle bazı heyelanların oluşumları önceden tahmin edilebilir, önleyici çalışmalarla olası zararlarının önüne geçilebilir. Babadağ'da uzun yıllar bilinen ve araştırılan heyelan olayına karşı yürütülen çalışmalar sonucunda Babadağ ilçe merkezinde bulunan Gündoğdu Mahallesinde yaklaşık 2000 kişi tahliye edilmiş, heyelan afet alanı olan mahalle yerleşime kapatılmıştır. Yerleşim alanında, halen devam etmekte olan heyelanların vahim sonuçları ön görülerek konutlar boşaltılmıştır. Olası büyük bir afetin vereceği zararların önüne geçilmiştir. Heyelan ve jeomorfolojinin kentsel gelişimi oldukça sınırladığı yörede turizm bir açılım veya çıkış noktası olabilir. Geleneksel ve modern dokuma tesislerinin hayat verdiği ilçe, güzel görünümü tarihi evleri, dar sokakları, yüksek topografyası, akarsular arasında kalan oldukça eğimli yamaç evleri ve diğer yapıları, daha yüksekte ağaç sınırı üzerinde yükselen dağı, yaylaları ve ormanları ile turizm alanında değerlendirilebilecek potansiyele sahiptir. Jeoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi ilçenin kalkınma ve gelişimine büyük katkı sağlayacaktır. Yapılacak çalışmalarla, Babadağ ve çevresinin özellikle kültür ve doğa turizmüne yönelik aktiviteler açısından öne çıkması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : : Doğal Afet, Babadağ (Denizli) Heyelanı, Dokumacılık, Kültür ve Doğa Turizmi.

THE EFFECTS OF THE LANDSLIDES IN THE DISTRICT OF BABADAĞ (DENİZLİ) FROM PAST TO PRESENT ON REGION

Babadag district which is research area, is located in the west of Denizli province in Aegean part in Aegean region. In this study, it is aimed to examine the formation and development characteristics of the Babadağ landslide that has not been on the agenda for the last eighty years, to present its environmental effects and solution suggestions. Babadağ settlement which is located about 36 km. from the western of the province of Denizli, is located on the southern slopes of the Menderes basin, on the foothills of Babadağ which has deep valleys and on the slopes of the valley, ridges and hills between the two valleys. Babadağ has been known as a disaster area since 1941. It was declared as 'Disaster Zone' with the decision of the Council of Ministers of the Gündoğdu Neighbourhood Council in the district center dated 06/02/2007 and numbered 11684. The geomorphology of the research area significantly determined the fate of the region. Due to the problems caused by landslides, the center of Babadağ greatly damaged, the foreseeing consequences of irreparable results have led to the necessity to take measures. In this study, The landslide region of Babadag will be under debate by using geomorphological methods. It is determined that the geomorphology and the landslide characters of the region have completely blocked the growth of the district and also landslide risk continues. The other geography conditions of the district of Babadağ, especially geomorphological, tectonic and the climate features, have provided quite risky conditions for landslides. The highness of the elevation-slope-precipitation values in the district, the sloping slopes formed by the rivers, such as the lacustrine Pliocene claystone, sandstone and marl, have prepared the ground for landslides. The stepping topography of the faults in the neotectonic period and the strong relief energy of the rivers and the erosion of the slopes from the base section, and the major elevation difference between the Büyük Menderes Plain and Babadağ are the main causes of the landslides in the field. Some of the landslides which is from antropogenic and natural disasters, can be observed with pre-disaster references. So the formation of some landslides can be predicted early and possible damages can be prevented by preventive actions. As a result of the activities carried out against the landslide incident in Babadağ for many years, approximately 2000 were evacuated in Gündoğdu Neighbourhood and the disaster zone neighbourhood was closed to settlement. Homes have been evacuated by predicting grave consequences of ongoing landslide in residential area. It has been prevented the damages of a possible big disaster. Tourism can be an expansion or a starting point in the region where geomorphology and landslide restrict urban development quietly. The district, where traditional and modern weaving facilities give life, has the potential to be considered as a tourism area with its beautiful looking historical houses, narrow streets, high topography, houses and other structures on highly inclined ridges between rivers, mountain and forests rising above the tree boundary. The evaluation of geotourism potential will contribute the development and the improvement of the district greatly. It is expected that Babadag and its neighbourhood will come into prominence in terms of activities intended for culture and nature tourism, particularly by the studies which will be made.

Key Words: Natural Disaster, Babadağ (Denizli) Landslide, Weaving, Culture and Nature Tourism

(26744) 24 OCAK 2019 DA ANTALYA-KUMLUCA YAYLA YOLUNDA MEYDANA GELEN HEYELAN OLAYI VE BEŞERİ ETKİLERİ

CEMALİ SARI¹, CİHAN ŞEN²

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

² İBRAHİM BEDRETTİN ELMALI FEN LİSESİ ANTALYA

cemsari@yahoo.com

Kütle hareketleri ve özelde heyelanlar tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de doğal afet olarak maddi ve manevi birçok zarara yol açmaktadır. Bu olayların yaşanmasında fiziki faktörler kadar başta yol yapımı gibi beşeri faktörlerde önemli bir rol oynamaktadır.

Antalya’nın Batı kesiminde yer alan Antalya-Altınyaka-Kumluca yayla yolunda kış ve ilkbahar aylarında heyelan olaylarına sıkça rastlanılmaktadır. Bu araştırmada özellikle Antalya-Altınyaka-Kumluca yayla yolunda 24 Ocak 2019 meydana gelen heyelan olayının nedenleri ve çözüm önerileri üzerinde durulmuştur. Aynı zamanda uzun süre yolun ulaşımına kapanmasına neden olan heyelan olayının yakın çevredeki yerleşim birimlerine etkisi incelenmiştir. Araştırmada başlangıçta literatür taraması yapılmış sonrasında, heyelanın olduğu sahada arazi çalışması yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemi uygulanarak heyelandan etkilenen yöre insanları ile yüzyüze görüşme yapılmıştır. Bu amaçla Antalya’nın batısında yer alan çalışma sahasında arazi çalışması kapsamında topoğrafik yapı, kayaç ve toprak yapısı ile yolun geçtiği sahanın beşeri özellikleri araştırılmıştır. Araştırma sahasının jeoloji haritası, doğal afet risk haritası ile arazideki gözlemler bir araya getirilmek suretiyle toprak kayması ve heyelanların sebepleri ortaya konulmuştur. Ayrıca Antalya meteoroloji istasyonuna ait sıcaklık ve yağış grafiği oluşturularak heyelan olaylarının aktif olduğu dönem ile yağışın fazla olduğu dönem arasında bağlantı kurulmuştur. MGM 4. Bölge Müdürlüğü’nden alınan 2018-2019 kış sezonuna ait alansal yağış dağılımına bakıldığında görülen ekstrem yağışlar ile araştırma alanındaki heyelan olayı arasında bağlantı dikkat çekicidir. Bunun yanında yol yapımı sırasında gerekli önlemlerin alınıp alınmadığına ve yol güzergâhı ile heyelan riski taşıyan arazi arasındaki örtüşme durumu değerlendirilmiştir. Heyelan olayının görüldüğü yer değişik açılardan fotoğraflanmıştır. Arazide yapılan gözlem ve incelemelere göre saha topoğrafik olarak engebeli, kayaç yapısı olarak peridodit-serpantin ve toprak yapısı olarak ta yeşil renkli killi topraklar bulunmaktadır. İklimsel olarak yağışın büyük bir kısmını kış aylarında alan sahada yol yapımından kaynaklanan arazi eğiminin bozulması sonucu heyelanlar görülmektedir. Özellikle 2018-2019 kış sezonunda görülen aşırı yağışlar ile killi toprağın suya doygun hale gelmesiyle heyelanın büyüklüğü ve etkisi artmıştır. Sahada iki adet ev bulunduğu yerden aşağıya doğru kaymış, bir evde bir bölümünde çökme meydana gelmiştir. 24 Ocak 2019 tarihi itibarıyla yol ulaşımına kapanmış olup Mayıs ayının ortalarında tekrar ulaşımına açılmıştır. Daha önce bu yol güzergâhında bu kadar uzun süre yol trafiğe kapatılmamıştır. Bu sebeple gerek yol kenarındaki bazı evlerin kullanılamaz hale gelmesi yanında yolun uzun süre kapatılması sonucunda yöre halkı maddi zarara uğramıştır. Sonuç olarak yol güzergâhının heyelana hassas saha olmasından dolayı yol güzergâhının seçimine dikkat edilmeli ve yol yapımı sırasında gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Aynı zamanda heyelan riski taşıyan yerlerde konut yapılırken zemin etüdü yapılmalı ve temelin sağlam olmasına dikkat edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Doğal Afet, Heyelan, Altınyaka Yolu, Antalya.

THE LANDSLIDE INCIDENT ON ANTALYA-KUMLUCA PLATEAU ROAD ON THE 24TH OF JANUARY 2019 AND ITS HUMAN EFFECTS

Mass movements and landslides in particular cause many material and spiritual damages all over the world as well as natural disasters in Turkey. In addition to physical factors, human factors such as road construction play an important role in these events.

Landslide incidents are frequently encountered in winter and spring months on Antalya-Altinyaka-Kumluca plateau road in the western part of Antalya. In this research, especially the reasons of the landslide that occurred on Antalya-Altinyaka-Kumluca plateau road on the 24th of January, 2019 and the solution suggestions were emphasized. At the same time, the effect of the event to the nearby settlements that caused the road to be closed for a long time was examined. In the research, the literature scan was initially done and then a field study was conducted in the landslide area. Qualitative research method was Applied and face to face interviews were conducted with the local people effected by landslides. For this purpose, in the study area located in the west of Antalya, the topographic structure, rock and soil structure and the human characteristics of the area where the road passes were investigated. The geological map of the research area, the natural disaster risk map and map and observations in the field were brought together and causes of landslides were revealed. In addition, temperature and Precipitation graph of the Antalya meteorological station was created and a connection was established between the period when the landslide events were active and the period when the rainfall was high. When the Spatial Precipitation distribution of the 2018-2019 winter season obtained from MGM 4th Regional Directorate is examined, the connection between Extreme rainfall and landslide incident in the research area is remarkable. In addition, whether the necessary precautions were taken during the construction of the road and the overlap between the road route and the lands bearing the risk of landslides were evaluated. The landslide was photographed from different angles. According to the observations and investigations in the field, the area has topographic hilly, peridotite-serpentine as rock structure and green clayey soil structure. Landslides are seen as a result of deterioration of the land slope caused by road construction in the field which receives a large part of the precipitation in winter. Especially in the winter season of 2018-2019, the size and effect of the landslide increased with the heavy rainfall and the saturation of clay soil. Two houses in the field have slipped down and there is a collapse in one part of the house. As of the 24th of January 2019 the road was closed for transportation and reopened in mid-May. Previously, the road wasn't closed to traffic for that long. Therefore, the local people suffered financial damage as a result of both the roadside houses became unusable and the road was closed for a long time.

As a result, due to the fact that the road route is sensitive to landslides, the choice of the road route should be considered and necessary precautions should be taken during road construction. At the same time, ground surveys should be carried out and the foundation should be sound when building houses in landslide risks.

Key Words: Geography, Natural Disaster, Landslide, Altinyaka Road, Antalya

(27000) TAŞKIN-SEL KONUSUNDA YAPILAN TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

İREM SEZEN¹, MELİKŞAH TURAN¹

¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

iremsezen.12@gmail.com

Çevrede çok büyük hasara neden olabilecek faktörlerin en başında sel, taşkın gibi afetler yer almaktadır. Özellikle taşkınlar ülkemizde ve dünyada depremden sonra en çok kayıp yaşanmasına neden olan afetlerdir. Bunun sebebi ise dünyada gerçekleşen hızlı değişimler, nüfus artışı ve buna bağlı olarak kontrolsüz yerleşmelerdir. Yerleşim yerlerinin risk haritaları oluşturulmadan kentleşmeye gidilmesi de son yıllardaki maddi kayıpları beraberinde getirmiştir. Aynı zamanda tarım alanları, sınai kuruluşlar gibi yerlerinde büyük oranda zarar görmesi sürdürülebilir kalkınmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Bilinmelidir ki bu afetlerin oluşumuna engel olunması çok mümkün olmamakla birlikte zarar görebilirlik seviyesi düşürülebilir. Yaşam alanlarında afetlere karşı kapasite oluşturulması amacıyla taşkın ve selin zarar oluşturma potansiyelinden uzak bir bölgede güvenli alanların oluşturulması amacıyla önlemlerin alınması dirençli kentlerin oluşmasına katkı sağlayacaktır. Tüm bu bilgiler doğrultusunda sel, taşkın, çevre ve hasar ilişkisini ortaya koymak amacıyla bu araştırmada 1999 ve 2019 yılları arasında yazılan tezlerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için YÖKtez (Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi) veri tabanı kullanılmış olup flood anahtar kelimesi belirlenmiştir. Çalışmada örneklem yöntemi kullanılmayarak, evrene ulaşılması hedeflenmiştir. Yapılan taramalar sonucunda 860 tane tez arasından sel, taşkın, çevre ve hasar konularını içeren 15'i doktora 65'i yüksek lisans olmak üzere 80 tane lisansüstü tez yıllarına, konularına, diline ve araştırma yöntemine göre değerlendirilmiştir. Tarama modeline göre yapılan çalışmada veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Çıkarılan verilerin analizinde nicel betimsel analiz yöntemlerinden frekans ve yüzde kullanılmıştır. Çalışmada flood anahtar kelimesinden çıkarılan 80 tezde toplam 17 konudan en çok inşaat mühendisliği (%36.25) (f 29) konusunda tez yazılırken onu coğrafya (%17.5) (f 14) konusu takip etmektedir. Tezlerin dilinde ise Türkçe (%87.5) (f 70) ve İngilizce (%12.5) (f 10) karşımıza çıkmaktadır. 1999-2019 arasındaki yıllar esas alınarak en çok çalışma yapılan yıl 2018 (%15) (f 12) iken onu 2013 (%13.75) (f 11) takip etmektedir. Araştırma yöntemine göre ise toplam 15 yöntemden en çok hidrolik ve hidrolojik modelleme (%38.02) (f 46) yöntemi kullanılırken onu doküman incelemesi (%35.54) (f 43) yöntemi takip etmektedir. Tezlerde sel, taşkın, su baskını terimlerinden en çok taşkının (%50) üzerinde durulurken devamında sel (%22.5) ele alınmıştır. Tezlerin özeti incelendiğinde 37 tez (%46.25) sel, taşkın, su baskını olaylarını doğal afet olarak tanımlamıştır. Bu afetlerin sebeplerine bakıldığında insan faaliyetleri (%48.89) ve coğrafi nedenler (%15.56) en fazla ele alınan durumlardır. Özetlerin kapsamında afet öncesi çalışmalar (%67.92) daha çok ele alınırken afet sonrası çalışmalardan (%32.08) daha az bahsedilmiştir. Amacında da afet öncesi faaliyetler (%61.54) yoğun olarak ele alınmıştır. Sonuç bölümünde ise afet sonrası aşamalarından (%70.83) daha fazla bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sel, Taşkın, Çevre, YÖKtez, İçerik Analizi

THE EVALUATION OF THE THESIS ON FLOOD BY CONTENT ANALYSIS METHOD

Disasters such as floods are the leading factors that can cause great damage in the environment. When the losses caused by natural disasters in Turkey are taken into consideration, earthquakes, landslides and floods are the top three. Floods are among the most common and most common natural disasters in Turkey in terms of their suffering and economic losses. The flood database covering the years 1955 and 2009 provides information on 4,067 flood events in Turkey that killed 1,400 people and severely damaged 30,800 settlements. Between 2010-2018, 37% of the economic losses caused by disasters in the world are meteorological disasters, 28% are earthquakes, 26% are floods and 9% are other (forest fires, droughts, industrial accidents etc.). The reasons for this are rapid changes in the world, population growth and the uncontrolled settlements as a result. Going to urbanization without creating risk maps of the settlements has brought about financial losses in recent years. At the same time, damage to agricultural areas and industrial institutions to a large extent affects the sustainable development negatively. It should be known that although it is not very possible to prevent the occurrence of these disasters, the level of vulnerability can be reduced. Taking measures to create safe areas in an area away from flood damaging potential in order to build capacity against disasters in living areas will contribute to the formation of resistant cities. In line with all this information, in order to reveal the relationship between flood, environment and damage, the flood keyword was determined using the YOKtez (Higher Education Council Thesis Center) database in this descriptive study and the years 1999 and 2019 theses written between the two were examined. As a result of the surveys, 860 theses, including flood, environment and damage subjects, 15 of which are doctoral, 65 of which are master's, 80 were evaluated according to the thesis years, subjects, language and research method. The data were analyzed with the content analysis method based on screening model. As a result of the researches, the thesis on the subject of civil engineering (36.25%) (29) was the most followed by the geography (17.5%) (14). The language of the theses is Turkish (87.5%) (70) and English (12.5%) (10). The year in which the most studies were conducted based on the years 1999-2019 was 2018 (15%) (12), followed by 2013 (13.75%) (11). According to the research method, hydraulic and hydrological modeling (38.02%) (46) is the most commonly used method, followed by document analysis (35.54%) (43). The thesis focused mostly on flash floods (50%), followed by floods (22.5%) while the terms flood, flash flood and deluge were discussed. When the summary of the theses was examined, 37 theses (46.25%) defined flood events as natural disasters. When the causes of these disasters are considered, human activities (48.89%) and geographical causes (15.56%) are the most frequently addressed. Within the scope of the summaries, pre-disaster studies (67.92%) were discussed more, while post-disaster studies (32.08%) were mentioned less. Pre-disaster activities (61.54%) were handled intensively. In the conclusion part, the post-disaster stages (70.83%) are mentioned more.

Keywords: Flood, Flash Flood, Environment, YOKtez, Content Analysis

(27008) Afet ve Acil Durum Uygulamaları Mevzuatı

H. CİHANGİR TUĞSAVUL¹

¹ FATİH İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

hctugsavul@gmail.com

Afet ve Acil Durum; toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur.

Hukuk; toplumun umumi menfaatini veya fertlerin ve toplumun müşterek iyiliğini sağlamak amacıyla konulan ve kamu gücü ile desteklenen mevzuatın tütünüdür. Anayasanın 119. maddesine göre, tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde, cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan bakanlar kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

Ülkemizde Afet ve Acil Durum hukuku ile pek çok mevzuat söz konusudur. Bu mevzuatların her biri afet ve acil duruma ilgili disiplinler ve çalışma alanları açısından hazırlıklı olmayı amaçlamaktadır.

Özel Güvenlik Yasası, Sabotajlara Karşı Korunma Yönetmeliği, Sivil Savunma Kanunu, Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik, Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun Uygulama Yönetmeliği, Hastane Afet ve Acil Durum Planları (HAP) Uygulama Yönetmeliği, Acil Durum Yönetmeliği, Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği, Afet ve Acil Durum Merkezleri Yönetmeliği, İlk Yardım Yönetmeliği, Binaların yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi

Tüm bu mevzuatlara baktığımızda afet denilince doğal afetlerin doğal afetler içerisinde ise öncelikle depremin önde geldiği görülmektedir. Bu sebeple de tüm düzenlemeler deprem ağırlıklı düşünülmüş ve planlanmıştır. Ayrıca sel baskınları, orman yangınları gibi birkaç afet çeşidine değinilmiştir. Fakat teknolojik afetler, uçak, gemi, tren kazaları veya endüstriyel kazalara değinilmemiş ve mevzuat kapsamında ele alınmamıştır.

Bu mevzuatlara baktığımızda afet zararlarının azaltılması için alınan tedbirlerin dağınık hukuki metinlerde üstü kapalı ifadelerle belirtildiği görülecektir. Maalesef derli toplu bir millî politikamız oluşmamıştır.

Afetlere ilişkin mevzuat çok geniş olmasına rağmen mevzuat içerisinde bir bütünlük bulunmaması, Afet ile ilgili kurum ve kuruluşların afet yönetimine ilişkin başarıları mevzuatı anlama ve uygulama kapasiteleri ile doğru orantılı olması, Afet yönetimi sistemindeki aksaklıkların giderilmesi için afet yönetimini etkileyebilecek mevzuat çalışmalarının güncelleştirilmesinden istifade edilmemesi, Yeterli hukukî yaptırım gücünün bulunmaması.

Afet yönetimindeki karmaşayı ve çok başlılığı ortadan kaldırmak amacıyla 29.05.2009 tarihinde 5902 sayılı “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun” TBMM’de kabul edilmiş ve 17.06.2009 tarih ve 27261 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Çalışmamız ile Afet ve Acil Durum hukukunda toplumda farkındalık oluşturmaktır.

Anahtar kelimeler : Afet, Acil Durum, Hukuk

(27011) Doğal Afetlerin Turizme Etkileri: Eyjafjallayökul Yanardağı patlaması Örneğı

CİHAN SEÇİLMİŞ¹, BEYBALA TİMUR²

¹ OSMANGAZİ ÜNİVERSİTY TOURİSM FACULTY/ODUNPAZARI

² ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

csecilmis@ogu.edu.tr

Birleşmiş Milletlere göre afet, insanların kendi başlarına altından kalkamayacakları büyüklükte, toplumun geneline etki eden, yapısal, çevresel ve toplumsal anlamda olağanüstü zararlar doğuran olaylar olarak tanımlanmıştır (UNDHA, 1992).

AFAD (2014) ise afeti; toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay olarak tanımlanmaktadır.

Genel olarak afetler kaynaklarına göre iki bölümde incelenmektedir; bunlar doğal afetler ve insan kaynaklı afetlerdir. Doğal felaketler kendi içinde meteorolojik kaynaklı (sel, çığ, don, fırtına, hortum, tsunami vb) felaketler ve jeolojik jeomorfolojik kaynaklı (deprem, heyelan, volkanik lav püskürtme, erozyon vb) felaketler olarak sınıflandırılırken beşeri felaketler içinde ekonomik krizler, terör saldırıları, yangın, yanlış arazi kullanımı ve göç gibi olgular değerlendirilmektedir.

İster doğal isterse insan kaynaklı olsun afetlerin en önemli sonuçları, fiziki, sosyo-psikolojik ve ekonomik olarak ciddi kayıplara neden olmasıdır. Tüm sektörleri olumsuz etkileyen afetler en önemli hammadde doğal çekicilikler olan turizmi de olumsuz yönde etkilemektedir. Örneğin 2004 yılında da Endonezya'nın turistik adalarından olan Sumatra adası açıklarında meydana gelen depremin tetiklediğı tsunami nedeniyle Hint Okyanusu şeridi boyunca 226 bin kişi yaşamını yitirmiştir. Benzer bir örnekte Nepal'de 2015 yılında meydana gelen ve 4 bin kişinin öldüğü deprem, ülkedeki turizme de ciddi zararlar vermiştir.

Bu çalışmada 2010 yılında İzlanda'nın Eyjafjallajökull Yanardağı'nın 200 yıl sonra aktif hale gelerek patlamasıyla yaşanan doğal afetin havacılık sektörü üzerinden turizm endüstrisi üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Çalışmada ilk olarak araştırmaya konu olan yanardağın genel özellikleri anlatılmış daha sonra da 2010 yılında yanardağın lav püskürtmesi sonucu meydana gelen olaylar ile başta ulaştırma ve turizm sektörleri olmak üzere bu olayın genel bir etki analizi yapılmıştır.

Ayrıca bu doğal afet ile karşılaşıldığında ilgililerin, işletmelerin ve hükümetlerin aldıkları tedbirler afet / kriz yönetimi kapsamında değerlendirilmiş ve doğal afetlerin zararlarının azaltılması ve alınacak önlemler konusunda bir takım öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Doğal afet, Turizm, Volkanik patlama, Coğrafya, Ulaştırma

(27232) COĞRAFI İŞARET TESCİLLİ MANİSA KIRKAĞAÇ KAVUNUNUN ÜRETİM VE TİCARETİNİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

BÜŞRA KÜÇÜKBODUR ¹, EZGİ ÖZEY ²

² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

ezgiozey@outlook.com

Türkiye tarımsal üretimde oldukça geniş bir ürün yelpazesine sahiptir. Türkiye'nin tarımsal ürün çeşitliliğinde sebze ve meyve türü ürünlerin zenginliği oldukça dikkat çekicidir. Türkiye'de en çok üretilen ve tüketilen sebzelerden biri de kavundur. Uygun yetiştirme koşulları nedeniyle Türkiye'de kavun yetiştiriciliği geniş bir dağılım gösterir. Bununla birlikte bazı yöreler kavun yetiştiriciliğinde büyük şöhret kazanarak, adeta kavun yetiştiriciliği ile anılır olmuştur. Burada sunulan çalışma kapsamında, Türkiye'de kavun üretimi ve ticaretinde öne çıkan bir merkez olarak Manisa'nın Kırkağaç ilçesi ele alınmaktadır.

Çalışma kapsamında Kırkağaç'ta kavun üretimi ve gelişmesi; bu süreçte etkili olan faktörler incelenerek, Kırkağaç'ta kavun üretimi ve ticaretinin mekânsal ilişki ve bağlantıları araştırılmış; Kırkağaç ilçesine olan ekonomik katkıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın temeli, Manisa'nın Kırkağaç ilçesinde kavun üretimi ve ticaretinin çeşitli bileşenlerine (yerel kavun üreticileri, pazarlama işletmeleri vb.) uygulanan anket ve mülakat sonuçlarına dayanmaktadır. Anket ve mülakat uygulamaları 2018 yılının Ocak ve Şubat aylarında yüz yüze görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında Manisa'nın Kırkağaç ilçesinde kavun üretimi ve ticaretinde faaliyet gösteren 22 üreticiye 42 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Sektörle ilgili daha kapsamlı bilgi elde edilebilmesi amacıyla da sektörde bulunan köklü üreticiler ve kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri ile (Kırkağaç Belediyesi, Kırkağaç Ziraat Odası, Kırkağaç İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü vb.) mülakatlar yapılmıştır.

Araştırma sürecinde elde edilen veri ve bilgiler, incelenen sektörün SWOT analizi yöntemi ile değerlendirilmesine olanak sağlamıştır. Böylece, araştırma bulgularının ve SWOT analizi sonuçlarının, sektörün geleceğine ilişkin alınacak kararlar ve oluşturulacak stratejiler için yol gösterici olması amaçlanmaktadır. Kırkağaç'ta geleneksel yöntemlerle sürdürülen kavun yetiştiriciliği önemli pazar üstünlüklerine sahip durumdadır. Kırkağaç'ta kavun yetiştiriciliği ve ticaretinin köklü geçmişi, ürün çeşitliliği, üreticilerin deneyimi ve birikimi, ürünlerin yüksek kalitede üretilmesi ve Kırkağaç kavununun coğrafi işaret tescilinin bulunması yöredeki kavun yetiştiriciliğine rekabet üstünlüğü sağlamaktadır. Ancak üreticilerin yerel ve ulusal örgütlenme sorunları, sektörün kalifiye ve teknik işgücü sağlamada yetersizliği, genç nüfusun çiftçiliğe ve kavun yetiştiriciliğine ilgisinin azalması, Kırkağaç ilçesinde kavun yetiştiriciliğinin büyüme ve gelişme potansiyelini sınırlandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Manisa, Kırkağaç Kavunu, Coğrafi İşaret Tescili, SWOT Analizi.

GEOGRAPHICAL CHARACTERISTICS OF PRODUCTION AND TRADE OF MANISA KIRKAĞAÇ MELON REGISTERED BY GEOGRAPHICAL INDICATIONS

Turkey has a wide range of products in agricultural production. The richness of vegetable and fruit products in Turkey is quite remarkable within diversity of agricultural products. One of the most widely produced and consumed vegetables in Turkey is melon. Due to favorable growing conditions in Turkey, melon cultivation has a wide range. However, some regions have gained great fame in melon cultivation and have been referred with melon cultivation. The scope of work presented here is Kırkağaç district of Manisa where stands out as a center of melon cultivation and commerce in Turkey.

Melon production, its development in time & and the factors which have impact at this process were examined and in scope of spatial relationship and connections of melon production and trade in Kırkağaç district to these factors had been tried to be specified.

The basis of the study depends on the results of questionnaires and interviews applied to various components of melon production and trade (local melon producers, marketing enterprises, etc.) in Kırkağaç district of Manisa. Questionnaire and interview applications were conducted in January and February 2018 with face to face interview technique. Within the scope of the research, a questionnaire consisting of 42 questions was applied to 22 producers operating in melon production and trade in Kırkağaç district of Manisa. In order to obtain more comprehensive information about the sector, interviews were conducted with the representatives of established manufacturers and public institutions and organizations (Kırkağaç Municipality, Kırkağaç Chamber of Agriculture, Kırkağaç District Food, Agriculture and Livestock Directorate).

The data and information obtained during the research process enabled the sector to be evaluated with SWOT analysis method. Thus, the findings of the research and the results of SWOT analysis are intended to guide the decisions and strategies to be taken regarding the future of the sector. Melon cultivation in Kırkağaç, which has traditional methods, has important market advantages. The rooted history of melon cultivation and trade in Kırkağaç, product variety, experience and knowledge of the producers, high production quality and geographical registration of Kırkağaç melon provide competitive advantage to local melon cultivation. However, local and national organization problems of the producers, the inadequacy of the sector in providing qualified and technical labor force, the decrease of the interest of the young population in farming and melon cultivation limit the growth and development potential of melon cultivation in Kırkağaç district.

Keywords: Manisa, Kırkağaç Melon, Geographical Indication Registration, SWOT Analysis.

(27816) Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Coğrafi İşaretlemenin Yapıldığı Tarım ve Hayvancılıkla İlgili Ürünler

NERİMAN ÖZTÜRK¹

¹ MEB - GAZİ ANADOLU LİSESİ SÖĞÜTÖZÜ -ANKARA

nerimanozturk1968@hotmail.com

Coğrafi İşaretlemenin amacı nesiller boyunca geleneksel bilgi ile üretilen ve bulunduğu bölge ile sınırlı kalmayan ürüne sahip çıkmak, bilginin ve üretiminin sürdürülebilirliğine destek veren bir koruma sağlamaktır. Tüketiciler söz konusu yöre adıyla satılan ürünleri, o yöre adına duydukları güven nedeniyle, diğer yerlerde üretilenlere tercih edebilirler. Bu nedenle bir ürün için coğrafi işaretin anlamı kalite sembolü olarak düşünülebilir. Buna bağlı olarak da yöre ve ülke için büyük fayda sağlayacağı söylenebilir.

Tüm dünyada yöresel ürünlerle birlikte coğrafi işaretli ürün sayısı giderek artmakta ve talep hızla büyümektedir. Ürün farklılaştırılması ve tüketiciye ürünle ilgili detaylı bilgi verilmesi açısından coğrafi işaretleme, tüketici tercihlerini etkileyen bir etmen olarak ortaya çıkmaktadır. Bu konuda hem üreticide hem de tüketicide farkındalık ve gündem oluşturulması yararlı olacaktır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Patent ve Marka Kurumu’na tarım ve hayvancılıkla ilgili olarak tescillenen (coğrafi işaret verilen) ürünlerin iller ve coğrafi bölgeler itibarıyla dağılımını tespit etmek; bu ürünlerin yöre ve bölge için önemini açıklamak ve sürdürülebilir kalkınma kapsamında bu ürünlerin değerini vurgulamaktır.

Bu çalışmada Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Patent ve Marka Kurumu’na 2019 yılı itibarıyla coğrafi işaret verilmiş ürünlerle ilgili veriler kullanılarak Türkiye’de coğrafi İşaretlemenin yapıldığı tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünler nelerdir, bu ürünlerin sürdürülebilir kalkınmaya katkıları nelerdir ?” sorusuna cevap aranmıştır. Belirlenen araştırma sorusu doğrultusunda öncelikle coğrafi işaretleme ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarının tespiti için literatür taraması yapılmış, Türkiye’de tarım ve hayvancılıkla ilgili coğrafi işaretlemenin yapıldığı ürünleri tespit edilmiştir. Bu çalışmada doküman incelemesine bağlı olarak içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda ürünlerin önemi vurgulanmıştır. Ayrıca sentezleme yapılırken toplanan bilgiler sadece bir araya getirilmeyip elde edilen bilgiler karşılaştırılıp tartışılmış, türlerine, illere ve bölgelere göre sınıflandırmaları yapılmıştır. Ayrıca işaret almış tarım ve hayvancılık ürünleri gruplandırılmış ve bölgelere göre farklılıklar ortaya konulmuştur. Bunlara ek olarak hangi ürünlere coğrafi işaret verilebileceği konusunda öneriler sunulmuştur. Türkiye’de coğrafi işaretleme yapılmış tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünlerin Türkiye için neden önemli olduğu açıklanmıştır. Bunlarla birlikte gelecek kuşaklara doğal çevrenin korunarak ürünlerin de sürdürülebilir kalkınmadaki önemi açıklanıp Türkiye ve Dünya için önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sürdürülebilir kalkınma, coğrafi işaret, tarım, hayvancılık

Agriculture and Animal Related Products on Which Geographical Marking Was Held within the Scope of Sustainable Development in Turkey

The aim of Geographical Marking is to protect the product that has been produced with traditional knowledge for generations and not limited to the region where it is located, and to provide protection that supports the sustainability of information and production. Consumers may prefer the products sold under the name of that region to those produced in other places because of their confidence in the name of that region. For this reason, the meaning of the geographical sign for a product can be considered as a quality symbol and it can be said that it will provide great benefit for the place where it is produced.

The number of geographically marked products is increasing with local products all over the world and demand is growing gradually. Geographical marking emerges as a factor affecting consumer preferences in terms of product differentiation and providing detailed information about the product to the consumer. It will be helpful to create awareness and agenda for both the producer and the consumer.

The aim of this study is to determine the distribution of products registered (marked geographically) by the Republic of Turkey Ministry of Industry and Technology, Turkish Patent and Trademark Association about agriculture and livestock according to provinces and geographic areas; to explain the importance of these products for the territory and the region, and to emphasize the value of these products within the scope of sustainable development.

In this study, the answers of the questions “what are the agriculture and livestock related products on which geographical marking was held in Turkey by using the data concerning the products marked geographically by the Republic of Turkey Ministry of Industry and Technology, Turkish Patent and Trademark Association as of 2019, what are contributions of these products to the sustainable development?” were searched. In accordance with the research question, firstly literature review was conducted for the determination of the concepts of geographical marking and sustainable development, the products marked geographically about agriculture and livestock in Turkey were detected. In this research, content analysis was carried out based on document analysis and the importance of the products was emphasized according to the findings. In addition, the information collected during the synthesis was not only brought together, but also the information obtained was compared and discussed and classified according to species, provinces and regions. Also, marked agricultural and livestock products were grouped and differences according to regions were revealed. Furthermore, suggestions were presented on to what products geographical marking could be given. Why agriculture and livestock related products marked geographically in Turkey are important for Turkey was explained. What is more, the importance of the products in sustainable development was clarified and their importance for Turkey and the world was emphasized.

Keywords: Sustainable development, geographical marking, agriculture, livestock

(27002) KULA UNESCO GLOBAL JEOPARK SAHASININ KÜLTÜREL EKOLOJİSİ

MUSTAFA ERTÜRK¹, M. TAHSİN ŞAHİN², GÖKHAN GÖKDEMİR¹

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

² SİİRT ÜNİVERSİTESİ

merturk19@hotmail.com

Koruma Alanlarının oluşturulmaya başlanması ile birlikte başlayan aşırı koruma kaygısı, o bölgenin yıllarca sakinliğini yapan yerel halk üzerinde sosyo ekonomik ve sosyo kültürel etkiler yaratmıştır. Gelişen teknolojiler ve hayat standartları eskinin terkedilerek yeni hayat alanları arayışını da beraberinde getirmiştir. Yaşam kaygısı ve korumaya bağlı daralan ekonomik alan hızlı göçlerin yaşanmasını da beraberinde getirmiştir. Geride kalanlar ise çoğu kez belirli yaşın üzerinde göç edememiş yada toprağa bağlı kalmayı tercih eden nüfus olmuştur. Gelenksel bir yaşam biçimini tercih eden bu nüfusun koruma alanlarına karşı ilgisi veya ilgisizliği yeni bir yaşam anlayışını bu sahalara hakim kılmaktadır. 20. yy'dan itibaren Dünya genelinde koruma çalışmaları giderek yaygınlaşmaktadır. Uygulanan ilk koruma çalışmaları daha çok doğal çevre odaklı gerçekleştirilirken, günümüzde artık beşeri unsurların ve yerel halkın da gözetildiği, koruma faaliyetlerine dahil edildiği çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda yerel halkın koruma alanı ve koruma süreçleriyle ilişkisi, koruma faaliyetlerine bakış açısı önem kazanmaktadır. Ülkemizin ilk ve tek jeopark alanı olan Kula Unesco Global Jeoparkı da sahip olduğu doğal ve beşeri özellikleriyle ön plana çıkmaktadır. Anadolu'nun en genç volkanik sahası olan yöre, ender fiziki görünümlere ev sahipliği yapmaktadır. Bununla birlikte volkanik sahanın etrafında yüzlerce yıldır yaşayan halkın oluşturduğu özgün bir sosyokültürel yapı meydana gelmiştir. Ancak bu son derece önemli alan özellikle sosyokültürel açıdan çok fazla ele alınmamıştır. Bu çalışmada gerek Kula Jeopark sahası içerisinde bulunan yerleşimler ve buralarda yaşayan insanlar kültürel ekoloji açısından ele alınacak gerekse koruma alanına dair düşünce ve beklentileri tespit edilmeye çalışılacaktır. Çalışma nitel araştırma yönteminin veri toplama ve veri analizi süreçlerine uyularak yapılacaktır. Ancak çalışma yapılırken nicel verilerden de yararlanılacaktır. Çalışma, bu yönleriyle karma modelin kullanıldığı bir araştırmadır. Çalışmada etnografik yöntem uygulanacak bu doğrultuda; gözlem, görüşme, ikincil veriler ve daha birçok yöntem kullanılarak saha çalışmalarına entegre edilecektir. Araştırma sonucunda Kula Jeopark sahasındaki koruma süreçlerinin yerel halk gözünden tespiti yapılacak ve sahanın daha uyumlu bir şekilde yönetimine katkı sağlanacaktır. Ayrıca yöredeki sosyokültürel yapı ortaya çıkartılarak fiziki ortamın beşeri unsurlarla etkileşimi ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler : Kültürel Ekoloji, Kültür, Kula, Peyzaj, Çevre

(27527) Doğal Koruma Bölgelerinde Yeşil Ağın Modellenmesi: Urla Yarımadası, İzmir

ŞERMİN TAĞIL¹, FATİH SÜN BÜL¹

¹ İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ

sermin.tagil@bakircay.edu.tr

Habitat parçalanması, günümüzün ekolojik ve biyolojik sorunlarının ana itici gücüdür. Türkiye de yoğun olarak parçalanmış ve önemli bir ekolojik sıcak nokta olan ormanlık alanlara sahiptir. İzole bitki örtüsü üniterinin yeşil ağ ile yeniden birleştirilmesini hedefleyen peyzaj yönetimi, habitat bozulma ve parçalanma nedeniyle fauna ve flora türleri üzerindeki etkileri azaltmak için önemlidir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, peyzaj düzenini analiz etmek ve Türkiye'nin Batı kesiminde, İzmir İli'nde Nitelikli Doğal Koruma bölgesinde yeşil koridorlar kullanarak bir ağ oluşturmak için öneriler sunmaktır.

Bu amaçla, 2008 yılında hazırlanan orman yönetim planlarının amenajman haritaları analizde ana veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Koridorlar, en uygun alanların merkezlerini ve mevcut koruma altındaki arazileri gösteren ekolojik düğümler kullanılarak oluşturulmuştur. Arazi kullanımı, mekansal süreklilik, koruma alanları ve orman parçası büyüklükleri dikkate alınarak koridor analizi yapılmıştır. Ekosistem çeşitliliğini ölçmek için farklı peyzaj desen ölçümleri kullanılmıştır. Peyzaj desen göstergelerden hetorejeniteyi, kenar yoğunluğunu ve merkezi alan büyüklüğünü gösteren metrikler dikkate alınmıştır. Bir dizi peyzaj ölçütüne dayanarak, yeşil alan sisteminin peyzaj deseni analizinde FRAGSTATS 3.3 yazılımı kullanılmıştır. Söz konusu kriterlere göre koridor oluşturmak için de Land Facet Corridor Designer kullanılmıştır. Çalışma alanındaki baskın sınıf boyutları küçük parçalar olsa da, peyzaj deseni analizi, en geniş kenar mesafelerinde bile çekirdek alanlarını kaybetmeyen parçalar için iyi çevresel kalite göstermiştir. Önerilen koridorlar, en az kenar etkisine sahip olan ve çoğu yaban hayatı için gerekli desteği sağlayan en büyük parçaların bağlantısında etkili olmuştur.

Planlanan ekolojik ağ, peyzaj parçalanmasını azaltacak ve yeşil alan üniterinin ve peyzaj bağlantılarının şekil karmaşıklığını arttıracaktır. Ünite yoğunluğundaki azalma, en yakın komşu uzaklığı ve ortalama ünite büyüklüğü ve bağlantısındaki artış, ekolojik ağı oluşturan koridorun, peyzaj bağlantısını büyük ölçüde geliştirebileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak, kentsel-kırsal ekolojik çevrenin kalitesi iyileştirilecek özelliktedir. Bu çalışmada önerilen model ile, türler, biyolojik topluluklar ve ekolojik süreçler için bağlantıyı teşvik etmek amacıyla tüm peyzaj yönetilebilir olacaktır. Diğer yandan koruma alanı statüsü olan Urla'da tür zenginliğinin artmasında da önerilen yeşil ağın etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Habitat Kalitesi, Koruma Alanı, Peyzaj Ekolojisi, Urla Yarımadası, Yeşil Koridor

(26561) Yer kabuğu çökmelerine akarsu tepkisi: Karasu Nehri örneği (Muş Havzası)

NURCAN AVŞİN¹

¹ VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

nurcanavsin@yyu.edu.tr

Tektonik hareketler, yer kabuğunda yükselme (uplift), çökme (sübsidans), çarpılma (tilting) gibi deformasyonlara sebep olan hareketlerdir. Yerküre tarihi boyunca dünyanın şekillenmesinde bu hareketlerin büyük payı olmuştur. Söz konusu hareketlere en hızlı ve açık tepki veren sistemlerin başında ise akarsu süreçleri gelir. Türkiye’de Doğu Anadolu Bölgesi, uplift ve sübsidans olayının en fazla görüldü yerlerden biridir. Çalışma alanı olarak belirlenen Karasu Nehri vadisi de, Doğu Anadolu Bölgesi’nde, Muş Havzası’nı akaçlamaktadır. Bu çalışma, Karasu Nehri’nin aşındırma ve biriktirme süreçlerinden yola çıkarak tektonik sübsidans olayına nehir tepkisini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda, alana ait 1/25000 ölçekli topografya ve jeoloji haritaları, uydu görüntüleri, hava fotoğrafları ve DSİ kuyu sondajları kullanılmış, literatür taraması yapılmış ve çeşitli tarihlerde arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, Muş Havzası’nı drene eden Karasu Nehri’nin, havzanın doğusundaki tektonik çökme (sübsidans) süreci nedeni ile aşındırma yapamadığı, bunun yerine sediment birikimi gerçekleştirdiği, menderesli akışa sahip olduğu ve güçsüz aktığı tespit edilmiştir. Bu sonuca dayanarak, tektonik hareketlerle yer kabuğunun çöktüğü lokasyonlarda nehirlerin güçsüzleştiği ve daha çok sedimantasyon gerçekleştirdiği gözlenmektedir.

Anahtar kelimeler: Muş Havzası, Karasu Nehri, tektonik sübsidans, menderesli akarsu

Fluvial Response to Subsidence: Sample of the Karasu River (Muş Basin)

Tectonic movements are actions which cause some deformations such as uplift, subsidence, tilting on the Earth. Throughout the Earth history, these movements have had a big role during the formation of the lithosphere. River systems are processes which display the fastest and the clearest reactions to tectonic movements. East Anatolia Region is one of the locations which is observed mostly tectonic uplift and subsidence. The study area, Karasu River is located in the East Anatolia Region and drains the Muş Basin. The aim of this study is to reveal the fluvial response to the subsidence in the basin, using fluvial aggradation- erosion processes. For this aim, we used the topographic maps, geological maps, aerial photos, satellite images, DSİ borings, and we realized the field studies in the different seasons and overviewed the relevant literature. Consequently, Karasu River has a meandering pattern, it is powerless and can not display erosion because of the subsidence in the east of the Basin. Based on this result, we support that at the locations which have tectonic subsidence, the rivers can only aggragate their sediments and can not actualize erosion or incision.

Key words: Muş Basin, Karasu River, tectonic subsidence, meandering river.

(27192) Yıldız Irmağı Havzası'nın Sel ve Taşkın Potansiyelinin Morfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi

BEKİR NECATİ ALTIN¹, GAMZE ACAK¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ FEF. COĞRAFYA BÖLÜMÜ

altinbekirnecati@yahoo.com

Çalışma alanı, İç Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Kızılırmak Bölümü'nde bulunan Sivas ili sınırları içinde yer alan Yıldız Irmağı havzasıdır. İnceleme sahası olan Yıldız Irmağı havzası, Sivas iline 21 kilometre mesafe uzaklıkta bulunmaktadır. Yıldız Irmağı havzası 1250-2550 metre yüksekliğe ve 1424 km² havza alanına ve 209 km çevre uzunluğuna sahiptir. Yusufoğlanve Köyaltı dereleri ile birleşerek Yıldız Irmağı'nı meydana getirir. Doğu-Batı yönlü Dumanlı Çayı'nı da alarak Kuzey-Güney doğrultulu akışla Kızılırmak'a bağlanır.

Yıldız Irmağı Havzası'nın morfometrik analizleri Coğrafi Bilgi Sistemleri kullanarak elde edilen veriler neticesinde havzadaki sel potansiyeli ortaya konulmuştur. Havzaların gelişimini kontrol eden faktörleri morfometrik açıdan yorumlamak için ilk olarak sahaların 1/25000 ölçekli topografik haritalarından sayısallaştırma işlemleri ile sahanın Sayısal Yükselti Modelleri (SYM) üretilmiştir. Strahler yöntemi kullanılarak akarsular çizilmiş ve çizilen akarsuların dizinlerinin sayısal morfometrik özellikleri analiz edilmiştir.

Çalışmada Yıldız Irmağı Havzası'nda, akarsularının kollarıyla birlikte sahip olduğu alansal sayısal değerler, Havza Uzunluk Oranı (*Re*), Havza Şekli (*Ish*), Drenaj Yoğunluğu (*Dd*), Akarsu Sıklığı (*Fs*), Tekstür Oranı(*Rt*); Gravelius İndeks (*Kg*) çizgisellik sayısal değerleri, Çatallanma Oranı (*Rb*), Akarsu Uzunluk Oranı(*RL*) ve reliefe dayalı sayısal değerler, Relief Oranı (*Rh*), Havza Reliefi (*Rr*), Engebelilik Değeri (*Rn*), Yarılma Oranı (*Di*), Hipsometrik İntegral (*Hi*) analiz edilerek, havzalarda meydana gelen sel potansiyelini ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Yıldız Irmağı Havzası alt havzalarının çizgisel, alansal ve reliefmorfometrik analizleri yapılmış ve alt havzalar kendi arasında sınıflandırılmıştır. Bunun sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Yıldız Irmağı ana havzasının 1.dizin kollarının sayısı diğer dizin kollarına göre çok yüksek çıkmıştır (46966). 1. dizin sayılarının yüksek çıkması, akarsuların kaynak kesimlerindeki sel yarınlarının ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

Çatallanma oranı (*Rb*) analizlerine göre havza genelinde 1.derece kol sayılarının fazla olması yukarı havzaya düşen yağış sularını kısa sürede ana yatağa ulaştırılmasına neden olmaktadır. En yüksek çatallanma oranı 6. (4.24) havzadadır.

Dd değeri 1. (9.68) ve 7. (9.58) havzalarda yüksektir. Bu havzalarda, topografya daha fazla parçalanmıştır. Sediment taşınım kapasitesi de diğer havzalara göre daha fazladır.

*Fs*değeri en yüksek havza, 5. (46.12) havzadır. Bu durum geçirgen olmayan zemin özellikleri, seyrek bitki örtüsü ve yüksek relief özelliklerini gösterir. *Fs* değerlerinin en düşük çıktığı havza ise 8. (36.49) havza olup, zeminin geçirgen olan jeolojik özellikleri ve alçak relief özelliklerini ortaya koyar.

Ish değerleri incelendiğinde alt havzalar arasında en düşük değer 4. (0.34) havzaya karşılık gelir. Bu kısa zamanda yan kollardan gelen az akımla yüksek ana akımın görüleceği bir hidrograf sunar ve bu havzalarda sel tehlikesinin olabileceği sonucuna ulaşılır.

Gravilius İndeks değerleri alt havzalarda incelendiğinde değerlerin yüksek çıktığı 2. havzada daha uzunlamasına bir görünüm gözlenir. Bu durumda havzada yüksek taşkın üretme potansiyeline sahip olduğunu gösterir. Relief Oranı değerlerinin 4. ve 5. havzalarda yüksek çıkması havzada drenaj yoğunluğunun, genel eğim özelliklerinin ve uzunluk oranı değerlerinin fazla olduğunu, akışa geçen su miktarının yoğun olduğunu dolayısı ile sel potansiyelinin yüksek olduğunu gösterir. Engebelilik değeri en fazla olan alt havzalar 4. (10.59) ve 5. (11.37) havzalardır. En düşük değer ise 8. (5.68) havzada görülür. 4. ve 5. havzalar, sel potansiyeli yüksek alt havzalardır.

Anahtar Kelimeler: İç Anadolu Bölgesi, Kızılırmak Nehri, Yıldız Irmağı Havzası, Drenaj Morfometrisi, Sel Potansiyeli

Evaluation of Flood and Flash Flood Potential in the Yıldız River Basin by Morphometric Analysis

The study area is the Yıldız River Basin located within the borders of the city of Sivas in the Upper Kızılırmak sub-region of Central Anatolia Region.

Yıldız River Basin, the study area, is located 21 km away from the city of Sivas. Yıldız River Basin has an altitude of 1250-2550 m and a basin area of 1424 km² as well as length of 2009 km. The Yusufoglan and Köyaltı streams join together and form Yıldız River. Flowing from east to west, the Dumanlı Creek enters the Yıldız River and the river joins to Kızılırmak flowing from southward to northward.

As a result of the morphometric analyses of Yıldız River Basin and the data obtained using the Geographic Information Systems, the flood potential in the basin was revealed. Digital Elevation Models (DEM) of the area were obtained by digitizing the 1/25000 scale topographic maps of the area with an attempt to interpret the factors underlying the development of the basins in terms of morphometrics. The stream orders were determined using the Strahler method and quantitative morphometric characteristics of the streams were analyzed.

The aim of the study was to reveal the flood potential occurring in the basins by analysing the areal numeric values, Basin Length Ratio (Re), Basin Shape (Ish), Drainage Density (Dd), Stream Frequency (Fs), Texture Ratio (Rt), Gravelius' Index (Kg), the linear numeric values, Bifurcation Ratio (Rb), Stream Length Ratio (RL), relief-based numeric values, Relief Ratio (Rh), Basin Relief (Rr), Ruggedness Number (Rn), Dissection Index (Di), Hypsometric Integral (Hi) of the streams along with their tributaries in the Yıldız River Basin.

The linear, areal and relief morphometric analyses of the sub-basins of Yıldız River Basin were conducted and the sub-basins were classified among one another. And consequently, the following results were attained:

The number of 1st orders of the main basin of Yıldız River was much higher than the other orders (46966). The high number of 1st orders indicates the high efficiency of gullies in the sources of the streams.

According to the bifurcation ratio analyses (Rb) the high number of 1st orders across the basin indicates the fact that the rainfall in the upper basin reaches the main stream in a short time. The highest bifurcation ratio is seen in the sub-basin 6 (4.24).

Dd value is high in the sub-basin 1 (9.68) and 7 (9.58). In these basins, the topography was more fragmented. Sediment transport capacity was higher compared to the other basins.

The basin with the highest Fs value is the sub-basin 5 (46.12). This indicates impermeable main rock, sparse vegetation and high relief characteristics. The basin with the lowest Fs values is the sub-basin 8 (36.49), which indicates higher permeability of rocks and low relief characteristics

When the Ish values are analyzed, the lowest value among the sub-basins is in the sub-basin 4 (0.34). This presents a hydrograph where the high main flow may be seen as a result of the low flows coming from the tributaries in a short time and it is resulted that flood hazards may occur in these basins.

When the Gravelius Index values are examined in the sub-basins, a more longitudinal appearance is observed in the sub-basin 2 where the value was high. This case indicates that there is a high flood potential in the basin.

The high relief ratio values in the 4th and 5th basins indicate that the drainage density, slope characteristics and length ratio values are high in the basin and that amount of water flow is dense which indicates a high risk of flood potential.

The sub-basins with the highest ruggedness values are the sub-basin 4 (10.59) and 5 (11.37). The lowest value is seen in the sub-basin 8 (5.68). the sub-basin 4 and 5 are the sub-basins with high flood potential.

Keywords: Central Anatolia Region, Kizilirmak River, Yıldız River Basin, Drainage Morphometry, Flood Potential

(27193) Acısu Irmağı Havzası'nın Sel ve Taşkın Potansiyelinin Morfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi

BEKİR NECATİ ALTIN¹, ZAFER ÇELİK¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ FEF. COĞRAFYA BÖLÜMÜ

altinbekirnecati@yahoo.com

Çalışma alanı olarak İç Anadolu Bölgesinin Yukarı Kızılırmak Bölümü'nde yer alan Acısu Irmağı Havzası belirlenmiştir. Sivas iline 63 kilometre uzaklıkta bulunan Acısu Irmağı Havzası 1295-2800 metre yüksekliğe ve 735.32 km² havza alanına ve 172 km çevre uzunluğuna sahiptir. Doğu-Batı yönlü akış gösteren Pirköçek Irmağı, Güney-Kuzey yönlü akan Bolucan Deresi ile; Mamaağa Dağı geçidinde birleşerek Doğu-Batı doğrultusunda akış gösteren Şemlik Irmağı'nı oluşturur. Emirbeyler Yazısı Mevkii'ne geldiğinde Tuzla Deresi ile birleşip Acısu Irmağı olarak Doğu-Batı doğrultulu bir akışla Tavşanlı Irmağı'nı da alarak Kızılırmak Nehri'ne bağlanır.

1/25000 ölçekli vektöreltopografya haritaları üzerinde Strahler yöntemi ile havza drenajı belirlenmiş, akarsulara ait sayısal veriler analiz edilerek havza ve alt havzaların sel potansiyelleri değerlendirilmiştir.

Acısu Irmağı Havzası ve alt havzalarının Havza Uzunluk Oranı (*Re*), Havza Şekli (*Ish*), Drenaj Yoğunluğu (*Dd*), Akarsu Sıklığı (*Fs*), Tekstür Oranı (*Rt*), Gravelius indeks (*Kg*), Çatallanma Oranı (*Rb*), Akarsu Uzunluk Oranı (*RL*), Relief Oranı (*Rh*), Havza Reliifi (*Rr*), Engebelilik Değeri (*Rn*), Yarıлма Oranı (*Di*), Hipsometrik İntegral (*Hi*) özellikleri analiz edilmiştir.

Yapılan sayısal analizler sonucunda, Acısu Irmağı ana havzasında 1. dizin kollarının sayısının (39021) diğer dizin kollarına göre çok yüksek çıkması, akarsuların kaynak kesimlerinde sel yarınlarının etkinliğini göstermektedir.

Çatallanma oranı analizlerine göre Acısu Irmağı Havzası'nda 1. dereceden kol sayılarının fazla olması yukarı havzaya düşen yağışın kısa sürede ana yatağa ulaştığını göstermektedir. En yüksek çatallanma oranı 3. (3.48) havzada görülmektedir.

Acısu Irmağı'nın alt havzalarında drenaj yoğunluğunun en yüksek değerleri 3. (12.11) ve 4. (12.27) havzalarda görülür. Bu havzalarda, topografya daha fazla parçalanmış ve sediment taşınım kapasitesi diğer havzalara göre fazladır.

Alt havzalarda akarsu sıklığının en yüksek değeri 3. (80.71) havzada görülür. Bu durum havzanın geçirgen olmayan zemin özellikleri, seyrek bitki örtüsü ve yüksek topografik özelliğinin sonucudur. Akarsu sıklığının en düşük değeri ise 6. (45.52) havzada görülür.

Acısu Irmağı alt havzalarının havza şekil indeksine baktığımızda değerlerin 1. (0.15), 5. (0.21), ve 6. (0.046) havzalarda en düşük değerler görülür. Havzada kısa zamanda yan kollardan gelen az akımla, uzun süreli meydana gelecek yüksek ana akımın görülebileceği ve sel tehlikesinin olabileceği sonucuna varılır.

Acısu Irmağı alt havzalarının Gravelius İndeks değerleri incelendiğinde, en yüksek değer 6. (3.67) havzada görülür. Bu değer 6. havzanın uzunlamasına geliştiğini ve sel potansiyelinin yüksek olduğunu gösterir.

Relief oranı değerlerinin 4. ve 5. havzalarda yüksek çıkması, havzada drenaj yoğunluğunun, genel eğim özelliklerinin ve uzunluk oranı değerlerinin fazla olduğunu, akışa geçen su miktarının yoğun olduğunu göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: İç Anadolu Bölgesi, Kızılırmak Nehri, Acısu Havzası, Drenaj Morfometrisi, Sel Potansiyeli

Evaluation of Flood Potential in the Acısu River Basin by Morphometric Analysis

Acısu River Basin, located in the Upper Kızılırmak sub-region of Central Anatolia Region, was designated as the study area. Located 63 km away from the city of Sivas, Acısu River Basin has an altitude of 1295-2800 meters, a length of 172 kms and a river basin of 735.32 km². Acısu River joins Pirköçek River, flowing eastward and westward and Bolucan Stream flowing southward and northward at the Mamağa Mountain pass, thus forming the Şemlik River which flows eastward and westward. Upon reaching the Emirbeyler lowland area and joining the Tuzla Stream, Acısu, with an Eastward and Westward flow, encompasses the Tavsanlı River and connects to the Kızılırmak River

The drainage basin was determined via Strahler method on 1/25,000 scale vector topographic maps, the numerical data of the rivers were analyzed and the flood potentials of the basin and sub-basins were evaluated.

The characteristics of Acısu River Basin and sub-basins such as the Basin Length Ratio (Re), Basin Shape (Ish), Drainage Density (Dd), Stream Frequency (Fs), Texture Ratio (Rt), Gravelius' Index (Kg), Bifurcation Ratio (Rb), Stream Length Ratio (RL), Relief Ratio (Rh), Basin Relief (Rr), Ruggedness Value (Rn), Dissection Index (Di), Hypsometric Integral (Hi) were analyzed.

As a result of the statistical analyses, the fact that the number of 1st orders in the major basin of Acısu River is much higher than the other orders (39021) indicates the efficiency of gullies in the sources of the streams.

According to the bifurcation ratio analyses, the high number of 1st orders in Acısu River Basin indicates the fact that the rainfall in the upper basin reaches the main stream in a short time. The highest bifurcation ratio (3.48) is seen in the sub-basin 3.

The highest values of drainage density in the sub-basins of Acısu River are seen in the sub-basin 3 (12.11) and sub-basin 4 (12.27). In these sub-basins, the topography is more fragmented and sediment transport capacity is higher compared to the other basins.

The highest value of stream frequency (80.71) in the sub-basins is seen in the sub-basin 3. This is the result of impermeable main rock, sparse vegetation and high topographic of the sub-basin. The lowest value of stream frequency is seen in the sub-basin 6 (45.52).

When we examine the basin shape index of the sub-basins of Acısu River, the values are seen to be lowest at the sub-basin 1 (0.15), 5 (0.21) and 6 (0.046). It is concluded that a high main flow may be seen in the long term as a result of the low flows coming from the tributaries, which can cause flood hazard in the basin.

In view of the Gravelius Index values of sub-basins of Acısu River, the highest value (3.67) is seen in the sub-basin 6. This value indicates that sub-basin 6 developed longitudinally and has a high risk of flood potential.

The high relief ratio values in the sub-basin 4 and 5 indicate that drainage density, slope and length ratio values are high in the basin and that amount of water flow is dense.

Keywords: Central Anatolia Region, Kızılırmak River, Acısu River Basin, Drainage Morphometry, Flood Potential

(27340) Kurudere (Dazkırı/AFYONKARAHİSAR) Havzası'nın Sel Potansiyelinin Morfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi

İSMAİL EGE¹, NEŞE DUMAN²

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ

² ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

ismail.ege@usak.edu.tr

Çalışma alanı, Ege Bölgesi'nin Asıl Ege Bölümü'nde bulunan Afyonkarahisar ili Dazkırı sınırları içinde yer alan Kurudere havzasıdır. Kurudere Havzası 157,642535 km² alana ve 67,668 km çevre uzunluğuna sahiptir. Havzada 23 Ağustos 1999 tarihinde büyük bir sel felaketi yaşanmış 2 can ve büyük ölçüde mal kaybı meydana gelmiştir.

Bu çalışmada Kurudere Havzası'nın morfometrik analizleri Coğrafi Bilgi Sistemleri kullanarak elde edilen veriler neticesinde havzadaki sel potansiyeli ortaya konulmuştur. Çalışmada ilk olarak 5 metre çözünürlükte DEM (Sayısal Yükselti Modeli SYM) üretilmiştir. Strahler yöntemi kullanılarak akarsular çizilmiş ve çizilen akarsuların dizinlerinin sayısal morfometrik özellikleri analiz edilmiştir.

Çalışmada Kurudere Havzası'nda, akarsularının kollarıyla birlikte sahip olduğu alansal sayısal değerler, Hipsometrik eğri(Hc) ve integral(Hi), Havza Uzunluk Oranı (*Re*), Havza Şekli (*Ish*), Drenaj Yoğunluğu (*Dd*), Akarsu Sıklığı (*Fs*), Tekstür Oranı(*Rt*); Gravelius İndeks (*Kg*) çizgisellik sayısal değerleri, Çatallanma Oranı (*Rb*), Akarsu Uzunluk Oranı(*RL*) ve reliefe dayalı sayısal değerler, Relief Oranı (*Rh*), Havza Reliefi (*Rr*), Engebililik Değeri (*Rn*), Yarıлма Oranı (*Di*) analiz edilerek, havzalarda meydana gelen sel potansiyelini ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda; Kurudere havzasında 6 dizin ortaya çıkmıştır. Bunlardan 1.dizin 1336; 2.Dizin 588; 3. dizin 329; 4. Dizin 206; 5.dizin 143 ve 6. Dizin ise 66 adet çıkmıştır. 1. dizin sayılarının yüksek çıkması, akarsuların kaynak kesimlerdeki sel yarınlarının ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

Çatallanma oranı (*Rb*) analizlerine göre havza genelinde 1.derece kol sayılarının fazla olması yukarı havzaya düşen yağış sularını kısa sürede ana yatağa ulaştırılmasına neden olmaktadır. En yüksek çatallanma oranı 1.ve 2. Dizin çatallanma oran değeri 2,3 dizin 4 ve 5'in değeri ise 1,4 olarak hesaplanmıştır. Bu da bize yapısal özelliklerin drenaj ağı üzerinde kontrolü olmadığını drenaj yoğunluğunun yüksek olduğunu göstermektedir.

Havzanın Hipsometrik Integral değeri ise 0,44 olarak hesaplanmıştır. Bu da bize havzanın olgun bir havza karakteri gösterdiğini ifade etmektedir. Oligosen dönemine ait konglomeralardan müteşekkil olan saha aşınma karşı nispeten dayanıksızdır. Bu da havzanın hipsometrik eğri ve integral değerine yansımıştır. Çok kısa mesafede yan kolların ana kola ulaşıyor olması havzada taşkın riski ihtimalini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Ege Bölgesi, Kurudere Havzası, Havza Morfometrisi, Drenaj Yoğunluğu, Sel Potansiyeli, Dazkırı-AFYONKARAHİSAR

(26738) SU TOPLAMA HAVZALARININ SİSTEM VE EKOSİSTEM KAVRAMLARI İLE KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ

AYTEN EROL GÖRÜR¹

¹ ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

aytenerol@sdu.edu.tr

Doğada sınırları sabit olmayan ekosistemler, sistemler bütünü olarak değerlendirildiğinden sistemlerin ayrı ayrı incelenmesi ve alt dallara ayrılması gerekmektedir. Doğal kaynakların kullanımında ve yönetiminde ekosistemlerin analizi önemlidir. Bu konuda yapılan çalışmaların büyük bölümü, doğal kaynak ve hidroloji konularını genel hatlarıyla değerlendirmekte, ancak bütünlük ilkesini göz ardı etmektedir. Oysa doğal kaynak yönetiminde bütünlük ilkesinin korunması, analiz edilmesi ve yönetim ilkelerinin bilinmesi önemlidir. Havzalar, bu amaçla ele alınan, doğal kaynak bütünlüğünü sağlayabilen hidrolojik arazi birimleri olarak kabul edilirler. Öte yandan ekosistem yaklaşımı ile ele alınan havzalar, toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla yapılan çalışmalarda, planlama birimi olarak kullanılırlar. Hidrolojik birim olan havza, ekosistem kavramı bütünlüğünde değerlendirilen ve bu nedenle kendi içinde sistemlere ayrılarak incelenebilen bir arazi parçasıdır. Örneğin su ve toprak kaynaklarının su üretimi bakımından değerlendirilmesi, havza içindeki orman, göl ve toprak ekosistemlerinin birlikte analiz edilmesi gerekmektedir. Nitekim ekosistem yaklaşımı, sistem kavramının iyi anlaşılmasının ardından uygulama alanı bulmuştur. Sistem ve ekosistem kavramlarının anlaşılması, havza ve havza yönetimi anlayışının da gelişmesine olanak sağlamıştır. Bu durum doğal kaynakların, analizinde ve yönetilmesinde doğal sistemlerin modellenmesinin önünü açmıştır. Tüm bu gereksinimler yanında doğal kaynak yönetiminin bütüncül yaklaşım ile ele alınması durumu havza kavramının iyi anlaşılması zorunluluğunu doğurmuştur.

Bu çalışmanın temel amacı; sistem, ekosistem ve havza kavramlarının yapısı, işlevleri ve bileşenleri arasındaki karşılıklı ilişkileri belirlemek ve böylece kavramlar arasındaki benzerlikten hareketle sistemde meydana gelen değişikliklerin diğer bileşenleri de etkilediğini açıklamaktır. Diğer bir ifade ile bu çalışmanın özünde, çok yönlü ve karşılıklı bağlantıları içeren ve olayları bütün olarak görmeye yarayan su toplama havzalarının önemi değerlendirilmektedir. Değerlendirmede doğal kaynak yönetiminin sistem bütünlüğünde olması ve bu sistemin de hidrolojik bir arazi birimi olan havzada ele alınması önemle üzerinde durulan konu olmuştur.

Böylece çalışmada; sistem ve ekosistem kavramları ile havzaların ilişkisi incelenmiş, bu kavramlar arasındaki ilişkiler değerlendirilmiş ve bu kapsamda su toplama havzalarının doğal kaynak yönetimi bakımından önemine vurgu yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Havza, sistem, ekosistem, doğal kaynakların yönetimi

INVESTIGATION OF WATERSHEDS AS COMPARISON WITH THE SYSTEM AND ECOSYSTEM CONCEPTS

Ecosystems are considered as a system of unrestricted systems in nature. Therefore, the systems should be examined separately and divided into sub-branches. Analysis of ecosystems is important in the use and management of natural resources. Most of the studies on this subject generally evaluate natural resource and hydrology issues, but ignore the principle of integrity. However, preserving, analyzing and knowing the principles of integrity is very important in natural resource management. Watershed, in other words, the water collection basin is considered as a hydrological land unit that can ensure the integrity of natural resources. On the other hand, watersheds, which are handled with the ecosystem approach, are used as planning units in the studies carried out to ensure the sustainability of soil and water resources. The basin, which is a hydrological unit, is a piece of land that is evaluated in the integrity of the ecosystem concept and therefore can be divided into systems and examined. For example, water and soil resources should be evaluated in terms of water production and forest, lake and soil ecosystems within the basin should be analyzed together. As a matter of fact, the ecosystem approach has found its application field after a good understanding of the concept of system. Understanding the concepts of system and ecosystem has enabled the understanding of watershed and watershed management. This has paved the way for the modeling of natural systems in the analysis and management of natural resources. In addition to all these requirements, natural resource management should be handled in a holistic approach.

The main purpose of this study is to determine the interrelations between the structure, functions and components of the concepts of system, ecosystem and watershed, and thus to explain that changes in the system affect other components as well. In other words, the essence of this study is to evaluate the importance of water collection basins, which include multi-faceted and interconnectedness and serve to view events as a whole. In the assessment, the importance of natural resource management in the system integrity and the consideration of this system in the basin, which is a hydrological land unit, has been emphasized.

In this study, the relationship between system and ecosystem concepts and basins were examined, and the relations between these concepts were evaluated and the importance of water collection basins in terms of natural resource management was emphasized.

Key words: Watershed, system, ecosystem, natural resource management

(27356) Havza Yönetiminde Ekolojik Risk Karakterizasyonuna Dayalı Bir Mekânsal Karar Destek Modeli

ŞEVKİ DANACIOĞLU¹, ŞERMİN TAĞIL¹

¹ İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ

sevki.danacioglu@bakircay.edu.tr

Havza bitki örtüsü, topografya, toprak, jeoloji, iklim ve sosyo-kültürel özelliklerin farklı açılardan birbirleriyle ilişki içerisinde olduğu sistemlerdir. Bu nedenle havza yönetimi, hidrolojik hizmetlerin muhafaza edilmesini ve ayrıca doğal kaynakların o alanda yaşayanların sosyo-kültürel ve ekonomik yönden ilerlemesine katkı sağlayacak şekilde bütünleşik kullanımını gerektirmektedir. Sistematik ve dinamik bir yapıya sahip havza yönetim sürecinde peyzajın karakter özelliklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim peyzaj karakter özellikleri peyzaja ait yapısal öğeleri ortaya koyarak, temel envanter ihtiyacını karşılamaktadır. Bu süreç ile mekânın karakterize olduğu peyzaj ve istenilen peyzaj arasında karşılaştırma yapılabilmektedir. Mevcut durumun ortaya konulduğu bu süreç, çevre yönetimi ve mekânsal karar verme kapsamında yetersiz kalabilmektedir. Nitekim problemler ve öncelikli alanların tespiti, sahadaki risk faktörlerinin analiz ve değerlendirilmesine bağlıdır. Buna göre ekolojik riskin karakteri, riski belirleyen değişkenlerin analiziyle oluşan mekânsal deseni ifade etmektedir. Bu motivasyon noktasından hareketle çalışma, havza ölçeğinde doğal ve insan risk unsurlarını karakterize eden bir ekolojik risk karakterine dayalı mekânsal karar destek modeli oluşturulmuştur. Ekolojik risk karakterizasyonu modeli, değişkenlerin piksel tabanlı yapısı ile mekânsal sorgulamalar yapma, değişkenleri birlikte ya da ayrı değerlendirme ve istatistiksel analizler yapma imkânı vermektedir.

Araştırmada risk modeli Bakırçay Havzası ölçeğinde uygulanmıştır. Bu kapsamda araştırma sahasının özellikleri dikkate alınarak arazi kullanımı / arazi örtüsü değişim riski (1), toprak erozyonu riski (2), meteorolojik kuraklık riski (3), nüfus değişimi riski (4) ve yangın riski (5) analiz edilmiştir. Araştırmanın mekânsal ölçeği 30x30 metre; zamansal ölçeği ise 1985-2013 yılları arası olarak belirlenmiştir. Analiz sonuçlarının model kapsamında hücre tabanlı olarak değerlendirilmesi ile her bir 30X30 metre alanındaki hücreye ait risk değişkenlerinin sonuçları elde edilmiştir. Buna göre tüm değişkenlerin risk oluşturduğu sahalar ve farklı değişkenlerin birlikte ya da ayrı bir şekilde risk oluşturduğu alanlar tespit edilmiştir. Analiz sonuçları en yüksek riske sahip alanların havza tabanını güneyden ve kuzeyden etrafını çeviren yüksek kütleler üzerinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca model sonuçlarından elde edilen bulgular istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Buna göre yangın riskinin yüksek olduğu alanların ile arazi kullanımı/razi örtüsü değişimi riskinin yüksek olduğu alanların mekânsal dağılımları arasında (p=0,015) %95 güven aralığında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Ekolojik risk karakterizasyonu tabanlı mekânsal karar destek modeli, havzadaki risk unsurlarının niteliksel ve niceliksel özelliklerini, mekânsal yayılışlarını havza yönetimi paydaşlarının ihtiyaçlarına bağlı olarak şekillenen yapısıyla ortaya koymaktadır. Ayrıca model sistematik ve dinamik yapısı ile karar vericilerin ihtiyacını karşılayacak yönde genişletilebilir ve geliştirilebilir yapıdadır. Karakterizasyon süreci ile elde edilen coğrafi bilgi sistemleri temelli veri tabanı, bir eşgüdümsel çalışmanın gerçekleştirilmesine olanak sağlayan sorgulama yapısına sahiptir. Bu haliyle modelin, farklı kurum ve kuruluşların katılımı ve ilgisini gerektiren havza yönetimi sürecinde paydaşların etkili bir şekilde katkıda bulunmasına fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Havza Yönetimi, Ekolojik Risk, Karakter Analizi, Mekânsal Karar Destek Modeli, Bakırçay Havzası

(28149) ENERJİ BİTKİSİ YETİŞTİRİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİNDE KULLANILMAK ÜZERE ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİNİN BİR KIYASLAMASI

MEHTAP ÖZENEN KAVLAK¹, SAYE NİHAN ÇABUK¹

¹ *ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*

mehtapozenen@eskisehir.edu.tr

İnsanlar ve organizasyonlar pek çok farklı alanda çeşitli kararlar almak durumundadırlar. Alınan kararların bir kısmı gündelik hayat ile alakalıyken bir kısmı ise daha kritik seviyelerde zorlayıcı, dikkat gerektiren özel durumlar ile alakalıdır. Alınan kararın önemi arttıkça bu kararın sonuçlarının da önemi o doğrultuda artmaktadır. Bu nedenle karar vericiler için bir karar alırken verilerin doğruluğu ve güvenilirliği çok önemlidir. Buna ek olarak alınan kararların sonuçları için değerlendirmeye de ihtiyaç duyulmaktadır. Çeşitli karar verme problemleri ile karşılaşan yöneticiler için, bu problemi çözümlenmede kullanılacak yöntemlerin seçimi ve alternatiflerin değerlendirilerek en doğru sonuca ulaşılması kritik önem taşımaktadır. Karar verme işlemi tek bir kriter ile sağlanabiliyorsa klasik karar verme teknikleri kullanılabilir. Ancak birden fazla kriterin aynı anda farklı ağırlık puanlarına göre değerlendirilmesi gerektiği durumlarda çok kriterli karar verme yöntemleri (ÇKKV) kullanılmalıdır. ÇKKV, çok sayıda kriterin kullanılması ile bir seçenek kümesinin değerlendirilmesi amacıyla tercih yapabilmeyi sağlamaktadır.

Enerji bitkileri yenilenebilir enerji kaynaklarından biri olup güneş var olduğu sürece temiz enerji kaynağı sunmaktadır. Buna paralel olarak bitki yetiştiriciliğinde her türün spesifik birtakım gereksinimleri bulunmaktadır. Enerji bitkisi türlerinde, her türün kendi gereksinimlerine en uygun tarımsal ve iklimsel özelliklerini bulabileceği en uygun araziye seçebilmek hem ekonomik açıdan hem de verimliliğin maksimum olması yönünden çok önemlidir. Yer seçimi yaparken öncelikle enerji tarımına uygun atıl arazilerin belirlenmesi gerekecektir. Atıl araziler içerisinde de verimin değişebileceği veya üretim faaliyetlerinin ekonomik bakımdan farklılaşabileceği bölgelerin olması muhtemeldir. Bu bölgelerin marjinal fayda ile en uygun bir şekilde tespit edilebilmesi için coğrafi bilgi sistemleri (CBS) karar destek hizmeti verebilecek önemli bir araçtır. CBS'nin gelişmiş analiz tekniklerinden faydalanarak pek çok katmanın aynı anda kendi ağırlık puanları ile değerlendirilebilmesi mümkün olmaktadır. Burada devreye girecek seçim kriterlerinin alacakları ağırlık puanları ise ÇKKV yöntemleri ile belirlenecektir. Bunun için bu çalışmada enerji bitkisi yetiştirilecek alanların tespitinde kullanılmak üzere ÇKKV yöntemlerinden olan AHS ve TOPSIS yöntemlerinin araştırılması, karşılaştırılması ve yorumlanması sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : AHS, CBS, ÇKKV, Enerji bitkisi, TOPSIS, Yenilenebilir enerji

A COMPARISON OF MULTI-CRITERIA DECISION METHODS FOR DETECTING THE AREAS TO GROW ENERGY CROPS

People and organizations have to make decisions in many different areas. While some of these decisions are related to daily life, some of them are related to specific situations which require more attention, compelling and at more critical levels. As the importance of the decision increases, the importance of the results of this decision increases accordingly. Therefore, the accuracy and reliability of the data are very important for decision-makers during the decision making process. In addition, evaluation is needed for the results of the decisions taken. For managers who often face various decision-making problems, it is critical to choose the methods to be used to solve this problem and to reach the most accurate result by evaluating the alternatives. If decision-making can be achieved by single criteria, traditional decision-making techniques can be used. However, in cases where multiple criteria should be evaluated according to different weight scores at the same time, multi-criteria decision-making methods (MCDM) should be used. The MCDM is to make choices in order to evaluate a set of options by using a large number of criteria.

Energy crops are one of the renewable energy sources and they provide clean energy sources as long as the sun exists. However, each species has specific requirements in plant growing. When considering the energy crop species, it is very important to choose the most suitable land where each species can find the most suitable agricultural and climatic characteristics for their needs in terms of both economically and maximum productivity. While making site selection, firstly, it will be necessary to determine the not suitable land for cultivation but suitable for energy agriculture. It is also possible that there will be areas in non-arable lands where yield may change or production activities may differ economically. Geographical information systems (GIS) is an important tool to provide decision support services in order to identify these regions in the most appropriate way with marginal benefit. By using the advanced analysis techniques of GIS, it is possible to evaluate many layers with their own weight scores. The weight scores of the selection criteria to be introduced here will be determined by MCDM methods. For this purpose, in this study, research, comparison, and interpretation of AHP and TOPSIS methods, which are the MCDM methods, will be presented to be used in the determination of the areas where energy crops will be grown.

Keywords: AHP, Energy crops, GIS, MCDM, Renewable energy, TOPSIS

(26763) TÜRKİYE’DEKİ GÜNEŞ ENERJİ SANTRALLERİ DAĞILIŞININ COĞRAFI PERSPEKTİFTEN ANALİZİ

TAHİR TUNCER¹, ADNAN PINAR¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

tahirtuncer42@gmail.com

Dünya genelinde yaşanan hızlı nüfus artışı, kentsel gelişim süreçleri ve sanayileşme ile birlikte küresel çapta enerji tüketimi gün geçtikçe artış göstermektedir. Bu durumda hem daha fazla insana enerji sağlama gerekliliği ortaya çıkarken hem de değişen ve gelişen yeni hayat tarzıyla birlikte her bir bireyin tükettiği enerji miktarı da artış göstermektedir. Dünya üzerindeki geleneksel enerji kaynaklarının dengesiz dağılımı, enerji ihtiyacı artan devletleri daha fazla fosil kaynak bulma arayışına itmiştir. Enerji talebini karşılamak amacıyla devletler arası mücadeleler ortaya çıkmış ve 20. yüzyılda yaşanan büyük çaptaki savaşların da temel sebebi enerji paylaşımı olmuştur. 21. yüzyılda fosil kaynak mücadelesine ek olarak pek çok toplum kendi sahip oldukları öz kaynaklardan da enerji sağlama yolunda büyük ilerlemeler göstermiştir. Alternatif enerji kaynakları adı verilen bu temiz enerji kaynaklarının öne çıkanları hidrolik enerji, rüzgâr enerjisi, güneş enerjisi, jeotermal enerji ve dalga enerjisi olmuştur. Toplumlar bu şekilde hem artan enerji taleplerini karşılarken, hem de aşırı fosil yakıt kullanımının getirdiği, son yüzyılın en önemli çevre sorunu haline dönüşen küresel iklim değişikliğini ortaya çıkaran sebepleri de azaltma yoluna gidecektir. Bundan dolayı ülkelerin enerji tüketimini karşılamada alternatif enerji kaynaklarının payı her geçen yıl artış göstermektedir.

Gelişmekte olan diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye de artan nüfusun ve gelişen sanayinin enerji ihtiyacını karşılamak konusunda sıkıntılar çekmektedir. Sahip olduğu petrol, doğal gaz gibi enerji kaynakları Türkiye’nin ihtiyacını gidermekten çok uzak olduğu için Türkiye bunları ithal yoluyla karşılamaktadır. Ancak enerji gibi stratejik bir unsurun dışa bağımlılığı önemli bir yumuşak karın oluşturduğu gibi milli ekonomi açısından da risk taşımaktadır. Alternatif enerji kaynakları açısından Türkiye’nin sahip olduğu en önemli potansiyellerden birini güneş enerjisi oluşturmaktadır. Türkiye’nin yer aldığı coğrafi konum ve etkili olan iklimatik şartları bu duruma çok önemli avantaj sağlamaktadır. Ayrıca ülke üzerinde arazi kullanımı açısından dezavantajlı pek çok bölge güneş enerjisi üretimi açısından son derece avantajlı bir potansiyeli barındırmaktadır. Türkiye son yıllarda alternatif enerji kaynakları açısından ciddi atılımlar yapmasına rağmen hâlâ enerji ihtiyacının büyük bir kısmını fosil yakıtlardan sağlamaktadır. 2018 yılında Türkiye’de elektrik üretiminin %37,3’ü kömürden, %29,8’i doğalgazdan, %19,8’i hidrolik enerjiden, %6,6’sı rüzgâr enerjisinden, %2,6’sı güneş enerjisinden, %2,5’i jeotermal enerjiden ve %1,4’ü diğer kaynaklardan elde edilmiştir.

Bu çalışmada; Türkiye’nin 2018 yılı itibarıyla elektrik ihtiyacının %2,6’sını karşılayan güneş enerji santralleri ele alınarak, bunların ülke genelindeki dağılımları incelenmiştir. Öncelikli olarak Türkiye’deki mevcut güneş enerji santrallerinin kurulum yerleri belirlenmiş, sonrasında da henüz değerlendirilmemiş durumda olan potansiyel bölgelerin tespiti amaçlanmıştır. Bu kapsamda öncelikle söz konusu alandaki yazılı kaynak taramaları yapılmıştır. Devamında, 2018 yılı itibarıyla Türkiye’de yer alan toplam 5.063 MW’lık elektrik enerjisi üreten 5.868 adet güneş enerji santralinden toplam 1201 adet mevcut güneş enerji santralinin konumları belirlenerek, bunların sayısallaştırılmaları yapılmıştır. Söz konusu 1201 adet santral adet bakımından ülke genelindeki güneş enerji santrallerinin % 24’üne karşılık gelse de üretim gücü açısından % 83’ünü oluşturmaktadır. Aslında bu santrallerin açık kaynak erişimi olarak koordinat ve yer bilgileri bulunmamaktadır. Bundan dolayı güneş enerji santrallerinin yerleri tek tek belirlenerek, uydu görüntüleri üzerinden sayısallaştırmaları yapılmış, bunların güç miktarları tespit edilmiş ve bu şekilde çalışmanın özünü oluşturan sayısal veri tabanı oluşturulmuştur. CBS ortamında sayısallaştırılan güneş enerji santralleri Türkiye DEM verisi üzerine bindirilerek yükselti, eğim, bakı gibi topografik faktörlere bağlı olarak dağılımları yapılmıştır. Ayrıca sayısallaştırma esnasında santralin veri tabanına coğrafi olarak bulunduğu yer (ova tabanı, dalgalı düzlük, plato yüzeyi, kırsal alan, sanayi alanı, çatı üzeri ve şehirsal alan) not edilerek bu açıdan da karşılaştırmalar yapılmıştır.

Sonuç olarak; Türkiye’deki 1201 adet güneş enerji santralinin 64 farklı ilin sınırları içerisinde toplam 338 ilçede düzensiz bir şekilde dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Özellikle eğimin az olduğu

yerlerde santraller yoğunlaşırken yükseltiye göre bu santrallerin dağılımı ise bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir. Kıyı bölgelerinde santraller doğal olarak yükseltinin az olduğu yerlerde bulunurken, iç bölgelerde ise plato yüzeylerindeki daha yüksek alanlarda toplanmıştır. Bunun dışında güneş radyasyonu açısından en yüksek seviyede olan güney kıyılarında yer şekillerinin çoğu yerde arızalı olması ya da düz alanların başka ekonomik faaliyetler açısından kullanılması güneş santrallerinin iç bölgelere kaymasına sebep olmuştur. Özellikle Konya, Kayseri, Karaman, Şanlıurfa ve Van gibi illerde hem güneş radyasyonunun yüksek olması, hem de arazi kullanımı açısından santral yapımına elverişli alanların olması, bu alanları güneş enerji santrallerinin kurulumu noktasında cazip hale getirmiştir. Ülke genelindeki elektrik üretiminde payı hâlâ çok düşük olan güneş enerji santrallerinin yapım aşamasındakilerinin de tamamlanmasıyla bugünkü seviyesinin iki katına ulaşması söz konusudur. Ancak buna rağmen Türkiye, taşıdığı potansiyelin ancak %2'sine ulaşacaktır. Türkiye'nin toplamdaki güneş enerjisi potansiyeli 500 bin MW'ın üzerindedir ve şu an sadece bunun %1'ini yani 5000 MW'ını kullanabilmektedir. Söz konusu potansiyel tam olarak kullanıldığında Türkiye'nin yıllık toplam elektrik enerjisi ihtiyacının 6 kat fazlası üretim yapılmış olacaktır. Türkiye'ye göre güneş radyasyonu %60 daha düşük seviyede olan Almanya gibi bir ülkenin Türkiye'den 20 kat daha fazla güneş enerjisi üretmesi ülkemizin taşıdığı potansiyeli ne derece az kullandığı ile ilgili oldukça olumsuz bir durumdur. Bu anlamda Türkiye'nin sahip olduğu doğal kaynakların tam olarak farkına vararak hem milli ekonomiyi geliştirmesi hem de stratejik ve çevresel açıdan ilerleme sağlaması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: GES, Güneş enerji santrali, alternatif enerji

ANALYSING THE DISTRIBUTION OF SOLAR POWER PLANTS IN TURKEY FROM GEOGRAPHIC PERSPECTIVE

With the rapid population growth, urban development processes and industrialization throughout the world, global energy consumption is increasing day by day. In this case, both the necessity of providing energy to more people arises and the amount of energy consumed by each individual increases with the changing and developing new lifestyle. The unbalanced distribution of traditional energy resources around the world has led states with increasing energy needs to seek more fossil resources. In order to meet the energy demand, inter-state struggles emerged and the main reason for the large-scale wars in the 20th century was energy sharing. In the 21st century, in addition to the fossil struggle, many societies have made great progress in providing energy from their own resources. These clean energy sources, called alternative energy sources, have been highlighted as hydraulic energy, wind energy, solar energy, geothermal energy and wave energy. In this way, societies will not only meet the increasing energy demands, but also reduce the causes of the global climate change, which has become the most important environmental problem of the last century. Therefore, the share of alternative energy sources in meeting the energy consumption of the countries increases every year.

In Turkey as well as in other developing countries to meet the energy needs of a growing population and booming industry is attracting trouble. Its oil, energy sources such as natural gas instead of eliminating the need for Turkey because it is so far imported through Turkey to meet them. However, the external dependence of a strategic element such as energy constitutes an important soft profit and carries a risk for the national economy. Alternative sources of energy constitutes one of the most important in terms of Turkey's potential in the solar energy, geographical location and climatic conditions which are effective to ensure that Turkey is located in a very important advantage of this situation. In addition, many disadvantaged regions in terms of land use in the country have an extremely advantageous potential in terms of solar energy production. Despite making significant strides in recent years in terms of alternative energy sources, Turkey is still a large part of its energy needs from fossil fuels provide. 37.3% of electricity production in Turkey in 2018 from coal, natural gas 29.8%, from 19.8% hydropower, 6.6% from wind power, 2.6% from solar energy, 2.5% was obtained from geothermal energy and 1.4% was obtained from other sources.

In this study; Turkey's taken up solar power plants to meet the 2.6% of electricity needs by the year 2018, their distribution across the country have been analyzed. Priority areas designated as installation of solar power plants in Turkey, after which aimed to determine the potential of which has not been evaluated case. In this context, first of all, written source scans in this field were conducted. Further on, as of 2018, producing a total of 5063 MW of electricity in the Turkey 5868 Total 1201 Total solar determining the total available solar power plant locations from the plant, which has made them digitized. Although these 1201 plants correspond to 24% of the solar power plants in the country in terms of numbers, they constitute 83% in terms of production power. In fact, these plants do not have coordinate and location information as open source access. Therefore, the locations of the solar power plants were determined one by one and digitized via satellite images, their power quantities were determined and thus the digital database constituting the essence of the study was formed. Solar power plants quantified in GIS DEM data superimposed on Turkey height, tilt, the distribution depending on factors such as topography bond is made. In addition, the geographic location of the plant (plain base, undulating flat, plateau surface, rural area, industrial area, roof and urban area) was noted during the digitization and comparisons were made in this respect.

As a result; 1201 units in 64 different provinces boundaries of the solar power plant in Turkey was determined that a total of 338 districts showed an irregular distribution. Particularly where the slope is low, the power plants are concentrated and the distribution of these plants varies from region to region according to the elevation. In coastal areas, power plants are naturally found in areas where elevation is low, while in the inner regions, they are concentrated in higher areas on the plateau surfaces. In addition, the fact that the landforms on the southern coasts, which are at the highest level in terms of solar radiation, are defective in most places or the use of flat areas for other economic activities caused the solar plants to shift to the inner regions. Especially in provinces such as Konya, Kayseri, Karaman, Sanliurfa and Van, both the high solar radiation and the favorable areas for power plant construction in terms of land use make these areas attractive for the installation of solar power plants. Solar power

plants, whose share in electricity generation throughout the country is still very low, have doubled their current level with the completion of those under construction. Despite this Turkey, but it will reach 2% of its potential. The total solar energy potential in Turkey is over 500 thousand MW and 5000 MW that currently can only use 1% of it. Said potential will be fully utilized when the electrical energy needs of Turkey's total annual production is made more than 6 times. According to the solar radiation that Turkey is a very negative situation regarding Turkey's a country like Germany which is 60% lower than the level 20 times more solar energy generating potential of our country move how little use. In this sense, the development of fully realizing the national economy and the natural resources owned by Turkey is important to make progress in terms of both strategic and environmental.

Keywords: SPP, solar power plant, alternative energy

(27367) MUNZUR VE PÜLÜMÜR ÇAYI (TUNCELİ) AKIM VERİLERİNİN FARKLI TEKNİKLERLE KARŞILAŞTIRILMASI

FATMA ESEN¹

¹ BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

fatmaesen44@gmail.com

Son yüzyılda belirgin şekilde değişim gösteren iklim, doğal ortam üzerinde de bir takım değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişiklikler en fazla hidrolojik sistemler üzerinde kendisini gösterir. Akım, hidrolojik sistemin en önemli parametresi olarak kabul edilir. Su kaynaklarının akım ve seviye değerlerindeki düşüş hidrolojik kuraklık göstergesi olarak nitelendirilir. Su kaynaklarının doğru şekilde planlanabilmesi, işletilebilmesi ve yönetilebilmesi için akarsu akım özelliklerinin iyi bilinmesi gerekir. Akım verilerinin uzun yıllar içerisinde göstermiş oldukları değişim ve eğilim sahadaki iklim özellikleri hakkında fikir vermesi bakımından da önemlidir. Bu çalışmada Tunceli İli'nin en önemli iki su kaynağı olan Munzur ve Pülümür çaylarının akım özellikleri incelenmiştir. Her iki akarsuyun ayrı ayrı akım özellikleri değerlendirilip, karşılaştırma yapılmıştır. Munzur ve Pülümür Çaylarının her ikisi de ilin kuzeyindeki yüksek dağlardan kaynağını alır ve Tunceli merkezde Keban Baraj Gölüne karışır. Munzur Çayı, Munzur Dağları'ndan, Pülümür Çayı ise Bağırpaşa ve Mercan Dağları yamaçlarından doğmaktadır. Munzur Çayı'nın ortalama akım değeri 53,3 m³/sn, Pülümür Çayı'nın ortalama akım değeri 31,2 m³/sn' dir. DSİ'den temin edilen Munzur ve Pülümür çaylarının 1979-2009 yıllarını kapsayan 32 yıllık akım kayıt verilerinin değerlendirildiği bu çalışmada, akım verilerine lineer trend analizi ile Mann- Kendal testi uygulanmıştır. Lineer trend analizi ile akım verilerinin uzun yıllar (1979- 2009) süregelen eğilimleri, Mann-Kendal testi ile akımın aynı döneme ait aylık, mevsimlik ve yıllık değişimleri saptanmıştır. Buna göre, Munzur Çayı'na ait istasyonda ölçülen ortalama akım değerlerinde 1979-2009 döneminde artış eğilimi görülürken Pülümür Çayı akım değerlerinde azalış eğilimi görülür. Regresyon modeline göre 1979-2009 döneminde Munzur Çayı' nın yıllık ortalama akımında 4,2 m³/sn artış, Pülümür Çayı'nın yıllık ortalama akımında ise -1,8 m³/sn civarında azalış görülür. Mevsimsel olarak Mann-Kendal akım analiz sonuçları incelendiğinde Munzur ve Pülümür çaylarının her ikisinde de ilkbahar mevsiminde artış, yaz, sonbahar ve kış mevsiminde azalış görülür. Elde edilen bu sonuçlar her iki akarsu için de akım özelliklerinin değişim gösterdiğine işaret etmektedir. Ekonomisi büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanan Tunceli'de su kaynaklarının sürdürülebilir şekilde planlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akım, Eğilim, Mann-Kendal, Munzur Çayı, Pülümür Çayı

COMPARISON MUNZUR AND PULUMUR (TUNCELI) STREAMS OF FLOW DATA WITH DIFFERENT TECHNIQUES

The climate, which has changed significantly in the last century, also causes changes in the natural environment. These changes are most pronounced on hydrological systems. Flow is considered to be the most important parameter of the hydrological system. The decrease in flow and level values of water resources is considered as an indicator of hydrological drought. In order for water resources to be planned, operated and managed correctly, stream flow characteristics must be well known. The change and trend of the flow data over the years is also important in terms of giving an idea about the climate characteristics in the field. In this study, flow characteristics of Munzur and Pulumur streams, which are the two most important water sources of Tunceli, were investigated. The flow characteristics of both streams were evaluated separately and compared. Both the Munzur and Pulumur streams originate from the high mountains in the north of the province and mix into the Keban Dam Lake in the center of Tunceli. Munzur Stream is born from Munzur Mountains and Pulumur Stream comes from the slopes of Bağırpaşa and Mercan Mountains. The average flow value of Munzur Stream is $53.3 \text{ m}^3 / \text{sec}$ and the mean flow value of Pulumur Stream is $31.2 \text{ m}^3 / \text{sec}$. In this study, which was used to evaluate the data of Munzur and Pulumur streams from DSI, covering the 32-year flow record of 1979-2009, Mann-Kendal test was applied to the flow data with linear trend analysis. Long-term trends of the flow data (1979- 2009) were determined by linear trend analysis and monthly, seasonal and annual changes of the flow were determined by Mann-Kendal test. Accordingly, while the average flow values measured at the station belonging to Munzur Stream increased in 1979-2009 period, Pulumur Stream flow values tend to decrease. According to the regression model, the average annual flow of Munzur Stream increased by $4.2 \text{ m}^3 / \text{sec}$ and decreased by $-1.8 \text{ m}^3 / \text{sec}$ in Pulumur Stream during 1979-2009 period. When the seasonal Mann-Kendal flow analysis results are analyzed, Munzur and Pulumur streams both increase in spring season and decrease in summer, autumn and winter seasons. These results indicate that the flow characteristics of both streams vary. In Tunceli, whose economy is largely based on agriculture, water resources need to be planned in a sustainable manner.

Keywords: Flow, Trend, Mann-Kendal, Munzur Stream, Pulumur Stream

(26643) YEŞİL BİNA UYGULAMASI: YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ AR-GE BİNASI

RESUL AVAN ¹, GÖKHAN GELİŞEN ¹

¹ *BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ*

gokhan.gelisen@eng.bau.edu.tr

Yeşil binalar, tüm yaşam çemberinin ve bireylerin sağlığı açısından olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlayan yapı türüdür. Çevreye duyarlı yapılar ve yönetilebilir enerji kullanımını sağlayabilen yeşil binalar son yıllarda artış göstermektedir. İnşaat sektöründe çevreye duyarlı, sürdürülebilir yapılar büyük önem kazanmıştır. Kent gelişiminde sürdürülebilir yeşil binalar, çevreye duyarlı, ekolojik ve enerji tasarrufu sağlayabilen yapıların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Son yıllarda çevre dostu yapıların oluşmasının temel hedefi, gelecekteki nesillerin çevreye duyarlı ve yaşam döngüsüne uygun yapılar ortaya çıkartmaktır.

Yapı sektörü, çevrenin yaşam döngüsünü etkileyen en önemli kavramlardan biridir. Yapı inşaatı sürecinde doğal kaynakların ve enerjinin kullanılması sonucu çevreyi olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple sürdürülebilirlik tanımı yapı sektörüne fayda sağlamıştır. Sürdürülebilirlik; kaynak araştırmasında daimi olma becerisi olarak tanımlanmaktadır. Ekoloji bilimindeki tanımı ise, biyolojik sistemlerin çeşitliliğini ve devamlı üreten sistem olarak belirtilmiştir. Sürdürülebilirlik tanımı ile beraber oluşturulan projenin çevre dostu olması, hesaplı olması ve enerjiyi ekonomik olarak kullanarak yeşil bina kavramını ortaya çıkarmıştır. Yapı tasarımında sürdürülebilir ve çevreye duyarlı olması için doğal kaynakları kullanması, enerji tüketiminin ekonomik olması ve geri dönüşüm sağlayan malzemelerle desteklemesi gerekmektedir.

Ekolojik, çevreye duyarlı, enerji tasarrufu sağlayabilen yeşil binalar sertifikalandırılarak kimlik oluşturulmaktadır. Yeşil binaların çevresel etkilerini analiz etmek ve sınıflandırmak için sertifika yöntemleri geliştirilmiştir. Dünya’da ve Türkiye’de en fazla yeşil bina analiz sertifikasyon sistemlerinden biri olan LEED sistemi kullanılmaktadır. LEED Sertifika sistemi Amerika Birleşik Devletleri’nde 1993 senesinde Amerika Yeşil Bina Konseyi (USGBC) tarafından yeşil bina uygulamaları sisteminin oluşturması amacıyla kurulmuştur. Türkçe kaynaklarda LEED sertifikasyon sistemi “Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik” olarak tanımlanmaktadır. LEED sertifikasyonunda belirtilen kriterleri sağlayarak, yapının çevre etkilerini azaltılmasını sağlamaktadır.

Yeşil bina sertifikasyon sistemlerinden biri olan LEED V4 sertifika sistemi ayrıntılı şekilde incelenmiş ve tasarım sürecinde önemli olan koşullar, krediler ve puan bilgileri verilmiştir. LEED V4 sertifika sistemi toplam 110 puandan oluşmaktadır. LEED sertifika türleri:

LEED Sertifikası (Certified) – 40-49 puan

LEED Gümüş Sertifikası (Silver) – 50-59 puan

LEED Altın Sertifikası (Gold) – 60-79 puan

LEED Platin Sertifikası (Platinum) – 80+ puan

Proje çalışmasında Yeditepe Üniversitesi AR-GE Binası’nın Yeşil Bina uygulama örneği ele alınmıştır. Proje İstanbul’un Anadolu yakasında Teknopark bölgesinde yer almaktadır. Uygulama örneği LEED V4 sertifikasyon sistemine göre ayrıntılı şekilde değerlendirilmiştir. LEED V4 sertifikası; bütünlük süreci, konum ve ulaşım, sürdürülebilir arazi, su verimliliği, enerji ve atmosfer, malzeme ve kaynaklar, iç mekan yaşam kalitesi, yenilik ve tasarım, bölgesel öncelik gibi ana başlıklardan oluşmaktadır. Yeditepe Üniversitesi AR-GE Binası projesi Amerika Yeşil Binalar (USGBC) tarafından verilen LEED V4 sertifikasının altın seviyesini almaya aday bir projedir. LEED V4 sertifika sisteminde bütünlük süreci kategorisinden 1 puan, yer ve ulaşım kategorisinde 9 puan, sürdürülebilirlik kategorisinde 6 puan, su verimliliği kategorisinde 9 puan, enerji ve atmosfer kategorisinden 24 puan, malzemeler ve kaynaklar kategorisinden 8 puan, iç hava kalitesi kategorisinden 7 puan, yenilik kategorisinden 1 puan hedeflenerek altın seviyesi için toplam 65 puan planlanmıştır.

Proje kapsamında öncelikle tasarım aşamasında LEED V4 BD&C değerlendirme sisteminde hedeflenen krediler belirlenmiştir. Projenin sağlıklı bir şekilde ilerleyip tamamlanması için bütünleşik süreç kategorisi önemlidir. Farklı disiplinlerin bulunduğu, tüm proje ekiplerinin uyumlu ve koordineli çalıştığı kategoridir. Yapıda kullanılan malzemelerin tipine göre uluslararası testlerden geçmiş ve sertifika almış, insan sağlığına zarar vermeyen malzemeler kullanılmıştır. Atık malzemelerin geri dönüşüme gönderilip tekrar kullanılması sağlanmış, böylece gereksiz malzeme kullanımının önüne geçilmiştir. Projede gri su sistemi pis olmayan siyah su dediğimiz el yıkama suyu, duş suyu ve mutfaktaki suları toplarız, topladığımız suları arıtma sisteminden geçirip sonra ikincil amaç olarak tuvalette kullandığımız su sistemidir. Binada iç alanlarda su kullanımı azaltmak için yapılan lavabolar, duşlar, klozetlerde kullanılan armatürler çok az su tüketmektedir. Işık kirliliğinin önlenmesi için aydınlatma armatürleri en az yüzde 50 seviyesinde düşürülmesi sağlanmıştır. Binada harcanacak toplam aydınlatma gücünde belirtilen değerlere göre yüzde 30 daha verimli olacak bir bina tasarlanmıştır. Projede metrekareye düşen minimum taze hava miktarı yüzde 30 daha fazla hava sağlanmıştır. Yeşil binaların kattığı faydalar gelecekte yapıldıkları bölgeye katacakları değerin, kimlik farkının ve ileride daha verimli projelerin ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Yeşil bina yapımının sağlayacağı yararlar ülkemize ekonomik açıdan büyük tasarruf yapacağı öngörülmektedir.

Sürdürülebilir yeşil binalar hakkında yeterli bilgilendirme yapılmamaktadır. Kurumsal ve yerel yatırım firmalarına bu konuyla ilgili gerekli bilgilendirme ve eğitimler verilmelidir. Ülkemizde yeşil bina uygulamaları tercih edilmekte ve değer kazanmaya başlamıştır. Yeşil bina yapımında maliyet açısından yatırımcıya uzun vadede geri dönüş olmaktadır. Fakat yatırımcılar maliyet yönünden kısa sürede geri dönüşüm bekledikleri için bu konuda yatırımcı kişiler de bilinçlendirilmelidir.

Anahtar Kelime: Yeşil Bina, Sürdürülebilirlik, LEED, LEED V4

APPLICATION OF GREEN BUILDINGS: YEDİTEPE UNIVERSITY R&D BUILDING

Green buildings are a type of structure that aims to reduce the negative impacts of the whole life cycle and in the terms of the health of individuals. Environmentally friendly constructions and green buildings that can provide manageable energy consumption have shown an increase in recent years. In the construction industry, eco-friendly and sustainable structures have gained major importance. Sustainable green buildings in the urban development have led to the emergence of structures which is environmentally friendly, ecological and can provide energy saving. In recent years the main goal of building the eco friendly structures is to establish structures which are environmentally friendly and appropriate to the life cycle of the future generations.

Construction industry is one of the most important concepts that affects the life cycle of the environment. It has a negative impact on the environment as a result of the use of natural resources and energy in the construction process. That's why the definition of sustainability provided benefit to the construction industry. Sustainability; it is defined as the ability to be permanent in literature search. And its definition in science of ecology has been stated as the diversity of biological systems and as system that produces constantly. The fact that the project build along with the definition of sustainability is environmentally friendly, economical and uses energy economically has revealed the concept of green building, In order to be sustainable and eco-friendly in structural design, it needs to use natural resources, energy consumption should be economical and supported with recycling materials.

Identity is created by certifying the green buildings which are ecological, environmentally friendly and can provide energy saving. Certification methods have been developed to analyze and classify the environmental impacts of green buildings. The LEED system which is one of the maximum green building analysis certification systems in the world and Turkey is used. LEED Certification System was founded in the USA in 1993 by the U.S. Green Building Council (USGBC) in order to establish the system of green building applications. In Turkish sources LEED Certification System is defined as "Leadership in Energy and Environmental Design". It ensures to reduce the environmental impacts of the structure by meeting the criteria specified in LEED certification.

LEED V4 certification system, which is one of the green building certification systems, has been examined in detail and the requirements, credits and point details which are important are given in the design process. LEED V4 certification system consists of 110 points. LEED certification types:

LEED Certification (Certified) – 40-49 points

LEED Silver Certification (Silver) – 50-59 points

LEED Gold Certification (Gold) – 60-79 points

LEED Platinum Certification (Platinum) – 80+ points

In the project study, Green Building application example of Yeditepe University R & D Building was considered. The project is located in the Technopark area on the Asian side of Istanbul. The example of the application has been evaluated in detail according to the LEED V4 certification system. LEED V4 certification; It consists of major headings such as integrated process, location and transportation, sustainable land, water efficiency, energy and atmosphere, materials and resources, indoor quality of life, innovation and design, regional priority. Project of Yeditepe University R & D Building is a candidate to receive the gold level of LEED V4 certificate issued by U.S. Green Building Council (USGBC). A total of 65 points were planned for the Gold level by targeting 1 point in the integrated process category, 9 points in the location and transportation category, 6 points in the sustainability category, 9 points in the water efficiency category, 24 points in the energy and atmosphere category, 8 points in the materials and resources category, 7 points in the indoor air quality category, 1 point in the innovation category

Within the scope of Project primarily during the design stage credits targeted in the LEED V4 BD&C evaluation system were determined. The integrated process category is important for the healthy progress and completion of the project. It is a category where different disciplines exist and all project

teams work in harmony and coordination. According to the type of materials used in the structures, materials which have been subjected to international tests and have been certified and which are not harmful to human health have been used. The waste materials are recycled and reused. Thus, unnecessary material usage is avoided. In the Project gray water system is the water which we regain after purification of the already collected black water. Black water is the summary of the water primarily used in the kitchen, handwashing and shower. It is a water system that after passing through the purification system is used in the toilet as a secondary purpose. The sinks, showers and armatures of toilets made to reduce the use of water in the indoor areas of the building consume very little water. Lighting luminaires have been reduced by at least 50 percent to prevent light pollution. According to the values specified in the total lighting power to be consumed in the building, a building is designed to be 30 percent more efficient. It is provided 30 percent more air from the minimum amount of fresh air per square meter provisioned in the Project. The value that green buildings will add to the region will make a difference in the identity of the region in the future and will lead to more efficient projects. The most important benefit of green building construction is foreseen as economic savings to our country.

Not enough information is provided about sustainable green buildings. Corporate and local investment firms should be provided with relevant information and training. Green building applications are preferred and started to gain value in our country. In terms of cost in green building construction returning of the investments takes long period. However, since investors expect a return in a short period of time in terms of cost, investors also need to be made aware of this issue.

Keywords: Green Building, Sustainability, LEED, LEED V4

(26788) İstanbul İli Kartal İlçesinde Gerçekleşen Trafik Kazalarının Mekânsal Dağılımı

ESENGÜL DOĞRU¹, FATİH AYDIN¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

esenguldogru@gmail.com

Her yıl dünyada trafik kazaları sonucu milyonlarca insan hayatını kaybetmektedir. Trafik kazaları Türkiye’de ve dünyada yıldan yıla ciddi boyutta artmaya devam ederken bu konuda alınan önlemler doğrultusunda son yıllarda ülkemizde trafik kazalarında azalma eğilimi görülmüştür. Sosyal ve ekonomik kayıplara neden olan trafik kazaları ulusal ve uluslararası problemlerden biridir. Bu çalışmada, İstanbul ili Kartal ilçesinde gerçekleşen trafik kazalarının mekânsal dağılımı ele alınmış ve kaza kara noktaları belirlenmeye çalışılmıştır. 2013 yılı Ocak ayı itibari ile 2018 yılı Aralık ayına kadar olan süre zarfını kapsamaktadır. Çalışmada, İstanbul İli Kartal ilçesine ait trafik kaza verileri kullanılmıştır. Trafik kazalarına ait ham veriler araştırma doğrultusunda kullanılabilir veriler haline getirilmiştir. Oluşturulan veri tabanı Coğrafi Bilgi Sistemleri yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışmada 10.3 ArcGIS ArcMap ara yüzü kullanılmıştır. Trafik kazalarının mekânsal dağılımı ve kaza kara noktaları Kernel Density (Çekirdek Yoğunluğu Tahmin Yöntemi) analiz yöntemiyle belirlenip ortaya konulmuştur. Ayrıca, konunun daha detaylı ve açıklayıcı olması için kazaların gerçekleştiği günler, saatler, hava şartları, kazaların gerçekleşme şekilleri çeşitli grafiklerle gösterilmiştir. Bu konuda yapılan çalışmalar sonucu güvenli ve güvensiz ulaşım bölgeleri belirlenebilir. Belirlenen güvensiz ulaşım bölgelerinde yani kaza kara noktalarında gerekli tedbir çalışmaları yapılarak insanlara daha güvenli ulaşım alanları oluşturulabilir. Sonuç olarak, İstanbul ili Kartal ilçesinde gerçekleşen trafik kazalarının yıllara göre mekânsal dağılımı yapılmış ve trafik kazalarının dağılımında yıldan yıla azalma olduğu belirlenmiştir. Yapılan mekânsal dağılım sonucunda kazaların en yoğun yaşandığı alanlar Üsküdar Caddesi (Kordonboyu Mahallesi), Atatürk Caddesi (Yenisoganlık Mahallesi), Yüzyıl Caddesi (Cumhuriyet Mahallesi), Çamlı Sokak, Orhangazi Caddesi, Üsküdar Caddesi (Orhantepe Mahallesi), Tecerdağı ve Çanakkale Caddesi (Atalar ve Esentepe Mahallesi), Şeyh Şamil ve Fatih Sultan Mehmet Caddeleri (Uğur Mumcu Mahallesi), Spor Caddesi (Çavuşoğlu Mahallesi), Sanayi Caddesi (Petroliş Mahallesi) olduğu görülmüştür. Yaralanmalı kaza sayılarının ölümlü kaza sayılarından daha fazla olduğu ve trafik kazalarının daha çok açık hava şartlarında gerçekleştiği belirlenmiştir. Trafik kazalarının en fazla öğleden sonra ve akşam saatlerinde yaşandığı ayrıca kazaların daha çok yandan çarpma şeklinde meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Trafik Kazaları, Kara Nokta, Kaza Analizi, Coğrafi Bilgi Sistemleri

Spatial Distribution Of Traffic Accidents in Kartal District Of Istanbul Province

Millions of people die every year as a result of a traffic accident in the world. While traffic accidents continue to increase dramatically year by year in Turkey and in the World, as a result of the measures taken in this regard, there has been a decrease in traffic accidents in our country in recent years. Traffic accidents that cause social and economic losses are one of the national and international problems. In this study, spatial distribution of traffic accidents in Kartal District of Istanbul province was discussed and accident land points were determined. Including accidents from January 2013 to December 2018. Accident data used in the study is from Kartal District of İstanbul Province. The unprocessed data for traffic accidents has been converted into data that can be used for research. The database was analyzed with Geographic Information Systems. 10.3 ArcGIS was used in the study. The spatial distribution of traffic accidents and the black points of the accidents have been determined by the Kernel Density analysis method. In addition, to be more detailed and descriptive of the subject, the days, times, weather conditions and type of accident are shown with various graphics. As a result of these studies, safe and unsafe transportation zones can be determined. Safer transportation areas can be created for people with the necessary precautionary work in designated unsafe transportation zones. As a result, the spatial distribution of traffic accidents in Kartal District of Istanbul province was determined by years and the distribution of traffic accidents decreased from year to year. The places where the accidents were most intense were Üsküdar Street, Atatürk Street, Yüzyıl Street, Çamlı Street, Orhangazi Street, Üsküdar Street, Tecerdağı and Çanakkale Streets, Seyh Şamil, Fatih Sultan Mehmet Streets, Spor Street and Sanayi Street. Accidents with injuries are more than fatal accidents and traffic accidents occurred mostly in normal weather conditions. Most of the traffic accidents occurred in the afternoon and evening hours and it was concluded that the accidents occurred mostly in the form of collision with the side of the car.

Key Words: Traffic Accidents, Black Spot, Accident Analysis, Geographic Information Systems

(26795) Yeşil Alanların Mekânsal Dağılımının Jeo-İstatistiksel Yöntemlerle Analizi: Eskişehir Örneği

SERPİL MENTEŞE¹, CELİL GÜZEL¹

¹ BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

serpil.mentese@bilecik.edu.tr

Kentsel alanlarda yeşil alanlar yaşam kalitesi bileşenleri açısından önemli bir yere sahiptirler. Çünkü kentsel alanlar doğal alanlardan ziyade yapay mekânlar ile çevrilidirler. Bu yapay mekânlarda, insanları doğal alanlardan uzaklaştırmakta ve insanları fiziksel ve zihinsel açıdan olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle de kentsel alanlarda insanların psikolojik ve fiziksel olarak daha rahat edebilecekleri mekânlar olarak yeşil alanlar önem arz etmektedir. Aynı zamanda yeşil alanların herkesin faydalanabileceği ve erişebileceği şekilde dengeli ve düzenli dağılması gerekmektedir. Bunun için insanoğlunun hayatını ikame ettirdiği yerleşme mekanlarının planlamasında diğer fonksiyonların yanı sıra yeşil alanların düzenlenmesine de önem verilmelidir.

Bu çalışmada jeo-istatistiksel yöntemler kullanılarak Eskişehir kent merkezindeki yeşil alanların mekansal dağılımını tespit etmek ve araştırmak amaçlanmaktadır. Çalışma alanı olarak Eskişehir kent merkezi belirlenmiştir. Araştırmanın verisini 2018 yılı Eskişehir kent merkezi yeşil alanları oluşturmaktadır. Mevcut yeşil alanlara ait bilgiler Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nden temin edilmiştir. Yeşil alan verisi parklar, rekreasyon alanları, yan bant refüjler, okul parkları ve anıtlardan oluşmaktadır. Yöntem olarak çalışmada jeo-istatistiksel tekniklerden nokta patern analizi kullanılmıştır. Noktasal veri modelinin temel özelliği merkezi eğiliminin belirlenmesidir. Çalışmada yeşil alan noktalarının merkezi eğilim hesaplanırken ortalama merkez, medyan merkez, standart mesafe ve standart sapma elipsi yöntemleri kullanılmıştır. Yeşil alanların çalışma alanında hangi alanda yoğunlaştığı ortalama merkez kullanılarak belirlenmiştir. Bu analiz sonucunda yeşil alanların Porsuk Çayı'nın da geçtiği Işıklar mahallesinde yoğunlaştığı gözlemlenmiştir. Çalışmada kullanılan diğer bir analiz ise standart mesafedir. Bu analiz ise yeşil alanların ortalama merkezden olan dağılımları hakkında bilgi vermektedir. Analiz sonucunda standart mesafe çemberi ortalama merkez çevresinde geniş bir alanı kapsadığı tespit edilmiştir. Standart sapma elipsi analizi sonucuna göre de yeşil alanların çalışma alanında güneydoğudan kuzeybatıya doğru bir yönelim gösterdiği belirlenmiştir. Mekansal kümelenme analizi sonucunda da yeşil alanların kent merkezinde belirli alanlarda kümelenme gösterdiği belirlenmiştir. Yeşil alanların kent içindeki dağılımına bakacak olursak % 99 güven düzeyi ile Tepebaşı'nda Uluönder, Zincirlikuyu, Şirintepe, Fevziçakmak mahallerinde; Odunpazarı'nda ise sadece Arifiye ve 75. Yıl mahallerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Yeşil alanlar, Eskişehir, Nokta Patern, Jeo-istatistik, Green Areas, Eskişehir, Point Patern, Geostatistics.

Geo-Statistical Analysis of Spatial Distribution of Green Areas: The Case of Eskişehir

In urban areas, green areas have an important place in terms of quality of life components. Because urban areas are surrounded by artificial areas rather than natural areas. In these artificial areas, it removes people from natural areas and adversely affects them physically and mentally. For this reason, green areas are important as spaces where people will be more psychologically and physically comfortable in urban areas. At the same time, the green areas should be distributed in a balanced and regular manner in a way that everyone can benefit and access. For this purpose, in the planning of settlements where human beings replace their lives, importance should be given to the arrangement of green areas among other functions.

In this study, it is aimed to determine and investigate the spatial distribution of green areas in Eskişehir city center by using geo-statistical methods. Eskişehir city center was determined as the study area. The data of the study consists of green areas of Eskişehir city center in 2018. Information about the existing green areas was obtained from Eskişehir Metropolitan Municipality. The green area data consists of parks, recreation areas, side band refuges, school parks and monuments. As a method in the study was used point pattern analysis, one of the geo-statistical techniques. The main feature of the point data model is the determination of the central tendency. Mean center, median center, standard distance and standard deviation ellipse methods were used to calculate the central tendency of green areas points in the study. The area where the green areas are intensified in the study area is determined using the average center. As a result of this analysis, it is observed that the green areas are intensified in Işıklar neighborhood where Porsuk Stream passes. Another analysis used in the study is the standard distance. This analysis provides information about the distribution of green areas from the mean Center. As a result of the analysis, it was determined that the standard distance circle covers a large area around the mean center. According to the results of the standard deviation ellipse analysis, it was determined that the green areas show a direction from southeast to northwest in the study area. As a result of spatial clustering analysis, it was determined that green areas showed clustering in specific areas in the city center. If we look at the distribution of green areas within the city, with 99% confidence level, Uluönder, Zincirlikuyu, Şirintepe, Fevziçakmak districts in Tepebaşı; and in Odunpazarı only Arifiye and 75. Yıl neighborhoods has been found to be intensified.

(27249) Sosyal Zarar Görebilirlik Endeksinin Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Haritalanması: Kütahya Örneği

AHMET USLU¹

¹ Dumlupınar Üniversitesi

ahmet.uslu1@dpu.edu.tr

Afetler, yaygın biçimde insani, maddi, ekonomik ve çevresel kayıp ve etkiler doğurarak; toplumların bu etkiler ile kendi kaynaklarıyla mücadele edebilme kapasitesini aşan ve işleyişlerinin ciddi biçimde zarar görmesine neden olan olaylardır. Günümüzde, doğal afetlerle veya insan kaynaklı afetlerle ortaya çıkan mekânsal riskler, hızla artan dünya nüfusunu tehdit eder hale gelmiştir. Tehlikelerin gerçekleşmelerini önlemek, olumsuz sonuçlarını en aza indirmek ve yönetilebilir bir düzeyde tutmak alınacak tedbirlerle sağlanabilir.

Sosyal zarar görebilirlik (kırılganlık), mevcut sosyo-demografik koşullar ve toplumsal özelliklerine göre tehlikelerin toplum üzerindeki farklı etkilerini inceleyen geniş bir kavramdır. Topluluklar arasındaki farkları; afetlere karşı hazırlıklı olma durumunu, olası etkilere karşı toplumun vereceği tepkileri ve yeniden yapılandırma sürecindeki konumlarını belirleme aracı olarak kullanan Sosyal Zarar Görebilirlik Endeksinin değerlendirmesi afet öncesi hazırlık ve risk azaltma süreçleri planlama ve stratejilere dahil edilmesi büyük önem taşımaktadır. Toplumların sosyo-demografik özelliklerini, mekân temelli karşılaştıran ve kontrastını oluşturan Sosyal Zarar Görebilirlik Endeksinin en güçlü yönü, karşılaştırmalı sosyal nitelikleri görselleştirebilme yeteneğine sahip olmasıdır.

Afet yönetiminde afetlerin etkileri kapsamında, sadece fiziki etkenler değil, toplumsal ve idari zarar görebilirlikler, toplumun sosyoekonomik ve demografik yapısı da dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede risk durumlarında bireylerin yaş, cinsiyet, sağlık, gelir, çalışma durumu, ırk, etnik gibi göstergeleri kullanılarak; toplumun sosyal zarar görebilirlik endeksinin hesaplanması büyük önem arz etmektedir. Hesaplanan endeks değerleri ve haritaların sağladığı grafiksel gösterimler deprem, sel, heyelan, orman yangınları, kaya düşmesi veya diğer tehlikelerle birlikte ele alındığında, afetlerin zarar verici etkilerini azaltmak için yürütülen çalışmalarda karar verici merciler açısından rehber niteliği taşıyabilmektedir.

Çalışma alanı olarak belirlenen Kütahya ili sahip olduğu jeolojik, topografik özellikleri itibarıyla ve birinci derece deprem kuşağında yer alması sebebiyle tarih boyunca büyük depremler yaşanmış ve doğal afet riski yüksek olan bir kentimizdir. Bu bağlamda Kütahya kenti bünyesinde olası bir afet durumunda sosyal açıdan en çok etkilenecek kırılgan ilçelerin tespiti ve afetlerin zarar verici etkilerini en aza indirmek için yapılacak çalışmalarda yardımcı kaynak olarak kullanılması için Sosyal Zarar Görebilirlik Endeksinin hesaplanması amaçlanmıştır.

Mekânsal problemlerin çözümünde güçlü karar destek sistemlerine sahip olan Coğrafi Bilgi Sistemleri, zarar görebilirlik analizlerinde sıklıkla kullanılmaktadır. Bu çalışmada, mekansal risklere karşı Kütahya ilinin Sosyal Zarar Görebilirlik Endeksi değerleri, çok sayıda değişkenin birbirleri olan ilişkilerini baz alarak verilerin daha etkin ve özet şeklinde sunulmasına imkân tanıyan çok değişkenli bir analiz tekniği olan faktör analizi yöntemi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan zarar görebilirlik endeksi değerleri mekânsal risklere karşı göreceli karşılaştırmak ve kırılganlık düzeylerini göstermek üzere Coğrafi Bilgi Sistemleri ile haritalandırılmıştır. Böylelikle karar verici merciler açısından, risk azaltma çalışmalarında öncelikli bölgelerin tespiti ve bu bölgelerdeki sosyal grupların niteliksel ihtiyaçlarına yönelik değerlendirmelerin yapılması mümkün hale getirilmiştir.

Bu kapsamda, 13 ilçe bazında nüfus, eğitim, sağlık, yaş, cinsiyet, medeni durum, ekonomik durum başlıkları altında, sosyal zarar görebilirliği etkileyen 11 değişkene ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu ve diğer resmi kurumlardan elde edilerek derlenmiştir. Derlenen veri setinin faktör analizi işlemine uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla SPSS yazılımında Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testlerine tabi tutulmuştur. Uygunluk testleri neticesinde örnek büyüklüğünün yeterli olduğu ve veri setinin faktör analizine uygun olduğu görülmüştür. Daha sonra 11 adet sosyal değişkene faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda üç faktör elde edilmiştir. Bu üç faktör toplam varyansın % 86.13'ünü açıklamaktadır. Belirlenen üç temel faktörden hareketle Kütahya ili ve ilçelerinin endeks değerlerine karşılık gelen faktör skorları elde edilmiştir. Faktör skorlarında pozitif değerler, mekânsal risklere karşı kırılganlık potansiyelinin yüksek olduğunu, negatif değerler ise

kırılganlık potansiyelinin düşük olduğunu göstermektedir. Analizde, Kütahya ili Sosyal Zarar Görebilirlik Endeksi değerleri 3.07 (en çok kırılgan) ile -2.78 (en az kırılgan) arasında değişmektedir. Bu değerler çok düşük, düşük, orta, yüksek ve çok yüksek olmak üzere beş kategoride sınıflandırılarak ilçelerin kırılganlık düzeylerini göstermek üzere ArcGIS yazılımı ile haritalandırılmıştır. Kütahya ili Sosyal Zarar Görebilirlik Endeksi değerlerine göre Pazarlar ilçesinin en çok kırılgan, Altıntaş ilçesinin en az kırılgan olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : afet yönetimi, coğrafi bilgi sistemleri, sosyal zarar görebilirlik endeksi

The Mapping of Social Vulnerability Index by Geographical Information Systems: A Case Study of Kütahya

Disasters are events that result in widespread human, material, economic and environmental losses and impacts, exceeding the capacity of societies to combat these impacts with their own resources and causing serious damage to their functioning. Today, the spatial risks posed by natural disasters or human-induced disasters have become threatening the rapidly increasing world population. Preventing the realization of the hazards, minimizing the negative consequences and keeping them at a manageable level can be provided by the measures to be taken.

Social vulnerability is a broad concept that studies the different effects of hazards on society based on current socio-demographic conditions and societal characteristics. The differences between communities; the status of disaster preparedness and reconstruction process against the possible effects of the community's response to determine their position in the assessment of social vulnerability using damage index as a means of pre-disaster preparedness and risk reduction strategies planning processes and the inclusion of great importance. The strongest aspect of the social Harmability Index, which compares and contrasts the socio-demographics of societies based on space, is that it has the ability to visualize comparative social qualities.

In disaster management, not only physical factors but also social and administrative vulnerabilities, socioeconomic and demographic structure of the society should be taken into consideration. The calculated index values and the graphical representations provided by the maps are taken together with earthquakes, floods, landslides, forest fires, rock falls or other hazards, they may serve as a guide for decision-making authorities in the studies carried out to reduce the damaging effects of disasters.

Kütahya province, which is designated as a working area, is a city that has experienced major earthquakes throughout history due to its geological, topographic features and its location in the first degree earthquake zone and has a high risk of natural disasters. In this context, in the case of a disaster in the city of Kütahya, it is aimed to determine the most vulnerable districts to be socially affected and to calculate the Social Vulnerability Index to be used as an auxiliary resource in the studies to minimize the damaging effects of disasters.

Geographic Information Systems, which have strong decision support systems for solving spatial problems, are often used in vulnerability analyses. In this study, Social Vulnerability Index values of Kütahya province against spatial risks were calculated using factor analysis method, which is a multivariate analysis technique that allows data to be presented more effectively and in summary form based on the relationships of many variables. The calculated vulnerability index values were mapped with Geographical Information Systems to compare the spatial risks relative to spatial risks and show their vulnerability levels. Thus, it was made possible for the decision makers to identify the priority regions in risk reduction studies and to assess the qualitative needs of the social groups in these regions.

In this context, 13 districts based on population, education, health, age, sex, marital status, economic status under the headings, 11 variables affecting social vulnerability data were obtained from Turkish Statistical Institute and other official institutions and compiled. In order to evaluate the suitability of the compiled data set for factor analysis, SPSS software was subjected to Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett tests. As a result of conformity tests, the sample size was sufficient and the data set was suitable for factor analysis. Afterwards, factor analysis was applied to 11 social variables. As a result of factor analysis, three factors were obtained. These three factors explain 86.13% of the total variance. Factor scores corresponding to the index values of Kütahya province and districts were obtained based on three main factors determined. In factor scores, positive values indicate high fragility potential against spatial risks, while negative values indicate low fragility potential. In the analysis, Social Vulnerability Index values of Kütahya province ranged from 3.07 (most vulnerable) to -2.78 (least vulnerable). These values were classified into five categories as very low, low, medium, high and very high and mapped with ArcGIS software to show the vulnerability levels of the districts. According to the values of Kütahya Social Vulnerability Index, Pazarlar district is the most vulnerable and Altıntaş district is the least vulnerable.

Keywords: disaster management, geographical information systems, social vulnerability index

(27384) ÖDEMiŞ İLÇESİNDE OKUL LOKASYONLARININ CBS İLE ANALİZİ

MEHMET DENİZ¹, MUSTAFA TOPUZ², HASAN MÜCAHİT AKBAY³

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ

² UŞAK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

³ UŞAK ÜNİVERSİTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

mehmet.deniz@usak.edu.tr

Günümüzde nüfusun önemli bir kısmının şehrsel alanlarda yoğunlaşması sonucu kentler dikey ve yatay olarak büyümüş; tarım ve orman alanlarının tahrip edilmesiyle birçok sahada arazi uygun olmayan şekilde kullanılmaya başlamıştır. Bunun yanında çarpık kentleşme sonucunda şehrsel hayatın planlı yapısına ve imar düzenine aykırı ortamlar oluşmuştur. Son yıllarda akıllı kent sistemlerinin oluşturulması kent içinde daha düzenli bir hayat sürebilmek için geliştirilen çarelerdendir. Ülkemizde özellikle son yıllarda kullanımı yaygınlaşan coğrafi bilgi sistemleri temelli mekânsal analizler, akıllı kent sistemlerinin oluşturulmasında katkı sağlamaktadır. Bu araştırmada akıllı kent sistemlerinin bir parçası olan kent içi ulaşımın düzgün bir şekilde işlemesi için betimsel bir analiz yapılmıştır. Çalışmada yönetmelikte belirlenen okul yerleri ve ulaşım ilişkisinin boyutlarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Analiz sırasında Ödemiş Belediyesinden alınan bina lokasyonları ve mahalle sınırları verisi, OpenStreetMap üzerinden elde edilen yol vektör verileri, İlçe Milli eğitimden alınan okulların adresleri, öğretmen, öğrenci ve derslik sayıları Arcmap 10.5 CBS paket programı kullanılarak sayısal ortama aktarılmıştır. Veriler analize sokulmadan önce gözlemler ile değişiklikler, eklemeler ve düzeltmeler yapılmıştır. Ödemiş Belediy Analiz sonucunda bakıldığında sahada bulunan anaokullarında özellikle yönetmelikte belirtilen mesafede büyük bir erişilebilirlik probleminin olduğu göze çarpmaktadır. Anasınıflarına ve ilkokullara baktığımızda ise anaokullarında olduğu kadar olmasa da yasal mesafede problemler yaşanmaktadır. Bu durumda ilkokul ve anasınıfı seviyesinde eğitim kurumlarının sayısının artırılması gerektiğini göstermektedir. Ortaokullara bakıldığında ise yasal mesafede erişilebilirlik iyi seviyelerde olup genellikle şehrin çeperlerine gidildikçe yetersiz gelmektedir. Liselere bakıldığında ise belirlenen yasal mesafede erişilebilirlik oranı %97 olarak tespit edilmiştir. esinden alınan bina verilerinin 2008 yılına ait olmasından dolayı eksik veriler Arcmap programının altlık haritaları ve goggle earth programı kullanılarak tamamlanmıştır. Analiz sonuçlarının nüfusa etkisini belirlemek içinde TÜİK' ten Ödemiş şehir merkezinde bulunan mahallelerin çağlara göre nüfus verisinden kullanılmıştır. Analiz sonucunda bakıldığında sahada bulunan anaokullarında özellikle yönetmelikte belirtilen mesafede büyük bir erişilebilirlik probleminin olduğu göze çarpmaktadır. Anasınıflarına ve ilkokullara baktığımızda ise anaokullarında olduğu kadar olmasa da yasal mesafede problemler yaşanmaktadır. Bu durumda ilkokul ve anasınıfı seviyesinde eğitim kurumlarının sayısının artırılması gerektiğini göstermektedir. Ortaokullara bakıldığında ise yasal mesafede erişilebilirlik iyi seviyelerde olup genellikle şehrin çeperlerine gidildikçe yetersiz gelmektedir. Liselere bakıldığında ise belirlenen yasal mesafede erişilebilirlik oranı %97 olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi Bilgi Sistemleri, Ağ Analizi, Network, Erişilebilirlik, Okul lokasyonu

School Location Analysis In Ödemiş District via Geographical Information systems (GIS)

Today, as a significant part of the population is concentrated in urban areas, cities have grown vertically and horizontally; With the destruction of agricultural and forest areas, the land has begun to be used improperly in many areas. In addition to this, as a result of distorted urbanization, environments that are contrary to the planned structure and zoning order of urban life have been created. In recent years, the creation of smart city systems is one of the remedies developed to lead a more regular life in the city. Spatial analyzes based on geographical information systems, which have become widespread in recent years, contribute to the establishment of smart city systems. In this research, a descriptive analysis was conducted for the smooth functioning of urban transportation, which is a part of smart city systems. In this study, it is aimed to reveal the dimensions of the relation between school locations and transportation determined in the regulation. Ödemiş is determined as a study area and it is located approximately 110 km east of İzmir City Center. It is located to the east of Küçük Menderes Graben in the Aegean Region, to the south of Bozdağlar and to the north of Aydın Mountains. The area of the district is 1082.6 km² and the total population is 129.695. The city center of Ödemiş has a population of 74,054. In this study, the accessibility of schools in Ödemiş was determined by Network analysis which is one of the spatial analyzes. During the analysis, the data of building locations and neighborhood boundaries taken from Ödemiş Municipality, road vector data obtained from OpenStreetMap, addresses of district schools, numbers of teachers, students and classrooms were transferred to digital environment using Arcmap 10.5 GIS package program. Observations, changes, additions and corrections were made before data were analyzed. Due to the fact that the building data obtained from Ödemiş Municipality belongs to 2008, the missing data was completed by using Arcmap program and goggle earth program. In order to determine the effect of the analysis results on the population, the population data of the neighborhoods in Ödemiş city center were used according to the ages. As a result of the analysis, it is observed that there is a important accessibility problem especially in the distance specified in the regulation in kindergartens in the study area. When we look at kindergartens and primary schools, there are problems in the legal distance, if not as much as in kindergartens. In this case, it shows that the number of educational institutions should be increased at the level of primary and kindergarten. Regarding secondary schools, accessibility at the legal distance is good and is often insufficient as you go to the city walls. When the high schools were examined, the accessibility rate was 97%.

Keywords: Geographical Information Systems, Network Analysis, Network, Accessibility, School location

(28132) Tarihi Bilginin Haritalandırılması: Mustafa Kemal Atatürk'ün Hayatı

SERHAT SARI¹, BALCA AĞAÇSAPAN¹, TALHA AKSOY¹, ÖNDER DEMİR², ALPER ÇABUK³

¹ ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

² ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

³ ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

serhatsari@live.com

Günümüz eğitim-öğretim koşullarında öğrencinin derse etkin katılımcı olması gerektiği ve öğrenmenin sınıf içi ile sınırlı olmadığı biliniyor. Öğrencinin öğretim içeriğine etkin katılımcı olarak müdahale etmesi ve gereğinde içeriği yönlendirmesi yapılandırıcı eğitim yaklaşımının da saptadığı bir ihtiyaçtır. Bu düşünce ile Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS)'nin coğrafya, tarih, ülke bilgisi, edebiyat derslerine model geliştirmek suretiyle destek sağlayacağı tartışılabilir bir konudur.

CBS, yeryüzü ile ilgili coğrafi bilgilerin toplanması, saklanması, incelenmesi, bilginin yayılmasını sağlayan yazılım, donanım, personel ve yöntemlerin bir araya toplanarak coğrafi referanslı bilgi gösterimini sağlayan bir araçtır. Bu çalışmada, CBS web uygulaması Story Map (öykü haritası) ile Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamı boyunca tarih açısından önem arz ettiği düşünülen olayların konum bilgileri haritalandırılmıştır. Böylece gerçek coğrafi konum bilgisinden ve medya içeriklerden (sözlü ve görsel kaynak) faydalanılarak coğrafya algısının güçlendirilmesi için bir model geliştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında seçilen Atatürk'ün yaşamı konusu, farklı coğrafi konumlar (Selanik, Çanakkale, Ankara vb.) ve farklı türde içerikler (savaş, diplomasi, reformlar vb.) barındırmasından dolayı yaklaşımın eğitim-öğretim süreçlerinde çeşitli amaçlarla kullanılabilirliğini örnekleyen bir çalışmadır.

Öykü haritası uygulaması bilgilendirici ve özelleşmiş haritalar ile çeşitli hikayeleri görselleştirerek anlatmayı sağlar. Bir hikâye belirli bir konu hakkındaki görüşü etkileyebilir ve farkındalık yaratabilir. Haritalar ise hikâye anlatımının ayrılmaz bir parçasıdır. Öykü haritası, konumsal tabanlı bir hikâye anlatı aracıdır. Dolayısıyla anlatıya daha güçlü bir mekân algısı yaratarak mekansal ilişkileri gösterebilir ve fikirlere görsel çekicilik katabilir. Öykü haritasında konum, görsel ve yazılı bilginin tümü bir arada sunulmaktadır.

Çalışmada kullanılan bilgiler çeşitli kaynaklardan derlenmiştir. Bu kapsamda Atatürk'ün belirli tarihlerde bulunduğu konumlar seçilmiştir. Çalışmanın materyalini, derlenmiş olan bu konumlar ve konumlar ile ilintili yazılı ve görsel kaynaklar oluşturmaktadır. Çalışmanın bir diğer materyali de ESRI firmasının web harita hizmeti öykü haritası uygulamasıdır. Çalışmanın yöntemi ise sözlü ve görsel verilerin konumsal veri ile entegrasyonu sonucu web bazlı sanal haritalanması işlemini barındıran, bilgisayar destekli öğrenmeye dayanan ders etkinliği konusunda bir örnek yaklaşım geliştirilmesidir.

Bu çalışmanın temel amacı, web bazlı haritalama uygulaması kullanılarak öğrencilerin kendi oluşturdukları hikaye haritaları ile anlamlı ve kalıcı öğrenmelerine destek sağlanması için örnek bir uygulama oluşturulmasıdır. Çalışmada hazırlanan harita ile aktarılan bilgi, görsel açıdan akılda kalıcı bir yapıdadır. Buna bağlı olarak öğrencilerin, bilgi ve hafıza ilişkisini daha etkin bir yoldan kurmaları beklenmektedir. Tarih bilgisi interaktif ve sanal bir ortamda haritalandırılmış bir şekilde öğrencilere sunulması sağlanmıştır. Bu çalışmanın, sonraki eğitim süreçlerine ve materyallerine uyarlanması ve harita ile bilgi aktarımının pratikleştirilmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi Bilgi Sistemleri, Harita, Atatürk, Tarih, Öykü Haritası

Mapping Historical Knowledge: Mustafa Kemal Atatürk's Life

It is known that in today's educational conditions, the student should be an active participant and the learning is not limited to the classroom. The need for the student to intervene in the teaching content as an active participant and to direct the content when necessary is a need determined by the constructivist education approach. With this in mind, it is arguable that Geographical Information Systems (GIS) will provide support by developing models for geography, history, country knowledge and literature courses.

GIS is a means of collecting, storing, analyzing and disseminating the geographic information about the earth, providing information, geo-referenced information by gathering software, hardware, personnel and methods. In this study, GIS web applications Story Map with the Republic of Turkey's founder, Mustafa Kemal Atatürk, the location information of the incident, considered important in terms of life throughout history has been mapped. Thus, a model was developed to strengthen the perception of geography by making use of real geographic location information and media contents (verbal and visual sources). The subject of Atatürk's life chosen in this study is a study that illustrates that the approach can be used for various purposes in education-teaching processes since it contains different geographical locations (Thessaloniki, Çanakkale, Ankara etc.) and different types of content (war, diplomacy, reforms, etc.).

Story map application provides informative and specialized maps to tell various stories by visualizing. A story can affect the view of a particular topic and create awareness. Maps are an integral part of storytelling. Story map is a spatial-based storytelling tool. Therefore, by creating a stronger perception of space in the narrative, it can show spatial relations and add visual appeal to ideas. Story map location, visual and written information is presented all in one.

The information used in the study was compiled from various sources. Within this scope, the locations where Atatürk was on certain dates were chosen. The material of the study consists of written and visual resources related to these compiled locations and positions. Another material of the study is Story Map application of ESRI's web mapping service. The method of the study is to develop an exemplary approach to the course activity based on computer aided learning which includes the process of web-based virtual mapping as a result of integration of verbal and visual data with spatial data.

The main purpose of this study is to create a sample application to provide support for meaningful and permanent learning of the students by using the web-based mapping application. The information conveyed by the map prepared in the study has a visually memorable structure. Accordingly, students are expected to establish the relationship between knowledge and memory more effectively. History information is provided to students in an interactive and virtual environment mapped. It is planned to adapt this study to subsequent training processes and materials and to make the transfer of information practical by map.

Keywords: Geographical Information Systems, Map, Atatürk, History, Story Map

(28148) MEYDANA GELEN ORMAN YANGINLARININ UZAKTAN ALGILAMA VE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ İLE İRDELENMESİ: ÖREN ÖRNEĞİ

MEHTAP ÖZENEN KAVLAK¹, ADEM KURTIPEK¹, SAYE NİHAN ÇABUK¹

¹ ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

mehtapozenen@eskisehir.edu.tr

Hem çevre hem de canlı yaşamı için büyük tehlike arz eden orman yangınları nedeniyle her yıl giderek artan oranlarda bitki örtüsü, toprak ve canlı yaşamı kayıpları yaşanmaktadır. Özellikle diri örtünün kaybedildiği yangınlar nedeniyle birçok yaşam alanı olumsuz etkilenmektedir. Oluşan yangınlar iklim değişikliği ve kuraklık gibi büyük felaketlere de sebebiyet vermektedir.

Orman yangınları aşırı sıcaklar, yıldırımlar gibi doğal etkenlerin yanı sıra ihmal ve dikkatsizlik sonucu insan faktörlü olarak da çıkabilmektedir. Kütahya bölgesi ele alındığında 2005-2009 yılları arasında meydana gelen orman yangınları nedeni ile 99,18 hektar alanın zarar gördüğü – Ören Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde gerçekleştirilen bu çalışmada bir önceki çalışmamızı genişletmek amaçlanmıştır (Özenen Kavlak ve Çabuk, 2019). Bu kapsamda Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü'nden Ören bölgesi için köy bazında temin edilen, 2000-2018 yılları arasında gerçekleşmiş orman yangını bilgileri kullanılan ana kaynaktır. Bu veriler orman yangınının çıktığı tarih, meydana geldiği köy ve yangından etkilenen alanların miktarından oluşmakta olup tam olarak konum bilgisi içermemektedir. Bu nedenle LANDSAT 8 OLI/TIRS ve LANDSAT 4-5 TM uydu görüntüleri ile bu görüntülerin NIR ve SWIR bandları kullanılarak meydana gelmiş yangınların konumlarının tespit edilmesi hedeflenmiştir. Sonrasında ise orman yangınlarının ve bu yangınların sebep olduğu kayıpların daha önceden oluşturulan orman yangını tehlike haritası ile karşılaştırılarak yorumlama yapılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda öncelikle 2000-2018 yılları arasında köy bazında çıkan 23 adet orman yangını uzaktan algılama (UA) yöntemleri ile çeşitli band kombinasyonlarında analiz edilerek tespit edilmeye çalışılmıştır. Ancak LANDSAT uydu görüntülerinin 30 m x 30 m olan çözünürlük değeri meydana gelen orman yangınlarının kapladığı alanın genelinden daha büyük olduğu için olumlu bir sonuç alınamamıştır. Bunun tek istisnası ise Çamdibi mevkiinde 2001 yılında meydana gelen orman yangınıdır. Bu yangında 4 ha'lık alan zarar görmüş ve uzaktan algılama teknikleri sayesinde saptanmıştır. Zarar gören bu alanın ne kadarının hangi tehlike sınıfında yer aldığı coğrafi bilgi sistemleri (CBS) yöntemleri ile tespit edilmiştir. Gerekli karşılaştırmalar ve yorumlamalar yapılarak çalışma tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : CBS, Orman yangını, Ören Orman İşletme Şefliği, UA, Yangın tehlikesi

INVESTIGATION OF FOREST FIRES WITH REMOTE SENSING AND GEOGRAPHICAL INFORMATION SYSTEMS: A CASE STUDY OF THE ÖREN

Due to forest fires, which pose a great danger for both the environment and the living life, there is a growing loss of vegetation, soil and living life every year. Many living areas are adversely affected especially due to fires which causes a great loss of the living cover. Fires also cause major disasters such as climate change and drought. Forest fires may also occur as a result of human neglect and carelessness, as well as natural factors such as extreme temperatures and lightning strikes. Considering the Kütahya region, it has been observed that 99,18 hectares of the area have been damaged due to forest fires that occurred between 2005 and 2009. In this study which is carried out within the boundaries of Kütahya-Ören Forest Management Directorate, the aim was to expand our previous study (Özenen Kavlak and Çabuk, 2019). In this context, the main source for this study is the information obtained from Kütahya Regional Directorate of Forestry on forest fire which took place between 2000-2018 on a village basis in the Ören region. These data consist of the date of the forest fire, the village where it occurred and the number of areas affected by the fire and do not contain exact location information. Therefore, it is aimed to determine the location of fires that occurred using LANDSAT 8 OLI / TIRS and LANDSAT 4-5 TM satellite images and NIR and SWIR bands of these images. Afterward, it was aimed to interpret forest fires and the losses caused by these fires by comparing them with the previously created forest fire hazard map. Within this scope, 23 forest fires, occurred between 2000-2018 on a village basis, were analyzed and tried to be identified in various band combinations by remote sensing (RS) methods. However, since the resolution (30m x 30m) of LANDSAT satellite imagery which is larger than the area covered by forest fires, no positive result could be obtained. The only exception to this is the forest fire in Çamdibi in 2001. In this fire, the area of 4 hectares was damaged and was detected by remote sensing techniques. It is determined by geographic information systems (GIS) methods how much of this damaged area in which hazard class. The study was completed by making the necessary comparisons and interpretations.

Keywords: Fire hazard, Forest fire, GIS, Ören Forest Management Unit, RS

(26383) BİTKİ ÖRTÜSÜNÜN MORFO-KLİMATİK ÖZELLİKLERE GÖRE DEĞİŞİMİNİN CBS VE UA TEKNİKLERİ KULLANILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ: SÜNDİKEN DAĞLARI (ESKİŞEHİR) ÖRNEĞİ

HÜLYA KAYMAK¹

¹ AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

hulyakaymak26@hotmail.com

Uzaktan algılama teknikleri ile geniş sahalarda ve uzun yıllar içerisinde bitki örtüsü varlığı ve değişimi hakkında önemli bilgiler elde edilmektedir. Bitki varlığını ve değişimini göstermede en yaygın olarak kullanılan uzaktan algılama modellerinden birini ise, Normalize Edilmiş Fark Bitki Örtüsü İndeksi (NDVI) oluşturmaktadır. Bu çalışma kapsamında, Eskişehir il sınırları içerisinde yer alan ve doğu-batı doğrultusunda yaklaşık 120 km uzanan Sündiken Dağları'nda bitki örtüsünün yıl içerisindeki dağılışı, sahanın morfo-klimatik özellikleri göz önünde bulundurularak Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Uzaktan Algılama (UA) teknikleri ile incelenmiştir. Bu bağlamda, 2018 yılına ait MODIS uydu görüntüleri (16 günlük periyodlar halinde 23 görüntü) elde edilmiş ve bu görüntülerden yararlanılarak NDVI verileri oluşturulmuştur. Böylece, farklı yamaçlardaki bitki varlığı tüm aylar göz önünde bulundurularak karşılaştırılmıştır. Bitki indeks sonuçları ortaya çıkarılırken sahaya ait çeşitli CBS analizleri (eğim, bakı, yükseklik, engebelilik vb.) uygulanarak bitki varlığı ile jeomorfolojik özellikler arasındaki yakın ilişki araştırılmıştır. Ayrıca, dağın farklı kesimlerinden seçilen istasyonlara ait sıcaklık, yağış, rüzgâr, bağıl nem vb. değerleri ortaya çıkarılarak ve Erinç yağış etkinlik indisi ile Thornthwaite iklim tasnifi kullanılarak iklimik özellikler belirlenmiş ve bu bağlamda iklim-bitki örtüsü arasındaki yakın ilişki vurgulanmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, bitki indeks verilerinin morfo-klimatik özelliklere göre gösterdiği değişimin ortaya konulmasıdır.

NDVI sonuçları dağın farklı yamaçlarında (özellikle de kuzey ve güney yamaçlar), farklı yükselti kademelerinde ve farklı eğim değerlerinde bitki yoğunluğu açısından önemli farklar olduğunu göstermiştir. Buna göre, dağın daha nemli ortamları oluşturan kuzeye bakan yamaçlarında bitki örtüsünün yoğunluğu artmaktadır. Karasal iklim özelliklerinin ve beşerî faaliyetlerin belirgin olduğu güneye bakan yamaçlarda ise bitki yoğunluğunun daha az olduğu tespit edilmiştir. Arazi çalışmaları da NDVI sonuçlarını desteklemektedir. Nitekim yapılan arazi çalışmaları sırasında, kuzeye bakan yamaçlarda orman kapalılığının daha fazla olduğu gözlenmiştir. Ayrıca, kuzeye bakan yamaçlarda çoğunlukla kızılçam (*Pinus brutia*), karaçam (*Pinus nigra*), sarıçam (*Pinus sylvestris*) ağaçlarının; güney yamaçlarda ise daha ziyade meşe (*Quercus sp.*) ve ardıç (*Juniperus sp.*) topluluklarının ön planda olduğu gözlenmiştir. Bunun yanı sıra, dağın yüksek kesimleri (özellikle de 1100 m yükseltilerden itibaren) ile %20-40 eğimli ve daha fazla eğimli yamaçlarda NDVI değerlerinin aylara göre değişim göstermekle beraber genel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Şunu da ifade etmek gerekir ki, 16 günlük periyodlar halinde elde edilen MODIS uydu görüntüleri kullanılarak oluşturulan NDVI verileri, aynı zamanda bitki örtüsünün yıl içerisindeki mevsimlik değişimini net olarak ortaya koymaktadır. Bu açıdan bakıldığında, sahada NDVI değerlerinin en yüksek olduğu dönemi ilkbahar mevsimi oluşturmakta olup özellikle de nisan ayında NDVI değerleri diğer aylara göre yüksektir.

Anahtar Kelimeler : Sündiken Dağları, Eskişehir, Bitki örtüsü, Morfo-klimatik, MODIS, NDVI.

The Evaluation of Vegetation Cover Change According to Morpho-Climatic Properties by Using GIS and RS Techniques: The Sündiken Mountains (Eskişehir) Sample

Remote sensing techniques provide important information about the presence and change of vegetation in large areas and over many years. Normalized Difference Vegetation Index (NDVI) is one of the most commonly used remote sensing models to show vegetation presence and change. Within the scope of this study, yearly vegetation distribution in the Sündiken Mountains which are extending along 120 km in an east-west direction in Eskişehir province, has been examined by using Remote Sensing and Geographic Information System techniques in terms of morphoclimatic properties of the field. In this context, MODIS satellite images for 2018 have been obtained (23 images in periods of 16-days) and NDVI data generated by using these images. Thus, vegetation presence on different slopes was compared, taking into consideration each month in a year. While vegetation index results have been obtaining, the relation between vegetation presence and geomorphological properties investigated by applying various GIS analyzes (slope, aspect, altitude, ruggedness, etc.). Also, climatic properties were determined in respect of the Thornthwaite Climate Classification and Erinc Aridity Index, by considering temperature, precipitation, wind, relative humidity, etc. values that collected from the stations at various levels of the mountain, and in this context, close relationship between climate and vegetation was emphasized. Therefore, this study aims to reveal the change in vegetation index data according to morphoclimatic properties.

NDVI results showed significant differences in vegetation density at different elevation levels, different slope values and different hillsides of the mountain (especially at north and south slopes). Accordingly, the density of vegetation increases on the north-facing slopes of the mountain, which form more humid environments. On the south-facing slopes, where terrestrial climatic characteristics and human activities are significant, vegetation density is less and field studies support these NDVI results. Hence, during the field studies, it was observed that forest closure was higher on the northern slopes. Also, on the north-facing slopes mostly Calabrian pine (*Pinus brutia*), black pine (*Pinus nigra*), scots pine (*Pinus sylvestris*) trees, however, on the southern slopes, mostly oak (*Quercus sp.*) and juniper (*Juniperus sp.*) trees are observed. Besides, although NDVI values vary according to months, they are generally were found to be higher in the higher elevation levels of the mountain (especially above 1100 m) and in hillsides where the slope is between 20% and 40% or above. It should be noted that NDVI data generated using MODIS satellite images obtained in 16-day periods also clearly reveals the seasonal variation of vegetation during the year. From this point of view, spring season constitutes the highest NDVI values of the field and especially in April NDVI values are higher than the other months.

Keywords: Sündiken Mountains, Eskişehir, Vegetation cover, Morphoclimatic, MODIS, NDVI.

(26691) Geçmişten Günümüze Tekirdağ Şehrsel Alanının Tarihsel Gelişimi

MEHMET ÖZDEŞ¹

¹ TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

mozdes@nku.edu.tr

Kültürel miras değerlerimizin en klasik örneklerinden birisi olan Tekirdağ şehri, tarihin ilk dönemlerinden itibaren bereketli topraklarıyla toplumların dikkatini çekmiş ve birçok medeniyete beşiklik etmiş özel bir coğrafyada bulunur. Tarihi süreçte Traklar, Bizanslılar, Osmanlılar ve nihayet Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırları içinde kalan şehir, İstanbul gibi önemli bir merkezin Balkanlara açılan kapısı, Balkanlar içinse İstanbul'dan önceki son durağı olarak görülmüştür. Coğrafi konumun sağladığı bu avantaj şehrsel alanın gerek kara gerekse deniz ticareti açısından tarih boyunca canlılığını korumasını da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle Tekirdağ şehrinin günümüzdeki kültürel, sosyal ve ekonomik özelliklerini tam anlamıyla kavrayabilmek ve buna göre geleceğe yönelik planlama yapmak için uzak ve yakın dönem iskân tarihinin doğru bir şekilde tahlil etmek oldukça önemlidir. Bu çalışmada, Tekirdağ şehrinin kuruluşundan günümüze kadar olan tarihsel süreçte geçirdiği mekânsal değişikliklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Tarihi kaynaklardan derlenen bilgiler, haritalar ve hava fotoğraflarından yararlanarak yapılan analizlerle şekillendirilen çalışmada şehrsel alana ait mekânsal değişiklikler Arazi Değişim Modellemesi (TerrSet - Land Change Modeler) yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Daha sonra Arc Map (10.5 sürümü) kullanılarak alan geometrisi hesaplanmış ve yoğunluk analizi yapılarak şehrsel alanın gelişme yönleri tespit edilmiştir. Çalışmada kullanılan hava fotoğrafları ve uydu görüntüleri sırasıyla 1907, 1939, 1954, 1968, 1973, 1986, 1990 (Landsat 5), 2000 (Landsat 7), 2010 (Landsat 5), 2017 (Landsat 8), 2019 (Landsat 8) tarihli dir. Çalışma sonucunda ilk aşamada kale-liman tipinde kurulan ve bir yamaç boyunca konumlanan Tekirdağ şehrsel alanının, Cumhuriyet Dönemi ile birlikte nüfus artışına bağlı olarak kıyı çizgisine paralel bir şekilde hızla büyümeye başladığı anlaşılmaktadır. Kuruluşundan günümüze sürekli büyüme ivmesinin izlendiği şehrsel alanda son asırlık süreçte mekânsal genişlemenin yıllık artış oranı yıllık %0,22'dir. Öte yandan, şehrin gelişim süreci 1997 sonrası olarak değerlendirildiğinde mekânsal genişlemenin yaklaşık olarak yıllık %0,95 olduğu görülmüştür. Bunun temel nedenleri arasında son 20 yıllık süreçte inşaat sektöründeki ivme, İstanbul nüfusundaki artışın etkisi, kırsal kesimlerden şehre doğru göçün artışı ve şehirde üniversitenin kurulması yer alır. Son asırda şehrsel alanın daha çok kıyı boyunca ilerlemesi, kıyı ekosistemini etkilediği gibi aynı zamanda yerleşmeye uygun olmayan kıyı dolgu sahaların imara açılmasına da sebep olmuştur. Günümüze kadar İstanbul yönünde büyümenin izlendiği şehirde, son yıllarda Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nin kurulması ile şehrsel gelişimin şehrin doğu yönüne, Tekirdağ Şehir Hastanesi'nin inşası etkisiyle de kuzey yönüne doğru yöneldiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Hava Fotoğrafı, Land Change Modeler, Tarihi ve Kültürel Coğrafya, Tekirdağ, Trakya Yarımadası

Historical Development of Tekirdağ Urban Area from Past to Present

One of the most classic examples of our cultural heritage, the city of Tekirdağ has been located in a special geography that has attracted the attention of societies with its fertile soil and cradled many civilizations since the ancient periods of history. In the historical process, the city was belonging to the Thracians, Byzantines, Ottomans and finally the Republic of Turkey. It is an important gateway to Istanbul for Balkans and the last stop before entering the Balkans from Istanbul. This advantage provided by the geographical location has brought the urban area to maintain its vitality throughout history both in terms of land and maritime trades. Thus, it is very important to analyze the distant and recent settlement history accurately in order to fully comprehend the cultural, social and economic features of Tekirdağ today and to plan accordingly. In the current study, it is aimed to investigate the spatial changes of the city of Tekirdağ from its foundation to the present. Spatial changes of the urban area were analyzed using Land Change Modeler (TerrSet). Then, Arc Map (version 10.5) was used to calculate the area geometry and density analysis to determine the direction of development of the urban area. Aerial photographs and satellite images used in the study are dated 1907, 1939, 1954, 1968, 1973, 1986, 1990 (Landsat 5), 2000 (Landsat 7), 2010 (Landsat 5), 2017 (Landsat 8), 2019 (Landsat 8), respectively. As a result of the study, it is understood that Tekirdağ urban area, which was established as a fortress-port type and located along a slope, started to grow rapidly in parallel with the coastal line due to the population increase in the Republic Period. In the urban area where continuous growth has been observed since its establishment, the annual increase rate of spatial expansion in the last century has been 0.22%. On the other hand, when the development process of the city is evaluated after 1997, it is observed that the spatial expansion is approximately 0.95% per year. The main reasons for this are the acceleration in the construction sector in the last 20 years, the impact of the increase in the population of Istanbul, the increase of migration from rural areas to the city and the establishment of a university in the city. In the last century, the development of the urban area along the coast affected not only the coastal ecosystem but also led to the development of coastal landfills which were not suitable for settlement. It has been observed that in the city where the growth in the direction of Istanbul has been observed until today, with the establishment of Tekirdağ Namık Kemal University in recent years, urban development has been directed towards the east of the city and towards the north due to the construction of Tekirdağ City Hospital.

Keywords: Aerial Photographs, Land Change Modeler, Historical and Cultural Geography, Tekirdağ, Thrace Peninsula.

(26706) OTLAKLARDA KLOROFİL İÇERİĞİ TAHMİNİNDE HİPERSPEKTRAL VEJETASYON İNDEKSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

AHMET KARAKOÇ¹, MURAT KARABULUT¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

ahmetkarakoc@gmail.com

Vejetasyonun klorofil özellikleri fotosentetik üretimle ve dolayısıyla da bitkinin ne kadar sağlıklı olduğu ile yakından ilişkilidir. Ayrıca yapraktaki nitrojenin büyük çoğunluğu klorofille birlikte bulunduğundan vejetasyondaki klorofil konsantrasyonu bitkilerin besin durumu ile ilgili de dolaylı bilgiler verir. Otlaklardaki klorofil miktarının belirlenebilmesi için birçok yöntem bulunmakla birlikte bu yöntemlerin her birinin avantaj ve dezavantajları vardır. Örneğin; aseton ve sodyum bikarbonat kullanılarak yaprak düzeyindeki klorofil ölçümlerini kanopi düzeyine, oradan da peyzaj düzeyine ölçeklendirmek mümkündür. Bu tür analizler yüksek doğrulukta sonuçlar üretmesine karşın maliyetlidir ve uzun laboratuvar çalışmaları gerektirir. Lazerli klorofilmetreler ise göreceli klorofil miktarını hem yaprak hem de kanopi düzeyinde hızlı bir şekilde ölçerek önemli bir avantaj sağlar. Buna karşın mutlak klorofili ölçmediği gibi peyzaj ölçeğinde ölçümler yapmak için yetersiz kalır. Bu bakımdan literatürde uzaktan algılama verileri kullanılarak peyzaj düzeyinde klorofil tahminleri üretme konusunda önemli bir çaba vardır. Bu çabalardaki temel hedef klorofil miktarı ile bitkilerin spektral davranışı arasındaki ilişkilerin modellenmesidir. Bu çalışmanın amacı hiperspektral vejetasyon indekslerinin otlaklardaki klorofil içeriğini tahmin edebilme potansiyellerinin değerlendirilmesidir.

Farklı yükselti basamaklarında farklı ekolojik koşulların ortaya çıkıyor olması otlaklardaki vejetasyonun biyofiziksel ve biyokimyasal yapıları üzerinde etkilidir. Bu nedenle ~500 m, ~1200 m ve ~1400 m olmak üzere 3 farklı alandan (Kahramanmaraş) çalışma sahası seçilmiştir. Her bir test noktasına 50X50 cm'lik kaudratlar yerleştirilmiş ve tüm ölçümler bu kaudratlar içerisinde yapılmıştır. Veri toplama sürecinin ilk aşaması belirlenen kaudratlarda kanopi düzeyinde klorofil ölçümlerinin yapılmasıdır. Bu ölçümler Fieldsout CM 1000 (Spectrum Technologies, Inc., Plainfield, USA) marka lazerli klorofilmetre kullanılarak yapılmıştır. Sonraki aşama belirlenen test alanlarından spektral imzaların toplanması aşamasıdır. Bu amaçla ASD FieldSpec® marka el tipi (HandHeld) spektrometre kullanılmıştır. Cihazın spektral ranjı 325-1075 nm arasındadır ve 1 nm aralıklarla ölçüm yapma kapasitesine sahiptir. Böylece her ölçümde 751 bantta veri toplanmıştır.

Arazi çalışmaları ile elde edilen spektral verilerden oranlama temelli vejetasyon indeksleri oluşturulmuş ve bu indekslerin klorofil içeriği tahminlerindeki performansları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda literatürde en sık kullanılan 59 indeks üzerinden analiz yapılmıştır. Yüksek ilişkiye sahip olduğu belirlenen indekslerin klorofil içeriği tahminindeki performanslarını değerlendirmek için regresyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular, en düşük klorofil içeriğine sahip vejetasyon karakterinin Alan 1'de (~500 m) ortaya çıktığını göstermiştir. Nitekim kimi örneklerde yansıma eğrisi %20'lere kadar çıkmakla beraber mükemmel düzeyde yutulmanın gerçekleştiği örnekler de vardır. Bu durum sahadaki vejetasyon karakterinin oldukça heterojen olduğunun bir göstergesidir. Alan 3'te (~1400 m) ise örneklerin kırmızı dalga boyunu belirgin bir yutma davranış sergilediği ve sahadaki vejetasyonu karakterinin homojen olmasından dolayı örnekler arasında çok fazla farkın olmadığı söylenebilir. Çalışmada kullanılan 59 vejetasyon indeksi içerisinde bazılarının klorofil miktarında meydana gelen varyasyonlarda oldukça yüksek bir açıklama gücüne ulaşması bu indekslerle kurulan modellerin başarılı sonuçlar üreteceğini göstermektedir. Buna karşın bazı indekslerin ise klorofil tahmininde istatistiksel açıdan anlamlı sonuçlar üretmemişleridir. Başka bir anlatımla vejetasyon indekslerinin önemli bir bölümü klorofil tahmini için kullanışlı sonuçlar üretememektedir.

Anahtar Kelimeler : Hiperspektral uzaktan algılama, Vejetasyon indeksleri, Klorofil içeriği, Otlaklar.

EVALUATION OF HYPERSPECTRAL VEGETATION INDICES FOR ESTIMATION OF CHLOROPHYLL CONTENT IN GRASSLANDS

Chlorophyll properties of vegetation are closely related to photosynthetic production and health status of plants. Furthermore, since the majority of the nitrogen in the leaf is exist with chlorophyll, the concentration of chlorophyll in the vegetation gives indirect information about the nutritional status of the plants. While there are many methods for determining the amount of chlorophyll in grasslands, each of these methods has advantages and disadvantages. For example; It is possible to scale chlorophyll measurements at leaf level to canopy level and then to landscape level by using acetone and sodium bicarbonate. Although such analyzes produce high accuracy results, they are costly and require long laboratory studies. Laser chlorophyll meters provide an important advantage by rapidly measuring the relative amount of chlorophyll at both leaf and canopy levels. However, it does not measure absolute chlorophyll and is insufficient to make measurements on landscape scale. In this respect, there is an important effort in the literature to produce chlorophyll estimates at landscape level using remote sensing data. The main goal in these efforts is to modeling relationship between chlorophyll content and spectral behavior of plants. The aim of this study was to evaluate the potential of hyperspectral vegetation indices to predict chlorophyll content in grasslands.

The existence of different ecological conditions at different elevation steps has an impact on the biophysical and biochemical structures of vegetation in grasslands. For this reason, the study area was selected from 3 different areas (Kahramanmaraş) as ~ 500 m, ~ 1200 m and ~ 1400 m above from sea level. 50 x 50 cm quadrats were placed at each test point and all measurements were made within these quadrats. The first stage of the data collection process is the determination of chlorophyll measurements at the canopy level in quadrats. Measurements were made using Fieldscout CM 1000 (Spectrum Technologies, Inc., Plainfield, USA) laser chlorophyll meter. The next step is the collection of spectral signatures from the test areas. For this purpose, ASD FieldSpec® HandHeld spectroradiometer was used. The spectral range of the instrument is between 325-1075 nm and is capable of measuring at 1 nm intervals. Thus, data were collected in 751 bands in each measurement.

Ratio-based vegetation indices were calculated from spectral data and their performance in chlorophyll content estimations were evaluated. In this context, 59 indexes were used in the literature. Regression analysis was performed in order to evaluate the performance of indices in predicting chlorophyll content.

Results showed that samples with the lowest chlorophyll content were present in Area 1 (~ 500 m). As a matter of fact, in some samples, the reflection curve goes up to 20%, but there are also samples where very strong absorption occurs. This is an indication that the vegetation character in the field is quite heterogeneous. In Area 3 (~ 1400 m), it can be said that the samples exhibit a significant absorption behavior of the red wavelength and that there is not much difference between the samples due to the homogeneous vegetation character in the field. The fact that some of the 59 vegetation indices used in the study reached a very high explanatory power in the variations occurring in the chlorophyll amount shows that the models established with these indices will produce successful results. However, some indices did not produce statistically significant results in the prediction of chlorophyll. In other words, a significant proportion of vegetation indices do not produce useful results for chlorophyll prediction.

Keywords: Hyperspectral remote sensing, Vegetation indices, Chlorophyll content, Grasslands.

(27210) Building a Geospatial Model in GIS Environment for Automated Retrieval of Satellite-Based Land Surface Temperature

ALİİHSAN ŞEKERTEKİN¹

¹ ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

aliihsan_sekertekin@hotmail.com

Land Surface Temperature (LST) represents the skin temperature of the Earth, and it is one of the crucial parameters that govern surface energy balance, heat fluxes and energy exchanges. LST can be calculated from radiance measurements of meteorological stations which refer to the point-based measurements not the topography on a large scale. Remotely sensed Thermal Infrared (TIR) data make it possible to retrieve and study LST spatially on a large scale even globally. The aim of this study is to create a geospatial model in GIS Environment for automated retrieval of LST using Landsat-8 satellite data. ModelBuilder is the visual programming language of ArcGIS software that enables connecting different steps of algorithms to automate the whole process and in the study, the ModelBuilder was used to build the geospatial model. Landsat 8 satellite data were utilized as satellite imagery and Split Window Algorithm (SWA) was selected as LST retrieval method. Surface Radiation Budget Network (SURFRAD) stations established by National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) Office of the United States are important sources of information about in-situ LST. Therefore, four Landsat 8 data sets were acquired over four SURFRAD stations and simultaneous in-situ LST measurements were utilized for accuracy analyses. Mean Absolute Error (MAE) and Root Mean Square Error (RMSE) were considered as statistical measures to evaluate the accuracies of the results. In order to evaluate the geospatial model four data sets were used and it was observed that the model worked properly to automatically obtain LST images. Considering the LST images, SWA presented good accuracy results with RMSE 2.19 Kelvin and MAE 1.81 K. The obtained results revealed that building a geospatial model for LST retrieval made it easy to process satellite images without implementing complicated algorithm steps one by one. This outcome will encourage the users to work on regional climates and the time series analysis of LST for change detection approaches.

Keywords : Geospatial Model, Land Surface Temperature, SURFRAD, ArcGIS

(27216) Use of Thermal Infrared Remote Sensing in Geothermal Exploration

ALİİHSAN ŞEKERTEKİN¹, NİYAZİ ARSLAN¹

¹ ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

aliihsan_sekertekin@hotmail.com

The primary energy sources used in the world are currently nuclear energy, hydroelectric energy and fossil fuels, including coal, oil and natural gas. Additionally, solar power, wind power, geothermal energy, biogas, and wood energy are among the renewable, sustainable and nature-friendly energy resources, and the use of these energy sources has been increasing day by day since they have fewer effects on regional and global climate change. Many studies have revealed that geothermal energy is reliable, clean and safe. Therefore, its use for power production, heating and cooling is important for the sustainability of the environment. Geothermal activities arise from anomalously high crustal heat flow regions that may be related to the presence of young igneous bodies or hot rocks located deeper in the crust. Early prospecting techniques of the geothermal activities were based on the drilling operations where the thermal activities can be realized on the surface. With the advances in the application of airborne remote sensing techniques, remotely sensed Thermal Infrared (TIR) images have been utilized for geothermal exploration for a long time. The aim of this study is to present the use of thermal infrared remote sensing techniques in Geothermal are exploration considering the previous studies in the literature. Satellite-based Land Surface Temperature (LST) and Radiative heat flux (RHF), which is the radiative heat emitted from the ground, are key parameters in the applications of TIR remote sensing to search for anomalies in surface temperatures that may be associated with geothermal resources. The satellite and sensor systems in TIR remote sensing can be given as Landsat, ASTER, GOES, MODIS, AVHRR, AATSR and SEVIRI. Landsat and ASTER TIR data are commonly used in monitoring the geothermal systems since they have higher spatial resolution compared to the other sensors presented above. Considering the literature, many studies have proved that TIR remote sensing is a unique tool for spatial and quantitative investigations of geothermal activities based on the exploration for new geothermal power resources and monitoring of the existing geothermal systems.

Keywords : Thermal Infrared Remote Sensing, Land surface temperature, Radiative Heat Flux, Geothermal Exploration

(27293) DETERMINING OF CARBON STORAGE USING REMOTE SENSING

MEHMET MISIR ¹, NURAY MISIR ¹, ABDULLAH YILDIZ ¹

¹ *KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*

abdullahyildiz302@gmail.com

Following EU regulation 2018/841 carbon reporting from the LULUCF is required by all EU member states. Within this scope the establishment of a carbon baseline in forests is a prerequisite. Two different approaches are used for determining the amount of carbon stored in forests. In both cases, control points including field sampling necessary to determine the parameters of the different stand. However, these studies are time consuming and costly. The current research addresses this need and focuses on quantifying carbon storage with remote sensing in natural pure and mixed stands in the Trabzon region. The study area is in Arsin Forest Chiefdom which is sub department of Sürmene Forest District in Trabzon Regional Directorate of Forestry. Terrestrial ecosystem based carbon storage is determined with the help of the field sampling data. Relationship between the brightness values obtained from the various bands in LANDSAT-8 OLI satellite image and various vegetation indices are examined. Thus, amount of carbon storage of the study area was estimated with remote sensing.

Keywords : Carbon storage, Forest, LANDSAT-8 OLI, Remote sensing

(28183) The Correlation between Student Specialization in High School and Student Learning Achievement of Basic Remote Sensing Subject in Geography Education Department Universitas Muhammadiyah Surakarta, Indonesia

WAHYU WIDIYATMOKO¹, AYU SEKARTAJI¹, WIWIN HANDIĆIANAWATI¹,
ROBY HERMAWAN¹

¹ *UNIVERSITAS MUHAMMADIYAH SURAKARTA*

ww875@ums.ac.id

The students of geography education department have to vary cognitive skill. The cognitive does not get only from the campus but it is a long process of education. The high school students have to pass the national and local exam if they want to graduate and they can continue their study to university level. The exam that they have to be passed, depending on the specialization that they have chosen in high school. The high school specialization in Indonesia is regulated by the Minister of Education and Culture Regulation number 64 of 2014. The specialization is divided into three groups, they are mathematics-natural science, social science, and religion. This research only focuses on mathematics-natural science and social science. The mathematics-natural science students have to pass the exam of physics, chemistry, and biology subject. The social science students have to pass the exam of geography, sociology, and economics subject. Indonesian language, English, and math have to be passed both by mathematics-natural science and social science student. The geography education department of Universitas Muhammadiyah Surakarta accepts the student both from mathematics-natural science and social science. The students from mathematics-natural science have different cognitive skill with the students from social science. The student from mathematics-natural science specialization have better systematic thinking skill and the students from social science specialization have better sense skill to look around phenomena surrounding them. This difference student characteristics become the reason why the researcher wants to know the correlation between student specialization in high school and student achievement on basic remote sensing subject in the university.

The research used student's mid and final semester exam score on basic remote sensing subject as independent variable. The student specialization, total score, and subject score of national exam in the high school are also used as dependent variable. The research tried to reveal the correlation between the variables that were used in the research by using statistics. The statistics that were used to analyze the data were independent t-test analysis and regression analysis. The population of the research was all student of the geography education department that passed the basic remote sensing subject in the third semester. The students that accepted in 2015, 2016, and 2017 (210 students) were used as the sample.

The result shows that student specialization contributes to student achievement on basic remote sensing subject. The students from mathematics-natural science have higher score average than the student from social science both in the mid and final exam. The curriculum in high school has to be evaluated because remote sensing material is only given for social science student. The second result shows that there is no correlation between student achievement in basic remote sensing subject and the score of math, geography, and physics of student in high school. These findings show that the cognitive ability in basic remote sensing was got by the students after they graduate from high school. Both the first and second result shows that the remote sensing curricula in the high school have to be evaluated to make the students more interest in basic remote sensing, generally to increase the geography literacy in the high school.

Keywords : student specialization, student achievement, remote sensing subject

(26854) Kilis Yerel Halkının Algısında Suriyeli Sığınmacılar ve Toplumsal Etkileri

MUAZZEZ HARUNOĞULLARI¹, İPEK AGCADAĞ ÇELİK²

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ

muazzez@kilis.edu.tr

Suriye’de 2011 yılında başlayan ve yıllardır devam eden iç savaşla birlikte dünyanın en büyük kitlesel göç hareketlerinden biri yaşanmıştır. Can güvenlikleri ve özgürlükleri tehlikeye giren milyonlarca Suriyeli çareyi öncelikle ülke içinde daha güvenli bölgelere ve daha sonra komşu ülkelere olmak üzere dünyanın dört bir yanına göç etmekte bulmuştur. Türkiye, uyguladığı ‘açık kapı’ politikasının da etkisiyle, sekiz yıl içerisinde dört milyona yakın Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapmıştır. Suriye’ye olan coğrafi yakınlığı, sınır kapısının mevcudiyeti, barınma merkezlerinin varlığı ve Türkiye’nin diğer şehirlerine geçişte tampon bölge olarak görülmesi gibi nedenlerle Kilis, Suriyeli sığınmacıların yoğun olarak tercih ettiği yerlerin başında gelmiştir. Bu küçük sınır şehri, göç ekseninde pek çok değişikliğe maruz kalmıştır. Kilis halkı Suriyeli sığınmacı akınının geçici olduğunu ve yıllar içinde azalacağını düşünmüş ancak düşünülenin aksine geçen yıllarla birlikte Suriyeli nüfusu sürekli artmıştır. Bu çalışmanın amacı, Suriyeli nüfusu sürekli artan ve onlarla birlikte yaşamak durumunda kalan Kilis’in yerli halkının, şehirde yaşayan Suriyeli sığınmacılara yönelik görüş, fikir, algı ve tutumlarının değerlendirilmesidir. Bu çalışma nüfusuna oranla en fazla sayıda Suriyeli sığınmacıyı barındıran, neredeyse kendi nüfusu kadar bir sığınmacıya sorunsuz bir biçimde ev sahipliği yapan ve bu özelliğiyle barış ve kardeşlik şehri olan Kilis’teki yerel halkın, Suriyeli sığınmacı algısını ve sığınmacıların toplumsal etkilerini ortaya koymak açısından önemlidir.

Araştırmanın örneklemini, Kilis şehrinin farklı mahallelerinde yaşayan farklı meslek ve eğitim gruplarındaki yerel halk oluşturmaktadır. Veriler, örneklem grubundan 2019 yılının Ocak ayında toplanmıştır. Çalışmada, veri toplama teknikleri olan yüz yüze anket ve katılımcı gözlem ile veriler elde edilmiştir. Bu noktadan hareketle, geniş kitlelere ulaşmak adına çalışma nicel araştırma modelinde tasarlanmış ve veri toplamak amacıyla yarı-yapılandırılmış soru formları kullanılmıştır. 968 adet kullanılabilir yarı-yapılandırılmış soru formu değerlendirilmeye alınmıştır. Soru formu aracılığıyla Suriyeli sığınmacılarla ilgili ekonomik, sosyo-kültürel, güvenlik, uyum gibi konularda yerel halkın algısı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde ise, SPSS (Statistical Package for Social Sciences) programından faydalanılmıştır.

Araştırmaya katılanların belli bir kısmı çevre kirliliğini, işsizliği, kira fiyatlarındaki yükselişi, ikinci evliliklerdeki artışı, altyapıda ve trafikte yaşanan sıkıntıların sığınmacılardan kaynaklandığını ileri sürmüştür. Ayrıca Suriye’de devam eden iç savaşın kendilerini tedirgin etmesini ve Kilis’in güvenliğini tehdit etmesini, sağlık hizmetlerine erişimde sorun yaşamalarını, kayıt dışı istihdam artışını negatif etkiler; Kilis ekonomisini canlandırdıklarını, inşaat sektöründeki artışta Suriyeli sığınmacıların etkili olmasını, ticari gelirlerin artışına olumlu katkı yapmalarını pozitif etkiler olarak değerlendirmişlerdir.

Araştırma sonucunda, Suriyeli sığınmacıların şehre gelişinden bugüne kadar geçen sürede güvenlikten barınmaya, sağlıktan eğitime, istihdamdan kültürel değişime pek çok konu, geniş bir yelpazede yerli halkın görüşleri doğrultusunda ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Göç, sığınmacı, algı, Suriye, Kilis.

Syrian Refugees in the Perception of Kilis Local People and Their Social Effects

With the civil war that started in 2011 and continued for years in Syria, one of the largest mass migration movements in the world has been experienced. Millions of Syrian refugees whose life security and freedom are at risk have been found a way to emigrate to safer regions within the country and then to neighboring countries. Turkey, applying the 'open door with the effect of' policy has hosted nearly four million Syrian asylum seekers in eight years. Due to its geographical proximity to Syria, the existence of the border crossing, the presence of sheltering centers, to be seen as a buffer zone in transition to other cities in Turkey, Kilis has been one of the most preferred places for Syrian asylum seekers. This small border city has undergone many changes in the axis of migration. The people of Kilis thought that the influx of Syrian asylum seeker. was temporary and would decrease over the years, but contrary to the belief, the Syrian population has increased continuously with the passing years. The aim of this study is to evaluate the views, ideas, perceptions and attitudes of Kilis' indigenous people towards the Syrian asylum seekers living in the city. This study is important in terms of revealing the perception of the Syrian asylum seeker and the social effects of the refugees in Kilis, which is the city of peace and fraternity, which hosts the largest number of Syrian asylum seeker compared to its population, hosts a refugee almost as easily as its own population.

The sample of the study consists of local people from different occupation and education groups living in different neighborhoods of Kilis. Data were collected from the sample group in January 2019. In this study, data were collected through face-to-face survey and participant observation techniques. From this point of view, the study was designed in a quantitative research model and semi-structured questionnaires were used in order to collect data in order to reach a large audience. 968 available semi-structured questionnaires were evaluated. Through the questionnaire, the perception of the local people in terms of economic, socio-cultural, security and integration related to Syrian refugees was tried to be determined. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) program was used in the analysis of the research data.

Some of the participants stated that environmental pollution, unemployment, rise in rent prices, increase in second marriages and infrastructure and traffic problems were caused by asylum seekers. In addition, they considered that the ongoing civil war in Syria has made them uneasy and threatened Kilis' security, had problems in accessing health services, and increased informal employment as a negative effects and Syrian refugees to revive the Kilis economy, to be effective in the increase in the construction sector and to make a positive contribution to the increase of commercial income as positive effects.

As a result of the research, many issues from security to shelter, health to education, employment to cultural change have been tried to be put forward in line with the opinions of local people in a wide range since the arrival of Syrian asylum seekers to the city.

Keywords: Migration, asylum seeker, perception, Syria, Kilis.

(27064) İstanbul'da Yaşayan Göçmenlerin Entegrasyon Algıları ve Memnuniyet Düzeylerinin Ölçülmesi

MUSTAFA KÖSE¹, BÜŞRA TURAN²

¹ AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

² AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

mustafakose@aku.edu.tr

Uluslararası göç olgusu günümüz itibariyle dünya ülkelerinin en önemli konularından birisidir ve bu durum uluslararası nüfus hareketliliğini dünya gündeminin ön sıralarına taşımaktadır. İnsanlar sosyo-ekonomik olarak daha iyi yaşam koşullarına ulaşabilmek ya da güvenli alanlara hayatlarını devam ettirmek amacıyla doğup büyüdükleri mekânları terk ederek başka bölgelere göç etme ihtiyacı duyabilmektedirler. Bu göç hareketleri özellikle küreselleşmeyle birlikte ülke sınırlarını aşarak düzenli ve düzensiz uluslararası nüfus hareketlerine dönüşmüştür. Bu bağlamda, uluslararası göçmenler hem kaynak hem de hedef noktasında toplam nüfusun niteliğinin değişmesine etki etmektedir. Ayrıca, uluslararası göç olgusu hedef bölgelerinde sosyal, ekonomik ve toplumsal koşulların değişmesine zemin hazırlamaktadır. Türkiye bulunduğu konum ve ekonomik durumu itibariyle hem yurtdışına göç veren kaynak ülke hem de yurtdışından göç akımlarına neden olan hedef ülke durumundadır. Bunun yanında, nüfus artışının yüksek olduğu Asya ve Afrika kıtası ülkelerinden sanayileşmiş Avrupa ülkelerine göç edenlerin geçiş güzergâhı konumunda olan transit ülkelerdendir.

Türkiye, 20.yy'ın sonu ve 21.yy'ın başından itibaren Afrika, Asya ve doğu Avrupa ülkelerinden önemli sayıda göçmen kabul eden bir ülke olmuştur. Uluslararası göçmenler yaşadıkları şehirlerde göz ardı edilmeyecek derecede yerel toplumun sosyal niteliklerinde değişime neden olabilmektedir. Bu çalışma uluslararası göçmenlerin niteliklerini, geliş nedenlerini, yer tercihlerini, Türkiye'de kalış sürelerini, yerli toplumla var olan ilişkilerini, çalışma koşullarını, göçle birlikte yaşadıkları problemleri ve yabancı nüfusun entegrasyon algılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç kapsamında Türkiye'de uluslararası göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı kentlerden biri olan İstanbul çalışma sahası olarak belirlenmiştir. İstanbul'un dünyanın önemli metropoliten kentlerinden birisi olması ve tüm ulaşım imkânlarının kolay olması, insanların legal ve illegal yollarla bu şehre göç etmesinde etkili olmuştur. Araştırmada göçmen bireyler ile yarı yapılandırılmış mülakat yapılarak göçmenlerin yaşadıkları mekânlara entegrasyonu ve buldukları çevreye duydukları memnuniyetin ölçülmesi hedeflenmiştir. Araştırma kapsamında rastgele seçilmiş göçmenlerle yüz yüze görüşülerek anket yapılmıştır. Ayrıca, İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü veri tabanı uluslararası göçmen nüfus sorgulamalarından yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, 2000'li yılların başından itibaren 2019'a kadar ikamet izniyle ülkemizde bulunan yabancı göçmenlerin varlığı bazı yıllarda düşmesine rağmen sürekli artış eğiliminde olup 2005 yılında 178.964 olan göçmen sayısı 2019 yılında 998.714'a ulaşmıştır. Bu bağlamda; yoğun göçler, göç eden bireylerin yetersiz sağlık hizmetleri, konut azlığı, gecekondu alanlarında yaşama zorunluluğu ve kültür çatışması gibi sosyal problemlerle karşı karşıya kalmalarına neden olabilmektedir. Ayrıca, farklı ülkelere göç ederek İstanbul'un farklı semtlerinde yaşayan göçmenler yerel toplumdaki etkilenerek kültürel değişimlerin yaşanmasına zemin hazırlamaktadırlar.

Anahtar Kelimeler : Uluslararası Göç, Göçmen Nüfus, Mekânsal Entegrasyon, Memnuniyet Düzeyi, İstanbul Örneği

Measurement of Wellbeing Levels and Integration Perception of Immigrants Living in Istanbul

The phenomenon of international migration is one of the most important issues of the world countries at present and this brings international population mobility to the forefront of the world agenda. People may need to migrate to other regions by leaving their places of birth and growing in order to achieve better socio-economic living conditions or to continue their lives in safe areas. These migration movements, especially with the globalization, have crossed the borders of the country and turned into regular and irregular international population movements. In this context, international migrants influence the change in the quality of the total population at both source and destination locations. In addition, the phenomenon of international migration paves the way for changing social, economic and social conditions in its target regions. Turkey is both the source country that emigrates abroad and the destination country receiving immigration from abroad due to its location and economic situation. In addition, it is one of the transit countries that immigrants migrate from Asian and African countries, which has high population growth, to industrialized European countries. Since the end of the 20th century and the beginning of 21st century, Turkey has been accepted significant number of immigrants from countries that located in Asia, Africa and eastern Europe. International migrants can change the social qualities of the local community, which cannot be ignored in the cities where they live. This study aims to reveals the qualifications of international migrants, reasons of arrival, location preferences, residence time, relations with the local community, working conditions, problems with immigration, and integration perceptions of international migrants. For this purpose, Istanbul, which is one of the cities inhabited by the international migrants in Turkey, has been designated as the study area. The fact that Istanbul is one of the most important metropolitan cities in the world and the ease of transportation has been effective in the migration of people to this city by legal and illegal means. In the research, semi-structured interviews were conducted with immigrant individuals and it was aimed to measure the integration of immigrants into the places they live and their satisfaction with their environment. Within the scope of the research, randomly selected immigrants were interviewed face to face and a questionnaire was conducted. In addition, the database of the General Directorate of Migration Management of the Ministry of Interior has benefited from the international migrant population records. According to the findings, the presence of foreign immigrants in our country with a residence permit from the beginning of 2000s to 2019 has decreased in some years, but the number of immigrants has continuously increased from 178,964 in 2005 to 998,714 in 2019. In this context; intensive migrations may cause migrants to face social problems such as inadequate health care, lack of housing, the necessity of living in slum areas and cultural conflicts. In addition, immigrants who migrate from different countries and live in different districts of Istanbul are affected by the local community and establish a ground for cultural changes.

Keywords: Migration, International Migration, Migrant Population, Spatial Integration, The Case of Istanbul

(27096) SOMALILI GÖÇMENLERİN TÜRKİYE ÜZERİNDE BATI'YA GÖÇ GÜZERGAHLARI

ZEKERIYE BAKAL ALI¹, SELVER ÖZÖZEN KAHRAMAN¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

zekeriyebakaal@gmail.com

Gelişmemiş ülkelerde; iç savaş, bölgesel çatışmalar, ekonomik sorunlar ve asgari yaşam standartlarının kötüye gitmesi insanları göçe zorlamaktadır. Somalililer de zor hayat şartları altında yaşadıkları için komşu ülkeler aracılığı ile üçüncü ülkelere göç etme eğilimi yüksek bir potansiyele sahiptir. Ayrıca kara, hava ve deniz yolu güzergâhı olanaklarından bir ya da birkaçını ekonomik durumlarına göre kullanarak göç etmektedirler. Günümüzde Somaliler Etiyopya, Kenya, Güney Afrika İngiltere, ABD, Kanada, Kuzey Avrupa ülkelerinde büyük ve yaygın diaspora topluluklarına sahiptir. Somali diaspora halkının gönderdiği finansal yardımlar Somali ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Türkiye- Somali ilişkileri Osmanlı İmparatorluğu dönemine uzanan bir geçmişe sahiptir. Tarihten bu yana iki ülke arasındaki ilişkiler ara ara askıya alınsa da günümüze kadar devam etmiş ve gelişmiştir. Somali'de 1979 yılında açılan, ancak yaşanan iç savaş sebebiyle 1991 yılında kapatılan Mogadişu Türk Büyükelçiliği 1 Kasım 2011 tarihinde yeniden açılmıştır. 1 Haziran 2014 tarihinde ise Somaliland'da Hargeysa Başkonsolosluğu faaliyete geçmiştir. Mogadişu Büyükelçiliğinin yeniden açılmasıyla beraber Türkiye'ye ilk göçler başlamıştır.

Son yıllarda Afrika'dan ve özellikle Somali'den Türkiye bağlantılı Avrupa'ya göç hareketleri artmış ve göç yolları çeşitlenmiştir. Türkiye Afrikalı ve Ortadoğu göçmenlerin en rahat gelebildikleri ve Avrupa'ya geçiş yapabildikleri bir ülkedir. Bunun sebebi özellikle güney sınırlarındaki komşu ülkelerde yaşanan savaşlar ve iç çatışmalardan kaynaklı yoğun göç dalgaları olması ve bu göç dalgalarının kontrolü ve takibinin zor olmasıdır.

21. yüzyılda giderek daha karmaşık hale gelen uluslararası göçlere sadece ülkelerarası gelişme ve ücret farklılığına dayanan makro teorilerle açıklamak yetersiz kalmaktadır. Uluslararası göçlerde kaynak ve hedef ülkeler arasındaki göç politikaları, ulaşım maliyeti, legal ve illegal araçlar, kuruluşlar ve güvenlik, göç sürecini ve göçün sürekliliğini etkileyen en önemli faktörlerdir. Geri kalmış ülkelerdeki olumsuz faktörler ülkeyi terk etmek için negatif faktörleri oluşturmakla birlikte hedef ülkelerin seçiminde tek çekici faktörden ziyade göçün maliyeti, vize kolaylıkları ve benzeri süreçler hedef ülkeyi belirlemede en etkili faktörler olarak karşımızda çıkmaktadır. Göç alan ve veren ülkelerdeki yasal ve yasadışı süreçler özellikle gelişmekte olan ülkeleri de önemli bir göçmen çekim merkezi halinde getirmektedir.

Bu kapsamda bu çalışmada Somalili göçmenlerin farklı ülke güzergâhlarını kullanarak Somali'den Türkiye'ye olan göçler üzerinde etkili olan politik süreçler ekonomik faktörler, ulaşım bağlantılarındaki faktörler kültürel yakınlık, yaşam memnuniyeti ve güvenlik faktörlerinin etkileri araştırılmıştır.

Araştırmanın temel olarak üç amacı bulunmaktadır.

Somali'den Türkiye'ye olan göç güzergâhlarının ortaya çıkarmak;

Somalilerin Türkiye'yi tercih nedenlerini araştırmak;

Somalilerin Türkiye'ye göçünde etkili olan aracı faktörleri ortaya koymaktır.

Araştırma kapsamında nitel veri toplama yöntemleri kullanılmış olup, farklı güzergâhları kullanılan 30 farkı Somalili ile araştırmanın amacına uygun olarak derinlemesine görüşme yapılmıştır. Toplanan veriler üzerinden amacımıza uygun değerlendirmeler yapılmış ve göç güzergâhları haritalandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası göç, Transit ülkeler, Türkiye, Somalili göçmenler

THE WESTWARD MIGRATION ROUTE OF SOMALIAN IMMIGRANTS ON TURKEY

In the undeveloped countries, the fact that the civil wars, regional disagreements, economic problems and least life standards are getting worse force people to migrate. Because the Somalian people are living in hard living conditions, they have great potential about migrating another country with the help of other border countries. Besides, they migrate by using only one of the land, air or water transportations based on their economic situations. Today, Somalians have major and spread diaspora communities in some countries like Ethiopia, Kenya, South Africa, England, USA, Canada, North Europe. The assistance that is being sent by the Somali diaspora society, takes an important place in the Somali economy.

The relationships between Turkey and Somali have a great past, which incumbents to the Ottoman Empire. Although the relationships between these two countries occasionally suspended, the relationships have continued and developed until today. The Mogadishu Turkish Embassy which had been opened in 1979 and closed in 1991 because of the civil war, opened again on 1st November 2011. On the 1st June 2014, Hargeisha Embassy also entered into the service to Somaliland. After the Mogadishu Embassy re-opened, the immigrations started again.

In recent years, migrations from Africa, especially from the Somali, to Europe, which is related to Turkey, have increased, and the migrations roads have become varied. Turkey is the most comfortable country that African or Middle Eastern migrant people come and continue to Europe. The reason for this situation is the wars between South border countries and huge migration waves depends on civil wars and the difficulty of controlling or following these migration waves.

It is insufficient to explain international migration that becomes more complex in the 21st century by macro theories that depend on international development and price differences. Resources in international migrations and power policies between aimed countries, transportation price, legal and illegal vehicles, institution and security are the most important factors which impact continuity of the migration. In the undeveloped countries, in order to leave the country by creating negative factors associated within the selection of aimed countries we can see apart from only appealing factor, price of migration, visa conveniences and similar processes as the most effective factors in detecting the aimed country. The legal and illegal processes in the countries that allow immigration or emigration, also make the developing countries the basis of important immigrant centre.

Within this scope effects of politic processes, economic factors, cultural closeness in transportation connections, a satisfaction of living and security factors which are effective upon migrations from Somali to Turkey, the Somalian immigrants by using different country routes, are researched in this study.

There are three goals for this research.

To reveal the route of migration from Somali to Turkey

To research the reasons of why Somalians choose Turkey

To clarify the mediator factors that are effective on Somalians migration to Turkey

During the research, qualitative data collection methods are used, and with the 30 different Somalian, who used different routes, had a stern interview which is suitable for the aim of the research. The assessments that are appropriate to our goal, are done upon the collected data, and the migration routes are mapped.

Keywords: International immigration, Transit countries, Somalian immigrants

(27126) BURSA'NIN İÇ GÖÇ HATLARININ ANOM ANALİZİ İLE İNCELENMESİ (1980-2018)

SELİN BAHÇALI¹, SELVER ÖZÖZEN KAHRAMAN²

² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

selinbahcali@gmail.com

Cumhuriyetin ilanından günümüze iç göçler neticesinde Bursa'nın kendine has bir göç deseni oluşmuştur. Oluşan bu göç deseninde zamansal ve mekânsal farklılıklar olmakla birlikte, belirgin göç hatlarının oluştuğu görülmektedir. Tarihsel seyirde baktığımızda Türkiye'de 1950 sonrasında hız kazanmaya başlayan iç göç olgusu Bursa'da, ilin 1962 yılında ilk organize sanayi bölgesi için pilot bölge olarak seçilmesiyle kendisini göstermeye başlamıştır. Böylece Bursa'da 1962 sonrasında başlayan sanayi atılımının her geçen yıl hız kesmeden gelişmesi ve bu atılımla doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantısı bulunan yeni istihdam alanların oluşması, ilin 1960-1965 yılları arasında ilk büyük iç göç dalgasıyla karşılaşmasına neden olmuştur. Sanayideki bu gelişim, 1966'da ve 1971'de dünyaca ünlü otomotiv fabrikalarının kurulumuyla taçlandırılmıştır. Bursa'da sanayinin gelişimine paralel olarak 1975 yılı itibariyle nüfus, hızlı bir gelişim göstermeye başlamıştır. 1975-1980 döneminde aldığı göç 95 693, verdiği göç ise 36 918'dir. 1980-1990 döneminde aldığı göçler (245 535) ile verdiği göçlere (104 470) bakıldığında önemli bir net göç (131 071) miktarına ulaşıldığı görülmektedir. 1980-1990 dönemi itibariyle ilin sadece göç alan değil aynı zamanda önemli miktarda göç veren bir yapıya ulaştığı görülmektedir. Bu yapı (aldığı göç 180 171, verdiği göç ise 94 846) 1990-2000 döneminde de devam etmektedir. 2007 sonrasında da göçler sürekli artış göstermiştir. 2008-2012 döneminde Bursa'nın aldığı iç göç 364 198 iken verdiği iç göç 280 736 olmuştur. 2013-2017 döneminde yoğunluk daha da artarak ilin aldığı iç göç miktarı 411 065'e, verdiği iç göç 320 046'ya ulaşmıştır. 2018 yılı verilerine bakıldığında ise ilin aldığı (80 940) ve verdiği (80 086) göç miktarı neredeyse eşittir.

Bu çalışmada TÜİK'in illere göre aldığı-verdiği göç ve doğum yerine göre ikamet edilen il verilerinden faydalanılarak, Bursa'da 1980-2018 yılları arasında oluşan göç hatları araştırılmıştır. Elde edilen istatistiki bilgilerden oluşturulan veri setleri kullanılarak, ilin aldığı ve verdiği göçler ANOM Analizi kullanılarak zamansal ve mekânsal olarak incelenmiştir. Böylece ilde zaman içerisinde oluşan göç hatlarının yönleri ortaya konulmuştur.

Doğum yerine göre ikamet edilen il verilerinin analizi sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde; Bursa'ya en yoğun göçlerin Erzurum'dan gerçekleştiği görülmektedir. Erzurum'dan alınan göçler 1985-1990 döneminde Bursa'nın aldığı iç göçlerin toplamının %6,75'i etmektedir ve 1980'den önce başlamıştır. Yine Kars (%6,03), Artvin (%4,82) ve Balıkesir (4,64) illerinden yoğun olarak göç alan Bursa, bu iller ile 1980'den önce göç hatları kurmuştur. 1985-1990 döneminde Kocaeli'ne yönelik göçlerde de kayda değer bir artışın olduğu görülmektedir. Antalya'ya (%2,31) verilen göçler ise 1990 yılı itibariyle önemli bir miktara ulaşmıştır. Buraya kadar belirtilen illerle kurulan hatlar göç miktarı göz önüne alındığında aldığı ya da verdiği göçler üzerine tek yönlü olarak kurulan bir yapıya sahiptir. Ancak Ankara, Balıkesir, Eskişehir, İstanbul ve İzmir 1980 öncesi kurulan göç ilişkileri aldığı ve verdiği göç açısından iki yönlüdür. Her ne kadar bu illerle kurulan hatlarda aldığı ve verdiği göç miktarları arasında önemli farklar görülse de Bursa hatırı sayılır miktarda göç vermekte ve almaktadır. Ayrıca yoğun olarak göç alınan Artvin, Erzurum, Samsun ve Trabzon illerine 2000 yılı sonrasında önemli miktarda göçler de verilmeye başlanmıştır. Böylece bu iller ile kurulan göç hatları zaman içerisinde çift yönlü bir hale gelmiştir. Genel olarak bakıldığında, Bursa özellikle çevresinde yer alan illerle ve sanayi, turizm, ticaret gibi sektörlerde önemli bir ekonomik gelişmişliğe sahip şehirlerle göç hatları kurmuştur. Tek yönlü olarak bakıldığında özellikle Doğu Anadolu ve Karadeniz'den göçler alan Bursa, sanayi ve turizm açısından gelişmiş olan illere göç vermektedir.

Anahtar Kelimeler : ANOM Analizi, Bursa, Göç Hattı, İç Göç,

As a result of internal migration since the proclamation of the Republic, a unique migration pattern has emerged in Bursa. Although there are temporal and spatial differences in this migration pattern, it is seen that there are significant migration lines. When we look at its historical process, the internal migration, which started to gain speed in the 1950s in Turkey, has begun to reveal itself when Bursa was chosen as a pilot area for the first organized industrial zone in 1962. Thus, the uninterrupted development of industrial breakthrough that started in Bursa after 1962, and the creation of new employment areas that are directly or indirectly connected with this breakthrough, caused the province to encounter the first great wave of internal migration between 1960-1965. This development in industry was crowned in 1966 and 1971 by the establishment of world-renowned automotive factories. In parallel with the development of industry in Bursa, the population has started to show a rapid development by year 1975. In the period of 1975-80, the migration Bursa received was 95,693 and the migration it gave was 36,918. When the migrations it received in the period of 1980-1990 (245,535) and the migrations it gave (104,470) are examined, it is seen that a significant net migration (131,071) has been reached. As of 1980-1990, it is seen that the province has reached a structure that not only receives immigrants but also gives a significant amount of migration. This structure (the immigrants it received 180,171, the migration given 84,846) continues in the 1990-2000 period. After 2007, migration has kept on increasing. In the period of 2008-2012, the internal migration Bursa received was 364,198, whereas the internal migration from it was 280,736. In 2013-2017 period, the density increased further and the amount of internal migration received by the province reached 411,065 and the internal migration from it increased to 320,046. When the data of 2018 is considered, the amount of migration received (80,940) and given (80,086) are almost equal.

In this study, immigration lines formed between 1980 and 2018 in Bursa were investigated by making use of the data provided by TSI (Turkish Statistical Institute) according to the data of the received and given migration by province and the place of residence by birth place. Using the data sets which were created from the statistical information obtained, the migrations received and given by the province were analyzed temporally and spatially using ANOM Analysis. Thus, the directions of the migration lines in the province over time was determined.

According to the findings obtained as a result of the analysis of the data of city of residence by birth place, the most intensive migrations to Bursa were from Erzurum. Migrations from Erzurum amounted to 6.75% of the total internal migration that Bursa received during the period 1985-1990 and started before 1980. Bursa, which received intensive migration from Kars (6,03%), Artvin (4,82%) and Balıkesir (4,64%) provinces, established migration lines with these provinces before 1980. It is observed that there was a significant increase in migrations to Kocaeli in 1985-1990 period. The migration to Antalya (2,31%) has reached a significant amount as of 1990. The lines established with the provinces mentioned so far have a unidirectional structure based on the migrations they receive or give when the amount of migration is taken into consideration. However, the migration relations established before Ankara, Balıkesir, Eskişehir, İstanbul and İzmir before 1980 are two-way in terms of the migration they receive and give. Although significant differences are observed between the amount of migration received and given in the lines established with these provinces, Bursa gives and receives considerable immigration. In addition, as of 2000 significant migrations were started to be given to the provinces of Artvin, Erzurum, Samsun and Trabzon, which gave intensive migration before. Thus, the migration lines established with these provinces became bi-directional over time. All in all, Bursa has established migration lines especially with the neighboring provinces and the cities with significant economic development in sectors such as industry, tourism and trade. Unilaterally, Bursa, which receives migrations especially from Eastern Anatolia and Black Sea, emigrates to the provinces that are developed in terms of industry and tourism.

(27143) Türkiye’de Göçmen Çocukların Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

GÜLSÜN ŞAHAN¹

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ

gulsunsahan@hotmail.com

Dünyanın pek çok yerinde sürmekte olan savaşlar insanları doğdukları ülkelerden çok uzak ülkeler göç etmeye zorlamaktadır. Savaş ve göçler en fazla çocuk ve kadınlara zarar vermektedir. Zor şartlar altında başka ülkelere giden göçmenler gittikleri ülkelerde de bu insanların yaşam hakkını korumaya çalışmaktadır. Çocuk hakları sözleşmesine bakıldığında ilk maddeler arasında taraf devletler, burada yer alan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt edecekleri yer almaktadır. Anayasada da kişilerin hak ve hürriyetleri güvence altına alınmıştır. 2011 yılında başlayan Suriye savaşında yaklaşık 3.600. 000 kişi Türkiye’ye göç etmiştir. Bu kişilerin %46,23’ü 0-18 yaş arasındadır. Bu çocuk ve gençlerin hızlı bir şekilde eğitim almalarına çalışılmaktadır. Suriye’den gelen göçmenler ilk aşamada dil sorunu ile karşılaşmaktadır. Dil öğrenerek eğitim alan göçmenler hızlı bir şekilde geldikleri ülkeye uyum sağlamaya başlayacaktır. 1960 yıllarda Türkiye’den Almanya’ya 4 milyon civarında insan çalışmak için göç etmiştir. Almanya 50 yıldır göçmenler ve uyum sorunları konusunda birçok olumlu sonuç elde etmiştir. Erken yaşta okul öncesi kurumlarda Almanca öğrenen çocuklar Alman Eğitim Sistemine adapte olarak ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitimi alıp hayata atılmaktadır. Ancak başarısız olan öğrenciler incelendiğinde Almanca ve Türkçe’ye tam hakim olmayanların eğitimde başarısız oldukları görülmektedir. Alman Eğitim Sisteminde başarılı olan çocukların öncelikle Almanca’ya hakim olduğu, dil alt yapılarının sağlam olduğu görülmektedir. Başarılı çocukların 4. Sınıftan itibaren yönlendirildikleri okullarda da başarılı oldukları söylenebilir. Türkiye’ye gelen Suriyeli göçmenlerin ilk olarak hızlı bir şekilde Türkçe öğrenmeleri için önlem alınmalıdır. Almanya’nın göçmenler konusunda yaptığı çalışmalar Suriyeliler için örnek alınıp dil becerisinin geliştirilmesine yönelik uygulamalar yapılırsa sorunların hızlı bir şekilde çözüme kavuşacağı söylenebilir. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de bulunan Suriyeli çocukların eğitimi ve karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Bu çalışma literatür tarama ile yapılmış olup doküman analizi yönteminden yararlanılarak konu ile ilgili çalışmalar incelenerek çalışma tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Göçmen çocuklar, mülteciler, okul, Suriyeli çocuklar

Immigrant Children's Educational Problems and Solutions in Turkey

The ones that are going on in many parts of the world are from the countries where they were born in warriors. War and migration are damaging too many children and women. Migrants who go to other countries under difficult conditions are trying to protect their lifestyle rights as they go. In view of the Convention on the Rights of the Child, the States Parties to which the first constituent components exist, those who have the rights here, where they have their own parents or legal guardian, their color, sex, language, political or origin, room, disability, birth and other The statuses recognize and commit to the room without any distinction there. In the constitution, the rights and freedoms of the Syrian war in 2011, approximately 3,600. 000 people to flee to Turkey. In this world, 46.23% are between the ages of 0-18. These children and young people are trying to get education quickly. Migrants from Syria face the language problem in the first stage. Immigrants who receive language training will quickly adapt to the country of origin. In 1960, leaders from Turkey to Germany Germany for about 50 years and compatibility immigrants to obtain positive results. Children learning German at an early age in pre-school institutions were trained and adapted to the German Education System to develop their interests and talents. However, you are unsuccessful in the education of those who are not fully mastered. One of the successes of the German Education System was dominated by German language and it was seen that the language infrastructure was intact. It can be said that they were successful in the schools they were directed after 4th grade. How to get to quickly learn Turkish first Syrian immigrants coming from Turkey. Understanding Germany through a method for immigrants If Syrians need to be exemplary and develop language skills, it can be said that problems can be solved quickly. The aim of this study was found in Turkey Education of Syrian children and the problems encountered and solution proposals. This study was conducted with literature review and document analysis method was used to study the related studies.

Keywords: Immigrant children, refugees, school, Syrian children

(27318) TÜRKİYE’DEKİ İÇ GÖÇ SORUNSALINDA YÖNETİMSİZLİK PROBLEMİ: HATAY ÖRNEĞİ (Amik Ovası ve Çevresi)

MÜRŞİDE COŞKUN ¹, BAYRAM ÇETİN ¹

¹ BURSA

bayramcetin@msn.com

Eldeki çalışmada Türkiye’de iç göç sorunsalında gözlenen yönetim eksikliklerinin, Hatay’a (Amik Ovası ve Çevresine) yönelik göçler özelinde tespiti hedeflenmiştir. Özellikle iskân yoluyla gerçekleşen göçler ile serbest göçlerde tespit edilen *kurgusal yetersizlik* ve *eksik yönlendirme, göç ve adaptasyon (ekonomik-kültürel) sürecinin takibinde yaşanan kesintiler, göç kayıtlarının yetersizliği* gibi göç yönetimine dair eksikliklere bağlı ortaya çıkan sorunlara farkındalık oluşturma amacı güdülmüştür.

Mevcut çalışma yüksek lisans tezi olarak hazırlanan ‘1940’tan Günümüze Hatay’a Göç Eden Topluluklarda Kültürel Adaptasyon Süreci ve Mekân Aidiyeti (Amik Ovası ve Çevresi), adlı çalışmadan elde edilen bulgular çerçevesinde şekillendirilmiştir.

Araştırma konusunu teşkil eden saha, Amik Ovası ve çevresine tekabül eden idari olarak Hatay ilinin Antakya, Hassa, Kırıkhan ve Reyhanlı ilçe sınırları içerisinde kalan büyük oranda göçlerle şekillenmiş 8 yerleşme birimini kapsamaktadır. Araştırma bu yerleşmelere göçle yerleşen, aynı zamanda topluluk oluşturabilecek sayı, bilinç ve ilişkiler ağına sahip nüfus üzerinden yürütülmüştür.

Çalışmada kullanılan verilerin önemli bölümünü sahaya dair gözlemler ile topluluklarla yapılan derinlemesine görüşmelerden elde edilen birincil veriler oluşturmuştur. Ancak incelenen göçlerin büyük bölümü iskân çerçevesinde cereyan etmiş olması nedeniyle, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İl Afet Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Arşivleri ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Hatay İl Müdürlüğü gibi kurumlara ait ikincil veriler de doküman analizi yoluyla yoğun olarak kullanılmıştır.

Toplulukların mekândaki uyum ve kalıcılığına yönelik, kültürel adaptasyon ve mekân aidiyetlerine ilişkin birincil veriler, nitel çerçevede sahada yaklaşık 2 yıl süren gözlem ve etnografik metotla elde edilmiştir. Bu bağlamda 130 kişiden oluşan örneklem, yukarıda tanımlanan topluluklar içerisinde amaçsal, tabakalı, ve kartopu yöntemleri kullanılarak karma bir şekilde belirlenmiştir.

Sahada göç yönetim eksikliğiyle ilişkili çok sayıda kronikleşmiş problem tespit edilmiştir. Bunları; *göçmenlere verilen tarım alanlarının kötü ve verimsiz kullanımı, konutların yetersizliği ve uyumsuzluğundan duyulan tatminsizlik, sosyo-kültürel entegrasyon sorunları* ile kümülatif bir sonuç olarak *mekan aidiyetinde sıkıntı çeken göçmenlerde yönü belli olmayan göç eğilimlerinin artması*, gibi başlıklarla ifade etmek mümkündür.

Göç sonrası mekân aidiyeti ve kültürel adaptasyona yönelik elde edilen sonuçların göç politikalarının başarısının sınanması konusunda yapılacak analizlerde birer değişken olarak kullanılabilmesi kanaatindeyiz. Nihayetinde Türkiye gibi iç göçlere dair çeşitli sorunların yaşandığı bir ülkede göç yönetimi kavramının sadece uluslararası boyutta ele alınarak sınırlandırılması söz konusu olamaz. Göç yönetimi kavramı ve uygulamalarının iç göçleri de kapayacak şekilde genişletilmesinin, daha bilimsel bir yaklaşım ve işlevsel olacağı kanaatini taşımaktayız.

Anahtar Kelimeler : Göç Yönetimi, İç Göçler, Kültürel Adaptasyon, Mekân Aidiyeti, Hatay

Mismanagement of The Internal Migration in Turkey The Hatay Example (Amik Plain and Surroundings)

The purpose of the current study is to identify the management deficiencies observed in the internal migration problem in Turkey, particularly in the migrations to Hatay (Amik Plain and its surroundings). The aim is actually to raise awareness of the problems related to the migration management problems such as *the inadequacy in planning and lack of orientation, interruptions that occur in the follow-up of migration and adaptation (economic-cultural) process and inadequacies in migration records* that were identified in free migrations and those that have occurred due to housing.

The present study was set out based on the findings from the study entitled “Cultural Adaptation Process and Spatial Belonging (Amik Plain and Surroundings) in Communities Migrated to Hatay since 1940”, which was prepared as a master thesis.

The area as the main focus of this study comprises 8 settlements formed largely by migrations and located administratively within the borders of Antakya, Hassa, Kırıkhan and Reyhanlı districts of Hatay province, which remain within the Amik Plain and its surroundings. The study was conducted on the population that migrated to these settlements but also had a number, consciousness and network of relationships that could form a community

The majority of the data used in the study consisted of the primary data obtained from field observations and in-depth interviews with communities. However, because most of the migration studies took place due to housing, secondary data obtained from the institutions such as the Provincial Directorate of Environment and Urban Planning, the Provincial Directorate of Disasters, The State Archives of the Prime Ministry and the Hatay Provincial Directorate of Turkish Statistics Institute (TSI) were also used extensively through document analysis.

The primary data regarding cultural adaptation and spatial belonging for the harmony and permanence of the communities in the space were obtained qualitatively through observations and ethnographic method lasting approximately 2 years in the field. In this context, a sample of 130 people from the communities described above was determined by using purposeful, stratified, and snowball sampling methods.

Numerous chronic problems associated with lack of immigration management have been identified in the field. These can be categorized as *the poor and inefficient use of agricultural land given to immigrants, dissatisfaction with the inadequacy and incompatibility of housing, socio-cultural integration problems* and, as a cumulative effect, *increasing and disoriented immigration tendencies among immigrants who suffer from inadequate spatial belonging*

We believe that the results obtained for post-migration spatial belonging and cultural adaptation can be used as variables in the analysis to be made on testing the success of migration policies. Afterall, in a country like Turkey, where there exist various problems related to domestic migration, the concept of migration management cannot be limited only to the international level. We are of the opinion that expanding the concept and practices of migration management to cover internal migration will be a more scientific approach and functional.

Keywords: Migration Management, Internal Migration, Cultural Adaptation, Spatial Belonging, Hatay

(27809) KENTTEN-KIRA GÖÇ: İZMİR-URLA ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN BİR İNCELEME

AYŞE İMRE ÖZGEN¹, İLKNUR TÜRKSEVEN DOĞRUSOY¹

¹ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

imreozgen@gmail.com

Göç konusunda yapılan çalışmalara bakıldığında, kırsal göç ile ilgili çok sayıda araştırma olmasına rağmen kentten-kıra göç konusundaki çalışmaların sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Oysaki günümüz şartlarında, kent merkezlerinin çevrelerindeki kırsal alanlardaki nüfus artışı yadsınamaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada “Kentlileri kentten kırsala yönlendiren etmenler nelerdir?” ana araştırma sorusu kapsamında, Everett Lee’nin *itme-çekme kuramı* bağlamında kentten itici ve kırsalın çekici faktörlerini fiziksel, sosyal ve ekonomik olmak üzere üç ana başlıkta ortaya koymak ve kentten-kıra göçün nedenlerini bulmak amaçlanmaktadır. Kentten-kıra göç ile ilgili az sayıdaki araştırmaya katkı sağlama çabası bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Çalışmada kullanılan yöntem olarak alan araştırması seçilmiştir. Öncelikle kuramsal arka planı açıklamak adına derinlemesine bir literatür taraması yapılmıştır. Alan araştırmasına geçildiğinde, İzmir’in kırsal bölgelerinden olup özellikle son yıllarda kentten yoğun göç alan Urla yerleşimi, çalışmanın araştırma amaçlarına uygun çalışma alanı olarak tipik örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve ulaşılabilenler arasından amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş, kent merkezlerinden Urla’ya göç etmiş olan katılımcıların kent merkezi ve Urla ile ilgili çevresel algıları ve göç etme nedenleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Veri toplamak amacıyla, seçilen örnekleme kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme formu doğrultusunda anket çalışması yapılmıştır. Anket, önceki bölümde detaylı olarak incelenen kuramsal arka plandan yapılan çıkarımlar doğrultusundaki sorularla şekillenmiştir. Toplanan tüm veriler üzerinde frekans ve içerik analizi yöntemi uygulanarak araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve sonuçlar tartışılmıştır.

Alan çalışması sonucunda ulaşılan bulgulara bakıldığında, anketler aracılığıyla elde edilen bilgilere göre kentlerde en itici bulunan faktörler kaotiklik, güvensiz ve huzursuzluk olarak ortaya çıkmaktadır. Buna çözüm arayışına çıkıldığında ise kent merkezlerinden uzaklaşmak ve daha çekici bulunan kırsal alanlara doğru göç etmek gittikçe daha sık karşılaşılan bir durum olmaktadır. İzmir’in yakınındaki bir kırsal alan olarak Urla, özellikle son 5 yıldır aldığı net göç artışıyla, kentten-kıra göç için uygun ve tercih edilen bir yer olarak görülmektedir. Anket çalışması verilerinde Urla’nın en önemli çekici faktörlerinin %100 oranla doğa, yeşil alan ve çevre sakinliği olarak, %94.2 oranla ise hava kalitesi, yapılaşma kalitesi, güvenlik ve huzur olarak belirtildiği görülmektedir. Bunların yanı sıra kent merkezlerinin çekici yanı olarak görülen teknik ve sosyal donatılara ulaşımı kolay olan bir mesafede bulunması, katılımcıların kent merkezi ziyaretlerinin %70.5 oranla “sıklıkla/haftada 1-2 kere” olarak belirttiği de göz önüne alındığında, Urla’nın tercih edilmesindeki bir diğer önemli faktör olarak belirtilmektedir. Ancak bu konudaki en büyük tehdit, geçmişte kentlerin de başına geldiği gibi, kırsalın aşırı göçle şişerek çekici unsurları ve kırsal kimliğini yitirmesi olarak görülebilir. 20. Yüzyılın ortalarında başlayan ve gittikçe daha da yoğunlaşan kırsal göçün kentlerde aşırı yoğun ve kaotik bir ortam oluşturduğu, teknik anlamda altyapı yetersizliklerine ve kültür çatışmalarına sebep olduğu bilinmektedir. Kentten-kıra göç de kontrol edilemez bir hal aldığı takdirde kırsalın da yoğunlaşması ve kaotik bir ortam oluşması kaçınılmaz olacaktır. Bu sebeple kentten itici güçlerini oluşturan faktörlerin daha geniş çaplı araştırmalarla iyi analiz edilmesinin ve gerekli çözüm önerilerinin geliştirilmesinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Göç, Kentten-Kıra Göç, İtici Faktörler, Çekici Faktörler, Urla

Urban-Rural Migration: İzmir-Urla Case Review

Regarding studies done about immigration, it can be claimed that researches about rural-urban migrations are more commonly encountered than researches about urban-rural migrations. However, nowadays, population growth in rural areas near urban settlements is becoming more and more remarkable. In this study, answering the research question “ What are the agents that lead people from urban towards rural areas?” by determining push factors of urban areas and pull factors of rural areas in physical, social and economical terms and according to Everett Lee’s *Push-Pull Theory* is aimed. Moreover, the effort to make contribution to few researches about urban-rural migration emphasizes the significance of this study.

Field research has been chosen as research method in this study. Initially, literature reviewed in detail in order to establish theoretical background. Urla, which is one of the rural districts of İzmir and has a remarkable population growth in the last few years has been decided as research area by typical sampling. In this context, participants’ perceptions about Urla and city centers they came from and the reasons behind the decision to migrate has been examined in this study. In order to collect data, a questionnaire which was formed through the reviewed literature was applied to the participants who were chosen by purposive sampling. Applying content and frequency analysis on the data collected provided the findings of the study and with discussions the study is completed.

According to the results derived from the questionnaires, most important push factors of city centers are mentioned as chaos, insecurity and anxiousness. In order to overcome these negativities, people tend to escape from city centers towards rural areas where they feel more peaceful and relaxed. Thus, Urla has become an attractive rural settlement near İzmir to migrate to especially over the last 5 years as shown in net migration growth statistics. The most attractive pull factors of Urla are mentioned by 100% of the participants as nature, green space, calmness followed by 94.2% of the participants as air quality, building quality and peace. Moreover, Urla being quite near to İzmir city center where important pull factors such as technical and social infrastructure are available, is another important pull factor of Urla for people to decide to migrate to while trying to settle in rural areas. However, an important potential threat about the urban-rural migration is rural areas losing their pull factors and rural identity due to overpopulation as it happened in cities in the past. It is known that starting from mid-20th century, uncontrolled rural-urban migration caused overpopulation, chaos, infrastructure insufficiencies and cultural conflicts in city centers which may be the case for rural areas if urban-rural migration can’t be taken under control. Therefore, push factors of city centers and their reasons should be analyzed in detail in further studies in order to find solutions to avoid them.

Keywords: Immigration, Urban-Rural Migration, Push Factors, Pull Factors, Urla

(26905) Akdeniz Bölgesinde Yerleşmelerin Yükselti Basamaklarına Göre Dağılışı

AHMET ATASOY¹

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ

ahmet.atasoy@usak.edu.tr

Akdeniz Bölgesinde yükselti basamaklarına göre yerleşme dağılışının konu edildiği bu çalışmanın amacı yerleşmelerin dağılışından kaynaklanan sorunları ortaya koyarak, buna yönelik tedbirlerin alınmasını sağlamaktır. Kıydan başlayıp 4000 m'ye varan yükselti kademelerinin olması bölgenin morfolojik özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Bölgede 1500-2000 m yükselti basamağından sonra daimi yerleşimlerin birden bire ortadan kalması bölgenin doğal ortam koşullarının yansımadır. Bu koşullara bağlı olarak yerleşmelerin yarısından fazlası 1000 m.nin altındaki yükselti kademelerinde toplanmıştır. Çalışmanın amacını ortaya koyabilmek amacıyla yerleşmelerin yer aldığı yükselti kademeleri tespit edilmiş olup, buna göre yerleşmeler çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Daha sonra temel altlık harita olarak kullanılan, 1/250.000 ölçekli topografya haritaları, Harita Genel Komutanlığı'ndan temin edilen veriler çalışmanın amacı doğrultusunda düzenlenmiştir. Bu haritalar, Coğrafi bilgi sistemleri teknikleriyle işlenmiş ve çalışma haritaları oluşturulmuştur. Çalışma tablolar, şekiller ve haritalar ile desteklenerek, konu açıklanmıştır.

Akdeniz Bölgesinin % 69'ü, 1000 m.den daha alçak arazilerden oluşmaktadır. Bu basamakta yer alan il ve ilçe merkezlerinin oranı % 76'si ve köy yerleşmelerinin oranı ise % 66.7'dir. 1000 m'den daha alçak yükselti kademesinin barındırdığı nüfus oranı ise % 78.9'dur. Bu değerlendirmelerden anlaşıldığı gibi Akdeniz Bölgesinde nüfus ve yerleşmelerin % 80'nine yakını 1000 m.nin altındaki yükselti kademesinde bulunmaktadır.

Yerleşmelerin yükselti basamaklarına göre düzensiz dağılmış olması doğal ortam özelliklerinin bir sonucudur. Yerleşmelerin çoğunlukla 1000 m'den alçak yükseltilerde toplanmış olması, bölgede birçok problemin oluşmasına yol açmıştır. Bu sorunlar arasında kıyı ovalarının imara açılmış olması, tarım arazilerini atıl duruma düşürmüştür. Bununla birlikte yerleşmelerin taşkın risk sahasına kadar yayılmış olması yerleşmeleri etkileyen diğer önemli risklerdir. Yerleşmeleri kıyı kuşağında giderek yoğunlaşması Türkiye'nin en önemli turizm bölgesi olan Akdeniz'de turizm vasfının giderek sönükleşmesine yol açmaktadır. Bu nedenle sürdürülebilir bir şekilde daha akılcı ve doğru planlamaların derhal hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Akdeniz Bölgesinin % 69'ü, 1000 m.den daha alçak arazilerden oluşmaktadır. Bu basamakta yer alan il ve ilçe merkezlerinin oranı % 76'si ve köy yerleşmelerinin oranı ise % 66.7'dir. 1000 m'den daha alçak yükselti kademesinin barındırdığı nüfus oranı ise % 78.9'dur. Bu değerlendirmelerden anlaşıldığı gibi Akdeniz Bölgesinde nüfus ve yerleşmelerin % 80'nine yakını 1000 m.nin altındaki yükselti kademesinde bulunmaktadır.

Yerleşmelerin yükselti basamaklarına göre düzensiz dağılmış olması doğal ortam özelliklerinin bir sonucudur. Yerleşmelerin çoğunlukla 1000 m'den alçak yükseltilerde toplanmış olması, bölgede birçok problemin oluşmasına yol açmıştır. Bu sorunlar arasında kıyı ovalarının imara açılmış olması, tarım arazilerini atıl duruma düşürmüştür. Bununla birlikte yerleşmelerin taşkın risk sahasına kadar yayılmış olması yerleşmeleri etkileyen diğer önemli risklerdir. Yerleşmeleri kıyı kuşağında giderek yoğunlaşması Türkiye'nin en önemli turizm bölgesi olan Akdeniz'de turizm vasfının giderek sönükleşmesine yol açmaktadır. Bu nedenle sürdürülebilir bir şekilde daha akılcı ve doğru planlamaların derhal hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler : Akdeniz, yükselti, yerleşme, dağılış, köy, il, ilçe, yayla

(27797) YERLEŞMELERİN YER SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN COĞRAFİ FAKTÖRLER VE YANLIŞ YER SEÇİMLERİNDE RİSK ANALİZİ

SELAHATTİN ÇELİK¹

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

selahattincelik@kilis.edu.tr

İnsanın doğa ile olan etkileşimi var oluşu ile başlar. Dünya üzerindeki faaliyetleri içerisinde dikkat çeken oluşumlardan biri de oluşturduğu kültürel değerlerdir. İnsan eseri olan bu değerler insanın dünya üzerinde yaşamasına elverişsiz kutup, çöl ve çok yüksek bölgeleri gibi bazı istisna yerler hariç yeryüzünün her tarafında görülebilir. Köyler, kasabalar, şehirler, sanayi kuruluşları, ziraat alanları, yollar, meskenler bu kültürel yapıların başlıcalarıdır.

Pliosenden başlayıp günümüze kadar insanoğlunun doğada yaptığı değişiklikler hiçbir zaman son bulmamış, gün geçtikçe daha da hızlanmış, insanın doğaya daha fazla hâkim olduğu son 2-3 asırda doğal dengenin bozulmasına sebep olacak seviyeye ulaşmıştır. Son zamanlarda bakir kalan birçok yer daha iskâna ve işletmelere açılmış, buralara kurulan yeni yerleşmeler ve çevrelerinde oluşturulan işletmelerden dolayı doğal yaşam alanları iyice daralmıştır.

İnsanların doğal ortamı değiştirmenin sebeplerinin başında yiyecek, içecek ve giyecek temini, korunma, barınma ve konforlu yaşama ihtiyaçlarının giderilmesi amacı yatmaktadır. İnsanın dış tehlikelerden korunmak ve dinlenmek için oluşturduğu sığınaklar meskenlerdir. Basit bir ev ve eklentilerinden modern gökdelenlere kadar meskenler sürekli bir gelişme göstermişlerdir. Meskenler etraflarındaki işletmelerle beraber yerleşim yerlerini oluştururlar.

Doğada insanın çeşitli faaliyetlerini araştıran Beşeri Coğrafyanın önemli dallarında biri de Yerleşme Coğrafyasıdır. Yerleşme Coğrafyasının ana konularını teşkil eden yerleşim yerlerinin seçilmesinde çeşitli doğal, beşeri ve ekonomik faktörler doğrudan ve dolaylı bir şekilde etkili olmaktadır. Sürekli olarak yerleşmeler sahne olan Anadolu, yeryüzündeki hiçbir bölgeyle kıyaslanamayacak kadar eski ve zengin bir geçmişin mirasına sahiptir.

Türkiye, farklı yer şekilleri, iklim, hidrografik yapı, toprak, bitki örtüsü ve ekonomik faaliyetlerin görüldüğü, bu farklılıkların kısa mesafelerde bile bariz bir şekilde görüldüğü bir coğrafyadır. Farklı coğrafi bölgelerin şartlarına uymuş bir hayat tarzı ve bu tarzın şekillendirdiği çok çeşitli yerleşme üniteleri vardır. Çeşitli sebeplerden dolayı daha önce terk edilmiş yerleşmelere, sonradan daha başka gruplar gelerek yeni yerleşmeler oluşturmuşlardır. Böylece aynı coğrafi mekân üzerinde kat kat birbirinden farklı yerleşme zonları oluşmuştur.

Yerleşme konusu, oldukça hareketli ve karışık olay ve olgulardan bahseder. Türkiye Yerleşme Coğrafyasında yerleşmelerin geçmişten günümüze kadar geçirdiği evrelerde etkilendiği faktörlerle ilgili olarak yeterli kaynak bulunmamaktadır. Çalışmamızda bu alandaki eksikliklere bir katkıda bulunmak, yerleşmelerin yanlış yer seçimi sonucu oluşan ciddi ekonomik kayıplara ve muhtemel doğal afetlerde karşısında olabilecek kayıplara dikkat çekmek hedeflenmiştir. Söz konusu amacın gerçekleştirilmesi amacıyla literatür taraması tekniği ile daha önce yerleşme üzerinde etkili saptanan faktörler tespit edilmiştir. Ardından tespit edilen bu faktörlerin yanlış olarak tercih edildiği yerleşmeler durum çalışması deseninde incelenmiştir. İnceleme esnasında gözlem ve saha çalışması teknikleriyle bulgular elde edilmiş, konuya değişik yerlerde konumlanan yerleşmelerin fotoğraflarıyla görsellik kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnsan, mekân, yerleşme, doğal afetler, risk.

GEOGRAPHIC FACTORS EFFECTING THE LOCATION OF THE SETTLEMENTS AND RISK ANALYSIS IN WRONG LOCATION SELECTIONS

Human interaction with nature begins with its existence. One of the noteworthy formations of human in the world is its cultural values. These produced values can be seen all over the world, except some places, such as the polar, desert and very high regions that are unfit for human survival. Villages, towns, cities, industrial organizations, agricultural areas, roads, dwellings are the main cultural structures.

From the Pliocene to the present day, the changes made by humankind in nature have never ceased, they have accelerated day by day and reached the level that will cause the deterioration of the natural balance in the last 2-3 centuries when the human being dominates the nature more. Recently, many untouched places have been opened to housing and businesses; and natural habitats have been narrowed due to the new settlements established in these areas and the businesses established around them.

The main reasons for changing the natural environment are the supply of food, beverages and clothing, protection, shelter and the need for comfortable living. Human beings create dwellings as shelters to rest and protect themselves from external dangers. From a simple house and add-ons to modern skyscrapers, dwellings have evolved continuously. The dwellings form the settlements with the businesses around them.

Settlement Geography is one of the important branches of Human Geography, which investigates various activities of human in nature. Various natural, human and economic factors are directly and indirectly effective in the selection of settlements that constitute the main subjects of the settlement geography. Anatolia as one of the constantly settled areas has a legacy of rich and ancient past that cannot be compared to any other region on earth.

Turkey has a distinct geography with different landforms, climate, hydrographic structure, soil, vegetation and economic activities; even at a short distance this difference can clearly be seen. There is a life style that complies with the conditions of different geographical regions and a wide variety of settlement units shaped by this style. For various reasons, different groups came to previously abandoned settlements to create new settlements. Thus, several different settlement zones have been formed on the same geographical location.

Settlement Geography concerns with various very active and mixed events and phenomena. Settlement Geography in Turkey does not have sufficient sources regarding the factors that influence the phases of the settlement from past to present. This study aims to contribute to the deficiencies in this area and to draw attention to the serious economic losses caused by the wrong location of settlements and possible losses in the event of possible natural disasters. In order to achieve these aims, firstly previously determined factors, that have impacts on settlement, have been analysed in the literature. Then, the wrong settlement locations that those factors claim have been examined in some case study patterns. During the examination, findings have also been obtained through observations and fieldwork; and the study has been enriched with some visual materials from different settlements located in different places.

Keywords: Human, space, settlement, natural disasters, risk.

(27190) CUMHURİYET DÖNEMİ SANAYİLEŞME SÜRECİNİN SİVAS KENTİ'NİN GELİŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

KENAN ARINÇ¹, AHMET BEBEK², SEFA SARI³

¹ ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

² MEB

³ SİVAS BELEDİYESİ

ahmetbebek@yahoo.com

Cumhuriyet dönemi boyunca Sivas'ta gerçekleşen sanayileşme süreci, kentin gelişmesi üzerinde etkide bulunmuş ve gelişme doğrultusunu belirleyen bir etki yapmıştır. Yukarı Kızılırmak havzası içerisinde yer alan Sivas kenti, coğrafi konumu ve üstlenmiş olduğu fonksiyonlar nedeniyle tarihe iz bırakan önemli yerleşmelerden biri olmuştur. Çok farklı ve sayıda devletin egemenliğinde kalan kentin gelişiminde ve yön tayininde fiziki ve beşerî coğrafya unsurlarının belirleyici etkisi söz konusudur. Sivas kentinin gelişim yönünün belirlenmesinde sanayileşmenin etkisinin ortaya konulması, çalışmanın amacını ve çerçevesini oluşturmaktadır. Kentin daha çok Cumhuriyet döneminde sanayileşme süreci içinde olması nedeniyle incelemeye zaman sınırı getirilmiş ve 1923-2019 dönemi ele alınmıştır. Bununla birlikte kentin büyüme periyodu, belirtilen zaman aralığını kapsamış olsa da 1923-1950 ve 1950-günümüz olmak üzere birbirinden farklı iki dönem halinde değerlendirilebilir. Bu çalışmayla kentin gelişmesi ile modern sanayi kuruluşları arasındaki ilişki nedir? TÜDEMSAŞ, Askeri Dikimevi ve Çimento Fabrikalarının kuruluş yeri kentin gelişme doğrultularının tayininde etkili olmuş mudur, sanayileşmenin duraklama dönemine girdiği 1950-1975 yılları arasında kent bu süreçten nasıl etkilenmiştir ve 1975 yılı sonrasındaki yön tayininde sanayileşme nasıl etkili olmuştur? vb. gibi sorulara cevap aranmıştır. Sanayileşme adına ilk büyük hamle, devlet eliyle yapılmış olan TÜDEMSAŞ (Türkiye Demiryolları Makineleri Sanayi Anonim Şirketi)'tir ve 1939 yılında Sivas Cer Atölyesi ismi ile faaliyete başlamıştır. İstihdam kapasitesi ile hem çevre illerden göç almış, hem de kırdan kente göçü hızlandırarak şehirleşmenin gelişmesine önemli katkı sağlamıştır. 1943 yılında Çimento Fabrikası, 1946 yılında Askeri Dikimevi açılmış, bu sayede istihdam imkanları artmıştır. Bu dönemlerde şehir özellikle , bu üç sanayi kuruluşunun çevresinde büyümeye başlamış ve kentleşmenin yönü şehrin batısına doğru olmuş, Kümbet Mahallesi önemli nüfuslanma alanı haline gelmiştir. 1976 yılında Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması ve ilerleyen dönemlerde ilave kısımların oluşturulması neticesinde şehrin gelişmesi doğruya doğru olmuş, Kılavuz, Doğukent, Şeyh Şamil mahalleleri yerleşilmeye başlanmıştır. Organize Sanayi Bölgesi'nde mobilya, mermer, tekstil, tıbbi malzeme, cam vb gibi faaliyet kollarında üretim yapan modern tesisler bulunmaktadır (Tiffany Mobilya, Tuğra Kanepe, Zara Bal, Dermokil, Aselsan, Ak Mermer, Estaş ...). Bazı kamu kuruluşlarının kapanması (SİDAŞ, Askeri Dikimevi gibi) istihdam olanaklarının azalmasına ve göçe neden olmuştur. Böylece şehirleşme olumsuz etkilenmiştir. Çalışmanın sonucunda şehrin ilk dönemde TÜDEMSAŞ, Sivas Çimento Fabrikası ve Askeri Dikimevi lokasyonlarına uygun şekilde güneybatıya doğru geliştiği, bu gelişimini hali hazırda bugün de sürdürdüğünü, ancak 1976 sonrasında Organize sanayi bölgesinin kurulmasıyla şehrin kuzeydoğu yönüne doğru da geliştiği görülmüştür. Bu kapsamda sanayinin kentin büyümesine yardım ettiği ve gelişim doğrultularını etkilediği sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Sivas, Sanayileşme, Kentsel Gelişim

THE EFFECT OF REPUBLICAN PERIOD INDUSTRIALIZATION ON SİVAS

Industrialization process in Sivas during the Republic Period, influenced the development of city and has made an impact that determines the direction of development. Sivas is located in the Upper Kızılırmak basin, due to its geographical location and the functions in undertook. Physical and human geography have a decisive influence on the development and direction determination of the city, which is dominated by many different states. The purpose of the study is to determine effect of industrialization in determining the direction of development of Sivas. Due to city is in more republican period industrialization proces, examination brought time limit and 1923-2019 period is handled. With this city's growth period, even include stated time interval it can evaluate 1923-1950 and 1950- today. This study sought to answer the questions of what is the relationship between the development of the city and the modern industrial enterprises, was the establishment location of TÜDEMSAŞ, The sewing workshop and Cement Plant effective in determining the direction of development of the city. How was the city affected by this process between 1950-1975 when industrialization entered a period of stagnation and how was industrialization effective in determining the direction after 1975? etc. The first major move on behalf of industrialization was TÜDEMSAŞ (Turkish Railways Machinery Industry Joint Stock Company), which was made by the state and started operations in 1939 under the name of Sivas Draw Workshop with its employment capacity it has received migration from the surrounding provinces, as well as an important contribution to the development of urbanization by accelerating Migration from the countryside to the city. The Cement Factory was opened in 1943 and the Military Sewing House was opened in 1946, thus work opportunities increased. In this terms, especially city started grow around these three industrial establishments and direction of urbanization towards west of the city, Kumbet Neighborhood became import population area. In the 1976 , foundation and extra part would (be built in the future of Organized Industrial Zone caused the city's expand to east and people started to live in Kılavuz, Doğukent and Şeyh Şamil. In the organized industrial zone furniture, marble, textile, medical equipment, glass, etc. There are modern facilities producing in the branches of activity (Tiffany Furniture, Tuğra couc, Zara honey, Dermokil, aselsan, ak Marble, Estaş...) closure of some public institutions (Sıdaş, the Military Sewing House etc.) has led to reduced employment opportunities and migration. So, urbanization was affected negatively . then, at the beginning period TÜDEMSAŞ, Sivas Cement Factory And Military Sewing House developed towards southwest appropriate for their locations. This development still continues but after 1976, with Organized Industrial Zone, it is seen that the city is also developing towards northeast. It can be concluded that industrialization has helped the city grow and develop.

Keywords: Sivas, Industrialization, Urban Development

(27233) AYDIN METROPOLÜNDE KENTSEL ÇEVRE ANALİZİ (KENTSEL EKOLOJİ) ÇALIŞMASI: SÖKE ÖRNEĞİ

ECE ÖZYALÇIN ARIÇELİK¹, ARİFE KARADAĞ²

¹ SÖKE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

² EGE ÜNİVERSİTESİ

eceozyalcin@gmail.com

Dünyada son dönemde kentleşme büyük bir hızla artmaktadır. 2050 yılına gelindiğinde Birleşmiş Milletlere göre dünya nüfusunun yarısından fazlasının kentlerde yaşayacağı tahmin edilmektedir. Bu durum sonucunda da kentler önemli bir ekolojik sisteme dönüşmektedir. Ekoloji bilimi kenti bütün bir ekolojik sistem olarak incelememekteydi. Çoğu zaman sadece kentin flora ve faunasına odaklanmaktaydı. Fakat kent canlı ve cansız organizmalarıyla bütün bir ekosistemdir. Bu durum da kentsel ekolojinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Kentsel ekoloji kentsel çevrede yer alan canlı ve cansız organizmaların tamamını birbiriyle ilişkilendirerek incelemektedir. Kentsel ekoloji kent coğrafyası, şehir planlama, ekoloji gibi birçok bilimle ilişkili ve onların metodolojisini kullanan genç bir dilim dalıdır. Özellikle son yüzyılda kentleşmenin artmasıyla ve buna bağlı sorunların ortaya çıkması ile kentsel ekoloji bilimi daha fazla gelişme göstermiş, önemi artmıştır.

Dünyada son dönemde kentsel ekoloji kavramı oldukça önem kazanmış ve gerektiği şekilde incelenmeye başlanmıştır. Fakat ülkemizde kentsel ekoloji çalışmaları sadece şehir planlamacıların ve ekoloji biliminin tekelinde kalmıştır. Kentsel ekolojinin kenti doğal ve beşeri unsurları ayırmadan, birbiri ile ilişkilendirerek incelemesi disiplini coğrafya bilimi ile birbirine yaklaştırmaktadır. Bu nedenle kentsel ekoloji çalışmalarındaki coğrafi yaklaşım ülkemizde yeterince yer almadığı için çalışma konusu olarak coğrafi bir yaklaşımla kentsel çevre analizi alınmıştır. Aydın ilinin Söke ilçesinin de kentleşme sonucu sürekli bir konut yapılaşması, fabrikalaşma ve büyüme ivmesi göstermesi, kentte sürekli bir şantiye havası olmasından dolayı çalışma konusuna uygun olduğuna karar verilip çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

1980'lerden sonra Söke'nin kentleşme hızı artmıştır. Özellikle 1990'lardan sonra artan göçlerle kent büyümeye devam etmiştir. 2010 yılından sonra ise kentte yatay genişlemenin yanı sıra dikey yönde de genişleme görülmüştür. Üniversitenin açılmasıyla nüfus daha da artmıştır. İlk kurulduğunda 2 mahalle olan Söke kenti günümüzde 8 mahalleye kadar büyümüştür. Özellikle Atatürk, Yenicami ve Yenikent mahallelerinde sürekli bir yapılaşma görülmektedir. Bu sürekli yapılaşma ve kentleşmenin sonucu olarak kent sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu nedenlerden dolayı Söke kentinin kentsel çevre analizi (kentsel ekoloji) çalışması yapılmıştır.

Çalışmanın ilk kısmında kent, kentleşme ve kentsel ekoloji gibi konun anlaşılması için gerekli olan kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ikinci kısmında Söke kentinin daha iyi anlaşılması için fiziki (jeolojik, jeomorfolojik, toprak, hidrolojik, bitki çeşitliliği) ve beşeri (nüfus, eğitim, istihdam) özellikleri verilmiştir. Çalışmanın üçüncü kısmında ise Söke kenti kentsel çevre analizi (kentsel ekoloji) açısından incelenmiştir. Kent iklimi, toprağı, biyoçeşitliliği arazi kullanımı gibi başlıklar altında kentsel çevre analizi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Şehir kentleştikçe yaşadığı değişimler, yüzey örtüsü kullanımı, şehrin yıllar içerisindeki gelişme yönü çalışmada ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler : Kentsel ekoloji, kentsel çevre analizi, kentleşme, Söke, Aydın.

Research of the urban environmental analysis (Urban ecology) in Aydın metropolitan area: Case of Söke district

In recent years, urbanization has been increasing rapidly. By 2050, it is estimated that more than half of the world's population will live in cities according to the United Nations. As a result of this situation, cities become an important ecological system. Ecology science did not examine the city as a whole ecological system. Most of the time, it focused only on the flora and fauna of the city. But the city is an entire ecosystem with its living and inanimate organisms. This has led to the emergence of urban ecology. Urban ecology examines all living and non-living organisms in the urban environment with link each other. Urban ecology is a new science that is associated with many sciences such as urban geography, urban planning and ecology and uses their methodology. Especially with the increase of urbanization in the last century and related problems emerged, the science of urban ecology has developed more and its importance has increased.

In recent years, the concept of urban ecology has gained considerable importance and has begun to be examined as necessary. However, urban ecology studies in our country have been studied by city planners and ecology science only. The analysis of urban ecology by linking the city with natural and human elements without separating them brings the discipline closer to the science of geography. For this reason, since the geographical approach in urban ecology studies does not take place in our country sufficiently, the urban environment analysis has been taken with a geographical approach. As a result of the urbanization of Söke district of Aydın, it is determined that it is suitable for the subject of study since it has a continuous housing construction, factoryization and growth momentum and it is a constant construction area in the city.

After the 1980s, the urbanization rate of Söke increased. Especially after the 1990s, the city continued to grow with migration. After 2010, the city experienced horizontal expansion as well as vertical expansion. Population increased with the opening of the university. The city of Söke, which was originally founded in 2 neighborhoods, has now grown to 8 neighborhoods. Particularly in Atatürk, Yenicami ve Yenikent neighborhoods, continuous construction is seen. As a result of this continuous construction and urbanization, the city faces problems. For the reasons, the urban environmental analysis (urban ecology) of Söke was carried out.

In the first part of the study, concepts such as city, urbanization and urban ecology are tried to be explained. In the second part of the study, physical (geological, geomorphological, soil, hydrological, plant diversity) and human (population, education, employment) characteristics are given for a better understanding of Söke. In the third part of the study, the city of Söke is examined in terms of urban environmental analysis (urban ecology). Urban climate, soil, biodiversity, land use and other environmental issues were analyzed. The changes that the city has experienced as urbanization, the use of surface cover and the direction of development of the city over the years have been revealed in the study.

Keywords: Urban ecology, urban environmental analysis, urbanization, Söke, Aydın.

(27351) MARKSİST COĞRAFYA AÇISINDAN MEKÂNSAL BİR ELEŞTİRİ: AĞRI KENTİ ÖRNEĞİ

MUHAMMED BALTUK¹

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

muhammedbaltuk@gmail.com

Marksizm ideolojik olarak sınıfların savaşını temel alan, sonunda proletarya diktatörlüğüyle komünizme geçişi sağlayacağı düşünülen siyasi, felsefi ve ekonomik kuramdır. Karl Marx ve Friedrich Engels tarafından geliştirilen bu düşünce akımı, sermaye iktidarı kurulmasına karşın, sosyal adaleti savunan ve sosyo-ekonomik eşitliği sağlamaya yönelik öneriler sunan bir düşünce sistemidir. Ondokuzuncu yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkan Marksizmin coğrafya ilmine yansımaları ve Marksist coğrafya adlı bir alt alanın oluşumu ise özellikle hümanist devrimin etkisi ile birlikte 1970'li yıllara dayanmaktadır. Bu süreçte çalışmaları ile David Harvey, William Bunge ve Richard Peet gibi coğrafyacılar, temeli Marksizm'e dayanan coğrafi perspektifle kapitalizm ve mekân arasındaki ilişkiye yönelik farklı ve karmaşık bakış açıları getirerek Marksist coğrafyanın gelişimine yön verdiler. Benzer dönemlerde Henry Lefebvre ve Manuel Castells gibi Marksist sosyologların da mekâna yönelik çalışmalarlarıyla Marksist Coğrafya kaynak ve perspektif zenginliği kazanmaya başlamıştır. Coğrafya ve Marksizmi bir araya getiren coğrafyacılar, politik ekonomiye dayalı olan mekân anlayışını ortaya koydular. Bu açıdan bakıldığında mekân ve zamanı toplum ile beraber ele alan Marksist coğrafyacıların bir anlamda Marksizmi mekânlaştırdığı ifade edilebilir. Marx ve Engels'in kent kapitalizm ile karşılıklı bir dönüşüm ilişkisi içerisinde olduğu ve kapitalizmin kenti, kentin ise kapitalizmi etkileyip dönüştürdüğünü ifade ettiği ve kenti sınıf bilinci ile sınıf mücadelesi bağlamında artı ürünün mekânı olarak gördüğünü düşünen Marksist coğrafyacılar mekâna ekonomik ve politik anlamlarda yoğun eleştiriler ile yaklaşmaktadırlar.

Araştırmada Ağrı kenti, Marksist coğrafyanın çağdaş kent kuramlarına göre değerlendirilmiştir. Ancak Ağrı kentinde kentleşmenin yoğun olduğu alanların toplu konutlar veya kamusal alanların etkisi ile oluşturulduğu düşünüldüğünde, şehrin devlet eli ile şekillendirilmeye çalışıldığı öne sürülebilmektedir. Bu bakımdan kuramlarında özellikle devletin baskın rolüne yönelik yoğun analizler yapan David Harvey ve Manuel Castells'in kuramları ele alınmıştır. Ancak Castells'in üretim ve tüketimi ayrık biçimde ele alıp tüketime vurgu yapması, sermayenin ve iş gücünün yeniden üretilmesi için kolektif tüketim merkezlerinin olması gerektiği şeklindeki varsayımı nedeniyle Ağrı kentinde bu kuramın uygulanmasının mümkün olmadığı belirlenmiş, bu nedenle David Harvey'in kent kuramı ile Ağrı kenti değerlendirilmiştir. Aştırmanın amacı; bir mekân olarak Ağrı kentinin Marksist coğrafya perspektifi ve David Harvey'in kent kuramına göre eleştirel kentleşme değerlendirmesini yapmak ve çeşitli alternatif yerleşim önerilerinde bulunmaktır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma alanında saha çalışması ile gözlemler yapılarak bulgular elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgularla Ağrı kenti, Neo-Marksist ve eleştirel bir perspektifle değerlendirmeye tabii tutulmuştur. Ayrıca araştırma alanı bulguların daha hızlı ve doğru bulunabilmesi için Ağrı kent merkezi ile sınırlandırılmıştır. Kent genelinde sermayenin araziden en yüksek verimi elde edebilmek amacıyla konutları bitişik sayılabilecek bir düzen içinde, ağaçsız ve bahçesiz olarak yerleştirdiği ve yan konut mahremiyetinden yoksun olarak şehri şekillendirdiği gözlemlenmiştir. Neo-Marksist perspektifle bakıldığında insan doğasına aykırı olarak gelişen dar, aşırı betonlaşma ile doğadan koparılmış, kent kültürü oluşturulamamış birçok donatı eksikliği olan ve yatakhane kent olarak tabir edilen bir yapılaşmanın ortaya çıkarıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Marksizm, Marksist Coğrafya, Marksist Kent Kuramı, Ağrı

A SPATIAL CRITICISM IN TERMS OF MARXIST GEOGRAPHY: CASE OF AĞRI CITY

Marxism is a political, philosophical and economic theory, ideologically based on the conflict of the classes, which is thought to eventually lead to a transition to communism through the dictatorship of the proletariat. This movement of thought, developed by Karl Marx and Friedrich Engels, is a system of thinking that advocates social justice and proposes socio-economic equality, despite the establishment of capital power. The reflections of Marxism that emerged in the first half of the nineteenth century and the formation of a sub-area called Marxist geography date back to the 1970s, especially with the effect of the humanist revolution. In this process, geographers such as David Harvey, William Bunge and Richard Peet have guided the development of Marxist geography by introducing different and complex perspectives on the relationship between capitalism and space with a geographic perspective based on Marxism. During the same period, Marxist sociologists such as Henry Lefebvre and Manuel Castells started to gain a wealth of resources and perspectives through their spatial studies. Geographers, who brought geography and Marxism together, put forward the concept of space based on political economy. From this point of view, it can be stated that Marxist geographers who deal with space and time together with society, in a sense, spatialize Marxism. Marxist geographers, who think that Marx and Engels express the city in a reciprocal relationship with capitalism and that capitalism affects the city and the city affects and transforms capitalism and regard the city as the place of surplus product in the context of class consciousness and class struggle, approach the space with intense criticism in economic and political terms. .

In this research, the city of Ağrı was evaluated according to the contemporary urban theories of Marxist geography. However, when it is thought that the areas where urbanization is intense in the city of Ağrı are created by the effect of mass housing or public spaces, it can be argued that the city is attempted to be shaped by the state. In this respect, the theories of David Harvey and Manuel Castells, who make intensive analyzes of the dominant role of the state, are discussed in their theories. However, it was determined that it was not possible to apply Castell's theory in Ağrı because of the fact that Castells considered production and consumption separately and emphasized consumption, assuming that there should be collective consumption centers for the reproduction of capital and labor, and therefore the city of Ağrı was evaluated with the urban theory of David Harvey. The aim of the review; The aim of this study is to make critical evaluation of urbanization according to the Marxist perspective of the city of Ağrı as a place and the urban theory of David Harvey and to propose various alternative settlements. The research has been analyzed by using case study method which is one of the qualitative research methods. Field observations were made and findings were obtained. With the findings obtained in the study, the city of Ağrı was evaluated with a Neo-Marxist and critical perspective. In addition, the research area is limited to Ağrı city center in order to find the findings more quickly and accurately. In order to obtain the highest yield from the land, it was observed that the capital throughout the city settled the houses in an adjoining order without trees and gardens and shaped the city without the privacy of the side houses. When viewed from a Neo-Marxist perspective, it is seen that a narrow, excessive concretionary development that is contrary to human nature has revealed a structure which is called as dormitory city with many reinforcements missing from urban culture.

Keywords: Marxism, Marxist Geography, Marxist Urban Theory, Ağrı

(27821) SEYHAN BARAJ GÖLÜ ÇEVRESİ ŞEHİRSEL MEKANIN GELİŞİM ANALİZİ: ADANA ŞEHİRİ ÇUKUROVA İLÇESİ

TÜLAY ÖCAL¹

¹ HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

tulayocal5101@gmail.com

21. yüzyılda teknolojik gelişmeyle birlikte bütün dünyada büyük şehir merkezleri nüfusun artmasına bağlı olarak yaşanmaz hale gelmiştir. Şehir nüfusunun yoğunluğuna bağlı olarak merkezlerde iş yerleri ve ticarethaneler artmıştır. Şehirlerdeki insanlar bu yoğunluktan dolayı kapalı mekânlardan kaçmak için yeni alanlar aramaya başlamışlardır. Ekonomik düzeyi yüksek olan nüfus şehir merkezindeki evlerini satarak, merkeze yakın kırsal alanlara doğru yeni kent merkezleri kurmaya başlamışlardır. Bu mekânların bir kısmı planlı olurken bir kısmı da plansız gecekondü şeklinde kentin görünümünü bozan kümeler oluşturmuşlardır. Gelişmiş ülkelerdeki büyük şehirlerin kırsal alanlara yayılmaları planlı gerçekleşirken, yeni gelişmekte olan ülkelerin kırsal alanlara genişlemeleri sorunlara yol açmıştır.

Dünya çapında büyük kentlerin ortaya çıkışı ve kırsal alanlara yayılması mekâna bağlı olduğu gibi iklim, toprak, bitki örtüsü ve hidrografi gibi doğal coğrafi koşullarına da bağlıdır. Kentsel yayılmada insanların uygun mekân koşullarında zamanla oluşturduğu fonksiyonel değişiklikler kentsel görünümü yaratmıştır. Şehirlerin kısa mesafelerde fazla nüfus barındırması şehir halkını kırsal alanlara itmiş ve bu mekânların seçiminde doğal alanların iklimi ve manzarası gibi çekicilikleri etkili olmuştur. Kırsal sahaların çekicilikleri orman sahaları, akarsu boyları, göl ile baraj gölü kenarları gibi temiz hava ve huzurlu ortamlardan oluşmaktadır. Kırsal alanların doğal çevre faktörleri ile toplumsal faaliyetleri içeren beşeri çevre faktörlerinin uyumu şehirselleşen sahaların kırsal mekânlara yayılmalarının nedenidir.

Ülkemizde şehirlerin kırsal alanlara doğru gelişimine neden olan doğal çevre faktörleri arasında akarsu ve göllerinde serinletici etkileri vardır. Bunlardan biri, Adana şehrinin kuzeye gelişerek, Çukurova Merkez İlçesi'nin kurulmasıyla gelişimini sağlayan Seyhan Baraj Gölü'dür. Günümüzde Çukurova Merkez İlçesi kırsal alanında kurulmuş olan Mahfesiğmaz ve Kurttepe Mahalleleri şehrin merkezi konumundadır. Burası şehrin büyük alışveriş ve eğlence merkezleri ile eğitimli insanların oturduğu merkez ilçesidir. Çukurova İlçesi'nin gelişim sahası baraj gölünün karşı yakasına taşmış ve bu yönde gelişimini sürdürmektedir. Baraj Gölü'nün karşısındaki Dörtler Mahallesi'nde nüfuslanmaya başlamış ve Adana'nın sosyoekonomik düzeyi yüksek kesiminin oturduğu villalarla dolmaktadır. Gelecek yıllarda şehrin bu yönde büyüyeceği arazi çalışmalarımız esnasında gözlemlenmiştir. Bu şehirselleşimin planlamadan daha hızlı olması ve Baraj Gölü etrafındaki yeşil alanların ortadan kalkmasıyla eğlence merkezleri ve lokantalarla dolması Seyhan baraj gölü çevresini tehlikeye sokmaktadır. Şehrin kalabalık yerleşiminden uzakta huzurlu bir ortam olması, söz konusu mekânı örnek bir şehir yerleşmesi yapmaktadır. Ancak gelecekte bu doğal mekanın ortadan kalkma ihtimali göz ardı edilmemelidir.

Bu çalışmada amaç; Seyhan Baraj Gölü'nün çevresindeki şehirselleşmenin bir örnek teşkil ettiğini, ancak planlamaya uyulmazsa bu konumunu uzun süre devam ettiremeyeceğine vurgu yapmaktır. Şehir planlaması olduğu halde şehirselleşme planlama dışında gerçekleşmektedir. Ayrıca, şehir planlamasına uyulmadığı takdirde, bölgenin doğallığını korunamayacağı hususunda resmi kurumların dikkatini buraya çekmektir. Çalışma için Adana Büyükşehir Belediyesi ve Çukurova Merkez İlçe Belediyesi'nden gerekli haritalar alınmıştır. Çukurova İlçesi'nde İmar Planıyla ilgili gerekli bilgiler alınmış ve sorunlar konusunda görüş bildirilmiştir. Çalışma için mekânda gezi gözlem gerçekleştirilerek mülakatlar yapılmıştır. 2018 yılı yaz aylarında Çukurova İlçesinde ve Seyhan Baraj Gölü etrafında gerekli arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Arazi çalışmaları esnasında fotoğraf çekimi yapılırken, mekânda yaşayan insanlarla mülakatlar yapılmış ve göl etrafındaki sorunlar hakkında bilgi toplanmıştır. Bunlar planlama göz önünde bulundurularak değerlendirilecek, yeşil alanların ortadan kaldırıldığı sahalar üzerinde kaçak yapıların denetiminin yapılması konusunda resmi kurumlara bilgi verilecektir. Toplanan veriler ışığında, bundan sonraki süreçte şehrin mekânsal gelişiminin nasıl gelişme göstereceği coğrafi perpektif içinde tartışılarak analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Şehirselleşme, Şehirselleşme Mekan Analizi, Çukurova Şehirselleşme Mekanı.

DEVELOPMENT ANALYSIS OF URBAN SPACE AROUND SEYHAN DAM LAKE: ÇUKUROVA DISTRICT OF ADANA

With the technological development in the 21st century, big city centers all over the world became uninhabitable due to the increase in the population. Depending on the density of the city population, workplaces and businesses in the city centers increased. Because of this density, people in cities started to look for new areas to escape from closed spaces. The population with high economic level started to build new urban centers in rural areas close to the center after selling their houses in the city center. While some of these spaces were planned, some of them formed clusters that disrupted the appearance of the city in the form of unplanned slums. While the expansion of big cities in developed countries to rural areas is planned, the expansion in new developing countries to rural areas has caused problems.

The emergence and expansion of large cities around the world depends on space, as well as on natural geographical conditions such as climate, soil, vegetation and hydrography. In urban expansion, the functional changes that people have created over time in appropriate space conditions have created the urban appearance. The overpopulation of the cities in short distances pushed the city people to the rural areas and their attractiveness such as the climate and the scenery of the natural areas were effective in the selection of these places. The attractiveness of rural areas consists of forest areas, stream sides, fresh air and peaceful environments such as lake and dam lakesides. The harmony of natural environmental factors of rural areas and human environmental factors including social activities is the reason why urban areas spread to rural areas.

Among the natural environmental factors that cause the development of cities towards rural areas in our country, there are cooling effects of rivers and lakes. One of them is the Seyhan Dam Lake, which helped the city of Adana develop to the north and helped the foundation and development of the Çukurova Central District. Today, Mahfesiğmaz and Kurttepe Neighborhoods, which were established in the rural area of Çukurova Central District, are the center of the city. This is the center district where city's largest shopping and entertainment centers are and educated people live. The development area of Çukurova District expanded to the opposite bank of the dam lake and continues its development in this direction. Dörtler neighborhood, opposite the Dam lake, also started to get populated and it is getting filled with villas where Adana's socioeconomically high people live. During our field studies, it was seen that the city will grow in this direction in the coming years. As this urban development is faster than planning and the green areas around the Dam Lake are destroyed and filled with entertainment centers and restaurants, the Seyhan dam lake is put in danger. The fact that this place is a peaceful environment away from the city's crowded settlement makes it an exemplary city settlement. However, the possibility that this natural place will disappear in the future should not be ignored.

The purpose of this study is to emphasize that the urban growth around the Seyhan Dam Lake is exemplary but cannot maintain its position for a long time if planning is not followed. Although there is city planning, urban growth takes place outside planning. Another purpose of this study is to draw the attention of the public authorities to the fact that the naturalness of the region cannot be preserved if the city planning is not followed. Necessary maps were obtained from Adana Metropolitan Municipality and Çukurova Central District Municipality for the study. In Çukurova District, necessary information was received about the Zoning Plan and opinions were given about the problems. For the study, observations were made in the space and interviews were conducted. In the summer of 2018, necessary field works were carried out in Çukurova District and around Seyhan Dam Lake. During the field work, photographs were taken, interviews were made with the people living in the place and information was collected about the problems around the lake. These will be evaluated with planning in mind, and the authorities will be informed about the inspection of illegal structures on the sites where green areas were destroyed. In the light of the collected data, the spatial development of the city will be discussed and analyzed within a geographical perspective.

Keywords: Urban Development, Urban Space Analysis, Çukurova Urban Space.

(27847) Dönüşen Sadece Konutlar mı? Zeytinburnu'nda Kentsel Dönüşüm

SEÇKİN HARDAL¹, TANER KILIÇ²

¹ TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

seckin.hardal@gop.edu.tr

İstanbul, 1950 yılından itibaren Anadolu'nun birçok bölgesinden ve Balkanlardan yoğun göç almıştır. Yaşanan göç süreci ile birlikte İstanbul'un çeşitli bölgelerinde gecekondu mahalleleri meydana gelmiştir. İstanbul'da 1950 yılından itibaren yoğun göç alan ve gecekondu mahallelerinin yaygınlaştığı ilçelerden bir tanesi de Zeytinburnu'dur. Yoğun göç alan ilçede konut ve altyapı sorunlarının ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. 1999 yılında meydana gelen Marmara Depremi'nin acı sonuçları konutların durumunun tekrar gözden geçirilmesine neden olmuştur. Zeytinburnu İlçesinin sahil şeridinde ve 1. derece deprem bölgesinde yer alması ise Zeytinburnu'nda kentsel dönüşüme gerekeceği oluşturmuştur. Bu amaçlar doğrultusunda deprem odaklı gerçekleştirilen ilk kentsel dönüşüm projesi Zeytinburnu Sümer Mahallesi'nde 2010 yılında hayata geçirilmiştir. 2013 yılından itibaren proje tamamlanarak konutlarda oturulmaya başlanmıştır. Konutların tamamlanmaya başlanması ile birlikte çok yönlü bir süreç olan kentsel dönüşüm uygulamalarının sonuçları görünür hale gelmiş, akademik çevrelerce eleştirilen, kamuoyunda sıkça tartışılan kentsel dönüşümün etkilerini test etme imkanı doğmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın temel amacı; Zeytinburnu Sümer Mahallesi'nde tamamlanmış kentsel dönüşüm projelerinin sonuçlarından hareketle proje başında koyulan hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiğini görmek ve kentsel dönüşüm sonucunda meydana gelen sosyal ve mekansal değişimleri ortaya koyabilmektir. Bunun yanı sıra; kentsel dönüşüm ile birlikte ortaya çıkan mekânsal ayrışma, kent ve mülkiyet hakkı, gelir eşitsizlikleri, rant kaygıları gibi kavramları eleştirel bir yaklaşımla irdeleyerek, son dönemde hız kazanan kentsel dönüşüm uygulamalarının daha sağlıklı yürütülebilmesine katkı sağlayabilmek amaçlanmıştır. Amacı gerçekleştirebilmek için tamamlanmış konutların yer aldığı Zeytinburnu Sümer Mahallesi Sahilpark Konutlarında anket ve mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda hazırlanmış olan, kapalı ve açık uçlu 25 sorudan meydana gelen anket formu site sakinlerine uygulanmıştır. Anket uygulanacak örneklem grubu seçilirken cinsiyet açısından eşit sayıda kişi, yaş grubu olarak da 18 yaş üstü ve hane reisi ile görüşülmeye özen gösterilmiştir. Anketlerin kapsam geçerliğini sağlaması amacıyla tamamlanmış konut sayısının %10'u kadar kişi ile anket gerçekleştirilmesi hedeflenmiş, 661 tamamlanmış konutun yer aldığı Sahilpark Konutlarında 65 kişi ile birebir görüşme yöntemi ile anketler uygulanmıştır. Mülakat yapılacak örneklem grubu belirlenirken kentsel dönüşüm ile ilgili daha çok bilgi sahibi olan site sakinleri seçilmeye özen gösterilmiştir. Bu kişiler ile yarı yapılandırılmış görüşme formları çerçevesinde mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Konutların tamamlanmış olduğu Sahilpark Konutları Kentsel Dönüşüm Alanına sadece eski mahalle sakinleri taşınmamış, başka ülke, il ve ilçelerden kişiler de Sahilpark Konutlarında oturmaya başlamıştır. Eski mahalle şartlarına göre daha yüksek gelir grubuna sahip kişilerin siteye taşınması ile birlikte daire ve kira fiyatları oldukça yükselmiştir. Nüfus profilinin değişmesiyle birlikte dönüşümü tamamlanan Sahilpark alanı, yüksek gelire sahip kişilerin yaşadığı alana dönüşmüştür. Sahilpark Konutlarına taşınan eski mahalle sakinleri eski konutlarının yenilenip depreme dayanıklı hale gelmesinden memnundur. Ancak haklarını tam olarak alamamalarından, anlaşma sürecinde herkese eşit davranılmadığından ve dönüşüm sürecinden borçlanarak çıkmalarından şikayetçidirler.

Anahtar Kelimeler : İstanbul, Zeytinburnu, Sahilpark Konutları, Kentsel Dönüşüm

Transforming Only Houses? Urban Transformation in Zeytinburnu

Since 1950, Istanbul has received intensive migration from many parts of Anatolia and the Balkans. With the immigration process, slum neighborhoods occurred in various parts of Istanbul. Zeytinburnu is one of the districts that have been receiving intensive migration since the year 1950 in Istanbul and the slum neighborhoods have become widespread. It was inevitable that housing and infrastructure problems would emerge in the district, which received immigration. The painful consequences of the Marmara Earthquake in 1999 led to a review of the housing situation. The fact that Zeytinburnu District is located on the coastline and in the 1st degree earthquake zone is the reason for urban transformation in Zeytinburnu. For this purpose, the first urban transformation project focused on earthquakes was implemented in 2010 in the Zeytinburnu Sümer Neighborhood. Since 2013, the project has been completed and started to live in residences. With the completion of the housing, the results of the multi-faceted urban regeneration practices became visible and the opportunity to test the effects of the urban regeneration, which was criticized by the academic circles and discussed frequently in the public. The main purpose of this study; Based on the results of completed urban regeneration projects in Zeytinburnu Sümer Neighborhood, it is aimed to see to what extent the goals set at the beginning of the project are realized and to reveal the social and spatial changes that occur as a result of urban regeneration. And also; The aim of this course is to critically examine the concepts such as spatial segregation, urban and property rights, income inequalities and rent concerns that have emerged with the urban transformation. In order to realize the aim, surveys and interviews were conducted in Zeytinburnu Sümer Mahallesi Sahilpark Houses where completed houses are located. The survey, which consisted of 25 closed and open ended questions, was applied to the residents. While selecting the sample group to be applied to the survey, equal number of persons in terms of gender and age 18 and the head of the household were met. In order to ensure the scope validity of the surveys, it was aimed to conduct surveys with 10% of the total number of completed houses, and 661 completed houses were surveyed with 65 people by one-to-one interviews. In determining the sample group to be interviewed, care was taken to select the residents who have more information about urban transformation. Interviews with these people were conducted within the framework of semi-structured interview forms. Not only the inhabitants of the old neighborhood moved to the Urban Transformation Area where the houses were completed, but also people from other countries, provinces and districts started to live in Sahilpark Houses. The prices of apartments and rents increased considerably with the transportation of people with higher income groups to the site compared to the old neighborhood conditions. With the change in population profile, the transformation of the Sahilpark area has been transformed into an area where high-income people live. The residents of the old neighborhood moved to Sahilpark Residences are pleased that their old houses have been renovated and become earthquake resistant. However, they complain that they cannot fully acquire their rights, that everyone is not treated equally in the agreement process and that they have borrowed from the transformation process.

Keywords: İstanbul, Zeytinburnu, Sahilpark Houses, Urban Transformation

(26946) THORNTHWAITE YÖNTEMİYLE İKLİM TİPİ BELİRLENMESİNDE MOBİL UYGULAMA ÖRNEĞİ

İSMAİL DÜŞMEZ¹, DEVRİM ÇATAK¹, UMUT DERE¹

¹ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, İZMİR MESLEK YÜKSEK OKULU, BİLGİSAYAR PROGRAMCILIĞI ABD BUCA-İZMİR

ismail.dusmez@deu.edu.tr

Thornthwaite, Coğrafya ve özellikle Klimatoloji çalışmalarında; pratik kullanımı, tutarlı sonuçlar vermesi, az sayıda data girişi ile önemli-tutarlı sonuçlar elde edilmesi gibi özellikleri nedeniyle, sıklıkla kullanılan yöntemlerden birisidir.

Thornthwaite İklim Sınıflandırma yöntemi, çalışılacak meteoroloji istasyonunun aylık ortalama sıcaklık, aylık toplam yağış ve enlem değeri girildikten sonra; yöntem kendi içinde işletilmektedir. Yapılan işlem/hesaplamaların ardından; ilgili istasyonun, su bilançosu tablosunda üretilen aylık evapotranspirasyon, toprakta aylık birikmiş su, birikmiş suyun aylık değişimi, gerçek evapotranspirasyon, su noksanı, su fazlası, akış ve nemlilik değerleri ve bunların yıllık toplamları da hesaplanmış olmaktadır. Bu hesaplamalar ardından yağış ve potansiyel evapotranspirasyon verileri kullanılarak grafik hazırlanmaktadır. Thornthwaite yöntemi işlemleri sonucunda, 4 sembol çerçevesinde ilgili istasyonun iklim tipinin belirlenmesi gerçekleştirilmektedir. Ancak bu klasik yöntemle oldukça zaman alan zor bir süreci gerektirmektedir.

Yukarıda anlatılan klasik yöntemin uzun ve karmaşık işlemlerden oluşması, grafik ve raporlamanın pratik biçimde yapılamaması nedeniyle Dos veya Windows ortamlarında masaüstü uygulamalar ile bu ihtiyaca cevap veren ve yazılımlar geliştirilmeye çalışılmıştır. Ancak bir süre sonra kullanıcıların ihtiyaç duyduğu çalışmalarda, bu yazılımların yetersiz kaldığı görülmüştür.

Thornthwaite su bilançosu hesaplanmasında kullanılan eski yazılımların, günümüzde güncel işletim sistemlerinde çalışmaması ve en önemlisi “su bilançosu grafiği”ni çizdirememesi gibi nedenlerden dolayı yeni yazılım ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Bu nedenle Thornthwaite İklim Sınıflandırması yöntemini kullanarak; Su Bilançosu Tablosunu, Su Bilançosu Grafiğini ve İklim Tipi sonuçlarını elde edebilecek güncel mobil platformunda çalışabilecek yeni yazılım oluşturma amaçlanmıştır. Geliştirilen uygulamanın ilk etapta tüm güncel android işletim sistemini kullanan cihazlarda ve daha sonra ise IOS işletim sistemini kullanan cihazları da kapsamayı hedeflenmiştir.

Bu çalışma sonucunda geliştirilen Android mobil uygulama yazılımı, Java dili üzerine, SQLite veri tabanı kullanılarak geliştirilmiştir.

Geliştirilen yazılım herhangi bir mobil cihaza kurulumu yapıldıktan sonra; sırasıyla:

Çalışılacak istasyonun adı ve enlem değeri girilmesi,

Aylık ortalama sıcaklık ve aylık ortalama toplam yağış verileri girilmesi gerekmektedir.

Programın çalıştırılması ile beraber;

Su bilançosu tablosu oluşturulması,

Grafik çizdirilmesi,

İklim tipinin belirlenmesi ve rapor alınması,

bir saniye gibi kısa bir süre içerisinde gerçekleştirilmektedir. Sonuçlar, pdf, Word veya excel formatında kaydedilebilmektedir.

Bu çalışma sonucundaki kazanımlar, belki de en önemlisi araştırmacılara zaman kazandırması, mobil cihazlarda kullanılabilir olması, önceki benzer çalışmalarda olmayan, grafik çizimi özelliğinin de bu yazılım ile yapılabilir olmasıdır.

Anahtar Kelimeler : Thornthwaite, mobil uygulama yazılımı, iklim sınıflandırması, su bilançosu grafiği, iklim tipi belirleme.

MOBILE APPLICATION EXAMPLE FOR CLIMATE TYPE DETERMINATION WITH THORNTHWAITE METHOD

Thornthwaite, is one of the most used methods because of its practical usage especially in Geography and Climatology studies. It provides consistent results and obtains them consistent with only few data entries.

Thornthwaite Climate Classification Method. The system will start working after entering the average temperature of the month measured by the meteorological station. Also we will enter the total rainfall and latitude value. This method is operated in itself. When all the calculations, regarding the mentioned station are done we can measure the monthly evapotranspiration produced in the water balance sheet of it. Also we can measure the monthly accumulated water in the soil, the monthly change of the accumulated water in the soil, the actual evapotranspiration, the water deficiency, excess water, flow and humidity values. We must notice that their annual totals will be also calculated. Using Thornthwaite Climate method we can determine the climate type of the station based on 4 symbols. However, this process will be long, hard and time consuming if we use the Classical method.

The Classical method mentioned above as you can see is not very practical, thanks to its long and complex processes. There have been many attempts to make this method more useful and to use it in DOS or desktop but all of them were a failure. Till we reach to the final point where we accept that the software used by the users was inadequate.

Thornthwaite, brought up the need of the a new software cause the old one used in water balance calculations doesn't work on the current operating system and it cannot draw a water balance chart.

Thornthwaite Climate Classification Method aims to create a new software that can work on the current mobile platform. This software can obtain: Water Balance Sheet, Water Balance Chart and Climate type results. Our aim is that this method will be first used in the Android devices and after that all IOS devices.

The Android mobile application software developed as a result of this study was created on Java Language, using SQLite database.

After Installing the software on any mobile device, you should follow these steps:

Enter the name and the latitude of the station.

Enter the monthly average temperature and monthly average total precipitation

When the program has started working:

you can create a water balance sheet

Graphing

Determine the Climate type and receive the results in less than a second. The results can be received in different formats like Word, Excel, PDF.

As a result of this study we can say that it saves a lot of time, it can be used in all the devices including mobile phones. And the drawing feature which couldn't be used up to now, thanks to the new software it can be used easily.

Keywords: Thornthwaite, mobile application software, climate classification, water balance graph, climate type determination.

(26632) ÖĞRETMENLERİN AVRUPA BİRLİĞİ'NE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

YURDAL DİKMENLİ¹, OĞUZ ALTAY¹

¹ KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ

dikmenliy@hotmail.com

Avrupa Birliği (AB) ekonomik, siyasi ve sosyal yönü bulunan 28 üyeye sahip bir birliktir. AB ile Türkiye'nin üyelik süreci 1959'da başlamış ancak olumlu sonuç alınamamıştır. Üyelik sürecinde 60 yıldır bekletilen Türkiye, tam üyelik yolunda AB'nin ikircikli tavrına rağmen çalışmalarını sürdürmektedir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra doğu bloğundan çıkarak AB'ye başvuru yapan ülkeler dahi birliğe üye olarak alınmıştır. Türkiye'nin ise AB'nin talepleri doğrultusunda gerekli reformları yapmasına rağmen AB'nin taraflı yaklaşımı, Türkiye'yi ve Türk insanını kendileri gibi görmeyip ötekileştirmeleri, Türk insanında bıkkınlık meydana getirmiştir. Sürecin uzaması ve değişen konjonktüre göre Türk insanının da AB'ye yönelik tutum ve görüşlerinde değişim ve dönüşümler olmuştur. Bu çalışma öğretmenlerin AB'ye yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Gelecek nesilleri yetiştirecek olan ve geleceğimize yön veren öğretmenlerimizin kendi düşüncelerini öğrencilerine de aktaracağı ve onları etkileyeceği düşüncesinden hareketle öğretmenlerin bu konudaki görüşleri önemli görülmüştür. Veri toplama ve yorumlama sürecinde nitel araştırma yöntemleri desenlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, 2018–2019 eğitim öğretim yılında Kırşehir il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkököl ve ortaokullarda görev yapan 60 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla verilerin toplanması sürecinde araştırmacılar tarafından oluşturulan yedi açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış sorular sorulmuştur. Anket ile elde edilen verilerin analizinde betimsel içerik analizleri kullanılmıştır. İçerik analizi ile veriler karşılaştırılarak ve sınıflandırılarak nicel hale getirilmiştir. Betimsel analizde ise doğrudan alıntılara çalışma içerisinde yer verilerek analizlere açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin anket maddelerine vermiş oldukları cevaplardan elde edilen bulgulara göre, AB'nin Türkiye'yi, birliğe tam üye olarak almayacağı konusunda katılımcıların tamamının dinsel farklılıklar, ekonomik farklılıklar, siyasi ve kültürel farklılıklar, oyalama taktikleri ve Türkiye'ye karşı ön yargılı bakmalarından dolayı "Hayır" cevabını vermesi, Türk insanının tam üyeliğe inancının kaybettiğini göstermektedir. Öğretmenlere göre AB üye ülkeleri Türkiye'yi islamofobik bakış açısıyla, gelişmemiş, barbar ve AB kriterlerini taşımayan bir ülke olarak algılamaktadırlar. Öğretmenlerin hala %40'nın yüksek yaşam kalitesi sunması ve adalet ve insan haklarına duyarlılık konularından dolayı Türkiye'nin AB'ye girmesi gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir. Yine öğretmenlerin AB kuruluş amacı hakkındaki genel görüşlerine bakıldığında AB'yi ekonomik, sosyal ve siyasi birlikle beraber Hristiyan birliği temellerine dayandırdıkları da tespit edilmiştir. Öğretmenlerde AB'nin Türkiye'yi tam üye olarak almayacağı kanısı oluşmasına rağmen %43'ünde AB'ye üye ülkelerde yaşama isteği olduğu tespit edilmiştir. Son zamanlarda AB ile Türkiye arasında karşılıklı güvensizlik havası oluşmuştur. Bu negatif havanın değişmesi için iki tarafında olumlu siyasi adımların atılması için girişimlerin yapılması; AB ülkeleri ve Türkiye'nin birbirlerine olan olumsuz algının değiştirebilmesi için sosyal ve kültürel konularda daha fazla iş birliğine gidilmesi; üyelik yolunda karşılıklı verilen sözlerin tutularak güveni tesis etmek ve karşılıklı olarak tarafların samimi olması ve değişik platformlarda birbirlerini desteklemesi yönünde siyaset üretmesi ve çalışması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Görüşleri, Avrupa Birliği, Üyelik

ANALYSIS OF TEACHERS' VIEW TOWARDS EUROPEAN UNION

The European Union (EU) is a union consisting of 28 member states with economic, politic and social dimensions. Membership process between EU and Turkey has started in 1959, however, results are not positive under current circumstances. Turkey has waited for 60 years in membership process and membership procedures are on-going despite of indecisive attitude of EU. Even, some countries were accepted as members to the EU after collapsing of the Soviet Union. Although Turkey has made the reforms which were demanded by the EU, biased attitude and alienation of Turkey and Turkish people of the EU has tired Turkish people out. Prolongation and changing conjecture caused changes and transformations in Turkish citizens' view and attitudes towards EU. This study is conducted to identify teachers' view towards EU. Teachers' views who will raise the future generation and guide our future are regarded as important because teachers will transfer their views to students and affect these students. In data collection and analysis stages, survey method among qualitative research method patterns is applied. Participants of this study consists of 60 teachers in elementary and middle schools under the Ministry of National Education in Kırşehir city centre in 2018-2019 academic year. To collect data to determine teachers' views, semi-structured interview questions with seven open-ended questions designed by researchers are asked. Descriptive content analysis is adopted for data analysis of obtained survey data. Data are compared, classified and quantified with content analysis. With descriptive analysis, direct quotes are included in the study to clarify analysis. Based on findings obtained from teachers' survey item answers, it can be seen that Turkish citizens have lost their belief for full-membership as all participants answered "No" to the question whether Turkey will be accepted to EU as full-member due to religion, economic, political and cultural difference, voting tactics and prejudice against Turkey. Teachers' view suggest that EU member states perceive Turkey as underdeveloped, barbarian and a country that does not meet EU criteria with Islamophobic perspective. 40% of teachers expressed that Turkey should be included in EU for higher life quality and sensitivity towards laws and human rights. Again, when teachers' general view of EU foundation purpose is considered, teachers expressed that the EU is based on economic, political, and social unity as well as being a Christian union. Although teachers believed that Turkey will not be accepted as full member, it is determined that 43% of participants want to live in EU member states. Recently, there has been mutual distrust atmosphere between EU and Turkey. To change this negative atmosphere, both parties must engage in initiatives for positive political steps, social and cultural cooperation should be established to change mutual negative perceptions of EU member states and Turkey, ensuring mutual trust by keeping mutual promises for membership and following policies to support each other on different platforms.

Keywords: Teachers Views, European Union, Membership

(26717) Tekirdağ Şehri Millet Bahçesinin Coğrafi Planlama Süreci

EMRE ÖZŞAHİN¹, İLKER EROĞLU², MEHMET ÖZDEŞ²

¹ TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ, COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

eozsahin@nku.edu.tr

Millet bahçesi, halkı doğa ile buluşturan, doğal, tarihi ve kültürel özellikleri koruyan sosyo-kültürel hayata dair önemli yansımalar sunan, gerektiğinde afet toplanma alanları olarak da kullanılabilir, şehrin ve ülkenin prestijine katkı sağlayacak simgesel yeşil alanlar olarak tanımlanmaktadır. Son zamanlarda siyasi kamuoyuna damgasını vuran ve farklı yayın organlarında çok sık bir şekilde kullanılan bu kavram, aslında yeni ortaya çıkmış bir argüman değildir. Tarihi geçmişi Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine kadar uzanan bu fikir, bazı Avrupa ülkelerinde bile karakteristik örneklerle sahiptir. Aslında günümüzde millet bahçelerinin oluşturma fikri, genel olarak tarihteki ilk çıkış düşüncesiyle benzer bir tabana sahiptir. Sosyal ayrılıkların ortadan kaldırılarak toplumsal yapının güçlendirilmesini hedefleyen bu yapılar, aynı zamanda şehir coğrafyasına özgün değerleri kapsayarak marka şehirlerin ortaya çıkmasına yardımcı olacak dinlenme ve eğlenme alanları şeklindeki bir düşünce sisteminin ürünleridir. Ayrıca millet bahçeleri kent estetiğiyle uyumlu yeşil alanların oluşturulması daha yaşanabilir şehirlerin ortaya çıkması bakımından da önemlidir. Dolayısıyla millet bahçeleri siyasi bir söylemden öte, şehirsal mekânsal için oldukça önemli ve gerekli bir kamusal alanlardır. Bu çalışmada Tekirdağ şehrinde yapılması planlanan millet bahçesinin coğrafi planlama sürecinin açıklanması amaçlanmıştır. İşin planlama boyutunun şehir plancıları tarafından yürütüldüğü bu kamusal mekânın, haritalandırma işlemi ve yer seçiminin uygunluk değerlendirme coğrafyacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda çalışma kapsamında Tekirdağ şehri millet bahçesinin coğrafi planlama sürecinde coğrafyacılar tarafından yapılmış işlerin açıklanması hedeflenmiştir. Millet bahçesinin haritalandırma işlemi, İHA (İnsansız Hava Aracı) destekli UA (Uzaktan Algılama) tabanlı yöntemler kullanılarak elde edilen ortofoto görüntülerine, yer seçiminin uygunluk değerlendirme ise CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) tekniklerine dayalı bir şekilde tamamlanmıştır. Bu veri seti vasıtasıyla alana ait tematik haritalar oluşturulmuş ve sahanın temel coğrafi özellikleri açıklanmıştır. Çalışma sonucunda millet bahçesi için yer seçiminin fonksiyonellik, erişilebilirlik-ulaşım, sürdürülebilirlik, yeterlilik, ekoloji, aidiyet/kimlik ve maliyet gibi coğrafi planlama ve tasarım ilkeleri bakımından oldukça uygun olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla Tekirdağ Millet Bahçesi yer seçimine ilişkin kriterlere göre oldukça isabetli bir alana yapılması planlanmaktadır. Bu proje hayata geçtikten sonra Tekirdağ şehri, asli coğrafi kimliğine uygun tarihi, kültürel ve ekolojik unsurların dinlenme ve eğlenme etkinlikleriyle birlikte yer aldığı önemli bir mekana sahip olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Millet Bahçesi, Coğrafya, Coğrafyacı, Planlama.

GEOGRAPHICAL PLANNING PROCESS OF TEKIRDAG CITY NATIONAL GARDEN

A nation garden is defined as symbolic green spaces that bring important reflections on the socio-cultural life that brings people together with nature. It also protects the natural, historical and cultural features, which can be used as disaster gathering areas as well as contribute to the prestige of the city and the country. Although the concept has recently made its mark on the political public and is used frequently on media, national garden is not an emerging idea. The idea dates back to the late Ottoman Empire, has characteristic examples even in some European countries. In fact, the idea of the creating the national gardens today, in general, has a similar base to the idea of the old history. National garden concept aims to strengthen social structure by eliminating social divergences, are also the products of a system of thought in the form of recreation areas that will help establish brand cities without damaging original values of urban geography. Thus, nation gardens are important in terms of creating green spaces compatible with urban aesthetics and the emergence of more livable cities. Therefore, nation gardens are necessary public spaces for urban spaces rather than political discourse. In this study, it is aimed to explain geographical planning process of nation garden which is planned to be built in Tekirdag city. The mapping process of this public space, where the planning dimension of the work was carried out by the city planners, was evaluated by the geographers. The mapping process of the nation garden was completed on the basis of DEM (Digital Elevation Model) and orthophoto images obtained by using UAV (Unmanned Aerial Vehicle) supported methods, and the conformity assessment of the site selection was based on GIS (Geographic Information Systems) techniques. Thematic maps of the area were created by this data set and the basic geographical features of the site were explained. Results of the research indicated that the location selection of the nation garden was suitable in terms of geographic, historic and cultural aspect. Once the project is completed, the city of Tekirdag will have an essential space in which historical, cultural and ecological elements combined in accordance with the original geographical identity, together with recreation and entertainment activities.

Key Words: National Garden, Geography, Geographers, Planning, Tekirdag.

(27334) OKULLARIN COĞRAFI DAĞILIŞININ ANALİZİ

BARIŞ DOĞRUKÖK¹, HASAN CAN ERBEN², İREM ONAT³

¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ*

² *YÜKSEL BAHADIR ALAYLI BİLİM VE SANAT MERKEZİ*

³ *SELÇUKLU ANADOLU LİSESİ*

barisdogrukok@gmail.com

Ülkemizde okul çağında bulunan her 100 öğrenciden yaklaşık 40'ı okul servis araçlarını ulaşımda tercih etmektedirler. Bu da sadece ilkokul ve orta okulda okuyan yaklaşık 4 270 000 öğrenciye karşılık gelmektedir. Yani 20 öğrencinin bir servis aracına bindiğini düşünsek bile yaklaşık 213 500 servis aracının her gün trafiğe çıkmasına sebep olmaktadır. Bu araç sayısının getireceği mali yük ekonomik açıdan hatırı sayılır miktarlara ulaşmaktadır. Bu olayın çevresel etkileri de ayrıca değerlendirilmelidir.

Bu araştırmanın amacı, coğrafyanın temel ilkelerini kullanarak okulların dağılışını, bu dağılışın sebep ve sonuçlarını incelemek, bu dağılışın sebep ve sonuçları arasında bağıntılar kurarak analiz etmek ve ortaya çıkan sorunlara yeni çözüm önerileri getirmektir. Bu çalışmada bu çalışmaya konu olan alandaki ilkokul, ortaokul ve imam hatip ortaokullarının coğrafi dağılışı ve kanunda belirtilen yürüyüş mesafeleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Okullarda görev yapan öğretmenlerin ve velilerin öğrenci servisi uygulaması ve okulların eve uzaklığı arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmamızda iki aşamalı bir yöntem izlenmiştir. Öncelikle araştırma alanında bulunan okulların lokasyonlarını belirlemek ve kanunda yürüyüş mesafesi olarak belirtilen 500 metreyi göstermek için ArcGIS 10.3.1 CBS programı ile bufferlarla işaretli haritalar hazırlanmıştır. Bu haritaların hazırlanması için Selçuklu Belediyesinden 1/5000 ölçekli Konya İli Nazım İmar Planı alınmış ve altlık olarak kullanılmıştır. Daha sonra bu plan üzerine ArcGIS 10.3.1 CBS programı kullanılarak ve Google Earth Pro ve Google Maps uygulamalarından da faydalanılarak haritalar oluşturulmuştur. Araştırmamızın ikinci aşamasında nicel verilerin toplanması için literatür taraması yapılmış, öğretmen ve velilerin okul mesafeleri ve servis uygulamaları ile okul büyüklükleri hakkındaki düşüncelerini tespit etmek için bir anket oluşturulmuştur. Oluşturulan anket ile ilgili olarak uzman görüşü alındıktan sonra izinler alınıp anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmamız için toplam 772 anket uygulanmıştır. İlkokullardan 320 kadın, 209 erkek veli; ortaokullardan 87 kadın, 59 erkek veli katılmıştır ayrıca 43'ü kadın, 53'ü erkek olmak üzere toplam 96 öğretmen anketlerimizi yanıtlamışlardır. Elde edilen veriler SPSS 23.0. (Statistical Package for the Social Sciences) ile incelenmiştir. Çalışma sonucunda okulların, halkın önemli bir kısmı için, yürüyüş mesafesi dışında kaldığı, öğretmen ve velilerin mahalle içlerinde küçük okullar istediği, yakın okul olursa velilerin çocuklarını yürüyerek okula göndereceği bunun çevre ve ekonomi açısından ülkemizin menfaatine olacağını tespit ettik.

Anahtar Kelimeler : Okul dağılımı CBS öğrenci sevişi ulaşım coğrafyası

ANALYSIS OF GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION OF SCHOOLS

About 40 out of every 100 students in school age in our country prefer to use school buses. This corresponds to approximately 4 270 000 students in primary and secondary schools. In other words, even if we think that 20 students board a service minibus, it causes approximately 213 500 service minibus to go into traffic every day. The financial burden of this number of minibus reaches considerable amounts economically. The environmental impacts of this phenomenon should also be assessed.

The aim of this research is to examine the distribution of schools, the causes and consequences of this distribution by using the basic principles of geography, to analyze by making connections between the causes and results of this distribution and to propose new solutions for the problems that arise. In this study, the geographical distribution of primary, secondary and imam hatip secondary schools and the walking distances specified in the law were determined. The relationship between teachers 'and parents' student service practices and the distance from home to schools was tried to be revealed. In our study, a two-stage method was followed. Firstly, the maps marked with buffers were prepared with ArcGIS 10.3.1 GIS program in order to determine the locations of the schools in the research area and to show the walking distance of 500 meters specified in the law. In order to prepare these maps, a 1/5000 scale Master Plan of Konya was taken from Selçuklu Municipality and used as a base. Then, maps were created by using ArcGIS 10.3.1 GIS software and Google Earth Pro and Google Maps applications. In the second stage of the study, a literature review was conducted to collect quantitative data, and a questionnaire was established to determine the opinions of teachers and parents about school distances and service practices and school sizes. After obtaining expert opinion about the survey, permissions were obtained and the survey was conducted. A total of 772 questionnaires were applied for our study. 320 primary school students, 209 male parents; 87 female and 59 male parents from secondary schools participated in the study. In addition, 96 teachers (43 female and 53 male) answered our questionnaires. Data obtained from SPSS 23.0. (Statistical Package for the Social Sciences).

As a result of the study, we found that schools were out of walking distance for a significant part of the public, teachers and parents wanted small schools in the neighborhood, and if the nearby school would send their children to school on foot, it would be in the interest of our country in terms of environment and economy.

Keywords: School distribution GIS student transport transportation geography

(25429) Issues on the development of the geographical direction in applied toponymy (in the context of Aktobe region)

AKZHUNUS G. ABDULLINA ¹, KUAT T. SAPAROV ¹, EMİN ATASOY ²

¹ DEPARTMENT OF PHYSICAL AND ECONOMIC GEOGRAPHY, FACULTY OF NATURAL SCIENCES, L. N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY, ASTANA

² BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

eatasoy@uludag.edu.tr

The article deals with the applied toponymy issues in the geographical area and its interrelation with the geographical Sciences. The studies on issues of the forecasting of mineral resources, adverse climatic, hydrometeorological conditions, on the evaluation of environmental toponymy in geographical studies, of changes in original landscapes, on toponymic mapping were carried out based on analyzing a group of toponyms in the Aktobe region. The territory of Aktobe region is rich in mineral resources. The occurrence of raw materials is expressed in local place names. The list of place names associated with the main types of minerals - oil, chromium, nickel, copper, gold, is filled in and presented in the form of a table. Archaeological data confirm that the development of copper ores in the region began from the earliest times. Among the number of identified ancient copper mines there are names Kenkiyak, Myskazgan. At the same time the links were identified between the group of toponyms derived from the terms shukyr, Bakyr, Kok, Bor, mai and local mineral resources. Toponyms connected with minings, ore basins supply placenames with more sufficient features and to a certain degree may provide important information to geologists required to them in the exploration period to discover natural resources. Depending in the intensity and duration natural phenomena (meteorological, hydrological, geomorphological and others) may cause damage to agriculture, road structures and expose people's lives to danger. So as to study and forecast such phenomena various methods and techniques are used and alongside with them toponymic methods are also applied. The objective of toponymic forecast of unfavorable natural conditions is to study the mutual relationship of natural phenomena occurring in geographical names with natural features on the ground. This was clarified by the example of place names characterizing unfavorable climatic conditions within the territory of Aktobe region. Natural landscapes are under constant anthropogenic impact and in the result of economic activities separate components of natural complexes transform or disappear, and entities with intensive economic impact (plow lands, gardens, pastures) come into being. On determining ecological-geographical after-effects and changes toponyms provide many opportunities to analyse the anthropogenic impact affected on the environment. It is found in the scientific literature, in the "ecological toponymy" field. Its main objective is the study of toponymic information to research plant and animal life affected by anthropogenic impact with further rehabilitation of their habitats, study of ecological factors on the migration and adaptation of nations to new social-geographic and landscape environment. While analyzing landscape changes in the region the place names associated with the names of plants and animals were studied, the historical expansion of their species is proved by historical data.

Keywords: applied toponymy, ineral resources, natural landscape, natural phenomena, toponyms, mapping.

(27077) Öğretmen Adaylarının Ortadoğu Kavramına Yönelik Zihinsel Tasarımları

NURETTİN ÖZGEN¹

¹ ANKARA ÜNİVERSİTESİ

nozgen@gmail.com

Ortadoğu kavramı, coğrafi bir bölge ve aynı zamanda askeri ve siyasi bir territorial alan olarak, batı merkezli bir adlandırmadır. Bölgenin sınırlarına ilişkin farklı belirlenim ve sayıtlar bulunmaktadır. Güneybatı Asya'dan Mağribe, Balkanlardan Doğu Afrika'ya kadar birçok ülkeyi içine alan coğrafi bir lokasyon olarak Ortadoğu, birçok kurum ve kuruluş tarafından farklı şekillerde tanımlanmakta ve haritalandırılmaktadır. Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Dünya Sağlık Örgütü, Uluslararası Çalışma Örgütü, Gıda ve Tarım Örgütü gibi birçok kurum ve kuruluşun çalışma ve hizmet alanına ilişkin veri tabanları, Ortadoğu kavramını farklı coğrafi lokasyonlara göre tanımlamaktadır. Bölgeyi tanımlayan bu kuruluşlara ait haritaların bazılarında Türkiye'nin de dâhil edildiği görülmektedir. Bu çok amaçlı teknik analizlere göre inşa edilen Ortadoğu'nun belirli ve kesin sınırlarından söz etmek mümkün değildir. Kavram, siyasi bir nitelik taşıdığından, özellikle bölgesel ve küresel güç dinamiklerinin etkisiyle *-sınırlarının belirlenmesinde-* bir belirsizlik dikkat çekmektedir. Güç ve ekonomik paylaşım coğrafyalarından biri olarak Ortadoğu'nun en belirgin niteliği; kültürel çeşitlilik, zengin enerji potansiyeli ve bölgedeki siyasi iktidarsızlık ile yüzyıllardır, hem küresel, hem de bölgesel ölçekte dünya siyasetinin odağında yer almasıdır. Türkiye, coğrafi konumu itibariyle Ortadoğu'daki bu dinamiklerden en fazla etkilenen ülkelerden biridir. Bu nedenle Türkiye'nin Ortadoğu ile etkileşimlerinin değerlendirilmesi ve bölgedeki değişimlerin mekânsal analizi için, coğrafi (doğal, sosyoekonomik, siyasi ve kültürel) bilgi temeline sahip olmak büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla Ortadoğu bölgesi, doğal, sosyoekonomik, siyasi ve kültürel bağlamlar açısından, coğrafyanın önemli tematik alanlarından biri olarak, ortaöğretim (lise) ve yükseköğretim müfredat programlarında da yer almaktadır. Amaç, öğrencilerin bölge hakkında derinlikli ölçekte bilgi sahibi olmalarıdır. Ortadoğu bölgesinin hangi ülkeleri kapsadığı, başlıca coğrafya özelliklerinin yanı sıra, Türkiye ile olan etkileşimleri üzerinden, bölgesel ilişki ve siyasi pozisyonlarına dair bilgiler verilir. Bu bağlam üzerinden orta ve yükseköğretim düzeyindeki öğrencilere, Türkiye'nin yanı sıra, hem komşu hem de yakın coğrafi bir bölge olarak Ortadoğu coğrafyasının özelliklerinin öğretilmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmada da, coğrafya öğretmen adaylarının, Ortadoğu kavramını nasıl tasavvur ettikleri ve Türkiye'yi nasıl konumlandıkları sorgulanmıştır. Nitel araştırma deseni olarak tasarlanan çalışmanın örneklem grubu, Çankırı Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, coğrafya bölümünden mezun olmuş 90 öğretmen adayından oluşmaktadır. Veriler, katılımcılar tarafından cevaplanan açık uçlu soruların yer aldığı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenerek, katılımcıların cinsiyet durumları ve ikamet ettikleri *coğrafi bölge* değişkenlerine göre (*hem olumlu hem de olumsuz tasavvurları*) analiz edilmiş ve coğrafya öğretim programının işlevselliğine ilişkin eleştirel bir perspektifle değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Ortadoğu, Türkiye, Ortadoğu Tasavvuru, içerik analizi

MENTAL DESIGNS OF PRESERVICE TEACHERS ON THE CONCEPT OF THE MIDDLE EAST

The concept of the Middle East is a western-based designation as a geographical region, as well as a military and political territorial area. There are different determinations and assumptions regarding the boundaries of the region. The Middle East is defined and mapped by many institutions and organizations as a geographical location that covers many countries from Southwest Asia to Maghrib, Balkans and East Africa. The databases of many institutions and organizations such as United Nations, World Bank, World Health Organization, International Labor Organization, Food and Agriculture Organization define the concept of the Middle East with regards to different geographical locations. It seems that Turkey is also included in some of such maps that belong to these institutions defining the region. According to these multi-purpose technical analyzes, it is not possible to talk about the specific and definite boundaries of the Middle East. Since the concept has a political character, there is an uncertainty especially in the determination of its boundaries - under the influence of regional and global power dynamics. As one of the geographies of power and economic sharing, the most significant qualities of the Middle East are its cultural diversity, rich energy potential and political impotence for centuries, both global and regional scale that is the focus of world politics. Turkey is one of the most affected countries, of these dynamics, in the Middle East due to its geographical location. Therefore, for the spatial analysis of changes in the assessment of their interaction with Turkey and the Middle East, (natural, socio-economic, political and cultural) it is very important to have basic geographical knowledge. Therefore, the Middle East region, in terms of its natural, socioeconomic, political and cultural contexts, is one of the important thematic areas of the geography and it is included in secondary and high school curricula. The aim is to provide students with an in-depth knowledge of the region. The students are informed with which countries are involved in the region of the Middle East, the main features of the geography and through their interactions with Turkey, they are acquainted with the regional relations and political positions. In this context, it is aimed at teaching the students, from the secondary and higher education levels, the characteristics of the Middle East as well as Turkey, as neighbour geography. In this study, how geography preservice teachers conceive the concept of the Middle East and how they locate Turkey have been examined. The sample group of the study, which was designed as a qualitative research design, consisted of 90 preservice teachers who graduated from the Geography Department of the Faculty of Letters, at Çankırı University. Data were collected through a structured interview form containing open-ended questions answered by the participants. The obtained data were tested, by content analysis technique, and analyzed (both positive and negative imagination) according to the gender status of the participants and the variables of the geographical region in which they live. Furthermore, the data were evaluated with a critical perspective related to the functionality of the geography curriculum.

Key Words: Geography, Middle East, Turkey, imagination of the Middle East, content analysis

(27004) BÖLGESEL KALKINMADA ÇEŞİTLİLİK İNDEKSLERİ KULLANILARAK BÖLGESEL DAYANIKLILIĞIN (RESILIENCE) ÖLÇÜLMESİ: TÜRKİYE DÜZEY-2 BÖLGELERİ ÖLÇEĞİNDE

M. TAHSİN ŞAHİN ¹, MUSTAFA ERTÜRK ²

¹ *SİİRT ÜNİVERSİTESİ*

² *AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ*

merturk19@hotmail.com

Hızla değişen ve gelişen dünyada ekonomik gelişim kaçınılmaz bir gerçek olgudur. Ulusal düzeyde bir kalkınmanın varlığı için öncelikle bölgesel olarak kalkınma seviyesini sürekli pozitif yönde değiştirilmesi gerekmektedir. Geçmişten günümüze kadar bölgesel kalkınma hareketinde birçok nedenlerden ve etkilerden söz edilmiştir. Sanayileşme ile gelen kalkınma, nüfusun yoğunlaşmasıyla meydana gelen kalkınma, sektörel yığılma veya kümelenme ile meydana gelen kalkınma, teknolojiyle ortaya çıkan kalkınma tipleri bunlardan sadece birkaçıdır. Son yıllarda ortaya çıkan yeni bir yaklaşım ise çeşitlilik kavramı ile bölgesel kalkınma arasındaki ilişkinin yönü üzerinedir.

Bölgesel kalkınma ve Dayanıklılık son yıllarda üzerinde durulması gereken konuların başında gelmektedir. Bölgesel Kalkınma birçok perspektiften incelenmesine karşın sektörel çeşitlilik ve bölgesel dayanıklılık arasındaki ilişki göz ardı edilmiştir. Batı literatüründe tartışılan konuların başında gelen sektörel çeşitliliğin bölgesel dayanıklılığı arttırdığı yönündeki varsayım, birçok araştırmacı tarafından kabul görmektedir. Bir bölgenin tek bir sektörde uzmanlaşmasından ziyade sektörel olarak çeşitlilik göstermesi, gelecek olan sektörel şoklara karşı dayanıklılık derecesini arttırmaktadır. Çalışma yığılma ekonomilerinin türlerinden yerleşme ekonomileri, kentleşme ekonomileri ve Jacobs dışsallıkları bağlamında ele alınmıştır. Çalışma 2 hipotez üzerine kurgulanmıştır; Hipotez 1: Sektörel çeşitlilik kentleşme ekonomilerinde bölgesel kalkınmaya olumlu yönde etki etmektedir. Hipotez 2: Sektörel çeşitlilik kentleşme ekonomilerinde bölgesel dayanıklılığı arttırmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı; Türkiye 26 Düzey-2 bölgeleri ölçeğinde uzmanlaşma ve çeşitlenme gösteren bölgeleri tespit ederek sektörel şoklara karşı kırılğan ve dayanıklı bölgeleri tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışma “Türkiye’de hangi Düzey-2 bölgeleri, sektörel çeşitlenmede yüksek çeşitlilik indeks değerine sahiptir?” araştırma sorusuna odaklanmaktadır. Çalışma, bölgesel çalışmalarda sık tercih edilen Lokasyon Katsayısı, Herfindahl ve Çeşitlilik (Diversity) indeks ölçüm teknikleri kullanılarak analiz edilecektir. Çalışmanın ölçeği olarak Türkiye 26 Düzey-2 bölgesi kullanılacak olup, istihdam göstergelerinden faydalanılacaktır. Araştırmayı sınırlandıran bir diğer husus da sanayi faaliyetleri içinde yer alan imalat sanayi ekonomik faaliyet koluyla sınırlandırılmış olmasıdır. Bu kapsamda araştırma verileri TÜİK Hizmet ve Sanayi Yıllıkları’ndan temin edilmiştir. Zaman olarak 2009 yılı ve verilerin en güncel yılı olan 2017 yılları baz alınmıştır. Burada 2009 yılının seçilmesi bir önceki yıla göre ekonomik faaliyet kolu sınıflandırma sisteminin değişmiş olmasıdır. Analiz sonuçları ArcGis yazılım programı yardımıyla görselleştirilerek anlaşılabilirliği kolaylaştırılacaktır. Araştırma bulguları ise bize Türkiye’de sektörel şoklara en dayanıklı bölgeleri verirken; en kırılğan bölgeleri de vermesi bakımından önemlidir. Bu araştırma, bölgesel planlamada sektörel krizlerin de düşünülmesi gerektiğine dikkat çekmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler : Bölge, Kalkınma, Coğrafya, Kentleşme Ekonomisi, Ekonomik Coğrafya

(27014) ÇANKIRI ŞEHRİNDE KENT İÇİ İKAMETGÂH HAREKETLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

OKAN TÜRKAN¹

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

okanturkan@karatekin.edu.tr

20. yüzyılın sonlarından itibaren ülkemizde yoğun bir şekilde gerçekleşen kırsal nüfus boşalması hızlı kentleşmenin de sebebi olagelmıştır. Bu süre zarfında meydana gelen hızlı kentleşme sosyal, iktisadi ve demografik yapıda değişim meydana getirdiği gibi kentsel mekânın fiziksel elemanlarında da değişim meydana getirmiştir. Bunun bir yansıması olarak hızlı bir alansal büyümeye sahip olan kentlerde gerek sosyoekonomik gerekse de fiziksel boyutta birbirinden farklı niteliklere sahip ikametgâh bölümleri ortaya çıkmıştır. Hızlı kentleşmenin doğurduğu bu sosyoekonomik ve fiziksel farklılık bireylerin kent içinde ikametgâh hareketliliğine de neden olmaktadır. Kent içi ikametgâh hareketliliğini belirleyen birçok öge bulunmaktadır. Bunların başında konuta olan talep genişliği ve esnekliği, konut fiyatlarının geniş bir aralık oluşturabilmesi, ikamet eden nüfusun sosyokültürel tercihleri, konut üretim miktarı, konut üretim teknolojisi ve konut pazarının örgütlenmesi gibi unsurların geldiği söylenebilir. Bunların yanında nüfus artışı, aile yapısında meydana gelen değişimler, bireylerin gelir seviyesinde meydana gelen olumlu veya olumsuz değişimler gibi çok farklı unsurlar da kent içi ikametgâh hareketliliğini belirlemektedir. Kısaca sözünü ettiğimiz bu değişimler ve süreçler bireyin ikamet ettiği mahalle ve konuttan memnun olmamasına neden olduğunda ikamete dayalı kent içi hareketliliğin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda kent içi ikametgâh değişiminin temelini yaşanan konut ve çevresinden duyulan memnuniyetsizlik oluşturmaktadır. Ancak nadir de olsa farklı sebeplerle de ikametgâh memnuniyetine rağmen değişim olduğunu belirtmek gerekir. Yaşanılan konut ve çevresinden duyulan memnuniyetsizliği söz yerindeyse teşvik eden birçok neden vardır. Bu nedenlerin başında ise insanların barındıkları yaşamının çoğunu içinde geçirdikleri, sosyo-ekonomik durumlarının bir göstergesi durumunda olan konut ve konutun özellikleri gelmektedir. Bunların dışında konut ile ilgili memnun olmama durumu konut ve çevresinin dışında doğrudan bireyle de ilgili olabilmektedir. Nitekim bireyin cinsiyet, yaş, aylık gelir yani ekonomik durumu, eğitim durumu gibi faktörler de hareketliliği belirleyebilmektedir. Birey konuttan memnun değil ise kent içerisinde küçük veya büyük çaplı bir hareketlilik oluşturur. Bu çalışma Çankırı kent merkezinde ikamet eden bireylerin ikamet ettikleri mahalleyi değiştirme isteğini ve ikamet edilen konut ve mahalleden memnun olmama durumunu etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada Çankırı kentinde farklı mahallelerde ikamet eden ve rastgele seçilen örnekleme kendisi ve ikamet ettiği konut ile ilgili çeşitli soruların bulunduğu bir anket uygulanmıştır. Bu anketler SPSS programı aracılığı ile analize tabi tutulmuştur. Bu sonuçlardan ikamet ettiği mahalleyi değiştirmek isteyen ve ikamet ettiği konut ve mahalleden memnun olmayan örneklemlerin anketleri ayrıca ele alınarak değişim isteyen ve memnun olmayan örneklemlerin durumlarını çeşitli değişkenlere göre analiz edilmiştir. Değerlendirmelerde cinsiyet, yaş, eğitim durumu, aylık geliri, hangi mahallede ikamet ettikleri, oturdukları konutun çeşitli özellikleri ve neden buldukları mahallede ikamet ettikleri incelenerek memnun olmama sebeplerini etkileyen faktörler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler : Konut, Mahalle, Çankırı, Kent içi hareketlilik, İkametgâh memnuniyeti

Evaluation of Intra-Urban Residential Mobility in Çankırı

Since the end of the 20th century, rural population migration which has been intense in our country has been the cause of rapid urbanization. The rapid urbanization that took place during this period brought about changes in the social, economic and demographic structure as well as the physical elements of the urban space. As a reflection of this, in urban areas that have a rapid spatial growth, residences sections with different characteristics have emerged both in socioeconomic and physical dimensions. This socioeconomic and physical difference caused by rapid urbanization also causes the mobility of individuals within the city. There are many factors determining the intra-urban residential mobility. It can be said that there are factors such as the breadth and flexibility of demand for housing, the ability to create a wide range of housing prices, the socio-cultural preferences of the resident population, the amount of housing production, the technology of housing production and the organization of the housing market. In addition to these, very different factors such as population growth, changes in the family structure and positive or negative changes in the income level of individuals determine the intra-urban residential mobility. In short, when these changes and processes cause the individual to be dissatisfied with the neighborhood and residence, residential mobility takes place. In this context, dissatisfaction with the housing and its environment constitutes the basis of intra-urban residential mobility. However, it should be noted that, although rarely, there is a mobility for different reasons despite the satisfaction of residence. There are many reasons that encourage dissatisfaction with the housing and its surroundings. One of the main reasons is the housing and the characteristics of the housing, which is an indicator of the socioeconomic status of the people. In addition, dissatisfaction with housing can be directly related to the individual without the housing and its environment. As a matter of fact, factors such as gender, age, monthly income, economic status and educational status can determine mobility. If the individual is not satisfied with the housing, this situation creates a small or large scale of mobility in the city. This study was carried out to evaluate the factors that affect the desire of people residing in Çankırı to change the neighborhood they live in and the dissatisfaction with the housing and the neighborhood. In this study, a randomly selected sample of the population residing in different neighborhoods of Çankırı was applied a survey containing various questions about him and his residence. These surveys were analyzed in SPSS program. The surveys of the samples who want to change the residence they live in and who are not satisfied with the housing and the neighborhood they live in are also evaluated, and the situations of the samples who want to change and those who are not satisfied are analyzed according to various variables. In the evaluations, gender, age, educational background, monthly income, neighborhoods, various properties of the housing, the reasons for residing were examined and the factors affecting the reasons for dissatisfaction were discussed.

Keywords: Housing, Neighborhood, Çankırı, Intra-Urban mobility, Residence satisfaction

(27188) TÜRKİYE VE BALKAN ÜLKELERİ ARASINDA KARDEŞ ŞEHİR İLİŞKİLERİ

ARDA BAY¹, VEDAT ÇALIŞKAN²

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

arda.bay@hotmail.com

Kardeş şehir uygulamaları, bir belediyenin yurtiçinden ya da yurt dışından bir belediye ile kurduğu karşılıklı ilişki, işbirliği ya da ortaklık girişimlerini kapsayan bir belediye ortaklık türüdür. Güncel olarak Türkiye'deki belediyelerin uluslararası ölçekte toplam 1651 kardeş şehir ilişkisi kurduğunu belirlemiş bulunuyoruz. Türkiye'nin uluslararası kardeş şehir ilişkilerinde bazı bölgesel yoğunluklar oldukça dikkat çekicidir. Özellikle Balkan ülkeleri ile kurulan kardeş şehir ilişkileri hem niceliksel hem de niteliksel anlamda öne çıkmaktadır. Nitekim Türkiye'nin çeşitli Balkan ülkeleri (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Karadağ, Kosova, Makedonya, Sırbistan, Slovenya, Yunanistan ve Romanya) ile toplam 505 kardeş şehir ilişkisi söz konusudur. Böylece, Türkiye'den Balkan ülkeleri ile kurulan kardeş şehir ilişkileri, Türkiye'nin uluslararası kardeş şehirlerinin % 31'ini oluşturmaktadır.

Araştırma ile Türkiye'deki illerin Balkan ülkeleri ile kurdukları kardeş şehir ilişkilerinde tercihleri yönlendiren faktörlerin belirlenmesi; Balkan ülkeleri ile kardeş şehir ilişkisi bulunan illerin dağılışı özelliklerinin saptanmasının yanı sıra belediye yönetimlerinin kardeş şehir ilişkileri kapsamındaki etkinlikleri ve etkileşim deneyimlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda öncelikle Balkan ülkeleri ile kardeş şehir ilişkisi kuran iller ve belediyeler belirlenmiştir. Belirlenen 52 ile bağlı 230 belediyeye 45 sorudan oluşan anket uygulaması planlanmıştır. Anketler bazı belediyelerde yüz yüze görüşme yolu ile yapılmış, diğer belediyelere ise posta ve e-posta yolu ile gönderilmiştir. Böylece toplam 116 belediyeye anket uygulanması sağlanmış; elde edilen bilgi ve veriler burada sunulan çalışmanın temelini oluşturmuştur.

Türkiye'de kardeş şehirler ile ilgili bilgiler ve istatistiksel veriler oldukça sınırlıdır. Ayrıca Türkiye'deki belediyelerin güncel bir kardeş şehir envanteri de yoktur. Bu nedenle ilk olarak Balkan ülkelerinden kardeş şehir ilişkisi kuran iller ve belediyeler belirlenmiştir. Güncel bir kardeş şehir listesi oluşturulurken ilk aşamada belediyelerin resmi sitelerinde bulunan bilgiler ve anketi yanıtlayan belediyelerin beyanları dikkate alınmıştır. İkinci aşamada ise İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 2016 yılında yayınlamış olduğu yurtdışı istatistikleri kullanılmıştır. Üçüncü aşamada ise, ulusal ve yerel medya haberleri taranarak kardeş şehir ilişkileri ile ilgili bilgiler sağlanmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular, Türkiye'deki şehirlerin balkan ülkelerindeki belediyeler ile kurdukları kardeş şehir ilişkilerinde rol oynayan en önemli faktörün "kültürel ve tarihsel bağlar" olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, Büyükşehir niteliğinde olan illerin; Türkiye'nin batısında bulunan illerin Balkan ülkeleri ile sayıca daha fazla kardeş şehir ilişkisi kurduğu saptanmaktadır. Özellikle, "coğrafi yakınlık" faktörünün de etkisiyle Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerindeki şehirlerin Balkan ülkelerindeki şehirler ile olan kardeş şehir ilişkileri yoğun bir etkileşim ağı ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Kardeş şehirler, Belediyeler, Yerel Yönetimler, Türkiye ve Balkanlar

Town twinning practice is a type of municipal partnership that involves the interrelationship, cooperation or partnership initiatives established by a municipality with another municipality locally or abroad. Currently, the municipalities in Turkey have a total of 1651 twinning relations on an international scale. Some regional density in Turkey's international twinning relations is quite remarkable. Especially, the twinning relations established with Balkan countries stand out in both quantitative and qualitative terms. Indeed, Turkey has a total of 505 twinning relations with various Balkan countries (Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Montenegro, Kosovo, Macedonia, Serbia, Slovenia, Greece and Romania). Thus, Turkey's twinning relations with the Balkan countries constitute 31% of Turkey's international sister cities.

The research aimed to determine the factors which guide the preferences in the relations that the municipalities in Turkey have established with the municipalities in the Balkans; and to determine the distribution properties of provinces and municipalities in Turkey that have twinning relations with the municipalities in the Balkan countries. In addition, the research aimed to reveal examples of activities realized by municipal administrations within the scope of twinning relations. In accordance with these purposes, the cities and municipalities which have established twinning relations with the Balkan countries were specified; a survey was planned to be conducted to 230 municipalities in 52 provinces, which include 45 questions. Questionnaires were conducted through face-to-face interviews in some municipalities, and sent to other municipalities by post and e-mail. Thus, a total of 116 municipalities were surveyed; the information and data obtained form the basis of the study presented here.

The findings obtained in this study revealed that the most important factor which plays a role in twinning relations of the provinces in Turkey with the municipalities in the Balkans is the "cultural, religious and historical bonds". In addition, it was detected that the cities in the west of Turkey that have the characteristics of metropolis have established more twinning relations in number with the Balkan countries. In particular, with the effect of the "geographical proximity" factor, twinning relations of the municipalities of Edirne, Kırklareli and Tekirdağ provinces with the cities in the Balkans create an intense network of interaction.

(26605) TURİZM ve KÜRESELLEŞME ARASINDA BİR İLİŞKİ: KÜRESELLEŞMENİN ETKİSİYLE DEĞİŞEN TURİSTİK DAVRANIŞLAR

TOLGA KORKUSUZ¹

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

tolga9025@gmail.com

Günümüzde birçok araştırmacı tarafından kabul gören “Dünya’daki mesafelerin kısaldığı” ifadesi yadsınmaz bir gerçektir. Mesafeler kısalırken ekonomi, kültür, iletişim ve siyaset gibi birçok konu birbiri ile daha da yakınlaşarak bütünleşmiştir. Bu bütünleşmeden gerek turistler gerekse turistik işletmeler de etkilenmektedir.

İnsanların rekreatif faaliyetleri amacıyla gerçekleştirdikleri ve para harcadıkları faaliyetlere turizm adı verilmektedir. Ekonomik ve sosyal etkileri olan turistik faaliyetler geçmişten günümüze değişim göstermiştir. Siyasi, kültürel ve ekonomik yönden birçok süreci değiştiren küreselleşme olgusunun turistik faaliyetlere de etkisi oldukça fazladır. Küreselleşmenin etkileri turistik faaliyetlerin her alanında hissedilmekte ve yapılan turistik faaliyetlere birçok yönden kolaylık sağlamaktadır. Özellikle yapacağı ziyareti önceden planlayan turistin, planladığı geziyi gerçekleştirirken de yaptığı faaliyetler küreselleşme ile sıkı bir ilişki içerisinde.

Bu çalışmanın amacı; küreselleşmenin etkilerinin yoğunlaştığı günümüzde, bu sürecin turistlerin seyahat planlamalarına yönelik etkilerini araştırmaktır. Geçmiş yıllardan oldukça farklı bir şekilde hareket eden turistler, seyahatlerini gerçekleştirmeden önce ve seyahatlerini gerçekleştirdikten sonra küreselleşmenin elemanlarından (seyahat siteleri, sosyal medya, haritalar vb.) yararlanmaktadır. Özellikle internet kullanımının yaygınlaşmasının turistik geziyi nasıl etkilediği üzerine durulmuş, ayrıca işletmelerin bu davranışlara karşı verdikleri tepki incelenmiştir.

Turistik faaliyetlerin ve turistin isteklerinin değiştiğini gören işletmeler küreselleşmeden faydalanıp sosyal medya üzerinden müşterilerine ulaşmaktadırlar. İnternet üzerinden bilet alımı, otel rezervasyonu veya araç kiralama gibi birçok imkânı sunan işletmeler artık turistlere ziyarete başlamadan hizmet satışı yapmaktadırlar.

Küreselleşmenin turistin ve turistik tesislerin davranışlarına etkisi araştırılırken ilk etapta literatür taraması yapılmıştır. Konuyla alakalı küreselleşme ve turizm çalışmaları incelenmiş, ayrıca çeşitli internet sitelerinin turistik mekânların tanıtılmasındaki davranışları ve turistlerin bu davranışlara olan tepkisi incelenmiştir. Turistin davranışları özellikle daha önceki ziyaretçiler tarafından etkilenmektedir ve bu açıdan araştırma yöntemi nitel bir boyut taşımaktadır. Turistlerin davranışlarının neden değiştiği sorusuna cevap arandığından “vaka” araştırması olarak nitelendirmek mümkündür. Veriler toplanırken çeşitli kitap, makale ve seyahat siteleri araştırılmıştır ve bu yönüyle tarama modelini benimseyen bir araştırma olmuştur. Turist davranışları sonucunda turistik tesislerin tepkileri tarama metodu ile incelenmiştir.

Şüphesiz Dünya’da her alanda sürekli bir değişim gözlenmiştir. Özellikle günümüzde internet kullanımının yaygınlığı turistin yapacağı geziyi karar aşamasından gerçekleştirmeye kadar bütün alanları değiştirdiği aşikârdır. Artık turistler nereleri ziyaret edeceklerine karar verirken seyahat sitelerindeki önerileri dikkate almakta ve bütün planlamasını buna göre yapmaktadır. Çalışmanın ulaştığı sonuçlar arasında küreselleşmenin turist davranışlarını baştan aşağı değiştirdiği ve buna paralel olarak turistik tesislerin de müşteri çekme yönteminin farklılaştığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Turizm, Küreselleşme, Turist Davranışları, Sosyal Medya.

A GENERAL RELATIONSHIP BETWEEN TOURISM AND GLOBALIZATION: HOW PEOPLE PERFORM THEIR VISITS WITH THE HELP OF GLOBALIZATION

The activities that people make for recreational activities and spend money are called tourism. Touristic activities that have economic and social effects have changed from the past to the present day. Political, cultural and economic processes that have changed many processes, the impact of the globalization phenomenon is also very much on touristic activities. The effects of globalization are felt in every aspect of tourist activities and provide convenience in many ways to the touristic activities. Especially, the activities that the tourists who planned the visit in advance and the activities that they made while carrying out the planned trip are in a close relation with the globalization.

In this study, answers were searched to the question about how globalization changed touristic activities and tourist behaviors. In particular, In particular, the widespread use of the internet has affected how tourists travel, and the reactions of businesses to these behaviors are examined.

As a result of tourist behaviors, the reactions of touristic facilities were examined by screening method. Among the results of the work, globalization has changed touristic behavior altogether, and touristic facilities have been differentiated in attracting customers.

Key Words: Tourism, Globalization, Tourist Behavior, Social Media.

(26990) Engelleri Aşmak: Engelli Bireyler İçin Turizm

YASİN KOÇ¹, ABDULLAH SOYKAN²

¹ BALIKESİR

² BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

kocyasın2009@gmail.com

Dünya nüfusunun %15'nin çeşitli kategorilerde engelli bireylerden oluşmaktadır. Dünya nüfustaki eğilime bağlı olarak bu oran her geçen yıl artmaktadır. Engelli bireylerin karşılaştıkları mekânsal sorunlar gerek merkezi hükümetlerce gerekse uluslararası örgütlerce üzerinde durulan konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Engelli bireylerin turizm sektöründeki beklentileri ise erişilebilirlik kavramı içerisinde literatürde üzerinde sıklıkla durulan çok bileşenli bir konudur. Özellikle turizm faaliyetlerinde yerel özelliklerin kaynak değeri olarak önem taşıması bütüncül bakış açısını ve ideografik planlamaları gerekli kılmaktadır. Mekân-engellilik ve turizm kavramlarının birbiriyle ilişkisi, ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunlar için çözüm önerilerine yönelik ana kuramsal tartışmalar bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda turizm sektöründe engelli bireylerin yaşadığı sorunlara çözüm önerileri sunmak ve engellilik-mekân-turizm kavramlarını tartışmak bu çalışmada amaçlanmıştır. Çalışmada ilgili alanyazın kullanılarak içerik analizi yöntemine başvurulmuş, ana teorik yaklaşımlar, bu yaklaşımların varsayımları, dayanakları ve bunların turizm sektörü açısından ne anlama geldiği üzerinde durulmuştur. Küresel olarak 1 milyardan fazla nüfusa sahip olan engelli bireylerin büyük ölçüde göz ardı edilmesi ticari açıdan sektörün gelişimini olumsuz etkilemekte, sosyal adalet kavramı açısından ise söz konusu nüfusun haksızlığa uğramasına sebebiyet vermektedir. Gerek eko-turizm gibi alternatif turizm faaliyetlerinde gerekse deniz-kum- güneş üçlüsüne dayalı turizm sektöründe engelli bireylerin talep ve beklentilerinin karşılanmadığı görülmektedir. Bir diğer önemli sorun ise engelli bireylerin söz konusu sektörde istihdam olanaklarının son derece kısıtlı olmasında kendini göstermektedir. Türkiye'de engelli bireylere yönelik en kapsamlı çalışma ise Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2010 yılında yapılan "Engelli Bireylerin Sorun ve Beklentilerinin Araştırılması" adlı istatistiksel çalışmadır. Ancak bu çalışmada da Turizm değişkeni üzerinde durulmamıştır. Bu veriler ışığında Türkiye'de engelli sayısı yaklaşık olarak 5 milyon olup bu sayı ülke nüfusunun % 6'sinden fazlasına karşılık gelmektedir. Turizm sektöründe Türkiye ölçeğinde engelli bireylere yönelik bir planlamanın, daha önemlisi ise turizm merkezlerinde engellilik-mekân-turizm odaklı nitel durum çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu çalışmaların çıktılarına göre turizm merkezlerinde engelli bireylerin gerek turizm faaliyetlerine doğrudan katılım gerekse istihdam açısından yer almaları mümkün olacaktır. Bu bağlamda yerel yönetimlerin, sektör paydaşlarının, konuyla ilgili sosyal bilimcilerin işbirliği içinde olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler : Engellilik, Turizm, Mekân.

Overcoming Barriers: Tourism for Disabled People

15% of the world's population consists of individuals with disabilities in various categories. Depending on the trend in the world population, this rate increases every year. The spatial problems faced by people with disabilities appear as issues addressed by both central governments and international organizations. The expectations of disabled people in the tourism sector is a multi-component issue which is frequently discussed in the literature within the concept of accessibility. Especially in tourism activities, the importance of local characteristics as source value necessitates holistic perspective and ideographic planning. The subject of this study is the relationship between the concepts of space-disability and tourism, the emerging problems and the main theoretical debates on solutions for these problems. In this context, it is aimed to present solutions to the problems experienced by disabled individuals in the tourism sector and to discuss the concepts of disability-space-tourism. In the study, content analysis method was used by using the related literature and main theoretical approaches, assumptions, basis of these approaches and what they mean in terms of tourism sector were emphasized. The disregard of the disabled individuals with a population of more than 1 billion globally has a negative impact on the development of the sector in terms of trade and causes the injustice of the population in terms of social justice. Both in the alternative tourism activities such as eco-tourism and in the tourism sector based on the sea-sand-sun trio, it is seen that the demands and expectations of the disabled people are not met. Another important problem is that the employment opportunities of the disabled people in this sector are very limited. The most comprehensive study of disabled individuals in Turkey by the Turkey Statistical Institute held in 2010, "Investigation of Problems and Expectations of Disabled Persons" has a statistical study. However, this study did not focus on the tourism variable. In light of this data, the number of disabled people in Turkey is approximately 5 million corresponds to the number of more than 6% of the country's population. Turkey's tourism sector in planning for individuals with disabilities in scale, the more important disability-space-tourism in tourist centers are focused on the qualitative case study needs to be done. According to the results of these studies, it will be possible for disabled people to participate in tourism centers both in terms of direct participation in tourism activities and employment. In this context, it is necessary to cooperate with local authorities, sector stakeholders and relevant social scientists.

Keywords: Disability, Tourism, Place

(27212) EDREMIT YÖRESİNDE TURİZM

SEMRA YILMAZ ÇILDAM¹

¹ *SİİRT ÜNV.*

semrayc@gmail.com

Turizm, sermayenin çok kolay yer değiştirdiği ve aynı anda birçok sektörü harekete geçiren bir komplekstir. Günümüzde farklılıklarını ortaya koyarak marka olmak isteyen şehirler turizmi bir katalizör olarak kullanmaktadırlar. Çalışma alanı olarak seçilen Edremit şehri Edremit Körfezi ile Kaz Dağı arasındaki sahaya yerleşmiş bölgenin en önemli turizm merkezlerinden biridir. Dünyadaki hızlı değişim turizm algısını da değiştirmiş ve alternatif turizm türlerinin doğmasına neden olmuştur. Bu anlamda oldukça zengin bir yelpazeye sahip Edremit şehrinde kırılğan olan deniz-kum-güneş turizmüne ek olarak termal turizm, eko turizm, kültürel turizm vb. alternatif turizm türlerini görmek mümkündür. Edremit şehrinde turizm hareketleri, 1960'larda iç turizm şeklinde başlamış, 1980-1990'lı yıllarda gelişme dönemine girmiş, 2000'li yıllarda ise yurt içinde ve yurtdışında tanınırlığını oldukça artırmıştır. Edremit'in en önemli kıyı turizm merkezleri Akçay, Altınoluk, Güre ve Zeytinli'dir. Termal turizm açısından önemli bir potansiyele sahip şehirde kaplıcalar iç ve dış turizme hizmet etmektedir. Şehrin başlıca eko-turizm ve kültürel turizm alanları ise Kaz Dağı Milli Parkı, Sarıkız Zirvesi, Hasan Boğuldu Mesire Yeri, Şahindere Kanyonu, Antandros Ören Yeri, Sutüven Şelalesi, Tahtakuşlar Etnografya Müzesi'dir. Edremit'te ulaşım ve turizm arasındaki organik bağ hem karayolu, hem havayolu, hem de denizyolu ulaşımı (IDO) ile desteklenmiştir.

Çalışmada kullanılan şehir içi arazi kullanım planı için gerekli veriler Edremit Belediyesi'nden temin edilmiştir. CBS kullanılarak yörenin "Turizm Değerler Haritası" çizilmiştir. Şehrin turizm işletme belgeli eğlence yeri sayıları Edremit Kaymakamlığı'ndan; konaklama istatistikleri, Akçay Turizm Danışma Bürosu'ndan; bakanlık ve belediye belgeli konaklayan kişi, ortalama kalış süresi ve doluluk oranları ise Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden alınmıştır.

Edremit şehrinde turizmin en önemli problemi altyapı sorunlarıdır. Bunun yanında şehirde konaklama tesislerinin azlığı da turizmin çekiciliğini azaltan önemli faktörlerden biridir. Edremit'in Akçay-Altınoluk-Güre-Zeytinli'den oluşan sahil bandının düzenlenmesi gerekmektedir. Fakat bu düzenleme yapılırken zeytinliklerden dolayı çok dikkatli olunmalıdır. Altınoluk'un mavi bayraklı plajları ve temiz havasının korunması konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir. Şehirde deniz turizmi ve sağlık turizminin birleştirilmesi turist potansiyelini ciddi oranda artıracaktır. Bu konuda özel sektörden destek alınmalıdır. İkincil konutların kiralanması turizme bir hareketlilik kazandıracaktır. Yeni alternatif turizm türleri sayesinde ölü mevsim olarak görülen kış sezonu canlandırılarak turizmin bütün yıla yayılması sağlanabilir. İşletmelerde personel eğitimine öncelik verilmelidir. Turistlere yönelik aktiviteler zenginleştirilmelidir. Ayrıca yakın destinasyonlarla işgüdümlü çalışmak şehirde turizmin yayılış alanını genişletecektir.

Analog dönemi bitiren dijital çağ her alanda olduğu gibi turizme de oldukça aktiftir. Sosyal medya hesapları, e-broşürler, e-map haritalar, online platformlar ya da seyahat portallarından bir paylaşım ile aynı anda milyonlarca kişiye ulaşılabilen, kişilerin tatil rotaları belirlenebilmektedir. Bu anlamda dijital güç bir farklılaşma noktası olarak kullanılmalıdır. Turizm, sürdürülebilir olmak zorundadır. Bu konudaki sorunlara kısa vadeli çözümlerle değil, tedavi amaçlı yaklaşılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Anahtar Kelimeler: Edremit, Turizm, Şehrsel Fonksiyon, Şehir.

TOURISM IN EDREMIT REGION

Tourism is a complex in which capital is moved very easily and it mobilizes multiple industrial sectors at the same time. Nowadays, cities that want to be a brand by bringing out the difference use tourism as a catalyst. Edremit city, selected as the study area, is located in the area between Edremit Bay and Mount Ida; it is one of the most important tourism centers in the region. The rapid change in the World has changed the perception of tourism and caused the emergence of alternative types of tourism. In that sense, in addition to the fragile sea-sand-sun tourism in Edremit which has a very rich range, thermal tourism, eco tourism, cultural tourism and so on are emerging as possible alternative type of tourism. Tourism movements in the city of Edremit started in the form of domestic tourism in the 1960s, entered a period of development in the 1980-1990s, and it increased its reputation in Turkey and abroad in the 2000s. The most important coastal tourism centers of Edremit are Akçay, Altınoluk, Güre ve Zeytinli. The city has an important potential in terms of thermal and hot springs serve in domestic and international tourism. The main eco-tourism and cultural tourism areas of city are Kaz Mountain National Park, Sarıkız Summit, Hasan Boğuldu recreation area, Şahindere Canyon, Antandros Ruins, Sütüven Waterfall, and Ethnography Museum of Tahtakuşlar. In Edremit, the organic link between transportation and tourism was supported by both road, airway and maritime transport (IDO). The data required for planning the urban land use in the study was obtained from Edremit Municipality. GIS was used to draw map of Tourism values in the region. The number of recreational places of the city with tourism operation certificates was taken from Edremit District Governorate, accommodation statistics were provided by Akçay Tourism Information Office, and ministry and occupancy rates were obtained from Balıkesir provincial Directorate of Culture and Tourism. In the city of Edremit, the most important problem facing tourism is related to infrastructure. In addition, the lower number of accommodation facilities in the city is one of the important factors reducing the attractiveness of tourism. Edremit's Akçay-Altınoluk-Güre-Zeytinli coastal line needs renovation. However, the renovation should be done very carefully to avoid damage to olive gardens. Beaches and fresh air in Altınoluk should be protected. Combining marine and health tourism in the city will significantly increase the touristic potential. Support from private sector should be sought in this regard. Renting of secondary housing will mobilize tourism. Priority should be given to personnel training in the enterprises. Activities for tourists should be increased. In addition, working closely with nearby destinations will help to spread tourism in the city. The digital era, which ended the analogue period, is very active in tourism as in all other fields. By sharing social media accounts, e-brochures, e-map maps, online platforms for travel portals, millions of people can be reached simultaneously and their holiday itineraries can be determined. In this sense, digital power should be used as a tool for differentiation. Tourism must be sustainable. These problems should be treated for resolving the underlying issues and not short-term solutions.

Key words: Edremit, Tourism, Urban Function, City.

(27272) Yerli Turistlerin Salda Gölü'ne Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

KADİR TEMURÇİN¹, YILDIRIM ATAYETER¹, UĞUR TOZKOPARAN²

¹ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

² BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

ugurtozkoparan@gmail.com

Günümüzde turist tercihleri, daha çok doğa ile iç içe olan ve alternatif turizm faaliyetlerini içinde barındıran eko-turizme yönelmiştir. Bu anlamda, Burdur İli'nin içinde yer aldığı Göller Bölgesi, Türkiye 2023 turizm stratejisinde, “Göller Bölgesi Eko-turizm Gelişim Bölgesi” olarak belirlenerek bölgedeki göllere dikkat çekilmiştir. Göller Bölgesi Eko-turizm Gelişim Bölgesi kapsamında yer alan önemli eko-turizm sahalarından biri de Burdur İli'ne bağlı Yeşilova İlçesi sınırları içinde yer alan Salda Gölü'dür. Salda Gölü'nün, barındırdığı turizm potansiyeli, Antalya-Denizli Pamukkale Ana Tur güzergâhı üzerinde ulaşılabilir bir konumda yer alması, son dönemlerde özellikle T.V. kanallarında, gezginlerin sosyal bloglarında ve basında yapılan yoğun tanıtımların etkisiyle bilinirliği artmış ve göl çok sayıda turist tarafından ziyaret edilmeye başlanmıştır.

Salda Gölü'nü ziyaret eden turist sayısının artması ilçede turizmin gelişimini olumlu yönde etkilerken artan ziyaretçi sayısına bağlı olarak Salda Gölü ve çevresinde meydana gelen çevre kirliliği başta olmak üzere, bölgeye gelen turistlerin ulaşım, konaklama, seyahat, eğlence ve yiyecek-içecek ihtiyaçlarını karşılayacakları hizmetlerin yetersizliği bölge turizmini olumsuz yönde etkilemektedir. Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisi'nde eko-turizm gelişim bölgesi olarak belirlenen Salda Gölü'nde turizmin gelişebilmesi ve sürdürülebilir olması açısından bölgeye gelen turistlerin ihtiyaçlarının karşılanması ve gölün doğal yapısının korunması son derece önemlidir. Yeşilova İlçesi'nde, başarıya ulaşacak ve turistlerin karşılaştıkları problemlere çözüm üretecek iyi bir turizm planlamasının yapılabilmesi için bölgeyi ziyaret eden turistlerin görüşlerinin tespit edilmesi önem arz etmektedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı yapılan bu araştırma, yerli turistlerin Yeşilova ilçesine yönelik algılamalarını/görüşlerini ve turizm gelişimine yönelik önerilerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmada, Yeşilova İlçesi'nin turizm potansiyeli ile Salda Gölü'nün coğrafi ve turizm özellikleri ele alınıp, artan turizm faaliyetleri sonucunda Yeşilova İlçesi ile Salda Gölü çevresindeki turizm olanaklarının mevcut durumu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın verileri, alan yazın taraması, saha ziyaretleri ve nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile elde edilmiştir. Görüşme sorularının hazırlanması aşamasında ilgili alan yazından yararlanılmıştır. Görüşme yapılacak kişiler, bölgeye gelen yerli turistler arasından rastlantısal örnekleme yoluyla seçilmiştir. Araştırmanın, bölgeyi ziyaret eden turistlerin görüşlerine, taleplerine ve beklentilerine göre plan ve projelerin gerçekleştirilmesine, bölgenin turizm potansiyelinden en üst düzeyde faydalanılmasına ve Salda Gölü'nün turizm potansiyelinin sürdürülebilirliğini sağlamak için yapılacak planlamalara katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Doğa Turizmi, Salda Gölü, Turistlerin Görüşleri, Geography, Nature Tourism, Lake Salda, Views of Tourists

Evaluation of the Views of Domestic Tourists Towards Salda Lake

Today, the preferences of tourists are directed towards eco-tourism, which is intertwined with nature and includes alternative tourism activities. In this sense, Lakes Region, in which Burdur Province is located, has been determined as "Lakes Region Eco-tourism Development Area" and attention has been drawn to the lakes in the region in Turkey 2023 tourism strategy. One of the important eco-tourism sites within the scope of the Lakes Region Eco-tourism Development Zone is Lake Salda, located within the borders of Yeşilova District of Burdur Province. Lake Salda's reputation has increased through its tourism potential, being located on the Antalya-Denizli Pamukkale Main Tour route, and the effect of the recent advertising activities on TV channels, travellers' social blogs and the media, and a large number of tourists started to visit the lake.

While the increase in the number of tourists visiting Lake Salda affects the development of tourism in the region positively, especially the environmental pollution occurring in and around Lake Salda along with the inadequacy of services to meet the transportation, accommodation, travel, entertainment and food and beverage needs of tourists coming to the region affects tourism in the region negatively due to the increasing number of visitors. To meet the needs of tourists coming to the region and to protect the natural structure of the lake is crucial in terms of the development and being sustainable of tourism in Lake Salda, which has been determined as an eco-tourism development region in Turkey 2023 tourism strategy. It is important to determine the opinions of the tourists visiting the district in order to make a good tourism planning that will succeed and produce solutions to the problems faced by the tourists in Yeşilova District.

This study, which has been done for the reasons mentioned above, aims to reveal the perceptions/opinions of local tourists towards Yeşilova District and their suggestions for tourism development. In this study, the tourism potential of Yeşilova District and the geographical and touristic characteristics of Lake Salda are discussed and the current status of tourism opportunities around Yeşilova District and Lake Salda is tried to be determined as a result of increasing tourism activities.

The data of the study was obtained from literature review, field visits and the semi-structured interview method, which is one of the qualitative research methods of social sciences. The related field literature was benefited during the preparation of the interview questions. The people to be interviewed were selected by random sampling among the tourists coming to the region. It is aimed that the study will contribute to making plans and projects according to the opinions, demands and expectations of the tourists visiting the region, benefiting from the tourism potential of the region at the highest level and planning of the sustainability of the tourism potential of Lake Salda.

(27320) Kültürel Peyzaj Değerlerinin Turizm Amaçlı Kullanımı ve Sürdürülebilirliği: Göreme Kaya Oteller

FUNDA VARNACI UZUN¹

¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

fundavarnaci@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, Kapadokya Bölgesi içinde yer alan Göreme’de bulunan kaya otelleri kültürel peyzaj değerlerinin turizmde kullanımı bağlamında tanıtmak ve bu otellerin sürdürülebilirliğini değerlendirmektir.

Kültürel peyzaj bilindiği gibi doğal coğrafi görünümün bir kültür grubu tarafından şekillendirilmesidir. Kapadokya Bölgesi, volkanizma, sellenme ve rüzgar etkisi ile şekillenmiş jeomorfolojik görünümünün, Hristiyanlığın ilk dönemlerinden itibaren insanlar tarafından barınma ve ibadet mekanı oluşturma amaçlı olarak kullanıldığı önemli bir kültürel peyzaj alanıdır. Günümüzde ise bu alan hem Göreme Tarihi Milli Parkı olarak ulusal statüde hem de Göreme ve Kapadokya Kayalık Sitleri Dünya Mirası Alanı olarak uluslararası statüde koruma altındadır. Ayrıca, yıllık yaklaşık bir milyon ziyaretçiye ev sahipliği yapmaktadır. Göreme, bölge içinde en fazla konaklama tesisine sahip alanlardan biridir. Göreme’deki konaklama tesislerinin bir kısmı yörenin doğal malzemesinden elde edilen kesme taş yapıda iken bir kısmı da doğrudan yörenin kültürel peyzajındaki en tipik örnek olan peribacaları içine oyulmuş mağaraları konaklama alanı olarak kullanılmaktadır.

Çalışma kapsamında, doküman incelemesi, gözlem ve görüşme tekniklerinden yararlanılmaktadır. Peri bacası içine oyulmuş odası alan bir başka deyişle kaya otellerin internet siteleri incelenmiş ve gecelik konaklama ücretim en yüksek olan 10 otel çalışma kapsamında değerlendirmek üzere seçilmiştir. Çalışmanın devamında belirlenen otellerin yöneticileri ile yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapılacaktır. Görüşmelerde otellerin yeşil otel uygulamalarına sahip olma durumları üzerine sorular sorulacaktır. Görüşmelerde, otellerin peribacaları içine oda oluştururken uydukları prensipler, peribacalarını koruma-kullanma dengesini gözetme durumları yanında yeşil otel uygulamaları kapsamında, otellerin enerji-elektrik kullanımı ve yenilebilir enerji kaynaklarını kullanımı, atık üretimi ve bertarafı, tasarruflu ampül kullanımı, oda ısıtma-soğutma sistemleri, havlu vs’nin yeniden kullanımını teşvik programları, çevreye duyarlı temizlik malzemeleri kullanımı, su tasarruflu musluk kullanımı, geri dönüşüm ürünlerinin kullanımı, yerel ürün-organik gıda kullanımı gibi konulara da değinilecektir. Ayrıca, otellerin peribacalarını hassasiyeti gözetecek şekilde kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirlik için personel eğitimi ve turist bilgilendirme programlarına sahip olma durumları da görüşmelerde yer alacaktır. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler enerji kullanımı, eğitim, geri dönüşüm vs. gibi temalar altında toplanarak kaya otellerin sürdürülebilirliği değerlendirilecek ve doğrudan alıntılar yoluyla bulgular desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler : Kaya otel, kültürel peyzaj, sürdürülebilirlik, Göreme, Kapadokya

(27352) AĞRI İLİNİN KIŞ TURİZM POTANSİYELİNİN ANALİZİ

EMRAH POLAT¹, ALPEREN KAYSERİLİ², FARUK KAYA¹

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

² AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

emrahpolat.edu@gmail.com

Ülkelerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel gelişim ve değişim süreçleri açısından etkili olan turizm sektörü, özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünyada en hızlı gelişme gösteren sektörlerden biri haline gelmiştir. Sürekli bir hareket ve değişim süreci içerisinde olan turizm, insanların küreselleşmenin de etkisi altında değişen taleplerine bağlı olarak çeşitlenmekte ve zenginleşmektedir. Turizmin bu dinamik yapısının gelişim ve yeniliğe birçok sektörün yapamadığı kadar hızlı uyum sağlamasının bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Özellikle insanların ruhsal ihtiyaçlarından olan rahatlama arzusunun getirilerinden birisi olan seyahat etme güdüsü beraberinde fiziksel, psikolojik ve kültürel talepleri ile birlikte farklılaşmakta bu da doğal olarak turizm çeşitlerinin artmasını sağlamaktadır. Kültürel turizm, spor turizmi, inanç turizmi, kongre turizmi, kış turizmi, kıyı turizmi, dağ turizmi vb. turizm tipleri değişen istek ve ihtiyaçların sonucu olarak sürekli bir değişim sürecini yansıtmaktadır. Bu turizm çeşitlerinden birisi de dağ turizmi, kış turizmi veya kayak turizmi gibi farklı adlandırmalara sahip olan turizm çeşididir. Eldeki verilere göre dünyanın birçok yerinde olduğu gibi dağ ve kış turizmi bakımından zengin kaynaklara sahip olan Türkiye’de yaz tatillerinin yanı sıra kış tatillerine de büyük ilgi duyulmakta, bunun sonucunda da kış turizm merkezlerine olan talep ve ilginin her yıl önemli oranda artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu sürece bağlı olarak kış turizm faaliyeti olanağının olduğu bölgelerde gerekli destinasyon çalışmalarının, spor organizasyonlarının ve tanıtım çalışmaları yapılmasının bu tür bölgelerin ekonomik anlamda gelişmesine katkı sağladığı bilinmektedir. Türkiye’de 2023 Turizm Stratejisi kapsamında, önemli turizm türlerinden biri olan kış turizminin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi planlanmaktadır. Bu strateji kapsamında hem mevcut hem de potansiyel kış turizm bölgeleri dikkate alınarak, bu bölgelerde kış turizmi ile birlikte gerçekleştirilebilecek alternatif turizm türleri değerlendirilmektedir. 2023 Türkiye Turizm Stratejisinde belirlenen kış turizm koridoru, Erzincan, Erzurum, Ağrı, Kars ve Ardahan’dan oluşmaktadır. Bu koridor boyunca kış turizminin ve bu illeri kapsayan turizm merkezlerinin geliştirilmesi amacıyla hem kamu hem de özel sektör yatırımlarına öncelik verilmiştir. Çalışmanın amacı Ağrı ilinin mevcut kış turizm potansiyelinin tespit edilmesi, potansiyel kış turizm merkezlerinin belirlenmesi ve turizmden daha fazla pay alabilmesi için rekabet gücünün artırılmasına yönelik yapılacak yeni yatırımlar için öneriler sunmaktır. Araştırma esnasında hem nicel verilerden faydalanılmış olması hem de nitel verilerden faydalanılmış olması sebebiyle zenginleştirilmiş karma desenli bir çalışma ortaya konulmuştur. Yükseltinin fazla olduğu araştırma sahasının çevresinde yer alan dağlık bölgelerin özellikle kuzey yamaçlarında karın yerde kalma süresi uzamaktadır. Bu bakımdan Ağrı ili, 2000m.’yi aşan ortalama yükseltisi, uzun ve soğuk kış koşulları, çok sayıda dağlık ve tepelik alana sahip topoğrafik yapısı ile kış turizmi ve sporları için oldukça uygun topoğrafik ve iklimik özelliklere sahiptir. Ağrı da 1960’lı yıllardan sonra kış turizmi amacıyla çeşitli faaliyetler başlatılmış ve günümüze kadar beş farklı kayak merkezi inşa edilmiştir. Tamamı kamu yatırımı şeklinde oluşturulan kayak merkezlerinin dördünün çeşitli sebeplerden dolayı âtil durumda olduğu tespit edilmiştir. Ağrı’nın aktif bir şekilde faaliyet gösteren tek kayak merkezi olan Küpkıran Kayak Merkezi’nin ise turizm faaliyetleri açısından oldukça yetersiz olduğu sadece kayak sporu ile ilgilenenler ve yeni başlayanlar için uygun durumda olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak iklimik ve topoğrafik faktörler açısından kış turizm potansiyelinin oldukça yüksek olduğu Ağrı’da bu potansiyelin değerlendirilemediği görülmektedir. Özellikle Büyük Ağrı Dağı, Küçük Ağrı Dağı, Tendürek Dağı, Aladağlar, Köse Dağı gibi çok sayıda yüksek kütleye sahip olan Ağrı’nın Türkiye Turizm stratejisi 2023 eylem planında bu önceliklerinin ön plana çıkarılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Turizm, Kış Turizmi, Kış Sporları, Kış Sporları Merkezi

ANALYSIS OF WINTER TOURISM POTENTIAL OF AĞRI PROVINCE

The tourism sector, which is effective in terms of socio-economic and socio-cultural development and change processes of countries, has become one of the fastest developing sectors in the world especially since the second half of the twentieth century. Tourism, which is in a continuous process of movement and change, is diversified and enriched depending on the changing demands of people under the influence of globalization. This dynamic structure of tourism is thought to be the result of adapting to development and innovation as fast as many sectors cannot. Especially the motivation to travel, which is one of the benefits of the desire for relaxation, which is one of the spiritual needs of people, differentiates with its physical, psychological and cultural demands, which naturally leads to the increase of tourism types. Cultural tourism, sports tourism, faith tourism, congress tourism, winter tourism, coastal tourism, mountain tourism and so on tourism types reflect a continuous process of change as a result of changing wishes and needs. One of these types of tourism is mountain tourism which is also called winter tourism or ski tourism. According to available data, Turkey is rich in terms of winter and mountain tourism as it is in many parts of the World, so it is also a great interest to the winter holidays as the summer holidays in Turkey and as a result of this, it is understood that the demand and interest in the winter tourism centers increases every year. Depending on this process, it is known that the necessary destination activities, sports organizations and promotion activities in the regions where winter tourism activities are possible contribute to the economic development of such regions. Turkey under the 2023 Tourism Strategy is planned for development of winter tourism, which is one of the most important types of tourism and evaluation. Within the scope of this strategy, considering both the existing and potential winter tourism regions, alternative tourism types that can be realized together with winter tourism are evaluated. The winter tourism corridor, which is determined in the 2023 Turkey Tourism Strategy Action Plan, is consisting of Erzincan, Erzurum, Ağrı, Kars and Ardahan. Along this corridor, priority was given to both public and private sector investments in order to develop winter tourism and tourism centers covering these provinces. The aim of this study is to determine the current winter tourism potential of Ağrı province, to identify potential winter tourism centers and to make suggestions for new investments to increase the competitiveness in order to gain more shares from tourism. During the research, both quantitative data and qualitative data were used. The length of time to stay on the ground of snow is prolonged, especially on the northern slopes of the mountainous areas around the research area where the elevation is high. In this respect, the province of Ağrı has topographic and climatic characteristics suitable for winter tourism and sports with its average elevation exceeding 2000m, long and cold winter conditions, topographic structure with many mountainous and hilly areas. After the 1960s, various activities were initiated for winter tourism in Ağrı and five different ski centers were built up to the present day. It was found that four of the ski centers, all of which were formed as public investment, were idle for various reasons. Küpkıran Ski Center, which is the only active ski resort of Ağrı, is inadequate in terms of tourism activities and is only suitable for those interested in skiing and beginners. As a result, it is seen that winter tourism potential is high in terms of climatic and topographic factors in Ağrı but this potential cannot be evaluated. In particular, Ağrı, which has so many high mountains like Mount Ağrı, Mount Tendürek, Aladağlar and Köse Mountain, should be brought into the forefront in 2023 Turkey Tourism Strategy Action Plan.

Keywords: Ağrı, Tourism, Winter Tourism, Winter Sports, Winter Sports Center

(27360) Engellilik, Turizm ve Mekân: Edremit (Balıkesir) Örneği

BEKİR DERİNÖZ ¹, YASİN KOÇ ²

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

² BALIKESİR

kocyasın2009@gmail.com

Turizm destinasyonları hızla küreselleşen dünyada zorlu bir süreçten geçmektedir. Bu süreçte yeni turizm arayış ve anlayışları geliştirme çabası dikkat çekmektedir. Bu açıdan sürdürülebilirlik, yenilikçilik ve erişilebilirlik ön plana çıkmakta; turizm endüstrisi de giderek engelli turistlerin isteklerine ve ihtiyaçlarına cevap vermeye odaklanmaktadır. Nitekim bu konuda Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü “herkes için turizm” fikrini benimsemiştir. Engelli turizmi dünyada önemli bir pazar durumundadır. Türkiye nüfusunun yaklaşık %15’inin engelli bireylerden oluştuğu ve bu oranın giderek arttığı göz önüne alındığında konunun Türkiye açısından önemi ortaya çıkmaktadır. Ancak literatürde bu konuda yapılan çalışmaların sınırlı oluşu dikkat çekmektedir. Çalışma bu kapsamda Türkiye’de önemli bir turizm merkezi olan Edremit’te engellilik, turizm ve mekân arasındaki ilişkiyi, sorunları ve çözüm önerilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada yöntem olarak görüşme ve gözlem tekniklerinden oluşan nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma kapsamında Edremit’te 2019 yılı yaz döneminde 2 ay süreyle belirli aralıklarla toplamda 15 otel ile görüşülmüş, şehrin cazibe merkezlerinde ise gözlemler yapılmıştır. Araştırma bulguları göstermiştir ki Edremit İlçesinde engelli bireyler için turizm konusunda altyapı ve üstyapı çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmaların % 80’i son 15 yıl içinde hayata geçmiştir. Ancak bu çalışmalar niceliksel ve niteliksel açıdan yetersiz durumdadır. Alanda yapılan araştırmalarda bazı altyapı ve üstyapı çalışmalarının başlandıktan sonra tamamlanamadığı veya yarım bırakıldığı tespit edilmiştir. Tamamlanamayan bu eksik çalışmaların engelli bireylerin hayatını ve turizm imkânlarını kolaylaştırmaktan öte daha da zorlaştırdığı görülmüştür. Her ne kadar otel veya diğer işletmeler bu konuda iddialı olduklarını, halihazırdaki sorunların ise kendileri dışındaki yapısal ve idari sorunlardan kaynaklandığını düşünüyor olsalar da alanda engelli turizmi konusunda otellerin sunduğu imkânların yetersiz olduğu saptanmıştır. Hatta engelli turizmi konusunda iddialı olan bazı otellerde bile donanımsal ve mimari açıdan önemli eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. Alandaki otellerin bazılarının dönemsel olarak şartları iyileştirdiği, turizmin canlı olduğu dönemde birtakım geçici donanımsal çözümler sunduğu görülmüştür. Yapılan görüşmeler göstermektedir ki engelli bireyler otelleri donanımsal ve mimari açıdan bir tatil destinasyonundan ziyade birer “ilgi destinasyonu” olarak görmektedirler. Engellilik, mekân ve turizm bileşenleri aktörlerin bakış açısıyla ele alınmalı, konuyla ilgili sosyal bilimciler holistik bakış açısıyla daha köklü çözümler üretmelidirler. Bu kapsamda sektör paydaşlarının sürdürülebilir engelsiz turizm politikaları oluşturulurken bu hususu göz önünde bulundurmaları, engelli bireylerin deneyimlerinden faydalanmaları ve söz konusu bireylerin yaşadıkları sorunlara geçici veya dönemsel tedbirlerle değil, nitel araştırmaların bulgularına dayalı çözümler üretmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler : Engellilik, Turizm, Mekân, Edremit

Disability, Tourism and Place: The study of Edremit (Balıkesir)

Tourism destinations are going through a challenging process in a rapidly globalizing world. In this process, the search for new tourism and the effort to develop understanding are remarkable. In this respect, sustainability, innovation and accessibility come to the forefront; The tourism industry is also increasingly focusing on responding to the needs and needs of disabled tourists. As a matter of fact, the United Nations World Tourism Organization has adopted the idea of tourism for all ". Disabled tourism is an important market in the world. About 15% of Turkey's population is composed of individuals with disabilities and emerging issues of importance for Turkey Given that increasing this ratio. However, there are limited studies on this subject in the literature. Work disability in this context is an important tourism center in Turkey Edremit, the relationship between tourism and space, seeks to identify problems and propose solutions. Qualitative research methods including interview and observation techniques were used in the study. Within the scope of the study, a total of 15 hotels were interviewed at certain intervals in Edremit in the summer of 2019 for 2 months and observations were made in the city's attractions. The findings of the study showed that infrastructure and superstructure studies were conducted for tourism for disabled individuals in Edremit district. 80% of these studies have been implemented in the last 15 years. However, these studies are inadequate quantitatively and qualitatively. In the field researches, it has been found that some infrastructure and superstructure works could not be completed or left incomplete after the start. It has been seen that these incomplete studies make it more difficult than facilitating the lives and tourism opportunities of disabled individuals. Although the hotels or other enterprises think that they are assertive and the current problems are caused by structural and administrative problems other than themselves, it is determined that the opportunities provided by the hotels in the field of disabled tourism are insufficient. Even in some hotels that are ambitious about disabled tourism, it has been found that there are significant deficiencies in terms of hardware and architecture. It has been seen that some of the hotels in the area improve the conditions periodically and offer some temporary hardware solutions in the period when tourism is alive. The interviews show that disabled people see hotels as "destinations of interest er rather than a holiday destination in terms of hardware and architecture. Disability, space and tourism components should be handled from the perspective of actors, and social scientists should produce more radical solutions from a holistic perspective. In this context, the stakeholders of the sector should take this issue into consideration while creating sustainable unhindered tourism policies, benefit from the experiences of the disabled individuals and produce solutions based on the findings of qualitative research, not temporary or periodic measures.

Keywords: Disability, Tourism, Place, Edremit.

(27285) Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Sosyal Bilgiler Dersi Etkinlik Çalışması: Kaz Dağları Örneğinde Eko-turizm Kavramı ve Eko Bilgi Kartları Etkinliği*

ÜNZÜLE ULUS AVCI¹, KUZEY CEBECİ², BARIŞ ERTUĞRUL³

¹ ÇANAKKALE BİLİM VE SANAT MERKEZİ

² ÖMER MART ORTAOKULU

³ CUMHURİYET ORTAOKULU

unzile1717@gmail.com

Anadolu yarımadası, sahip olduğu doğal varlıkların yanı sıra geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmış önemli merkezlerden birisidir. Doğal güzelliklerin yanında, Anadolu topraklarında yaşamış medeniyetlerden kalan birçok tarihi eser ve arkeolojik kalıntıların varlığı, Türkiye’yi turizm açısından zenginleştirmekte ve cazip hale getirmektedir. Bu bakımdan Türkiye, doğal ve tarihi varlıkları ile birçok turizm türüne ev sahipliği yapma potansiyeline sahip olup, coğrafi konumunun da katkısıyla Asya ve Avrupa’nın önde gelen turizm ülkeleri arasında yer almaktadır.

Gelişen bilim, teknoloji ve eğitim şartları günümüzde bireylerin turizm beklentilerini değiştirmiştir. Kitlesel turizm belli bir doygunluk seviyesine ulaştığından turizm sektöründe bilinen türlerin dışına çıkılarak yeni turizm çeşitlerine yönelme olduğu söylenebilir. Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de alternatif turizm seçeneklerinden en çok talep gören turizm türü eko-turizmdir. Eko-turizm doğa temelli ve doğaya zarar vermeden küçük gruplarla yapılan, yöre halkına iş olanağı sağlayan bir turizm çeşididir. Eko-turist ise eko-turizm faaliyetlerine katılan kişiler olarak ifade edilebilir.

Sürdürülebilir turizm çeşidi olan eko-turizmde; her hürlü doğal güzelliğin korunması, gelecek kuşaklara bozulmadan aktarılması ve yöre halkının kalkınması temel alınmaktadır. Son yıllarda dünyada eko-turizm için dağlık alanlar, tropikal bölgeler ve ada ülkeleri tercih edilmektedir. Bu ülkelere Afrika ülkeleri, yağmur ormanları ve Uzakdoğu ülkeleri örnek olarak verilebilir. Türkiye’deki mevcut eko-turizm örnekleri arasında ise doğal özellikleri, endemik bitkileri, efsaneleri ve kültürel kaynak değerleri nedeniyle Kaz Dağı Milli Parkı’nı gösterebilir.

Bu çalışmanın amacı; Kaz Dağı Milli Parkı’nın doğal, tarihi, kültürel özelliklerini araştırmak suretiyle, bu coğrafi alanın eko-turizm potansiyeli hakkında ortaokul öğrencileri üzerinde farkındalık yaratacak öğretim materyali hazırlamak ve ayrıca doğal özellikleri, endemik bitkileri, efsaneleri ve kültürel kaynak değerleri bakımından milli bir servet olan Kaz Dağı Milli Parkı’nın eko-turizm potansiyeline dikkat çekmektir. Bu amaç çerçevesinde, Milli Parklara ait doğal alanların, koruma-kullanma dengesini ile kullanılması konusunda ortaokul öğrencilerinde çevre bilinci oluşturulması da hedeflenmektedir.

Sosyal Bilgiler dersinde Coğrafya alanına giren konularda arazi gezisi veya teknik gezi gerçekleştirmek her zaman mümkün olamamaktadır. Bu nedenle bu çalışma çerçevesinde hazırlanan eko kartlar bu anlamda önemli bir öğrenme materyali oluşturacaktır. Bu çalışmada Kaz Dağları Milli Park alanı içerisindeki biyo-çeşitlilik araştırılmış, alana gidilerek bölge hakkında bilgiler ve görseller toplanmıştır. Elde edilen bu veriler doğrultusunda eko bilgi kartları hazırlanmıştır. Eko bilgi kartları ile bölgenin var olan potansiyeli tanıtılmış ve bu potansiyele dikkat çekilmiştir. Böylece Kaz Dağı Milli Parkının eko-turizm potansiyeli analiz edilerek gelecek kuşaklara bozulmadan aktarılmasına, yaşadığı çevreyi tanıyan, ekolojik dengeyi bozmayan, doğaya duyarlı ve uyumlu bireylerin yetişmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak Kazdağı Milli Parkı içerisindeki eko-turizm faaliyetleri incelenmiştir. Araştırma nitel bir durum çalışması olarak planlanıp yürütülmüştür. Bu konuda bilimsel çalışmaları olan kişiler ile iletişime geçilerek çeşitli kaynak önerileri alınmıştır. Literatür tarama ve sözlü iletişim ile veri toplanmıştır. Çeşitli kişi ve kurumlar ile iletişime geçilerek kaynak temin edilmiştir. Kaz Dağı ve çevresinin tarihi, kültürel, biyo-çeşitlilik ve doğal zenginliği üzerine yapılan akademik ve kurumsal çalışmalar incelenerek alan-saha ziyareti gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi aşamasında ulaşılan kaynaklardaki ortak bulgulardan yola çıkarak kaz dağları eko sistemini oluşturan yapılar belirlenmiştir. Verilerin analizi sonrasında Kaz Dağları eko

bilgi kartları oluşturulmuştur. Bu araştırmalardan ve akademik çalışmalardan faydalanarak konuya geniş bir bakış açısı oluşturmaya ve genel bir durum değerlendirmesi yapılmaya gayret edilmiştir.

Çalışmada Kaz Dağı Milli Parkına yapılan alan gezisi ve teknik gezi ile eko-turizm faaliyetlerinin bir kısmı yerinde görülmüştür. Alandaki endemik türlerin bazıları incelenmiştir. Yetkililerden çeşitli bilgiler toplanmıştır. Alan gezisi, literatür tarama ve sözel iletişimler sonucu elde edilen veri tabanı ışığında eko bilgi kartları hazırlanmıştır. Eko bilgi kartlarının bir yüzünde görsel ve görselin altında isim; diğer yüzünde ürün hakkında tanıtıcı bilgi yer almaktadır. Bu şekilde hazırlanan kartlar pvc malzeme ile kaplanmıştır. 24(yirmi dört) adet Kaz Dağları biyo-çeşitlilik eko bilgi kartı; 7 (yedi) adet Kaz Dağlarının kültür değerleri ile ilgili eko kültür kartı tasarlanmıştır. Böylece Sosyal Bilgiler Dersi için kullanılabilir bir öğrenme materyali oluşturulmuştur.

Hazırlanan eko bilgi kartları Sosyal Bilgiler Dersi, 5.sınıf kademesinin, Kültür ve Miras Öğrenme alanında yer alan “Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve eserleri tanıtır.” kazanımı ile ilişkilendirilerek derste eğitim materyali olarak kullanılmıştır. Böylece Sosyal Bilgiler dersinin Coğrafya alanına giren konularının görselleştirilmesi ve somutlaştırılması için bir öğrenme materyali de hazırlanmış olmaktadır. Bu çalışmadaki sınıf uygulamalarında ise eko-turizmin tarihsel süreci hakkında bilgi verilmiş ve ayrıca Kaz Dağları'nın eko-turizm potansiyeli hakkında bilgi edinmelerine katkıda bulunulmuştur. Ortaokul 5. Sınıf öğrencileri ekosistem, biyo-çeşitlilik, fauna-fulora, endemik gibi bazı kavramları öğrenerek yerinde inceleme şansı bulurken, eko bilgi kartları ile konu görselleştirilerek somutlaştırılmasına katkı sağlanmıştır. Sosyal Bilgiler dersi için tasarlanan bu eko bilgi kartları Fen Bilimleri Dersindeki Canlılar ve Yaşam öğrenme alanının “Biyo-çeşitliliğin doğal yaşam için önemini sorgular” kazanımı ile de ilişkilendirilip disiplinlerarası yaklaşıma uygun olarak bir öğrenme materyali olarak da kullanılabilir. Tüm bu çalışmalar neticesinde bu çalışma ile öğrencilerin Kaz Dağlarının eko-turizm potansiyeli hakkında bilgi edinmeleri sağlanırken, çevreye yönelik farkındalıklarının arttırılmasına ve öğrencilerin bölge hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmalarına katkı sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eko-turizm, Eko-turist,Sosyal Bilgiler, Çevre Bilinci, Eko Bilgi Kartı

* Bu çalışma TÜBİTAK Ortaokul Öğrencileri 13. Araştırma Projeleri Yarışması'nda sunulan projenin genişletilmiş halidir.

A Social Studies Class Activity towards Special Talented Students: Eco-Tourism Concept on the Example of Mountain Ida and Eco Info Cards Activity

Anatolian peninsula ,apart from its natural heritage, is one of the important centres that hosted many civilizations. Beside its natural beauties, the great number of historical artifacts and archaeological remains from those Anatolian civilizations enrich the tourism in Turkey and make it a touristic attraction centre. By this means, Turkey has the potential of hosting many different kinds of tourism with its natural and historical riches and takes place in the pioneer tourism countries with the advantages of its geographical location. The expectations of people have changed by the developing science, technology and education. It is known that there is a tend to a set of touristic facilities different from the common tourism understanding due to the fact that the massive tourism has come to a satisfaction level. The most demanding kind of the new generation tourism has been the eco-tourism recently. Eco-tourism is a natural based tourism which does not harm the nature done with small groups and also provides employment opportunity to the locals. Eco-tourist may be called as the one who takes part in eco-tourism.

The aim of this study is to establish an awareness on elementary level students about the potential of eco tourism around the National Park of Mountain Ida by researching the natural, cultural and historical features. In addition, it is aimed to take attention to the potential of the National Park with its natural richness, endemic plants, myths and cultural recourses as an eco-tourism point.

It is not always possible to arrange land or technic trips in Social Studies Classes as it is necessary. Throughout this study it is searched the bio-diversity and some photos are taken by going the range. In the direction of the information that have been gathered, eco-info cards have been prepared. Thus, it is taken attention to the potential of the area as an eco-touristic point. It is planned to raise self-aware generations.

In this study, it is analyzed the eco-tourism facilities in the National Park of Mountain Ida in the concept of case study which is a qualitative research method. The data was collected via literature review and oral communication. The recourses were provided from a variety of organizations and individuals. Some of the academic work about the history, culture, bio-diversity and natural richness of the Mountain Ida were analyzed and field visits were made to the area. It is aimed to make a situation assessment and create a wide-aspect view to the about the topic in the literature.

In the study, the eco-tourism facilities were seen in the area via the land and technic trips to the National Park of Mountain Ida. Some of the endemic plants in the area were analyzed. A variety of data was collected from the authorities. In the light of all this data collected through the literature review, land trips and analyzing, eco info cards were prepared. The cards were designed as two sided, the image on one side and the info on the other side, and they were covered with PVC. There are 24 Mountain Ida Bio-diversity cards and 7 Mountain Ida Cultural-values cards and these cards are served as learning material to the Social Studies Class. The eco-info cards are toused as classroom materials under the outcome of “introduces the natural wealth and historical places, objects and aircrafts around” in the Culture and Heritage Unit in the fifth graders at Social Studies Class. Thus, as an outcome, a material was gained to the Social Studies field that enable to visualize the geographic subjects. In the classroom practices of this study, it is given the historical process of eco tourism. It is eased to acquiesced the eco-touristic potential of the Mountain Ida. The secondary level students had the opportunity to learn and analyze about ecosystem, bio-diversity, fauna-flora and endemic in the first place. the topic was tried to be objectified by visualizing with the eco-info cards. It is seen as a contribution to raise children who are sensitive to the environment and have awareness to the potential of their country. In conclusion, this study enabled students to develop a self awareness to the eco-touristic potential of the Mountain Ida and have a deeper information about the area. The eco-info cards that were designed for Social Studies Class might be associated with the outcome of “question the importance of bio-diversity for the natural life” under the Living beings and Life unit of Science Class curriculum and thus a multidisciplinary process may be started.

Key Words: Eco-tourism, eco-tourist, Social Studies Class, environmental consciousness, eco-info cards

(27555) PINARBAŞI İLÇESİNİN EKOTURİZM-KIRSAL TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

SEVDA ÇETİNKAYA¹

¹ HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

scetinkaya@mku.edu.tr

Çok yönlü bir faaliyet olan turizm faaliyetleri, yörelerin ekonomisine katkı sağlayabilecek faaliyetler arasındadır. Ancak bir bölgede turizmin gelişip yaygınlaşması için gereken koşulların ne ölçüde sağlandığı da önemlidir. Özellikle günümüzde turizmde talebi karşılayan faktörlerin kategorize edilmesine bağlı olarak çeşitli turizm şekilleri ortaya çıkmış ve her bölgede kullanılabilir bir kalkınma aracı haline gelmiştir. Turizm faaliyetlerinin, özellikle kitle turizminin, bölgelerin doğal özellikleri üzerinde çeşitli olumsuz etkileri olduğu da bir gerçektir. Bölgeler bir yandan turizmden gelir elde etmek istemekte diğer taraftan da doğal çevrelerinin korunmasını istemektedirler.

Doğaya saygılı bir turizm çeşidi olan ekoturizm/kırsal turizm özellikle sınırlı geçim kaynakları olan, gelir düzeyi düşük yörelerin gelişmesine katkı sunması ve bu arada doğayı korumaya yönelik olması nedeniyle dünyada öne çıkan bir turizm çeşididir. Kentleşme sürecinin hızlı bir şekilde arttığı günümüzde kentin stresli ortamından kaçmak, doğayla bütünleşmek, zihnin ve beden dinlenmesini sağlamak bu arada doğanın farkında olarak farklı yaşam tecrübeleri kazanmak ekoturizmin/ kırsal turizmin temel dayanaklarıdır.

İç Anadolu bölgesinde yer alan Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinin nüfusu göçe bağlı olarak giderek azalmaktadır. Göçün nedenlerinin başında iş olanaklarının sınırlı olması söylenebilir. Ekonomik nedenlere dayalı göçün önlenmesi için yeni kaynakların araştırılması ve iş olanaklarının ortaya konması gerekmektedir. Bu çalışmada Pınarbaşı ilçesinin kırsal turizm potansiyeli araştırılmıştır. Betimsel bir yöntem izlenen çalışmada veriler, literatür taraması, arazi çalışması ve görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Ayrıca SWOT analizi yapılmıştır. Çalışmada Pınarbaşı'nın kırsal turizm için elverişli koşullara sahip olduğu görülmüştür. Yöredeki kırsal turizmde kullanılabilir özellikler kendi içerisinde kategorize edildiğinde; Agro turizm faaliyetleri, sportif faaliyetler, kültürel faaliyetler, avcılık ve balıkçılık faaliyetleri ve dinlenmeye yönelik faaliyetler olmak üzere farklı seçenekleri bir arada bulundurduğu görülmüştür. Ayrıca Kayseri- Malatya, Sivas ve Kahramanmaraş karayollarının kavşak noktasında olması nedeniyle de ulaşım bakımından elverişli bir konuma sahip olduğu görülmüştür. Araştırmada konaklama imkanlarının kısmen kısıtlı olduğu ancak agroturizm ve ekoturizmin doğasına uygun olarak evlerde konaklama ile konaklama sorununun giderilebileceği ve Pınarbaşı ilçesinin kırsal turizm potansiyelinin ekonomiye kazandırılabilmesi için bu konuda halkın da bilinçlendirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Pınarbaşı, Ekoturizm, Kırsal turizm, Kırsal kalkınma.

EVALUATION OF THE POTENTIAL OF ECOTURISM-RURAL TOURISM OF PINARBAŞI DISTRICT

Tourism activities, multi-faceted activities, are amongst the activities that can contribute to the economy of the regions. However, it is also important to what extent the conditions for the development and spread of tourism in a region are met. In particular, due to the categorization of factors that meet demand in tourism today, various forms of tourism have emerged and become a development tools that can be used in every region. It is a fact that tourism activities, especially mass tourism, have various negative effects on the natural characteristics of the regions. Regions want to generate income from tourism on the one hand and they want to protect their natural environment on the other hand.

Ecotourism/rural tourism, which is a type of tourism respectful to nature, is a prominent tourism type in the world because it contributes to the development of regions with low income levels and with limited livelihood and also aims to protect nature. In today's world where the process of urbanization is rapidly increasing, escaping from the stressful environment of the city, integrating with the nature, ensuring the rest of the mind and body, and gaining different life experiences by being aware of nature are the main pillars of ecotourism / rural tourism.

The population of the Pınarbaşı district of Kayseri, located in the Central Anatolia region, is gradually decreasing due to migration. One of the main reasons for migration is limited employment opportunities. In order to prevent migration, which is due to economic reasons, it is necessary to search for new resources and to reveal job opportunities. In this study, rural tourism potential of Pınarbaşı district was examined. The study employed the descriptive method. The data were obtained through literature review, field survey and interviews. SWOT analysis was also performed. In the study, it was found that Pınarbaşı has favorable conditions for rural tourism. When the features in the region that can be used in the rural tourism are categorized, it is seen that there are different options such as agro tourism activities, sporting activities, cultural activities, hunting and fishing activities and recreational activities. In addition, since it is located at the junction of the Kayseri-Malatya, Sivas and Kahramanmaraş highways, it has a convenient location in terms of transportation. The study discussed the fact that the accommodation facilities are partially limited but the problem of accommodation can be solved in accordance with houses appropriate for agrotourism and ecotourism and it is necessary to raise public awareness in this regard in order to bring rural tourism potential of Pınarbaşı district to the economy.

Key Words: Pınarbaşı, Ecotourism, Rural tourism, Rural development

(27820) DOĞAL ALANLARIN EKOTURİZM AMAÇLI KIRSAL KALKINMADA KORUMA-KULLANIMI: ADANA ALADAĞ İLÇESİ KÜP ŞELELESİ

TÜLAY ÖCAL¹

¹ HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

tulayocal5101@gmail.com

Ekoturizm, doğal ve kültürel mirası koruyup tanıtmaya ve bilgilendirmesini yaparak gelecek turistlere en iyi imkânlar sunarak, buralara zarar vermeden gelecek nesillere aktarımını sağlamaktır. Bu mekânlardaki yöre halkının refah seviyesini yükselterek, sürdürülebilir turizm konusunda bilinçlendirmektir. Ekoturizmde yasalar çerçevesinde planlı projeler yaparak, kamu ve özel sektör ile yerel halkın işbirliğini sağlayarak, kırsal kalkınmanın amacına uygun faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Ancak kırsal turizm doğal alanlar ve yöre insanlarından oluştuklarından korumanın önemi ortaya çıkmaktadır. Doğal alanın korunması demek klasik anlamda sürdürülebilirliğin sağlanması demektir.

Türkiye’de el değmemiş doğal alanların ekoturizm kapsamında sürdürülebilir anlayışa uygun kullanılması çok önemlidir. Ülkemizde bazı doğal alanlar planlama yapılarak ekoturizme kazandırılırken birçoğunda planlama yapılmadan ya da planlama bitmeden ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bundan dolayı doğal alanlar ortadan kalmakta ya da çok büyük çevre tahribatına maruz kalmaktadır.

Ülkemiz ortalama yükseltisi fazla olduğu için dağlık sahalardaki sayısız doğal güzellikleriyle keşfedilmeyi beklemektedir. Güney Toros Dağları arasında yer alan kanyonlar, vadiler, göller, şelaleler gibi doğal güzellikler ekoturizm potansiyeli yüksek mekânlardır. Günümüzde Akdeniz Bölgesi’nde Çukurova’yı çevreleyen Güney Toroslar’da ekoturizm potansiyeli yüksek doğa harikası sahalar keşfedilmektedir. Adana Aladağ İlçesi’nde Seyhan Nehri’nin kollarından biri olan Zamantı Irmağı’nın üzerinde bulunan Küp Şelalesi de bunlardan biridir. Küp Şelalesi Zamantı Irmağı üzerinde Hes Projesinin yapılmaya başlamasıyla suların çekilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Şelaler, Seyhan Nehri’nin en büyük kollarından biri olan Zamantı Irmağı üzerindedir. İsmi de 1 km batısında yer alan Küp Mahallesi’nden almaktadır. Küp şelalesi Adana’ya 130 km ve Aladağ ilçesine 45 km uzaklıktadır. Şelalelerin yakın çevresinde kalın ve saflık derecesi yüksek Jura-Kretase neritik kireçtaşları ile Üst Kretase ofiyolitik melanj yüzlek vermektedir. Ayrıca bol gözenekli ve bitki kalıntıları içeren tam pekleşmemiş, soğuk ve ılık su kaynakları çevresinde tufa oluşumları da yer almaktadır. Şelalelerin deniz seviyesinden yüksekliği 420 m olup, yükseklikleri 2 ile 4 m arasında değişmekte ve 1,5 km bir kanyon içinde akmaktadır.

Burada amaç, Aladağ İlçe sınırları içinde bulunan Küp Şelalesi’nin ekoturizm potansiyelini ortaya koyarak, turizm potansiyelinin kırsal kalkınmada planlamasına yönelik çalışmalara ışık tutmak ve koruma kullanma dengesi açısından gereken önemin verilmesini sağlamaktır. Bunun için; sahaya arazi çalışması esnasında tufa oluşumları incelenmiş, fotoğraf çekimleri yapılmıştır. Hafta sonları da gezi-gözlem esnasında şelaleye gelen gönüllü ziyaretçilerle mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Mülakatlar esnasında ziyaretçilerin çevreye verdikleri tahribatların fotoğrafları çekilmiştir. Aladağ İlçe Belediyesi ve Kaymakamlığıyla görüşmeler yapılarak, Küp Şelalesinin korunması için, bugüne kadar neler yaptıklarını ve bundan sonra neler yapacakları hakkında bilgi alınmıştır. Çalışma sahasının 1/25000 ölçekli Türkiye Topografya ve MTA’dan alınan 1/100.000 ölçekli Türkiye jeoloji haritalarından yararlanılarak çalışma sahasının haritaları oluşturulmuştur. Kanyonun kırsal kalkınmada ekoturizm potansiyelini öne çıkararak, ilçe sınırları dağlık olduğu için tarım yapılamadığından şelaleye yakın Küp Mahallesi’nde yaşayanlara ekoturizm potansiyeli konusunda bilgi vererek, doğal alanın korunması için yapılması gerekenleri coğrafi perspektifle değerlendirmektedir. Arazi çalışmasında Küp Şelalesi çevresinde yapılanların eksik yönlerini tespit edilmiş ve resmi kurumların dikkati buraya çekilmiş, doğal coğrafyasının korunması için yapılması gerekenlere vurgu yapılmıştır. Küp Şelalesi küp mahallesinde oturanlar için bütün yıla yayılarak kırsal turizm açısından sürdürülebilirliği sağlanacak ender doğal güzelliklerdendir.

Anahtar Kelimeler : Kırsal Kalkınma, Küp Şelalesi Ekoturizmi, Koruma-Kullanma.

Conservation-Use of Natural Areas in Rural Development for Ecotourism Purposes: Küp Waterfall of Adana's Aladağ District

Ecotourism is ensuring to transfer the natural and cultural heritage to the next generations without damaging it by conserving and promoting it and by providing opportunities to the tourists who will come in the future. It is, also, to raise the local people's awareness about sustainable tourism by increasing their welfare. Furthermore, ecotourism is carrying out activities in accordance with the purpose of rural development by doing planned projects within the framework of laws and by ensuring cooperation between public and private sector and local people. However, it is important to protect natural areas also from local people in rural tourism. Conservation of natural areas means sustainability in the classical sense.

Using untouched natural areas suitable for ecotourism in Turkey within the scope of sustainable understanding is very important. In our country, some natural areas are brought to ecotourism after planning. However, in many natural areas ecotourism activities are carried out before planning or before planning is finished. Therefore, natural areas are destroyed or subjected to enormous environmental damage.

As our country has above the average elevation, its numerous natural beauties in mountainous areas are waiting to be discovered. Natural beauties such as canyons, valleys, lakes and waterfalls located in the South Taurus Mountains are places with high potential for ecotourism. Today, in the Southern Taurus Mountains surrounding Çukurova in the Mediterranean Region, natural wonder areas with high ecotourism potential are being discovered. Küp Waterfall, which is located on the Zamantı River, one of the tributaries of the Seyhan River in the Adana's Aladağ district, is one of them. Küp Waterfall emerged as a result of the withdrawal of water after the hydroelectric power plant project was started on the Zamantı River. The waterfalls are on the Zamantı River, one of the largest tributaries of the Seyhan River. It takes its name from the Küp Neighborhood, which is 1 km to the west. Küp waterfall is 130 km from Adana and 45 km from Aladağ district. Thick, high purity jurassic-cretaceous neritic limestones and upper cretaceous ophiolitic melange are seen in the immediate vicinity of the waterfalls. In addition, there are tufa formations in the vicinity of cold and warm water resources with abundant porous and plant remains. The waterfalls are 420 m above the sea level, with heights ranging from two to four meters and flowing in a 1.5 km long canyon.

The purpose of this study is to reveal the ecotourism potential of Küp Waterfall, located in the Aladağ District, to shed light to the works on the waterfall's tourism potential in rural development, and to make sure the necessary importance is given in terms of the balance of conservation and use of the waterfall. For this purpose, tufa formations were examined and photos were taken during the field survey. During the observations, interviews were conducted with excursion visitors who came to the waterfall in the weekends. During the interviews, photographs of the destruction caused by the visitors were taken. Interviews were conducted with the Aladağ District Municipality and District Governorate and information was taken about what they have done so far for the protection of the Küp Waterfall. The field study maps were developed using the 1/25000 scale Turkey's topography and 1/100,000 scale Turkey's geology maps taken from the General Directorate of Mineral Research and Exploration. Another purpose of the study is to evaluate what needs to be done in order to protect the natural area from a geographical perspective by emphasizing the canyon's ecotourism potential in rural development, and by informing the residents of the Küp Neighborhood about the canyon's ecotourism potential since the residents cannot do agriculture because of the mountainous region. In the field survey, the missing aspects of the works around the Küp Waterfall were identified and the attention of the official institutions were drawn here, and what needs to be done for the protection of the natural geography were emphasized. Küp Waterfall is one of the rare natural beauties that will be sustained in terms of rural tourism during the whole year for the residents of the Küp neighborhood.

Keywords: Rural Development, Küp Waterfall Ecotourism, Conservation-Use

(26775) Ekolojik Koşullara Göre Arazi Kullanım Kabiliyet Sınıflandırması: Altıeylül İlçesi (Balıkesir)

FURKAN İNAN¹, İSA CÜREBAL¹, ABDULLAH SOYKAN¹

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

furkaninan10@gmail.com

Bu çalışmaya konu olan Balıkesir İli Altıeylül ilçesi, Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara Bölümünde Karesi Yöresi sınırları içinde yer almaktadır. İstatistiki bölge birimleri sınıflamasına göre ise TR2 Batı Marmara Bölgesi, TR22 Balıkesir, Çanakkale, TR221 Balıkesir Bölümü'nde yer alır. Bu çalışma, ilçenin ekolojik koşullara göre arazi kullanım kabiliyetinin sınıflandırmasını ve arazi kabiliyet sınıflarının dağılımını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma sonucunda belirlenen yeni arazi kabiliyet sınıfları ile TOPRAKSU tarafından 1978 yılında yapılmış olan arazi kabiliyet sınıfları karşılaştırılarak iki sınıflama arasındaki değişimler ortaya konulmuştur. Çalışmanın hazırlanması sürecinde, literatür taraması ile saha ve konu hakkında altyapı oluşturulmuştur. Akabinde inceleme alanına ait 1/25000 ölçekli topografya haritaları temin edilerek ekolojik özelliklerin belirlenmesi amacıyla iklim, jeomorfoloji, ana materyal, bitki örtüsü, mevcut arazi kullanımı ve sosyo-ekonomik faktörleri açıklayan haritalar oluşturulmuştur. Oluşturulan veriler kullanılarak ArcGIS 10.5 yazılımı ile arazi kabiliyetleri kullanıcı kontrollü çakıştırma (manual overlay) yöntemi ile çakıştırılarak arazi kullanım kabiliyetleri belirlenmiştir. Altıeylül İlçesi'nin TOPRAKSU tarafından üretilmiş arazi kabiliyet sınıflaması ile bu çalışmada Atalay Yöntemi'ne göre üretilmiş arazi kullanım kabiliyeti verileri arasında önemli farklar tespit edilmiştir. Arazi kullanım kabiliyet sınıflarındaki değişim 499,95 km² olup, ilçe arazilerinin %54'üne karşılık gelmektedir. Değişimler kabiliyet sınıfları bazında ise şu şekildedir; I. Sınıf araziler %2,4 artarak %10,6, II. Sınıf araziler %3,2 artarak %13,9, III. Sınıf araziler %7,6 artarak %12,9, IV. Sınıf araziler %3,2 artarak %10,4'e çıkmıştır. Tarıma uygun araziler toplamda %31,4'den %47,8'e yükselmiştir.

Tarıma uygun olmayan arazi sınıflarında değişim ise şöyledir: VI. Sınıf araziler %21,2'den %13,5'e, VII. Sınıf araziler %41,8'den %37,7'ye VIII. Sınıf arazilerde ise %1,6'dan %1,1'e düşmüştür. Bu çalışmada TOPRAKSU ile ATALAY Yöntemi arasında tespit edilen fark %54'dür. Bu gibi yüksek bir değer, ülkemiz arazi koşullarının A.B.D.'nin geliştirdiği arazi kabiliyet sınıflamasına pek uygun olmadığını göstermiştir. Arazi kullanım kabiliyeti çalışmalarında Atalay Yöntemi'nin kullanılması daha doğru sonuçlar ortaya çıkaracaktır.

Anahtar Kelimeler : Arazi Kabiliyet Sınıflandırması, Ekoloji, Atalay Yöntemi, Altıeylül (Balıkesir) İlçesi, Kullanıcı Kontrollü Çakıştırma (Manual Overlay)

(27195) Ankara İli Arazi Örtüsü Değişiminde Beşeri Etkilerin Belirlenmesi

RÜYA BAYAR ¹, KERİME KARABACAK ¹

¹ ANKARA ÜNİVERSİTESİ

kkarabacak@ankara.edu.tr

Arazi kullanımı, insanoğlunun sosyo-ekonomik gelişimini etkileyen en önemli faktörlerden biri olarak, doğal çevre ile insan arasındaki etkileşimin en kalıcı çoğu zaman da geri döndürülemez sonucudur. Arazinin korunarak gelecek nesillere aktarılması için arazi kullanım problemlerinin tespit edilip, gereken tedbirlerin alınması gerekmektedir. Artan nüfus baskısı ve gelişen teknoloji insanın arazi örtüsü üzerindeki yayılımını arttırmış ve arazi kullanımı değişiminde insan faktörü doğal arazi bölünüşünün beşeri alanlara dönüşmesine yol açmıştır ki, bu durum çoğu zaman doğal çevrenin beşeri etkilere bağlı olarak bozulmasına ve amaç dışı arazi kullanımı problemlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Buradan hareket ederek, bu çalışmada 2012 yılı Ankara ili arazi örtüsü değişimi üzerinde beşeri etki indeksleri hesaplanarak, etki indeksi yüksek olan alanlar belirlenmiş ve hangi arazi örtüsü tipinin bu durumdan daha fazla etkilendiği ortaya konulmuştur. Beşeri Etki İndeksinin hesaplanabilmesi için 2012 yılı CORINE Arazi Örtüsü verileri kullanılmış, doğal örtü ve beşeri örtü alt sınıflara göre, tekrar sınıflandırılmış ve her bir sınıf için Beşeri Etki İndeksi formülü uygulanarak hesaplamalar yapılmıştır. Coğrafi Bilgi Sistemleri yazılımları aracılığıyla 2000-2012 yılı CORINE arazi örtüsü değişimi beşeri etki indeksi ile karşılaştırılmıştır. Böylece, arazi örtüsü değişimi üzerinde beşeri etkinin derecesi ortaya konmuştur. Ankara ilinde arazi örtüsü üzerinde en fazla beşeri etkiye maruz kalan doğal alanlar da belirlenmiştir. Sonuç olarak, Ankara ili arazi örtüsü değişiminde en büyük beşeri etki Ankara şehri çevresinde olmuştur. Şehir gelişiminin batı ve kısmen güney yönlü olması da metropol ilçelerin batı ve güney komşularının da bu durumdan etkilenmesine yol açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arazi Kullanımı Değişimi, Beşeri Etki İndeksi, Mekânsal İstatistik, CBS, Ankara İli.

Determination of Human Impact Indexes on Land Use/Cover Change in Ankara Province

Land use, as one of the most important factors affecting the socio-economic development of human beings, is the most permanent and often irreversible result of the interaction between natural environment and human. In order to protect the land and transfer it to future generations, land use problems should be identified and necessary measures should be taken. Increasing population pressure and developing technology have increased the spread of human on land cover and human factor in land use change has led to the transformation of natural land division into human areas, often leading to degradation of the natural environment due to human impacts and the emergence of unintended land use problems. From this point of view, in this study, human impact indexes were calculated on land cover change in Ankara province in 2012, areas with high impact index were determined and which type of land cover was affected more than this situation. In order to calculate the Human Impact Index, 2012 CORINE Land Cover data was used, natural cover and human cover subclasses were reclassified and the Human Impact Index formula was applied for each class. Through the Geographical Information Systems software, the 2000-2012 CORINE land cover change was overlaid with the human impact index. Thus, the degree of human impact on land cover change has been demonstrated. Natural areas which have been exposed to human effects on land cover in Ankara were also determined. As a result, the biggest human impact on the change of land cover in the province of Ankara was around the city of Ankara. Since the development of the city is in the west and partly south direction, the western and southern neighbors of the metropolitan districts also were affected this situation.

Keywords: Land Use Change, Human Impact Index, Spatial Statistics, GIS, Ankara Province.

(27330) Manavgat ayının Doğusu ve Kuzeyinde Arazi Kullanımı Değişiminin Ormanlık Alanlara Etkisi

SERKAN SABANCI¹, ÖMER ÜNSAL²

¹ SİİRT ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ KEZER KAMPÜSÜ/SİİRT

² İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

sabanciserkan@gmail.com

Bu çalışmada amaç Kuzey ve Doğu Antalya'da turizmin gelişme süreciyle beraber özellikle sahil kesiminin kuzeyinde ve turizm faaliyetlerinin olmadığı köy ve mahallelerde nüfusun artışı ve göçlere paralel olarak arazi kullanımında hızlı bir değişme olduğunu arazi çalışmaları, planlar ve uydu görüntüleriyle ortaya koymaktır.

Çalışma sahanının sınırları özellikle turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu sahil kesiminin kuzeyi ve doğusudur. Bu amaçla çalışma sahasının son 40 yıllık uydu görüntüleri ve hava fotoğrafları incelenerek sahanın arazi kullanım değişimi haritaları, arazi kullanım türleri, arazi kullanım kabiliyet sınıfları, grafikleri ve tabloları hazırlanmıştır. Bunun akabinde sahada arazi uygulamaları yapılmış ve ilgili kurumlarla iletişime geçilerek sayısal ve sözel veriler temin edilmiş, literatür taranarak yapılan çalışmalar yorumlanmıştır.

Bölgenin kuzey kesimlerinde halk genellikle hayvancılık ve ormancılık faaliyetleriyle uğraşmaktadır. Eğimin azalmaya başladığı, tarıma ve yerleşmeye uygun alanlar olan kıyı ve taşkın ovalarında, tarım faaliyetleri, meyvecilik ve son 20 yılda ise turizm faaliyetleri hız kazanmıştır. 1975-2015 arası arazi kullanımına baktığımızda sahada önemli değişiklikler olmuştur. Kıyı kesiminde turizm ile beraber bir değişim söz konusu iken, iç ve kuzey kesimlerde tarım alanlarının ve ormanlık alanların yerleşmeye, sanayi faaliyetlerine açıldığı görülmektedir. 1975 yılında sahanın kuzeyi neredeyse birçok orman örtüsüne sahipken, bugün yerleşme, diğer faaliyetler ve iç kesimlerle bağlantıyı sağlayan karayollarının yapılmasıyla birlikte (özellikle Antalya-Konya karayolu) birçok yerleşim yerinin oluşmasına paralel olarak arazi kullanımında önemli değişiklikler olmuştur. Bir diğer husus ise seracılık faaliyetleri için ormanlık alanların kuzeye doğru kesilerek tarım alanına dönüştürülmesidir. 1975'ler bölgenin neredeyse % 70'i orman iken bugün bu oran % 50'lere kadar düşmüştür. Yerleşmeye açık alan 1975'te % 3,92 iken bugün 6,85'tir.

Çalışma sahanında 1975'ten günümüze kadar yapılan arazi kullanımındaki değişime göre özellikle son 20 yılda önemli değişiklikle görülmektedir. Sahil kesiminin dışında asıl çalışma konumuzu oluşturan kuzey ve iç kesimler de önemli ölçüde değişikliğe uğramıştır. Bu değişimdeki en büyük faktör, büyüyen turizm ekonomisinin etkileri ve büyüyen Türkiye ekonomisidir. Turizmin kuzey ve iç kesimlere etkisi yan faaliyetlerdir. Turizmde çalışanların barınma ihtiyaçları özellikle kuzey kesimlere doğru ilerlemektedir ki bu bölgeler yoğun orman örtüsünün olduğu yerlerdir. Ayrıca büyüyen Türkiye ekonomisi ile birlikte hem artan nüfusun ihtiyacını karşılamak için hem de ihracat için bölgede sera alanlarının açılmasıyla birlikte orman alanları tarım alanlarına dönüştürülerek arazi kullanımı önemli ölçüde değişmiştir.

Son yıllarda insanların ve kurumların daha da bilinçlenmesiyle birlikte daha dikkatli davranılmasına rağmen bölgede yanlış arazi kullanımı veya bilinçsizlik halen en önemli sorundur. Kurumlar arası işbirliğinin sağlanması ve insanların bu yapıya entegre edilmesiyle yanlış kullanımların önüne geçilebilir. Bölgenin artan nüfusu, ekonomik faaliyetleri de dikkate alınarak 50 yıllık, 100 yıllık arazi kullanım planlamaları yapılması gerekmektedir. Özellikle hızlı nüfus artışının ve bilinçsiz ekonomik faaliyetlerin yapısını bozduğu şehirler incelenerek bu doğrultuda çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler : Arazi kullanımı, Orman, Tarım ve Hayvancılık, Yerleşme

The Effect of Land Use Change on Forest Areas in the East and North of Manavgat Stream

The aim of this study is to show that there is a rapid change in land use in conjunction with the increase in population and migration in the villages and neighborhoods in the north of the coastal area and in the absence of tourism activities, together with the development of tourism in Northern and Eastern Antalya with field studies, plans and satellite imagery.

The boundaries of the study area are mainly in the north and east of the coastal area where tourism activities are intense. For this purpose, the land use change maps, land use types, land use capability classes, graphs and tables of the field have been prepared by examining the satellite images and aerial photographs of the study area for the last 40 years. Subsequently, some applications were made in the study area and the related institutions were contacted to obtain numerical and verbal data, and the literature was reviewed and the studies were interpreted.

In the northern part of the region, people are generally engaged in animal husbandry and forestry activities. Agricultural activities, fruit growing and tourism activities in the last 20 years have accelerated in the coastal and flood plains where slope has started to decrease and which are suitable for agriculture and settlement. There have been significant changes in the field when we look at land use between 1975 and 2015. While there is a change in the coastal area with tourism, it is seen that agricultural areas and forest areas are opened to settlement and industrial activities in the inner and northern parts. While the northern part of the field had almost a lot of forest cover in 1975, today there have been significant changes in land use in parallel with the establishment of many settlements, other activities and the construction of highways connecting the interior (specially Antalya-Konya highway). Another point is to cut the forested areas to the north and turn them into agricultural areas for greenhouse activities. While almost 70% of the region was forested in 1975s, this ratio has decreased to 50% today.

According to the change in land use in the study area since 1975, it has been seen with significant changes especially in the last 20 years. Apart from the coastal area, the northern and inner parts, which constitute our main working area, have also undergone significant changes. The biggest factor in this change is the growing influence of Turkey's economy and growing tourism economy. The impact of tourism on the northern and inner parts is side activities. Accommodation needs of the tourism workers are moving towards the northern part of the country, where these areas have dense forest cover. In addition, land use has changed significantly by converting forest areas to agricultural area with the growing Turkey's economy to meet both the increasing human needs in the region and export needs.

Although people and institutions have become more aware in recent years, wrong land use or unconsciousness is still the most important problem in the region. By ensuring inter-institutional cooperation and integrating this structure in people, misuse can be prevented. Taking into consideration the increasing population and economic activities of the region, 50-year and 100-year land use plans should be made. In particular, studies can be conducted by examining cities where rapid population growth and unconscious economic activities disrupt the structure.

Keywords: Agriculture and animal husbandary, Forest, Land use, Settlement.

(28033) Assessment of Urban Land Use Conflicts in Katsina Urban Area Katsina State, Nigeria

SULEĪMAN ĪGUDA¹

¹ *HASSAN USMAN KATSĪNA POLYTECHNIC KATSĪNA*

suleiguda@gmail.com

Land use conflicts are serious concern to urban land use planners in both developed and developing countries. These conflicts occurs more in developing countries due to much vested interests on how land is used within the urban centers. Land use conflict is one of the problems that arises as a result of the interaction between human environment and space which is thought to originate due to lack of emphasis on the significance of geography in the educational system and the daily activities of the people .This research tries to assess urban land use conflicts in one of the rapidly growing cities in Africa's most populous nation, Nigeria. The purpose of the research is base on the fact that land use conflict is a serious problem that needs to be assessed in order to improve the process of land use planning in the cities of developing countries. Data for this research were generated using direct observation through field survey to the different parts of the urban center. A structured questionnaire numbering ninety (90) was administered among the residents who are involved in the conflicts using purposive sampling technique. Method of data analysis is through descriptive statistics in terms of percentages, averages and tabulations. The results showed that different land use types have existed within and outside the city for years since the status of the city was upgraded to that of a State capital in the year 1987.The land use conflicts in the city are mainly between residential and agricultural land uses, residential and industrial land uses, residential and commercial land uses and educational and industrial land uses. These conflicts are caused by increasing population, urban expansion, insufficient land, lack of proper regulations by government agency etc. The research observed that most of the conflicts are occurring in relatively new residential areas and in areas that are redeveloped by the Government. These have led to many negative impacts such as air pollution, noise pollution, occurrence of accidents, traffic congestion, lack of relaxation etc. It is therefore recommended that the State government, the town planning and environmental protection agencies should be effective in discharging their duties and the general public should be properly enlightened on the advantages of proper land use planning.

Keywords : Land, urban land, conflict, land use

(27441) İbrahim Müteferrika'nın Coğrafya İlimine Hizmetleri ve Padişaha Sunduğu eserde Coğrafya Üzerine Fikir ve Teklifleri

ADİL ŞEN¹

¹ ESOGÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ

senadil26@gmail.com

Müslümanlar başından beri coğrafyaya ilgi duymuşlardır. Bu takvim belirleme, iklim bilgisi ve yön tayini gibi basit ilgilerle başlamış Abbasiler döneminde Yunan, İran ve Hint coğrafya-asronomi çalışmalarının İslam dünyasında tanınmasıyla Coğrafya müstakil bir ilim dalı kimliğine bürünmüştür. Başlangıçta tercüme olarak başlayan çalışmalar zamanla yerini orijinal telif eserlere bırakmıştır. Türkler de müslüman olduktan sonra bu çalışmalarda yerlerini almışlardır. Türklerin bu çalışmaları Ortaasya coğrafya ekolünü oluşturmuştur. Osmanlılar da coğrafya çalışmalarına bu ekolün etkisi ile işe başlamışlardır. Osmanlı Devleti'nin genişleyen sınırları ve yeni fetihler dolayısıyla yeni yerlerin öğrenilmesi için rehber eserlere ihtiyaç duyulmuştur. Bu sebeple Osmanlı Devleti başından itibaren coğrafya ile ilgili çalışmaların destekçisi olmuştur. XVIII. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı coğrafyacılığı eser ve ilim adamı yönünden epey mesafe almıştır. Bu dönemde Osmanlı hem doğu İslam dünyasının hem de Avrupa'da yapılan çalışmalardan haberdar olduğu için Osmanlı coğrafyacılığının tahmin edilenden daha ileri olduğunu görülmektedir. XVIII. yüzyıl Osmanlı coğrafyacılığı için en önemli isim İbrahim Müteferrika'dır. İbrahim Müteferrika devrinin çok yönlü simalarından birisidir. Sahip olduğu mekan bilgisi dolayısıyla 'el-Coğrâfi' ünvanına layık görülmüştür. Matbaasında coğrafya ile ilgili eserleri basmış, bunlara zeyiller/ilaveler ve yeni haritalar ekleyerek güncelediği gibi bazı tercüme ve telif eserler de yayımlayarak XVIII. yüzyıl ve sonrasında yapılacak çalışmalara esas oluşturmuştur. Bu arada 'Usûlü'l-Hikem fî Nizâmi'l-Ümem / Milletlerin Düzeni için Hikmet Yöntemi' isimli eserini bir rapor şeklinde dönemin sultanı I. Mahmud'a sunmuştur. Bu eserde coğrafya ile ilgili müstakil bir bölüm açmış, coğrafya ilminin eğitim ve öğretiminin ülke için faydalarını sıralamıştır. Eser o dönemde çok ilgi görmüş yayımlandığından kısa bir süre sonra Fransızca ve Rusça'ya tercüme edilmiştir. Eser XVIII. yüzyıl Türkiye için kıymetli bir kaynaktır. Jeostrateji, jeopolitik konularını Osmanlı'nın gündemine getirmiştir. Bugün bile geçerliliğini koruyan birçok tespit ve teklifleri ihtiva eden bu eser bilim dünyamızın müstağni kalamayacağı öz kültür malzemelerimizden birisidir. Gerek kendi dönemini, gerekse kendinden sonraki dönemi etkilemiş bu eser, döküman incelemesi ve içerik analizi yoluyla yeniden gündeme gelmesi bilim dünyamız için yararlı olacaktır. Saygılarımla...

Anahtar Kelimeler : İbrahim Müteferrika, Coğrafya, I. Mahmud, jeostrateji, jeopolitik

İbrahim Müteferrika's Contributions to Science of Geography and His Proposals and Ideas on Geography in Work Which he Presented to Ottoman Sultan

Muslims have been interested in geography since the very beginning. This interest began with calculating calendar, climatology, and in Abbasid era, became an independent field of science due to recognition of Works of Greek, Persian and Indian geography. In the beginning, this Works were translated books, but after original works were published. Turks also published Geography Works after they became muslim. These Works of Turks, formed the Inner Asian Geography Ecole. Ottomans started to geography researches under the effects of this ecol. Because of widening boundaries and new conquests, Ottomans needed to Geographic Works for exploring new lands, so Ottomans supported the geograpy studies from the its beginning. In 18th Century, Ottoman Geography became very advanced. In this term, it is obvious that Ottoman Geography was very developed than it was estimated, because of Ottomans had information about both Western and Eastern geographical knowledge. In 18th Century, İbrahim Müteferrika is the most important person in the Ottoman Geography Science. İbrahim Müteferrika is one of the all-rounder persons in his days. He gained "El – Coğrafi" title, thanks to his environmental knowledge. He published books about geography in his printery and made base for new researches in 18th Century and afterwards, via making additions such as map etc. to these translated and original works. On the other hand, he presented his book "Usulu'l Hikem fi Nizam'il Ümem" which means "Wisdom Method for Order of Communities" as a report to Ottoman Sultan Mahmut I. In this work, he settled an independent chapter for geograpy and mentioned the benefits of teaching geography for a country. This book became very popular in that days, so it was translated to French and Russian. The book is very valuable source on Turkey's 18th Century. This book brought forward the issues of Geography and Geostrategy in Ottoman Empire. This book is one of the our own cultural materials, which our scientific world cannot be uninterested with, contains detections and proposals that are valid even in our present day. Bringing forward of this book which effected both its own term and next terms, via documantational examination and content analysis, will be beneficial to our science world. Sincerely yours.

Keywords: İbrahim Müteferrika, Geography, İth Mahmud, Geostrategy, Geopolitics

(27005) SAMSUN'UN ENDÜSTRİYEL MİRAS TURİZMİ POTANSİYELİ

MUTLU KAYA ¹, CEVDET YILMAZ ¹

¹ 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ

cyilmaz@omu.edu.tr

Günümüz dünyasında etkisi her geçen gün daha fazla artan kentleşme ve küreselleşme olguları insanların kültürel değer ve birikimlerinde çoğu negatif yönde çok önemli değişim ve yok oluşlara sebep olmaktadır. Bu süreç bilgi toplumuna geçiş ile birlikte kültürel mirasın korunması gerektiği bilincini doğurmuştur. Önceleri sadece tarihi yapıları korumak gibi algılanan kültürel miras kavramı gün geçtikçe koruma sınırlarını genişletmiş ve “endüstriyel miras” gibi alanların da bu kapsama girmesine imkân sağlamıştır.

Üretim süreçleri, inşaat tarzı, ticari ilişkiler, üretim için kullanılan alet ve makineler, iletişim ve ulaşım araçları, işgücünün çalışma alışkanlıkları gibi birçok konuda bilgi veren endüstriyel miras unsurları aynı zamanda insanlarla birlikte yaşamış ve dönemlere tanıklık etmiş birimler olarak kendi dönemlerine ait toplumsal şartlar hakkında da kanıt oluşturmaktadırlar. Aktif olduğu dönemlerde insanların refahına katkıda bulunan ve hafızalarda silinmez izler bırakmış tesislerin zamanla ömürlerini tüketerek kullanım dışı kalmaları çok arzu edilmese de kaçınılmaz bir sonudur. Bu tür tesislerin sökülüp yok edilmek yerine günümüzde müze, restoran, otel, alışveriş ya da kongre merkezi gibi kullanımlara açılması endüstriyel miras kavramının gelişmesi ile mümkün hale gelmiştir.

Diğer yandan, endüstriyel miras yapıları ve eklentilerinin turistik alan olarak organize edilmeleri, başta bilim insanları ve teknoloji tarihi meraklıları olmak üzere, bizzat bu tesislerde çalışanların kendileri ve yakınları olmak üzere bu miras unsurlarını görmek isteyen birçok ziyaretçiyi kendine çekmekte, bu yönü ile endüstriyel miras önemli bir turizm potansiyeli oluşturmaktadır.

Karadeniz Bölgesi'nin en büyük ve en gelişmiş şehri olan Samsun'da Bafra Tütün Müzesi, Samsun Tekel Sigara Fabrikası, Tekkeköy Tren İstasyonu, Samsun Cerrahi Aletler Müzesi ve Havza Sekizgöz Un Fabrikası endüstriyel miras niteliği taşıyan en önemli yapılardır. Bafra Tütün Müzesi'nde tütünün ekiminden sigara haline gelinceye kadar geçen tüm süreci içeren alet ve makineler sergilenmektedir. Samsun Tekel Sigara Fabrikası'nın sadece binaları korunmuş durumda olup halen alışveriş merkezi olarak kullanılmaktadır. Samsun-Çarşamba demiryolu hattı üzerinde yer alan Tekkeköy Tren İstasyon binası restore edilmiş ve kent müzesi olarak kullanılmaktadır. Vaktiyle lokomotif bakım-onarım atölyesi olarak kullanılan Devlet Demiryollarına ait tarihi bina bugünlerde restore edilerek Samsun Cerrahi Aletler Müzesi'ne dönüştürülmektedir. Son olarak örneklendirebileceğimiz Havza Sekizgöz un fabrikası ise restorasyon çalışmalarının planlama aşamasında olduğu bir yapıdır.

Bu çalışmada endüstriyel miras değeri taşıyan ve yukarıda adı geçen önemli yapılar üzerinde durulmuştur. Bu tesislerin korunma ve kullanım şekilleri açıklanmaya çalışılmış, söz konusu yapıların endüstriyel miras turizmi açısından taşıdığı değer araştırılmış, mevcut potansiyelin harekete geçirilmesini sağlayacak önerilerde bulunulmuştur. Sadece Samsun'un değil, Reji İdaresi ve Samsun Sigara Fabrikası örneğinden hareketle, ülkemizin sanayi geçmişine ayna tutan bu endüstri mirasının sadece binalar olarak korunmaları değil; imalatın tarihçesi, üretim aşamaları, işçilerin çalışma şartları ve yaşam koşulları gibi sosyo-ekonomik unsurları da gelecek nesillere aktarma adına büyük önem taşımaktadır. Böyle bir koruma yaklaşımı hem mirasın gelecek kuşaklara aktarımını sağlayacak hem de bu alanları Samsun için önemli turizm destinasyonları haline getirecektir.

Anahtar Kelimeler : Samsun, Endüstriyel Miras, Turizm

(25920) Coğrafi Konumun Taşınmaz Değerine Etkisi ve Konumsal Analiz Türleri

ZEYNEL ABİDİN POLAT¹

¹ İSTANBUL AREL UNİVERSİTESİ

zapolat@arel.edu.tr

Taşınmaz değerlemesi; değerlemeye konu olan taşınmazların sahip olduğu özellikleri dikkate alarak ülkelerin koşullarında piyasa birim değerinin belirlenmesi işlemi olarak tanımlanabilir. Taşınmaz değerlerinin tespit edilmesinde taşınmazlara ilişkin özelliklerin çokluğu ve çeşitliliği, özelliklerin yöresel, bölgesel ve tercihlere göre farklılık göstermesi değerlendirmede dikkat edilmesi gerekli konulardır. Bir taşınmazın değerinin belirlenmesi taşınmaz sahipleri için olduğu kadar alıcılar için de büyük önem arz etmektedir. Taşınmaz sahipleri açısından taşınmazın değeri yüksek belirlendiği takdirde taşınmazın satış süresi uzayabilir veya değerinin altında belirlendiği durumlarda ise piyasasına göre daha düşük yata satılarak zarar edilebilir. Alıcılar bakımından ise; taşınmazın değeri doğru bir şekilde belirlenemediği takdirde yüksek fiyatla alındığı için zarar edilebilir. Bu bakımdan satıcı ve alıcı açısından ideal ve güvenilir bir taşınmaz değer (fiyat) dengesinin kurulması kaçınılmazdır.

Taşınmazın piyasa değerinin doğru ve güncel şekilde belirlenmesi için birçok husus dikkate alınmalıdır. Bu hususlardan başlıcaları şu şekilde sıralanabilir:

Gayrimenkulün Coğrafi Konumu ve Çevre ile Bağlantısı

Taşınmazın İmar Durumu ve Mimari Projesine Uygunluğu

Tapuda Mülkiyeti Etkileyen Hakların Varlığı

Gayrimenkulün Özellikleri

Gayrimenkullerin Kira Getiri Oranı – Geri Ödeme Süresi

Gerek günlük hayatta, gerekse çeşitli hizmet ve karar organlarında ihtiyaç duyulan bilgilerin içerisinde coğrafi konuma bağlı bilgiler önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda taşınmazın bulunduğu konum, değerinin belirlenmesinde en önemli kriterlerden birisidir. Taşınmazın bulunduğu çevre, denize olan mesafesi, ulaşım imkanı, kamu binalarına yakınlığı, üniversite, eğitim kurumları, alışveriş merkezi, hastane vb gibi kullanım alanlı yapılanmaların varlığı, çevrede bulunan taşınmazın piyasa değerini arttırabilir. Benzer şekilde olumsuz coğrafi koşullarda taşınmazın piyasa değerini düşürebilir. Bu bakımdan taşınmazların sahip olduğu coğrafi özelliklerinin analiz edilmesi değerlendirme sürecinin önemli bir aşamasını oluşturmaktadır. Coğrafi tabanlı başlıca konumsal analizler şunlardır:

Temel konumsal analizler

Ağ analizler

Geometrik ve istatistiksel işlemler

Sayısal araz/yükseklik modeller (SAM/SYM)

Taşınmaz değerlendirme süreci değerlendirme uzmanları için oldukça yorucu ve karmaşık bir süreçtir. Taşınmazın coğrafi konumuna ek olarak pek çok parametrenin dikkate alınması gereklidir. Taşınmaz değeri belirleme ile ilgili bu verilerin geleneksel yöntemlerle analiz edilmesi zahmetli ve zaman alıcı bir işittir. Bu gibi çalışmalarda analiz yöntemlerinin kullanımı sadece daha hızlı sonuca ulaşılmasını sağlamaz, aynı zamanda analiz ve farklı durumları değerlendirebilme fırsatı da sunarak, değerlendirme uzmanları için önemli bir karar destek aracı olarak da fayda sağlamaktadır. Taşınmazın türüne göre belirlenecek konumsal analiz yöntemi ile hem taşınmaz değerlendirme süreci kısılacaktır hem de taşınmazın gerçek piyasa değeri en doğru şekilde belirlenecektir. Bu bildiride; taşınmaz değerlendirme sürecinde coğrafi konumun önemi analiz edilmiş ve değerlendirme sürecinde kullanılması muhtemel coğrafi tabanlı konumsal analiz yöntemlerinin nasıl belirleneceği konusu tartışılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler ve öneriler sunulmuş, konunun önemine dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Taşınmaz değerlendirme, coğrafi konum, piyasa değeri, konumsal analizler, değerlendirme uzmanı

Effects of Geographical Location on Real Estate Value and Types of Spatial Analysis

The valuation of real estate can be defined as the process of determining the market unit value in the conditions of the countries considering the properties of the real estate subject to the valuation. In determining the real estate values, the abundance and diversity of properties related to the real estate, the characteristics vary according to the regional, local and preferences are the issues to be considered in the evaluation.

The determination of the value of a real estate is of great importance for buyers as well as for real estate owners. If the value of the real estate is determined to be high for the owners of the real estate, the sales period of the real estate can be extended or if it is determined below its value, it can be damaged by selling to a lower yacht than the market. In terms of buyers; If the value of the real estate cannot be determined correctly, it can be damaged because it is purchased at high prices. In this respect, it is inevitable to establish an ideal and reliable real estate (price) balance for the seller and the buyer.

Many aspects should be considered in order to determine the market value of the real estate accurately and up to date. Some of these issues can be listed as follows:

Geographical location of the real estate and its connection with the environment

Zoning status and conformity of the real estate to the architectural project

Existence of rights affecting real estate

Property features

Rent rate of real estate - Repayment period

Information related to geographical location occupies an important place in the information needed in both daily life and various services and decision-making bodies. In this context, the location of the real estate is one of the most important criteria in determining its value. The environment in which the immovable is located, the distance to the sea, the means of transportation, the proximity to public buildings, the presence of useable structures such as universities, educational institutions, shopping centers, hospitals, etc. may increase the market value of the real estate in the environment. Similarly, it may decrease the market value of the real estate under unfavorable geographical conditions. In this respect, the analysis of the geographical properties of the immovable properties constitutes an important stage of the valuation process. The major geographic-based spatial analyzes are:

Basic spatial analysis

Network analysis

Geometric and statistical operations

Digital terrain / height models (DTM / DEM)

The real estate appraisal process is a very tiring and complex process for appraisers. In addition to the geographical location of the property, many parameters need to be considered. Analyzing these data on real estate valuation using traditional methods is a laborious and time consuming task. The use of analysis methods in such studies not only provides faster results, but also provides an opportunity for analysis and assessment of different situations, providing an important decision support tool for appraisers. With the spatial analysis method to be determined according to the type of real estate, the real estate valuation process will be shortened and the real market value of the real estate will be determined accurately. In this declaration; The importance of geographic location in the real estate appraisal process was analyzed and the issue of how to determine the geographic based spatial analysis methods that are likely to be used in the appraisal process was discussed. The information and suggestions obtained as a result of the study were presented and attention was paid to the importance of the subject.

Keywords: Real estate appraisal, geographic location, market value, spatial analysis, valuation specialist

(27260) Antik Kentler İçin Artırılmış Gerçeklik Uygulaması: Aizanoi Örneği

AHMET USLU¹

¹ DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

ahmet.uslu1@dpu.edu.tr

Günümüzde bilişim teknolojileri alanında hızla gelişmekte olan, popüler ve ilgi çekici uygulamalardan birisi de Artırılmış Gerçeklik (AG) olarak ifade edilen Augmented Reality (AR) teknolojisidir. Artırılmış gerçeklik, gerçek dünyada çevreden alınan görüntülerle bilgisayar ortamında oluşturulan sanal görüntülerin birbirleri ile gerçek zamanlı ve etkileşimli bir şekilde karıştırılması, bindirilmesi işlemidir. Artırılmış gerçeklik teknolojisi, kullanılan donanım ve yazılımlar sayesinde bilgisayar ortamında üretilen yazı, ses, görüntü, grafik, animasyon, 3 boyutlu model gibi etkileşimli sanal nesnelerin gerçek dünyada konumlandırılmasına, gerçek dünyanın zenginleştirilmesine, daha faydalı ve fonksiyonel hale getirilmesine imkan sağlamaktadır.

Son yıllarda AG teknolojisi eğitim, mühendislik, tıp, pazarlama, planlama, yönetim, reklam, tanıtım, yiyecek-içecek, eğlence, sanat, mimari, askeri vb. birçok platformda kapsamlı bir biçimde kullanıldığı gibi turizm sektöründe de kullanılmaktadır. Bir sergilme yöntemi olarak birçok ören yeri ve müzelerde dijital ortamda ziyaretçi ve turistler için dikkat çekici olabilme ve rekabet edebilme amacıyla 'arttırılmış gerçeklik turları', 'akıllı turizm', 'e-turizm' gibi AG uygulamaları turizmde yeni bir pazarlama enstrümanı olarak kullanılmaktadır.

Uygarılıkların beşiği olarak tarih boyunca çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapmış ülkemizde çok sayıda kültürel ve tarihi miras yer almaktadır. Fakat antik eserler doğal afetler, bakım şartlarının yetersizliği, koruma bilincinden yoksun eğitimsiz bireyler, çevre kirliliği gibi nedenlerle deformasyona uğrayabilmektedir. Bu noktada fotogrametri tekniği, kültür varlıklarının sayısal olarak dokümantasyonunda, arşivlenmesinde, mimari rölöve çalışmalarında ve 3 boyutlu modellerinin oluşturulmasında sıklıkla kullanılmaktadır. Kültür varlıklarının belgelenmesinden sonra görsel olarak sunulması, gelecek nesillere aktarılması ve inşa edildiği döneme ilişkin kültürel ve mimari özelliklerini gözler önüne sermesi bakımından önemlidir.

Bu çalışmada Kütahya İli, Çavdarhisar İlçesi sınırları içerisinde yer alan Aizanoi Antik Kentin'e ait arkeolojik yapılara ilişkin; konvergent çekim esasına göre tüm açılardan çekilmiş fotoğrafları kullanılarak yersel fotogrametrik yöntem ile elde edilen nokta bulutundan 3 boyutlu modellerinin oluşturulması ve 3 boyutlu modellerin mobil artırılmış gerçeklik ortamında sunulması işlemi gerçekleştirilmiştir. Böylelikle Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından Dünya Miras Geçici Listesi'ne 2012 yılında dahil edilen, Anadolu'daki en iyi korunmuş Zeus Tapınağı'na ve dünyanın ilk borsasına ev sahipliği yapan ve "İkinci Efes" olarak adlandırılan Aizanoi Antik Kenti'nin yerli ve yabancı turistlere, araştırmacılara veya ziyaret etme imkânı bulunmayanlara sanal ortamda antik kenti üç boyutlu canlandırarak deneyimleme imkânı sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler : artırılmış gerçeklik, kültürel miras, fotogrametri ,3 boyutlu modelleme

Augmented Reality Application For Ancient Cities: The Case Of Aizanoi

Nowadays, One of the rapidly developing, popular and interesting applications in the field of information technologies is Augmented Reality (AR) technology, referred to as Augmented Reality (AG). Augmented reality is the process of real-time and interactive mixing and overlapping of the images taken from the environment in the real world and the virtual images created on the computer. Augmented reality technology enables the positioning of interactive virtual objects such as text, sound, image, graphics, animation and 3D model produced in computer environment in the real world, enriching the real world, making it more useful and functional.

In recent years, AR technology has been used in education, engineering, medicine, marketing, planning, management, advertising, promotion, food and beverage, entertainment, art, architecture, military etc. it is used extensively in many platforms as well as in the tourism sector. AG applications such as 'augmented reality tours', 'intelligent tourism', 'e-tourism' are used as a new marketing instrument in tourism in order to be remarkable and competitive for visitors and tourists in digital media in many ruins and museums as an exhibition method.

As the cradle of civilizations, Turkey has hosted many civilizations throughout history and there are many cultural and historical heritage sites. However, antiquities can be deformed due to natural disasters, lack of maintenance conditions, uneducated individuals lacking protection awareness, environmental pollution. At this point, photogrammetry technique is frequently used in the documentation, archiving, architectural surveying and creation of 3D models of cultural properties. It is important to present the cultural assets visually after the documentation, to pass them on to future generations and to show the cultural and architectural features of the period in which they were built.

In this study, aizanoi ancient city located within the borders of Kütahya province, Çavdarhisar District; the creation of 3D models from the point cloud obtained by using photographs taken from all angles on the basis of convergent shooting and the presentation of 3D models in a mobile augmented reality environment was performed. Thus, the ancient city of Aizanoi, which was included in the provisional list of World Heritage by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) in 2012, is home to the best preserved temple of Zeus in Anatolia and the world's first stock exchange, and is called "Second Ephesus", will allow local and foreign tourists, researchers or those who do not have the opportunity to visit the ancient city.

Keywords: augmented reality, cultural heritage, photogrammetry, three dimensional modelling

(27467) Quaternary glaciation of the Zhetisu Alatau, Kazakhstan

DANA SHOKPAROVA¹, SANİM BİSSENBAYEVA²

¹ AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

² STATE KEY LABORATORY OF DESERT AND OASIS ECOLOGY, XINJIANG INSTITUTE OF ECOLOGY AND GEOGRAPHY, CHINESE ACADEMY OF SCIENCES

Dana.Shokparova@kaznu.kz

Modern global warming significantly affected the state of the glaciers in the mountains of the south-east of Kazakhstan, including in the ridge of Zhetisu Alatau. In the present report discusses the spatial-temporal changes in the glacial ridge in all river basins in Kazakhstan. The basis for an objective judgment about the direction of the evolution of the glaciers was to compare their morphometric characteristics, obtained by cataloging in 1956, 1990, 2000 and 2010. For the first two terms were used aerial photographs, and for 2000 and 2010 - Landsat satellite imagery with a resolution of 15 m, processed using GIS technology (software packages MapInfo, ArcGIS) and digital mapping. To assess the state of glaciation in 2015 used for the calculation of compound interest formula, taking into account the rate of reduction of area and volume of the ice. The studies produced the following results. For 59 years (1956-2015) is fully melted or disintegrated hundreds of glaciers, and the total number decreased by 462 in 1412 to 950 (33 %). The area of glaciers has decreased by 374 km², with 841 to 467 km² (44.5%) of 6.34 km²/year, or 0.75%/ year. The average rate of retreat of glaciers was 7.5-8 m/year. Receding glaciers led to a reduction of the vertical range of glaciation of 90 m, with 545 to 455 m. The height of the firn line increased by 70 m, with 3550 to 3620 m. The size of the ice ratio decreased from 1.13 to 0.80, and the coefficient of AAR (area ratio the accumulation of the total area of glaciation) - from 0.53 to 0.43. Reduced glacier area has led to a reduction in the amount of 15.5 km³, from 33.3 to 17.8 km³ (46.4 % at 0.79 %/year). The average value of the mass balance of glaciers, calculated from the difference between the volume of ice, divided by the average area of glaciers had a significant negative and amounted to - 36 g/cm². Total permanent loss of mass from the whole area of glaciers in 59 years was more than 21 meters in the water layer. According to the forecast based on extrapolation of trends identified a reduction of area and volume of glacial ice, glaciers Zhetisu Alatau may disappear by 2100.

Keywords : degradation of glaciers, glaciers mass balance, glacier runoff, Inventory of glaciers, firn line.

(26871) Akademik Eğitimde Jeopolitik Perspektif Neden Gereklidir?

BÜLENT GÜNER¹

¹ *MUNZUR ÜNİVERSİTESİ*

bguner@munzur.edu.tr

20. yy'ın ilk yarısında jeopolitik bilimi, genellikle bir bölgeyi elde etme ya da mevcut araziyi koruma biçiminde askeri içerikle düşünülmüştür. Bu yöndeki jeopolitik değerlendirmeler iki dünya savaşında da etkili olmuş ve jeopolitik, “yayılmacılığın bilimi” olarak görülmüştür. Bu nedenle dünya kamuoyu uzun bir süre jeopolitik kavramına olumsuz yaklaşmıştır. Ancak özellikle Soğuk Savaş sonrasında jeopolitik kavramı büyük projeler, komplolar üretmek yerine daha mütevazı çabalara yönelmiştir. Bir başka anlatımla jeopolitik bilimi, 20 yy'ın özellikle ilk yarısındaki yayılmacı ve doğal olarak çatışmacı içeriğinden, çağdaş jeopolitiğin coğrafi çevreyle, siyaset alanı (dış politika, ekonomi, toplum, güvenlik vs) ile olan ilişkisini anlama ve açıklama çabasına dönüşmüştür. Bu bağlamda çağımızda, başına “jeo” nitelemesi eklenmeden, politik gelişmelerin yeterince anlaşılamayacağı tezi oldukça makuldur. Jeopolitik yaklaşımlara ve değerlendirmelere özellikle küreselleşme çağında daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bilindiği gibi jeopolitik yaklaşım, mekana bir bakış açısı ve doğal olarak bir akademik uğraştır. Bu çerçevede çalışmamız, çağdaş jeopolitik düşüncenin, çeşitli akademik disiplinlere kazanımlarını değerlendirmek amacıyla.

Çalışmamızda çağdaş jeopolitik yaklaşımlar irdelenmiş ve güncel gelişmelerle ilişkilendirilmiştir. Bu gelişmeler, bazı akademik disiplinler açısından örneklendirilmiştir.

Günümüzde özellikle siyasal bilimler, idari bilimler, ekonomi bilimleri, güvenlik bilimleri ve çeşitli sosyal bilim dalları jeopolitikle bir biçimde ilgilenmek durumundadır. Ülkemizde bazı akademik disiplinlerin yaklaşımlarında jeopolitik bağlamın eksikliği açıkça görülmektedir.

Ülkelerin makro politikaları, buldukları yere/konuma/mekana uyumlu oldukça başarı göstermektedir. Yer/konum/mekanın ortaya çıkardığı gelişmeler, o ülkenin politik zorunluluklarını oluşturur. Bu çerçevede, bugün “Ticaret Savaşları”ndan Ortadoğu'daki gelişmelere, Sudan ve Somali'deki iç çatışmalardan Doğu Akdeniz'de petrol ve doğalgaz gerilimine, OBOR Girişimi'ne kadar pek çok gelişme jeopolitik biliminin verilerinden yoksun olarak anlaşılabilir. Dünyada jeopolitik biliminin uzun yıllar sonra yeniden ilgi toplaması, yaşanan çevrenin politik zorunluluklardan ve bu zorunlulukların “sokaktaki insan”ın günlük yaşamına daha fazla dokunmasından kaynaklanmaktadır. Böylece çeşitli akademik disiplinlerce, dünya haritası ve güncel siyasal gelişmeleri bir arada değerlendirme ihtiyacı doğmaktadır. Bu akademik gereksinim, lisans ve lisansüstü müfredatında yer alacak “jeopolitik-siyasi coğrafya” ders içerikleriyle karşılanmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Siyasal Coğrafya, Jeopolitik, Küreselleşme, Eğitim

Why Geopolitical Perspective is Necessary for Academic Education?

Geopolitics in the first half of the 20th century was thought by a military content in the way of occupying a region or keeping the available land. Geopolitical evaluations in this direction were effective in both two world wars; geopolitics has been accepted as the “expansionism science”. This is because the world public opinion found geopolitics concept as negative for a long time. However, after the cold war, geopolitics concept has headed for more humble efforts instead of creating plots and huge projects. In another saying, geopolitics transformed into understanding and explaining the relationship of modern geopolitics with geographical environment and politics (foreign policy, economy, society, security, etc.) from its expansionist and, as a matter of course, confrontational content. In this regard, the thesis which assumes that political developments cannot be understood well without adding “geo” description is pretty reasonable. Geopolitical approaches and evaluations are more required especially in the globalization era. As is known, the geopolitical approach is an academic occupation and a perspective to space. Our study aims to evaluate the requirements of modern geopolitical thought for various academic disciplines.

Modern geopolitical approaches were analyzed in this study; they were also identified with current developments. Related developments were exemplified in terms of specific academic disciplines.

In this day and time, political sciences, administrative sciences, economics, and various social sciences need to interest in geopolitics in any way. Lack of geopolitical context in approaches of specific academic disciplines is seen.

Macro policies of countries show success as they are in rapport with location/position/place. Developments which are based on location/position/place create the political obligations of related country. Within this framework, many developments from “Trade Wars” to events in the Middle East; internal conflicts in Sudan and Somali to petroleum and natural gas tension in the East Mediterranean Sea and also the OBOR (One Belt One Road) project cannot be understood without the data of geopolitics. Arousing the interest of geopolitics in the world again results from political obligations of the related environment and connection of those obligations with the “the man in the street” more. Thus, many academic disciplines need to evaluate the world map and daily political developments together. This academic requirement should be met by “geopolitical-political geography” lesson contents on the graduate curriculum.

Key Words: Geopolitics, Political Geography, East Mediterranean, China, Mideast

(26650) DOĞU KAYININDA (*Fagus orientalis* Lipsky.) KÜTÜK SÜRGÜNÜ VE TOHUM KÖKENLİ BİREYLERDE BÜYÜMENİN KARŞILAŞTIRILMASI

HALİL BARIŞ ÖZEL ¹, TUĞRUL VAROL ¹

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ, BARTIN ORMAN FAKÜLTESİ, ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

halilbarisozel@gmail.com

Ülkemizde önemli bir kullanım alanına sahip olan doğu kayını, gençlikte yavaş büyümesi ve açık alan koşullarına karşı hassas olması nedeniyle gençleştirilmesinde bazı zorluklar yaşanmaktadır. Doğu kayını genel olarak alana tohumdan, kök ve kütük sürgünlerinden gelmektedir. Ancak bu bireylerin hangilerinin yeni meşcere tesisinde değerlendirilmesi konusunda farklı düşünceler söz konusudur. Bu nedenle farklı orijinlerden alana gelen kayın bireylerinin büyüme ve sağlık durumlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmada da, Bafra-Inözü yöresinde 275m yükseltide, kuzeybatı bakıda ve orta yamaç koşullarında bulunan kayın doğal gençleştirme alanına aynı zaman diliminde gelen kütük sürgünü ve tohum kökenli kayın bireylerinin 10. yıl sonundaki büyüme durumları incelenmiştir. Alınan deneme alanlarında her bir bireyin altındaki toprak açılmış ve kökeni tespit edilmiştir. Yapılan ölçüm ve tespitlere göre tohum kökenli bireylerde 10. Yıl sonunda ortalama boy 2,56m ve göğüs yüksekliği çapı 18,7cm olarak belirlenmiş, sağlık durumu ise orta düzeyde sağlıklı olarak tespit edilmiştir. Kütük sürgünü kökenli kayın bireylerinde ise ortalama boy 3,78m ve ortalama çap 24,3cm olarak tespit edilirken, bireylerin sağlık durumu düşük düzeyde sağlıklı kategorisinde yer almıştır. İki farklı kökene sahip bireylere ait büyüme parametrelerine uygulanan varyans analizi sonucunda $P < 0.05$ güven düzeyinde önemli farklılık saptanmıştır. Bu kapsamda uygulanan Duncan testi sonucuna göre büyüme parametreleri yönünde kütük sürgünü kökenli bireyler birinci grupta yer alırken, sağlık durumu yönünden tohum kökenli bireyler birinci grupta yer almıştır. Bu kapsamda geçmişten günümüze kadar yapılan amenajman planlarının büyük bir çoğunluğunda sürgün kökenli ormanlar iyi vasıflı ormanlar olarak nitelendirilmeden baltalık işletmesine konu edilirken, bu araştırma ile kök ya da kütük sürgünü kökenli kayın ormanlarının da doğru bir fenotipik seleksiyon ile tohum kökenli bir koru ormanı kadar iyi büyüme gösterebilen kalıcı bir orman formuna dönüşebileceği ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte sağlık açısından özellikle kütük sürgünü kökenli bireylerde kütüğün zamanla çürümmesine bağlı olarak bireylerin morfolojik karakterlerinde bazı ciddi bozulmalar meydana gelebilmektedir. Bu kapsamda kayın bireylerinin müstakil kök sistemi yapma eğilimleri yakından takip edilmeli ve gelecekteki asıl meşcere bu takip sonucunda belirlenecek bireyler ile tesis edilmelidir.

Anahtar Kelimeler : Tohum, Kütük Sürgünü, Büyüme, Doğu Kayını

COMPARISON OF GROWTH BETWEEN INDIVIDUALS ORIGINATED FROM STEM SPROUTH AND SEED OF ORIENTAL BEECH (*Fagus orientalis* Lipsky.)

Oriental beech, which has an important usage area in our country, has difficulties in its regeneration due to its slow growth in youth and susceptibility to outdoor conditions. Oriental beech generally comes from seed, root and stump shoots. However, there are different opinions about which of these individuals should be evaluated in the stand stand. Therefore, it is necessary to determine the growth and health status of beech individuals coming from different origins. In this study, the growth status of the log shoots and seed origin beech individuals who came to the natural rejuvenation area of beech in Bafra-İnözü region at 275m altitude, northwest and middle slope conditions were examined at the end of the 10th year. The soil beneath each individual was opened and the origin was determined in the experimental areas. According to the measurements and determinations, the average height of the seeds was 2.56m and the height of the chest was 18.7cm at the end of the 10th year and the health status was found to be moderately healthy. While the average height of the log shoot beech individuals was 3.78m and the average diameter was 24.3cm, the health status of the individuals was in the low level healthy category. As a result of the variance analysis applied to growth parameters belonging to individuals with two different origins, significant difference was found in $P < 0.05$ confidence level. In this context, according to Duncan test results, in terms of growth parameters, log shoot individuals were in the first group, while seed status subjects were in the first group in terms of health status. In this context, in the vast majority of the management plans from the past to the present day, exile-based forests were subjected to coppice operation without qualifying them as well-qualified forests. turned into a permanent forest form. However, in terms of health, some serious deterioration in the morphological characteristics of individuals may occur due to the decay of the log over time, especially in individuals with log shoot origin. In this context, tendency of beech individuals to make independent root system should be closely monitored and the actual stand in the future should be established with individuals who will be determined as a result of this follow-up.

Keywords: Seed, stem sprouth, growth, oriental beech.

(26664) ADANA-AĞYATAĞAN KUMUL AĞAÇLANDIRMALARINDA KULLANILAN BAZI TÜRLERİN ADAPTASYON YETENEKLERİNİN BELİRLENMESİ

HALİL BARIŞ ÖZEL ¹, YAFES YILDIZ ¹, HASAN BUCAKÖZ ², ALLIGÜL UYANIK ³,
ADEM SARIBIYIK ³

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ, BARTIN ORMAN FAKÜLTESİ, ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

² ADANA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

³ ADANA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

halilbarisozel@gmail.com

Kumul ağaçlandırmaları hem orman alanlarının genişletilmesi hem de deniz ve karasal kumul hareketlerinin yerleşim ve tarım alanlarını tehdit etmesinin engellenmesi açısından çok önemlidir. Nitekim ülkemizin Akdeniz ve İç Anadolu Bölgelerinde deniz ve kara kumul hareketlerini önlemek için farklı yıllarda başarılı ağaçlandırma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ancak değişen iklim özellikleri nedeniyle fakir yetiştirme ortamı koşullarına sahip olan kumul alanları gibi özel alanlarda tür seçimi ve ağaçlandırma tekniği açısından önemli farklılıklar gündeme gelmiştir. Bu nedenle özel nitelikli ağaçlandırmalar kapsamında değerlendirilen kumul ağaçlandırmalarının başarısı üzerinde fiziki tedbirler kadar ağaçlandırmalarda kullanılacak tür, orijin ve klon seçimi de önemlidir. Adana-Karataş yöresinde 2014 yılında 445,6 ha büyüklüğündeki kumul alanında gerçekleştirilen Ağyatağan kumul tespit çalışmalarının incelendiği bu çalışmada, daimi stabilizasyon ve asıl ağaçlandırma uygulamalarında kullanılan bazı ağaç türlerinin adaptasyon yetenekleri belirlenmiştir. Kumul tespit alanından rastlantı örnekleme yöntemine göre 20x20m büyüklüğünde ve 5 tekrarlı olarak alınan deneme alanlarında fıstıkçami, Kıbrıs akasyası, servi, Sığla ve yalancı akasya türlerinin 5. yıl sonundaki boy, göğüs yüksekliği çapı ve yaşama yüzdesi değerleri belirlenmiştir. Deneme alanlarından türlerin büyüme ve adaptasyon yeteneklerini belirlemek amacıyla çeşitli kantitatif karakterlere yönelik olarak elde edilen bu ham değerler, varyans analizi yardımıyla değerlendirilmiş ve türlerin arasında adaptasyon yetenekleri açısından aralarında istatistiki açıdan önemli bir farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir. Varyans analizi sonucunda türler arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılığın belirlenmesi durumunda, türler arası gruplandırmaları yapmak için Duncan testi kullanılmıştır. Buna göre uygulanan varyans analizi sonucunda $P < 0.01$ güven düzeyinde türler arasında çap, boy ve yaşama yüzdesi değişkenleri yönünden istatistiki düzeyde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu kapsamda türleri gruplandırmak amacıyla yapılan Duncan testi sonucunda, Ağyatağan kumul tespit çalışmalarında büyüme ve yaşama yüzdesi değişkenleri yönünden $P < 0,05$ güven düzeyinde yapılan gruplandırma sonucunda Kıbrıs akasyası ve fıstıkçami birinci grupta yer alırken, yalancı akasya ikinci grupta, servi üçüncü grupta ve sığla son grupta yer almıştır. Ağyatağan kumul tespit çalışmalarının 4 yıllık ön sonuçlarına göre alanda adaptasyon yeteneği açısından Kıbrıs akasyası ve fıstıkçamının diğer türlere göre belirgin bir üstünlüğü söz konusudur. Ayrıca başarılı şekilde gerçekleştirilen bu kumul tespit çalışması ile Karataş yöresinin kumul ardi iç kesimlerinde yer alan başata karpuz yetiştiriciliğinin yapıldığı tarım alanları ve yerleşim yerlerine yönelik tehdit edici bir unsur olan kumul ağaçlandırmaları stabil hale getirilmiş ve yörede fauna ve flora açısından biyolojik çeşitlilik düzeyi de artmaya başlamıştır.

Anahtar Kelimeler : Kumul tespit çalışması, büyüme, adaptasyon yeteneği, stabilizasyon.

DETERMINATION OF ADAPTATION ABILITY OF SOME SPECIES USED IN ADANA-AĞYATAĞAN SAND-DUNE AFFORESTATION

Dune afforestation is very important in terms of both expanding forest areas and preventing sea and terrestrial dune movements from threatening settlements and agricultural areas. As a matter of fact, in order to prevent sea and land dune movements in the Mediterranean and Central Anatolia Regions of our country, successful afforestation activities have been realized in different years. However, due to changing climatic characteristics, important differences in terms of species selection and afforestation techniques have come to the fore in special areas such as dune areas which have poor habitat conditions. For this reason, the selection of species, origin and clones to be used in afforestation is as important as the physical measures on the success of the dune afforestation evaluated within the scope of special afforestation. In this study, where the determination of Ağyatağan sand dune studies carried out in the dune area of 445.6 ha in Adana-Karataş region in 2014, the adaptation capabilities of some tree species used in permanent stabilization and main afforestation applications were determined. According to the random sampling method from the dune detection area, 20x20m in size and 5 replicates in the trial area, stone pine, Cyprus acacia, cypress, sweetgum and false acacia species at the end of the 5th year height, chest height diameter and percentage of survival were determined. In order to determine the growth and adaptability of the species from the experimental areas, these raw values obtained for various quantitative characters were evaluated with the help of variance analysis and it was determined whether there was a statistically significant difference between the species in terms of adaptation capabilities. In the case of statistically significant difference between the species as a result of variance analysis, Duncan test was used to make the inter-species groupings. As a result of the analysis of variance, a statistically significant difference was found between the species in terms of diameter, height and percentage of survival. As a result of Duncan test in order to group the species in this context, in terms of growth and survival percentage variables in terms of growth and survival percentage of Agyatagan dune determination, Cyprus acacia and stone pine were in the first group, pseudacacia in the second group, cypress in the third group. According to the preliminary results of the four years of Ağyatağan sand dune detection studies, Cyprus acacia and stone pine have a significant advantage in terms of adaptability in the area. In addition, with this successful dune detection study, the dune afforestation, which is a threatening factor for the agricultural areas and settlements in Karataş, which is located in the back of the dune, has been stabilized and the level of biodiversity in terms of fauna and flora has started to increase.

Keywords: Sand-dune afforestation, growth, adaptation ability, stabilization

(26697) FRANZ STOGER VE TÜRKİYE ORMANCILIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ [1]

CANTÜRK GÜMÜŞ¹

¹ *KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ*

canturk@ktu.edu.tr

Türkiye’de ormancılık Kırım Savaşı (1853-1856) sırasında Devletin içine düştüğü finansal sorunların aşılması çerçevesinde düşünülmeye başlanan konulardan olmuştur. Osmanlı ormanlarının yönetimi açısından kurumsal anlamda ilk gelişme de 1869 yılında Maliye Bakanlığı’na bağlı olarak “Orman Genel Müdürlüğü” adında bir örgütün kurulması olmuştur. Bu örgütün kurulmasından bir yıl sonra da “Orman Nizamnamesi” yayınlanmıştır. Bu düzenleme çerçevesinde Osmanlı ormanlarının işletme hakkı yerli-yabancı kişi veya kuruluşlara satılmaya başlanmıştır.

Osmanlı Devleti ormancılık açısından yeterli bilgi altyapısına sahip değildir. Bu nedenle nasıl bir ormancılık düzeni ve işleyişinin takip edileceği konusunda uzun yıllar yabancı uzmanların yönlendirmesi etkili olmuştur. Başlangıçta Fransızlar tarafından kurulan bu ormancılık düzeni daha sonra Avusturya ve Almanların etkisiyle şekillenmeye başlamıştır.

Osmanlı Dönemi’nde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemize birçok yabancı orman uzmanı gelmiştir. Osmanlı Dönemi’nde Fransız Louis Tassy, Cumhuriyet Dönemi’nde de Prof.Robert Bernhard, bu uzmanlar arasında en çok bilinen ve ülkemiz ormancılığında etkili olmuş kişilerdir. Bu bildiriye konu olan Franz Stoger ise çok az bilinen ancak diğer tüm yabancı uzmanlara göre ülkemiz ormancılığına hem Osmanlı Dönemi ve hem de Cumhuriyet Dönemi’nde önemli katkıları olmuş bir ormancıdır. Franz Stoger’in diğer uzmanlardan en önemli farkı diğerleri gibi belirli bir maaş karşılığı kısa bir süre için ülkemize gelenlerden olmaması, Osmanlı Dönemi’nde 1889 yılında ülkemize geldikten sonra Osmanlı vatandaşlığına geçmesi ve ölünceye kadar da ülkemizden ayrılmamasıdır.

Bu bildiride öncelikle bir Avusturya-Macaristan İmparatorluğu vatandaşı olan Franz Stoger’in ülkesinden kaçmasına neden olan ve tarihçilerin “Dünya tarihini değiştiren olay” olarak niteledikleri “Mayerling Faciası” anlatılacaktır. Daha sonra da ülkemizdeki çalışmaları ve özellikle de 1917 yılında ormancılıkta planlı işletmecilik döneminin başlatılmasındaki katkıları ile Cumhuriyet döneminde, 1924 yılında geliştirdiği “Bolu-Karadere devlet orman işletmesi kurulması projesi” tanıtılacaktır.

İşletmenin başına getirilen ve projenin de yaratıcısı olan Franz Stöger 1859 yılında doğmuş ve 1882 yılında Viyana’da ormancılık eğitimini tamamlamıştır. Stöger 1889 yılında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu’nun Veliht Prensi Rudolf’ün ölmesi ya da öldürülmesi olayıyla bağlantılarının olduğu şüphesi sonucunda ülkesinden ayrılmak zorunda kalmış, Türkiye’ye gelmiş ve bir daha dönmemiştir. Adını İbrahim Kutsi olarak değiştirmiştir.

Anahtar Kelimeler : Ormancılık tarihi, Franz Stoger, Orman yasası, Karadere

[1] Büyük ölçüde tarafımdan yayımlanan “Devlet Ormancılığına Geçiş Sürecinde Karadere Serüveni” kitabından derlenmiştir.

Franz Stoger and His Effects on Turkish Forestry

The Ottoman State faced a financial crisis during and after the Crimean war. A large amount of debt was borrowed from Britain and France to finance the war. Forestry came to the agenda of the state for the first time in order to repay these debts. The Ottoman Empire does not have sufficient information infrastructure in terms of forestry. For this reason, the guidance of foreign experts has been effective on how to follow a forestry order and its functioning. In the Ottoman period, the French were first effective in forestry. Forestry activities have been under the influence of Austrian and German foresters especially since the beginning of the 20th century.

During the Ottoman period and the first years of the Republic, many foreign forest experts came to our country. French Louis Tassy in the Ottoman Period and Prussian Professor Robert Bernhard in the Republican Period are among the most well-known and influential people in the forestry of our country.

Franz Stoger, who is the subject of this presentation, is a little-known forester who made more important contributions than any other foreign experts in both the Ottoman and Republican Eras.

Franz Stoger is not an expert who comes to our country for a short time for a certain salary. Franz Stöger was born in 1859 and in 1882 completed his education in forestry in Vienna. He is believed to have been involved in the death or murder of Crown Prince Rudolf of the Austro-Hungarian Empire in 1889. Therefore, he left his country, came to our country and never returned. He changed his name to Ibrahim Kutsi.

Planned forestry activities in Turkey started in 1917. Stoger, together with another Austrian expert Veit, drafted a law for this. Thus, he became one of the pioneers of this important development. Stoger was also a member of the High Forest Council, which was established in 1924 in Ankara. In 1924, he prepared a project to establish a state forest enterprise in Karadere (Bolu).

Keywords: Forestry history, Franz Stoger, Forestry

(26698) Üzüm-İncir ve Yumurta İhracatında Ambalaj (Kutulama) Sorunları ve Ormancılık (1923-1937)

CANTÜRK GÜMÜŞ¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ

canturk@ktu.edu.tr

Ülkemiz 20. Yüzyılın ilk çeyreğini tamamen savaşlarla geçirmiştir. Bu dönemin sonunda Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde başlayan Türk Kurtuluş Savaşı (1919-1922) sonrasında 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan Barış Anlaşması imzalanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti ilan edilmiş, ancak Türkiye bağımsız bir ülke olamamıştır. Başta demiryolları olmak üzere birçok alanda yabancı hakimiyeti vardır. Ekonomik durum çok kötüdür.

Cumhuriyet ilan edildikten hemen sonra devletin önemli gelir kaynaklarından birisi üzüm-incir ihracatıdır. Üzüm incir ihracatı 1924 bütçesinin (118 milyon TL) dörtte biri büyüklüğündedir ve yeni devletin kurulması bakımından en önemli tarımsal ürünlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yılında 84.6 milyon lira ihracat yapılmıştır. Bunun yüzde 75.7'sini beş ana ürün grubu oluşturmaktadır. Bunlar arasında iki ürün grubu, toplam ihracat değeri içindeki payları ile açık ara önde görünmektedir. Bunlar meyve-sebze ile tütündür. Osmanlı devletinde de olduğu gibi ilk sırada meyve ve sebze ihracatı gelmektedir. Bu grup toplam ihracat değerinin yaklaşık ¼'ünü (% 24.9) oluşturmaktadır. Bu grup içerisinde üzüm ve incir yine en önemli ihraç malları arasında yer almaktadır. Öte yandan Cumhuriyetin ilk yıllarında yumurta ihracatı da önemli bir yer tutmaktadır.

Ancak bu ürünlerin dışsatımında ormancılığı ilgilendiren çok önemli bir sorun vardır: kutulama sorunu... İzmir'den ihraç edilen üzüm ve incir ürünlerinin kutulanmasında yaşanan sorunlar nedeniyle göknar kerestesine ihtiyaç duyulmuştur. Çünkü göknar kerestesi reçinesizdir. Kutu yapımı amacıyla Romanya ve İsveç'ten göknar kerestesi satın alınmaktadır. Yumurta ihracatında da yine keresteye ve hızar talaşına ihtiyaç duyulmaktadır.

Göknar ithalatı ürünün maliyetini yükseltmektedir. Ayrıca zaman zaman yaşanan gecikme sorunları üzüm ve incirin hepten elde kalması ve bozulmasıyla sonuçlanmaktadır. Yumurta ihracatı için de benzer şekilde keresteye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu nedenle 1924 yılında Bolu Karadere ormanlarının devlet tarafından işletilmesi konusunda çok büyük bir proje başlatılmıştır. Tam olarak sonuçlandırılmayan bu proje bu bildiride ele alınacak konulardan birisidir. Kutu sorunu, ancak 1937 yılından itibaren çözümlenebilmiştir. Anılan yılda Türkiye ormanları devlet tarafından işletilmeye başlanmış ve dağlarda, 1000 m yükseltinin üzerinde yer alan göknarlar keresteye dönüştürülerek İzmir'in ihtiyacı karşılanmaya başlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Üzüm-incir, Yumurta, Kutu, Göknar, Ormancılık

Grape-Fig and Egg Export Packaging (Boxing) Problems and Forestry (1923-1937)

Our country has spent the first quarter of the 20th century completely with wars. At the end of this period, after the Turkish War of Independence (1919-1922) led by Mustafa Kemal Atatürk, the Lausanne Peace Treaty was signed on 24 July 1923. The republic was proclaimed, but Turkey did not become an independent country. There is foreign dominance in many areas, especially railways. The economic situation is very poor.

Immediately after the proclamation of the Republic, one of the most important sources of income of the state is the export of grapes-figs and eggs. Grape fig exports are one fourth of the 1924 budget (118 million TL) and are the most important agricultural products for the establishment of the new state.

Turkey export amount of 1923 was 84.6 million Liras. 75.7's percent of Turkey's exports consist of five main product groups. Among these, the two product groups are clearly ahead with their share in the total export value. These are fruit and vegetables and tobacco. However, tobacco is under French control. Therefore, exports of vegetables and fruits are much more important for our country. This group constitutes approximately $\frac{1}{4}$ of the total export value (24.9%). Within this group, grapes and figs are among the most important export goods. On the other hand, egg exports have an important place in the early years of the Republic.

However, there is a very important problem in the export of these products concerning forestry: the problem of boxing...Fir lumber was needed to box the grape and fig products exported from Izmir. Because fir lumber is not resin. Fir lumber is purchased from Romania and Sweden for box production. Wooden crates and sawdust are needed for the export of eggs.

Fir imports increase the cost of the product. In addition, from time to time delay problems of grapes and figs are obtained from all of the resulting and degradation. Similarly, timber is needed for egg export.

In 1924, a huge project was prepared for the operation of Bolu-Karadere forests for the production of boxes and chests. This project has not been fully successful. The box problem has only been solved since 1937. Said years of Turkey's forests began to be operated by the state. Since that date, the firs in the mountains above 1000 m altitude have been turned into timber to meet the needs of İzmir.

Keywords: Grape-fig, Egg, Box, Fir, Forestry

(26704) The Importance of Medical and Aromatic Plants in the Development of Forest Villagers: Eastern Black Sea Region (Turkey) Sample

ZAFER CEMAL ÖZKAN¹, SEFA AKBULUT¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

ocemal@ktu.edu.tr

As in many of the world's richest in terms of biodiversity, markets and trade in medicinal and aromatic plants in Turkey has a growing importance. In 2017, medical plant trade in the world reached 110 billion dollars annually. Turkey has made 473 million dollars imports and 311 million dollars exports in 2016. Among these plants, laurel, carob, sumac, licorice root, rosemary, linden, cantoron, sage are among the most tradable-goods. Due to land and climate conditions, the dependence on forests in forested villages is much, where agricultural production is limited. Forest resources, especially firewood, have an important place in people's lives. So, medical and aromatic plants provide important inputs to the region they are in. In particular, for the forest villagers that are the lowest part of the income level in the rural areas in Turkey. The lowest part of the income level in the rural areas in Turkey is the forest villagers. One of the alternative sources for increasing the income level and living conditions of the forest village is the medical and aromatic plants. Such plants, which have increased in importance in the food, cosmetic, paint and pharmaceutical industries in recent years, have the potential to accelerate both to the production and to the industry through the evaluate of idle, inefficient or unevaluated forest areas. Such initiatives will help to protect the rural workforce, prevent immigration to the cities, and close economic and social differences in the rural-urban areas. This study aims to introduce some wild plants which have medicinal and aromatic properties which are not traded nationally or internationally in the region within the scope of income-generating species of forest villagers living in rural areas in Eastern Black Sea Region. The botanical, medical and aromatic properties of some wild species that are naturally distributed in the region and not cultured will be given in the study. These species are *Vaccinium myrtillus* L., *Laurocerasus officinalis* L., *Hypericum perforatum* L., *Helichrysum arenarium* (L.) Moench, *Sambucus nigra* L., *Viburnum opulus* L., *Satureja spicigera* (C. Koch) Boiss., *Allium schoenoprasum* L.

Keywords : Forest Villagers, Medicinal and Aromatic Plant, Eastern Black Sea Region

(26707) Herbalist-Customer Relations in Medicinal and Aromatic Herbs Trade: A Case Study of Yalova, Turkey

ZAFER CEMAL ÖZKAN¹, SEFA AKBULUT¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

ocemal@ktu.edu.tr

The word “aktar” in Turkish (herbalist) has been derived from the Arabic word “attar” and means a shop or a person selling spices or fragrances. Herbalism, the history of which in Anatolia dates back as far as the 12th-13th centuries, is an important part of public medicine, which has traditional and cultural richness. However, the use of herbs by humans for health purposes dates back to the primeval era. Apart from health, herbs are commonly utilized in various fields as food and spices, as incense, against the evil eye, in soap manufacturing, in the beverage and cosmetic industry, and in the treatment of animal diseases. This study was carried out with 4 herbalists and 34 customers who shop from these herbalists. A questionnaire consisting of two separate sections was given to the herbalists and their customers, and face-to-face interviews were conducted from June to September 2018. The first section of both questionnaires aimed to identify their demographic characteristics. The second section of the questionnaire, given to the herbalists, aimed to identify the most traded herb species, the reasons for selling them, and the identification of customer profiles. The second section of the questionnaire, given to the customers, aims to identify the herbs most preferred by the customers and the purposes of using them. To this end, the snowball sampling method was used and in the evaluation of the questionnaire data, frequencies and cross-tables were employed. In the study, it was revealed that the 10 medicinal and aromatic plants that the herbalists sold the most were sage, rose hip, mint, lime, thyme, ginger, fennel, senna, laurel, and carob. The most uses plants by the customers are lime, mint, rose hip, sage, dill, carob, thyme, ginger, daisy, thyme, and nettle. The herbalists listed the reasons for purchasing medical plants of customers as skin diseases, digestive system diseases, respiratory system diseases, anemia, and food.

Keywords : Herbalist, Medicinal and Aromatic Plants, Trade, Yalova

(26918) DOĞAL İHLAMUR (TILIA SP) TÜRLERİNİN ODUN DIŞI BİTKİSEL ORMAN ÜRÜNÜ OLARAK TÜRK ORMANCILIĞI AÇISINDAN YERİ VE ÖNEMİ

ALİ ÖMER ÜÇLER¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ ORMAN MÜHENDİSLİĞİ

ucler@ktu.edu.tr

Biyolojik çeşitlilik açısından çok zengin olan ülkemiz ormanlarında farklı bölgelerde yayılış gösteren birçok Odun Dışı Orman Ürünü (ODOÜ) bulunmaktadır. Türkiye'nin ihraç ettiği önemli bitkilerden biri olan ıhlamur, *Tilia tomentosa* Moench., *T. plathyphyllos* Scop. ve *T. rubra* DC. türleri ile ülkemizde doğal olarak temsil edilmektedir. Bunun dışında 4. tür olarak *T. cordata* Mill.'nin da Türkiye'de doğal olarak yayılışının bulunduğu belirtilmektedir. İhlamurun çeşitli kısımlarının kullanım alanlarına bakıldığında; çiçekleri kurutulup çay olarak tüketilmekte, şifa özellikleri ile bal yapımı için kaynak oluşturmakta, tıbbi ve aromatik bitki olarak değerlendirilmekte, tornacılık, oymacılık ve müzik aletleri yapımında kullanılmakta ve yemlik yaprak faydalanması ile süt verimi ve kalitesini arttırmaktadır.

Tilia türleri aynı zamanda önemli bir süs bitkisi değerine sahip bulunmaktadır. Sokaklarda, caddelerde ve parklarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Görüntüsü, hava kirliliğine karşı toleransı, budanabilmesi ve yoğun trafiğe karşı direnci nedeniyle şehir içi ve çevresinde uygun türler olarak değerlendirilmektedir. 1995 yılında 469 ton olan ıhlamur çiçeği ihracatı, 2014 yılında %84 düşüşle 78 tona gerilemiş ve ihracat geliri ise %50,5 civarında azalma göstermiştir. Buradaki rakamlar, ıhlamur türleri ile ilgili olarak Türk ormancılığında geleceğe yönelik olarak yetiştiricilik faaliyetlerinde gerçekçi planlamalar yapılması ve özendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Önemli bir bitkisel orman genetik kaynağı olarak Avrupa ormancılığında özel önem gösterilen ıhlamur tür/türleri ne yazık ki Türkiye ormancılığında henüz hak ettiği yeri alamamıştır.

İhlamur türlerinin Türkiye genelindeki çiçek üretimi amaçlı hasadında ormanlık alanlardaki bireylerin boylu olması hasat sırasında dallarının kesilerek çiçeklerin yerden toplanmasına neden olmakta, bu durum ıhlamur bireylerinin önemli oranda tahrip olmasına neden olmaktadır. İhlamur türlerinin kullanım alanlarına bakıldığında çok geniş bir kullanımı olduğu anlaşılmaktadır. Tohumunda çimlenmeyle ilgili problemlerin de bulunduğu ıhlamur türlerinde, yeni ıhlamur ormanları ve aşılı ıhlamur bahçelerinin kurulması ve genişletilmesi, yeterli fidan materyalinin elde edilmesi, üzerinde önemle durulması gereken bir konu olarak Türk ormancısını ilgilendirmektedir.

Bu itibarla bu bildiri öncelikle ıhlamur türlerinin Türkiye genelindeki yayılışları ve mevcut durumları ile ilgili bir durum tespiti yapılacak, buradan çıkan bulgulara bağlı olarak; ıhlamur alanlarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için yapılması gereken teknik çalışmalar ve hedefler belirlenecek ve bunların gerçekleştirilmesi için öneriler ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler : İhlamur türleri, odun dışı bitkisel orman ürünü, ormancılık hedefleri

THE PLACE AND IMPORTANCE OF NATURAL LINDEN (TILIA SP) SPECIES IN TURKISH FORESTRY AS NON-WOOD PLANT FOREST PRODUCTS

There are many non-wood forest products (NWFPs) which are distributed in different regions in our country's forests which are very rich in biodiversity. Linden, one of the most important plants that export to Turkey, *Tilia tomentosa* Moench., *T. plathyphyllos* Scop. and *T. rubra* DC. species are represented naturally in our country. In addition to, *Tilia cordata* Mill naturally exist as 4th species in Turkey. Linden flowers are dried and consumed as tea. It provides resources for honey making with healing options. It is considered as medicinal and aromatic plant. It is used for turning, engraving and making musical instruments. It increases milk yield and quality with the use of feeder leaf.

Tilia species also have an important ornamental plant value. Widely used in streets and parks. Due to its appearance, tolerance to air pollution, pruning and resistance to heavy traffic, it is considered suitable species in and around the city. The export of linden flowers, which was 469 tons in 1995, decreased by 84% in 2014 to 78 tons and export revenue decreased by 50.5%. For this reason, realistic planning should be made and encouraged for future plantation activities in Turkish forestry in relation to linden species. In European forestry, linden species have special attention as forest genetic resources. However, unfortunately linden species have not yet received the place it deserves in Turkish forestry.

There are some problems deal with germination in linden seed. Obtaining sufficient number of seedling materials for the establishment of new linden forests and grafted linden gardens is a matter that needs to be emphasized.

For this reason, in this presentation firstly, it will be given information about the distribution of the linden species in Turkey. And then, current status determination will be made. Finally, the technical works which have to be done will be explained for the improvement and development of linden areas.

Keywords: linden species, non-wood forest products, forestry objectives

(27097) Kentsel Mekân Çözümlemesine Tarihsel-Coğrafi Yaklaşım; Düzce Kent Merkezi Morfolojik Çözümlemesi

AYŞEGÜL TANRIVERDİ KAYA¹

¹ DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

aysegulkaya@duzce.edu.tr

İnsanoğlunun doğa ile olan etkileşimi sonucunda, doğaya karşı ortaya koyduğu en büyük eseri olan kentler daimi bir değişim/dönüşüm içerisinde. İnsanın ürettiği her şeyi kültür kapsamında değerlendirirsek, insan topluluklarının yoğun olarak yaşadığı kentler, en önemli kültürel peyzajlardır. Kent bütünü tarihsel süreç içinde geçirdiği dönemleri morfolojik yapısı ile tabaka tabaka bünyesinde barındırmaktadır. Bu tabakaların incelenmesi bütünü anlamada çok etkili olmaktadır. Morfoloji kavramı bir biçimsel örgütlenme diyalektiğini karşımıza çıkarmaktadır. Kentsel morfoloji, sokak örüntüleri, bina formları ve ölçekleri, yerleşim dokusu, alan kullanımı gibi kentin içinde barındırdığı fiziksel öğelerin incelenmesidir. Bu fiziksel öğelerin, kentin formunun zaman içinde geçirdiği evreler ve diğer yerleşimlerle kurduğu ilişkidir. Kentsel morfoloji birçok disiplinin araştırma konusu olmuştur ve üç ana ekol İngiliz, Fransız ve İtalyan okulları ile temsil edilmiştir. Michael Robert Günter Conzen, coğrafya disiplininin bir akademisyen, İngiliz-Alman kentsel morfoloji okulunun kurucusudur. Conzen'in en önemli çalışması, İngiliz kasabası Alnwick'in ayrıntılı bir morfolojik çalışmasıdır. Kentsel mekânı konu alan kentsel morfoloji, mekânı çözümleme farklılıkları nedeniyle dört ana yaklaşıma ayrılmaktadır. Bu yaklaşımlardan ikisi; tipo-morfolojik ve konfigürasyonel yaklaşım mimarlık ve şehircilik alanlarından kaynaklanmaktadır, diğer ikisi; tarih-coğrafi ve mekânsal analitik, coğrafya disiplininin çıkmıştır. Tarih-coğrafi yaklaşım, insan yerleşimlerinin coğrafi yapısını, kalıplarını ve karakterini, kurucu unsurlarının sistematik bir analizi ve zaman içindeki gelişimi ile açıklamaya çalışmaktadır. Bu alanın öncülerinden Conzen için kentsel alanın tarihsel süreç içindeki fiziksel gelişimi morfolojik bölgeler yardımı ile okunabilmektedir. Bu yöntemle planlama için yol gösterecek veriler elde edilerek kent peyzajının gelişimi yönetilebilmektedir. Yaklaşımın temel yöntemlerinden biri, şehir planlarının kronolojik sürecinin, sokak örüntüsü, arsa ve bina dokusu dâhil olmak üzere plan öğelerinin diziliminin sistematik olarak ayrıntılı analizini yapmaktır. Kentsel morfoloji araştırmaları geçmiş mekânsal veriler üzerinden yerleşimin gelişim izlerini izleyerek sonuçlar çıkarmaktadır. Toplumun yaşadığı sosyo-ekonomik, kültürel ve politik değişimler, nüfus hareketleri, afet, üst ölçekte alınan kararlar, kamu yatırımları, yerel yönetimler ve yükleniciler gibi aktörlerin bu değişimler karşısındaki tavırları kentsel mekânı şekillendirmektedir.

Bu çalışmada Kentsel morfolojide tarihsel coğrafya yaklaşımı literatür üzerinden irdelenmiş ve Conzen yaklaşımı ortaya konmuştur. Düzce kent merkezinin değişimi bu yaklaşım ile morfolojik olarak incelenmiştir. Araştırmada, Düzce kentine ait hâlihazır haritalar, imar planları ve imar plan notları, zemin etütleri, eski fotoğraflar kullanılarak analizler yapılmıştır. Kent merkezinin oluşum ve gelişim süreci, sokak-yapı adası-kentsel boşluklar ve arazi kullanım farklılıkları üzerinden incelenmiştir. Ayrıca kentin tarihsel, sosyo-ekonomik geçmişi irdelenerek kentin morfolojik yapısı ile birlikte yorumlanmıştır.

Düzce, 1999 Marmara ve Düzce depremleri sonrası yapı stokunun %80 inini kaybetmiştir. Depremler sonrası, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca yapılaşmaya uygun yeni yerleşim alanları için çalışmalar yapılmıştır. TÜBİTAK ve MTA ortak çalışması ile yapılan zemin etütlerinde çalışmanın da yer aldığı Kültür Mahallesi ve yakın çevresinin yapılaşmaya uygun olmadığı sonucuna varılmıştır. Bakanlık tarafından 10.000 konutluk yeni bir yerleşim alanı kentin zemin olarak daha uygun olan kuzeyinde planlanmıştır ve yeni konutlar sosyal donatılar ile birlikte 2001 yılında inşa edilmiş, hak sahiplerine teslim edilmiştir. Fakat Belediye tarafından yapılan revizyon imar planı ile Hükümet Konağı, Kültür mahallesinde, Asar nehri kıyısında planlanmıştır. Bu karar ile Düzce Batı ve Kuzey yönünde hızla yeniden yapılaşmaya başlamıştır.

Çalışma sonucunda varılan genel yargı, sosyo-ekonomik faktörlerin kentsel mekânın değişim/dönüşüm sürecinde en büyük itici güç olduğu, kentsel mekânı biçimlendirme mekanizmalarının bir araç olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Conzen, kentsel morfoloji, kentsel peyzaj, tarihsel-coğrafya yaklaşımı

Historical-Geographical Approach to Urban Space Analysis; Morphological Analysis of Duzce City Center

As a result of the interaction of human beings with nature, cities are the greatest achievement obtained against nature and they are in a constant change/transformation. If we evaluate everything that man produces in the context of culture, cities, where human communities live intensively are the most important cultural landscapes. The city as a whole includes the periods as layers it has spent in the historical process with its morphological structure. Examination of these layers is very effective in understanding the whole. The concept of morphology reveals a dialectic of physical organization. It is the relationship of these physical elements with the phases of the city's form and other settlements. Urban morphology has been the subject of research in many disciplines and three main schools are represented by English, French and Italian schools. Michael Robert Günter Conzen, an academician in the discipline of geography, is the founder of the Anglo-German urban morphology school. Conzen's most important work is a detailed morphological study of the English town of Alnwick. Urban morphology, which focuses on urban space, is divided into four main approaches due to differences in spatial analysis. Two of these approaches; the typo-morphological and configurational approach stems from the fields of architecture and urbanism, the other two approaches history-geographic and spatial analytical has emerged from the geography discipline. The historical-geographical approach tries to explain the geographical structure, patterns, and character of human settlements through a systematic analysis of the founding elements and its development over time. For Conzen, one of the pioneers of this area, the physical development of the urban area in the historical process can be read with the help of morphological regions. With this method, the development of the urban landscape can be managed by obtaining data to guide the planning. One of the basic methods of the approach is to make a systematic detailed analysis of the chronological process of the city plans, the arrangement of the plan elements including the street pattern, the land, and the building texture. Urban morphology surveys follow the traces of development of the settlement based on past spatial data. The socio-economic, cultural and political changes experienced by the society, population movements, disasters, high-level decisions, public investments, local governments and contractors' attitudes towards these changes shape the urban space. In this study, historical geography approach in urban morphology is examined through literature and Conzen approach is put forward. The change of Düzce city center has been investigated morphologically with this approach. In this research, current maps, zoning plans and zoning plan notes belonging to Düzce city were analyzed using old photographs. The formation and development process of the city center is examined on the street-building blocks, urban spaces, and land use differences. Besides, historical, socio-economic history of the city has been examined and interpreted with the morphological structure of the city. Düzce lost 80% of the building stock after the 1999 Marmara and Düzce earthquakes. After the earthquakes, the Ministry of Public Works and Settlement has been carried out for new settlement areas suitable for construction. It was concluded that the Kültür quarter and its immediate surroundings, which include the study, were not suitable for settlement according to the land surveys conducted with the cooperation of TÜBİTAK and MTA. A new residential area of 10,000 houses was planned by the Ministry in the north of the city and the houses were built in 2001 with their social equipment's. However, with the revision zoning plan prepared by the Municipality after the earthquake, the Government Building was programmed beside the bank of the Asar River, in the Kültür quarter. With this decision, Düzce started to grow up rapidly in the West and North direction. The general judgment reached as a result of the study, the socio-economic factors are the main driving force in the change/transformation process of the urban space and the mechanisms of planning the urban space is used as a tool.

Key words: Conzen, historical-geographical approach, urban morphology, urban landscape

(27430) Prof. Dr. Mustafa HİZMETLİ'nin “Tarihte Şehir ve Pazar adlı kitabı ve Bağdat'ta Coğrafya Çalışmaları”

HALİS ADNAN ARSLANTAŞ¹

¹ OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAK.

haarslantas@gmail.com

“Bağdat’ın bir ilim ve kültür merkezi haline gelmesinden sonra burada gerek felsefe, matematik, tıp, astronomi, kimya, coğrafya, tarih, dil ve edebiyat gibi pozitif bilimler sahasında gerekse tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve tasavvuf gibi İslami ilimler alanında yetişen çok sayıda âlim, İslam ilim, kültür ve medeniyetinin gelişmesine katkıda buldukları gibi, Hint ve Yunan felsefesinin batıya geçmesine öncülük ederek Batı’da rönesansın ve günümüz modern biliminin temeli sayılan çok sayıda ilim dalının doğuşuna ve gelişimine katkıda bulunmuşlardır.” Mustafa Hizmetli’nin “Tarihte Şehir ve Pazar” kitabından alınan bu pasaj bizlere bilgi ve bilimin inşasında coğrafya bilgisinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Max Weber’in “Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu” adlı çalışması gerek sosyoloji gerekse de din sosyolojisi çalışanların el kitaplarından birisidir. Aynı şekilde, Sabri F. ÜLGENER’in Osmanlıda yaşanan iktisadi çözümlenin ahlak ve zihniyet boyutunu inceleyen “İktisadi Çözülmenin Ahlak Ve Zihniyet Dünyası” adlı çalışması M. Weber’in söz konusu kitabı kadar küresel çapta meşhur değilse de içeriği itibarıyla en az Weber’in kitabı kadar kıymetli bir bakış açısı sunmaktadır. Söz konusu bu iki çalışmada olduğu gibi Mustafa HİZMETLİ’nin “Tarihte Şehir ve Pazar” adlı kitabı da gerek tarih ve sosyoloji arasındaki yakın ilişkiden dolayı gerekse de tarih alanında ilgili konuda yapılan ilk çalışma olması nedeniyle oldukça önemli bir çalışmadır. Kitabın temel örüntüsü içinde şehir ve pazar ilişkisi, tıpkı iktisadi uygulama ve anlayışların, toplumsal hayatın bir parçası olarak, toplumsal dinamiklerin karşılıklı etkileşiminin ne kadar önemli bir ilişkiye sahip olduğunu gösterecek şekilde oluşturulmuştur. Bu meydana gelmiş bir alt başlık olarak coğrafya bilgisine değinilmiş olması, konuyla ilgili önemli değişkenlerin başlıcaları arasında coğrafyanın sayılabileceğini bizlere göstermektedir.

Bu araştırmada Hizmetli’nin adı geçen kitabındaki “Bilim. Kültür Ve Sanat Faaliyetleri” içinde yer alan “Coğrafya” çalışmaları, yukarıda dile getirilen minvalde, ele alınmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemleri içinde yer alan Doküman analizinin kullanıldığı bu çalışmada Coğrafya bilgisinin oluşturulma nedenleri olarak: yolcular için yazılmış yol rehber kitapları, posta ve istihbarat hizmetleri, Tarihî bakımdan yer ve mevkilerin tayin-tespit ve adlarının ortaya çıkarılması, topografik ve iktisadî ayrıntılar, halifelik ülkesinin eyaletlere ayrılışı, posta hizmetleri teşkilatı ve her bir bölgenin vergilendirilme durumlarının ele alınıp irdelenmesi, ülke haritaları gibi gerekçelerle ilişkilendirildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Mustafa HİZMETLİ Tarihte Şehir Pazar Bağdat

Prof. Mustafa HİZMETLİ's "book called City and Market in History and Geography Studies in Baghdad"

"After Baghdad became a center of science and culture, it grew in the field of positive sciences such as philosophy, mathematics, medicine, astronomy, chemistry, geography, history, language and literature, as well as in Islamic sciences such as commentary, hadith, fiqh, kalam and mysticism. Many scholars contributed to the development of Islamic sciences, culture and civilization and contributed to the emergence and development of many branches of science, which are the basis of the Renaissance and modern science in the West, leading to the transition of Indian and Greek philosophy to the west." This passage from Mustafa Hizmetli's book called City and Market in History, shows us how important geography is in building knowledge and science.

Max Weber's study of "Protestant Ethics and the Spirit of Capitalism" is one of the handbooks of those who study both sociology and sociology of religion. Likewise, Sabri F. ÜLGENER's work called "World of Ethics and Mentality of Economic Decomposition" which examines the moral and mentality dimension of the economic disintegration experienced in the Ottoman Empire is not as famous as M. Weber's book, but in terms of content, it offers a valuable perspective as much as Weber's book. As in these two studies, Mustafa HİZMETLİ's book "The City and the Market in History" is also a very important study both because of the close relationship between history and sociology, and also because it is the first study in the field of history. Within the basic pattern of the book, the relationship between city and market has been created in such a way as to show how important the interactions of social dynamics as a part of the social practices and perceptions of economic life. The fact that geography knowledge is mentioned as a subheading in this occurrence shows us that geography can be counted among the most important variables related to the subject.

In this research, Hizmetli's "Geography" studies that takes place in "Science, Culture and Art Activities" in the related book were addressed in the above mentioned context. Document analysis were used in this study and the reasons for the creation of geography information were found as: road guide books written for passengers, postal and intelligence services, determination and determination of the names and places of history, topography and economic details, the separation of the caliphate country to the state, the postal service organization and examination of the taxation status of each region, country maps.

Keywords: Mustafa HİZMETLİ, City and Market in History, Baghdad

(27832) Kavramları Günümüze Taşımak: Jeopolitik Bağlamda İbn. Haldun'da Mekân ve İnsan İlişkisi

HALİS ADNAN ARSLANTAŞ¹

¹ OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAK.

haarslantas@gmail.com

Jeostrateji, jeoekonomi ve jeokültür Jeopolitiğin alt birimleridir. Kısaca, bu alt birimlerin her biri iki farklı kavramın bileşiminden meydana gelmiş ve yine kendileri gibi bir kavramlaştırmayla üst bir kavram olan jeopolitik kavramını üretmişlerdir.

Bu çalışmada; Coğrafi etmenlerin ülkelerin askerî stratejileri üzerindeki etkilerini inceleyen jeostrateji yani bir başka ifadeyle coğrafi mekân stratejisi, yeryüzünde bulunan ülkelerin ekonomilerini inceleyen ve coğrafyası ile ekonomik gücü arasında bağlantıyı ele alan bir bilim olarak jeoekonomi, son olarak ta yeryüzünde kültür unsurları ve kültür çevrelerinin ilişkilerini ele alan jeokültür, İbn. Haldun'un (1332-1406) "coğrafyanın çok güçlü bir değişken olarak insan ve toplum davranışları üzerindeki etkisi" ile ilgili görüşleri çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır.

İbn. Haldun'a göre olay ve olgularda sürekli "neden-sonuç" ilişkisi aranmalıdır. Bunun için de sosyal olay ve olguların incelenmesinde objektif gözleme ve toplumların değişip gelişmesiyle ilgili bir mantık süzgecine ihtiyaç vardır. Görüldüğü üzere, İbn. Haldun, olay ve olguları sadece tanıtmakla kalmamış, onların arkasındaki gerçek nedenleri de araştırmaya çalışmıştır. Onun bu tutumu kendisinin sadece tarih felsefesi ve bu alana yönelik metodolojide ilk şahsiyet olmasına neden olmamış, modern zamanların birçok bilimsel literatürünün üretilmesine de kaynaklık etmiştir. İlm'ü ümran'la çok sıkı ilişkisi olan Jeopolitik kavramı da bunlardan sadece bir tanesidir.

İbn. Haldun'a göre uygarlık ve toplulukların türleri, onların zaman içinde yaşadıkları değişimler ve bu değişimlerin nedenleri mutlaka incelenmelidir. Bunu yapacak bilime ilm'ü ümran adını veren İbn. Haldun, söz konusu bilimin neleri incelemesi gerektiğini de belirtmiştir. Bu belirlemeye göre, ilm'ü ümran; eski çağlarda yaşayan kavimlerin durumu, yaşamlarında meydana gelen değişimler, ülke ve yönetimi ellerine geçirmelerine ne ya da nelerin neden olduğu, insan topluluklarının tabiatları, yerleşik veya göçebe hayat, göç ve nüfus hareketleri, devletlerin kuruluşu, başarıları ve çöküşleri, üretim, tüketim, bilim, sanat, ticaret gibi konularda yaşanan değişimleri incelemelidir. Özellikle değindiği konulara dikkat edilirse İbn. Haldun, en az sosyoloji kadar jeopolitiği ilgilendiren konulara da ışık tutmuştur.

Nitel bir araştırma olan bu çalışmada Döküman analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın en önemli bulgusu, her yüzyılın bir önceki dönemlerden beslenerek yeni kavramlar ürettiği ve bu üretilen kavramların güncelleştirilerek yeni döneme çözümler üretilebildiğidir. Kısaca, kavram üretiminin toplumsal sorunlara çözüm(ler) üretilmesinde önemli bir faktör olabileceği ve İbn. Haldun'un bu anlamda önemli katkılarının olduğunun ortaya konulmasıdır.

Anahtar Kelimeler : Jeostrateji, j jeokültür JeopolitiK İbn. Haldun

(27298) Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın Matematiksel Yeterlikler Bağlamında İncelenmesi

ŞAHİN DANIŞMAN¹

¹ DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

sahin.danisman@gmail.com

Öğrencilerin kişisel ve iş yaşamlarında kullanmaları gereken birtakım beceriler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde belirlenmiştir. Güncellenen öğretim programlarında kendine yer bulan bu sekiz anahtar yeterliliklerden birisi de matematiksel yetkinlik olarak ifade edilmektedir. Çğretim programındaki ifadesiyle matematiksel yetkinlik, günlük yaşamda karşılaşılan çeşitli problemleri çözebilmek için matematiksel düşünme biçimini geliştirme ve uygulama olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla mantıksal ve uzamsal düşünmenin yanında matematiksel temsiller yardımıyla matematiksel iletişim becerisini kullanmayı da gerektirmektedir. İçerik itibarıyla Coğrafya Öğretim Programı'nın en çok ilişkili olduğu alanlardan birisinin matematik olması, coğrafya öğretiminde matematiksel becerilerin kullanılmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu bakımdan, öğrencilerin öğretim programında belirlenen coğrafya kazanımlarını edinmelerinin matematiksel yetkinliklerini başarılı biçimde kullanmalarına önemli oranda bağlı olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, Ortaöğretim Coğrafya Öğretim Programı'nın matematiksel yeterlikler bağlamında incelenmesi ve matematiksel beceriler açısından kazanımlar bağlamında Ortaöğretim Matematik Dersi Öğretim Programıyla karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Durum çalışması şeklinde desenlenen bu araştırmanın örneklemini 2018 yılında güncellenerek Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın internet sitesinde erişime açılan Ortaöğretim Coğrafya ve Matematik derslerine ilişkin Öğretim Programları oluşturmaktadır. Veriler doküman analizi kullanılarak analiz edilmiş olup her iki öğretim programı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Elde edilen ilk bulgular, geometri, sayılar ve cebir, veri, sayma ve olasılık öğrenme alanlarından koordinat sistemi, benzerlik ve oran, uzunluk ve alan, işlemler, tablo ve grafik gibi matematiksel temsiller, aritmetik ortalama gibi kavramların coğrafya öğretim programı kapsamında belirtilen kazanımlar içerisinde, öğrencilerden kullanmaları gereken matematiksel beceriler arasında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ayrıca bu kavramları kullanarak yorumlamaları, çıkarımda bulunmaları, düşünme süreçlerini açıklamaları da beklenmektedir. Belirlenen bu matematiksel beceriler sınıf düzeyinde incelendiğinde, coğrafya öğretim programında bu becerileri gerektiren kazanımların , matematik öğretim programı ile aynı veya daha önceki sınıf düzeylerinde yer aldığı görülmektedir. Bu durum, matematik öğretim programının coğrafya öğretim programını öğrencilere kazandırılması gereken temel matematiksel beceriler açısından desteklediği şeklinde yorumlanabilir. Bu bakımdan, matematik öğretim programındaki temel matematiksel yeterlikleri kazanan öğrencilerin coğrafya öğretim programında matematikle ilişkili olarak yer alan kazanımlara ulaşmalarının daha kolay ve mümkün olduğu ifade edilebilir. Ancak, bu temel matematiksel becerileri kazanamayan öğrencilerin, aynı zamanda matematikle ilişkili olan coğrafya kazanımlarına ulaşmalarının kolay olmayacağı ve bu eksikliğin coğrafya kazanımlarına ulaşmada bir engel olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya öğretim programı, Matematik öğretim programı, matematiksel beceri, yetkinlik, yeterlilik

(27299) Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya ve Matematik Öğretimi İlişkisine Yönelik Görüşleri

ŞAHİN DANIŞMAN¹

¹ DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

sahin.danisman@gmail.com

İnsan ve mekan arasındaki ilişkiyi neden-sonuç ilkesiyle açıklamaya çalışan bir alan olan coğrafya, öğrencilerin günlük ve iş yaşamlarında kullanabilecekleri birçok beceriyi barındırmaktadır. Doğrudan hayatın içinden içeriklere sahip olan coğrafya dersindeki bilgi ve beceriler günlük hayatın birçok alanında sıklıkla kullanılmaktadır. Kendisine günlük yaşamın odağında yer bulan coğrafya dersine ilişkin içeriğin öğrenciler tarafından kavranabilmesi için coğrafya eğitiminin diğer disiplinlerle bir bütün olarak verilmesinin önemli olduğu söylenebilir. Kazanımlarının ve içeriğinin doğası itibarıyla coğrafya dersinin en çok ilişkili olduğu disiplinlerden birisi de matematiktir. Coğrafya öğretim programında matematiksel beceriler kullanmayı gerektiren birçok kazanım mevcuttur. Bu bakımdan öğrencilerin bu matematiksel becerileri kazanmalarının, coğrafya öğretimi açısından gerekli olması, bazı konular açısından matematik ve coğrafya arasında bir önkoşulluluk ilişkisi olduğuna işaret etmektedir. Coğrafya öğretmenlerinin gözünden matematiksel becerilerin coğrafya öğretimini nasıl şekillendirdiğini ortaya koymanın coğrafya ve matematik öğretiminin niteliği açısından önemli olduğu söylenebilir. Bu şekilde, öğretimsel olarak yaşanabilecek birtakım olumsuzluklar, sorunlar ya da engeller için bir önlem alınması mümkün olabilir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, uygulayıcılar olarak coğrafya öğretmenlerinin coğrafya öğretim sürecinde coğrafya ile matematik ilişkisine ve matematiksel becerilerin kullanılmasına yönelik görüşlerini belirlemektir. Durum çalışması deseninin kullanıldığı bu çalışmanın katılımcıları, ortaöğretim düzeyinde görev yapan ve en az 5 yıllık deneyime sahip 11 coğrafya öğretmenidir. Araştırma verileri, coğrafya ile matematik ilişkisine, coğrafya öğretim sürecinde matematiksel becerilerin kullanımına, öğrenci davranışlarına, öğretmen yeterliklerine yönelik konularla ilgili araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler, tümdengelimsel olarak analiz edilmekte olup görüşme formundaki konular tema olarak ele alınmıştır. Verilerin analizi devam etmekle birlikte, elde edilen ilk bulgular, matematik ile coğrafyanın yakın ilişkisine vurgu yapan coğrafya öğretmenlerinin gerekli matematiksel ön bilgilere sahip olmayan öğrencilerin coğrafya konularını anlamakta zorluk çektiklerini, matematikte öğrendiklerini coğrafya alanına uygulamakta ve matematiksel verileri yorumlamakta zorlandıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Bu durum, aynı zamanda coğrafya öğretmenlerini gerekli olan matematiksel becerileri ve kavramları öğrencilere kazandırma konusunda da yetkin olmaya zorlamaktadır. Dolayısıyla coğrafya öğretmenleri, coğrafya öğretiminde sekteye uğramamak için öğrencilerin matematikteki eksikliklerini tamamlamaya yönelik çalışma yapma ihtiyacı hissetmektedirler. Ancak, sadece bazı gerekli matematiksel becerilerin hatırlatılmasına yönelik girişimlerde bulduklarından dolayı, bu durumun pedagojik açıdan matematik öğretmenlerinin anlatması kadar yeterli olamayacağına, öğrencilerin bu becerileri sadece eldeki konuların öğretimi kadarıyla desteklenebileceğine, dolayısıyla öğrencilerin zaman zaman gerekli olan formül ve algoritmik süreçleri ezberlemeye yöneldiklerine de vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya öğretimi, matematik öğretimi, öğrenci zorlukları, matematiksel beceri

(27397) MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ DÜNYA HARİTASINDA GÖRÜLDÜĞÜ ŞEKLİYLE ÜLKELERİN YÜZÖLÇÜMLERİNE İLİŞKİN TAHMİN BECERİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

EMRE EV ÇİMEN¹, KÜRŞAT YENİLMEZ¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

evcimen@ogu.edu.tr

Coğrafya derslerinde yaygın olarak kullanılan haritalar; ülkelerin ve bölgelerin fiziki, siyasi, beşeri, ekonomik ve benzeri özellikleri ile bunların dağılımını gösterme ve analiz etmenin etkili araçlarından birisidir ve önemli bir eğitim öğretim aracıdır. Haritacılığın tarihi incelendiğinde oldukça eski medeniyetlere dayandığı ve insanların yiyecek, barınak bulma amacıyla ilk haritaları oluşturduğu ve zamanla haritaların ticaretin ve teknolojinin gelişmesi ile içeriğinin ve çizilme biçiminin çeşitlendiği görülmektedir. 19. yüzyıla kadar coğrafi keşifler, arazi gözlemleri ve harita yapımı gibi alanlarda çalışmalar yapılsa da bu dönemin en temel sorunlarından birinin mutlak konumu belirleyememek olduğu bilinmektedir. Mutlak konumu belirleyecek bir sistemin geliştirilmesine yönelik çalışmalar metrik sistemin geliştirilmesi ve matematiksel modellerle harita projeksiyonlarının iyileştirilmesi çabalarını olumlu etkilemiştir. Bunun bir sonucu olarak o dönemde haritacılık büyük gelişim göstermiştir. Haritalarda önemli ölçüde matematik bilgi ve kavramları yer almaktadır. Haritalarda yeryüzünün tamamı veya bir bölümü belirli matematiksel oranlar dâhilinde küçültülerek düzlem üzerine aktarılır. Haritaların matematik içeriğinden yola çıkarak, bu çalışmada, matematik öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının haritaların matematik öğretiminde bir araç olarak kullanılmaları konusundaki genel görüşleri ile özel olarak Merkator Projeksiyonu ile çizilmiş bir Dünya haritasındaki ülkelerin yüzölçümleri konusundaki tahmin becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada önce katılımcıların zihinlerindeki genel kültürlerinde olan ve çoğunlukla atlaslarda Merkator Projeksiyonu ile çizilmiş olarak yer alan iki boyutlu Dünya haritası üzerindeki ülkelerin yüzölçümlerine ilişkin tahminleri alınmıştır. Daha sonra onlara verilen küre şeklindeki bir Dünya haritasına bakarak ülkelerin yüzölçümlerine ilişkin tahminlerini gözden geçirmeleri istenmiştir. Son olarak, katılımcıların haritadaki ülkelerin gerçek yüzölçümlerini bilgisayar yardımı ile görmeleri ve ülkelerin yüzölçümlerini bir bilgisayar/telefon uygulaması ile fark etmeleri ve karşılaştırmaları sağlanmıştır. Katılımcıların ülkelerin yüzölçümü değerleri hakkında tahminleri ile gerçek değerler arasındaki uyum/uyumsuzluk hakkındaki görüşleri ile bu uyumsuzluğun olası sebepleri konusundaki düşünceleri alınarak araştırma tamamlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmış olup, veriler yarı yapılandırılmış form ile gerçekleştirilen ve yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerle toplanmıştır. Katılımcıların gönüllü olmasına özen gösterilmiş olup, araştırma Eskişehir ilinde görev yapan beş matematik öğretmeni ve yine Eskişehir ilinde eğitim gören beş son sınıf matematik öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme sonrası ses kayıtlarının dökümü gerçekleştirilmiş olup, analizler bu veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Her bir katılımcının görüşme dökümleri ile kodlar, temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Araştırmada gizliliği sağlamak amacıyla öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının isimleri yerine kodlama kullanılmıştır. Ulaşılan bulgular katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur. Matematik öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının haritaları genellikle Coğrafya ve Tarih derslerinde kullandıkları, matematik eğitiminde kullanılmasının da uzunluk ve alan konularında özgün olacağı düşüncelerine sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmen ve öğretmen adaylarının dünya haritası üzerinde ülkelerin yüzölçümlerine yönelik yanılgılara sahip oldukları, hatalı tahminlerinin arkasında yatan nedenin kaynağı üzerine genel anlamda bilgilerinin olmadığı ya da sınırlı bilgilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Matematik Eğitimi, Matematik ve Harita, Tahmin Becerisi, Harita Okuryazarlığı, Merkator Projeksiyonu

AN INVESTIGATION OF MATHEMATICS TEACHERS AND TEACHER CANDIDATES' SKILLS OF ESTIMATION RELATED WITH THE SURFACE AREAS OF COUNTRIES AS SEEN ON A TWO DIMENSIONAL WORLD MAP

Maps which are widely used in geography classes are effective tools of showing and analyzing the physical, political, human, economic etc. characteristics of countries and regions and they are important education tools. When the history of cartography is examined, it is seen that it dates back to ancient civilizations and that ancient people created the first maps for the purpose of finding food and shelter, and over time, with the development of trade and technology, the content and shape of maps were diversified. Until the 19th century, although geographic discoveries, field observations and map studies have been conducted, one of the main problems of this period is known to be unable to determine the absolute geographic position. Efforts to develop a system that will determine the absolute position have had a positive impact on the development of the metric system and the improvement of map projections with mathematical models. As a result of this, cartography have developed greatly. Maps contain a significant amount of mathematical knowledge and concepts. In maps, the whole or a certain part of the earth is transferred to 2-D plane by being reduced by some mathematical ratio. Based on the mathematical content of maps, in this study, the aim was to examine mathematics teachers and prospective teachers' skills of estimating the surface areas of countries drawn on a world map with the Mercator Projection and also to obtain their opinions about using maps as a tool in mathematics teaching. First, the participants' estimations of the surface areas of the countries, were obtained without showing them any map, just letting them estimating from their minds as they remembered in their cultural knowledge. Afterwards, participants were asked to review their estimates by looking at a spherical World Map presented to them. Finally, the participants were able to see the actual surface area measures of the countries asked in the interview questions with the help of a computer and to compare the surface areas of the countries with a computer / telephone application. The research was completed by obtaining the opinions of the participants about the consistency/inconsistency between their estimations and the actual values, and possible reasons for the inconsistency. In this study, a case study design was used, and the data were collected through semi-structured forms and face-to-face interviews on a total voluntary basis. The study was carried out with five mathematics teachers and five senior mathematics teacher candidates working/studying in Eskişehir province in Turkey. The audio recordings were recorded after the interview and the analyses were performed on the basis of these data. Thematic analysis method was used for data analysis. Codes, themes and sub-themes were created with the interview transcripts of each participant. In order to ensure confidentiality, coding was used instead of the names of teachers and prospective teachers. The findings were presented with direct excerpts from the opinions of the participants. Consequently, it was determined that mathematics teachers and teacher candidates generally used maps in geography and history courses and that they were original in terms of length and area. It was concluded that teachers and teacher candidates have misconceptions about the actual areas countries on the world map and that they do not have limited or general information about the reasons behind their incorrect estimates.

Keywords: Mathematics Education, Mathematics and Map, Estimation Skills, Map Literacy, Mercator Projection

(27398) ORTAÖĞRETİM MATEMATİK DERS KİTAPLARINDAKİ COĞRAFYA ALANIYLA İLGİLİ İÇERİKLERİN İNCELENMESİ

KÜRŞAT YENİLMEZ¹, EMRE EV ÇİMEN¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

evcimen@ogu.edu.tr

Matematik öğretiminde öğretmenlerin yararlandığı temel kaynaklardan birisi şüphesiz ders kitaplarıdır. Ders kitapları öğrencilere derse ait temel bilgi ve becerileri, işlemsel-kavramsal bilgilerle birlikte vermek amacı ile dil, görsel ve metin içeriği gibi çeşitli kriterlerle oluşturulmuş eğitim öğretim araçlarıdır. Öğretim programlarında yer alan konulara ait bilgileri planlı bir şekilde sunan, düzenli bir şekilde açıklayan, öğrenciyi dersin hedefleri doğrultusunda yönlendiren, eğitim sürecinin vazgeçilmez araçları olan tamamlayıcı öğretim materyalleridir. Ders kitaplarından beklenen dersin temel kavram ve becerilerinin öğretiminin yanı sıra kültür ve değer öğretimini de gerçekleştiriyor olmasıdır. Benzer şekilde, ders kitaplarının; konuların kendi içerisindeki ilişkisini, kavramın tarihine ilişkin bilgileri içeren; gerçek yaşam ilişkisine vurgu yapan ve disiplinler arası içeriğe sahip özellikte olmaları istenmektedir. Çünkü ders kitaplarının bilginin toplum nezdinde önem kazanması ve yaygınlaştırılması sürecindeki rolleri önemli olmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinde önemli görülen ders kitaplarının iyi hazırlandığı ve etkili kullanıldığı takdirde öğretmen ve öğrenciye büyük yarar sağladığı ve öğrenme etkinliklerinde kılavuzluk ettiği bilinmektedir. Gelişmiş ülkelerde gelişen teknolojiye ve multimedya ve internet araçlarına rağmen ders kitaplarının halen önemli bir araç olarak tercih edildiği görülmektedir. Temel bilgi kaynağı olan ders kitaplarının öğrencilere bilgi vermenin ötesinde, disiplinler arası ilişkiye vurgu yapması ve öğrencileri hayata hazırlamasının altı çizilmektedir. Bu bakış açısı ile bu çalışmada, Ortaöğretim Matematik Ders Kitapları (9-12.sınıf) coğrafya içerikleri bakımından incelenmiş ve kitaplarda yer verilen coğrafya alanına ait içeriklerin, düzeylere, ünitelere ve içeriklere dağılımı analiz edilmiştir. Betimsel tarama modeline göre hazırlanmış bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, 2018-2019 eğitim öğretim yılında liselerin dokuzuncu, onuncu, on birinci ve on ikinci sınıflarında okutulan Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanmış ve elektronik ortamda sunulmuş dört adet ders kitabı belirlenmiş ve incelenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmış olup ders kitaplarında yer verilen coğrafya alanına ait içerikler sınıflara, ünitelere, konulara ve içeriklere dağılımı bakımından sınıflandırılmış ve tabloluşturulmuştur. İncelenen ders kitaplarından kesitler sunularak bulgular sunulmuş ve alanyazınla ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgularda, ortaöğretim matematik ders kitaplarında coğrafya alanına ait içeriklerin var olduğu, bazı ünitelerde sayıca az olduğu, dağılımın dengeli olmadığı belirlenmiştir. Binyazar'a (1998, s. 330) göre, ders kitapları bir yandan bilgiler öğretirken bir yandan da bireyi hayata hazırlamakta, bireyin kültür dünyasıyla bağlantılarını ders kitapları kurmaktadır. Bu nedenle, bireyi öğrendiği bilgiler dünyasından, amaçlı öğrenilmesi gereken bilgilere yöneltip, bireyin bilgiler dünyasında kendini var etmesine, kişiliğini bulma yolunda gün gün ilerlemesine destek olmalıdır. Bu bakış açısı ile çalışmada ulaşılan sonuçlara dayanarak, matematik ve coğrafya alanları arasındaki ilişkinin önemi ortaöğretim matematik ders kitapları üzerinden ortaya konarak, bu iki alan arasındaki ilişkilendirmenin ders kitaplarında daha sistematik ve bilinçli olarak gerçekleştirilebileceği önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Matematik Eğitimi, Matematik ve Coğrafya İlişkisi, Disiplinlerarası İlişkilendirme, Ders Kitabı İnceleme, Ortaöğretim Matematik Ders Kitapları.

INVESTIGATION OF THE CONTENTS RELATED WITH GEOGRAPHY IN SECONDARY SCHOOL MATHEMATICS TEXTBOOKS

One of the main sources used by teachers in mathematics teaching is undoubtedly textbooks. Textbooks are educational tools produced considering various criteria such as language, visual and text content in order to give students the basic knowledge and skills with operational-conceptual information. They are complementary teaching materials which are the indispensable tools of educational process, presenting information on subjects in the curriculum in a planned manner, explaining them regularly, guiding students in line with the objectives of a course. The expected benefit of textbooks is learning of cultural and ethical values besides learning of basic concepts and skills. Similarly, textbooks are required to be including the relationship between the subjects, information about history of concepts, interdisciplinary content and real life contexts, examples and references. Because the role of textbooks in the process of gaining and dissemination of information to the society is important. It is known that textbooks, if well prepared and used effectively, provide great benefit to teachers and students and guide them in their learning activities. Despite developing technology, multimedia and internet tools in developed countries, textbooks are still preferred as a common fundamental learning tool. It is underlined that the textbooks emphasize interdisciplinary relationships and prepare students for life beyond providing only information. With this perspective, in this study, secondary school mathematics textbooks (9-12th Grade) were examined in terms of their geography contents and the distribution of these contents was analyzed. In this study which was prepared according to descriptive content analysis model, one of the qualitative research methods, document analysis method was used. Four textbooks, which were approved by the Ministry of National Education, Directorate of Education and Training Board in the ninth, tenth, eleventh and twelfth grades of the high schools in the 2018-2019 academic year, were selected and examined. The content analysis method was used in the analysis of the data, and the contents of the geography area included in the textbooks were classified and tabulated in terms of their distribution into classes, units, subjects and contents. Sections of the textbooks examined were presented and the findings were presented and interpreted in relation to the literature. As a result of the research, it was found that some contents of the geography field were present in the secondary school mathematics textbooks, and, in some units it was low in number and the distribution of content was not balanced. According to Binyazar (1998, p. 330), textbooks, while teaching information on the one hand, prepares the individual for life and establishes the connections of the individual with the cultural world. For this reason, it should direct an individual from the information world that he/she has learned to the information that should be learned purposefully, and help an individual to exist in the information world and to progress on the way to finding his personality. From this perspective, the importance of the relationship between mathematics and geography was revealed through secondary school mathematics textbooks and it was suggested that the relationship between these two fields could be realized more systematically and consciously in the textbooks.

Keywords: Mathematics Education, Mathematics and Geography Relation, Interdisciplinary Relation, Textbook Review, Secondary School Mathematics Textbooks.

(27369) TRABZON HALKININ NATO ALGI-BİLGİ İLİŞKİSİ

YAREN SAĞUER¹, CEREN BETÜL ÇAKMAK¹, FATMAGÜL OKUTAN AYDOĞDU¹

¹ TRABZON FARUK BAŞARAN BİLİM VE SANAT MERKEZİ

yarensaguer@hotmail.com

Ülkeler varlıklarını korumak ve devam ettirmek için değişik stratejiler geliştirirler. Türkiye için NATO ise bunlardan bir tanesidir. Türkiye'nin Kore'ye gönderdiği askerlerin elde ettiği başarı ve Türkiye'nin jeopolitik konumu NATO'ya girmesine yardımcı olmuştur. Türkiye'nin NATO 'da bulunan ülkelerle yaşadığı gerginlikler ve NATO'nun getirdiği ayrıcalıklar birçok görüş çatışmasını beraberinde getirmiştir. NATO'ya üyelik devamlılığı ile ilgili tartışmalar hala devam etmektedir. Kamuoyunun her bireyinin konuyla alakalı bir fikrinin olması kadar konu hakkında sahip oldukları bilgilerin doğruluğu da önemlidir. Bu çalışmanın amacı ve önemi, Trabzon halkının NATO üyeliğine devam etmesinin gerekliliğiyle ilgili görüşleri, NATO'ya ilişkin bilgilerinin doğruluğu ve bilgi durumuyla görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı hakkında bilgi edinmektir. Tarama modelinde yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış bir görüşme formu kullanıldı. Ayrıca tarama modeli örnekleme uygulanırken sözlü mülakat ile desteklendi. 81 kişiden oluşan araştırma grubunun 20'si lise öğrencilerinden, 15'si üniversite öğrencilerinden, 21'i üniversite mezunu çalışanlardan, 14'ü esnaflardan, 11'i ev hanımlarından oluşturuldu. Çalışma sonucunda elde edilen veriler incelendi, sınıflandırma, hesaplama ve tablolama işlemleri yapılarak sonuçlar değerlendirildi. Çalışma sonucunda; araştırma grubundaki bireylerin %43,20'sinin NATO'ya üyeliğin hala gerekli olduğunu, %34,56'sı NATO'ya üyeliğin artık gerekli olmadığını, %22,22'si herhangi bir görüşleri olmadığını bildirdi. Nihai sonuç olarak Trabzon halkının NATO'yla ilgili bilgilerinin doğruluğu ile görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlendi. Sözlü mülakat sırasında elde ettiğimiz gözlemler sonucu NATO'ya üyeliğimizin devam etmesini savunan bireyler en önemli gerekçelerinin Türkiye'nin jeopolitik konumunun önemi olduğunu belirttiler. Bunun hem ülkemize hem de NATO üyesi olan devletler bakımından yararlı olduğunu eklediler. Karşıt görüşü savunan kişiler ise bu fikirlerine sebep olarak Türkiye ve NATO'nun son dönemlerde yaşamış oldukları gerilime dayandığını söylemişlerdir. Ayrıca halkın NATO algısı; medya organları, yaşanan olaylar ve liderlerin konu ile ilgili söylemleriyle örtüşmektedir. Kamuoyunun sahip oldukları fikirlerin gün içerisinde medya ve çevrenin algı yönlendirmesiyle değil doğru kaynaktan edinilmiş bilgilerle oluşturulması çok daha sağlam ve emin kararların verilmesine yardımcı olur. Bu konu ile ilgili kamu spotları hazırlanıp liselerde ilgili paneller gerçekleştirilebilir aynı zamanda sokaklarda broşür dağıtılarak halk direkt bilgilendirilebilir. Bir diğer öneri olarak ise tarama modeli uygulanan kişi sayısının artırılması bu projeyi çok daha emin sonuçlara ulaştırır.

Anahtar Kelimeler : Algı, Türkiye, NATO.

THE CONNECTION BETWEEN THE PERCEPTION AND THE KNOWLEDGE ABOUT NATO OF TRABZON COMMUNITY

The countries develop different strategies to protect and remain their existence. NATO is one of them for Turkey. The success of the forces that Turkey had sent to Korea got and the geopolitical location of Turkey helped it to enter NATO. The problems Turkey had had with allies in NATO and the privilege NATO had approved caused a lot of convictions of the opinions. The disputes on the continuity of the membership to NATO continue. The information about the lecture the community has been as important as the accuracy of this information. The purpose and the importance of this study are to procure information about the opinions the Trabzon community has on the necessity of continuity of the membership, the accuracy of this information and the connection between these criteria. A structured interview form is used as a data collection tool in the model of scanning. The model of scanning is also supported by an oral examination. The group of researchers, which includes 81 people, is made by 20 high school students, 15 university students, 24 working people who have a university degree, 14 crafts, and 11 housewives. The data, which are provided from the study, have been analyzed. The results have been discussed by using the methods of classification, calculation, and tabulation. According to the results; 43,20% of the participants mentioned the membership to NATO is still necessary, 34,56% mentioned that it is not necessary anymore and 22,22% mentioned that they do not have an opinion. As the final result, it is detected that there is not a significant connection between the opinions and the information the community of Trabzon has about NATO. As a result of the observations, we had by the oral interviews, the ones who had mentioned that the membership is still necessary also mentioned that the most important reason why they had this idea is the importance of the geopolitical location of Turkey. They mentioned that it is useful both for our country and the allies of NATO. The ones who mentioned an opposite idea gave the problems Turkey and NATO had recently as a reason for theirs. Also, the perception of the community matches up with the media, the developments and the discourses of the leaders about the lecture. It would help more to create strong opinions about the lecture with the information received from a reliable resource but not by the inducement of perception of the media and the community. It would be good to prepare public service announcements and make relevant panel discussions at high schools. Also, the community would be educated directly by distributing brochures in the streets. As other advice, the number of participants in the model of scanning would be increased to lead this project to more reliable results.

Keywords: Perception, Turkey, NATO.

(26890) Tradition and innovation teaching map use in Hungarian schools

JOSÉ JESÚS REYES NUNEZ¹

¹ *EÖTVÖS LORÁND UNIVERSITY, DEPARTMENT OF CARTOGRAPHY AND GEOINFORMATICS*

jesusreyes@caesar.elte.hu

The main aim of this work is to resume some ideas related to then and current school map use, starting from the experiences developed in classic Hungarian school atlases in the 19th and 20th centuries to the newest projects for the use of web-based solutions in the teaching activities. The first part is dedicated to the most important moments of the history of Hungarian school cartography to the end of the 1st World War: emphasis is made on the use of maps to complete the Geography teaching, from the first Hungarian school atlas created by professor Ézsaiás Budai (“New School Atlas for elementary pupils”) to the foundation by the cartographer Manó Kogutowicz of the Hungarian Geographical Institute in 1890, which was the most important institution responsible for producing school atlases for the different types of schools in the country during more than 30 years. The high quality of the school atlases published by this institute – which constitute unavoidable references for the current Hungarian school cartography – was also recognized beyond the country borders by prizes won in international exhibitions.

Map concepts taught currently are briefly presented in the second part, explaining in which grades pupils can learn those concepts. Grades 5 and 9 are emphasized, because those are the grades when pupils can learn in more detail diverse map-related concepts not only in subjects related to Geography, but they has also the opportunity to apply and use this knowledge in other subjects too. Textbooks for grade 5 include the more traditional concepts related to maps, while in the first year of Secondary School (9th grade) the pupils can learn topics related to the modern technologies, e.g. GIS, GPS and the use of web mapping services. Some examples are given to corroborate the importance of using school atlases to complete the theoretical knowledge included in the textbooks, as well as the practical activities in the workbooks.

Finally, there are presented the results of a research project, which was developed to test how secondary school pupils can use a web mapping service to complete the geographic knowledge acquired in the classroom.

Keywords : map use, school atlas, web mapping service, elementary and secondary school

(26931) Coğrafya Bölümü Öğrencilerinin Pedagojik Formasyon Eğitimine İlişkin Görüşleri

ESENGÜL DOĞRU¹, GÜZİN KANTÜRK YİĞİT¹, TUĞBA TURGUT²

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

esenguldogru@gmail.com

Öğretmenlik yalnızca öğretim programındaki bilgilerin sınıf ortamında öğrenciye aktarılması değil, aynı zamanda topluma bilişsel ve duyuşsal açıdan dengeli bireylerin yetiştirilmesinde önemli role sahip olan bir meslektir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini tercih eden bireylerin gerek kişisel gerekse mesleki açıdan donanımlı bireyler olmaları gerekmektedir. Nitekim Mustafa Kemal Atatürk'ün "Öğretmenler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır" sözü gelecek nesillerin yetiştirilmesinde öğretmenlik mesleğinin toplumun geleceğini belirleme noktasında ne denli önemli bir meslek olduğunu ortaya koymaktadır. Böyle önemli bir mesleği yapacakların yetiştirilmesi öteden beri tartışılan konularından biri olmuştur. Öğretmen ihtiyacını karşılamak için zaman zaman alternatif programlar uygulanmıştır. Bu uygulamalardan biri de pedagojik formasyon eğitimi (PFE) sertifika programlarıdır. Pedagojik formasyon kavramı bir öğretmenin eğitim ve öğretim faaliyetlerini etkili şekilde yürütebilmesi için sahip olması gereken oluşum olarak ifade edilebilir. Bu kapsamda pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı, bazı fakültelerden mezun olanların gerekli koşulları sağlaması şartı ile öğretmenlik mesleğini yapabileceği olasılığı tanıyan, öğretmen yetiştirmede alternatif bir uygulamadır. Bazen artan talep bazen de popülist politikalar nedeniyle eğitim fakültelerinin dışında başta Fen/Edebiyat fakülteleri olmak üzere diğer fakülte/yüksekokul mezunlarından yararlanmak için pedagojik formasyon eğitimi verilmeye başlanmıştır. Fen ve Edebiyat fakültelerinde son sınıfta veya mezun olduktan sonra pedagojik formasyon eğitimine katılarak sertifika alan, öğretmenlik mesleğini yapabileceği hakkı kazanan çok sayıda kişi bulunmaktadır. Bu hakkı kazananlar arasında tarih, biyoloji, kimya vb. mezunları olduğu gibi coğrafya bölümü öğrencileri de vardır. Edebiyat fakültesi coğrafya bölümü öğrencilerinden PFE sertifika programına katılanların, aldıkları pedagojik formasyon eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesinin bu programın öğretmenlik mesleğine olan katkılarını tespit etme noktasında önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, PFE'ye katılan coğrafya bölümü öğrencilerinin, aldıkları PFE'nin öğretmenlik mesleğine olan katkılarına ilişkin görüşlerini incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 öğretim yılında Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimine katılmış olan 15 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Adayı, Pedagojik Formasyon Eğitimi, Coğrafya

Views of the Geography Department Students on Pedagogical Formation Education

Teaching is a profession that has an important role, not only transferring the information in the curriculum to the students in the classroom, but also a profession that plays an important role in raising the cognitive and affective balanced individuals. For this reason, who prefer teaching profession should be individuals both personally and professionally equipped. As a matter of fact, Mustafa Kemal Atatürk's words, "The new generation will be your work" reveals how significant the profession of teaching is in determining future of the society in raising future generations. The upbringing of those who will make such an important profession has long been one of the topics discussed since immemorial. Alternative programs have been implemented in teacher training time to time to meet the need of teacher. One of these applications is pedagogical formation education (PFE) certificate programs. Pedagogical formation can be expressed as the formation that a teacher should have in order to carry out effectively educational and training activities. In this context, the PFE certificate program is an alternative practice in the education of teacher training that gives the possibility to perform the teaching profession provided that the graduates of some faculties meet the necessary application. In addition to education faculties, especially faculties of Science and Letter have been started to benefit from other faculty/college graduates due to increasing demand and sometimes populist policies. There are many people who study in the faculty of literature and who are entitled to do the teaching profession by attending pedagogical formation education in the last year of undergraduate education or after graduation. Among those who take this course are students of history, biology, chemistry etc. as well as geography students. It is thought that examining the opinions of the students of the Geography Department of the Faculty of Letters about the pedagogical formation education they have received is important in determining the contribution of this program to the teaching profession. Therefore, the aim of this research is to examine the views of geography department students on the contribution of pedagogical formation education to the teaching profession. Phenomenology design is one of the qualitative research methods, was used in this study. The study group of the study consists of 15 students studying in the department of Geography in Karabuk University Faculty of Letters in the of 2018-2019 academic year and participating in pedagogical formation education. Interview form was used that developed by the researchers as data collection tool in the research. The data obtained were analyzed by content analysis method.

Key Words: Teacher Candidate, Pedagogical Formation Education, Geography

(27138) ÖĞRETMEN ADAYLARININ ATIK MALZEMELERİ DERS MATERYALİNE DÖNÜŞTÜRME ÖRNEĞİ

SİBEL ÖNER ¹, KEZBAN CEREN DEMİRALP ¹, SİBEL IŞIK MERCAN ²

¹ SİNOP ÜNİVERSİTESİ

² Dumlupınar Üniversitesi

sibel.mercan@dpu.edu.tr

Günümüzde birçok ülke hem doğal kaynaklarını korumak ve hem de atıkların geleneksel yollarla depolanmasının neden olduğu çevre sorunlarıyla mücadele etmek için atıkların azaltılmasına ve geri dönüşüm konularına daha çok önem vermeye başlamıştır. Çünkü atık ürünlerin geri dönüştürülmesiyle atık maddelerin sağlık, çevre vb. alanlarda geri dönüşü olmayan olumsuz etkileri azaltılır ve doğal kaynakların tüketimi de kısmen yavaşlar. Bununla birlikte, ürünlerin geri dönüşümü iklim değişikliğinin yavaşlatılması gibi birçok yarar sağlar. Bundan dolayı Dünyada geri dönüşüm ve diğer çevre koruma davranışlarının çevre sorunlarının giderilme sürecindeki önemi gün geçtikçe artmaktadır. Çevre sorunlarının çözümü insanların çevre konusunda bilinçlenmesi ile meydana gelir. İnsanların çevreyle ilgili doğru tutum, bilinç ve bilgi kazanmasının bir diğer yolu da çevre eğitimi ile mümkün olabilir. Günümüzde çevre eğitimi, insanlara çevre hakkında bilgi kazandırmaktan öteye gider. Günümüz çevre eğitimi onları çevre konusundaki çalışmalarda gönüllü katılımcılar haline getirmeyi hedefleri arasına almıştır. Bunun yanı sıra çevre eğitimi; toplumsal duyarlılık ve ilginin artmasını, çevre korunması için gerekli olan bilginin sağlanmasını, çevre sorunlarının çözümü için gerekli yöntemlerin ortaya koyulmasını sağlar. Geri dönüşüm bilincini insanlara kazandırabilmek, atık malzemelerin tekrar kullanılabilir olduğunu göstermek, kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılabilmesi düşüncesini yaymanın en etkili yollarından birisi yine eğitim kanalıdır. Bu anlamda sistemli bir eğitim ortamında aktarıcı olan ve topluma yol gösteren öğretmenlere çok büyük görevler düşmektedir. Bu nedenle ilk önce kaynağa inip öğretmen adaylarının bu konuda bilinçlenmesini sağlamak ve onlara gelecekte derslerinde benzer uygulamalar yapmaları için örnek oluşturmak gerekir.

Bu amaçla; Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri ile Çevre Eğitimi dersi kapsamında geri dönüşüm malzemelerinden öğretim materyali tasarlama çalışmaları yapılmış olup öğretmen adaylarının atık malzemeleri kullanarak hem ders materyali geliştirmesi hem de geri dönüşümü bireysel olarak yeniden hayata geçirmeleri sağlanmıştır.

Aynı zamanda bu çalışmayla uygulama örnekleri ve aşamaları ortaya koyularak bu alandaki literatüre katkı sağlanmak istenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çevre Eğitimi, Öğretmen Adayları, Geri dönüşüm.

AN EXAMPLE OF TEACHER CANDIDATES PROCESS OF THE WASTE MATERIALS TO RECYCLING TO TEACHING MATERIAL (Sinop University EXAMPLE)

Today, many countries have started to give more importance to waste reduction and recycling issues both in order to protect their natural resources and to tackle environmental problems caused by the traditional storage of wastes. Because with the recycling of waste products, waste materials; health, environment etc. irreversible negative impacts in areas are reduced and consumption of natural resources is also partially slowed. However, recycling of products provides many benefits, such as slowing down climate change. Therefore, the importance of recycling and other environmental protection behaviors in the elimination of environmental problems in the world is increasing day by day. The solution of environmental problems occurs when people become aware of the environment. Another way for people to gain the right attitude, awareness and knowledge about the environment ümis possible with environmental education. Today, environmental education goes beyond providing people with information about the environment. Today's environmental education aims to make them volunteer participants in environmental studies. In addition, environmental education; increase social awareness and interest, provide the necessary information for environmental protection, and provide the necessary methods for solving environmental problems. One of the most effective ways of making people aware of recycling is to show that waste materials can be reused and to spread the idea that resources can be used more efficiently. In this sense, teachers who are transmitters and guide the society in a systematic educational environment have a great responsibility. For this reason, first of all, it is necessary to go to the source and make the teacher candidates aware of this issue and set an example for them to do similar practices in their courses in the future. Within this purpose; Within the scope of Environmental Education course, Sinop University Faculty of Education students designed instructional materials from recycling materials, and it was ensured that prospective teachers used both waste materials to develop course material and to implement recycling individually.

At the same time, it is aimed to contribute to the literature in this field by presenting application examples and stages.

Keywords: Education, Teacher Candidates, Recycling,

(27250) COĞRAFYA DERS KİTAPLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI: ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

EYÜP ARTVINLI¹

¹ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

eartvinli@ogu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı ortaöğretim coğrafya ders kitaplarında sorulan coğrafya sorularının Bloom Taksonomisi esas alınarak, Uluslararası Coğrafya Olimpiyatları'nda sorulan coğrafya soruları ile karşılaştırmalı analizinin yapılmasıdır. Analiz yapılırken sorular ikinci bir ayrıma tabi tutularak, “sonuç” odaklı sorular ve “süreç odaklı” sorular olarak da analiz edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda, 2013-2019 yıllarını kapsayan ve Türkiye’de yayınlanan 9. Sınıf ve 10. Sınıf coğrafya ders kitaplarındaki sorular ele alınmıştır. Kitaplardaki coğrafya sorularının, Uluslararası Coğrafya Olimpiyatları'nda sorulan coğrafya sorularına göre Bloom Taksonomisinin bilgi ve kavrama düzeyinde kaldıkları, olimpiyatlarda sorulan soruların ise daha çok uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme boyutlarında yer aldığı görülmüştür. Bu sorular nihayetinde okullardaki coğrafya eğitiminin niteliğini de büyük ölçüde etkilemekte ve verilen eğitimin niteliği bu tür sorulara verilecek yanıtlarla ölçülmekte ve buna göre şekillenmektedir.

Bu nedenle coğrafya ders kitaplarında sorulacak soruların “süreç odaklı” ve üst düzey bilişsel düşünme becerilerini işe koşması verilecek eğitimin de bu yöne doğru evrilmesine yardımcı olabilir. Bu bakış açısıyla ortaöğretim coğrafya ders kitaplarında sorulacak coğrafya sorularının süreç odaklı ve üst düzey düşünme becerilerini işe koşacak şekilde yeniden yapılandırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Coğrafya Soruları, Coğrafya Ders Kitabı, Bloom Taksonomisi, Üst Düzey Bilişsel Düşünme Becerileri, iGeo

Analysis of Questions in Geography Textbooks and the International Geography Olympiad (iGeo)

In this study, the questions in geography textbooks and the International Geography Olympiad (iGeo) is analyzed according to Bloom taxonomy. During the analysis, a second criterion was used as process based and result based questions.

During the research, questions of 9. And 10. grade geography textbooks included in order to have a better comparison according to ages of students who need to answer those questions. Researched showed that questions of geography textbooks have the level of “knowledge” and “comprehension” while the questions of iGeo have application, analysis, synthesis and evaluation. These questions are important as they effect on the quality of teaching geography in schools and the content of teaching geography is mostly shaped according to these questions.

Thus, if the questions of geography textbooks cover the levels of taxonomy for high-level cognitive thinking skills it can cause to change the content of education. In this viewpoint, geography textbooks are advised to revise according to these situations in Turkey.

Keywords: geography questions, geography textbooks, bloom taxonomy, high level cognitive thinking skills, iGeo

(27307) Coğrafya Öğretiminde Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi

ŞULE BETÜL TOSUNTAŞ¹, TUĞBA İNCİ², ZÜHAL ÇUBUKÇU²

¹ BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

² ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

tinci@ogu.edu.tr

Alan eğitimi araştırmalarında farklı yöntem ve yaklaşımlar, çeşitli araştırma tasarımları yapılarak denenmekte; bu farklı yöntemleri kullanmanın getireceği yararlar ve sınırlılıklar tartışılmaktadır. Bu yaklaşımların ortaya çıkarabileceği olumlu veya olumsuz her türlü sonuç ise ampirik araştırmalarla ortaya konulmaktadır. Bu bağlamda, literatürde coğrafya öğretimi ile öğrencilerin tutumları, ilgileri, motivasyonları, öz yeterlilikleri ve akademik başarıları gibi değişkenlerin birlikte incelendiği çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Öğrenmenin en önemli ve somut çıktularından biri olan akademik başarıya yönelik yapılan araştırmaların coğrafya eğitimi alanında da yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle çeşitli yöntem ve yaklaşımların denendiği, bu yöntemlerin etkililiğinin test edilmesine yönelik çalışmalara yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu nedenle, yapılan araştırmaların sonuçlarını birleştirmek amacıyla bir meta-analiz çalışmasının yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Meta analiz çalışmasıyla literatürde yer alan araştırma sonuçlarının birleştirilmesi ve çıkarımlar yapılabilmesi mümkün olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, coğrafya öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin/yaklaşımların kullanılmasının öğrenci başarısı üzerindeki etkisini meta-analiz yöntemiyle test etmektir. Meta-analiz, belirli bir konuda yapılmış birbirinden bağımsız birden çok araştırmanın sonuçlarının birleştirilmesi ve elde edilen araştırma bulgularının istatistiksel analizinin yapılması olarak tanımlanmaktadır.

Öncelikle meta-analize dâhil edilecek araştırmaları belirlemek için ProQuest, EBSCO, ScienceDirect, YÖK, ULAKBİM akademik veri tabanlarında ve Google Scholar arama motorunda literatür taraması yapıldı. Bu aşamada, *coğrafya eğitimi/öğretimi* temel alınarak ve *öğrenci başarısı* terimi kullanılarak, tarama işlemi tez ve makalelerin başlıklarına indirildi. Yüksek lisans ve doktora tezleri ile hakemli dergilerdeki araştırmalar çalışma kapsamına alındı. Çalışmaya dâhil edilen araştırmalar için son tarih Mayıs 2019 olarak belirlendi. Tarama sonrasında çalışmaya dahil edilme kriterleri şu şekildedir: (i) 1990-2019 yılları arasında yapılmış olması; (ii) Meta-analiz için gerekli istatistiksel bilgileri içermesi; (iii) coğrafya öğretiminde bir yöntemin başarıya etkisini ölçen çalışmalar olması.

Verilerin analizinden önce bir kodlama formu oluşturuldu. Araştırma kapsamında oluşturulan kodlama formu şu bileşenlerden oluşmaktadır: (i) araştırma kaynakçası, (ii) örneklem bilgisi, (iii) veri toplama araçları, (iv) metodolojik bilgiler, (v) öğretim yöntemi/yaklaşımı, (vi) nicel değerler. Bu bileşenlerden ortalama etki büyüklüğünde anlamlı farklılaşmaya neden olabileceği düşünülen yayım türü, yayım yılı, eğitim kademesi, ülke ve öğretim yöntemi moderatör değişkenler olarak ele alındı. Yayım yanlılığı noktasında huni çizimi ve Duval ve Tweedie's trim ve fill testi sonuçlarından yararlandı. Verilerin analizi devam etmektedir. Bulgular ve sonuçlar ilerleyen aşamalarda sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Coğrafya öğretimi, meta-analiz, öğretim yöntemleri, yaklaşımlar.

The Effect of Teaching Methods on Student Achievement in Geography Teaching

Different methods and approaches in field education researches are tried by making various research designs; the benefits and limitations of using these different methods are discussed. All kinds of positive or negative results that these approaches can produce are revealed by empirical research. In this context, there are various studies in the literature that examine the variables such as teaching geography and students' attitudes, interests, motivations, self-efficacy and academic achievement.

It is seen that studies on academic success, which is one of the most important and concrete outcomes of learning in the field of geography education, are intense. It is observed that various methods and approaches have been tried, and studies focused on testing the effectiveness of these methods. Therefore, it is considered necessary to conduct a meta-analysis study in order to combine the results of the researches. With the meta-analysis study, it is possible to combine the research results in the literature and make inferences

The aim of this study is to test the effect of using different teaching methods / approaches on student achievement in geography teaching by using meta-analysis method. Meta-analysis is defined as combining the results of multiple independent studies on a specific subject and performing statistical analysis of the findings of the research.

Firstly, literature was searched in ProQuest, EBSCO, ScienceDirect, YÖK, ULAKBİM academic databases and Google Scholar search engine to determine the researches to be included in the meta-analysis. At this stage, based on geography education and student achievement, the screening process was reduced to the titles of thesis and articles. Researches in master's and doctoral theses and refereed journals were included in the study. The deadline for the studies included in the study is May 2019. The criteria for inclusion in the study after screening were as follows: (i) between 1990 and 2019; (ii) contain statistical information necessary for meta-analysis; (iii) studies that measure the impact of a method on success in geography teaching.

A coding form was created before the analysis of the data. The coding form formed within the scope of the research consists of the following components: (i) research bibliography, (ii) sample information, (iii) data collection tools, (iv) methodological information, (v) teaching method / approach, (vi) quantitative values. The type of publication, year of publication, level of education, country and teaching method, which are thought to cause significant differences in mean effect size, were considered as moderator variables. Funnel drawing, Duval and Tweedie's trim and fill test results were used for publication bias. The analysis of the data continues. The findings and conclusions will be presented later.

Key words: Geography teaching, meta-analysis, teaching methods, approaches.

(27564) Coğrafi koşulların insan psikolojisi üzerindeki etkileri.

NURULLAH SEYİDOĞLU¹

¹ ALPU MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

nurisey@gmail.com

Beşeri ve ekonomik coğrafi faktörlerin ve dolayısıyla iklim ve yerleşim biçimlerinin insan psikolojisi üzerinde etkide bulunması konusu çeşitli bilimsel platformlara konu olmuştur. Coğrafya ve mekân arasında sıkı bir ilişki bulunur.

Sosyal ve siyasal olaylar ele alınırken bu olaylara ait toplumsal örüntülerin mekân boyutu içerisinde gerçekleştiği göz ardı edilmemelidir. Mekân, coğrafyanın merkezinde yer alan bir kavram olarak ele alındığında; bu kavramın karmaşık, değişken ve dinamik doğası gözetilmelidir. Mekân; aktörleri insan ve doğa olan ve süreç içerisinde gelişen bir etkileşim alanıdır. Mekân insanı ve doğayı biçimlendirdiği gibi insan ve doğa tarafından da biçimlendirilir. Coğrafya, esasında yeryüzünü ele alan bir bilim dalı olarak genel konu alanına mekân kavramı hâkimdir.

Bir yerin ikliminin belirlenmesinde doğal faktörler (enlem, yükselti, denize uzaklık, karasallık) kadar ilginçtir ki beşeri ve ekonomik faktörler de etkili olmaktadır. Başlıca iklim elemanları; sıcaklık, yağış, rüzgâr ve nem olup bu faktörler de mekândan etkilenebilmektedir. Mekânı etkileyen iklim elemanlarının bu mekânın baş aktörü insanı etkilememesi ve insan psikolojisine biçimlendirici etkide bulunmaması düşünülemez.

Bu araştırmanın amacı coğrafyanın insan psikolojisi üzerindeki etkisinin tarihte ve günümüzde ne şekilde yorumlandığını ortaya koymaktır. Araştırmada kullanılan yöntemler; geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan "tarama modeli" ve araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan "doküman incelemesi" dir.

Sonuç olarak geçmişte ve günümüzde, zaman ve mekân boyutlarına endeksli olarak farklı coğrafi koşullarda yaşayan insanların bu coğrafi koşullara dayalı olarak farklı kişilik, karakter ve mizaç geliştirebildikleri şeklinde yorumlamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda kırsal yerleşmelerde yaşayan insanların kırsalın sert koşullarına paralel olarak daha sert mizaçlı oldukları ancak kentte yaşayanların ise kentin doğasının gereği olan stresli yaşam biçiminin etkisiyle daha stresli olduğu gibi sonuçlara da ulaşılmıştır. Araştırma; ileride yapılacak sosyocoğrafya (Mekan ve sosyal yaşam ilişkisi alt disiplini) ve pedagojik coğrafya gibi coğrafi koşullara uygun tasarlanmış eğitimbilimsel etkinliklere yoğunlaşan çalışmalara bir ön giriş niteliğinde olmuştur.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, mekân, psikocoğrafya, psikoloji

Effects of geographical conditions on human psychology

The impact of human and economic geographical factors and thus climate and settlement patterns on human psychology has been the subject of various scientific platforms. There is a close relationship between geography and space.

When considering social and political events, it should not be ignored that the social patterns of these events take place within the space dimension. When space is considered as a concept at the center of geography; the complex, changing and dynamic nature of this concept should be considered. Place; The actors are human and nature and is an area of interaction that develops in the process. Space is shaped by man and nature as well as by man and nature. The concept of space is dominant in the general subject area as a branch of geography that essentially deals with the earth.

The determination of the climate of a place is as interesting as natural factors (latitude, altitude, distance to the sea, terrestriality) and human and economic factors are as effective. Major climate elements; temperature, precipitation, wind and humidity, and these factors can also be affected by space. It is unthinkable that the climate elements affecting the space do not affect the main actor of this space and do not have a formative effect on human psychology.

The aim of this research is to reveal how the impact of geography on human psychology is interpreted in history and today. Methods used in the research; The aim of this study is to examine the document that aims to describe a past or present situation as it exists and to analyze the written materials that contain information about the cases or cases that are aimed to be investigated.

As a result, it was determined that people living in different geographical conditions based on time and space dimensions could develop different personality, character and temperament based on these geographical conditions. At the same time, it is concluded that people living in rural settlements have a harder temperament in parallel with the harsh conditions of rural areas, but those living in urban areas are more stressful due to the stressful life style which is required by the nature of the city. Research; It is a preliminary introduction to the studies that focus on educational sciences designed in accordance with the geographical conditions such as socio-geography (sub-discipline of the relationship between space and social life) and pedagogical geography.

Keywords: Geography, space, psychogeography, psychology

(27689) RATING THE ECOTOURISM RESOURCES WITH THE CONTROL LIST APPROACH: VAN CASE

FARUK ALAEDDİNOĞLU¹, NURCAN AVŞİN¹

¹ VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

alaeddinoglu@yyu.edu.tr

In the international level, natural resources are threatened by human beings and they have a crucial problem to be sustained. One of the threats to natural resources, and perhaps most importantly, is uncontrolled tourism. However, increased awareness to minimize the antagonistic effects of tourism on the environment, i.e. limitless consumption of environmental resources, has led holiday activities to shift towards nature-based resources. This demand has made the issue of protection and the use of natural resources much more important with the transformation of consumer tendencies into more individual and rich experiences rather than mass tourism. In this context, many methods have been developed to determine the ecosystem sensitivities and attraction levels of the areas subject to tourism and to control the flow of tourists. One of these methods is the Checklist approach developed by Alaeddinoğlu and Can. The method is basically discussed in 4 main variables. They consist of Analysis of Landscape, Environmental Responsibility, Consumer Services and Management Components. Each title is divided into 10 sub-categories. Analysis of the Landscape and Environmental Sensitivity are classified as scale of 1-10, Consumer Services are classified as Available or Not available, and Management Components are classified as answer of Yes or No. This method can be applied in areas subject to ecotourism and can contribute to tourism decision makers in terms of evaluating attractiveness within the context of such variables and in what extent they should be opened to tourism. In this context, the method developed by Alaeddinoğlu and Can has been applied in 5 different gravitational fields which have the potential of nature based tourism resource in Van province, and the shooting levels of the fields have been studied to be determined according to the findings. At the end of the evaluations, quite optimistic figures were obtained and it was understood that in general, in Van province, there were appropriate attraction values for the development of ecotourism, and it was supported by both natural and human variables in order to increase the motivation of Eco tourists. It is necessary to manage and control the life on a daily basis, including holiday and travel decisions concerning the natural life. Otherwise, we should not consume the environment through mass tourism as doing tourism in wild nature will bring new problems.

Keywords : Checklist, Ecotourism, Van Province, Sustainability

(27148) ENERJİ KAYNAKLARI KULLANIMININ MEKANSAL DEĞİŞİMİ ŞEKİLLENDİRMESİ KONUSUNDA BİR ÖRNEK: DOHA

HAMZA AKENGİN¹, HAKAN KURDOĞLU²

¹ MARMARA ÜNİVERSİTY, İSTANBUL

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

akengin@gmail.com

Günümüz Dünyasında, geçmişle kıyasladığımızda coğrafi görünümün her geçen gün artan bir hızla değiştiği dikkati çekmektedir. Bu değişimin arkasında çok çeşitli faktörler vardır. Bu faktörler irdelendiğinde insanlığın zaman içinde ürettiği bilgi birikiminin uygulamaya dönüşmesi sürecinde kullandığı makinaların çok önemli bir etki yaptığı anlaşılmaktadır. Buhar gücünden faydalanılarak çarkların döndürülmeye başlanması ile kas gücü, suyun düşme kuvveti ve o zamanın şartlarında rüzgâr dışında yeni bir güç kaynağı insanlığın hizmetine girmiş oldu. Bu süreçte insanın sürdürdüğü faaliyetlerle mekânı değiştirmesi konusunda en önemli dönüm noktalarından birini içten yanmalı motorların keşfi ve kullanılmaya başlamasıydı. İçten yanmalı motorların veya makinelerin kullanılmaya başlanması ile insanlığın hayatına yeni bir enerji kaynağının girdiği bilinmektedir. Bu enerji kaynağı petroldü. Petrolün insanlık için yeni bir enerji kaynağı değildi. Çünkü petrol aydınlatma ve ısınma amacı ile özellikle çok eski tarihlerden beri bilinen ve kullanılan bir maddeydi. Petrolün esas önemini kazanması, önce bir enerji kaynağı olarak içten yanmalı motorlarda kullanılmaya başlaması, ardından da türevlerinden binlerce madde üretilmesi ile çok verimli bir hammadde olduğunun anlaşılmasıyla olmuştur. Petrolün enerji ve hammadde kaynağı olarak gerçek değerinin anlaşılması XIX. yüzyılın sonu XX. yüzyılın başında anlaşılmıştır. Petrolün öneminin anlaşılması ile “*petrol merkezli yeni bir dünya*” kurulduğu ve dünyanın siyasi ve ekonomik görünümünün yeniden şekillendiği anlaşılmaktadır. Dünya ekonomisinin **can suyu** haline gelen petrolün, bu maddeye sahip olan ve kullanan ülkelerin ekonomik, siyasi ve kültürel bakımdan şekillenmesinde birinci derecede etkili olduğu dikkati çekmektedir. Petrol yanında zaman içinde dünya ekonomisi için en temel maddelerden biride gene enerji kaynağı olan doğal gazdır. Bazı ülkelerin petrol ve doğalgaz rezerv ve çıkarımı bakımından Dünya genelinde çok önemi bir yere sahip olduğu bilinmektedir.

Bu çalışmada Dünyadaki petrol ve doğalgaz rezerv ve ticaretinde önemli bir yere sahip olan, Katar’ın sahip olduğu enerji kaynaklarından elde ettiği gelirlerin kullanımının ülkenin mekânsal değişimine etkisini başşehir Doha örneği üzerinden incelemektedir. Literatür analizi ve arazi çalışması sırasında, yerinde gözlemlerden elde edilen verilerin kullanılmasına ile şekillendirilen bu araştırmada, önce Katar’ın coğrafi şartları, tarihi geçmişi ve siyasi yapısı incelenerek ekonomisinin dayandığı faaliyetler gözden geçirilmiştir. Katar’da petrol ve doğalgaz kaynaklarının kullanımından elde edilen gelir ile ekonomik ve mekânsal değişim arasındaki ilişki başkent Doha özelinde irdelenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın konusu olan küçük ama sahip olduğu enerji kaynakları bakımından Dünyanın birkaç ülkesinden biri olan Katar’ın petrol ve doğal gaz ticaretinden elde ettiği gelirlerin kullanımı ile bir zamanlar balıkçı kasabası olan Doha’nın modern başkent haline gelme sürecinde mekânsal değişim analitik bir yaklaşım ile incelenmiştir. Basra Körfezi kıyısında çöl şartlarının şekillendirdiği bir balıkçı kasabasının zaman içinde, modern bir başşehir ve cazibe merkezine dönüştüğü anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Katar, Doha, petrol, doğalgaz, mekânsal değişim, enerji kaynakları.

(27158) Tokat Kebabı mı? Sivas Kebabı mı? Tokat-Sivas Arasındaki Kebap Sorunsalına Coğrafi Bir Bakış

EREN YÜRÜDÜR¹

¹ TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

eren.yurudur@gop.edu.tr

Yemek kültürü, bir toplumun kültürünün en belirgin unsurlarından bir tanesidir. İçerisinde, değerlerden, inançlardan, ideolojilerden ve doğadan izler taşır. Yemek kültürü aynı zamanda toplumsal kimliğin de bir parçasıdır. Bu bağlamda, bazı yemekler belli sahalaların ve üzerindeki toplumların coğrafi işareti sayılırlar. Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren ad veya işaretlere “coğrafi işaret” denir. Tokat Kebabı da coğrafi işaret olarak tescillenmiştir.

Yakın bir zamanda(08 Haziran 2019) Sivas Valiliği resmi twitter hesabından bir tweet yayınlandı. Bu paylaşımında Sivas Valiliği, bayramda Sivas’ı ziyarete gelenlere “Sivas Kebabı” yemeden dönmelerini öneriyordu. Bu durum, uzun zamandır Tokat ve Sivas arasında devam eden, farklı adlandırılırsalar bile aslında her şeyi ile aynı olan, “Kebabın” nereye ait olduğu tartışmasını alevlendirdi. Tokatlılar, aslında Tokat Kebabının bir kopyası olduğunu iddia ettikleri kebabın, “Sivas Kebabı” ya da “Sebzeli Sivas Kebabı” adıyla tanıtılıp, pazarlanmasına karşı çıkarken, Sivaslılar bunun farklı bir kebab olduğunu ve Sivas kültürünün bir parçası olduğunu iddia etmektedir.

Bu çalışmanın amacı iki il arasında tartışma alanı oluşturan bu konuyu kültür coğrafyası açısından incelemektir. Bu mesele iki il arasında çok ciddi bir kültürel ve ticari tartışma, hatta kavga konusuna dönüşmüştür. Ne kadar değerlendirileceği bilinmese bile, bu çalışmanın bilimsel pencereden gerçekleri ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Çalışmada nitel yöntemler kullanılmıştır. İstatistiksel veriler, tarihi kayıtlar ve yazılı kaynaklar kullanılarak doküman analizi, yerinde gözlemlerle arazi çalışması ve yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Mülakatlarda özellikle altmış yaşın üzerinde erkeklerle görüşülmüştür. Çünkü kebab ocağı ve kebab yapımı eski zamanlarda daha popüler bir gelenek durumundaydı. Ayrıca, adı geçen kebab daha çok erkeklerin yaptığı ve tercih ettiği bir yiyecek olarak dikkat çekmektedir.

Çalışma sonunda adı geçen kebabların aynı malzemelerden ve benzer şekilde yapıldığı görülmüştür. Ayrıca, Tokat’ta adı geçen kebabın yüzyıllardır yapıldığı, kültürel ve ticari olarak daha yaygın olduğu anlaşılmıştır

Anahtar Kelimeler : Coğrafi İşaret, Tokat, Tokat Kebabı, Sivas, Sivas Kebabı

(27200) Writing Successfully for the Journal of Geography in Higher Education (JGHE)

Derek FRANCE

UNIVERSITY OF CHESTER

The *Journal of Geography in Higher Education (JGHE)* was founded upon the conviction that the development of learning and teaching was vitally important to higher education. It is committed to promote, enhance and share geography learning and teaching in all institutions of higher education throughout the world, and provides a forum for geographers and others, regardless of their specialisms, to discuss common educational interests, to present the results of educational research, and to advocate new ideas. This presentation is designed to encourage and enable new academics/postgraduates that have undertaken pedagogic research to get their work published and disseminated to the rest of the geographic community. After discussing the mission of JGHE, the co-editor will explain the submission, review, and publication processes of the JGHE. Topics will include the nature of material appropriate for submission, the types and level of evidence necessary to support findings, the recommended length of manuscripts, advice about writing for an international readership, and JGHE's citation index. JGHE welcomes seven types of papers which include, the traditional research paper, editorials, directions, which are written for students to help them in their scholarship skills, symposia which are a series of linked papers, pedagogic resources which consider methodological approaches to research, resources papers which review teaching resources for higher education geography and review papers which give an overview of a contemporary topic in learning and teaching in Geography in higher education. All the papers are subject to a peer review process and the Editorial Board welcome conversations with potential authors. In this interactive session participants can discuss issues specific to manuscripts they are planning or writing. Practical guidance and advice will be provided to potential authors. The session will end with a wider consideration around the demands of getting published. It should be noted that the proposed running order of the session needs to be flexible to accommodate the needs and level of response from prospective.

Keywords : Peer review; academic writing; scholarship of teaching; Journal of Geography in Higher Education (JGHE); author guidelines

(27117) ÖNERİLEN YUKARI KIZILIRMAK JEOPARKINDAKİ EMİRHAN VE EĞRİBUCAK KAYALIKLARININ JEOTURİZM AÇISINDAN ÖNEMİ VE PLANLANMASI

GÜLPINAR AKBULUT ÖZPAY¹

¹ SİVAS CUMHURİYET UNİVERSİTESİ SİVAS

gakbulut58@gmail.com

Çalışma, Sivas ili Yukarı Kızılırmak Jeoparkı Proje sahası içerisinde yer alan Emirhan ve Eğribucak Kayalıklarının jeoturizm açısından önemini ve planlamasını ele almaktadır. Jeolojik ve jeomorfolojik miras alanlarının bütünsel bir kavramın parçası olduğu coğrafi bir alan tanımlanan jeoparklar, 21. yüzyılın yeni doğa koruma eğilimidir. Bu yüzyılda, özellikle doğa koruma yaklaşımlarında, insan doğa arasındaki ilişkide henüz bir denge sağlanamaması, insanoğlunun gelecek nesillerin ihtiyacını düşünmeye başlaması, doğayı koruma politikalarının ve anlayışının değişmesinde bir dönüm noktası olmuş ve bu aşamada koruma, eğitim ve jeoturizmi esas alan jeoparklar önem kazanmıştır. UNESCO'nun 2018 verilerine göre 70'i Avrupa'da olmak üzere dünyada toplam 127 jeopark vardır. Jeoparklar, kırsal alanlara yeni bir ekonomik getiri sağlayan yaklaşımlar sunmakta ve bu alanlarda ekonomik getirinin turizm ve yerel ürünlerin pazarlanması sayesinde sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla jeoparklarda, jeolojik ve jeomorfolojik mirasın korunması, yerel kıyafetler, folklor, yemekler ve efsaneler gibi kültürel coğrafyanın önemli değerlerin yeniden hatırlanması ve geleneksel ev mimarisinin korunması ve restorasyonunun planlanması ve bunların yönetimi önemli bir konudur.

Çalışmada, doğa korumada bütüncül, işbirlikçi, kısa ve uzun dönemli gelişim planlamalarının hayata geçirildiği ve uygulamaların denetlendiği bir sistemin kurulduğu, eğitim ve sürdürülebilirliğin koşullarının yerine getirildiği, kültürel coğrafyanın değerlerinin belirlendiği bir sahada jeoturizmin geliştirilmesinin ve yeni ekonomik kaynaklarının ortaya çıkmasının mümkün olduğu düşüncesiyle, Yukarı Kızılırmak Jeoparkındaki Emirhan ve Eğribucak Kayalıklarının jeoturizm açısından öneminin ortaya konulması ve planlama sürecindeki aşamaların ele alınması amaçlanmıştır. Sivas şehir merkezinin 23 km. doğusunda yer alan kayalıklar ilginç jeolojik ve jeomorfolojik oluşumlarıyla turizm açısından önem arz etmektedir. 2013 yılında başlayan arazi çalışmalarından bugüne kadar sahanın coğrafi özellikleri ortaya konulmuş, jeolojik ve jeomorfolojik haritaları hazırlanmış, jeositler tespit edilmiş, rotalar çıkarılmıştır. Bu çalışmalar devam ederken yerel halk, ilköğretimden üniversite kademesindeki öğrencilere sahanın coğrafi özellikleri ve bu alanın nasıl korunacağına dair eğitim çalışmaları verilmiştir. Yerel halk ve sivil toplum kuruluşları üyeleri tarafından gönüllü rehberlik hizmetinin sunulduğu saha, son yıllarda ulusal ve uluslararası turistlerin yeni uğrak yerlerinden biri olmuştur. Çalışmada, kısa ve uzun dönemli gelişim planlamalarının uygulandığı sahada jeoturizmin gelişmesinin mümkün olduğu, ancak sürdürülebilirliğin ve kırsal kalkınmadaki başarının planlama sürecindeki tutarlılığa bağlı olduğu sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Sivas, jeoturizm, jeopark, sürdürülebilirlik, koruma ve eğitim

(27118) YUKARI KIZILIRMAK JEOPARKINDA HALK EFSANELERİ İLE COĞRAFYA ARASINDAKİ İLİŞKİ

TAHA TUNA KAYA ¹, GÜLPINAR AKBULUT ÖZPAY ¹, OZAN ÖZPAY ¹

¹ SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

gakbulut58@gmail.com

Çalışma, Sivas ili Yukarı Kızılırmak Jeoparkı proje sahası içerisinde derlenen halk efsaneleri ile yer şekilleri, akarsu ve göller gibi coğrafyanın konusunu oluşturan unsurlar arasındaki ilişkiyi ele almaktadır. Bulunduğu coğrafyanın özelliklerine göre burada yaşayan insanlar ilginç gördükleri, gözlemedikleri oluşumları sözlü kültür yoluyla kuşaktan kuşağa aktarmış, bu aktarımlar zaman içinde efsaneler başta olmak üzere çeşitli sözlü anlatılara dönüşmüştür. Tarih, toplum ve doğa olaylarının olağanüstü açıklama ve yorumlamalarla aktarıldığı anlatılar olan efsanelerin aynı zamanda halk için inandırıcılık veya gerçeklik özelliği vardır. Bu özellikleri ile masallardan ayırt edilmektedirler. Efsaneler, tarihî ve dinî olaylar ile olağanüstü kişiler, varlık ve güçleri konu almaktadır. Özellikle Anadolu coğrafyasında gerek jeolojik gerekse jeomorfolojik çeşitliliğin sunduğu zenginlikle, yerleşmelerin genellikle su kenarında kurulmasıyla çok sayıda efsane ortaya çıkmıştır. Üstelik coğrafi açıdan oluşumları benzerlik gösteren yer şekilleri çok farklı bölgelerde bulunmasına rağmen halk tarafından gelin kayası, yılan kayası, kanlı göl, cehennem ve cennet mağarası, cehennem ve cennet obrukları, delik tepe, ejderha sırtı ve ballı kayalar gibi aynı adlandırmalara ve benzer anlatılara konu olmuşlardır. Bu özellikleri taşıyan efsaneler halk tarafından üretilen ilk ürünler değildir. Onlar, uzun yılların süzgecinden geçerek benzer özellikler ve anlatılar kazanmış efsanelerdir.

Çalışmada anonim halk edebiyatının ürünü olan tabiat üzerine anlatılan efsanelerin olağanüstü özelliklerine rağmen gerçekte bu oluşumlarla ilgili bilimsel doğruluk payının olduğu savından hareket ederek halk efsaneleri ile coğrafi unsurlar arasındaki ilişkiyi ortaya koymak, çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışma, Sivas ili genelinde derlenen sözlü anlatılardan rastgele seçilen örneklemeler üzerinden değerlendirilmiştir. Bu örneklemeler arasında yöre halkı tarafından anlatılan Tödürge Gölü Efsanesi, Emirhan Ejderhaları Efsanesi ve Gelin Kayası Efsanesi somut bir değer oluşturması amacıyla görsel olarak kayıt altına alınmıştır. Çalışmada tabiat üzerine anlatılan efsaneler ile coğrafi oluşumlar arasındaki ilişki nedir, efsanelerde geçen olayların bilimsel bir dayanağı var mıdır gibi sorulara yanıt aranmaktadır. Çalışmanın sonucunda halk efsaneleri ile coğrafi oluşumlar arasında bir ilişki olduğu ve halk efsanelerinin büyük ölçüde bilimsel bir gerçekliğe dayandığı sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Halk efsaneleri, Sivas ve jeopark

(26897) SEYİTGAZİ İLÇESİ TURİZM KAYNAKLARI BİLGİ SİSTEMİNİN GELİŞTİRİLMESİ

SALİH TERZİ ¹, SEMRA GÜNAY AKTAŞ ¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

sgunay26@gmail.com

Öğrenme, araştırma veya gözlem sonucu elde edinilen ilkeler bütünü olarak isimlendirebileceğimiz bilgi kavramı aynı zamanda çağımızın en güçlü kaynakları arasındadır. Bilgi hacminin artışı bilginin doğru bir şekilde yönetilmesini gerektirir. Bu durum da bilgi sistemleri kavramını ortaya çıkarmıştır. Bilgi teknolojilerinin katkısı ile birçok alanda kullanılan bilgi sistemlerine mekânın da eklenmesi ile niteliği artmış, coğrafi bilgi sistemleri geliştirilmiştir. Coğrafi bilgi sistemleri, nesnelerin öznitelik verilerinin coğrafi konumuyla ilişkili olarak toplanmasına, yönetilmesine, işlenmesine, analiz edilmesine, modellenmesine ve görsel olarak sunulmasına olanak sağlamıştır. Yer ve insan arasındaki ilişkiyi inceleyen Coğrafya bir mekânı diğerinden farklı ve çekici kılan turizm özelliklerinin ve bu turizm çekiciliklerinin turizme ne şekilde kaynaklık edeceğinin belirlenmesinde etkilidir. Bu açıdan bakıldığında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin, turizm çekicilikleri hakkında bilgi toplanması, sorgulama ve analizler yapılması ve bulguların sunulmasında dolayısıyla turizm planlamasında fayda sağlayacağı açıktır.

Bu çalışmada yukarıda anlatılan hususlardan yola çıkarak Eskişehir Seyitgazi İlçesine ait turizm çekiciliklerinin Coğrafi Bilgi Teknolojileri kullanılarak kayıt altına alınacağı, sorgulamalar yapılacağı ve diğer kişi ve kurumlara turistik çekicilikler hakkında detaylı bilgi verileceği bir Turizm Kaynakları Bilgi Sistemi oluşturulması amaçlanmaktadır.

Çalışma kapsamında Seyitgazi İlçesi için hazırlanmış hâlihazır haritaları (yüzölçümü, yol, nehir, yerleşim yerleri, mahalle, sayısal yükseklik haritaları) temin edilmiş olup CBS yazılımları kullanılarak sayısallaştırılmaktadır. Bunların yanında ilçe genelindeki turizme kaynaklık eden doğal ve kültürel çok çeşitli çekicilikler hakkındaki konum bilgileri ve bu çekiciliklerin sahip olduğu özellikler toplanacak ve toplanan veriler kategorilendirilerek sayısallaştırılacaktır. Turizm çekiciliklerine ait konumsal bilgiler ve öznitelik bilgilerinin kayıt edilmesi için ilişkisel veri tabanı tasarlanacak ve sayısallaştırılan veriler bu veri tabanına aktarılacaktır. Veri tabanına kaydedilen bu verilerin dış dünyaya sunulması için bir sunucu temin edilecektir. Ardından hazırlanacak bu sunucuya web sunucusu kurulumu yapılacaktır. Ayrıca veri tabanındaki konumsal bilgilerin web ortamında gösterilmesi için harita sunucusu kurulumu yapılarak WMS (Web Map Service) ve WFS (Web Feature Service) formatlarında servisler oluşturulacaktır. Oluşturulan servislerin harita üzerinde gösterimi için bir Javascript kütüphanesi kullanılacaktır. Kayıtlı olan turizm çekiciliklerine multimedya içeriklerinin ve etkinliklerin internet ara yüzlerinin eklenebilmesi, düzenlenebilmesi ve silinebilmesi için web ara yüzü hazırlanacak ve bunun için web tabanlı programlama dillerinden faydalanılacaktır. Yapılacak etkinliklerden sisteme abone olan kullanıcıları bilgilendirmek için mail alt yapısı oluşturulacaktır.

Eskişehir Seyitgazi İlçesi Turizm Kaynakları Bilgi Sistemi ile ilçede bulunan turizm çekiciliklerinin konumu, yüz ölçümü ve detaylı bilgileri kayıt altına alınacak ve hızlı bir şekilde güncellenebilmesi için altyapı oluşturulacaktır. Bu sayede güncellenen veriler internet üzerinden eş zamanlı olarak kullanıcılara sunulacaktır. Turizm çekicilikleri, kategoriler halinde, harita üzerinde konumu yüz ölçümü ile birlikte sunulabilecek ve isme ve kategoriye göre filtreleme yapılabilecektir. İstenen turizm çekiciliği üzerine tıklanarak detay sayfasına yönlendirilebilecektir. Her bir turizm çekiciliği hakkında zengin fotoğraf içeriği galeri şeklinde sunulacak varsa etkinlikler detay sayfasında listelenecektir. İsteğe bağlı olarak kullanıcılar her bir turizm çekiciliği için yeni eklenen etkinliklerden mail yolu ile haberdar edilecektir.

Anahtar Kelimeler : CBS, Turizm Kaynakları Bilgi Sistemleri, Coğrafya, Seyitgazi

The concept of knowledge is a set of principles obtained as a result of learning, research or observation, is also among the most powerful sources of our age. Increasing of information requires correct management of information. This situation revealed the concept of information systems. With the addition of space to information systems used in many fields with the contribution of information technologies, its quality has increased and geographical information systems have been developed. Geographic information systems have enabled the collection, management, processing, analysis, modeling and visualization of objects in relation to the geographic location of attribute data. Geography, which examines the relationship between place and people, is effective in determining the characteristics of tourism that make one space different and attractive from one another and how these tourism attractions will be the source of tourism. From this point of view, it is clear that Geographical Information Systems will be useful in gathering information about tourism attractions, making inquiries and analyzes and presenting the findings, thus in tourism planning.

In this study, it is aimed to create a Tourism Resources Information System that will record the tourism attractions of Eskişehir Seyitgazi District by using the Geographical Information Technologies, make inquiries and give detailed information about the tourist attractions to other persons and institutions.

Within the scope of the study, current maps prepared for Seyitgazi District were provided and then digitized using GIS software. In addition to this, location information about the various natural and cultural values and the characteristics of these tourism values will be collected, categorized and digitized. Then Relational database will be designed to record the positional and attribute information of tourism values and the digitized data will be transferred to this database. A server will be provided for the presentation of these data to the outside world. Then the web server will be installed on this server. In addition, services will be created in WMS (Web Map Service) and WFS (Web Feature Service) formats in order to display the positional information in the database on the web. A Javascript library will be used to display the services created on the map. In order to add, edit and delete multimedia contents and events to the registered tourism values from the internet interface, a web interface will be prepared and web-based programming languages will be used for this purpose. Mail infrastructure will be created to inform users who subscribe to the system from the activities to be held.

With the Tourism Resources Information System of Seyitgazi District of Eskişehir, the location, area and detailed information of the tourism values in the district will be recorded and an infrastructure will be established for rapid updating. In this way, the updated data will be presented to the users simultaneously over the internet. Tourism values can be presented in categories along with their the area on the map and filtering can be done by name and category. When clicking on the tourism value for which detailed information that requested on the map the user will be directed to the detail page. The rich photographic content about each tourism value and if event exists they will be listed on detail page. Optionally, users will be notified by e-mail about the newly added activities for each tourism values.

Key Words: GIS, Tourism Resources Information Systems, Geography, Seyitgazi

(26976) Sivrihisar’ın doğal turizm çekiciliklerinin CBS aracılığıyla değerlendirilmesi

BURHANETTİN CAN ¹, SEMRA GÜNAY AKTAŞ ²

¹ ESTÜ

² ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

sgunay26@gmail.com

Her geçen yıl turizmin ekonomik faaliyetler arasındaki payı ve turizm faaliyetlerine katılan insan sayısı artmaktadır (Gülüm ve Artvinli, 2010). Dünyada turizmden pay almak isteyen ülkeler reklam ve doğru tanıtım yapmak için uğraşmaktadır. Günümüzdeki teknolojik olanakların el verdiği ölçüde çalışmalarını yaparak turizm destinasyonlarını tanıtmayı başaran ülkeler rakip destinasyonlarla mücadele edebilmektedir. Dijital ortamın insan hayatındaki yeri ve kullanımının artması her alanda olduğu gibi turizm alanındaki çalışmalarda da kendini göstermiştir. Bu bağlamda turizmin reklam ihtiyacı ve dijital teknolojinin insanlara sunduğu imkânlar göz önüne alındığında turizm alanında bilgisayar destekli uygulamalar kullanılarak turizm haritaları gibi doğru reklam ve bilgilendirme ürünleri ortaya koymak rekabet açısından zorunlu hale gelmiştir. Doğru yöntem ve planlamalarla oluşturulacak turizm modelleri ile mevcut kaynakların hem korunması hem de bu kaynaklardan ekonomik gelir elde edilmesi mümkün olabilmektedir (Ayaş, 2017). Turizm modelleri geliştirme noktasında Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kullanılması büyük önem taşımaktadır. Çeşitli analizler, modellemeler, veri işleme, grafikler, tablolar ve haritalar çalışmalara geniş bir perspektiften bakabilmeyi sağlamaktadır. Turizm destinasyonunun konumsal olarak ortaya konması, yollar, oteller, şehir merkezleri gibi birçok farklı alanla ilişkilendirme yapmaya imkân vermesi, turizm alanına gitmeden sanal olarak insanları oraya götürmesi ve bilgilendirme yapma imkânı sunması tanıtımlar ve reklamlar için vazgeçilmez bir seçenek olarak CBS’ni kaçınılmaz kılmaktadır.

Turizm çekicilikleri doğal ve kültürel olmak üzere iki ana başlıkta incelenir. İnsan etkisiyle oluşmuş yakın veya uzak geçmişte meydana gelmiş turizm değeri taşıyan alanlar kültürel turizm kaynaklarını; insan etkisinin olmadığı ya da az olduğu yaşadığımız doğal çevre ise doğal turizm kaynaklarını oluşturmaktadır. Doğal çevrenin bize sunduğu olanaklar birçok turistin ilgi odağı olmuştur. Coğrafya, insan ve çevre arasındaki ilişkiyi inceleyen bilim dalıdır. Bu çevre doğal olarak oluşan fiziki çevre ile tarih boyunca insan eliyle yapılmış beşeri çevre olarak iki ana başlıkta incelenir (Emekli, 2002). Bu nedenle turizm çalışmalarında coğrafi bakış açısına olan ihtiyaç önemlidir.

Eskişehir’in Sivrihisar ilçesinde yapılan çalışmada turizm envanterinin sunduğu doğal turizm kaynaklarının harita üzerinde konumsal olarak gösterilmesi çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Var olan doğal turizm kaynaklarının konumsal olarak gösterilmesinin yanında turizmi etkileyen unsurlarla ilişkilendirilmesi ve harita üzerinde sorgulamalar yapılması amaçlanmaktadır. Doğal turizm değeri taşıyan veriler toplanıp CBS yardımıyla işlenerek haritalar ve analizler yapılmıştır. Turizm kaynaklarının görsel üzerinde gösterilmesi ve hem öznitelik verilerinin hem de fotoğraf, video ve ses kaydı gibi verilerin harita üzerinde CBS sayesinde gösterilmesi turizm alanında yapılan çalışmalara büyük katkı sağlamaktadır (Topay ve Parlador, 2014). Böylece web tabanlı ortamlarda tüketiciler turizm ürününe kolayca ulaşarak birçok imkândan yararlanmakta ve bilgi sahibi olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Turizm, Doğal Turizm Kaynakları, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Sivrihisar, Eskişehir

Evaluation of Sivrihisar's natural tourism attractions through GIS

The share of tourism among economic activities and the number of people participating in tourism activities is constantly increasing (Gülüm and Artvinli, 2010). Countries that want to get a share from tourism in the world are trying to make advertising and promotion. Countries that have succeeded in introducing tourism destinations by using today's technological opportunities can struggle against competing destinations. The place and use of digital environment in human life has shown itself in tourism as well as in all other fields. In this context, using computer-aided applications in the field of tourism to produce accurate advertising and information products such as tourism maps has become compulsory in terms of competition. It is possible to protect the existing resources and generate economic income from these resources with tourism models to be formed with the right methods and planning (Ayaş, 2017). The use of Geographical Information Systems (GIS) in developing tourism models is very important. Various analyzes, modeling, data processing, graphs, tables and maps enable us to look at the work from a broad perspective. GIS is an indispensable option for promotions and advertisements as it provides the opportunity to make a tourism destination positively, to make connections with many different areas such as roads, hotels, city centers, to take people there and to provide information without going to the tourism area.

Tourism attractions are examined in two main components: natural and cultural. Areas of tourism value created by human influences in the near or distant past include cultural tourism resources; the natural environment in which we live without human impact or less is the natural tourism resources. The opportunities offered by the natural environment have been the focus of many tourists. Geography is the branch of science that examines the relationship between human and environment. Therefore, the need for geographical perspective is important in tourism studies.

In the study conducted in Sivrihisar district of Eskişehir, the subject of the study is to show the natural tourism resources presented in the tourism inventory on the map. In addition to showing the existing natural tourism resources positively, it is aimed to associate with the factors affecting tourism and to make inquiries on the map. The data that has the value of natural tourism were collected and processed with the help of GIS and maps and analyzes were made. The visualization of tourism resources and the display of both attribute data and data such as photographs, videos and audio recordings on the map by means of GIS makes a great contribution to the studies conducted in the field of tourism (Topay and Parladır, 2014). Thus, in web-based environments, consumers can easily access tourism products and benefit from many opportunities and have information.

Keywords: Tourism, Natural Tourism Resources, Geographical Information Systems, Sivrihisar, Eskişehir

(27098) INVESTIGATION OF UNESCO NATURAL HERITAGE LIST IN THE CONTEXT OF TOURISM GEOGRAPHY

ABDURRAHMAN DİNÇ¹

¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ*

a.dinc@erbakan.edu.tr

Unique places, artifacts, natural beauties and some special areas in the world are included in the list of Cultural Heritage by UNESCO for protection purposes. Starting in 1959, the works gained momentum in the 2000s, and a special study created the UNESCO Cultural Heritage List. First, some of the values included in the list of temporary heritage are included in the list of permanent heritage as a result of scientific studies and studies. While creating this list of permanent cultural heritage, regions, artifacts or values; cultural, natural and mixed. In addition to this list, there is also a study in the form of an intangible cultural heritage list.

Physical, biological and geological formations containing natural features, natural areas or areas that have superior universal value in terms of science, conservation and natural beauty are included in the natural heritage list. In summary, a list of outstanding natural phenomena or areas of exceptional natural beauty and aesthetic significance are included in this list.

In this study, a UNESCO world natural heritage list of established criteria, the importance of the list and will be examined with the natural features of the general lines of the locations that are included in this list and their world and Turkey will be attempted to be evaluated in the context of tourism geography. The aim of the study is to examine the relationship between nature-based tourism types and ecotourism which has become more important in recent years. The UNESCO World Natural Heritage list includes natural beauties from many countries of the world. Sustainable tourism studies should be carried out in order to leave these natural beauties to future generations and all these special areas should be examined in the context of tourism geography. In Turkey, two mixed (both natural and cultural) that the list of areas of importance in recent years, tourism has become better understood than is being made on behalf of the different studies. Especially, these areas where natural beauties are in the forefront are of great importance for geographers.

Qualitative research methods were used in the study and suggestions were made to protect the natural heritage areas and to evaluate them in tourism.

Keywords : UNESCO, World natural heritage list, cultural heritage, tourism geography

(27101) İBRADI İLÇESİ (ANTALYA) TURİZM POTANSİYELİNİN COĞRAFI PERSPEKTİFDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

BAYRAM TUNCER¹, İHSAN BULUT²

¹ İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ COĞRAFYA ANABİLİM DALI
DOKTORA ÖĞRENCİSİ

² AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ /EDEBİYAT FAKÜLTESİ/ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

btuncer0606@gmail.com

Yeryüzündeki herhangi bir bölgenin turizm sektörünün ilgi alanı içine girebilmesi ancak kendine özgü, yani onu diğer bölgelerden farklı kılan, bazı çekiciliklere sahip olmasıyla mümkündür. İnsanların sürekli yaşadıkları yerlerden başka bölgelere turizm veya rekreasyon amacıyla seyahat kararı almalarında doğal çevre kaynaklarının olduğu gibi, beşeri çevre kaynakları da önemli derecede etkili olmaktadır. Ancak bazen hem doğal hem de beşeri çekiciliklerin her ikisi birden turizmin varlığı ve gelişmesinde üzerinde rol oynayabilmektedir. Araştırma sahasımız Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü'nde yer alan Antalya İli'ne bağlı İbradı ilçesi'dir. İbradı, kuzeyinde Derebucak (Konya), doğu ve güneydoğusunda Akseki, batı ve güneybatısında Manavgat ilçeleri ile çevrelenmektedir. Çalışmamızda temel olarak İbradı ilçesi'nde sürdürülen turizmin doğal ve beşeri çevre özellikleri ile ilişkisini incelemek, turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi için mevcut turizm potansiyelinin ortaya konulması, araştırma sahasındaki kırsal turizm çekiciliklerinin kırsal kalkınmaya katkı sağlaması, doğal ve beşeri çevrenin korunması, yerli ve yabancı turistlerin yöreye ilgisinin artırılmasının yanı sıra bölgede planlanan yatırımlara katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Araştırmamızın dayandığı kavramsal temelleri ortaya koyabilmek adına öncelikle geniş bir literatür çalışması yapılmıştır. Literatür çalışması, İbradı ilçesi'nin içinde yer aldığı monografik çalışmaların derlenmesi ve değerlendirilmesiyle meydana getirilmiştir. Farklı zaman dilimlerinde araştırma sahasında arazi çalışmaları yapılmış, gerek İbradı merkez gerekse turizm potansiyeli olan kırsal yerleşim birimlerinden görüntüler alınmıştır. Antalya Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden gerekli veriler alınmış, bölgeyi ziyaret eden turistlerle ve yerel halkla mülakatlar yapılmıştır. Kaynaklardan ve saha çalışmalarından elde edilen veriler amaca uygun olarak yorumlanmış ve sahanın turizm potansiyeli tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada turizm faaliyetleri ile ilgili yapılması planlanan yatırımlara, karar alma aşamasında yardımcı olması amacıyla ve yeni stratejilerin geliştirilmesinde kullanılması için SWOT analizi yapılmıştır.

İbradı İlçesi'nde gerek doğal gerekse beşeri kaynaklara dayalı turizmin gelişimi, mevcut turizm potansiyelinin ciddi bir planlama yapılarak turizm pazarına sokulmasıyla mümkün görünmektedir. Ancak bu planlamaların devlet politikalarıyla gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Çünkü turizm potansiyeli olan bu bölgeye devlet ulusal ve uluslararası düzeyde uygun planlamalar yapacak güçtedir. Ayrıca sahadaki kırsal yerleşmelerde kırsal turizm faaliyetlerine imkân veren düğmeli evlerde konaklama imkânlarının tam olarak gerçekleştirilmesi durumunda gününbirlik turlar yerini konaklamalı turlara bırakacaktır. Yöredeki yerel halkın turizm konusunda bilinçlendirilmesi, ulaşım imkânlarının geliştirilmesi, onarıma ihtiyacı olan düğmeli evlerin aslına uygun olarak restore edilerek turizme kazandırılmasıyla birlikte ekonomik yapısı büyük oranda tarım ve hayvancılığa dayalı yöre halkı için turizm iyi bir gelir kaynağı olacak ve kırsal kalkınmaya ciddi katkılar sunacaktır.

Anahtar Kelimeler : İbradı, turizm, düğmeli evler, İbradı, tourism, buttoned houses

DETERMINING THE TOURISM POTENTIAL OF IBRADI TOWN (ANTALYA) FROM A GEOGRAPHICAL PERSPECTIVE

The ability of any region in the world to fall within the area of interest of the tourism sector, but it is unique in that it has some attraction that makes it different from other regions. In addition to natural resources, human resources are also highly effective in making decisions to travel from places where people live to other regions for tourism or recreational purposes. Both can play a role in the existence and development of tourism. Our research field is the town of Ibradi in the Antalya Province of the Mediterranean Region. Ibradi is surrounded by Derebucak (Konya) in the north, Akseki in the east and southeast, and Manavgat in the west and southwest. In this study, we aimed to examine the relationship between the natural and human environment characteristics of tourism in the town of Ibradi; identifying the existing tourism potential for the development of tourism activities; the attractions of rural tourism in the research area contribute to the rural development; protection of natural and human environment. In addition to increasing the interest of local and foreign tourists in the region, we aimed to contribute to the planned investments there.

In order to reveal the conceptual foundations on which our research is based, a large literature study has been conducted. The literature study is based on the compilation and evaluation of monographic studies involving the town of Ibradi. Field studies were organized in the research area at different time periods, and images were taken from both Ibradi center and rural settlements with tourism potentials. Antalya Culture and Tourism Directorate received the necessary data; interviews with local tourists and tourists visiting the region were made. The data obtained from the sources and field studies were interpreted in accordance with the study purpose; and the tourism potential of the site has been tried determined. Moreover, SWOT analysis was conducted to help the investments planned for tourism activities in decision making and to develop new strategies. In order to assist in the decision-making process of the investments planned to be made in relation to tourism activities, and in the development of new strategies.

The development of tourism, based on both natural and human resources in the town of Ibradi is possible by making the existing tourism potential into the tourism market with serious planning. However, these plans should be realized through state , because the state has the power to make appropriate plans at a national and an international level in this region with tourism potential. In the case of fully equipped accommodation in buttoned houses that provide rural tourism activities in rural settlements in the field, day trips will be replaced with accommodation tours. With the awareness of local people on tourism, improvement of transportation facilities, restoration of the button houses in need of repair in accordance with the original nature, tourism will be a good income gate for the local people based on agriculture and animal husbandry and will make a significant contribution to rural development.

Keywords: Ibradi, tourism, buttoned houses

(27113) SAVAŞ ALANLARI TURİZMİ: SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ TARİHİ MİLLİ PARKI ÖRNEĞİ (HAYMANA-POLATLI ARASI)

BAYRAM TUNCER¹

¹ İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ COĞRAFYA ANABİLİM DALI
DOKTORA ÖĞRENCİSİ

btuncer0606@gmail.com

Savaş alanları geçmiş bir tarihte savaşların yaşandığı mekânlardır. Savaş alanları ziyaretleri, son yıllarda turizm içerisinde en çok artış gösteren ziyaretlerdendir. Savaşların turizm faaliyetine bir katkısı da askeri çekiciliklerin ortaya çıkmasıdır. Bu çekiciliklere bağlı olarak ortaya çıkan bir turizm çeşidi ise savaş alanları turizmidir. Günümüzde savaş alanlarının birçoğu milli park alanı olarak ilan edilmiştir. Savaş alanlarını korumanın en etkili biçimi milli parklardır. Dünya’da savaş alanları turizmi özellikle I. ve II. Dünya Savaşı cephelerinde yoğunlaşmaktadır. Savaş alanları turizmi, özel ilgi turizminin başlıca dallarındandır ve son yıllarda ülkemizde de önem kazanmaktadır. 1990 yılından sonra Çanakkale savaş alanlarının uluslararası kitle turizmine açılması ve özellikle Avustralya ve Yeni Zelanda’dan gruplar halinde anma ve gezi amaçlı bu bölgeye gelen ziyaretçiler, Türkiye’de savaş alanlarını, organize turizmin ilgi ve faaliyet alanına dahil etmiştir. Sakarya Meydan Muharebesi 23 Ağustos - 13 Eylül 1921 tarihleri arasında gerçekleşmiş olup, Ankara’nın Polatlı ve Haymana ilçeleri sınırlarında kalan Sakarya Nehri’nin doğu yakasındaki alanda cereyan etmiştir ve Kurtuluş Savaşı’mızın dönüm noktasıdır. Savaş, Yunan Ordusunun Sakarya Nehri mevzilerine yönelik ileri harekâtı ile başlamış, Sakarya’nın doğusuna geçerek buradaki Türk mevzilerine taarruzu ve güneyden kuşatma teşebbüsü ile devam etmiştir. Bu çalışma Türk Kurtuluş Savaşı’nın 23 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında Sakarya Meydan Muharebesi’nin yaşandığı savaş alanlarını ve anıtlarını, mekânsal düzenlemeleri konusunda oluşturulabilecek bazı kavramları ve referansları milli park sınırları içerisinde ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmamızla ilgili olarak öncelikle geniş çaplı bir literatür çalışması yapılmıştır. Literatür çalışması, konuyla ilgili monografik çalışmaların derlenmesi ve değerlendirilmesiyle meydana getirilmiştir. Milli Park Alanı içerisinde arazi çalışmaları yapılarak görüntüler alınmıştır. Milli parka gelen ziyaretçilerle mülakatlar yapılmış, sonrasında ise mevcut kaynaklardan ve arazi çalışmalarından elde edilen veriler amaca uygun olarak yorumlanmış, haritalama çalışması yapılmış ve sahanın savaş alanı turizm potansiyeli tespit edilmeye çalışılmıştır.

Günümüzde gelişen alternatif turizm eğilimleri, savaşların yapıldığı alanlarda yerel ölçekte turizmin gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Sakarya Meydan Muharebesi Tarihi Milli Parkına ait poster, broşür, kitapçık gibi yayınların yanı sıra yöresel ürünler, hediyelik eşyaların alınabileceği Haymana’ya bağlı Kirazoğlu ve Ahırlıkuyu mahallelerinde bulunan tanıtım merkezleri ile kırsal yerleşmelerde kendini savaş alanlarına ilişkin farklı açılımlarla gösterdiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler : Haymana, savaş alanları, milli park, turizm, Haymana, battlefield, national park, tourism

BATTLEFIELD TOURISM: A CASE STUDY OF THE BATTLE OF SAKARYA HISTORICAL NATIONAL PARK (BETWEEN HAYMANA AND POLATLI)

War tourism has notably increased in recent years, thanks in part to the infamous global wars of the recent past (World War I and II...etc.) which contributed to the emergence of war tourism. Perhaps the most evident aspect of war tourism is battlefield tourism. A battlefield is a piece of ground where a war is being or was fought. Today, many battlefields have been declared national parks. National parks are the most effective way to preserve battlefields. In recent years, war tourism has gained importance in Turkey. Since 1990, the former battlefields of Canakkale have been open to international mass tourism, and witnessed visitors from Australia and New Zealand in particular for memorial and sightseeing. The Battle of Sakarya took place between 23 August and 13 September 1921; it took place in the area on the eastern side of the Sakarya River, which is on the borders of the towns of Polatli and Haymana of Ankara and was the turning point of our War of Independence. The war started with the Greek Army's advanced operations against the Sakarya River bases and continued to the east of Sakarya by attacking the Turkish forces there and attempting to besiege them from the south. This study covers the battlefields of the Battle of Sakarya between 23 August and 13 September 1921 during the Turkish War of Independence; its monuments, spatial arrangements and some concepts and references that can be created in the national park. The aim is to reveal the concepts and references that may be created about the battlefields and monuments of the Battle of Sakarya within the boundaries of the national park.

In this research, a large literature study was conducted. The literature study is based on the compilation and evaluation of monographic studies on the subject. Field studies were carried out in the National Park Area and images were taken. Interviews with visitors to the national park were made; then, the data obtained from the available sources and field studies were interpreted appropriately; mapping studies were conducted and the tourism potential of the field was determined.

Today, developing alternative tourism trends will contribute to the development of tourism at a local scale in Turkey. In addition to publications such as posters, brochures, booklets of The Battle of Sakarya Historical National Park, local products and souvenirs can be purchased in the districts of Kirazoglu and Ahirlikuyu of Haymana where have shown itself with different expansions regarding the battlefield in the rural settlements and the demonstration centers.

Keywords: Haymana, battlefield, national park, tourism

(27264) Hüzün Turizmi: Arttırılmış Gerçeklik Teknolojisi ile Savaş Alanlarına Bir Zaman Yolculuğu

DURAN CANKÜL ¹, SELÇUK YÜCESOY ¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

selcukyucesoy@yandex.com

Geçmişte yaşanan ve toplum hafızasında derin bir üzüntü yaşatan trajik olaylara şahitlik eden yerler hüzün turizmi kapsamında değerlendirilen popüler turizm destinasyonlardır. Hüzün turizmi destinasyonlarından birisi de savaş alanlarıdır. Savaş alanları ziyaretçilerine kederli, ürkütücü, korkutucu deneyimleri yaşatmaktadır. Savaş alanları sadece savaşların yaşandığı bölgeler olarak değerlendirilmemelidir. Bu bölgeler aynı zamanda önemli bir turizm potansiyeline de sahiptir. Çünkü bu yerler, savaşın önemine göre çok sayıda ziyaretçi çekebilmekte ve hatta bu bölgeler zamanla hac ibadetlerinin gerçekleştiği mabetlere dönüşebilmektedir. Fakat bu bölgelerde bulunan geçmişe ait kalıntılar, şehitlikler hariç ya tamamen yok olmuş ya da büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Aynı zamanda ordunun hareket ve manevra kabiliyetini korumak adına bu bölgelere konuşlandırılan pratik kullanımı olan savaş araçlarının ve savaş çadırlarının savaşın bitmesi yada cephelelerin değişmesi gibi nedenlerle yerlerinden taşınması bu bölgelerde bulunan kalıntıların tamamen yok olmasına neden olmuştur. Günümüz gelişen teknolojisi savaş alanlarında yok olmuş, tahrip edilmiş yerleri, geçmişe ait kalıntıları ve yaşanan trajediyi, yoğun bir şekilde hissedilmesini sağlayan fırsatlar sunmaktadır. Bu teknolojilerden biri de arttırılmış gerçeklik teknolojileridir. Bu teknoloji yaşanan trajediyi daha etkin olarak anlatabilmek için gerçek dünyaya ait bir durumun bilgisayar tarafından yaratılmış üç boyutlu bir benzetimi içinde, kullanıcının bu benzetim ortamını üzerine giydiği özel aygıtlarla duysal olarak algıladığı ve bu yapay dünyayı yine bu aygıtlar aracılığı ile etkin olarak denetleyebilme imkanı sunmaktadır. Arttırılmış gerçeklik etkili bir tecrübe edinme aracı olarak yaşanmışlıkların yoğun bir şekilde hissedilmesini ve savaş alanı destinasyonlarında oluşan tecrübelerin zenginleştirilmesini sağlamada etkin bir yöntem olarak kullanılabilir.

Arttırılmış gerçeklik uygulamaları ile kişilere sanal bir dünyada buldukları hissini yarattığı ve kişilerin bu gerçeklik ile etkileşime girebildikleri ortamlar oluşturulabilmektedir. Arttırılmış gerçeklik uygulamalarında kişiler yapay olarak oluşturulmuş ortamlarda yaparak ve yaşayarak tecrübeler edinmektedir. Bu teknolojinin yakın bir gelecekte turizm sektöründe kapsamlı bir şekilde kullanılacağı tahmin edilmektedir. Bu bağlamda hüzün turizmi türleri arasında arttırılmış gerçeklik uygulamalarının kullanımıyla özellikle savaş alanlarına uygulanması önerilmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmada arttırılmış gerçeklik teknolojisinin savaş alanlarında kullanımının turist davranışlarına olan etkisini ölçmek amaçlanmaktadır. Bu bölgelerin arttırılmış gerçeklik uygulamaları ile yeniden yapılandırılmasının ziyaretçilerin tecrübelerinin daha da artmasını sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Hüzün Turizmi, Arttırılmış Gerçeklik, Savaş Alanları Turizmi

(26958) Eskişehir'in Doğa Temelli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

CANSEV ÖZDEMİR ¹, CİHAN SEÇİLMİŞ ²

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

² OSMANGAZİ ÜNİVERSİTY TOURİSM FACULTY/ODUNPAZARI

csecilmis@ogu.edu.tr

Küreselleşme ile birlikte değişen sosyo-ekonomik, toplumsal ve çevresel şartlarla birlikte, insanların turizm hareketlerine katılmalarındaki motivasyonlarında da değişiklikler olmuştur. Yoğun iş temposu, stres, şehrin gürültü ve kirliliği ile tekdüzelik insanları doğa temelli etkinliklere ve turlara katılmaya teşvik etmektedir (Zhang vd., 2013: 44).

Alternatif turizm türlerinden biri olarak doğa temelli turizm; “seyahat amacının tamamen ya da büyük ölçüde doğal güzellikleri deneyimlemek ve açık hava faaliyetlerine katılmak olduğu turizm çeşididir”(Tyrväinen vd., 2014: 1). Bununla birlikte doğa temelli turizm destinasyondaki yaban hayatı izleme, doğal çevre ile bütünleşmiş kültürleri tanıma, sürdürülebilir ekosistemlerin sağlandığı alanları ziyaret etmek gibi doğal ve sosyo-kültürel unsurlardan yararlanmayı da içermektedir (Divinagracia vd., 2012: 87).

Turizmin mevsimsel özellik gösterdiği Türkiye’de doğa temelli turizmin geliştirilmesinin, turizmin 12 aya yayılmasında, kırsal kesimden kente göçün engellenmesinde, kırsal bölgelerde ekonomik kalkınma açısından faydaları olması yanında; aynı zamanda doğal yaşam alanlarının korunmasına yönelik toplumsal bilinç oluşturulmasını da sağlamaktadır.

Diğer turizm çeşitlerinde olduğu gibi, doğa temelli turizmden de bahsedebilmek için planlı bir gelişimin önemli olduğunu söylemek gerekmektedir. Doğa temelli turizme yönelik arz potansiyelinin tespit edilmesi başta turizmin geliştirileceği bölge olmak üzere ülke genelinde turizm stratejilerinin daha sağlıklı bir şekilde belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Doğa temelli turizm açısından gelişme potansiyeline sahip her bir destinasyonun derinlemesine bir biçimde güçlü ve zayıf yanlarının, tehdit ve fırsatlarının ortaya konulması gerekmektedir.

Bu çalışmada Eskişehir ilinde doğa temelli turizme yönelik gerçekleştirilebilecek aktivitelerin ikincil kaynaklar kullanılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Son zamanlarda artan ziyaretçi sayısı ile önemli bir turistik destinasyon olma yolunda ilerleyen Eskişehir’de önemli bir doğal turizm potansiyeli bulunduğu belirtilmektedir. Eskişehir doğal termal sular bakımından zengin kaynaklara sahiptir. Şehirde doğal kaynaklar içerisinde yer alan fauna ve flora alanında 14 bitki türü Eskişehir endemiği olmak üzere çok sayıda Türkiye endemiğinin bölgede yer aldığı tespit edilmiştir. Korunan alanlar başta olmak üzere fauna açısından bakıldığında Balıkdamı, Yörükçırka Göleti, Sarıyar Barajı, flora açısından Sündiken Dağları, Musaözü Tabiat Parkı, Fidanlık Tabiat Parkı, Geyik Alanı Tabiat Anıtı ve Çatacık Ormanları kuş gözlemciliği, av turizmi ve çeşitli doğa turizmi türlerinin geliştirilebileceği önemli ekolojik alanlar olduğu görülmektedir. Korunan alanlar dışında Eskişehir genelinde doğaseverler tarafından kullanılan yürüyüş yolları, bisiklet rotaları ve çadırli kamp alanları ile kaya tırmanış alanları da bulunmaktadır. Araştırmanın sonuç kısmında yapılan değerlendirmeler ışığında Eskişehir’de doğa temelli turizmin geleceğine yönelik bir takım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Alternatif turizm, Eko turizm, Doğa temelli turizm, Eskişehir

(27078) Yayla Turizmi: Karadeniz Bölgesi'ne Düzenlenen Yayla Turları Üzerine Bir İnceleme

EBRU DÜŞMEZKALENDER¹, YUNUS ÖZHASAR¹, SELDA YORDAM²

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ - TURİZM FAKÜLTESİ

earslaner@ogu.edu.tr

Son yıllarda insanlar geleneksel turizm olarak da ifade edilen deniz-kum-güneş turizminden ziyade doğa ve çevre ile bütünleşme fırsatı yakalayabilecekleri alternatif turizm türlerine yönelmiştir. Doğaya kaçma isteği, doğal yapısı farklı olan alanları gezme merakı gibi nedenlerle gelişen ve ün kazanan alternatif turizm türlerinden birisi de yayla turizmidir. Yayla turizmi, tatillerini alışıl gelmiş bir biçimde değil; temiz hava, bol oksijen, kaynak suyu içeren doğal ortamlarda geçirmek isteyenlerin yaylalara giderek yaptıkları geziler olarak tanımlanmaktadır (Tekin, 2016).

Türkiye iklim özellikleri, üstün peyzaj değerleri, kırsal öğeleri barındıran geleneksel yaşam biçimi, dağcılık, atlı doğa gezisi, trekking, yamaç paraşütü, jeep safari, doğa sporlarına uygun alanları ile yayla turizmine son derece uygun bir ülkedir (www.yigm.kulturturizm.gov.tr). Önemi giderek artan ve daha fazla tercih edilen bir turizm türü olarak turizme kazandırılmaya çalışılan yaylalar, Türkiye'nin hemen hemen bütün bölgelerinde doğal güzellikleri ve sundukları alternatifler nedeniyle bölgesel kalkınmayı güçlendirmekte ve destinasyonlardaki farkındalığı artırarak bölgelerin korunmasını sağlamaktadır (Bilici, 2014). Türkiye'nin birçok bölgesi yayla turizmine elverişli bir coğrafi yapıda olmasına rağmen Karadeniz Bölgesi öne çıkan en önemli bölge konumundadır. Bölge doğa dostu turist beklentilerine karşılık verebilmesiyle birlikte; doğa temelli turizm aktiviteleriyle de yayla turizmi açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Son yıllarda bölgeye düzenlenen turların çokluğu ve sıklığı turistik çekiciliğin göze çarpan düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, Eskişehir ilinde faaliyet gösteren seyahat acentalarının Karadeniz Bölgesi'ne düzenledikleri yayla turlarını belirli kriterler bağlamında incelemektir. Bu kapsamda TÜRSAB'ın (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği) internet sitesinden birliğe üye olan ve Eskişehir'de faaliyet gösteren acentalar belirlenecektir. Belirlenen acentaların internet sitelerinden Karadeniz Bölgesi'ne düzenledikleri tur programlarına ulaşılarak; tur ismi, tur güzergahı, geceleme sayısı, kullanılan ulaşım araçları, tercih edilen yeme içme ve konaklama işletmeleri, gezilecek yerler gibi bilgiler derlenecektir. Böylelikle bu turlarda hangi illerin ön plana çıktığı, hangi tür konaklama işletmelerinin tercih edildiği, kalış süresinin uzunluğu gibi birçok bilgi incelenecektir. Çalışma sonuçları ile yayla turizminin genel profili ve Karadeniz Bölgesi'nin turizm faaliyetlerindeki etkinliğine dair çıkarımlarda bulunulabilecektir. Diğer taraftan çalışmanın, alternatif turizm ve yayla turizm literatürüne de katkı sunacağı düşünülmektedir. Çalışmanın son bölümünde gelecek çalışmalara yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Karadeniz Bölgesi, yayla turları, yayla turizmi, turizm

(26932) Katakekaumene (Yanık Yöre)’de İnsanlığın İlk Ayak İzleri

MUSA ÇOBAN¹, MİRAY MECİTEL²

¹ SALİHLİ BİLİM VE SANAT MERKEZİ

² MARMARA ÜNİVERSİTESİ SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ SİYASET BİLİMİ VE
ULUSLARARASI İLİŞKİLER

musacoban6@gmail.com

Araştırma sahamız Manisa ili Salihli ilçesine bağlı Sindel Köyü Çakallar mevkinde yer almaktadır. İnsanlığın ilk ayak izleri olarak bilinen bu fosil ayak izleri Katakekaumene (Yanık Yöre) olarak anılan alanda Kula-Salihli Jeoparkı sınırları içerisinde bulunmaktadır. Ayak izleri Demirköprü Barajı'nın yapımı esnasında iş makineleri tarafından açılan bir yamaçta 1969 yılında tesadüfen gün yüzüne çıkarılmıştır. MTA elemanlarının duyarlılığı sayesinde böyle bir zenginliğin varlığı kamuoyuna duyurulmuştur. Yapılan incelemeler sonucu 200'e yakın ayak izi tespit edilmiş ve bu ayak izlerinin ıslak bir tuf zemin üzerinde yer aldığı belirlenmiştir. Ancak yöre halkını bilinçlendirme, koruma ve tanıtmaya adına bir çalışmada bulunulmamış ve ülke geneline yeterince duyurulmamıştır. Ziyarete gelenlerin bilinçsiz tutumları nedeniyle ayak izleri her geçen gün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Ülkemizin ilk ve tek jeoparkında yer alan insanlığın ilk ayak izlerini korumak ve tanıtmak için: Bölgeyi açık alan müzesi haline getirmek, yöre halkını turizm potansiyeli içine çekip onlara yeni iş imkânları sunarak dışarıya olan göçleri engellemek, sahada arkeolojik kazıların bir an önce yapılmasını varsa daha fazla kültürel zenginliğin ortaya çıkarılmasını sağlamak ve bu kültürel zenginliklerin kamuoyuyla paylaşılmasına yönelik çalışmaların yapılması amaçlanmaktadır.

Araştırmamızda ilk olarak, çalışma sahasını kapsayan yazılı kaynaklar taranmış ve bazı dokümanter veriler elde edilmiştir. Ayrıca, araştırma sahasını doğrudan ilgilendiren yerel kaynaklardan ve genel coğrafi eserlerden de önemli ölçüde yararlanılmıştır. Literatür taraması yapıldıktan sonra alan araştırmalarına başlanmıştır. Bu amaçla yörede gezi, gözlem ve görüşmeler yapılmıştır. Salihli Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Kula Belediyesi, Sindel Mahallesi Muhtarlığı, Demirköprü HES İşletme Müdürlüğü ve TÜİK verilerinden yararlanma yoluna gidilmiştir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda ayak izlerinin oluşumu, yörede yapılan arkeolojik çalışmaların boyutu, fosil ayak izlerinin tarihi ve günümüzdeki durumu değerlendirilmiştir. Ayrıca yörede yer alan yerleşim yerlerinin nüfus ve ekonomik özellikleri de incelenmiştir.

Sonuç olarak: Ege Bölgesi'nin en ilginç topografyasına sahip lav akıntılarını, peri bacalarını, volkan konilerini ve patlama kraterlerini barındıran jeopark içerisinde yer alan Sindel Mahallesi ve çevresindeki yerleşim yerlerinin nüfusu yıldan yıla azalmaktadır. Bu düşüşün nedeni kırsal kesimdeki iş olanaklarının azalması, tarım ve hayvancılığın bitme noktasına gelmesi ve bunun sonucu olarak halkın ekonomik kaygılarla yöre dışına göç etmesidir. Bölgede bulunan fosil ayak izleri turizm potansiyeli içerisinde değerlendirilebilirse yöre halkına birçok iş olanağı sağlanacağından, dışarıya göçler engellenmiş olunacak hatta yöre göç alır bir hale gelecektir. Ziyarete gelen turistlere hizmet vermek amacıyla Adala Mahallesi sınırları içinde bulunan Demirköprü Barajı çevresinde otel yapımı planlanır ve baraj gölü üzerinde kano ve benzeri su sporu gibi etkinlikler düzenlenirse bölge turizm açısından değerlendirilebilir hale gelecektir. Bu kültürel miras hem sosyal hem de ekonomik yönden bölge ve ülke kalkınmasına katkı sağlamaya müsaittir. Nadir görülen bu ayak izleri iyi bir tanıtımla ülkemize ve dünyaya duyurulmalı ve içinde bulunduğu jeoparkla birlikte ziyarete açık olmalıdır.

Bildiriye konu olan bu sahada yöre halkının turizmde etkin şekilde yer alması için eğitim merkezleri açılmalı bu merkezlerde yabancı dil öğretimi, iletişim, kültürel etkileşim becerileri gibi konular işlenmelidir. Bu konudaki bilincin artması ve eğitilmiş kişiler yetiştirmek adına Salihli ilçesinde kurulan fakültede Arkeoloji ve Sanat Tarihi bölümleri hizmete açılmalıdır.

Doğal Sit Alanı içerisinde yer alan bu kültürel zenginliğimizin yakın zamanda yok olmasını istemiyorsak, bir an önce yetkililer tarafından çalışmalar başlatılmalı ve geçmişe ışık tutan, sayıları gün geçtikçe azalan, fosil insan ve hayvan izlerinin bulunduğu bu alan koruma altına alınarak bir açık hava müzesi haline getirilmeli ve bu jeosit alanına hak ettiği ilgi ve önem bir an önce kazandırılarak gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarımı sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Ayak izleri, Yanık Yöre, Jeopark

FIRST FOOTPRINTS OF HUMANITY IN KATAKEKAUMENE (BURNED AREA)

Research area is located in Cakallar locality of Sindel Village of Salihli district of Manisa province. These fossil footprints, known as the first footprints of humanity, are found within the boundaries of Kula-Salihli Geopark in the area called Katakekaumene (Burned Area). The footprints were accidentally found in 1969 during the construction of the Demirköprü Dam. Thanks to the sensitivity of the MTA staff has announced the existence of such a heritage. As a result of the research, almost 200 footprints were found. These footprints were located on a wet tuff ground. However, local people have not been raised awareness about the protection and promotion of footprints and it has not been adequately announced country-wide. Footprints are in danger of extinction day by day due to unconscious attitudes of visitors.

The activities intended to protect and promote the footprints located in Turkey's first and only geopark are as follows: To make the region an open area museum, to attract the local people into tourism potential and to provide them with new job opportunities, to prevent migration, to ensure that the archaeological excavations are done as soon as possible and to reveal more cultural richness.

Firstly, written sources including the study area of our research were scanned and documentary data were obtained from these sources. In addition, local resources and general geographic works directly related to the research area have been utilized to a significantly. After the literature review, field researches were started. Within the framework of field research; excursions, observations and interviews were conducted in the area. Datas were found from Salihli Municipality Directorate of Science Affairs, Zoning and Urbanism Directorate, Kula Municipality, Sindel District Head Office, Demirkopru Hydroelectric Power Plant Operation Directorate and TURKSTAT were used. The population and economic characteristics of the settlements in the area also were examined.

As a result, the population of the Sindel neighborhood and its surrounding settlements, which have the most interesting topography of the Aegean Region and contain lava flows, fairy chimneys, volcano cones and eruption craters, are decreasing year by year. The reason for this decline is the migration of people with economic concerns due to the decrease in job opportunities in rural areas and the end of agriculture and livestock breeding. If the fossil footprints found in the area can be improved within the tourism potential, many areas of job will be provided to the local people and migration will be prevented an deven the area might receive immigrant.

If the hotel is planned to be built around the Demirköprü Dam within the borders of Adala Neighborhood in order to provide accommodation services to the visitors and activities such as canoeing and similar water sports are organized on the dam lake, the area might improve in terms of tourism.

This cultural heritage is suitable to contribute to development of region and country both socially and economically. These rare footprints should be announced to our country and the world through good promotion and should be open to visitors together with the geopark.

In this area subject to research, education centers should be established in order to enable local people to participate effectively in tourism and foreign language teaching, communication and cultural interaction skills should be treated in these centers. Archeology and History of Art departments should be opened in the faculty established in Salihli district in order to raise awareness and train people for be a competent.

If we do not want this cultural richness within the natural protected area to be destroyed in the near future, studies should be initiated by the authorities as soon as possible. This area which sheds light on the past, contains fossil human and animal traces whose numbers are decreasing day by day, should be protected and turned into an open-air museum, and the attention and importance it deserves should be gained as soon as possible to reach future generations.

Key words: Footprints, Burned Area, Geopark

(27319) LESVOS (YUNANİSTAN) VE KULA UNESCO JEOPARKLARI ÖRNEKLEMİNDE COĞRAFYA EĞİTİMİNDE JEOPARKLARIN ROLÜ

ERDAL GÜMÜŞ¹

¹ *MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ*

erdalgumus@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı Türkiye ve Avrupa'dan iki tescilli UNESCO Global Jeoparkı örneğinde gerçekleştirilen Jeo-Eğitim faaliyetleri çerçevesinde Jeoparkların Coğrafya eğitimine mevcut ve potansiyel katkısını başarılı uygulama örnekleriyle ortaya koymaktır. Araştırma yöntemi olarak Avrupa ve UNESCO Global Jeoparkları Jeo-Eğitim kriterleri ile MEB Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı esas alınmıştır. Çalışmada Yunanistan Lesvos (Midilli) UNESCO Jeoparkı ile Kula UNESCO Jeoparkı Jeo-Eğitim faaliyetleri ve bunların Ortaöğretimden Üniversiteye farklı bilgi ve algı seviyelerindeki Coğrafya öğrencilerinin konuları anlama ve pekiştirmesine ne şekilde katkı sunacağı tartışılmıştır. Jeoparkların ve Coğrafya biliminin temel felsefesinin birbiriyle fazlasıyla örtüştüğü görülür. Yerkürenin sistematik biçimde ele alınması en eski yerbilimi olan Coğrafya disiplinin ortaya çıkmasıyla mümkün olabilmektedir. 21.yüzyıla gelindiğinde ilerleyen teknoloji ve artan bilgi birikimine rağmen insanoğlu ve medeniyet doğal ve beşerî felaketlerin sarmalında büyük bir kırılmanın eşğine gelmiştir. İnsanoğlunun yerkürede huzur ve refah içerisinde sürdürülebilir bir geleceğinin olması yerküre ile barış içerisinde yaşamasına bağlı olduğu anlaşılmıştır. Bu da ancak toplumun yerküreyi daha doğru anlamasıyla mümkün olabilecektir. Bunun bir neticesi olarak 1991 yılında Fransa'da düzenlenen “*First International Symposium on the Conservation of our Geological Heritage*” sonucunda “*Yerkürenin Haklarına İlişkin Uluslararası Bildirge- Declaration of the Rights of the Memory of the Earth*” yayınlanmıştır. Bu bildirge “Bizim tarihimiz ve yerkürenin tarihî çok yakından ilişkilidir, onun başlangıcı bizim başlangıcımızdır, onun tarihi bizim, tarihimizdir ve onun geleceği bizim geleceğimiz olacaktır” diyerek; hemen akabinde 1992 yılında Birleşmiş Milletler “*Rio Çevre ve Kalkınma Deklerasyonu - Rio Declaration on Environment And Development*” birinci maddesinde insanoğlunun doğa ile uyum içerisinde yaşaması gerektiği vurgulanmıştır.

Sonuç olarak yerküreyi anlamamıza yardımcı olacak sırdaşı ve nadir doğal oluşumları korumak bunları Jeoturizm vasıtasıyla sürdürülebilir yerel kalkınmada kullanmak ve toplumu temel düzeyde yerküremiz hakkında bilgilendirmek ve bilinçlendirmek üzere 2000 yılında Avrupa Jeoparkları kurulmuş ve 2015 yılında UNESCO IGGP (Uluslararası Yerbilimleri ve Jeoparklar) programına dahil olarak küresel hale gelmiştir.

Jeoparkların üç temel hedefinden birisi eğitimidir (Geo-education). Avrupa ve Global Jeoparklar ağı tüzüğünde özetle: “Her jeopark topluma yerbilimlerini aktarmak amacıyla doğa ve çevre eğitim faaliyetlerini düzenler ve destekler” denilmektedir. Doğal ve beşerî çevreyi bütüncül bir yaklaşımla elen Jeoparklar tıpkı Coğrafya bilminde olduğu gibi insan ve doğayı birbirinin tamamlayıcısı, tabii bir unsur olarak görür. Lesvos ve Kula UNESCO Avrupa ve UNESCO Jeoparkların incelendiğinde Jeo-Eğitim ve Coğrafya eğitimi konularının yaklaşım ve kapsam olarak örtüştüğü görülmektedir. Jeoparklar eğitim maksadıyla müze, sergi, açık hava müzesi, tematik rotlar gibi pek çok tesis ve organizasyonla yükümlüdür. Bu bakımdan Coğrafya eğitmenleri Jeoparklarla iş birliği yaparak kitabi bilgilerle içselleştirilmesi zor olan soyut kavramlar başta olmak üzere müfredattaki pek çok konuyu uygulamalı ve görsel olarak Jeoparkda işleyebilir. Bu iş birliği doğa ile barışık sürdürülebilir bir gelecek için toplumun asgari düzeyde yerküre hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi maksadına ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Eğitimi, Jeo Eğitimi, UNESCO Jeoparkı, Kula Jeoparkı, Lesvos Jeoparkı

(26124) Introducing geography and reading map skills to kindergarten children using large-scale giant map: An educationally powerful tool

**CHRISTINA ZISI¹, AIKATERINI KLONARI¹, NIKOLAOS SOULAKELLIS¹,
GEORGIOS TATARIS¹**

¹ UNIVERSITY OF THE AEGEAN

geod17011@geo.aegean.gr

This paper aims to investigate kindergarten pupils' abilities in reading and understanding maps, using large scale giant maps. Critical in this research is the creation of giant maps and the development of appropriate educational material for the pupils activities.

There are relatively few published studies about the use of giant maps in kindergarten for the introduction of geography and the development of reading map skills to pupils. Familiarizing the kindergarten pupils with the maps is a new field in pre-school education. The importance of understanding and decoding the symbols of a map by children is very significant and useful for the development of their spatial thinking. In this research the use of map is an essential part of the intervention, where pupils participate in hands-on activities enhancing their learning experience.

This research is going to conduct in two different groups of kindergartens in Mytilene (island of Lesbos, Greece). In the first group will participate 3 kindergartens with 60 children (control group). In this group will investigate children's map reading skills without the implementation of any educational tool. The second group (experimental group) will consist of about 40 children in which an intervention with hands-on activities on giant maps will be implemented and a questionnaire before and after the intervention will be conducted, investigating pre- and post-intervention pupils reading map skills. The total number of children participating in the survey will be about 100. Significant tools in this research are the two giant maps (dimensions 3x4 meters) created by the researchers. One is the map of the city of Mytilene with a scale of 1:1000 and the other map of the island of Lesbos with a scale of 1:20000.

Giant maps offer a potentially useful pedagogical tool for introducing geography and teaching map skills in a more effective way. For the purpose of this study, two giant maps were designed and produced provided a unique opportunity to explore the learning impacts of using these maps to teach geography concepts and map skills in Mytilene's kindergartens. Their really large scale is decisive for the number of features that can be represented on each map. It is important that the representation of reality is as much accuracy as possible in these oversized vinyl floor maps, where the colors, shapes, names, and other features had to be chosen in such a way that the final result was handy, aesthetically pleasing and attractive for kids. At the same time, specific teaching materials were acquired to support the geography-related activities used in this study.

The development and production of two giant maps (city of Mytilene and Lesbos island) with map kits were lessons with equipment to support instruction through predesigned activities for use at kindergartens.

Literature review showed that there were not created giant maps of a city or an island, especially for use in kindergarten. Kids love working in their familiar space with maps and they are able to read, understand and use them. The creation of giant maps of a very large scale can encourage teachers to use them in kindergarten for the development of children spatial thinking.

Keywords : Giant map, kindergarten, geography education, map skills

(26171) Identity and Otherness: The “European Other” through representations of Greek school students originating from different cultural backgrounds as portrayed through the serious game “Eurocraft”

ATHINA KARATZA¹, LIA GALANI¹

¹ NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS

athinakaratza92@gmail.com

Europe is an entity constantly evolving as a result of interrelations and tensions taking place within its interior or made through exogenous encounters. Specifically Greece constitutes a destination country for large number of immigrants searching for better living conditions as well as refugees forced to leave their countries. Therefore, Greek society forms complex and dynamic systems of people exchanging cultural elements, influencing and being influenced by each other. Said exchange may occur either through a harmonious coexistence or contradictory and conflictive relationships, often leading to disagreements and collisions. Consequently, Greek school classes, especially in big and densely populated cities, form multicultural environments or in many cases ghettos, that require a critical approach of such pluralistic heritage. However, research conducted indicates that, despite its importance, heritage is not being approached critically in the field of formal education. The aim of this research was to investigate the perceptions on the identity of the "European Other" that students of different cultural backgrounds hold as portrayed through “Eurocraft”, a serious game created within the framework of CoHERE project (Horizon 2020 - GA 693289) in order to critically approach European cultural heritage. Research was conducted to 53 students attending a secondary school of multicultural education (first and second grade students that originated from various countries - Egypt, Afghanistan, Syria, Georgia, Ghana, Albania, Bulgaria, China, etc.) and 60 students of a general primary school in Athens (fifth and sixth grade). At a first stage, cultural heritage concepts and their meaning were discussed in the classroom. Afterwards, students were asked to register in the game and upload material (text, images, or drawings in case they were not allowed access to images) concerning cultural elements they considered presenting noteworthy differences comparing to theirs. After the completion of this stage, which took place at the School Computer Lab, researchers conducted semi-structured interviews to one-third of the participants that would enrich the data and offer deeper analysis. Researchers analysed the material uploaded, as well as the interviews conducted through Critical Discourse Analysis which studies the ways social power, dominance and inequalities are reproduced or challenged by text and talk and intended to provide answers to the following questions: i. Who is the “European Other” according to students originating from different cultural backgrounds? Do students reproduce or challenge dominant paradigms through their discourses? ii. How are differences and people possessing them viewed? Are stereotypical beliefs being transmitted and reproduced in any way?, iii. Is there an interrelation between personal experiences (present or past) and the ways that “European Other” is being presented?, iv. How do students develop their discourses to transmit their representations for each of the above cases?

Results indicate that otherness is portrayed through various factors (e.g. national, religious, historical, geopolitical). Students used specific vocabulary and discursive structures to disseminate their representations of identity/otherness as well as their socio-spatial interrelations. Stereotypic perceptions emerged through the use of concrete (para)linguistic expressions. Students also narrativised their personal experiences to argue on their acquaintances and social interrelations with the “European Other”. Researchers are aware that perceptions are subject to change through time and context. The game uses social-media practices and, thus, it is possible that students adapted their content accordingly. Serious games like “Eurocraft” may fill the gap of the formal education and foster a fruitful critical dialogue that could lead to the acquaintance with and the acceptance of others for a peaceful and harmonious coexistence in the European space and beyond. Moreover, research results may serve as the foundation upon which updates of school curricula could be based to develop programmes of studies that will meet the needs of contemporary geographic education for the critical approach of heritage.

Keywords : “European Other”, Critical Discourse Analysis, Perceptions, Multiculturalism, Serious Games, Eurocraft

(26243) ‘Evaluating the ability of pre-service teachers to create a science story; a case study of karst caves.’

KATERINA ZIOGKA¹, MARTHA GEORGIU, NELLY MAROSI, LIA GALANI

¹ NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS

katia.zio16@gmail.com

It is common knowledge that stories are easily incorporated into the memory and because of this storytelling is a useful tool to introduce scientific concepts. According to several researchers, telling stories is an appropriate teaching tool for all levels of education. Furthermore, telling stories, as an alternative way of teaching in science education, can enhance students’ interest, through an effective and coherent content. The plot of the story integrates the scientific concepts that students are expected to learn. The narrative form of scientific concepts has the potential not only to create a sense of curiosity, but also to help students understand better and remember more. In this research, we would like to make use of the theoretical potential of storytelling and its results on pre-service teachers’ storytelling skills in science education. As a case study, we selected the topic of karst caves, which lies between others in the areas of geography-geology, biology and education. Despite the fact that in Greece karst caves are part of the geological history, in Greek geography curricula they are not taught in any level of education. It is worth noting that caves are unique and non-renewable resources, not only with significant geological, biological value, but also with cultural, recreational and economic worth. Thus, the purpose of our research is both to investigate whether pre-service teachers are able to create a complete science story about karst caves and if an effective transformation of the scientific concepts about karst caves and all their different dimensions was achieved, through their stories. Moreover, it is important that a scientific story should include not only the three main parts (e.g. set-up, confrontation and resolution), but also the appropriate transformation of content knowledge. Consequently, our research questions are focused on

- a. pre-service teachers’ knowledge on karst caves and
- b. the integration of karst caves’ knowledge in a successful science narrative (main parts and concepts’ transformation).

For the purpose of our research we designed and implemented a teaching approach about karst caves to 100 pre-service teachers. All of our participants have attended courses of the Department of Primary Education’ curricula such as “Literature”, “The Fairy Tale and Myth in Education”, “Pedagogy of Literature” and “Literature Teaching: Theory and Act”. In order to check their prior knowledge about karst caves they were initially asked to answer to a written pre-test, which consisted of questions about karst caves’ concepts. In the next step, they worked on an educational scenario based on the study of 5 different caves all over the world by using Google Earth. By the completion of teaching intervention, the pre-service teachers were asked to create a story for primary school pupils, including the following scientific concepts: definition, speleogenesis, karst caves’ formation, life in caves and cave protection (e.g. concepts taught through the educational scenario).

To evaluate the collected data, we used predefined categories to describe and evaluate the pre-service teachers’ choices about both science narratives structure and content knowledge, but as the analysis continues, new categories are being created. Our final results on both the learning outcomes and the writing skills of the pre-service teachers will be presented at the Rigeo 2019 conference, where we will discuss our conclusions as well.

Keywords : science narratives; science education; karst caves; geography-geology

(26603) Knowledge, attitudes and awareness of geography teachers in secondary education for dyslexic students

ANTHOULA -STYLIANI PASSADELLI¹, AIKATERINI KLONARI²

¹ UNIVERSITY OF THE UNIVERSITY

² UNIVERSITY OF THE AEGEAN

aklonari@geo.aegean.gr

Researches have shown that effective teachers are the most important factor contributing to student achievement. Although curricula, reduced class size, new technologies, family and community involvement all contribute to school improvement and student achievement, the most influential factor is the teacher. Effective teachers is critically important for students effective learning. Teaching students with dyslexia is also challenging for teachers.

The purpose of this research was to investigate the knowledge, attitudes and awareness of geography teachers in secondary education for dyslexic students in Greece and their ideas about the support given to these students and the perceived barriers to their support for effective geography learning.

Sixty one (61) secondary school teachers of varying ages and with a percentage of 56.3% to have over twenty one years of experience, from different regions of Greece responded.

A questionnaire, included 30 questions in total, was conducted, querying except teachers' demographic and personal data, the degree of their knowledge and attitudes regarding dyslexia and the didactic approaches implemented and support currently provided in teaching Geography when dealing with dyslexic learners. It has been also examined teachers' willingness to use learning tools and innovative approaches that could help all students and the dyslexic ones in particular.

Teachers' answers were coded and analyzed by using SPSS v23.0. The relative frequencies (percentages %) were calculated and the relationship between two variables were examined using the Chi-square Test of Independence.

The results indicated that 45.9% of teachers do not know how to teach students with this particular learning disability, while only 1.6% of them stated that they could recognize a dyslexic student in their course. From the sample, new teachers with fewer years of service, because they had a course related to learning difficulties during their studies, seem to have better knowledge and attitudes in using appropriate methods of teaching dyslexic students. Additionally, more than half of the respondents (54.1%) said they have little knowledge on this issue. The 93.4% of the teachers stated that the difficulties of dyslexic students only concern the theoretical subjects. Moreover, 60.2% of them believe that there is no difficulty with the development of their spatial abilities, more specific with spatial orientation. Finally, the majority of teachers (60.7%) lacked knowledge of which teaching methods should be implemented and which resources are appropriate and should be used during their intervention. As a whole, the findings indicated that further support and training of all teachers needed in order to mitigate the obstacles and confusion experienced by teachers when providing instruction for dyslexic students.

Keywords : secondary teachers, geography education, dyslexic students

(27557) Greek Students' Geological and Geographical Perceptions about Geological Processes concerning the Aegean Geodynamic Region

ANGELIKI VLACHOU VLACHOPOULOU¹, SPYRIDON PAVLIDES¹, ALEXANDROS CHATZIPETROS¹

¹ ARISTOTLE UNIVERSITY OF THESSALONIKI

agvlac@yahoo.gr

The present paper is based on a wide survey that has been conducted in lower secondary schools of Greece. Designing an educational research is mainly driven by higher education, training needs, skill development, efficiency of school management, evaluation and benchmarking.

The current educational research on Junior High School (JHS) students is important and necessary because the success or not of a qualitative and structured teaching method depends primarily on the results of the cognitive level of the students as well as their attitudes. Via this research, it will become clear whether Greek students cover the level of knowledge acquired and the extent to which they perceive geological and geographical phenomena. It is also important to clarify whether they can use this knowledge in everyday situations they are very likely to face. Furthermore, this is the first time that the geological phenomena concerning the Aegean Sea are being examined to this extent. This is a Pan-Hellenic research that includes a large sample of 9th grade students from the 13 regions of Greece, which was about 1,4% of the whole population of this grade of Greek Students, adequate for reliable conclusions. Each Region has the proportional representation of students. The 9th grade JHS students were selected because they had completed all Geology-Geography courses and would not re-teach this subject in their school life, so theoretically they have acquired the breadth of knowledge required by the compulsory educational system. The survey was conducted using the quantitative research method using a structured questionnaire as a research tool. The choice of this tool was based on the fact that it is directed to a large sample, facilitates the collection of research data and the answers are easy to quantify. In addition, the questionnaire enables the collection of the required information in a short time, while ensuring the anonymity and the objectivity of the responses as well as the validity of the survey.

The students' perception of the tectonic activity in the Aegean, the causes and the effects of it, was investigated. The knowledge of the prime cause of the earthquakes and volcanoes that occur in Greece is also explored. Subsequently, views are explored on the evolution of the Mediterranean Sea in general.

We observe that the students possess a good knowledge of the tectonic activity in the Aegean region but a significant percentage does not know the geological processes that take place there. A remarkable fact is that most students know that in Greece there is actually a collision of tectonic plates, but few of them knows that it is the Eurasian plate involved. Moreover, most of the students know the course of tectonic plates movement, but there is an almost equal percentage that is unaware of the phenomenon. Additionally, a comparatively small number of students believe that the geological future of the Mediterranean is that it will lead to its extinction. On the other hand, some other versions are presented as alternative possibilities. Finally, as far as earthquake and volcanic activity is concerned almost half of the students are convinced that it is due to endogenous forces while the rest have other views. In conclusion, most students perceive the geological processes taking place in the Aegean, but the percentage of pupils, who are far from the correct perceptions, is equally large. Research has shown that there is a lack of knowledge among the students about processes in the Aegean with the percentage of correct answers being just above the percentage limits. The findings indicate that it is now important to have alternative approaches to the geology-geography course, implementing simulations and interactive models and other relevant educational material with the help of new technologies. In addition, it is necessary, along with the compulsory exercises of physics, chemistry, biology, that geology and geography exercises be introduced in school laboratories which will include exercises with handicrafts and natural materials (such as rocks, sand, wood, rubber). Finally, it is vital that the geology geography course be present in all levels of secondary education.

Keywords : Geology, Geography, Secondary Education, tectonic activity, Aegean

(26720) Use of geography textbooks in upper secondary schools in the Netherlands

UWE KRAUSE¹

¹ FONTYS UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

u.krause@fontys.nl

Although textbooks play a significant role in (geography) education, there is scarce research about the use of them (Fuchs et al., 2014; Krause et al., 2017). One of the possible reasons is, that as being a complex educational tool, which combines various means, e.g. (non-)continuous texts, tasks, digital media (Bagoly-Simó, 2014), it is hard to grasp in empirical research. However, it's just that combination of means designed to reach curriculum aims (Meyer, 2011), which makes the textbook as powerful as it is. The aim of this research therefore is to explore the role and the use of geography textbooks and their components in upper secondary lessons for a better understanding and in order to find significant correlations which might help to improve geography education.

In a non-representative sample of 25 lessons (1200 minutes) of upper secondary schools in the South of the Netherlands have been filmed and observed, and the teachers as well as a group of students have been interviewed. The teachers were asked to teach an average, representative lesson, which has been checked with the students. The lesson activities and the use of the textbook (elements) have been scored per minute with an observation scheme. All interviews were held in an semi-structured way, transcribed, categorised and used in the analysis of the lesson observations, which have been done by using SPSS. The foci of analysis were the use of continuous texts, maps, diagrams, visuals and tasks.

The preliminary results show, that the textbook was used in more than 40% of the lesson time, whereas more than 30% of the time materials were used, which have been developed or searched for by the teacher him-/herself. The following significant relations have been determined until now: The textbook was used less by younger and less experienced teachers in comparison with the oldest and the most experienced cohort. Furthermore the teachers with less experience used more own materials than teachers with 16-25 years of experience. The use of visuals correlates positive with the use of texts and if the materials have been developed/searched by the teachers themselves, but negatively with the use of tasks at the level of remembering (revised taxonomy of Bloom). When it comes to texts, teachers spend more lesson time, if they don't derive from the textbook. Moreover, the use of diagrams is related to teacher talk. Teacher's experience plays also a role, when it comes to the use of lower order thinking tasks (remembering, understanding and applying): teachers with less experience use them less in general, the difference between the group with 11-15 years and 15-25 years of experience was significant. Finally, male teachers use maps much less than female teachers, but the difference is statistically not significant, because of a too small group size of the latter. More results and their implication for geography education will be given during the presentation.

Keywords : geography textbooks, use, upper secondary

(26719) Textbook tasks in upper secondary geography education: type of thinking and influence of curriculum contexts - the case of the Netherlands and North-Rhine Westphalia (Germany).

UWE KRAUSE¹

¹ FONTYS UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

u.krause@fontys.nl

This research aims at understanding the differences in geography education between the Netherlands and North-Rhine Westphalia (NRW). Both contexts are comparable in respect of their size (population and surface), as well as the school system (vertically organized), the researched topic (part of both curricula) and the sample (upper secondary education in preparation for university access). The research question is: what type of thinking tasks foster textbooks in upper secondary geography education and how is this influenced by the curriculum context? The curriculum contexts are analysed by using Bernstein's (2000) concepts of classification and framing. Where classification is about the regulation of the content, framing is about the control over the transmission. The Dutch curriculum context, opposed to that of NRW, is characterised by a weaker classification, a strong framing in respect of mechanisms of control, but weak in terms of production of legitimate texts. This becomes visible in the curricula as well as in the type of examination in the central high stake exams. Textbook tasks about the *Global Food Issue* in textbooks series currently used in the Netherlands and in NRW have been examined. The tasks are categorised based on the questions and the expected answers derived from answering models. As a theoretical framework Bernstein's (2000) ideas of recognition and realisation rules, the cognitive processes behind the revised taxonomy of Bloom (Anderson et al., 2001) and the geographical concepts of Taylor (2008) are used and integrated into a categorisation scheme. This categorisation has been considered as plausible and feasible by teacher educators and teachers. The results show clear differences between both curriculum contexts. Tasks aiming at the categories analyse, evaluate and create and their underlying cognitive processes are scarce in Dutch textbooks, which confirms earlier findings (Krause et al, 2017). Furthermore, the Dutch textbooks and answering models have barely attention for the production of full argumentations and texts by the learners, this contrary to textbooks in NRW. On the other hand a considerable amount of Dutch textbook tasks aims at explaining (given) correlations, an aspect required in PISA-tests. When it comes to geographical thinking, there is in both contexts a deficiency in tasks considering the concept of perception & representation: the *Global Food Issue* is hardly considered as a problem that is partly caused and visible in the high-income countries (consumption) or from a perspective of entitlement, as discussed in current literature (Daniels et al., 2016).

Thus, in a curriculum context characterised by a combination of strong classification and a framing, which focusses on the production of complex textual structures, textbook tasks stimulate learners to use conceptual subject knowledge themselves to engage with geographical issues, and foster higher order thinking. In a context of weak classification and a framing with a focus on output control, tasks aim on the recognition of substantial and conceptual knowledge.

Krause, U., Béneker, T., van Tartwijk, J., Uhlenwinkel, A. & Bolhuis, S. (2017). *How do the German and Dutch Curriculum Contexts influence (the Use of) Geography Textbooks?*, *Review of International Geographical Education Online (RIGEO)*, 7 (3), 235-263.

Bernstein, B. (2000). *Pedagogy, Symbolic Control and Identity. Theory, Research, Critique*. Revised Edition. Lanham: Rowman & Littlefield.

Anderson, L., Krathwohl, D., Airasian, P., Cruikshank, K., Mayer, R., Pintrich, P., Raths, J. & Wittrock, M. (Eds.) (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing. A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. (Complete Edition)* New York: Longman

Taylor, L. (2008). Key concepts and medium term planning. *Teaching Geography*, 33(2), 50-54.

Daniels, P., Bradshaw, M., Shaw, D., Sidaway, J. & Hall, T. (Eds.) (2016). *An introduction to Human Geography*. (5th edition). Harlow: Pearson.

Keywords : Textbook tasks, higher and lower order thinking, geographical thinking

(25324) İzohips haritalarının öğretiminde farklı bir yaklaşım: Sanal gerçeklik

EFE MAHMUT ATEŞ¹, BANU GENÇ²

¹ ÖZEL İZMİR BİLFEN ANADOLU LİSESİ

² ÖZEL İZMİR BİLFEN FEN VE ANADOLU LİSESİ

banugenc3@gmail.com

Coğrafya görsel materyal kullanımının yaygın olduğu bir derstir. Etkileşimli tahta kullanımı, animasyonlar ve belgeseller dersi zenginleştirmektedir. Teknoloji kullanımının yaygın olduğu çağımızda teknoloji tabanlı yeni eğitim öğretim materyallerinin geliştirilmesi kaçınılmazdır. Sanal eğitim fikri görüş aşamasında bile oldukça çekicidir. Sanal gerçeklik (SG), bir teknolojiden ziyade bir tecrübe olarak, siber-uzaydaki görüntülerle karşılıklı ve etkileşimli bir iletişimdir. Şu ana dek eğlence dünyasından, medikal alanda karmaşık bilimsel deneylere kadar, çok geniş bir sahada pek çok uygulama alanı bulmuştur. Okullarda öğretilen coğrafya ile günlük yaşamda kullanılan coğrafya arasında bazı farkların olması coğrafya gibi kültür derslerinin devamlılığını tehlikeye sokmaktadır. Günümüzde giderek karmaşıklaşan bilgi ve becerileri kazanabilen ve bu bilgilerin hızlı değişimine ayak uydurabilen bireylerin yetiştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bilginin hızlı artışının yanı sıra, 21.yy becerilerinin teknoloji odaklı olması nedeniyle, modern cihazları ve yenilikçi teknolojileri kapsayan bilişim teknolojilerinin, eğitimi desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla kullanılabilmesi sorusu, son yıllarda eğitim ve eğitim teknolojisi alanındaki çalışmalara yön vermektedir. Bugünün genç insanların ilgisini çekecek aynı zamanda kalıcı öğrenme sağlayabilecek yöntem arayışı bizi sanal gerçeklik uygulamalarına yönlendirmiştir. Coğrafyanın modern bir bilim dalı olmasından çok önceleri de kullanılan haritalar günümüzde de önemini korumaktadır. Bu nedenle çeşitli amaçlara göre hazırlanmış, farklı renk ve sembollerle gösterilmiş haritaların öğrencilerin ilgisini çekebilmesi ve kavratılması yönünde farklı bir yol seçilmiş, sanal gerçeklik tabanlı oyun hazırlanmıştır. Böylece teknolojide meydana gelen değişimler ile yaşantımızda meydana gelen değişimler paralel hale getirilerek, günlük yaşamda kullanılan coğrafya ile derslerde öğrendiğimiz coğrafya arasında bir bağ oluşturularak öğrencilere coğrafi bir deneyim yaşatılması hedeflenmiştir.

MEB. Orta Öğretim 9. Sınıf Coğrafya Kitabından alınan izohips haritası SG gözlüklerini kullanarak çalışan oyun tabanlı SG uygulaması olarak tasarlanmıştır. Bu uygulamanın tasarımı C# programı dili ile kodlanması yapılmıştır. 3 boyutlu modellerin tasarlanmasında ise SketchupMake2017 programından faydalanılmıştır. Tasarımın yapıldığı uygulamada oyun motoru olarak Unity3d editöründen yararlanılmıştır. SG programının ara yüzü ise Visual studio programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tasarlanan sanal gerçeklik uygulaması örnek bir izohips haritası baz alınarak oluşturulan ortamda yer şekillerini gerçek boyutlarıyla deneyimleyecek şekilde oluşturulmuştur. Ayrıca kullanıcılara tasarlanan uygulamada istedikleri yöne gidebilme, istedikleri yer şeklini inceleyebilme fırsatı sunulmuştur. SG'ye dönüştürülen izohips haritası "İzohips Haritasının Sanal Gerçeklik Uygulama Yönergesi" adı altında öğrencilere dağıtılmış, üzerine yazılan bir ön bilgiyle izohips haritalarının özellikleri kısaca belirtilmiştir. Bu harita üzerinde delta, vadi, tepe, sırt, falez, çukurluk gibi yer şekillerinden bulabildiklerini harita üzerinde göstermeleri istenmiştir. Sonrasında Oyun tabanlı SG başlatılmadan SG ortamı hakkında öğrenciler sözlü olarak bilgilendirilmiştir. Tasarlanan SG uygulamasının hedeflenen amaca ulaşılabilmesi için oluşturulan sanal ortamda görünen verilere dikkat etmeleri istenmiştir. Her bir öğrenci SG uygulaması sırasında sanal ortamda yer şekillerini ve istenen verileri bulabilmek için herhangi bir yönerge verilmeden serbest deneme yapmaya bırakılmıştır. Uygulamayı tamamlayan öğrencilere "İzohips Haritasının Sanal gerçeklik Uygulama Yönergesi" tekrar verilmiş ikinci izohips haritasında belirtilen yer şekillerini tekrar bulmaları istenmiştir. Araştırma bünyesinde hazırlanan "Sanal Gerçeklik Uygulama Değerlendirmesi" adı altında araştırmacı tarafından açık uçlu sorulardan oluşan anket formu geliştirilmiştir. Hazırlanan anket formu ile öğrencilerin, SG ortamlarının kullanımına ilişkin görüşlerini almak ve SG uygulamasından elde ettikleri çıkarımı belirlemek amaçlanmıştır.

Coğrafya dersinin görsel materyale ve arazi çalışmalarına, uygulamalara fazlaca ihtiyacı vardır. Sanal gerçeklik coğrafya dersine sürekli araziye çıkmadan uygulama yapılması özgürlüğü sağlayabilir. Bu günün gençlerinin ilgisini daha çok çekebilir. Ayrıca coğrafyayı tekdüzelikten çıkarıp ezber yapılması gereken bir ders gibi görülmekten çıkartabilir. Öğrencinin kendi deneyimi haline gelen bu uygulamalar ile öğrendiklerini içselleştirmesi daha kolay olacaktır.

Anahtar Kelimeler : İzohips Haritası, Sanal Gerçeklik, Oyun, Teknoloji

(26122) TERMİK SANTRALİN GÖLGESİNDE CAN ÇEKİŞEN AĞAÇLAR VE ONLARIN HALKALARI

BANU SAHRANÇ¹, BENSU VAROL¹

¹ MİLLİ EĞİTİM

banusahranc@hotmail.com

Türkiye'nin sahip olduğu en bol fosil kaynaklı yakıt linyittir. Yakın çevremdeki linyit kömürünün varlığı bu alanda bir termik santralinin kurulmasını gerektirmiştir. Ancak bu tür kömürün kullanımı çok yüksek miktarda Kükürtdioksit (SO₂), Karbonmonoksit (CO), Ozon (O₃), Partiküler madde (PM), ve kül oluşturmaktadır. Hâkim rüzgârların taşıdığı bu kirletici unsurlar adı geçen sahada çevre sağlığını tehdit eder duruma gelmiştir. Termik santrallerin bacalarından çıkan SO₂ gazı, sarıçam, karaçam, kızılçam gibi ağaç türlerinin ibrelerinde yüksek miktarlarda kükürt birikimlerine yol açmaktadır (Kantarci, M. D. ve ark. 2005). Bu durum çevremizde bulunan canlıları olumsuz ve zor koşullarla baş başa bırakmaktadır.

Yakın çevremde bulunan ağaçların yıllık halka gelişimlerinden yararlanarak yeni kronolojiler oluşturmak ve yöremdeki termik santralin etkisini, bitki örnekleri ve oluşturduğum kronoloji ile tespit etmek amacıyla başladığımız bu çalışmada aynı zamanda sıcaklık ve yağış koşullarındaki yıllara göre farklılıkların ağaçların gelişimi üzerindeki etkileri ortaya koymaya çalışıldı.

1.Aşamada: Yöremdeki termik santralin bulunduğu alan ve çevresindeki ormanlar taranıp Orman Genel Müdürlüğünden gerekli izinler ve bilgilendirmeler (Alınan izinler gerektiğinde gösterilmek üzere saklanacaktır) yapılarak orman mühendisleri eşliğinde kızılçam sahalarının bulunduğu alanlar ve termik santralin özellikleri araştırıldı.

2. Aşamada: Termik santralin etrafından 2, termik santralin en az 30km ötesinden de 1 istasyon olmak üzere toplamda 3 istasyon seçildi. Meteoroloji genel müdürlüğünden istenen rüzgâr yön gülünden yararlanılarak seçilen istasyonlardan santralin her iki yanından ve temiz bölgeden olmak üzere Google earth ten işaretlenip , Netcad programında istasyonlara göre krokiler hazırlandı.

3.Aşamada: II. bir araştırma materyali olarak arazi şartlarında her bir istasyondaki ağaçlardan alınan ibre/yaprak örnekleri ile kozalak ve kabuk örnekleri toplandı. Araştırma laboratuvarına götürülüp içerdikleri sülfür ölçümleri için Agilent Marka ICP OES (İndüktif Eşleşmiş Plazma-Optik Emisyon Spektrometresi)cihazında analizleri yapılması planlanmıştır.

Yıllık halkalardaki bu daralmanın birinci nedenin iklim şartlarının sonucu olduğu aşikardır ancak ağaçların yıllık halkalarındaki daralmalar, yapraklardaki yüksek kükürt birikiminin yani SO₂'nin H₂O₃ ve H₂SO₄'e dönüşümün etkisiyle klorofilli hücrelerin tahribinden ileri gelmektedir (Kantarci, 2000).

1. ve 2. İstasyondan alınan ibrelerle 3. İstasyon ibrelerinin S oranlarının karşılaştırılması

1. ve 2. istasyon ortalaması: 3152,37ppm

3. istasyon: 2724,1ppm

istasyonlar arasındaki kozalak ve kabuklardaki S oranı:

1. istasyon 2729,34 ppm

2. istasyon 2649,07 ppm

3. istasyon 1772,24 S (ppm) tespit edilmiştir.

Saptanan S değerinin hâkim rüzgâr yönüne bağlı olarak değiştiği belirlenmiştir. Nitekim termik santralin kuzeydoğusundaki 1. İstasyonda kozalak ve kabuktaki S derişimleri 2. İstasyondakinden (santralin güneydoğusunda kalan) fazladır. Santralin 34 km ilerisinde bulunan 3. İstasyondan alınan kozalak ve kabuklardan alınan sonuçlarda yaklaşık 1000 ppm'lik bir farkın olduğu görülmektedir. 2. İstasyon ile 1. İstasyonda 80,27 ppm'lik fark çıkmıştır.

Termik santralin kurulduğu tarihten (1982) önceki dönemde en kurak yıl 1977 dir. Bu yılda bile o zamanki sağlıklı ağaçlarda en dar halkamız 0,50 mm ölçülmüştür. Elimizdeki verilere göre 2011 yılı

nispeten diğ er yıllara göre soğ uk ve kurak geç miştir. 1993 te 1999 yılında SO₂ Oranımız oldukça yükselerek sınır değ er olan 150(μg/m³) ü geçerek Termik santrallerle ilgili hava kalitesi sınır değ erlerini aşmış 350 (μg/m³)ve 200 μg/m³ lük değ erlere ulaşmış tır.

Elde edilen bulgulara göre SO₂ gazının artış gösterdiğı zamanlarda mevsimsel etkiler normal olsa dahi ağ aç lar artım düşüşlerine uğ ramış tır. Sonuçlara göre 1982 öncesinde ağ aç larımızdaki yıllık ortalama 5,828 mm bulunurken 1982 sonrasında yıllık ortalama 2,982 mm'ye gerilemiş tir. Ağ aç ların yoğun hava kirliliğı etkileri altında ölmemesi durumunda bile, önemli maddi kayıplar meydana geldiğı sonucuna varılmış tır.

Ülke koşullarına uygun enerji kaynaklarının belirlenmesine yönelik ç alışmaların yapılmasına hız verilmelidir.

Türkiye'nin enerji politikaları belirlenirken ağırlıklı olarak rüzgâr, jeotermal enerji gibi yeni enerji kaynaklarının kullanımını geliştirmeye yönelik ç alışmalar yapılmalıdır.

Uzun vadede güneş enerjisi kullanımına öncelik verecek şekilde planlamalar yapılmalıdır.

Ülkemizdeki araştırmaların eksik yönlerinden birisi de aynı alanda uzun yıllar içeren ç alışmaların olmayışı ya da az olmasıdır. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar ileride gerçekleştirilecek ç alışmalar için yararlı bir veri tabanı oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler : Yıllık halka, SO₂, Termik, Çevre

THE SUFFERING TREES AND THEIR RINGS IN THE STADOW OF THERMAL POWER STATION

Lignite is the most abundant fossil fuel that Turkey has. The presence of lignite in my immediate vicinity required the foundation of a thermal power station in this area. However, the use of this type of coal produces very high amounts of Sulfur Dioxide (SO₂), Carbon Monoxide (CO), Ozone (O₃), Particulate Matter (PM), and ash. These pollutants carried by the prevailing winds have threatened environmental health in the said area. SO₂ gas from the chimneys of thermal power plants leads to high amounts of sulfur accumulation in the hands of tree species such as scotch pine, larch and pine (Kantarci, M. D. et al. 2005). This situation leaves the living things around us with negative and difficult conditions.

Keywords: Annual ring, SO₂, Thermal, Environment

(26181) Artırılmış Gerçeklik ile Dünya'ya Dokunuyorum

İŞİN ERDOĞAN¹, ZEYNEP TOKALAK¹, İLKE SARI¹

¹ ESKİŞEHİR ETİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

isinerdogan@mynet.com

21.yy öğrenme, öğretme beceri ve yeterlikleri hem eğitimciler hem de öğrenciler için hızlı bir değişim süreci içerisinde. Bu hızlı değişim ve gelişime ayak uydurabilmek, yeni öğretim teknikleri açısından çağın gerisinde kalmamak eğitim anlayışının temel hedefleri arasındadır. Bunun yanında soyut düşünme becerisi yeteri kadar gelişmeyen öğrenciler, derslerde kullanılan terimlerle bilgileri zihinlerinde yeterince canlandıramamaktadırlar. Milenyum çağı öğrencileri ileri teknoloji becerileri, teknolojiye duydukları ilgi ve direkt teknoloji ile birlikte doğmuş olmaları eğitimcileri dersleri ilgi çekici hale getirmeye dair zorunlu kılan temel sebeplerden sayılabilir. Bu bağlamda Artırılmış Gerçeklik (AG) mobil uygulamalarının sınıf ortamında kullanılması öğretmen ve öğrenciler açısından eğitimde yeni bir sürecin habercisidir. Yapılan çoğu araştırmaya bakıldığında ‘Artırılmış Gerçeklik’ kavramının, gerçeklikten soyutlanmadan geliştirilen bir sanal ortam olduğu söylenebilir.

Yapılan çalışmanın amacı coğrafya dersinde Artırılmış Gerçeklik (AG) Uygulamalarının kullanımı ile öğrencinin akademik başarısını, öğrencinin derse olan ilgi düzeyini tespit etmektir. Ayrıca Coğrafya öğretiminde güçlük çekilen ve soyut kavramlar içeren konuların öğretilmesinde Artırılmış Gerçeklik (AG) Uygulamalarının etkisini görmek, öğrencilere bilginin daha kalıcı olduğu bir ortam sunmak açısından önemlidir. Artırılmış Gerçeklik (AG) Uygulamalarının kullanımı ile öğrencilerde coğrafi gözlem ve sorgulama becerilerini geliştirebilmek ve yeni öğretim materyalleri hakkında öneri sunmak adına coğrafya dersi kapsamında Artırılmış Gerçeklik(AG) Uygulamaları kullanılarak tasarlanmış Coğrafya Öğrenme Materyali’ geliştirme şeklinde sıralanabilir.

Araştırma nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem ile desenlenmiştir. Araştırmanın evreni, 2018-2019 Eğitim- Öğretim yılı çerçevesinde ele alınan ve Eskişehir il sınırları içerisinde bulunan bir resmî lise seçilmiştir. Bununla birlikte çalışmanın örneklemini bu okulda bulunan 9. sınıf öğrencilerinden oluşan 57 katılımcı oluşturmaktadır. Okulda yer alan dört şubeden iki farklı şube belirlenen kriterler doğrultusunda seçilmiştir. Bu seçim yapılırken araştırmada amaçlı örneklem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak anketler (Başarı testleri, Coğrafya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları Tutum Ölçeği) ve mülakat formu kullanılmıştır. Anketler sonucunda elde edilen ham veriler kodlanarak IBM SPSS Statistics 20.00 paket programında analiz edilmiştir

Bununla birlikte 9. Sınıf öğrencilerinin Coğrafya öğretiminde Artırılmış Gerçeklik (AG) uygulamalarının kullanımının, projenin amacını gerçekleştirebilmeye yönelik bir model geliştirilmiştir. Geliştirilen bu model ile coğrafya öğretiminde özellikle öğrenciler tarafından kavranılması zor olan soyut konuların öğretilmesinde öğrencilere yönelik zevkli ve etkin bir eğitim ortamı yaratılması hedeflenmektedir.

Yapılan ön test sonuçlarına göre deney ve kontrol gruplarının başarı yüzdeleri birbirine oldukça yakın çıkmıştır. Deney grubuna Artırılmış Gerçeklik ile ders işlenirken, kontrol grubuna klasik anlatıma dayalı bir ders işlenmiştir. Aradan bir ay geçmesi beklenmiş ve her iki gruba da son test uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre deney grubu %1,58’lik bir artış gösterirken, kontrol grubu %13,31’lik bir gerileme göstermiştir.

Yaptığımız mülakatlar sonucunda; Artırılmış Gerçeklik ile ders işleyen öğrenci İlk derste Artırılmış Gerçeklik (AG) kavramı duyduğunda beklentin neydi, ders bitiminde ne oldu sorusuna Artırılmış Gerçeklik (AG) ile ders işleyen öğrenci “Beklentim sadece görsellerin olmasıydı ama dersin sonunda eğitim sistemi bu yönde evrilmeli düşüncesi beynimi ele geçirdi.” şeklinde cevap vermiştir.

Yapılan araştırma ile Coğrafya derslerinde kullanılmak üzere tasarlanan bu uygulamaya dair benzer bir ürününün Türkiye’de olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte Yapılan son test sonucunda deney grubunun başarı testlerine vermiş olduğu cevaplar kontrol grubuna göre daha başarılı çıkmıştır. Bunun nedeni ise deney grubunda Artırılmış Gerçeklik (AG) uygulamaları ile ders işlenmesi olmuştur. Coğrafya dersine yönelik tutum ölçeği her iki sınıfa yapılmış ve her iki sınıf da ortalamasının altında kalmıştır. Deney grubunda ise Artırılmış Gerçeklik (AG) kartları kullanılarak coğrafya dersi

işlenmiştir. İşlenen ders sonrasında yapılan Artırılmış Gerçeklik (AG) Uygulamaları Tutum Ölçeği ile öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutumları ortalamanın üstüne çıkmış bunun yanı sıra eğlendikleri görülmüştür.

Klasik anlatıma dayalı ders kitaplarının yerine Artırılmış Gerçeklik (AG) uygulamalarını içeren ders kitaplarının kullanılması öğrenciyi derse çekmek adına daha faydalı olabilir. Bu sebeple yeni ders kitaplarının Artırılmış Gerçeklik (AG) uygulamaları kullanılarak hazırlanması sağlanabilir.

Bu uygulama Coğrafya dersinde ‘Dünyanın Şekli ve Hareketleri’ konusu üzerinde yapılmıştır. Coğrafya dersinin farklı ünitelerine uyarlanabilir ve Coğrafya dersi dışında diğer derslerde de kullanılarak disiplinler arası bağlantının nitelikli olması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretim Materyali, Z-Kuşağı, Eğitim-Öğretim, Artırılmış Gerçeklik (AG)

I Am Touching the World With Augmented Reality

The teaching skills and competences of the 21st century are in a process of rapid change for educators and students. To keep the rapid change and development and also not standing behind back the process of education system is the best target of the educators. In addition to this student who don't have abstract thinking skills sufficiently can't imagine about the terms, used in lessons, in their minds. The students of the millennium age can be considered as the main reasons that make them interesting because of their advanced technology skills, their interest in technology and their being born with direct technology. In this context, using of Augmented Reality mobile applications in the classroom is sign of a new process in educations for teachers and students. In most of the studies, it has be seen that the concept of Augmented Reality is a virtual enviroment developed without being isolated from reality.

The aim of the study is to determine the academic success of the student and the level of interest of the student to the lesson by using the Augmented Reality applications in geography lesson. The main aim is to see the effects of the usages of Augmented Reality in the process of teaching geography and the conrete concepts which are really difficulties about the teaching process. This is important for provide to students environment of permanent information. With the usage of Augmented Reality applications to develop students' geographic observation and inquiry skills and develop a geography learning material designed using Augmented Reality applications.

The research was caried out by using a combination of qualilative and quantitative methods. As the universe of the study an official high school was selected within the boundaries of the province of Eskişehir. However, the sample of the study consisted of 57 participants among 9th grade students in this school. Two different branches from the four branches in the school were chosen according to the specified criteria. The aim of this selection was to use the sampling questionnaires (success test, attitude scale for geography lesson, attitude scale for Augmented Reality) and interview forms as data collection tools. The data obtained from the questionnaires were analyzed in IBM SPSS Statics 20.00. In addition, a model for realizing the purpose of the project was developed for 9th grade students to use in geography courses. With this developed model, it is aimed to create an enjoyable and effective educational environment for students to teach abstract subjects which are difficult to understand especially by students in geography teaching.

According to the result of the pre-test, the success of the experimental and control group were similar. Control group had a lesson with classic teaching methods when the experimental group was tought a lesson with Augmented Reality. Month later the last test was applied to both groups. According to the findings, control group had a %13,31 decline when experimental group had a %1,5 increase.

As a result of our interviews; to a student who learnt the lesson with Augmented Reality was asked 'What was your expectation when you heard Augmented Reality first and what heppened at the end of the lesson?' and the answer was 'My expectations was just to see pictures in the lesson but at the end of the lesson, I understood that the education system had to be with this technology in the future.'

With this research finding there is no such applications to use in geography lesson in Turkey. And at the result of last-test, experimental group has beter point than control group. The reason for this is Augmented Reality in experimental group's lesson. Both groups have attitude scale for Geography lesson and both of them are under the average. In the experimantal group's class used Augmented Reality pasteboards in geography lesson. At the end of this lesson, students' answers in Augmented Reality attitude scale were over of average and also they had fun.

The use of Augmented Reality applications instead of classical narrative textbooks may be more useful to attract students' attention and interest to the lesson. Because of this reason, new boks should be prepared with Augmented Reality. This experimental application was prepared for 'Shape&Movements of the Earth'. It can be applied for other Geography's units and can also be applied for other lessons.

Keywords: Teaching Material, Generation-Z, Education, Augmented Reality.

(26709) HASTASIYIZ BU COĞRAFYANIN

UĞUR TÜRE¹

¹ MEB

ugurture@gmail.com

Hava kirliliği esas olarak insanların yaptığı beşerî ekonomik faaliyetlerin bir sonucudur. Ancak, fiziksel çevre faktörler olan topografik durum, hava sıcaklığı, atmosfer basıncı, rüzgârın hızı ve yönü, sıcaklık terselmesi gibi iklimatik faktörler hava kirliliğinin etkisini değiştirebilmektedirler. İlçe merkezimiz Kuzey Anadolu orojenik sistemi içinde Orta Karadeniz bölümünde bir tektonik depresyon alanı içinde yer almaktadır. Buna bağlı olarak çoğunlukla güçlü hava akımlarına kapalı bir özellik sergilemektedir. Özellikle kış mevsimlerinde şiddetli yüksek basınç olan dönemlerde belirtilen topografik özel koşullardan ötürü ortaya çıkan sıra dışı bir atmosferik olay olan sıcak terselmesine bağlı durgun hava atmosferik kirliliğe neden olmaktadır. Hava kirliliği esas olarak insanların yaptığı beşerî ekonomik faaliyetlerin bir sonucudur. Ancak, fiziksel çevre faktörler olan topografik durum, hava sıcaklığı, atmosfer basıncı, rüzgârın hızı ve yönü, sıcaklık terselmesi, bakı durumu, nem ve bulutluluk gibi iklimatik faktörlerde, hava kirliliğinin insanlara ve diğer canlılara verdiği zararların etkisinin azaltılması veya çoğaltılması yönünde etki yapmaktadır.

İlçemizde özellikle kış aylarında şiddetli soğuğa yüksek basıncın eşlik ettiği dönemlerde hava kirliliği eşik değer olan 90 mikrogram/m³'ün çok üzerinde değerlere (470 mikrogram/m³) ulaştığını sabit izleme istasyonundan aldığımız verilerde gözlemledik. Yaptığımız çalışmada ilçemizde yapılan hava kalitesi ölçüm değerleri ile hastane astım, KOAH ve öksürük şikayetleri arasında bir doğru orantı olduğunu ortaya koymuş bulunmaktayız. Bu çerçevede düzenli olarak hava kirliliği ölçüm sonuçlarını kaydedip tablo ve grafikler haline getirdik. Aynı işlemi ilçemizde faaliyet gösteren devlet hastanelerine yapılan poliklinik başvuruları için de gerçekleştirdik.

Sonuç olarak büyük bilim insanı İbni Haldun'a atfedilen sözde oldukça derinlikli bir biçimde tespit edildiği gibi "Coğrafya Kaderdir." Yaşadığımız, içine doğduğumuz coğrafya büyük ölçüde kişisel veya toplumsal açıdan bize fırsatlar sunmakta ya da sınırlamaktadır. Ancak bir topluma coğrafyanın sunduklarının hangisinin fırsat, hangisinin sınırlılık olduğu yine o toplumun genel olarak bilimle, özel olarak coğrafya bilgisiyle yakından ilgilidir. Coğrafyasını tanımayan onu analiz edemeyen bir toplum için bir coğrafi durum sınırlılık olarak kabul edilebilirken aynı coğrafi durum coğrafya bilimine hâkim başka bir toplum tarafından fırsata dönüştürülebilmektedir. Bizim çalışmamızda coğrafi koşulların sınırlılıklarını bilmek coğrafyadan çok farklı bir bilimsel disiplinmiş gibi görünen Tıp ile ilgili veriler sağlayabilmekte, kamu sağlığıyla ilgili tedbirler alabilmenin öncülü olabilmektedir. Sonuç olarak hava kirliliği sadece insan sağlığı sorunu değil bir genel kamu sağlığı sorunudur. Hava kirliliğine bağlı işgücü kayıpları ve tedaviye harcanan paralar kamu kaynaklarının da verimsiz kullanılmasına yol açmaktadır.hava kirliliği sadece insan sağlığı sorunu değil bir genel kamu sağlığı sorunudur. Bu nedenle kent planının yapılmasında hâkim rüzgâr yönünün dikkate alınması, kalitesiz yakıt kullanımının sonlandırılması özellikle kamu binalarının zorunlu olarak doğalgaz kullanımına yönlendirilmesi sorunun çözümü için ivedilikle yapılacak işlerden olmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Enverziyon, Hava Kirliliği, Sıcaklık Terselmesi, Solunum Yolu Hastalıkları, Topografya

We Are Patients Of This Geography

Our study tries to prove the effect of geographic and atmospheric conditions on air pollution and the correlation between this pollution and human health with the hospital applications in winter months when the pollution reaches its maximum, through the example of our district.

Air pollution is mainly a result of human economic activities of human beings. However, climatic factors such as physical environmental factors such as topographic condition, air temperature, atmospheric pressure, wind speed and direction, temperature inversion can change the effect of air pollution. Our district center is located in a tectonic depression area in the Central Black Sea section of the North Anatolian orogenic system. Accordingly, it is often closed to strong air currents. Stagnant weather due to hot inversion, which is an unusual atmospheric event caused by topographic special conditions, especially during periods of severe high pressure in winter seasons, causes atmospheric pollution.

We observed from the stationary monitoring station that air pollution reached values above 90 microgram / m³ (470 microgram / m³), which is the threshold value in our district, especially during the winter months when high pressure is accompanied by high temperatures. In our study, we found that there is a direct correlation between air quality measurement values in our district and hospital asthma, COPD and cough complaints. In this context, we regularly recorded the results of air pollution measurements and turned them into tables and graphs. We performed the same procedure for polyclinic applications made to public hospitals operating in our district.

As a result, air pollution is not only a human health problem but a general public health problem. For this reason, taking into consideration the prevailing wind direction in the planning of the city, terminating the use of poor quality fuel, especially directing the public buildings to the use of natural gas should be among the urgent works to solve the problem.

Keywords: Inversion, Air Pollution, Respiratory Tract Diseases, Topography

(26711) MEKÂNSAL PLANLAMA-(SIZLIK) (ÇAVDARHİSAR BARAJI SULAMA HAVZASI ÖRNEĞİ)

MUHAMMED ALPEREN AYDIN ¹, LOKMAN AKAN ¹

¹ KÜTAHYA SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

lokman-akan@hotmail.com

Bu çalışma Kütahya-Çavdarhisar ilçesinde 1994 yılında işletmeye açılan ve temel yapılış amacı tarımsal sulama olan Çavdarhisar barajının sulama havzasında mekansal planlama ürünü olarak; tarımsal destinasyon üzerinde meydana getirmesi beklenen hedefleri ne derece gerçekleştirdiği, tarımsal verimlilik, toplumsal yarar ve nüfus hareketlerine etkileri gibi temel değişkenler açısından sorgulanmasını hedeflemektedir. Bu sorgulama sulama projelerinin tarımsal gelişme açısından insani boyutun ihmal edildiğinde gerçekleşme düzeyinin ne olduğunu da göstermesi açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın ortaya çıkmasına sebep olan temel problem; yüksek maliyetli büyük mühendislik yapıları olan barajların, ülkemizin bazı bölümlerinde hedeflenen tarımsal ve toplumsal değişimi, dönüşümü sağlayamaması oluşturmaktadır. Araştırma hipotezi: “*Barajlar sulama havzalarında tarımsal yapıyı yeniden şekillendirir ve toplumsal gelişmeyi pozitif yönde etkiler*” şeklindedir. Çalışma, sahayla ve konuyla ilgili doküman taraması ve sonrasında saha araştırması şeklinde tasarlanmıştır. TÜİK’ten ve saha gözlemlerinden elde edilen veriler göstermiştir ki; sahada baraj öncesi ve sonrası tarımsal destinasyonda pozitif bir değişiklik meydana gelmemiştir. Aksine; buğday, şekerpancarı, arpa, mısır(dane) ve nohut’un ekim alanlarında azalma meydana gelmiştir. Sulama imkânlarının gelişmesiyle nadas alanlarının azalması gerekirken, burada kayda değer(%<2) bir düşüş gözlenmemiştir. 1995-2016 arasında küçükbaş hayvan sayısında %56 azalma, büyükbaş hayvan sayısında ise %15 artış tespit edilmiştir. Aynı dönemde buğday, mısır ve şekerpancarı alım fiyatlarındaki artış oranı, gübre ve mazot fiyat artışının altında kalmıştır. Bu fiyatların günümüze göre enflasyon karşısında alması gereken değerleri hesaplandığında, tarım ürünlerindeki artışın enflasyon artışının altında kaldığı, gübre ve mazot fiyatının ise enflasyon değerinden daha yüksek bir fiyata ulaştığı görülmektedir. Sulama havzasında ki yerleşimlerde nüfus 2000-2017 arasında ortalama %49 oranında azalmıştır. Çalışma çağı nüfusu olan 20-44 yaş grubu nüfusta aynı dönemde azalma %40 olurken, yaşlı nüfus grubunu oluşturan 65 yaş üstü nüfus %17’den %25’e çıkmıştır. Çalışma sahasında sulama sisteminin devreye girmesi sonrası için çiftçilere katma değeri yüksek alternatif ürünler, sulama sistemleri ve toprak erozyonu, toprak işleme sistemleri, nöbetleşe ekim ilkeleri, ürün depolama, pazarlama ve güncel pazar koşullarına uygun ürün ihtiyacı konusunda yeterli bilgi verilmediği ve yeterli yönlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. Tüm bu sonuçlar mekansal planlama ürünleri olan barajların fiziki gerçekleşmeye dayanan bir bakış açısıyla tek boyutlu ele alındığını göstermektedir. Bunun kullanıcısı veya yapılış öznesi olan insan bu projede yeterince hesaba katılmamıştır. Mekansal planlama ürünlerinin kendi amaçlarına uygun olarak tüm fiziki ve beşeri paydaşlarını bir sistem içerisinde organize edebilmesi gerekmektedir. Bu yapılmadığında amaçlanan ile gerçekleşen arasında önemli farklılıklar oluşmakta ve toplumsal kalkınma hedefleri ortadan kalkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Çavdarhisar Barajı, Mekânsal Planlama, Sulama, Tarımsal Yapı

SPATIAL PLANNING (or planlessness) CAVDARHISAR DAM IRRIGATION BASIN EXAMPLE

This study was conducted as a spatial planning project in the irrigation basin of Çavdarhisar dam, which was commissioned in 1994 in Kütahya-Çavdarhisar district and whose main purpose was agricultural irrigation. This study aims to question the extent to which objectives are expected and realized in terms of their agricultural productivity, social benefits and their effects on population movements on agricultural destinations. This study is important because it shows the level of realization of irrigation projects when the human dimension is neglected in terms of agricultural development. The main problem of this research is that even the high cost of large engineering structures like dams don't provide agricultural and social change. The research hypothesis is that "Dams reshape agricultural structure in irrigation basins and positively affect social development". The study was designed as field and document scanning and subsequent field research. The data obtained from TURKSTAT and field observations showed that; There was no positive change in the agricultural destination before and after the dam (wheat, sugar beet, barley, maize and chickpea). Fallow areas should be decreased with the improvement of irrigation facilities, but no significant decrease (<2%) was observed here. Between 1995 and 2016, there was a 56% decrease in the number of sheep and a 15% increase in the number of cattle. In the same period, the rate of increase in purchase prices of wheat, corn and sugar beet remained below the increase in fertilizer and diesel prices. When the values that these prices have to take against inflation are calculated, it is seen that the increase in agricultural products is below the increase in inflation and the price of fertilizer and diesel oil reaches a price higher than the inflation value. In the settlements in the irrigation basin, the population decreased by an average of 49% between 2000-2017. While the population of the working age population of 20-44 age group decreased by 40% in the same period, the population above 65 years of age group increased from 17% to 25%. It was found that after the introduction of the irrigation system in the study area, farmers were not given sufficient information about alternative products with high value, irrigation systems and soil erosion, soil tillage systems, crop sowing principles, product storage, marketing, and the need for product in accordance with the current market conditions and insufficient guidance. . All these results show that the dams, which are the products of spatial planning, are considered in one dimension with a view to physical realization. The user or the subject of construction is not sufficiently accounted for in this project. Spatial planning products should be able to organize all physical and human stakeholders in a system in accordance with their own objectives. When this is not done, significant differences between the intended and the realized development goals are not be reached.

Keywords: Çavdarhisar Dam, Spatial Planning, Irrigation, Agricultural Structure

(26731) ÇOCUKLAR İÇİN COĞRAFYA HİKÂYELERİ: UNUTULMUŞ COĞRAFI BİR KİTABIN MONOGRAFİSİ

DUYGU DEMİRTAŞ¹, MEHMET AKSOY

¹ ESKİŞEHİR ETİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

d.demirtas2000@gmail.com

Tüm derslerde olduğu gibi Coğrafya dersine yönelik olarak yapılan eleştirilerin başında derslerde kullanılan yöntem ve tekniklerin uygun olup-olmadığı veya bu yöntem ve tekniklerin yeterli olup-olmadığıdır. Aynı şekilde ilkököl 1, 2, 3 ve 4. sınıf Hayat Bilgisi derslerinde coğrafi konuların işlenişinde de aynı problemin yaşandığı belirtilmektedir. Dolayısıyla ilgili konuların işlenişinde en uygun yöntemin, tekniğin ve de materyallerin kullanılması büyük önem arz etmektedir. Düz anlatım, soru-cevap vb. yöntemlerle işlenen derslerin istenilen hedefe ulaşmasını söylemek güçtür. Aynı şekilde tam öğrenmenin gerçekleşmesini beklemek de zordur.

Araştırmanın temel amacı, 1914 yılına ait, yazarları Saffet ve Faik Sabri Beyler olan ve Osmanlı Türkçesi ile yazılmış “Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri” adlı kitapla ilgili olarak, kitabın içindeki hikâyelerin işlevselliğini görmek üzere proje kapsamında belirlenen ilkökullarda 2. Sınıf Hayat Bilgisi dersinin coğrafya nitelikli işlenişinde kullanılması, bu hikâyelerin işlevselliği noktasında öğrenci-öğretmen görüşlerinin belirlenmesive söz konusu kitabın coğrafya literatürüne önemli bir kaynak olarak kazandırılmasıdır.

Araştırma; Coğrafya ve Hayat Bilgisi derslerine bir kaynak sağlaması, Coğrafya ve Hayat Bilgisi derslerinde ilgili konularda edebi metinlerden yararlanma noktasında bir materyal sunması, tarihimize ve kültürümüze ait bir ders kaynağını (Coğrafya ve Hayat Bilgisi derslerine ait) gün yüzüne çıkarması ve geçmişte Coğrafya ve Hayat Bilgisi derslerinin ne tür materyallerle işlendiği hakkında bilgi sunması bakımından önem arz etmektedir.

Araştırma “Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri” adlı kitabın günümüz türkçesine çevrilmesinin yanında uygulamalı bir çalışmadır. Ayrıca öğrenci ve öğretmen görüşleri alındığından araştırma betimsel olup, tarama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Örneklemdaki okullarda derste işlenen hikâyelerle ilgili 3 farklı ölçek geliştirilmiştir.

Günümüz türkçesine çevrilen “Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri” adlı kitap en başta hem ilkököl Hayat Bilgisi dersinin hem de ortaokullarda coğrafi nitelikli konuların öğretiminde kullanılabilecek özelliklere sahiptir.

Söz konusu kitabın içeriği coğrafyaya ait temel konu (Dünyanın şekli, küre, mevsimler, gece gündüz, yönler, pusula, kıtalar vs.) başlıkları altında kategorileştirilmiştir.

Dersin (Hayat Bilgisindeki coğrafi nitelikli konular) bu hikâyelerle işleniş karşısında öğrenciler olumlu yönde tepki vermişlerdir.

Kitabın veya kitaptaki hikâyelerin derslerde kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Özellikle kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ölçeklere “katılıyorum” cevabını daha fazla verdikleri görülmektedir.

Kitabın veya kitaptaki hikâyelerin derslerde kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri okul türüne (özel okul-resmi devlet okulu) göre farklılık göstermemektedir. Her iki okul da (özel okul-resmi devlet okulu) hikâyelerin derslerde kullanılmasını gerekli görmektedir.

Kitabın veya kitaptaki hikâyelerin derslerde kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri yaşa göre farklılık göstermektedir.

Uygulaması yapılan ilkökullarda bulunan öğretmenlere yapılan mülakatlar sonucunda Coğrafi konuların hikâyeleştirilerek anlatılması hakkında özellikle bu yaş grubunda olan öğrencilere çok katkı sağladığı ve öğrendiklerini daha iyi anladıklarını belirtmişlerdir.

Günümüz Türkçesine çevrilen bu kitabın (Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri) coğrafi kaynak olma konusundaki güvenilirliği ve işlevselliği konusunda görüş birliği vardır.

Coğrafya alanına hitap eden Osmanlı Türkçesi ile yazılan eserler ve kaynaklar günümüz türkçesine çevrilerek coğrafya alanına kazandırılabilir.

Bu projemle eğitim-öğretim hayatımıza kazandırdığımı düşündüğüm “Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri” adlı kitap, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı tarafından eğitim dünyamız için koruma altına alınabilir.

Proje kapsamında günümüz Türkçesine çevrilen “Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri” adlı eserde yer verilen hikâyeler ilköğretim 2. Sınıf Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde bir kullanılacak öğretim materyali olarak kullanılabilir.

MEB tarafından revize edilen ve yenilenen Coğrafya ve Hayat Bilgisi Öğretim Programlarına göre yeniden yazılacak olan ders kitaplarının hazırlanması sürecinde “Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri” adlı kitaptan yararlanılabilir.

Anahtar kelimeler: Coğrafya, Coğrafya öğretimi, Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri

GEOGRAPHICAL STORIES FOR CHILDREN: MONOGRAPHY OF A FORGOTTEN GEOGRAPHICAL BOOK

Whether the methods and techniques used in the courses are appropriate for the students or whether these methods and techniques are sufficient for learning take place at first at the beginning of the criticisms directed to the Geography course as in all courses. Likewise, It is stated that the same problem exists in the handling of geographical issues in 1st, 2nd, 3rd and 4th class Life Science in the primary school Therefore, the use of the most appropriate method, technique and materials has the vital importance in the processing of related topics. It is difficult to say to reach the desired goal via the courses which are handled with the methods such as lecture, question and answer. Likewise, it is difficult to expect effective learning to take place.

The main purpose of the research is to provide the book as an important resource for geography literature by regarding the book “**Geography Stories for Children**” written in Ottoman Turkish by Saffet and Faik Sabri Beyler in 1914, by the determination of students and teachers views on the point of functionality of these stories which is decided in the scope of the project in order to see the functionality of the stories in the book in the use of Life Science course of the second grade in the processing of qualified geography.

This research has vital importance in the terms of providing a resource for Geography and Life Science courses, providing a material on the point of the use literary texts on related subjects in Geography and Life Science courses, revealing a course source which belongs to our history and culture and giving us information about what materials were handled in Geography and Life Science courses in the past.

Research is a practical study in addition to translated in today's Turkish the book “Geography Stories for Children“. Furthermore, since the opinions of the students and teachers were taken, the research was descriptive and it was conducted by scanning method. Three different scales, which was related to the stories handled in the course, were developed in the sample schools.

The book translated in today's Turkish, which was named “Geography Stories for Children”, has the qualification that can be used both in Life Science class in the primary school and in the teaching of geographically qualified secondary schools.

The content of this book is categorized under the main topics of the geography (the shape of the World, globe, seasons, day and night, directions, compass, continents, etc.).

The students reacted positively to the course (Geographical issues in Life Science) handled with these stories.

The student opinions about the use of the book or the stories in the book differ according to gender. It is seen that especially female students give the answer “I agree” to the scales more than male students.

The student opinions about the use of the book or the stories in the book don't differ according to according to the type of school (private school-public school). Both schools (private school- public school) think to be necessary the use of stories in lessons.

The student opinions about the use of the book or the stories in the book differ according to the age os the students.

As a result of interviews which were applied by teachers in primary schools, it is stated that telling the geographical issues by narrative contribute greatly to the students in this age group and they understand better what they have learned.

This book (Geography Stories for Children), which has been translated in today's Turkish, has consensus about its reliability and functionality as a geographical resource.

The works and sources which address to the field of geography and written in Ottoman Turkish can be translated in today's Turkish and so they can be gained to the field of geography.

“Geography Stories for Children”, which I think I have brought to our education with my project, can be taken under protection for our education world by The Association of Turkey Writing Works Agency.

The stories which take place in the book named “Geography Stories for Children”, which has been latinized in today's Turkish within the scope of the project, can be used as a teaching material in Elementary School Second Grade Life Science and Social Studies courses.

The book named “Geography Stories for Children” can be benefitted during the preparation of textbooks to be rewritten according to the Geography and Life Science Education Programs revised and renewed by Ministry of National Education.

Key words: Geography, Geography teaching, Geography Stories for Children

(26732) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KÜRESEL ISINMA SORUNUNA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR İLE BELİRLENMESİ

DUYGU DEMİRTAŞ¹, MEHMET AKSOY

¹ ESKİŞEHİR ETİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

d.demirtas2000@gmail.com

Dünya iklim sisteminde değişikliklere neden olan küresel ısınmanın etkileri en yüksek zirvelerden, okyanus derinliklerine, ekvatoradan kutuplara kadar dünyanın her yerinde hissediliyor. Kutuplardaki buzullar eriyor, deniz suyu seviyesi yükseliyor ve kıyı kesimlerde toprak kayıpları artıyor. Küresel ısınmaya bağlı olarak dünyanın bazı bölgelerinde kasırgalar, seller ve taşkınların şiddeti ve sıklığı artarken bazı bölgelerde uzun süreli, şiddetli kuraklıklar ve çölleşme etkili oluyor. Kışın sıcaklıklar artıyor, ilkbahar erken geliyor, sonbahar gecikiyor, hayvanların göç dönemleri değişiyor. Yani iklimler değişiyor. İşte bu değişikliklere dayanamayan bitki ve hayvan türleri de ya azalıyor ya da tamamen yok oluyor. Bu önemli sorun karşısında herkesin duyarlılık gösterdiğini söylemek güçtür. Aslında bu sorunun ortaya çıkmasında hepimizin olumsuz anlamda payı bulunmaktadır. Belki de konunun önemini anlamakta zorluk çekiyoruz. Hele biz lise öğrencilerinin bu konuda neler yapabileceğimizi gerçekten bilmiyoruz. Bu proje böyle bir algıdan doğmuştur.

Araştırmanın temel amacı, lise öğrencilerinin Küresel Isınma Sorununa ilişkin algılarını ve bu algılarını hangi metaforlarla dile getirdiklerini ortaya koymak ve bu metaforları çeşitli bilişsel, coğrafik bilgi ve ekolojik değişkenler bakımından değerlendirmektir.

Araştırma, lise öğrencilerinin küresel ısınma konusunda ne kadar duyarlı olduklarını ve bu duyarlılık doğrultusunda neler yaptıklarını ortaya koyması, lise öğrencilerinin küresel ısınmayla ilgili olarak ne tür metaforlar ürettiklerini ortaya koyması, lise öğrencilerinin küresel ısınma sorununa ilişkin algılarının nasıl bir durum gösterdiğini ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir.

Bu araştırma öncelikle betimsel olup, tarama modeliyle yapılmıştır. Hem nicel hem de nitel bir desene sahiptir. Nitel bölümde, olgu bilim diğer adıyla fenomenolojik bir desene yürütülmüştür. Metafor kısmında veriler “Bana göre Küresel Isınma .....gibidir, Çünkü.....” cümlesiyle toplanmıştır.

Anketin uygulandığı 351 öğrenci toplam 259 adet metafor üretmiştir.

Üretilen 259 adet metafor 16 adet kategori altında toplanmış ve analiz edilmiştir.

Ankete katılıp metafor belirtmeyen öğrencilerin küresel ısınma hakkında herhangi bir fikri olmadığı veya küresel ısınma olgusuna ilişkin herhangi bir metafor üretmedikleri görülmektedir. Bu öğrencilerin çoğunun Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencisi oldukları görülmektedir.

Metafor algıları okul türleri ve sınıf düzeyleri ile paralellik göstermektedir.

Kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre ürettikleri metaforlar neticesinde küresel ısınma olgusunu daha iyi anladıkları gözlemlenmiştir.

Küresel Isınmaya yönelik etkinliğe katılan öğrencilerin ürettikleri metaforların daha yaratıcı oldukları görülmüştür.

MEB Belirli Gün ve Haftalar Çizelgesine “Küresel Isınmayla Mücadele Günü” adlı bir gün ekleyebilir.

MEB her yıl 5 Haziran Dünya Çevre Günü münasebetiyle yurt çapında “Küresel Isınmayla” ilgili deneme ve kompozisyon yarışmaları düzenleyebilir.

Üniversitelerin coğrafya bölümlerine “Küresel Isınma-Ekoloji ve Biz” adlı bir ders konulabilir.

Uluslararası veya ulusal düzeyde “Küresel Isınma İle Mücadele Günü” belirlenerek konuyla ilgili her yaşta insanın duyarlılık kazanması sağlanabilir.

İlk, orta ve liselerde Küresel Isınma konusuyla ilgili Proje Tabanlı Öğrenme yöntemi uygulanarak daha kalıcı öğrenmeler sağlanabilir.

Çocuklara çevre bilincinin kazandırılması, çocukların küresel ısınma konusunda bilgi sahibi olmaları ve konuyla ilgili duyarlılık kazanmaları için televizyon, görsel medya etkin kullanılabilir. Konuyla ilgili spot yayınlar yapılabilir.

Çocukların zihinsel imgelerinin / metaforlarının araştırılması küresel ısınma dışında başka teması coğrafya konularında da yapılabilir.

Medya bireylerin küresel ısınma hakkında bilgi sahibi olmalarında önemli bir role sahiptir. Bu sebeple küresel ısınma, sera gazları ve sera etkisi gibi dünyayı tehdit eden çevresel problemlere medyada daha fazla yer verilmeli ve doğru bilgiler içeren yayınlar yapılmasına özen gösterilmelidir.

Okullarda “Küresel Isınma Bilinçlendirme ve Küresel Isınmayla Mücadele” adlı öğrencilerden oluşan gönüllü bir kulüp kurulabilir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Öğrenci, Küresel Isınma, Çevre, Ekoloji

DETERMINATION OF PERCEPTIONS OF HIGH SCHOOL STUDENTS ON THE GLOBAL WARMING PROBLEM WITH METAPHORES

The effects of global warming that cause change in the world's climate system are felt everywhere in the world, from the highest peaks to the depths of the ocean, from the equator to the poles. Polar glaciers are melting, sea water levels are rising and coastal losses are increasing. Depending on global warming, while the intensity and frequency of hurricanes, and floods are increasing in some parts of the world, long-term, severe droughts and desertification are effective in some regions. Temperatures rise in winter, spring comes early, autumn is delayed, the migration period of animals is changing. So, climates are changing. Plant and animal species that cannot withstand these changes are either diminishing or completely disappearing. It is difficult to say that everyone is sensitive to this important problem. In fact, we all have a negative role in the emergence of this problem. Maybe we're having trouble understanding the importance of the trouble. Especially we don't really know what high school students can do about it. This project arose from such a perception.

The main purpose of the study is to determine the high school students' perception of the global warming problem, to identify the metaphors in which they express these perceptions, and to evaluate these metaphors in terms of various cognitive, geographic information and ecological variables.

The research has vital important in terms of how high school students are sensitive about global warming and what they do in line with this sensitivity, how high school students produce metaphors about global warming and how high school students perceive that global warming problem is important.

This research is primarily descriptive and has been done with a screening model. It has both a quantitative and qualitative research. In the qualitative section, the research was carried out with a phenomenological pattern, which is also known as case study. In the metaphor section, the data was collected with the following sentence. "In my opinion, Global Warming is ..., because ....."

351 students who were interviewed produced a total of 259 metaphors.

259 metaphors, which were produced, were classified into 16 categories, and they were analyzed.

It is seen that the students who participated in the survey and did not specify a metaphor did not have any idea about global warming or those were ones who could not produce any metaphor about the phenomenon of global warming. It is seen that most of these students are the students of Vocational and Technical Anatolian High School.

Metaphor perceptions were parallel to school types and the level of the grade of the students

It was observed that female students understood global warming better than male students as a result of the metaphors they produce

It was seen that the metaphors produced by the students participating in the event for Global Warming were more creative.

Ministry of National Education may add a day called "The Day of The Struggle for Global Warming" in the Schedule of Specific Days and Weeks.

The Ministry of National Education may organize essay and article competitions on "Global Warming" nationwide thanks to the day of World Environment on the fifth of June.

A course called "Global Warming-Ecology and Us" can be included in the Geography departments of universities in the country.

"The Day of The Struggle for Global Warming" can be determined at international and national level, so all people at the all age can gain sensitivity.

More permanent learning can be achieved by implementing Project Based Learning methodology on Global Warming in the primary, secondary and high schools.

Television, visual media can be used effectively in order to raise and to gain awareness on the subject and environmental awareness for children, to help children learn about global warming. Public broadcasts can be made about this subject.

Investigation of children's mental images / metaphors can be done on the other geography issues other than global warming.

Media plays an important role in helping individuals learn about global warming. Therefore, global warming, greenhouse gases and environmental problems which threaten the earth such as the greenhouse effect should be considered more on the media coverage, and producing publications with accurate information should be taken into consideration. In schools, the clubs named “Global Warming Awareness and Fighting for Global Warming” can be founded by voluntary students.

Keywords: Metaphor, Student, Global Warming, Environment, Ecology

(26791) ALIŞVERİŞ MERKEZLERİNDE ELEKTROMANYETİK ALAN KİRLİLİĞİ FARKINDALIĞI: ESKİŞEHİR İL MERKEZİ ÖRNEĞİ

SUDE ÇEKİÇ¹, BEYZA NUR DARAKCI¹, IŞIN ERDOĞAN¹

¹ ESKİŞEHİR ETİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

cekicsude007@gmail.com

Son yüzyılda dünyada yaşanan çok hızlı endüstrileşmenin beraberinde getirdiği teknolojik gelişmeler bir yandan insan yaşamını kolaylaştırırken bir yandan da daha önceki yüzyıllarda yaşamış insanların tanışmadığı yeni kavramlarla ve tehlikelerle karşı karşıya bırakmıştır. Bu tehlikelerden biri de elektromanyetik alan kirliliğidir. Bu nedenle araştırmamızda alışveriş merkezlerinde 21. Yüzyılın yeni kirlilik türlerinden biri olan elektromanyetik alan kirliliği ve bu kirliliğe dair bir farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Projemiz alışveriş merkezlerinin sayısının hem dünyada hem de ülkemizde hızla arttığını ortaya koyması, yeni bir kirlilik türü olan elektromanyetik alan kirliliği ile ilgili farkındalık yaratması, elektromanyetik alan kirliliği açısından insan sağlığına olumsuz yöndeki etkilerini vurgulaması açısından önem arz etmektedir.

Alışveriş merkezlerinde yüksek oranda bulunan elektromanyetik alan kirliliği insanların yeni tanıştığı bir kirliliktir. Alışveriş merkezlerinde bulunan cihazların yaydığı radyasyonlar birleşerek cihaz-cihaz etkileşimi (Elektromagnetic-Compatibility) ile elektromanyetik alan kirliliği ortaya çıkarmaktadır. Cihazların oluşturduğu elektromanyetik alan ile insan vücudu (Biyo-elektromanyetik) etkileşime girmektedir ve insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu kirlilikle birlikte kişide baş ağrısı, halsizlik, vücut ağrıları hatta kanser gibi rahatsızlıklar olarak görüldüğü tıp insanları tarafından öne sürülmektedir.

Projemizde veri toplama tekniklerinden 15 sorudan oluşan ankete yer verilmiştir. Anket Eskişehir 2016-2017 yılları il merkezinde arasında yaşayan 400 kişiye uygulanmıştır. Anket ile alışveriş merkezinde bulunan elektromanyetik alan kirliliği ve ortaya çıkardığı problemler hakkında farkındalığı ortaya koyan sorular sorulmuştur ve farkındalık düzeyinin az olduğu ölçülmüştür. Araştırmamızda Elektromanyetik alan diğer kirlilik türleri gibi gözle görülen bir kirlilik olmadığından gözlemlenmesi ve temizlenmesinin de zor olduğuna ulaştık. Diğer bir yandan da çeşitli ülkelerde elektromanyetik alan kirliliğini önlemeye yönelik yasalar konulmuştur ve sıkı denetlemeler yapıldığı görülmüştür fakat Türkiye’de elektromanyetik alan kirliliği için önlem alıcı yasalar konulmuştur ancak bu yasalar yeterli düzeyde olmamakla birlikte bu yasalara ilgili kişilerin, kurumların vb. uyumu tartışılacak bir biçimde olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmamızda alışveriş merkezlerindeki ışık, ses ve görüntü kirliliklerine de değinilmiştir.

Elde edilen veriler doğrultusunda yasalarda katı düzenlemelere gidilmesi ve düzenli aralıklarla kontrol ölçümleri yapılması gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Elektromanyetik Alan, Çevre Kirliliği, Alışveriş Merkezi, Sağlık.

Technological development show a big leap through rapid industrialization in the last century so it makes human life easier. Beside this, it emerges new concepts and dangers to the people who live today as compared to previous century. One of these dangers is electromagnetic field pollution. Therefore, the objective of this research is to create an understanding about electromagnetic field pollution, which is one of the new pollution types of the 21st century mostly confronted in shopping centers. Our project shows that the number of the shopping centers not only in our country but also in the world is increasing rapidly. It means that this new type of pollution surround us and almost nobody can escape from its negative effects. The high rate of electromagnetic field pollution in shopping centers is a new type of problem that people face with. Radiation emitted by devices and cables generates electromagnetic field in shopping centers. These devices penetrate the electromagnetic field to interact with the human body and make people unhealthy. This pollution leads headache, weakness in immune system and cancer in human body. In our project, a questionnaire consisting of 15 questions from data collection techniques was used. The questionnaire was applied to 400 people between 2016-2017 in the city center of Eskişehir. The questionnaire was asked to raise awareness about the electromagnetic field pollution in the shopping center and the problems it poses and the level of awareness was measured to be low. In our research, we found that electromagnetic field is not a visible pollution like other types of pollution and it is difficult to observe and clean. On the other hand, New laws have been introduced to prevent electromagnetic field pollution in some countries. Strict inspection measurements should be done. Although there are preventive laws for the electromagnetic field pollution in Turkey, these laws are weak and insufficient. Individuals and institutions do not comply with these laws. In addition, light, sound and visual pollution in shopping centers were also mentioned in our project. As a result of our data, it has been suggested that strict regulations should be made in laws and measurements should be made at regular intervals. Keywords: Electromagnetic Field, Environment Pollutions, Shopping Center, Health

(26847) Türkiye, İtalya, Fransa, Almanya ve İngiltere'deki Lise Öğrencilerinin Ekolojik Ayak İzi Karşılaştırması

SİMGE NUR SEVİM ¹, İŞİN ERDOĞAN ¹, ZEYNEP CEBECİ ¹

¹ ESKİŞEHİR ETİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

zeynepcbc2003@gmail.com

Artan nüfusun yerleşme ve barınma ihtiyacı için çözüm olarak üretilen hızlı şehirleşme ve sanayileşme, -başta göçler olmak üzere- beraberinde büyük metropol ve mega metropolleri doğurmuştur. Şehirlerin bu hızlı ve anormal büyümesi ile birlikte 21 yy'da insanoğlu ekolojik ayak izi kavramı ile tanışmıştır. İnsanlık olarak bir parçası olduğumuz ve dolayısıyla her türlü ihtiyacı ondan karşıladığımız gezegenimize sorumlu olduğumuzu göstermek için yapmamız gerekenlerden birisi de ekolojik ayak izi kavramının ne olduğunu sorgulamak olmalıdır. Projenin amacı Türkiye, İngiltere, Fransa, İtalya ve Almanya lise öğrencilerinin Ekolojik Ayak İzini ölçmeye yönelik hazırlanan bu çalışmada bahsedilen ülkelerdeki lise öğrencilerinin ekolojik ayak izi karşılaştırmasının yapılması hedeflenmiştir. Projenin önemi yapılan bu proje, beş farklı ülkedeki gençlerin ekolojik ayak izlerinin farklılıkları arasında bir karşılaştırma yapması açısından önem arz etmektedir. Yapılan alan yazın taraması sonuçlarında, bu çalışma ile aynı nitelikte bir araştırmaya rastlanmamış, bu da, projenin konusunun özgünlüğü açısından önem arz etmektedir. Projenin yöntemi lise öğrencilerinin ekolojik ayak izi bilinci ve çevreye duyarlılıklarını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma karma olup betimsel tarama modeliyle yapılmıştır. Araştırmaya veri toplamak için Türkiye, İtalya, Fransa, Almanya ve İngiltere'den basit seçkisiz örneklem yoluyla 250 katılımcıya ulaşılmıştır. Ankette kapalı uçlu sorulara verilen yanıtlar SPSS 20.00 paket programı ile analiz edilmiş daha sonra bu programdan alınan yüzdelerlik dilim tabloları Excel'de düzenlenmiştir. Bu bağlamda istatistik programından sırasıyla frekanslar alınmıştır. Alınan bu frekanslar ile farklı ülkelerde bulunan lise öğrencilerinin ekolojik ayak izleri ortalaması hesaplanmıştır. Ekolojik ayak izi anketinde yer alan açık uçlu sorulardan ise elde edilen veriler karma yöntem doğrultusunda şekillenmiştir. Bu süreçte verilerin analizi ikiye ayrılmıştır. İlk aşamada anketler gözden geçirilmiş ve geçerli cevap belirtilmeyenlerde veri kaybı yaşanmıştır. Bu noktada boş bırakılan anketler ekolojik ayak izi hesaplamasına katılmamıştır. İkinci aşamada ise sorulara geçerli cevap verenlerin açıklamaları bilgisayar değiştirilmeden, objektif olarak ortamına aktarılmıştır.

Bu çalışmada, farklı ülkelerde yaşayan (Türkiye, Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya) lise öğrencilerinin ekolojik ayak izi bilinci ve çevre duyarlılıkları araştırılmıştır. Araştırma sonunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Türkiye'deki lise öğrencilerine uygulanan ekolojik ayak izi anketinden elde edilen veriler sonucunda Türkiye ekolojik ayak izi ortalamasının 2,60 olduğu sonucuna varılmıştır.
- İtalya'daki lise öğrencilerine uygulanan ekolojik ayak izi anketinden elde edilen veriler sonucunda İtalya ekolojik ayak izi ortalamasının 2,83 olduğu sonucuna varılmıştır.
- Fransa'daki lise öğrencilerine uygulanan ekolojik ayak izi anketinden elde edilen veriler sonucunda Fransa ekolojik ayak izi ortalamasının 2,60 olduğu sonucuna varılmıştır.
- Almanya'daki lise öğrencilerine uygulanan ekolojik ayak izi anketinden elde edilen veriler sonucunda Almanya ekolojik ayak izi ortalamasının 2,67 olduğu sonucuna varılmıştır.
- İngiltere'deki lise öğrencilerine uygulanan ekolojik ayak izi anketinden elde edilen veriler sonucunda İngiltere ekolojik ayak izi ortalamasının 2,63 olduğu sonucuna varılmıştır.
- Elde edilen bulgular karşılaştırıldığında, son bir yılda evine en çok beyaz eşya alan ülke, Türkiye'dir.
- En çok evcil hayvan besleyen ve evcil hayvana en fazla harcamayı yapan ülkenin, İtalya olduğu tespit edilmiştir.
- Evlerinin büyüklüğü (m²) en fazla olan ülke Türkiye'dir. Bunun nedeni de, kültürel farklılıklarla birlikte ailede yaşayan kişi sayısı ile ilgili olduğu düşünülmüştür.

Bu çalışmada, farklı ülkelerde yaşayan (Türkiye, Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya) lise öğrencilerinin ekolojik ayak izi bilinci ve çevre duyarlılıkları araştırılmıştır. Araştırma sonunda şu öneriler verilebilir:

- Sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde tüm kamu kuruluşlarında enerjinin daha verimli kullanılması ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
- Marketlerdeki ürünlerin üzerinde Eko etiketlerin yer alması sağlanabilir.
- Ekolojik ayak izinin en büyük bölümünü karbon salınımı oluşturmaktadır. Bu sebeple bisiklete binmek veya daha az salınımına sebep olacak toplu taşıma kullanmak, ekolojik ayak izini ortalama **%20 oranına kadar düşürülmüş** olacaktır.
- Ekolojik vatandaşlık kavramı ülke genelinde tanıtılabilir.
- Farklı ülkelerdeki Ekolojik Ayak İzi sonuçları raporlaştırılarak çevre politikaları geliştirilebilir.
- Üniversitelerde mimarlık veya inşaat mühendisliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin çevreyle uyumlu olabilecek sürdürülebilir mimariye yönelik projeler ve binalar üretebilmeleri için eğitim almaları sağlanabilir.

Anahtar kelimeler: Küresel Hektar , Ekolojik Ayak İzi, Sürdürülebilirlik, Çevre, Ekoloji.

HIGH SCHOOL STUDENTS ECOLOGICAL FOOTPRINT COMPARASIONS AMONG TURKEY, ITALY, FRANCE, GERMANY AND ENGLAND

The world's population is increasing day by day. That is caused by consumption. This consumption duration is reasoned some energy problems for the population. The barrier to reach sustainability is human being. The problem is not being a crazy and thoughtless

consumer, but behaving like a blind in our daily preferences. That causes natural sources extinction and it also helps to develop industry and urbanization. With all these problems human being came across ecological footprint idea in 21st century. : This project was made to calculate chosen countries' ecological footprint. Also the future is entrusted to youth. There are some many things which teens should do. Because of that, this project was made to calculate high school students' ecological footprint. Besides, in the review of literature we have not come across with any similar researches. It makes our project unique and original.

We made this research with "*descriptive survey modal*" combined pattern. For this research totally 250 participants were chosen with "*simple random sampling*". In this research we have used "The Ecological Footprint Questionnaires" to collect data. And our questionnaires were both in English and Turkish. The standard ecological footprint questionnaires were designed according to WWF's 2012 Turkey Report. The multiple choice questions were analyzed by SPSS Statistics Program. The frequencies were obtained from the program. The quantile tables which were obtained from SPSS were designed in Excel. The frequency which we got from SPSS we have calculated the ecological footprint averages of the chosen countries. And the open ended questions were shaped in a qualitative technique. At the end of this research, we got these results.

Turkey's ecological footprint is 2,60 gha, France's ecological footprint is 2,60 gha, England's ecological footprint is 2,63 gha, Germany's ecological footprint is 2,67 gha, Italy's ecological footprint 2,83 gha.

After considering the results, we made these suggestions:

The use of less harmful ecological products to environment can be encouraged to use in houses and public buildings.

The studies about recycling can be improved.

We can provide ecological labelling on the products sold at markets.

The use of public transport should be supported.

Keywords: Global Hectar Area, Ecological Footprint, Sustainability, Environment, Ecology

(26849) ÇİBÖREK AVRUPA YOLUNDA

İŞİN ERDOĞAN ¹, AYŞE TUĞÇE AĞARI ¹, SILA MARAL ¹

¹ ESKİŞEHİR ETİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

a.tugceagari00@gmail.com

Türkiye çeşitli ve zengin bir coğrafi ürün potansiyeline sahiptir. Ancak bu ürünler kendi bölgesinde tanınıyor olabilmesine rağmen ülkenin genelinde ve Dünya da yeterince tanınmamaktadır. Bu yöresel ürünler ekonomik açıdan istenilen ölçüde değerlendirilmemektedir. Bu yüzden Ülkemizin tanıtılmasında büyük bir rol üstlenecek olan ürünlerin Coğrafi İşaret tescili alması ve koruma altına alınması bununla birlikte Avrupa Birliği Tescili olarak da dünyaya tanıtılması gerekmektedir. Türkiye’de 311 tane coğrafi tescil almış ürünümüzden yalnızca 3 tanesi Avrupa Birliği’nde coğrafi tescil alabilmiştir. Bu ürünler; Antep baklavası, Malatya kayısı ve Aydın inciridir. Çalışma kapsamında gastronomik ürün olarak seçilen Eskişehir Çiböreği’ne; 17 Mart 2012 tarihli 28236 sayılı Resmi Gazetede, Türk Patent Enstitüsü tarafından “Coğrafi İşaret” belgesi verilmiştir. Çalışma Türkiye Coğrafi Tesciline sahip olan Eskişehir Çibörek’i temel olarak oluşturulmuş ve Avrupa Birliği Tescili almasına yönelik öneriler sunulmuştur. Ayrıca Çibörek’in Avrupa Birliği tescili alması sonucunda Eskişehir ekonomisine ve turizmine sağlayacağı katkıları ortaya koyması bakımından da çalışma önem taşımaktadır. Araştırma Çibörek in ülkemizde ve Dünyada markalaşmasına öneriler sunması açısından önem arz etmektedir.

Coğrafi İşaretli Ürünler ait olduğu bölgeye gastronomik turizm, ekonomi ve kalkınma açısından büyük destek sağlar. Çalışmada Çibörek’in Türkiye Tescili olduğunun farkındalığı sağlanarak Eskişehir ekonomi ve turizmine katkı sağlaması aynı zamanda Çibörek’in Avrupa Birliği Tescili almasına yönelik öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır. Konuya ilişkin yapılan literatür taramasında daha önceki çalışmalarda konu tek yönlü ele alınırken bu çalışmada coğrafi işaretli ürünler katkı sağladığı birçok yönüyle ele alınmıştır.

Araştırmada nitel ve nicel yöntem birlikte olarak yani karma yöntem kullanılmıştır. Bu kapsamda Eskişehir deki vatandaşlara anket; Çibörek işletmelerine, Tatar kökenli ailelere, Coğrafi İşaretli Ürün satışı yapan Eskişehir’deki bir markete mülakat uygulanmıştır. Coğrafi İşaretli ürün satışı yapan hipermarket görevlisiyle gerçekleştirilen mülakatta Coğrafi İşaretli ürünlerin müşterinin satın alma eğilimini arttırdığına ve coğrafi işaretli ürünler ile diğer ürünler arasında kayda değer bir fiyat farkı bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan mülakatlar sonucunda Coğrafi Tescilin hangi kurum tarafından verildiğine dair katılımcıların yeterli bilgiye sahip olmadığına, Çibörek’in markalaşmasına dair kooperatifleşme konusunda eksiklik olduğuna, Çibörek’in pişirildikten sonra yurtdışına ihraç edilmesinin mümkün olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Coğrafi İşaretli Ürüne dair farkındalık uyandırmak amaçlı yapılan reklamların artmasıyla satışlarda artış meydana geldiği, bölgeye özgü ürünlerin “Coğrafi İşaret” adı altında etiketlenerek satışa sunulması kendi kategorisinde satış potansiyelini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda Çibörek ve Coğrafi Tescil hakkında bilgi yetersizliği sonucuna ulaşılmış olup tespit edilen bu sonuca yönelik Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından kooperatifler desteklenerek ve planlı bir kooperatifleşme süreciyle Çibörek’in ülke içinde ve dışında markalaşması sağlanabilir, coğrafi işaretli ürün satışında bulunan marketler çoğaltılabilir, halkın kendi yöresel ürününe sahip çıkmasını sağlayan ve Coğrafi İşaret bilincini oluşturan kamu spotları ve reklamlar yayınlanabilir, Kültür Turizm Bakanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Gastronomi Bölümü ile birlikte gastronomik turizmle ilgili Eskişehir’e gelen turistlere yönelik tanıtım çalışmalarında bulunulabilir, Farklı ülkelerdeki Türk girişimciler sayesinde Türkiye’nin sahip olduğu Coğrafi İşaretli Ürünlerin önemi anlatılabilir gibi öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi İşaret, Tescil, Marka

(26882) Geleceğin Okulları

İŞİN ERDOĞAN ¹, MELİKE NUR DUMLUPINAR ¹, ÖYKÜ SİMAY ŞAĞBAN ¹

¹ ESKİŞEHİR ETİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

mlknr26@gmail.com

Yapılan araştırmanın amacı, hızla kirlenen Dünyamız'ı sürdürülebilir çevre hedefleriyle daha yaşanılabilir hale getirmek, bunu yaparken bürokratik süreci dikkate alarak “**Ekolojik bir okul binası modeli**” geliştirmektir.

Hepimiz yaşamımızda bizlere “**Nereye gidiyorsun?**” diye sorulduğunda “İşe, okula, hastaneye” gibi bir mekân ismi veririz. İnsan ve mekân iç içedir. Herkesin hayatının bir bölümünde, gününün tamamını geçirdiği okullar en önemli mekânlarımızdan birisidir. 100 yıl önce, bir okuldan çevre için beklentiler farklıyken, günümüzde çok daha farklıdır. Gelecekte ise bambaşka olacaktır. Geleceğin okulları içerisinde birden fazla enerji sistemini bulunduran ve günümüzde ki mevcut okul binalarından ayrılan, yenilenebilir enerjiyi kullanan tam bir ekolojik okul binası olarak tanımlayabiliriz. Bu kapsamda geliştirilen problem cümlesi:

“Türkiye’de bölgelere göre farklılık gösteren ekolojik okul binası modeli nasıl yapılabilir?” Araştırma nitel ve nicel ölçme araçlarının bir arada kullanıldığı karma yöntem ile desenlenmiştir. Veri toplama aracı olarak anket ve mülakat kullanılmıştır. Eskişehir ve Mannheim olmak üzere iki farklı şehirde anket formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21.00 paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan öneriler göz önüne alınarak üç boyutlu ekolojik okul binası modeli SketchUp Make 2017 programında çizilmiştir. Çizimi tamamlanan model yenilenebilir enerji ve geri dönüşüm sistemleri dikkate alınarak maket olarak modellenmiştir.

Araştırmanın sonucunda, projenin temelini oluşturan uygulanabilirlik ilkesi doğrultusunda tasarlanan ekolojik okul binasının maliyet tablosuna ulaşılması hedeflenmiştir. Bu süreçte “Standart bir okul binasında sürdürülebilir çevre için neler yapılabileceği” ve “Ekolojik bir okul binasında sürdürülebilir bir çevre için neler yapılabileceği” üzerinde durularak projenin paydaşlarına yönelik farklı öneriler geliştirilmiştir:

- Ekolojik okul binası modeli, ülkemizin Akdeniz Bölgesi'ne inşa ediliyorsa bu okul binasında daha çok **güneş panellerinin** bulunması, Karadeniz bölgesine inşa ediliyorsa bu okul binasında daha çok **yağmur toplama sistemleri bulunması ile coğrafi şartlar da göz önünde bulundurulmuş olarak enerji tasarrufu sağlanabilir.**

- Devlet demiryollarının eskimiş, çalışmayan vagonları kendi kendini temizleyen boyalarla boyanabilir ve tamir edilerek basit bir kütüphane haline gelmesi sağlanabilir. Okul binalarından bağımsız olarak bahçeye kurulan bu kütüphanelere özellikle “ekoloji ve doğa” kitapları eklenmelidir.

-Meslek liselerinin laboratuvarında, okulun kendi temizlik malzemesinin, basit bir düzeyde öğrenciler tarafından üretilmesi sağlanabilir. Bu sayede meslek liselerinin döner sermayelerine ekonomik gelir de temin edilebilir.

- Alışlagelmiş standart okul binaları yıkılamaz. Ancak var olan imkânlardan yararlanarak standart okul binalarına da enerji sistemlerinden küçük eklemeler maliyetler göz önüne alınarak yapılabilir: damıtma yoluyla içme suyu arıtımı gibi.

Anahtar Kelimeler : Geri dönüşüm, yenilenebilir enerji, sürdürülebilirlik, ekoloji.

Schools Of the Future

The aim of the Project is to make our rapidly polluted world more livable with sustainable environment targets and to develop an ecological school building model by taking bureaucratic process into consideration.

In daily life, when somebody asked us: “Where are you going?” . We answer: “To work, to school, to hospital...” with a name of place such as. People and places are linked. The schools where everybody spends their whole Day in their part of their life are one of our most important sites. 100 years ago expectation was different for school buildings for environment. However today, our expectations have changed. In the future it will be much more different than now. Various energy systems will be located in schools of the future and it will be different from normal school buildings. So, we can define them as completely ecological school buildings using renewable energy systems. In this context, our problem statement: “How can an ecological school building model be built which can change according to conditions of seasonal region of the Turkey?”

Research consists of mixed method. Quantitative and qualitative measurement tools are used together. Survey and interview tools are used to collect data. The survey was carried out in two different cities; Eskişehir and Mannheim. Obtained data have been evaluated in SPSS 21.00 program. At the end of the data analysis, an ecological school building model was drawn in SketchUp Make 2017 program with by taking into account the suggestions. The final drawing of the model has been shaped by taking attention of renewable energy and recycling systems.

At the end of the project, to get an achievable the cost table of designed ecological school building is aimed in accordance with the applicable policy. In this process, we have focused on two facts: One of them; “What should we change in normal and present school buildings for sustainable environment?”. The Second one: “What should we add an ecological school building for sustainable environment?”. After that, different offers were developed to collocutor.

Key Words: Ecology recycling, renewable energy, sustainability.

(26911) Kùltür Haritası (Coğrafya Öğretim Yöntemi)

BETÜLAY YAZAR¹, CEMİL ÜTNİ¹

¹ SAKARYA CEMİL MERİÇ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

yazarbetulay@gmail.com

Başlık: “Kùltür Haritası (Coğrafya Öğretim Yöntemi)” Sayısal zekâ tipine sahip bireyler Coğrafya öğretiminde kullanılan metodun ezbere dayanması sebebiyle zorluk yaşamaktadır. Şu an kullanılan metod öğrencilerin kavrama yeteneklerine yeterli gelmemektedir. Bunun en büyük nedeni kullanılan metodun öğrenme stillerine hitap etmemesidir. Bu nedenle sayısal zekâ tipine sahip öğrenciler Coğrafya dersine zor, anlaşılmaz, ilgisiz ve önyargılı yaklaşmaktadırlar. Sayısal zekâ tipine sahip bireylerin Coğrafya dersine olan ilgi ve becerilerinin, ezbere dayalı yöntem yerine öğretim stillerine göre farklılık gösteren (oyun vb.) yöntemlerle uygulanması başarının artış göstermesini sağlamaktadır. Uygulanan anket formları ve oyun sonucu göz önünde bulundurulduğunda; anketin ilk bölümünde istenilen başarı elde edilmezken oyun oynandıktan sonra uygulanan anketin ikinci kısmında ise verilen cevapların doğruluk oranında büyük bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Oyunda kullanılan Türkiye haritası görsel öğrenme stiline, soruların sesli okunması ve cevap verilmesi işitsel öğrenme stiline, soruların bulunduğu kartlar kısmi olarak dokunsal öğretim stiline hitap etmektedir. Uyguladığımız oyun yönteminde bütün öğretim stillerine yer verilmiştir. Bunun sonucunda Coğrafya öğretiminde her öğretim stiline hitap eden uygulamaların başarı yüzdesini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Coğrafya öğreniminde başarı elde edilmesi için, öğrencilerin araştırma yapmaya teşvik edilmesi, önemli yerlere geziler düzenlenmesi, ders anlatım esnasında çeşitli haritalardan yararlanılması, belgesel izletilmesi, oyun gibi yöntemlerle başvurulmalıdır. Bunun sonucunda öğrencilerin dikkati, ilgisi ve ders beceresinde artış gözlemlenmektedir. Ülkemizde coğrafya öğretiminde ders kitaplarıyla beraber görsellikten yararlanılmasına rağmen uygulanan yöntemin temeli ezbere dayanmaktadır. Bundan ötürü coğrafya kısa zamanda unutulmaktadır ve kalıcılık sağlanamamaktadır. Özellikle, sayısal zekâ tipine sahip bireyler ezbere dayalı yöntem nedeniyle zorluk yaşamaktadır. Sayısal zekâ tipine sahip olan öğrenciler, öğrenimlerini kalıcı hale getirmek için nesnellığe ve görselliğe ihtiyaç duymaktadır. Amacımız, Coğrafya dersi kapsamında, sayısal zekâ tipine sahip öğrencilerin ilgisini çekmek ve kavrama yetilerini geliştirerek kalıcı hale getirmektir. Aynı zamanda Türkiye’de bulunan kültür bakımından zengin ve mühim yerleri harita üzerinde uygulamalı olarak göstermek böylelikle hatırlamalarını ve öğrenmelerini kolaylaştırmaktır. Sayısal zekâ tipine sahip olan öğrencilerin coğrafya dersine karşı tutumu ve başarısını geliştirmek için yöntem tasarımı oluşturulmuştur. “Kùltür Haritası (Coğrafya Öğretim Yöntemi)” isimli projemiz ve proje amacına uygun içerikte hazırlanan iki kısımdan oluşan anket ve bir oyun mevcuttur. Birbiriyle paralel iki kısımdan oluşan anket ve oyun, bir aylık süre çerçevesinde belirli Fen Liselerinde 9. ve 10. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Öğretim stilleri, zekâ tipleri, Coğrafya, yöntem, kültür

The Culture Map (Method of Geography Education)

Persons who has digital intelligence have difficulty because of the geography learning methods based to memorization. Currently used method is not enough to student's understanding skills. The biggest reason of that, used method is not address student's understanding skills. So, persons who has digital intelligence approach to geography difficultly, irrelevant and prejudiced. Practices by methods that differ according to teaching styles (games, etc.) instead of rote-based methods increase this person's relevance and skills to geography. Considering the surveys and games, first section of survey is not success, but second section of survey had games and this section of survey increased the correct answers. Turkey's map which is used in games address to visual intelligence, reading and answering questions address to auditory intelligence and question cards address to tactile intelligence. Every learning styles included in our game method. Applications which is address to every learning style, increase success in geography learning. To success in geography, students should be encouraged to search, visit the cultural places, using maps during the learning, watching documentary, playing games by teachers. So, student's attention and relevance increase. In our county, geography learning based to memorization although using books which has pictures. So, students loss geography knowledge in short time. Especially, persons who has digital intelligence have difficulty because methods which is based to memorization. These persons need to objectivity their knowledges to make permanent. Our purpose is engaging attention of students who has digital intelligence in geography. In same time, cultural places in Turkey appear in maps increase remembering and learning. Planning method to increase success of students who has digital intelligence is success. Our project (Culture Map) and two parts which is designed to project purpose is existing. Connected games and surveys applied to students which are in science high schools by us.

Keywords: teaching style, intelligence type, Geography, method, culture

(26933) Turistik Alanların Yöre Halkına Ekonomik Etkilerinin Araştırılmasına Bir Örnek; Sart (Sardes)

LEVENT OSMAN ÖZAY ¹, MUSA ÇOBAN ²

¹ BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ

² SALİHLİ BİLİM VE SANAT MERKEZİ

musacoban6@gmail.com

Manisa ilinin Salihli ilçesinin Sart mahallesi geçmişten bugüne pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmış bir bölgede yer almaktadır. Sart'ın gerek Lidya'nın başkenti, gerekse paranın bulunduğu yer olması sebebiyle yüksek bir turizm potansiyeline sahip olduğu görülmektedir. Ancak sahip olunan bu potansiyel yeterince iyi değerlendirilememekle birlikte yöre halkının gelirine de ekonomik olarak bir katkı sağlamamaktadır. Bu durum hem yerel hem de ülke ekonomisi açısından büyük bir kayıptır.

Bu çalışmayla: bölgenin verimli tarım alanlarını, tarihini ve doğal güzelliklerini kullanarak Sart'ı turistik bir yöre haline getirmek, mahallede seçilecek pilot bölgedeki evleri pansiyon haline dönüştürerek turizm potansiyelinden yararlanmalarını sağlamak, bölge halkını tarım turizmi ile tanıştırmak onlara yeni kazanç kapıları açmak ve bundan sonraki süreçte ise Sart halkına gerekli eğitimi vererek büyük bir tarihi öneme sahip olan ören yerinin daha iyi tanıtımını sağlamak amaçlanmaktadır.

Araştırmamız şu aşamalardan oluşmaktadır: İlk olarak, araştırma sahasını kapsayan yazılı kaynaklar taranmış ve bazı dokümanlar elde edilmiştir. Ayrıca, araştırma sahasını doğrudan ilgilendiren yerel kaynakların sınırlı olması nedeniyle, genel coğrafi eserlerden de önemli ölçüde yararlanılmıştır. Literatür taraması yapıldıktan sonra alan araştırmalarına başlanmıştır. Bu amaçla yörede gezi, gözlem ve görüşmeler yapılmıştır. Sart Mahalle Muhtarlığı, Salihli İlçe Tarım Müdürlüğü, Salihli İlçe Orman Şefliği, Salihli Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, TÜİK verilerinden yararlanma yoluna gidilmiştir.

Araştırma sonucunda mahalledeki konutların önemli bir bölümünü aile konutları oluşturmaktadır. Mahallenin merkezinde yer alan ve konut ihtiyacının önemli bir bölümünün karşılandığı alanlar olmasına rağmen binaların bazıları boştur. İnceleme sahasının sit alanı olması bu binaların yıkılıp, yerine modern yapılar inşa edilmesine izin vermemektedir. Mahalle genelinde aile konutları bahçe içerisinde tek veya iki katlıdır. Mahallede gelen turistlere hizmet verecek olan herhangi bir turizm işletmesi bulunmamaktadır. Sadece harabelerin girişine yakın alanlarda birkaç seyyar satıcı yer almaktadır Mahalleye turlarla gelen yabancı turist sayısı yıllara göre artış göstermektedir. 2018 verilerine göre Sart'a 56211 yabancı turist ziyaret etmiştir. Mahalleye gelen yabancı turist kafileri turla gelmekte ve yöreye önemli bir ekonomik katkıda bulunmamaktadır. Anlaşmaya göre Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından giriş ücretlerinin % 5' i temizlik işlerinde kullanılmak üzere Sart Mahallesine verilmektedir. Ören yerini sadece yabancı turistler değil yerli turistler de ziyaret etmektedir. Bu ziyaretçilerin büyük çoğunluğunu öğrenciler, öğretmenler ve müze kart sahibi olan kişiler oluşturmaktadır. Gelen halkı da sayıya dâhil edersek bir yıl içerisinde mahalleyi ziyaret eden turist sayısı 80 binleri bulmaktadır.

Çalışmada kullanılmak üzere mahallede yaşayan halka yönelik bir anket çalışması yapılmıştır. Anketimize 11'i kadın, 24'ü erkek olmak üzere toplam 35 kişi katılmıştır. Anketimizin amacı problemleri görmek ve çözüm yolları geliştirmektir. Yaptığımız ankete ilişkin bulgular incelendiğinde mahalle halkının yörede bulunan harabeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu tarihi mekanların kendilerine yeterince ekonomik katkısının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sorunlara çözüm olarak ta öncelikle yabancı dillerini geliştirerek, yaşadıkları evleri pansiyon olarak kullanarak kendi bütçelerine katkı sağlamak istemeleri ve yörede tarım turizmini uygulayarak var olan topraklarını en iyi şekilde değerlendirme istekleri yapılan çalışma sonucunda ortaya çıkmıştır. Sart ve çevresinde uygulanacak projeler sayesinde yöre halkının ekonomik ve kültürel bakımından bir zenginliğe kavuşması düşünülmektedir. Yörede hayata geçirilecek bu çalışmalar ülkemizde bu potansiyele sahip yerleşim yerleri için bir örnek teşkil edecektir.

Anahtar Kelimeler : Sardes, Turizm, Tarım Turizmi, Ekonomi

AN INVESTIGATION THAT HOW TOURISTIC AREAS INFLUENCE LOCAL PEOPLE IN ECONOMIC WAYS FOR AN EXAMPLE; SART (SARDES)

Sart neighborhood of Salihli district of Manisa is located in a region that has been home to many civilizations from past to present. It is seen that Sart has a high tourism potential, because we know the fact that Sart is capital of Lydia and the place where the money is invented. However, this potential cannot be evaluated well enough and it does not influence to the income of the local people economically. This situation is a big loss both for local and national economy.

With this study, my goals are, to make Sart a touristic region by using the fertile agricultural areas, historical and natural beauties of the region, to make the houses in the pilot region to be used as a hostel to benefit from the tourism potential, to introduce the people of the region to agricultural tourism and to open new gates for them. It is aimed to provide a better introduction of the historical site which has great historical importance by providing necessary education to people who live in Sart.

Our research consists of the following stages; firstly, written sources covering the research area were scanned and some documentary data were obtained. In addition, due to the limited local resources directly related to the research area, the general geographic works have been utilized to a great extent. After the literature review, field researches were started. For this purpose; excursions, observations and interviews were conducted in the region. Sart Mukhtar, Salihli District Directorate of Agriculture, Salihli District Directorate of Forestry, Salihli Municipality Directorate of Science Affairs, Zoning and Urbanization Directorate, TURKSTAT data were used for this research.

As a result of the research, a significant portion of the houses in the neighborhood are family houses. Although there are areas in the center of the neighborhood where most of the housing needs are met, some of the buildings are empty. The fact that the study area is a protected area does not allow the demolition of these buildings and the construction of modern buildings instead. Family houses throughout the neighborhood are single or double storied in the garden. There are no tourism establishments that will serve tourists in the neighborhood. There are a few peddlers only in the areas near the entrance of the ruins. The number of foreign tourists coming to the neighborhood by tours has increased over the years. According to 2018 data, 56211 foreign tourists visited Sart. Foreign tourists coming to the neighborhood come on tour and do not make an important economic contribution to the region. According to the agreement, the Ministry of Culture and Tourism General Directorate of Monuments and Museums gives 5% of the entrance fees to Sart District for cleaning purposes. Not only foreign tourists but also local tourists visit the ruins. The majority of these visitors are students, teachers, and museum card holders. If we include the people, the number of tourists visiting the neighborhood in a year reaches 80 thousand.

A questionnaire was conducted for the people living in the neighborhood to be used in the study. A total of 35 people, 11 females and 24 males, participated in our survey. The aim of our survey is to see problems and develop solutions. When the findings of our survey were examined, it was concluded that the people of the neighborhood did not have enough information about the ruins in the region and that these historical places did not have enough economic contribution to them. As a solution to these problems, firstly, we can encourage them to develop their foreign languages. Secondly, we aim to they learn about how they are contribute to their own budgets by using the houses they live in. Also, they can learn to make the best use of the existing land by applying agricultural tourism in the region. These studies to be implemented in the region will serve as an example for settlements with this potential in our country.

Key words: Sardes, Tourism, Agricultural Tourism, Economy

(26975) BİR HİLAL UĞRUNA

SÜMEYRA TEMİZHAN¹, YİĞİT ALİ ASLAN¹

¹ YENİMAHALLE BİLİM VE SANAT MERKEZİ

smyrtmzhn@gmail.com

Bayraklar ülkelerin bağımsızlık sembollerindedir. Dolayısıyla bayrakların ve ifade ettikleri anlamların bilinmesi öğrencilere uluslararası arena hakkında fikir sahibi olma yeteneği kazandırabilir. Ezbere dayalı eğitim ile öğrenciler ülkeleri, coğrafyaları, kültürleri yeteri kadar tanıyamamaktadırlar. Sadece kitap üzerinden, düz anlatımla ülkelerin tanıtılması öğrencilerde anlamlı öğrenme ve geleceğe dair vizyon geliştirme becerilerini geliştirememektir. Ülkeler, onlara ait semboller, bayraklar, renkler, kültürler bir oyun ile öğretilirse öğrenme daha anlamlı olur hipoteziyle projeye başlanmıştır. Bu projenin amacı, tasarlanan bir oyunla, ortaokul öğrencilerinin bayrağında hilal olan ülkeleri ve onların siyasi, kültürel, ekonomik, demografik ve coğrafik özelliklerini ezbere yöntemler yerine görsel ve eğlenerek, daha kolay tanımlarının sağlanmasıdır. Araştırma 2018-2019 öğretim yılında Ankara’da özel yetenekli bireylerle öğretim yapan bir kurumda yaşları 11 olan on ortaokul özel yetenekli öğrencisi ile akran öğretimi temelinde oyun temelli öğretim sürecinde nitel araştırma desenlerinden durum çalışması temelinde yürütülmüştür. Akran öğretimi sürecini yürütecek öğrenci ile araştırmacı rehber öğretmen öncelikle eğitsel oyunu tasarlamışlardır. Bu süreçte çalışma alanı bayrağında hilal simgesi bulunan ülkeler ile sınırlandırılmıştır. Ülkelerin araştırılıp, bayrağında hilal olan ülkelerin belirlenmesi sağlanmıştır. Araştırmalar sonucunda 14 tane bayrağında hilal olan ülke olduğu tespit edilmiştir. Her bayrağın hilali ve üzerindeki renklerin ne ifade ettiği araştırılmıştır. Bu bayrakların hikayeleri, sembollerinin anlamları, renklerinin neleri ifade ettikleri araştırılıp bilgi kartlarına yazılmıştır. Bilgi kartları ve boncuklardan yapılan renkli bayraklar ile eşleştirme yaparak oyunun oynanması amaçlanmıştır. Mıknatıslı tahta üzerine karışık şekilde yerleştirilen bilgi kartları ve bayrakları içeren oyun, bu şekilde tamamlanmıştır. Bilgi kartlarının üzerinde yer alan ipuçları da oyuna bulmaca özelliği katmıştır. Böylece öğrencilerin farklı ülkelere ait kültürleri, coğrafyayı, demografik özellikleri öğrenip dünyadaki konumlarını, diğer ülkelere göre dünya üzerindeki yerlerini tespit edip geleceğe dair planlar yapması için bir materyal geliştirilmiştir. Bu oyuna “Bir Hilal Uğruna” ismi verilmiştir. Veri toplama sürecinde ise on ortaokul öğrencisi ile eğitsel oyunun hazırlanmasında yer alan akranları olan öğrenci ile akran öğretimi temelinde bir öğretim yapılmış ve verileri toplanmıştır. Oyundan önce akran öğretimi yapacak öğrenci ve araştırmacı öğretmen yarı yapılandırılmış görüşmelerle oyunu oynayacak öğrencilerin konu ile ilgili ön kavramalarını araştırmıştır. Akran öğrenci koçluğunda öğrencilere ikişerli gruplarda oyun oynatıldıktan sonra yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla öğrencilerin konu ile ilgili son kavramaları alınmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler betimlemelerle ve tasvirlerle çözümlenmiştir. Araştırma sonunda bulgular oyun oynatılmadan önce öğrencilerin bayrak bilgisinin zayıf olmasına rağmen, oyun oynatıldıktan sonra bayrak bilgilerinin geliştiği yönündedir. Ayrıca öğrenciler oyunu büyük bir zevkle oynadığı ve oyun ile ülkelerin isim, başkent, nüfus, kıta, resmi dil, para birimi, bayrak sembolleri, bayrak renkleri ve bayrak hikâyeleri hakkında bilgi sahibi olduklarını dile getirmişlerdir. Araştırma sonunda öğrencilere ülkeler, ezbere dayalı eğitim yerine onlara ait semboller, bayraklar, renkler, kültürler, görsel ve eğlendirici bir oyun ile öğretilirse öğrenmenin daha anlamlı olacağı sonucuna varılmıştır. Çünkü öğrencilerin son kavramalarının çözümlenmesi göstermiştir ki kavramlara dair kavram kargaşası yoktur. Dolayısıyla bu tarz oyunların artması, öğrencilerin bu tarz oyunları yapmaya teşvik edilmesi anlamlı öğrenmenin sağlanması için son derece önemlidir. Oyunla olan etkinliklerle hem bulmaca gibi gizemli olduğundan hem ipuçlarından sonuca götürdüğünden dolayı zevkli ve anlamlı öğrenmeler sağlanabilmektedir. Araştırmaya ait öneri ise bu tarz oyunlar çoğaltılmalı ve araştırmadan başlayarak sonuca kadar her aşama da öğrenciler hem bilimsel araştırma basamaklarını kullanıp verilere ulaşma ve bu verileri sınıflandırma, işleme aşamalarında aktif olmalıdır. Yani öğrenme ortamları eğitsel oyunlar ile zenginleştirilebilir. Araştırmanın bir başka önerisi de bu akran öğretimi yapan öğrenciye de bir araştırma yürütme sürecinin deneyimlenmesiyle bilimin nasıl yapıldığı bilimin doğası algısının ona kazandırılmasından dolayı farklı akran öğretimi araştırma tasarımlarıdır.

Anahtar Kelimeler : Ülke, bayrak, hilal, renk, sembol, özel yetenekli bireylerin eğitimi, eğitsel oyun, akran öğretimi

FOR A NEW MOON'S SAKE

Flags are countries' independence symbols. The flags and their meanings must be known by the students so that the students could have idea about the international arena. The students are insufficient for becoming familiar about countries, geographies and cultures on the basis of a traditional teaching approach. Only with the help of books and explanations about the topic, the students could not enhance their visions about future and also meaningful learning could not occur. This project was started with a hypothesis for a meaningful learning on the topics of flags, their symbols, their colors and cultures if only the project was carried on the basis of playing focused teaching. This project's purpose was a meaningful learning for teaching the flags which had new moons, their countries, these countries' political, cultural, economic, demographic and geographic characteristics on the basis of a playing focused teaching instead of traditional approaches for middle school gifted students. The research was conducted with a 11 years old gifted student who worked as a guide in the project, educating at a school for gifted in 2018-2019 academic year in Ankara province on the basis of case study as being one of qualitative designs. This student who would conduct a peer instruction process and the teacher designed an educational playing. In this process, the research was limited by the countries which had new moon on their flags. The countries which had new moon on their flags were investigated. At the end of this investigation it was found that there were 14 countries which had new moon on their flags. It was also investigated what the meanings of these new moons were. The flags' histories, the symbols' and the colors' meanings were investigated and were written on the playing cards. The playing cards and the colored flags designed with HAMA beads must be paired off through the playing. The playing constructed on the basis of playing cards and flags put on a magnet chard. The hints written on cards made the playing puzzle. So a material was designed on the purpose of students' learning about different countries' cultures, geographies, demographic characteristics, locations on world, locations according to other countries so the students could male plans about future. The playing was called ' for a new moon's sake'. Through the application process, the student made a peer instruction on the basis of the playing for middle school gifted students and data was collected. Before the application process, the student and the teacher investigated the gifted students' pre concept understandings about the topic on the basis of semi structured interview forms. Peer instruction was conducted with small groups. And then semi structured interview forms were utilized again for determining the gifted students' post concept understandings. The data gathered by the help of the semi structured interview forms analyzed by making descriptions and representations.

At the end of the research it was found that before the application process, the gifted students' understanding about flags was insufficient. But after the application process, it was found that the gifted students' understanding about flags was improved. Also the gifted students said that they found the playing amusing and learned the countries' names, capitals, populations, continents, languages, moneys, flag symbols, flag colors, flag histories through this educational playing.

Also at the end of the research the students underlined that the learning would be much more meaningful for learning flags, their symbols, their colors, cultures of the countries if only an amusing play was conducted instead of traditional teaching approaches. Because the analyzing of post concept understanding of gifted students showed that the gifted students did not have concept confusions. So by the help of such playings, meaningful learning could be provided. The playing could be amusing because of its puzzle nature and its hints.

As the suggestion of the research, these applications of educational plays must be increased. And scientific research methods must be experienced by the students through the educational plays for gathering data and categorizing and analyzing the gathered data. In other words, such enrichments could be made for gifted education. Another suggestion for further studies was different peer instruction environments could be studied because the student who conducted the peer instruction experienced the nature of science and how science works.

Key words: Country, flag, new moon, color, symbol, the education of the gifted, educational play, peer instruction

(27183) Kocaeli ili içerisinde coğrafi ve jeolojik bir eğitim traversi: Derince-Kabaoğlu-Pirceler-Kefken Hattı

GÖNENÇ GÖÇMENGİL¹, MURAT SERT², TURAN GÜLLÜ², İSMAİL EMİR ALTINTAŞ³, EKİN BENLİ³

¹ İTÜ

² MERKEZ BANKASI DERİNCE ANADOLU LİSESİ

³ KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ, JEOLJİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

gocmengil@itu.edu.tr

Kocaeli ili Paleozoyik döneminden günümüze farklı orojenik olayların etkisiyle şekillenmiş olup, farklı nitelikte kaya grupları, tektonik öğeler ve değişik fosil gruplarını bünyesinde barındırmaktadır. Bunun yanı sıra gerek paleotektonik, gerekse neotektonik dönemde gerçekleşmiş olan deformasyon safhaları ve coğrafi/iklimsel değişimlerle ilginç jeomorfolojik yapıları da içermektedir.

Bu bildiriye Kocaeli ilinde Kuzey Anadolu Fay zonundan, Karadeniz kıyılarına kadar atılacak bir hatta, hem coğrafi hem de jeolojik eğitim açısından üniversite ve lise dengi kurumlardaki öğrencilerin genel jeoloji, paleontoloji, jeomorfoloji, yüzeysel süreçler ve hatta madencilik/mermercilik tarihi bilgisi kazanabileceği bir travers tanıtılacaktır.

Söz konusu hatta dört ana çalışma noktası bulunmaktadır. İlk durak olan Derince civarında, Kuzey Anadolu Fay Zonu (Kuzey Anadolu Makaslama Zonu) ile ilgili deformasyon ve mikro fay zonları incelenebilmektedir. Bu hatta kuzeye doğru ilerlenildiğinde ikinci durakta Ordovisyen yaşlı kumtaşları içerisinde Spirifer fosillerin bol bir şekilde bulunduğu Kabaoğlu köyü civarında bulunmaktadır. Bu bölgedeki fosiller bol miktarda bulunmakta olup, amatör araştırmacılar ve lise öğrencileri tarafından kolaylıkla incelenebilir. Üçüncü durak olan Pirceler bölgesinde iri ve oksitlenmiş Ekinid fosilleri gözlenmekte olup, bu fosillerde pedogojik açıdan fosilleşme ve alterasyon süreçlerinin anlatılması açısından önemli bir alan olarak gözlenmektedir. Son durak olan Kefken bölgesinde Kretase yaşlı sedimanter istifler belirgin bir stratigrafik dizilim sunarak derin zaman kavramının anlaşılması ve ayrıca fosilleşme süreçleri için önemli bir eğitim alanı sunmaktadır. Bunun yanı sıra Kefken bölgesindeki falezler, tafoniler, kimyasal ayrışma ile değişime uğrayan çökeller önemli morfolojik yapılar olarak tanımlanabilir. Ayrıca yine Kefken-Pembekayalar bölgesinde bulunan, Osmanlı ve öncesi döneminde kullanıldığı öne süren ve terkedilmiş taş ocağı alanı da madencilik ve mermercilik tarihi açısından önemli bir eğitici bölgedir.

Söz konusu hattaki çalışma noktaları “Türkiye’de Kayaç Örnekleri ve Sunumu” ve “Genç Umutlar 2018” isimli TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları projeleri kapsamında belirlenmiş ve başarılı bir şekilde eğitim faaliyetlerinde kullanılmıştır. Günöbirlik eğitim çalışmaları kapsamında Kocaeli veya çevre illerden gelecek eğitim kurumları tarafından yapılacak pedogojik arazi çalışmalarında bu hattın kullanımı araştırmacı ve eğitimcilere önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : coğrafya eğitimi, jeoloji eğitimi, travers, Kocaeli

A geographic and geological education traverse within the province of Kocaeli: Derince-Kabaoğlu-Pirceler-Kefken Line

City of Kocaeli has been shaped by different orogenic events and comprise diverse rock units, tectonic components and different fossil groups. In addition to that, it also comprise deformation events that record both paleo-tectonic as well as neo-tectonic periods together with geomorphological structures, geographical and climatologic cycles.

Within the scope of this abstract, a traverse will be introduced from the North Anatolian Fault Zone in the province of Kocaeli to the Black Sea shores, in order to teach the students enrolled to geography and geological education from universities and high schools to acquire general geology, paleontology, geomorphology, surface processes and even history of mining / marble related subjects.

There are four main visiting stops on the traverse. Deformation and micro fault zones related to North Anatolian Fault Zone (North Anatolian Shear Zone) can be examined in the vicinity of Derince, which is the first stop. The second stop is located in the vicinity of the village of Kabaoğlu where abundant Spirifer fossils are found within the Ordovician sandstones. Fossils in this region are abundant and can be easily explored by amateur researchers and high school students. In the third stop, Pirceler region, large and oxidized Echinoid fossils are observed and these fossils are observed as an important area in terms of pedagogical understanding of fossilization and alteration processes. In the last stop, the Kefken region, the Cretaceous sedimentary sequence presents a distinct stratigraphic sequence and provides an understanding of the concept of deep time and an important field of education for the fossilization processes. In addition, cliffs, tafonies, sediments that have been altered by chemical decomposition in Kefken region can be defined as important morphological structures. Also in the Kefken-Pembekayalar region, the abandoned quarry area, which was suggested to be used during the Ottoman and pre-Ottoman periods, is also an important educational area for the history of mining and marble quarries.

The proposed transect stops have been successfully used in in educational activities of the "TUBITAK 4004 Nature Education and Science Schools" projects called "Rock Associations of Turkey and It's Presentation" and "Young Hopes 2018". Within the scope of daily training activities, the use of this transect recommended to researchers and educators in pedagogical field studies to be carried out by educational institutions around Kocaeli or neighboring cities.

Keywords: geography education, geology education, traverse, Kocaeli

(27396) VATANSEVER OLMAK

ZEYNEB SENA AYDOĞDU ¹, FATMAGÜL OKUTAN AYDOĞDU ²

¹ MİLLİ EĞİTİM

² TRABZON FARUK BAŞARAN BİLİM VE SANAT MERKEZİ

fatmagulaydogdubsm@gmail.com

Vatan: Bir milletin içinde yaşadığı coğrafya parçası; bir devletin, sınırları belli, hâkimiyet alanı. Alınması ve korunması için milletin uğrunda kan akıttığı, seve seve canını verdiği topraktır.

Vatanseverlik için genel görüş kişinin ülkesine kuvvetli bir bağlılık hissetmesi, ülke onuruna olan sevgi derecesi olarak görülmektedir.

Vatanseverlik sözle değil davranışla ifade edilmesi gereken bir değerdir. Vatansever olmak; sorumluluklarını eksiksiz ve özenle yerine getirmek, tüketen değil üreten bireyler olmak, yerli malı kullanmak, tasarruflu olmak, ülke sorunlarına duyarlı olmak vb. davranışları ilke haline getirmekle olur. Gözlemlerimiz herkesin kendini vatansever olarak ifade etmesi hatta aksini hakaret olarak kabul etmeleridir. Ancak vatanseverlik askere gitmek ya da vatan için savaşmak olarak görülmektedir. Oysa vatani sevmek; vatanın sahip olduğu avantajları, dezavantajları ve dostu-düşmanı tanımakla, sahip çıkılmakla, daha iyiye ve güzele doğru götürme çabasıyla, üretmekle, tasarrufla, azimli olmakla, birlik ve beraberlikle kendini gösterir.

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin vatan algısı ve iyi bir vatanseverin yaşantısında nelere dikkat etmesi gerektiğiyle ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda;

Ortaokul öğrencilerinin vatan algıları nelerdir?

Ortaokul öğrencilerinin vatansever insanların yaşantılarında nelere dikkat etmeleriyle ilgili görüşleri nelerdir?

Sorularına cevap aranıldı. Böylece öğrencilerin vatanseverliği ne olarak algıladığı ve bu değerle ilgili olarak hangi tutum ve davranışların önemli olup olmadığıyla ilgili bilgi edinilmeye çalışıldı.

Bu araştırmada var olan bir durum belirlenmeye çalışıldı. Bunun için iki teknik kullanıldı. İlk olarak öğrencilerin vatan algılarıyla ilgili görüşlerini belirlemek için metafor tekniği kullanıldı. Daha sonra öğrencilerin vatansever insanların yaşantısında nelere dikkat etmesi gerektiğiyle ilgili görüşlerinin belirlenmesi için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanıldı. Araştırma grubu devam ettiğimiz ortaokulda rastgele belirlenen 100 öğrenciden oluşturuldu. Elde edilen veriler sınıflandırılarak tablo haline getirilerek değerlendirildi.

Çalışma sonucunda; ortaokul öğrencilerinin vatanla ilgili metaforlarının; daha çok anne, aile, can, nefes, cennet, ev, kalp, güneş, ışık gibi daha çok duygusal içerikli kavramlar olduğu belirlendi. Ortaokul öğrencilerinin vatansever insanların yaşantılarında nelere dikkat etmeleriyle ilgili görüşlerinin vatani savunmak, vatani için ölmek, atalarımıza, marşımıza, bayrağımıza saygılı olmak gibi milli manevi değerlere saygılı olmak ve iyi insan olmak şeklinde olduğu; yerli malı kullanmak, çalışmak, tasarruflu olmak gibi değerlerin ifade edilmediği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Vatan, vatanseverlik, ortaokul öğrencileri

Being a Patriot

Homeland is a part of the geography in which a nation lives; sovereignty that a state have within certain boundaries. The homeland is the land on which the nation spills blood for the sake of the nation to be taken and to be protected. The general view for patriotism is that a person feels a strong commitment to his country and is regarded as a degree of love for his/her country's honor. Patriotism is a value that should be expressed by behavior, not by word. Being patriotic necessitates fulfillment of responsibilities completely and diligently, to produce but not to consume, to use domestic goods, to save, to be sensitive to the problems of the country and so on. Our observations indicate that everyone expresses himself as a patriot and even understands 'not being a patriot' as an insult. But patriotism is seen as conducting military service or fighting for the homeland. Yet the love of homeland manifests itself through recognizing the country's advantages, disadvantages, friends and enemies; efforts to move to the better and the beautiful; produce, saving, being decisive; unity and togetherness.

The aim of this study is to determine the secondary school students' perception of homeland and their opinions about what should be considered in the life of a good patriot,. In accordance with this purpose; the questions of "What are secondary school students' perception of homeland?" and "What do secondary school students think about what patriotic people pay attention to in their lives?" are tried to be answered. Thus, it was tried to obtain information about what students perceive as patriotism and what attitudes and behaviors are important about this value.

In this study, we tried to determine the existing situation. Two techniques are used in this study. Firstly, metaphor technique is used to determine students' perceptions of homeland. Subsequently, a semi-structured interview has conducted to determine students' views on which principles are important in the life of patriotic people. The research group consisted of 100 randomly selected students in a secondary school. The data obtained were classified and evaluated by tables.

As the results of the study, metaphors of secondary school students about their homeland are more emotional concepts such as mother, family, life, breathe, heaven, home, heart, sun, light. The views of secondary school students about what to look out for in the lives of patriotic people are to defend the homeland, to die for the homeland, to be respectful to national spiritual values such as to respect our ancestors, anthem, flag and to be a good person; it was determined that values such as using domestic goods, being hard-working, saving were not expressed.

Keywords: Homeland, patriotism, secondary school students

(27436) Mutlu Gençler Aydınlik Gelecek

İREM ÇOLAK¹, ŞEYMA TURAN²

¹ TRABZON FARUK BAŞARAN BİLİM SANAT MERKEZİ

² MEB

irencolak30@gmail.com

Duygular, insan davranışlarını etkileyen en önemli faktörlerdir. İnsan olumlu duygular içerisindeyken daha yapıcı ve sabırlı; olumsuz duygular içerisindeyken ise daha memnuniyetsiz ve keyifsiz olabilir. Mutluluk; kin ve nefret gibi olumsuz duyguların yerini sevgi ve heyecan gibi olumlu duygulara bırakması durumunda ortaya çıkar. Mutluluğu, bireyin arzuladıklarına kavuşması olarak tanımlayanların yanı sıra bireyin hayatında var olan olumlu durumların farkına varması olarak da tanımlayanlar bulunmaktadır. Genç bir birey olarak çevreyi gözlemlediğimde yaşlıların görsel ve sosyal medyadan etkilenerek mutluluk durumlarının değiştiğini gördüm. Gençlerin değişken ruh halleri, mızızlık, agresiflik, her şeyden şikayetçi olma durumu gibi davranışları gerçekten bu karakteristik özelliklere sahip mi yoksa kendilerini bu şekilde yasıtmaları bir tercih mi sorusunu meydana getirdi. Bu soru çalışmanın gerekçesini oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı ise, ortaöğretim kurumlarına devam eden gençlerin kendilerini mutlu hissetme durumlarıyla Oxford Mutluluk Ölçeğine göre belirlenen mutluluk durumları arasında anlamlı bir farklılık ve gençlerin devam ettiği okul türüyle mutluluk durumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı hakkında bilgi edinmektir. Bu amaç doğrultusunda;

Ortaöğretim kurumlarına devam eden gençler kendi mutluluk durumlarını nasıl ifade ediyor?

Ortaöğretim kurumlarına devam eden gençlerin, Oxford Mutluluk Ölçeğine göre, mutluluk durumları nasıldır?

Ortaöğretim kurumlarına devam eden gençlerin ifade ettikleri mutluluk durumlarıyla Oxford Mutluluk Ölçeğine göre belirlenen mutluluk durumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Ortaöğretim kurumlarına devam eden gençleri en çok neler mutlu eder?

Gençlerin devam ettikleri ortaöğretim kurumunun türüyle Oxford Mutluluk Ölçeğine göre belirlenen mutluluk durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Sorularının cevapları aranmaya çalışıldı. Çalışma sonucunda, gençlerin kendi ifade ettikleri mutluluk durumlarıyla Oxford Mutluluk Ölçeğine göre belirlenen mutluluk durumlarının çoğunlukla mutlu ve orta mutlu olduğu görüldü. Fakat gençlerin ifade ettiği mutluluk durumları tek tek incelendiğinde Oxford Mutluluk Ölçeğiyle belirlenen mutluluk durumlarının kendi ifadelerinden daha olumlu olduğu; gençlerin başarı, sağlık ve sevmeyi mutluluk nedeni olarak gördükleri ve devam ettikleri okul türüyle Oxford Mutluluk Ölçeğiyle belirlenen mutluluk durumları arasında farklılık olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler : mutluluk, duygu, genç, Oxford Mutluluk Ölçeği, okul türü, sağlık, başarı, sevmek

Happy Youth, Bright Future

Happiness can be identified as recognition of the positive situations that exist in the life of the individual as well as the achievement of the desires of the individual. This study has mainly two aims; firstly, this study tries to find out whether there is a significant difference between the happiness status of young people attending secondary education institutions and the happiness status determined according to Oxford Happiness Scale. Secondly it is tried to identify whether there is a significant relationship between student's happiness status and the type of school they attend. In accordance with this purpose, this study tries to answer following questions:

How do young people attending secondary schools express their happiness status?

What are the happiness status of young people attending secondary education according to the Oxford Happiness Scale?

Is there a meaningful difference between the happiness status expressed by young people attending secondary education institutions and the happiness states determined according to Oxford Happiness Scale?

What makes young people attending secondary education institutions most happy?

Is there a significant difference between the type of secondary education in which young people attend and the happiness status determined according to the Oxford Happiness Scale?

As a result of the study, it was found that happiness status determined according to the Oxford Happiness Scale are mostly happy and moderately happy. However as the happiness status expressed by the youth were examined one by one, it was found that happiness status determined by Oxford Happiness Scale were more positive than their expressions. Additionally, it was determined that there is a difference between the type of school that young people see success, health and being loved as a cause of happiness; and the type of school that youth attend is a factor of the happiness status determined by Oxford Happiness Scale.

Keywords: Happiness, youth, Oxford Happiness Scale

(26803) Eskişehir'in Adanası; Orta Sakarya Vadisi

HAKKI YAZICI¹, EVREN EKİZ²

¹ AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

² AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

hyazici@aku.edu.tr

Araştırma sahası Orta Sakarya Vadisinin Yenice (Nallıhan)- Alpagut (Mihalgazi) köyleri arasındaki bölümünü oluşturmaktadır. Etrafı yüksek dağlarla çevrili olan sahanın büyük bir kısmı Batı Karadeniz Bölümü içerisinde kalmaktadır. Batıdan Marmara, güney ve doğudan İç Anadolu, kuzeyden ise Karadeniz Bölgesi tarafından çevrelenen saha, coğrafi açıdan tam bir geçiş alanı özelliğindedir. İdari bakımdan Eskişehir ilinin Mihalgazi ve Sarıcaya ilçelerinin sınırları ile büyük oranda örtüşen saha, doğuda Nallıhan (Ankara) ilçesinin Yenice, Çamalan, Tekirler ve Kuzucular köylerini de kapsamaktadır. Sahanın güneyinde Eskişehir'in Tepebaşı, Alpu ve Mihalıçcık ilçeleri, doğusunda Nallıhan (Ankara), kuzeyinde Göynük (Bolu) ve Yenipazar (Bilecik), batısında ise İnhisar (Bilecik) ilçeleri bulunmaktadır.

Hem farklı coğrafi bölgeler arasında yer alması, hem de kuzey ve güneyinden zirveleri 1500 m.yi geçen dağlarla çevrelenmiş derin bir vadi özelliği taşıması burada farklı bir ekolojik ortamın oluşmasını sağlamıştır. Nitekim ortasından Sakarya nehrinin geçtiği vadi tabanında yükseltileri 200 m.lere kadar düşen seki düzlüklerinde zeytin ve pamuk başta olmak üzere bir çok ılıman bölge bitkisi yetiştirilebilirken, yamaçlarda bazı maki türleri, daha üst kesimlerde ardıç, kızılçam, karaçam, ıhlamur ve meşe ağaçları ile kuzeye bakan derin vadiler içerisinde fındık bitkisine bile rastlanmaktadır. Sahayı çevreleyen Göynük ve Sündiken dağlarının üzerinde ise platolar bulunmaktadır. Bu doğal çevre özellikleri nedeniyle sahaya yerleşen Türk boyları uzun süre vadi tabanını kışlak, platoları ise yayla olarak kullanmışlardır. Ancak zaman içerisinde sulanabilen tarım alanlarının artması, büyük şehirlere ulaşımın kolaylaşması ve tarımsal ürünlerin ticari değerinin artmasına paralel olarak yöredeki konar-göçerlik sona ermiştir. Çevresinden oldukça farklı iklim özelliklerine sahip yörede günümüzde yoğun olarak sebze ve meyve tarımı yapılmaktadır. Hatta örtü altı yetiştiriciliği sayesinde yörede her mevsim sebze üretimi yapılabilmektedir. Bu özellikleri nedeniyle yörenin mikroklima alanı olarak nitelendirilmesi yanlış olmaz.

Halk arasında “Sakarı, Sakarı Deresi, Sakarı Yöresi ” olarak ta adlandırılan bu sahadan Eskişehir semt pazarlarına yetiştiriciler tarafından her mevsim çeşitli sebze ve meyveler getirilerek satışa sunulmaktadır. Hem ürün çeşidinin fazla olması, hem de şehirle arasındaki mesafenin kısa olması nedeniyle ürünlerin oldukça taze bir şekilde pazara sunulması tüketicinin ilgisini çekmektedir. Bu ise zamanla yörenin tüketiciler tarafından “Eskişehir'in Adanası” şeklinde tanımlanmasına yol açmıştır. Bununla birlikte yakın çevresine göre; yeryüzü şekilleri, iklimi, bitki örtüsü ve hidrografik özellikleri ile ekonomik, kültürel ve ekoturizm özellikleri açısından adeta ayrı bir ekosistem potansiyeline sahip olan saha yeterince bilinmemektedir. Bu ise sahanın potansiyelinin değerlendirilmesini geciktirmekte ve yöre insanının göç etmesine yol açmaktadır. Nitekim yörede 1990 yılında 17055 kişi yaşamaktayken, bu rakam 2018 yılında 9339 kişiye düşmüştür. Son bir yılda ise yöre nüfusunda 974 kişilik bir azalma olmuştur.

Bu nedenle çalışmada yörenin doğal, beşeri ve ekonomik özellikleri ile sahip olduğu coğrafi potansiyelin ortaya çıkarılması, tanıtılması amaçlanmıştır. Yöreyle ilişkin veriler öncelikle sahada yapılan gezi-gözlem ve mülakat yöntemi ile elde edilmiş, daha önce yapılan çalışmalar incelenmiş ve çeşitli kamu ve özel kuruluşlarının verilerinden de yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Eskişehir, Sakarya, Orta Sakarya Vadisi, Mikroklima

The study field covers the region between the villages Yenice (Nallıhan)- Alpagut (Mihalgazi) in the Central Sakarya Valley. Surrounded by high mountains, a large part of the area is within the Western Black Sea Region. The area, surrounded by Marmara from the west, Central Anatolia from the south and east, and the Black Sea Region from the north, is a geographically transit area. The area, which is largely overlapping with the boundaries of Mihalgazi and Sarıcaya districts of Eskişehir province, includes Yenice, Çamalan, Tekirler and Kuzucular villages of Nallıhan (Ankara) district in the east. In the south of the region there are the districts of Eskişehir, namely Tepebaşı, Alpu and Mihalıççık; in the east there is Nallıhan (Ankara); in the north there are the districts of Göynük (Bolu) and Yenipazar (Bilecik), and in the west there is İnhisar (Bilecik).

The fact that it is located between different geographical regions and has a deep valley surrounded by mountains with peaks exceeding 1500 meters in its north and south, has created a different ecological environment here. As a matter of fact, many temperate plants, especially olive and cotton, can be grown in the seki plains of which altitudes fall to 200 meters at the valley floor where the Sakarya River passes through. On the other hand, there are some types of scrub on the slopes, juniper, red pine, larch, linden and oak trees in the upper parts and hazelnut plant in deep valleys facing north. There are plateaus on Mount Göynük and Mount Sündiken surrounding the site. Due to these natural environmental characteristics, the Turkish tribes who settled in the field used the valley floor as winter quarters and plateaus as summer camping grounds for a long time. However, in parallel with the increase in irrigated agricultural areas, easier access to big cities and the increase in the commercial value of agricultural products, the nomadism in the region ended. Vegetable and fruit farming is carried out extensively in the region which has quite different climatic characteristics from its surroundings. Even under cover production, vegetables can be produced in every season in the region. Due to these characteristics, it would not be wrong to define the region as a microclimate area.

This region, which is also known as “Sakarı, Sakarı Creek, Sakarı Region” among the people, is a source for the Eskişehir district markets by bringing various vegetables and fruits for sale in every season. Both the variety of products and the short distance to the city market the products are presented in a very fresh way which attracts the attention of consumers. This led to the definition of the region by consumers as Eskişehir’s Adana. However, the area, which has a distinct ecosystem potential in terms of earth shapes, climate, vegetation and hydrographic features and economic, cultural and ecotourism characteristics in contrast to its immediate surroundings, is not sufficiently known. This delays the assessment of the potential of the site and leads to the migration of local people. For instance, 17055 people lived in the region in 1990, this figure decreased to 9339 people in 2018. In the last year, there was a decrease of 974 people in the region.

Therefore, in the study it is aimed to reveal and introduce the natural, human and economic characteristics and geographical potential of the region. The data related to the region were obtained primarily through the field trip-observations and interviews, and the previous studies were examined. The data of various public and private institutions were also utilized.

(27124) MERZİFON (AMASYA) İLE MECİTÖZÜ (ÇORUM) İLÇELERİ ARASINDA KALAN SAHADA KARSTLAŞMA VE KARSTİK ŞEKİLLER

FARUK AYLAR¹, HALİL İBRAHİM ZEYBEK²

¹ AMASYA ÜNİVERSİTESİ

² ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ

farukaylar@gmail.com

Bu çalışma, Orta Karadeniz Bölümü'ndeki Çakırdağ, Kırklar ve Egerli Dağları arasında bulunan Çorum'un Mecitözü ilçesi ile Amasya'nın Merzifon ilçesi arasında kalan sahayı kapsamaktadır. Çalışmada, yaklaşık 700-1300 m'ler arasında gelişim gösteren farklı seviyelerdeki aşınım yüzeyleri üzerindeki doğal çevre şartları ile karstlaşma süreci arasındaki ilişkiden yola çıkarak yüzey karstına ait karstik şekillerin gelişimi ve dağılışı incelenmiştir. Arazi çalışmaları sırasında sahadaki karstlaşmaya neden olan kayaların CaCO₃ özellikleri, karstik şekillerin yerleri, metrik ve morfolojik özellikleri belirlenmiştir. Ayrıca yakın çevre şartları incelenmiş, ulaşım ve arazi kullanımıyla ilgili bilgiler derlenmiş ve fotoğraflama işlemleri gerçekleştirilmiştir. Saha çalışmaları esnasında karstik şekillerin yerleri, şekilleri, dağılımları, yoğunlukları, metrik ve morfolojik özellikleri belirlenmiş ve haritalanmıştır. Ayrıca yakın çevre şartları incelenmiş, ulaşım ve arazi kullanımıyla ilgili bilgiler derlenmiş ve fotoğraflama işlemleri DJI Phantom 4 Pro Plus Drone gerçekleştirilmiştir. Büro çalışmaları sırasında araziden ve literatürden derlenen bilgiler Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) yöntemleri kullanılarak haritalanmıştır. CBS analizlerinde ArcGIS10 yazılımı tercih edilmiş, 15 m yersel çözünürlüğe sahip ASTER uydu görüntülerinden 3D analiz yöntemi kullanılarak çalışma sahasının sayısal yükseklik modeli (DEM) üretilmiştir. Ayrıca koordinat ve yükseklik ölçümlerinde Garmin Oregon 550 GPS cihazı, yol uzunlukları ve alan hesaplamaları ise Google Maps programı ile yapılmıştır.

İnceleme sahasındaki karstik şekiller Üst Jura-Alt Kretase yaşlı kireçtaşları üzerinde gelişmiştir. Şelf karakterli kireçtaşlarından oluşan bu birim beyaz, bej ve pembe renkli orta-kalın tabakalı ve yer yer masif görünümündedir. İnceleme sahasında Doğantepe-Figani-Selimiye, Mahmutlu-Alören-Büyükçay ile Kuşsaray-Karaağaç köyleri arasında ada tepeler halinde yüzeyde görülen kireçtaşları blok halindeki görünümü ile dikkat çekmektedir. Bu kireçtaşlarının birbirini kesen çatlak ve kırık sistemlerine sahip olması, yüzey sularının yeraltına geçişini kolaylaştırmakta ve karstlaşmayı teşvik etmektedir. Ana kayanın bu özelliği, karstik depresyonların oluşumu ile biçimleri üzerinde belirgin rol oynamıştır.

Sahadaki karstik şekiller çoğunlukla 700-1300 m yükseltiler arasındaki farklı seviyelerde bulunan aşınım düzlükleri üzerinde gelişme göstermiştir. Karstik şekillerin oluşum gösterdiği bu düzlükler, eğim azlığı nedeniyle sızmayı, dolayısıyla karstlaşmayı desteklemiştir. İnceleme sahasında yüzey karstına bağlı lapy, dolin ve uvalalar oluşmuştur. Türkiye karst bölgeleri sınıflamasına göre, İç Anadolu Karst Bölgesi'nin Yukarı Sakarya ve Orta Kızılırmak Havzası Karst Alanı içinde bulunan inceleme alanında karstlaşmayı belirleyen kökensel ve şekillendirici faktörlerin sahanın kuzey ve güneyindeki karstik alanlara göre değişiklik göstermesi, morfometrik ve morfojenetik gelişim özelliklerinden farklılaşmasına neden olmuştur.

Karbonatlı kayaların kimyasal bileşimi, karstlaşmanın şiddetini, yoğunluğunu ve sürecini belirleyen temel etkenlerden birisidir. İnceleme alanından alınan kayaç numunelerinin analiz sonuçlarına göre içerik olarak ortalama % 1,33 dolomit ve % 98,67 oranında kalsit (CaCO₃) tespit edilmiştir. Bu iki bileşenin birbirlerine oranlarına bağlı olarak karstlaşma süreci farklılık göstermektedir. Karbonatlı kayaçların içerisinde CaCO₃ oranı % 60'ın üzerinde ise diğer faktörlerinde uygun olması koşuluyla tam karst alanları meydana gelmektedir. Bununla birlikte bu oran % 60'ın altına düşerse, karstlaşmanın yoğunluğu ve şiddeti azalmaktadır. İnceleme sahasından alınan kayaç numunelerinde CaCO₃ oranı % 98'in üzerinde olması tam karst (holokarst) gelişimine uygun olduğunu göstermektedir. Ancak karstlaşma sürecine kalkerin saflığı, tektoniğin canlı olması, cılız bitki örtüsü, uygun sıcaklık şartları olumlu etki yaparken, yağış miktarının yetersiz olması karstlaşma üzerinde olumsuz etkiye sahiptir. Sahadaki karstlaşma süreci üzerinde, kireçtaşlarının yarık ve çatlak

sistemlerinin de önemli etkisi vardır. Yapılan numune analizlerinde örneklerin bol çatlaklı olduğu, çatlak ve boşlukların mezomakrokristalin ikincil karbonat kristallerinden oluştuğu görülmektedir.

Buna göre, inceleme sahasında karstın geliştiği karbonatlı kayalarda kırık ve çatlak sistemlerinin fazla olması karstlaşmayı hızlandırmış olmalıdır. Çalışma sahasındaki karstlaşmayı ve karstik şekillerin gelişimini sadece günümüz şartları ile açıklamak mümkün değildir. Çünkü inceleme alanındaki karstik şekiller genellikle 700-1300 m yükseklikte gelişmiş farklı aşınım yüzeyleri üzerinde bulunmaktadır. Bu yüzden sahadaki karstlaşmanın aşınım yüzeylerinin oluşumu sırasında veya oluşuktan hemen sonra başlamış olduğu, Kuvaterner boyunca da devam ettiği düşünülmektedir. Bu bakımdan Kuvaterner'deki iklim değişikliklerinin inceleme alanındaki karstlaşma süreci ve dolinlerin gelişimi üzerinde önemli etkileri olmuş olmalıdır. Ayrıca inceleme sahasının fazla yüksek olmayan kesimlerinde soğuk dönemlerde de karstlaşma devam etmiş olmalıdır. İnceleme alanındaki nispeten geniş karstik süreçlerin büyüklüğü ve çözünmenin niceliği de göz önüne alındığında, karstik şekillerin sahadaki gelişiminin uzun zamandan beri sürdüğü belirtilebilir. Böylece şekillenme başlangıcı Kuvaterner öncesine kadar götürülebilir.

Anahtar Kelimeler : Karstik alan, karstlaşma, dolin, lapyra, Merzifon, Mecitözü.

(27571) OLASILIKSAL DEPREM TEHLİKE ANALİZİ; İZMİR SİSMOTEKTONİK BÖLGESİ

FATİH SÜN BÜL ¹, ŞEVKİ DANACIOĞLU ²

¹ BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ

² İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ

fatih.sunbul@bakircay.edu.tr

İzmir ve çevresi, depremsellik çalışmaları ve geçmiş yıkıcı deprem kayıtlarına dayanılarak yapılan değerlendirmeler ışığında, gelecekte yıkıcı depremler olma ihtimali olan, depremsellik anlamında çok aktif bir bölgede yer almaktadır. Çalışma alanını içine alan bölge, Anadolu levhası, güneyde Afrika levhası, güneydoğuda Arap plakası, kuzeyde Avrasya plakası ile sınırlandırılmış olup, bu bloklar arasında kalan ve sismik tehlike oluşturabilecek horst-graben sistemleri arasında yer alır. Bu fay sistemlerinden en önemlileri Karaburun Fayı (KF), Urla Fayı (UF), İzmir Fayı (İF) ve Tuzla Fayı (TF)'dir. İzmir metropolitan bir şehir olmakla birlikte sahil boyunca yerleşim yerlerinin varlığı, özellikle nüfusun yüksek olması, bu alanda sismik tehlike analizlerinin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bir anlamda bu bölgede yaşayan halkın bilinçlendirilmesi bölgede oluşabilecek sismik tehlikenin anlaşılması için önem arz etmektedir.

Bu çalışmada İzmir ve çevresinin depremselliği ve deprem tehlikesinin ortaya konulması amacıyla Uluslararası Sismoloji Merkezi (ISC), İçişleri Bakanlığı Deprem Dairesi Başkanlığı (DDB) ve Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE) verilerinden derlenen deprem kataloğu kullanılmıştır. Katalogda yer alan modern sayısal (aletsel) dönem deprem kayıtlarından elde edilen büyüklüğü $M_w \geq 4.0$ olan tüm depremler analizlerde kullanılan veri setini oluşturmuştur. İzmir ve çevresini etkileyen en güncel aktif deprem kaynakları etkisinde, pik yer ivmesine ait yıllık aşılma oranları, sismik tehlike eğrisi aracılığıyla hesaplanmıştır. Ayırıklaştırma analizi yapılarak, şehir merkezinde en çok etki oluşturabilecek olası fay uzaklıkları ve deprem büyüklükleri bulunmuştur. Bu verilerden yapılan analizler için Poisson olasılıksal dağılım yöntemi kullanılarak a ve b değerleri bulunmuştur. Gutenberg ve Richter denkleminde bölgede olan depremlerin sayısı ve büyüklüğü ilişkisi olasılıksal olarak belirlenmiştir.

Genel Poisson olasılık dağılımı verilerine göre büyüklüğü $5.0 \geq M_w \geq 7.5$ olan depremler için ortalama tekrarlanma periyotları ortalama ~1 yıl ile ~300 yıl arasında değişmektedir. Buna göre, İzmir ve çevresinde var olan horst-graben sistemlerinin, sismik tehlikeli bölgeler olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında İzmir ve çevresinde yer alan yerleşim yerlerinin aktif faylara olan yakınlığı sebebiyle, depremsellik anlamında tehlikeli bölgeler arasında yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : İzmir depremselliği, Sismik tehlike, Deprem katalog verisi, Olasılık

(27016) 10. Sınıf Coğrafya Dersi Konularının İnfografikler İle Öğretiminin Öğrenci Başarısına Etkisi: Doğal Afetler Örneği

DERYA DOĞRU¹, HAKAN KOÇ¹

¹ SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

d.derya.dgru@gmail.com

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde bilginin, artık geleneksel öğretim yöntemleri ile aktarılması ve ezberlenmesi günümüzün ihtiyaçlarına yeterince cevap verememektedir. Bu nedenle ezbere dayalı bilgi ile yüklenmiş bireyler yetiştirmek yerine, özgür, yaratıcı ve bilimsel düşünen, olayları sorgulayan, sorunların farkına vararak çözüm üretebilen, bilgi üreten bireyler yetiştirilmesi gerekmektedir. Çünkü nitelikli insana ihtiyaç giderek artmakta ve toplumun ihtiyacı olan bu donanımlı insan gücü de yalnızca nitelikli bir eğitimle sağlanacaktır. Toplumun ihtiyaçlarına yönelik insanlar yetiştirmek eğitimin önemli amaçlarından biri olduğuna göre bilgi çağının gerektirdikleri perspektifte eğitim öğretime yol çizmek ve eğitim hayatında teknolojiden faydalanmak gerekmektedir.

Teknolojiden faydalanarak bireyin bilgiye duyduğu ihtiyacı karşılamak, öğretme ve öğrenme faaliyetlerinde verimi artırmak, bireysel farklılıklara göre öğretme ve öğrenme alternatifleri sunmak, öğretme ve öğrenme ile ilgili bugüne kadar yaşamış olduğumuz problemleri en aza indirerek, yetersizlikler ve benzeri sorunlara karşı çözüm bulmak hedeflenmiştir.

İlerleyen teknoloji kullanımı, uygun teknolojik süreçlerin ve kaynakların “tasarlanarak” öğrenmenin sağlanması ve performansın geliştirilmesini amaçlamaktadır. Birbirinden ayrı düşünülemeyen bilgi çağının iki dinamiği eğitim ve teknoloji ile öğrenme ortamında bilginin sunumu değişmiş, görsel materyaller ve betimlemeler öğrenme ve öğretme sürecinde önemli yer kazanmışlardır.

Değişen sunum yöntemlerinden ‘verinin ya da bilginin görsel gösterimleri olup karmaşık bilginin hızlı ve açık bir biçimde sunumunu amaçlamakta, amacına göre veri görselleştirme, bilgi tasarımı ya da bilgi mimarisi olarak isimlendirilen infografikler’ de eğitim sürecinde yerini almıştır.

Teknoloji ve eğitimin ayrılmaz birer sentez haline gelmesi ile hayatımıza giren infografikler verileri kolay ve anlaşılır boyutta sadeleştirebildikleri, detaylı ve karmaşık yapıya sahip bilgilerin kolay ve hızlı bir şekilde algıatabildikleri ve sunum kolaylığı sağladıkları için eğitim alanında da dikkat çekici bir kullanım alanına sahip olmuşlardır.

İnfografik kullanımı ile birlikte öğretmenler ders anlatırken ve konu akışını tanımlarken, istenen vurgu ve konuların önemini kavratmak için görseller tarafından destekleyecekler, bu sayede infografikler öğrencilerin bilgi, fikir ve kavramlarını daha iyi anlamalarını sağlayacaktır. İnfografikler, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerini ve fikirleri düzenlemelerini sağlayarak öğrenme sürecini daha iyi hatırlamalarını sağlayacaktır. İnfografikler, öğretilmek istenen bilgilerin içeriğini basit bir şekilde sunmak için eğitimde sıklıkla kullanılır.

Bu araştırmanın amacı; ortaöğretim programlarında yer alan Coğrafya dersi “Doğal Afetler” ünitesinin öğretiminde infografik (Hikayeleştirerek görselleştirme) kullanımının nasıl yapıldığına dair örnek çalışmalar sunarak coğrafya öğretiminde infografik kullanımının akademik başarıya etkisini araştırmaktır.

Söz konusu amaç çerçevesinde;

İnfografik kullanımı coğrafya öğretiminde, öğrencilerin akademik başarısına etki ediyor mu?

İnfografik kullanımı öğrencilerin coğrafya derslerine olan tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkiliyor mu?

Soruları üzerinde araştırma yapılarak doğal afetlerin öğretimi hakkında infografikler hazırlanmıştır. Ortaöğretim kurumlarında öğrencilerden deney ve kontrol grupları oluşturularak infografiklerle eğitim öncesi ve sonrasında öğrencilerin akademik başarılarında coğrafya dersine tutumlarında farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Uygulamaya başlanılmadan önce ölçme aracı geliştirilmiştir. Ölçme aracı coğrafya dersi amaç, hedef ve davranışlarına uygun olarak hazırlanmış ve uzman görüşü alınmıştır. Ölçme aracı bilgi düzeyini ölçmeye yönelik 30 soruluk bir testten oluşmaktadır.

Araştırma deneysel temelli bir çalışma olup araştırmacı, tarafından öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçmek için hazırlanan ölçme aracı olan ön test 10. Sınıf seviyesindeki öğrencilere uygulanarak bilgi düzeyleri ölçülmüştür. Daha sonra araştırmanın uygulama safhasında hazırlanan görselleştirilmiş bilgi kaynakları (İnfografikler) ile, ortaöğretim 10. sınıf seviyesindeki iki ayrı gruptan deney grubuna coğrafya dersinin “Doğal Afetler ” konuları infografik kullanılarak yapılan ders etkinlikleri ile anlatılırken, diğeri gruba ise infografik kullanılmadan geleneksel yöntem ile dersler anlatılmıştır. Yapılan derslerin sonucunda deney ve kontrol gruplarına son test uygulanarak anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Sivas il merkezinde ortaöğretim seviyesinde öğrenim gören öğrenciler oluştururken, araştırmanın örneklemini, kolay ulaşılabilirlik yöntemi ile Sivas ili içerisinde rahatlıkla uygulama yapabileceğimiz bir devlet okulu seçilmiştir.

Araştırmada öğrencilere uygulanacak bilgi ve başarı anket formları kullanılacaktır. Elde edilen veriler nicel yöntem ile toplanan verilerin çözümlenmesinde SSPS 21.00 paket programı kullanılacaktır. Öğrencilerden toplanan verilerin analizi sürmekte olup elde edilen bulgular bu çalışmanın tam metninde ve sempozyum sunumunda paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Doğal Afet, İnfografik, Eğitim, Öğretim, Teknoloji

As science and technology prices are developing, nowadays it is the past of today to transfer and memorize knowledge with traditional education methods. For this reason, instead of raising individuals who are loaded with knowledge based on memorization, individuals who think free, creative and scientific, question events, produce solutions by realizing the problems and producing knowledge should be trained. Because the need for qualified people is increasing and the qualified manpower needed by the society will be provided only by qualified education. Since educating people for the needs of the society is one of the important aims of education, it is necessary to draw the path to education in the perspective required by the information age and to benefit from technology in education.

It is aimed to meet the needs of the individual by using technology, to increase efficiency in teaching and learning activities, to offer teaching and learning alternatives according to individual differences, to minimize the problems we have experienced in teaching and learning and to find solutions against inadequacies and similar problems.

Advancing technology use aims to "design" appropriate technological processes and resources to ensure learning and improve performance. The two dynamics of the information age, which cannot be separated from each other, have changed the presentation of information in the environment of education and technology and visual materials and descriptions have gained an important place in the process of learning and teaching.

One of the changing presentation methods is görsel visual representations of data or information, which aims to present complex information quickly and clearly, and infographics named as data visualization, information design or information architecture according to its purpose 'took part in the training process.

As technology and education become inseparable syntheses, the infographics that have entered our lives have had a remarkable usage area in the field of education since they can simplify the data in an easy and comprehensible dimension, they can easily and quickly detect detailed and complex information and provide ease of presentation

Together with the use of infographic, teachers will be supported by the visuals to understand the importance of the desired emphasis and topics while lecturing and defining the subject flow. will make them remember well. Infographics are often used in education to provide a simple way to present the content of information

The purpose of research is that "Explain the causes and characteristics of disasters", "Explain disaster prevention methods" in unit "Environments and Society" in geography lesson. to present case studies on how infographic usage acquiriements as well as to examine the effect of infographic use in geography teaching on students ' academic success and attitudes to the lesson.

For this purpose;

Does infographic use affect students academic achievement in geography teaching?

Does infographic use positively affect students attitudes and behaviors towards geography lesson?

In order to find answers to the questions, infographics has been prepared about the teaching of natural disasters.

The research on the questions has been prepared infographics about the teaching of natural disasters. Experiments and control groups are formed without learning in secondary education institutions and they examine whether there is a difference in their attitudes towards geography course before or before education with infographics. Measuring instrument before application. The measurement tool is prepared in accordance with the aim, objectives and behaviors of geography lesson and expert opinion. The measurement tool consists of a 30-question test to measure the level of knowledge.

The research was an experimental based study and the pre-test which was prepared by the researcher to measure the knowledge level of the students was applied to the 10th grade students. Then, "Natural Disasters inin subjects of geography lesson were explained to the experimental group from the 10th grade students in the secondary school level with the visual activities prepared in the application phase

of the research, while the other group were taught with the traditional method without using the infographic. At the end of the lessons, it was examined whether there was a significant difference by applying posttest to experimental and control groups. The population of the study was composed of students studying at secondary education level in Sivas city center in 2018-2019 academic year.

Information and achievement questionnaire forms to be applied to students will be used in the research. SSPS 21.00 package program will be used to analyze the data collected by quantitative method. The analysis of the data collected from the students is continuing and the findings will be shared in the full text of this study and the presentation of the symposium.

Keywords : Geography, Natural Disaster, Infographic, Education, Teaching, Technology

(27963) OSMANLI DEVLETİ SON DÖNEMİNDE İLKOKULLARDA COĞRAFYA ÖĞRETİMİ

ADİL ŞEN¹

¹ ESOĞÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ

senadil26@gmail.com

Osmanlılar'ın coğrafya ile ilgili bilgilerinin kaynağı, Selçuklu devletinden tevarüssen IX. Yüzyılın ortalarında şekillenen Irak'ta tasviri coğrafya ekolü ve X. Yüzyılda Ortaasya'da şekillenen Belh-Semer kand astronomi ve coğrafya ekollerine dayanır. XV. Yüzyılda Fatih Sultan Mehmed eski medeniyetlere ait ve özellikle coğrafya konusundaki birçok eseri Arapça'ya tercüme ettirmiştir. Osmanlı coğrafya âlimleri hem Doğu hem de Batı'ya ait bilgileri eş zamanlı olarak takip etmişlerdir. Osmanlı Devleti fetih hareketlerinin devam etmesi, sürekli fetihler yoluyla kazanılan yeni memleketlere ait tanıma isteği, deniz seferlerinde rehber kitaplara duyulan ihtiyaç dolayısıyla, coğrafyaya olan ilgiyi de devam ettirmiştir. Coğrafya ilmi ve bilginleri bizzat padişahlar tarafından desteklenmiştir. Klasik dönemde kendine yeten, nispeten Batı'ya göre daha ileri olan Osmanlı coğrafyacılığı, XIX. Yüzyıldan itibaren Batı kaynaklarına yönelmiştir. Bilhassa Tanzimat sonrası Fransızca kaynaklardan yararlanarak Türkçe eserler meydana getirilmiştir. Mebâdî-i Coğrafya, Muhtasar veya Mufassal Coğrafya, Usûl-i Coğrafya ve Coğrafya Risalesi adı taşıyan genel nitelikli, Coğrafya sözlükleri gibi okullara yönelik kitaplar çoğalmıştır. Bu cümleden olmak üzere yeni kurulan okullarda Coğrafya Dersleri mecburi ders olarak okutulmuştur. Bu derslerin işleniş yöntemlerine dair de bazı eserler çıkmıştır. Bunlardan birisi de, Sorbon Üniversitesinden mezun, İstanbul Dârü'l-Fünûn (Üniversitesi) ve Dârü'l-muallimîn-i âliye (Yüksek Öğretmen Okulu) Coğrafya hocası Faik Sabri (Duran) tarafından, '**Tahsîl-i ibtidaîde Coğrafya Tedrisatı**/ İlkokullarda Coğrafya Eğitim-öğretimi' adıyla öğretmenlere yönelik rehber kitap olarak, daha önce 1331/1912 yılında yayımlanmış eser, yeni ilavelerle 1332/1913 yılında tekrar Devlet matbaasında basılarak yayımlanmıştır. Eser doküman incelemesi ve içerik analizi yapılarak yeniden ilim dünyamızın istifadesine sunulmaya çalışılmıştır. İnceleme sonucunda elde edilen verilere göre, bu eserin genel içeriği şu şekilde sınırlanmıştır: Genel alt başlıklar olarak yeni coğrafi gelişmeler, coğrafya eğitiminin faydaları, coğrafya ilminin diğer ilimlerle ilişkileri, coğrafya eğitiminin amacı, önemi ve değeri, rakam ve isimleri tasnif yöntemleri, coğrafya dersinin eğitim- öğretim yöntem, araç ve gereçleri, çocuklara harita çizim teknikleri vb. konular işlenmiştir. Osmanlı Devleti'nin savaş yıllarında coğrafya eğitim-öğretiminin niteliğinin ıslahı ve yükseltilmesi kaygısıyla öğretmenlere yönelik olarak yayımlanmış 'Kılavuz Kitap' olması dolayısıyla daha da anlamlı bir noktaya tekabül etmektedir. Çünkü günümüz coğrafya eğitim- öğretimine dair kaynaklar incelendiğinde dahi birkaç kitap dışında bu tür bir öğretmen kılavuz kitabına rastlamak imkansız değilse bile, toptancı bakış açısıyla hazırlanmış benzer bir esere rastlamak kolay değildir. Cumhuriyet döneminde Ankara Gazi Terbiye'de müdürlük yapmış, birçok eser vermiş yazarın bu çalışmasının yeni Türkçe ile literatüre kazandırılmasının, önemli bir hizmet olacağı kanaati ile bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Osmanlı Coğrafyacılığı, coğrafya tahsili, coğrafya öğretim yöntemi, Faik Sabri, öğretmen kitabı

Goography teaching in the last period of the Ottoman Empire

Sources of Ottomans' knowledge about geography, rely on the descriptive geography ecole which consisted in the middle of the IX. Century in Iraq, inherited via Seljuks and Ecoles of Belh - Samarkand astronomy and geography which consisted in X. Century. In XV. Century, Mehmed the Conqueror, made to translate from Arabic a lot of antique scripts. Ottoman geography scholars pursued both Western and Eastern knowledges about geography. Continuing Ottomans' conquest movement, the desire to explore the new countries which were conquered and the need for geography books for naval campaign, sustained the curiosity to geography. Science and Scholars of Geography were supported by Ottoman Sultans. The Ottoman Geography which was more developed than Western Geography in the classical era, started to verge to Western Geography in XIX. Century. Especially in After Tanzimat era, Turkish works about geography were based on translated books from French. The number of school books which have general contents about geography, such as "Mebâdî-i Coğrafya", "Muhtasar" or "Mufassal Coğrafya", "Usûl-i Coğrafya" and "Coğrafya Risalesi" increased. In addition, geography became a compulsory course in the schools. Books about how to conduct a geography course were published. One of the these books was 'Tahsil-i ibtidaide Coğrafya Tedrisati" which means "Teaching Geography in Elementary Schools". It was published firstly in 1331/1912, as a guider for Geograpy teachers and it secondly published in state's printery in 1332/1913. This work was efforted to be presented for the benefit of our science world by documentational examination and content analys. According to datas which are obtained from examination, this work's content was limited in that: as general subtitles; new developments in geography, benefits of teaching geography, relations of science of geography with other disciplines, purpose, importance and value of teaching geograpy, classification methods of numbers and characters, equipments, methods of teaching geography and map drawing technics for children. This book has more importance than others as a guider book for teachers to improve teaching geography in Ottoman Empire during the years of war. Because, even when we examine the present day sources about teaching geography, it is not impossible to find any source like this source, but very hard to find any source which was written with a holistic perspective like this work. Our examination was conducted with the opinion of it will be an important service to transfer this work to new Turkish literature, which its author done directorate at Ankara Gazi Terbiye in the Republic era.

Keywords: Ottoman Geography, teaching geography, methods of teaching geography, Faik Sabri, Teacher's book

(27111) Küreselleşen Dünya'da Postmodern Beşeri Coğrafya

MUHAMMET KAÇMAZ¹

¹ SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

mkacmaz@sakarya.edu.tr

Coğrafi keşifler ile temelleri atılan ve sanayi devrimleri ile birlikte yükselen küreselleşme olgusu günümüz modern dünyanın siyasi, ekonomik, sosyal, toplumsal ve mekânsal ilişkilerini etkileyen ve şekillendiren en önemli unsurlardan biridir. Teknolojik devrimler ile birlikte sadece devletler ve şirketler üzerinde değil aynı zamanda toplumlar ve bireyler üzerinde de küresel baskının giderek arttığı görülmektedir. Teknolojinin günümüzde geldiği nokta bireyin günlük yaşamını kontrol edebilecek kapasiteye çok yaklaştığını gözler önüne sermektedir. Teknolojinin hızlı gelişimi ile birlikte ekonominin de giderek daha fazla küreselleşmesi, mekânın kolay erişilebilir ve aşılabilir olması farklı ülkelerde yaşayan farklı kültürlerdeki insanların yaşam tarzlarının da benzeşmesine neden olmuştur. Toplumların ve bireylerin yaşamlarının küresel olgulardan fazla etkileniyor olması hatta günlük yaşamın bile küreselleşmesi tüm toplum ve devletleri dönüştüren bir etkiye sahiptir. Bireylerin günlük, aylık, yıllık plan ve programlarının küresel ajandaya uygun olarak tüm toplumlarda benzeşiyor olması küreselleşme mimarlarının da bir başarısı olarak görülmelidir. Zamanı ve mekânı ustalıkla tasarlayan bu mimarlar bireyin dolayısı ile toplumların hatta devletlerin zaman ve mekânda kaybolmasına neden olmaktadır. Küreselleşen dünyada insanlık yaşamsal istek ve beklentiler açısından tek tipleşmeye, tek kültüre doğru hızla ilerlemektedir. Gıda, nesne, insan ve bilginin bu denli kolay ve hızlı erişilebilir olduğu bir dünyada insanların çok sayıda fiziksel, ekonomik, sosyal ya da psikolojik sorunlar yaşıyor olması bireylerin ve toplumların bu hızlı dönüşüme hazır olmadığı bir kanıttır. Birey ve toplumlar uzak ve yakın geçmişleri ile kıyaslandığında refah ve konfor seviyelerinin daha iyi olduğu görülmektedir. Buna karşın insanların huzursuz ve mutsuz olması, yaşanan sorunların temel sebebinin insani krizler olduğunun bir göstergesidir. Bu dönüşüm hızının günümüz insan doğasına uygun olmadığı gerçeği de göz ardı edilmemesi gereken nedenlerden biridir. Ortaya çıkan yeni sorunlar teknolojinin ve ekonominin hızlı bir şekilde küreselleşmesinin yan etkileri olarak görülebilir. Bireyi, toplumu, devletleri ve dünyayı anlamada yeni toplumsal teorilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda günümüz modern dünyasına ait sorunların birçoğunun coğrafya ile ilgili olması genelde coğrafyaya özelde ise beşeri coğrafyaya bilgi birikimini ortaya koyabileceği yeni fırsatlar sunmaktadır. Bu çalışmada postmodern beşeri coğrafyanın birey, toplum, devlet ve dünyaya ait coğrafi problemlerin çözümünde neden, nasıl ve ne şekilde yer alması gerektiği yerel, ulusal ve küresel örnekler ile açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : küreselleşme, postmodernizm, coğrafya, beşeri coğrafya

(27336) Ayaklı Banka Sistemi' Olarak Bilinen Tefeciliğin Politik-Ekonomisine ve Mekansallığına Bir Bakış: Siirt Örneği

AYLA DENİZ¹, MUHAMMET ÖKSÜZ²

¹ ANKARA UNİVERSİTESİ

² SİİRT UNİVERSİTESİ

ayladeniz07@gmail.com

Kazanç elde etmek amacıyla yüksek faizlerle borç para vermek olan tefecilik, özellikle gelişmemiş ekonomilerde yaygın bir düzensiz para akışı sistemidir. Devlet sistemin düzenleyicisi ve denetleyicisi rolünden yoksundur. Yoksulluğun yeniden üretimine neden olan ve gelir dağılımdaki uçurumu derinleştiren bu sistem, farklı coğrafyalarda ve değişen yoğunluklarda pratik edilmektedir. Yoğun pratik edildiği yerlerde yerel ekonominin büyük kısmının buna bağlanması hem ekonominin kırılmasını artırmakta hem de sosyo-mekânsal iktidar ilişkilerinin değişimine yol açmaktadır. Ayrıca mülke el koyma, cinayet, yaralama gibi can ve mal güvenliğini tehdit eden suçların artmasını etkilemektedir. Buna ek olarak tefecilik, borç alanlar için sonsuz borç döngüleri yaratmaktadır. Son olarak, tefeciler, kazançlarını kullanarak tekelleşen işletmeler kurmaktadır.

Bununla birlikte bu yapı hakkında yapılan çalışmalar yalnızca Türkiye'de değil, Dünya'da da azdır. Tefecilik sisteminin yasaklanması, serbest bırakılması ve bankacılığın tefeciliğin kurumsallaşmış hali olduğu konusunda farklı görüşler vardır. Yapılan çalışmalarda sıklıkla bu faaliyetin suç boyutu ele alınmıştır. Bununla birlikte topluluk yaşamının başlamasına kadar giden çok eski bir tarihi olan tefecilik, kutsal kitaplarda bile yer almaktadır ve bu borç sisteminin belirli kurallara bağlanmasının toplumun düzenlenmesi için gerekli olduğu vurgulanmaktadır. Ancak hangi nedenlerin tefeci ve alıcıyı yarattığı ve bu sistemin nasıl geliştiği bilinmemektedir. Yine, tefecilik mekanizmasının yapısı, bu yapının sonuçları ve toplumsal yapıya etkileri hakkındaki bilgiler sınırlıdır. Bu eksikliği gidermeye katkı sağlamak amacıyla yapılan bu çalışmada, son dönemlerde tefecilere yönelik operasyonların arttığı Siirt'te tefecilik sisteminin politik-ekonomisi incelenmiştir. Bu bağlamda tefecilik sisteminin bütün aktörleriyle (tefeci, borçlu, avukat, polis) derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Buna dayanarak, tefecilik sisteminin ortaya çıkışı, işleyişi, aktörler arası ilişkiler ve son olarak da etkileri ortaya konmaktadır. Devam eden bu çalışmanın ön bulguları arasında, tefeciliğin etnik-sınıfsal ayrışmanın bir ürünü olduğu, aynı etnik grubun üyeleri arasında tefecilerin yoğunlaştığı, bununla birlikte borçluların etnik çeşitlilik gösterdiği anlaşılmıştır. Buna ek olarak, tefecilik sisteminin kentte iktidar ilişkilerinin değişimine yol açtığı; yeni yatırım alanları ve iş kolları yarattığı ve farklı şehirlerdeki ağlar yoluyla mekânlar-arasılaştığı (interspatiality) anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : tefecilik, politik-ekonomi, sosyal yapı değişimi, Siirt

An Outlook on the Political Economy of Usury Known as ‘Walking Bank System’: The Case of Siirt

Usury refers to lending money at an interest rate that exceeds the established legal rate. It is a common system of irregular money flow in underdeveloped economies. The system, in which the state is devoid of its customary role as regulator and controller, reproduces poverty and increases the gap in income distribution. It is practiced in different geographies and at different densities. At places of dense practice, the dependence of much of the local economy on usury not only makes the economy more fragile, but also causes a shift in socio-spatial power relations. Usury also leads to an increase in crimes such as confiscation of property, murder or injury, and eventually results in an endless cycle of debt for the borrowers. Furthermore, usurer use their profits to establish monopolies.

There is an inadequate number of studies on usury, not just in Turkey but around the world. While some claim that usury should be banned, others support legalizing it and even argue that banking is just an institutionalized form of usury. Previous studies have frequently focused on the crime aspect of this activity. However, usury has an ancient history dating back to the beginning of social life and was mentioned even in the holy books. The regulation of this debt system is believed to be necessary for the regulation of the society. However, the reasons that have created usurer and the history of the system are not well known. Similarly, information on the structure of the usury mechanism, its consequences, and its effects on the social fabric is also limited. Aiming to fill the gap in this area, the present study examines the political economy of the usury system in Siirt, a city where operations against usurer have recently become more frequent. To this end, in-depth interviews were held with all actors in the usury system (usurer, borrowers, lawyers, police). The interviews have revealed information about the origination, implementation and effects of the usury system, as well as the relations between its actors. The preliminary findings of the ongoing study suggest that usury is a product of ethno-class distinction and that usurer usually belong to the same ethnic group, while the borrowers display ethnic diversity. Usury has also been found to cause a shift in the power relations in the city; create new investment areas and lines of work; and gain interspatiality through networks in different cities.

(27912) BATUM'DA COĞRAFI GÖZLEMLER

HAMZA AKENGİN¹, SELİM İBRAHİM DEMİR¹

¹ MARMARA UNIVERSITY

s.ibr.demir@gmail.com

Yerleşim birimlerinin gelişim ve şekillenmesi ile coğrafi şartlar arasında ilişki olduğu bilinmektedir. Türkiye'nin kuzeydoğusunda yer alan Batum şehri; Türkiye ile aynı sınırı paylaşması, Türkiye'nin Kafkaslar üzerinden Orta Asya'ya açılan kapısı olması, bu şehirde yaşayanların bir kısmının Türk ve Müslüman olması bakımından önemli bir konuma sahiptir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin kuzey doğu sınırında yer alan Gürcistan'ın Acara Özerk Cumhuriyetine bağlı Batum şehrinin coğrafi araştırma ilkeleri doğrultusunda incelenerek elde edilen bulguların bilimsel bir bakış açısı coğrafyacılar ile paylaşılmasıdır. Araştırmada kullanılan veri ve bilgiler literatür taraması ve arazi gözlemlerinden elde edilmiştir.

Gezi gözleme dayalı saha çalışması yöntemine göre yürütülen bu çalışmada öncelikle araştırmacı inceleme yapılan coğrafi bölgeye ait sayısal verileri hem resmi kaynaklardan hem de literatür taramasına dayalı olarak incelemiştir.

Çalışma, Batum şehrinin sahip olduğu coğrafi şartların, beşeri ve ekonomik faaliyetleri nasıl etkilediğini araştırmak üzere kurgulanmıştır. Yapılan gözlemler çerçevesinde Batum şehrinin “iklim koşulları, yüzey şekilleri, bitki örtüsü ve bitki örtüsünün genel özellikleri ve kıyı şeridi” doğal şartlar kapsamında; Batum'un beşeri şartları ise “nüfus, yerleşme, ekonomi, turizm ve ulaşım” başlıklarında incelenmiştir. Batum şehrinde nüfusun gelişim süreci, yerleşmenin genel özellikleri, S.S.C.B. dönemi ve sonrası yerleşme ve yapılaşmanın genel özellikleri, ekonomik faaliyetler ve şehir morfolojik yapısı ve gelişme istikametleri, liman ve turizmin şehir gelişimine etkisi gibi başlıklarla ilgili gözlemlerde bulunulmuştur. Bu gözlemlerden elde edilen bilgiler literatür analizinden elde edilen veriler ile ilişkilendirilmeye çalışılmıştır.

Yapılan gözlemlerden Çoruh Nehri'nin adeta Batum'u şekillendiren ve hayat veren bir doğal unsur olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Batum'un iklimi, yüzey şekilleri gibi fiziki coğrafya unsurlarının ticaret, tarım, turizm faaliyetleri ile ilişkisi incelenmiştir.

Çalışmada Batum'da yapılaşmanın ve yerleşmenin iklim ve coğrafi şartlar dikkate alınarak tasarlanmaya çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ekonomik faaliyetleri canlandırmak amacıyla Batum'da farklı ve özgün stratejiler ve eylem planlarının uygulandığı dikkati çekmektedir. Ayrıca coğrafi gözlemlere dayalı elde edilen sonuçlar çoklu ve ilişki bakış açısı ile ele alınarak gerek araştırmacılara ve konu ile ilgilenenlere yönelik bir takım öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Gürcistan, Acara, Batum, Batum şehri, Coğrafi gözlem

GEOGRAPHICAL OBSERVATIONS IN BATUM

It is known that there is a relationship between development and shape of settlement units and geographical conditions. Batumi located in northeastern Turkey and sharing the same border with Turkey, Batumi has Turkish and Muslim population and is Turkey's gateway to Central Asia via Caucasus. All these make it a prominent location. The aim of this study is to examine Batumi, a city neighboring Turkey's northeastern border and is in Georgia's Adjara Autonomous Republic, in line with scientific principles of geographical examination and to share the findings with geographers with a scientific perspective. The data and information used in the research were obtained from literature review and field observations.

In this study carried out according to the field study method based on trip observation, the researcher firstly examined the numerical data of the geographic region both from official sources and literature.

The study is carried out to investigate how the geographical conditions of Batumi affect human and economic activities. Within the framework of the observations, “climatic conditions, surface shapes, vegetation and general characteristics of vegetation and coastline” of Batumi are examined within the scope of natural conditions, and the human conditions of Batumi are examined under the headings “population, settlement, economy, tourism and transportation”. Observations were made under such headings as population development process in Batumi, general characteristics of settlements, S.S.C.B. period and after, the general characteristics of settlement and construction, economic activities and urban structure and development directions, the impact of port and tourism on the development of the city. The data obtained from these observations were correlated with the data obtained from the literature review.

It was understood from the observations that the Çoruh River is a natural element that shaped and brought Batumi to life. In addition, the relationship between physical geography elements such as climate, surface shapes and trade, agriculture and tourism activities of Batumi were examined.

In this study, it was concluded that the settlement in Batumi was designed considering the climate and geographical conditions. It is also noteworthy that different and unique strategies and action plans are implemented in Batumi in order to stimulate economic activities. In addition, the results obtained based on geographical observations were handled from multiple and relational points of view and a number of suggestions were developed for both researchers and interested parties.

Keywords: Georgia, Adjara, Batumi, Geographical observation

(26805) Orta Sakarya Vadisi'nde Zeytin Yetiştiriciliği

HAKKI YAZICI¹, EVREN EKİZ²

¹ AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

² AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

hyazici@aku.edu.tr

Sakarya nehri Kızılırmak'tan sonra İç Anadolu Bölgesi'nin en önemli akarsuyunu oluşturur. Ana kolunu Çifteler (Eskişehir) yaylasındaki karstik kaynaklardan, diğer kolunu (Porsuk)ise Kütahya yaylalarından alan nehir; Ege, İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara bölgelerinin bazı kesimlerini kapsayan yaklaşık 58160 km². lik geniş bir drenaj alanına sahiptir. Bu alan hidrografik açıdan Yukarı Sakarya, Orta Sakarya ve Aşağı Sakarya havzası olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır. Nehrin Nallıhan(Ankara)-Söğüt(Bilecik)arasında yer alan kesimine Orta Sakarya Havzası denilmektedir. Bu havzada Sakarya nehri oldukça derin vadiler içerisinde akarken, Yenice köyünden itibaren eğimin azalmasına bağlı olarak vadi tabanı genişlemekte ve nehir menderesler yaparak akmaktadır. Bu durum yaklaşık 40 km. batıdaki Alpagut köyüne kadar devam ettikten sonra nehir yeniden dar ve derin vadiler içerisine girer. Yenice-Alpagut köyleri arasındaki bu kesim Orta Sakarya Vadisi olarak bilinmektedir. İdari olarak Eskişehir'in Sarıcakaya ve Mihalgazi ilçelerinin sınırları içerisinde yer almasına rağmen, coğrafi olarak Batı Karadeniz, Marmara ve İç Anadolu bölgeleri arasında bir geçiş sahasını oluşturur.

Etrafı yüksek dağlarla çevrili olan bu yörenin en önemli özelliği, vadi tabanında yükseltinin yer yer 200 m. lere kadar düşmesi nedeniyle tam bir *mikroklima* [1]alanı olmasıdır. İç Anadolu bozkırlarının bu kadar yakınında yer alan sahanın gerek doğal ortam özellikleri, gerekse ekonomik özellikleri yakın çevresinden oldukça farklıdır. Nitekim güney ve kuzey yamaçları nispeten sık bir orman örtüsüyle kaplı olan vadinin taban düzlüklerinde ılıman iklim bitkilerinin birçoğu (Prinç, pamuk, zeytin, Antep Fıstığı, incir, üzüm, gibi meyveler ile çeşitli sebzeler) yetişebilmektedir.

Yörede önceleri daha çok pamuk, pirinç, üzüm, kayısı ve ceviz gibi meyveler ile çeşitli sebzeler yetiştirilirken, 1980 li yılların sonlarından itibaren örtü altı sebzeçiliği ve zeytin yetiştiriciliği önem kazanmaya başlamıştır. Gerek vadi tabanında rakımın düşük olması, gerekse havzanın batıda Marmara bölgesine açılması nedeniyle sıcaklık ve yağış değerleri açısından yörenin iklim özellikleri kısmen Akdeniz iklimine benzerlik göstermektedir. Bunun bir sonucu olarak vadi tabanı ve yamaçlarında çalı formunda yabani zeytin bitkisi yayılış göstermektedir. Bu bitkilerden bir kısmı zaman içerisinde yöre sakinleri tarafından aşılınarak kültür altına alınmış ve 1953 yılından itibaren ürün alınmaya başlamıştır. Bununla birlikte yörede zeytinin ticari değer kazanıp, dikim alanlarının genişlemesi 1990'lı yıllardan itibaren gerçekleşmiştir. Günümüzde ise yörede hem zeytin ağacı sayısı, hem de dikim alanı oldukça artmış, buna paralel olarak üretim miktarında da önemli artışlar olmuştur.

Bu çalışmada geçmişten günümüze yöredeki zeytin yetiştiriciliğinin gelişim aşamaları, tespit edilen sorunlar ve geleceğe dönük olarak yapılması gerekenler ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler : Orta Sakarya Vadisi, Mikroklima, Zeytin

[1]*Mikro iklim*: Herhangi bir yerde yatay yöne 1 m – 100 m arasında ve dikey yönde yüzeyden 100 m. yüksekliğe kadar olan saha dahilinde oluşan iklimdir (Atalay,2010,s.270).

Mikro İklim/microclimate: Yeryüzü şekillerinin etkisinden dolayı küçük bir sahada hüküm süren iklim.Bir çukur saha,derin bir vadi,çevresine göre yağış ve sıcaklık yönünden farklı olduğundan bir mikroiklim ortamı oluşturur.Bir vadinin alt kesimi ile yamaçları arasında hüküm süren iklim buna örnektir.Örneğin Çoruh Vadisinin Artvin-Yusufeli arasındaki taban kesiminde zeytin, güneye bakan alt kesimdeki yamaçta kurakçıl çalı yetişir.(Atalay,2013,s.297)

Sakarya River is the most important river of Central Anatolia after Kızılırmak. Its main branch is taken from the karstic sources in the plateaus of Çifteler (Eskişehir) and the other branch (Porsuk) from Kütahya highlands. The river has a large drainage area of approximately 58160 km² covering some parts of the Aegean, Central Anatolia, Black Sea and Marmara regions. This area is divided into three parts in terms of hydrography as Upper Sakarya, Central Sakarya and Lower Sakarya basin. Central Sakarya is between Nallıhan (Ankara) and Söğüt (Bilecik). In this basin, the Sakarya River flows through deep valleys, but due to the decrease in slope from the Yenice village, the valley floor expands and the river flows through meander. This lasts until Alpagut village 40 km. Far away and then, it re-enters into narrow and deep valleys. This area between the villages of Yenice and Alpagut is called Central Sakarya Valler. Although this region is administratively located within the borders of Sarıcakaya and Mihalgazi districts of Eskişehir, it constitutes a transition area between Western Black Sea, Marmara and Central Anatolia regions geographically.

The most important feature of this region, which is surrounded by high mountains, is that it is a microclimate[1] area due to the altitude falling down to 200 m. The natural environment and economic characteristics of the area, which is located, so close to the steppes of Central Anatolia, are quite different from its immediate surroundings. As a matter of fact, most of the temperate climate plants (rice, cotton, olives, pistachios, figs, grapes and various vegetables) can grow on the base plains of the valley, where the southern and northern slopes are covered with a forest cover.

While cotton, rice, grapes, apricots and walnuts and various vegetables were extensively produced in the region, undergrowing and olive production started to gain importance since the late 1980s. Due to the low altitude at the valley floor and the opening of the basin to the Marmara region in the west, the climate characteristics of the region are partly similar to the Mediterranean climate in terms of temperature and precipitation values. As a result of this, wild olive plants spread in the form of shrubs on the valley floor and slopes. Some of these plants were inoculated by the local inhabitants over time and started to be harvested since 1953. However, the olives gained commercial value in the region and the expansion of planting areas has been realized since the 1990s. Nowadays, both the number of olive trees and the area of planting have increased considerably in the region.

In this study, the development stages of olive production in the region from past to present, the problems experienced in the production process and the things to be done for future will be discussed.

[1]**Microclimate:** It is a climate that occurs in any area between 1 m - 100 m in horizontal direction and up to 100 m height in vertical direction (Atalay, 2010, p. 270).

Microclimate: A climate prevailing in a small area due to the influence of landforms. A pit site or a deep valley, creates a microclimate environment. Because it differs in terms of precipitation and temperature relative to its surroundings. The climate prevailing between the lower part of a valley and its slopes is an example. For example, in the bottom part of the Coruh Valley between Artvin and Yusufeli, olive grows, and drought shrub grows on the lower slope facing south (Atalay, 2013, p. 297).

(27363) HONAZ İLÇESİ'NDE SANAYİ FAALİYETLERİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞI

KADİR TEMURÇİN¹, ELİF ÖZDEL¹

¹ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

elifozdel@gmail.com

Türkiye imalat sanayinde kendi öz kaynakları ve imkânları ile yerel sanayi odağı haline gelen illerden biri Denizli'dir. Denizli ili 1970'li yılların başında sanayisindeki ilk sıçrama hamlesini gerçekleştirmiştir. 1980'li yıllarda ihracata yönelik sanayi yapısıyla ilin sanayileşmesi hız kazanmıştır. Bu çalışmanın amacı; Denizli ilinin gelişim ekseninde yer almasıyla önemli bir sanayi bölgesi haline gelen Honaz İlçesi sanayisinin gelişimi ve sanayi faaliyetlerinin mekânsal dağılışını incelemektir. Araştırma sahası olan Honaz İlçesi'nin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı iken; 1982 yılında kurulan Denizli Organize Sanayi Bölgesi'nin 1988 yılında faaliyete girmesi ile ve sanayi tesislerinin alana taşınmaya başlaması ile ilçede sanayi faaliyetleri yoğunluk kazanmıştır. Ayrıca ilçede tekstil dışında mermercilik ve deri sektörü ihtisas organize sanayi bölgeleri kurulmuştur. Bunun yanı sıra araştırma sahasında yer alması planlanan Makine Organize Sanayi Bölgesi tamamlanma aşamasındadır.

Araştırma sahasının Denizli sanayisinin devamı niteliğinde olması, coğrafi konumundan dolayı ana ulaşım hattında bulunması ve çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren organize sanayi bölgelerinin Honaz İlçesi'nde yer alması sanayinin bu alanda kümelenmesine sebep olmuştur. İlçede, 2018 yılı Denizli Sanayi Odası verilerine göre 257 sanayi tesisi yer almakta ve Denizli ili sanayi tesislerinin %18 burada bulunmaktadır. Çalışma sahasında yer alan tesisler tekstil, deri, taş ve toprağa dayalı, gıda, ana metal, metal işleme, orman ve kimya gibi sanayi kollarında üretim yapmaktadır. Sanayi faaliyetlerinin araştırma alanındaki mekânsal dağılışına bakıldığında tekstil sektörünün organize sanayi bölgesinde toplandığı, taş ve toprağa dayalı sanayinin Kocabaş-Kaklık mevkiinde yer alan mermer ocaklarının yakınında kurulduğu, deri sektöründe üretim yapan firmaların ise deri ihtisas organize sanayi bölgesinde yer aldığı gözlemlenmiştir. Diğer sanayi tesisleri ise ana ulaşım güzergahı olan Denizli-Ankara yolu üzerinde yer almaktadır. Araştırma sahasında bulunan organize sanayi bölgeleri; firmaların ve mekânın birlikte gelişimlerini sağlayan kümelenme ve yenilik sürecini geliştirmede önemli bir yer tutmaktadır. Böylece önemli oranda planlı sanayileşmenin görüldüğü Honaz İlçesi'nin, organize sanayi bölgeleri ile sosyo-ekonomik ve kültürel anlamda gelecekte bir çekim merkezi haline gelmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanayi Coğrafyası, Sanayileşme, Mekansal Dağılış, Denizli, Honaz.

INDUSTRIAL ACTIVITIES AND SPATIAL DISTRIBUTION IN HONAZ DISTRICT

One of the provinces that have become a focus of local industry in Turkey with its manufacturing industry carried out with its own resources and facilities is Denizli. Denizli province made its first leap in the industry in the early 1970s. The industrialization of the province gained momentum in the 1980s with its export oriented industrial structure. The aim of this study is to examine the development of industry and the spatial distribution of industrial activities in Honaz District, which has become an important industrial area in the development axis of Denizli. While the economy of Honaz District, which is the study area, was based on agriculture and animal husbandry, with the establishment of Denizli Organized Industrial Zone in 1982, industrial activities began to operate in 1988 when industrial facilities started to move into the area. Furthermore, industrial zones specializing in the marble and leather industry have been established in the district in addition to textiles. In addition, the Machine Organized Industrial Zone, which has been planned for the study area, is in the process of being completed.

The fact that the study area is the continuation of the Denizli industry has caused the industry to cluster in this area because it is located on the main transportation line due to its geographical location, and the organized industrial zones operating in various sectors in Honaz District are located here. According to the 2018 Denizli Chamber of Industry data, there are 257 industrial facilities in the district and 18% of the industrial facilities in Denizli are located in the area. The facilities located in the area are producers in industry based on textiles, leather, stone and soil, food, basic metals, metal processing, forest and chemical industries. When the spatial distribution of the industrial activities in the study area is examined, it is observed that the textile industry is gathered in the organized industrial zone, the stone and soil based industry is established near the marble quarries located in the Kocabaş-Kaklık area, and companies involved in the leather sector are located in the specialized industrial zone for leather. The other industrial facilities are located on the main Denizli-Ankara transportation route. The organized industrial zones in the study area play an important part in developing the clustering and innovation process which enables the firms and space to develop together. Thus, it is anticipated that Honaz District, where a significant amount of planned industrialization is observed, becomes a center of attraction in the future not only in terms of organized industrial zones but socio-economic and cultural terms as well.

Keywords: Industrial Geography, Industrialization, Spatial Distribution, Denizli, Honaz.

(27268) KENTSEL TOPONİMİ'NİN MEKANSAL İLİŞKİLERİ: CEYHAN KENTİ ÖRNEĞİ

İLHAN OĞUZ AKDEMİR ¹, METE ŞİNİK ¹

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ

cografyacimete@hotmail.com

Bu çalışma, Akdeniz Bölgesinin Adana Bölümünde bulunan Adana il sınırları içindeki Ceyhan ilçesinin ilçe merkezi olan Ceyhan şehrinin mahalle adları ile mekânsal ilişkileri konu almaktadır. Yer şekillerinin çok sade ve eğim değerlerinin çok düşük olduğu nehir kıyısında yer alan Ceyhan, ılıman Akdeniz iklim şartlarının hâkim olduğu Çukurova'nın verimli topraklar üzerinde kurulmuş doğal ortam koşullarının avantajlarıyla büyüyen bir şehirdir.

Ceyhan yerleşme tarihi, milattan öncesine dayanmasına rağmen asıl yerleşme özeği 19. yüzyılda Kırım ve Kafkaslardan Ceyhan nehir kıyısına göç eden muhacirlerin yerleştirilmesiyle başlamıştır. Kurulduğunda bir köyken, 1893 yılında kaza olmasıyla beraber gelişerek bir kasaba özelliği kazanmış ve 1950'lerde birçok kentsel özelliği sahip olarak gerçek anlamda şehir vasfı elde etmiştir. Bu kentsel gelişmeler eşliğinde Ceyhan, hızla kentleşerek 1950 öncesinde mahalle sayısı 9 kadarken, günümüzde kentleşmeden dolayı mahalle sayısı 31'e yükselmiştir.

Günümüzde yeryüzündeki hâkimiyeti her alanda hissedilen insanoğlu, her şeyi anlamlandırıp bunu bir isimle ifade etmekte ve mekânsal olarak bu adlandırmaları yaparken farklı unsurlardan etkilenmektedir. Mekâna hâkim olma, onu tanıma ve onunla bütünleşip benimseme arzusu; mekana ilişkin belleğin geleceğe aktarılma isteği; o mekandaki toplumun sosyal ve kültürel özellikleri; yaşanan sosyal ve iktisadi olaylar ile doğal ortam nitelikleri gibi faktörler mekânsal adlandırmalar yapılırken etkili olan faktörlerdir. Ceyhan'daki mahalle adları incelendiğinde ise başta şahıs adları olmak üzere Kırım ve Kafkaslardan gelen muhacirlerin yerleşme kökenlerine ait adlandırma; Cumhuriyet devriyle yaşanan siyasi ve tarihi olaylarla ilgili adlandırma; doğal ortamla ilgili ve diğer etkenlerle yapılan adlandırmalar mahalle adlarını belirlemiştir.

Çalışmada sonuç olarak; kent özeğinde Ceyhan'ın kökenini oluşturan Kırım ve Kafkas göçmenlerinin göç ettikleri yerlere ait adlandırmalar yoğunluktayken, kent yayıldıkça Anadolu topraklarındaki insanların yaşadıkları sosyo-ekonomik olaylara ve doğal ortama ait adlandırmaların yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca Ceyhan'daki mahalle adları, bir yandan mekanın benimsendiğini kanıtlarken, bir yandan da mahallelerin büyümesine bağlı olarak çeşitli coğrafi adlandırmaları da beraberinde getirmiştir.

Bu çalışmadaki Ceyhan'ın mahalle adları sistematik olarak Doğal Unsurların Mekânsal Yansımaları, Beşeri Unsurların Mekânsal Yansımaları ve İktisadi Unsurların Mekânsal Yansımaları olarak 3 ana başlık altında incelenecektir.

Çalışmanın amacı, Ceyhan'daki mahalle adlarının mekânsal yansımalarını ve ilişkilerini ortaya koyup bunların nasıl geliştiğini açıklamaktır.

Çalışmanın önemi; Ceyhan kentini oluşturan mahallelerin toponimik kökenlerini ve göçmenlerin mekanı benimsedikten sonraki mekânsal ilişkilerinin farklı oluşundan kaynaklanmaktadır.

Yaklaşım olarak analitik coğrafya ve tarihsel coğrafya yaklaşımları kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Kentsel Toponimi, Göç, Ceyhan, Coğrafya

SPATIAL RELATIONS OF URBAN TOPONYMY: CEYHAN URBAN EXAMPLE

This study deals with neighborhood names with spatial relations of Ceyhan urban, which is the urban of Ceyhan district in Adana province in Adana region of Mediterranean Region. Located on the banks of the river where the landforms are very flat and the slope values are very low, Ceyhan is a urban that grows with the advantages of the natural environment conditions established on fertile soils of Çukurova where mild Mediterranean climatic conditions prevail.

Although the settlement history of Ceyhan dates back to B.C., the main settlements began in the 19th century with the displacement of immigrants from the Crimea and the Caucasus to the banks of the Ceyhan River. When it was founded that it was a village, it was been an township as a result of it developed into a district in 1893 and in the 1950s, thereby it had possessed many urban features and achieved true urban character. Accompanied by these urban developments, when Ceyhan rapidly become urbanized and the number of neighborhood reached 9 before 1950, today the number of neighborhood has increased to 31 mainly due to urbanization.

Today, humanity whose dominance in the world is felt in every field, makes sense of everything and expresses it with a name, and humankind is affected by different elements while making these names spatially. Factors effective in making spatial naming: Dominate the place; the desire to know and integrate with him; the desire to transfer the memory of the place to the future; social and cultural characteristics of the community in that place; factors such as social and economic events and natural environment characteristics. When the neighborhood names in Ceyhan are examined; it is determined the names of the neighborhood that naming by person names, naming according to the settlements' origins belong to immigrants coming from the Crimea and the Caucasus; naming of political and historical events during the Republican era; naming that made with natural environment and other factors.

As a result of the study; in Ceyhan's urban essence, it was determined that the naming of the places where Crimean and Caucasian immigrants migrated intensified, while as the urban spread, the naming of the socio-economic events and natural environment of the people living in the Anatolian lands intensified. In addition, the neighborhood names in Ceyhan, both proven the adoption of the place, and the growth of the neighborhood has brought with it a variety of geographic naming.

In this study, Ceyhan's neighborhood names will be systematically examined under 3 main headings as spatial reflections of natural elements, spatial reflections of human elements and spatial reflections of economic elements.

The aim of this study is to explain the spatial reflections and relationships of neighborhood names in Ceyhan and explain how they developed.

The importance of the study stems from the toponymic origins of the neighborhoods that make up the urban of Ceyhan and the diversity of the spatial relationships of the immigrants after adopting the place.

In this study, analytical geography and historical geography will be used as approaches.

Keywords: Urban Toponymy, Migration, Ceyhan, Coğrafya

(27484) Sağlıklı, Sürdürülebilir ve Yaşayan Üniversite Yerleşkeleri: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Meşelik Yerleşkesi Örneği

HATİCE DÜLGER¹, AYŞEN ÇELEN ÖZTÜRK¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ/MİMARLIK BÖLÜMÜ

htcdlgr@gmail.com

Üniversiteler bireylere akademik eğitim vererek, mesleki beceri ve yeterlilik kazandırmayı amaçlayan eğitim kurumlarıdır. Üniversite yerleşkeleri ise kullanıcılarının akademik, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayacak yapı ve etkinlik alanlarının toplu halde bulunduğu yerlerdir. Genç nüfusun çoğunlukta olduğu üniversite yerleşkelerinde aktif sosyal hayatın sağlanması kullanıcılarda aidiyet duygusunun gelişmesine ve akademisyen öğrenci arası etkileşimin artmasına olanak sağlamaktadır. Kamusal alan olarak tasarlanmış fiziksel çevrelerin sürdürülebilirliğinin sağlanması için, belirli dönemlerde kullanıcı memnuniyetinin gözden geçirilmesi ve değişen ihtiyaçlar doğrultusunda fiziksel dönüşümlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmada; Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Meşelik yerleşkesi örnek olarak seçilmiştir. “Sürdürülebilir, dinamik bir üniversite yerleşkesi” niteliği kazandırmak amacıyla geliştirilen süreç modelinde, üç aşamalı bir analiz yöntemi önerilmektedir. Bu aşamalar; yerleşkenin fiziksel analizinin yapılması, kullanıcının yerleşke hakkındaki algısının zihin haritaları ile belirlenmesi ve bu iki çalışmanın verilerine göre kullanıcı gereksinimlerini tespit edebilecek anket uygulamasının yapılmasıdır. Başlangıçtaki yerleşkenin fiziksel analizi, Kevin Lynch’in “Kent İmgesi” kuramında ortaya koyduğu kavramsal bakışla beş temel öge üzerinden yapılmıştır. Örnek olarak seçilen yerleşkede “yollar”, “bölgeler”, “sınırlar”, “odak noktaları” ve “işaret öğeleri” nden oluşan 5 temel öge saptanarak analiz edilmiştir. Bu çalışmanın ardından, yerleşke kullanıcılarının bir kısmından yerleşkeye ait “zihin haritaları” oluşturmaları istenerek yerleşkenin okunabilirliği ve kullanıcılar tarafından nasıl algılandığı tespit edilmiştir. Son olarak bu iki çalışmanın verilerine göre oluşturulan anket soruları ile “Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD)” yapılarak, kullanıcı gereksinimleri ve memnuniyeti belirlenmiştir. Bu üç aşamalı süreç modeli ile kullanıcı-yerleşke ilişkisi tespit edilerek gerekli ihtiyaç ve düzenleme gereksinimleri belirlenmiştir.

Sonuç olarak üniversite yerleşkeleri tıpkı kentler gibi dinamik bir şekilde değişmeye devam eden organizmalardır. Bu sebeple üniversiteler, kullanıcılarından gelen geribildirimler doğrultusunda kendi değişim ve gelişimini planlamalı ve tasarlamalıdır. Bu kurumlar sürdürülebilirliklerini sağlamak için, bir yandan kurumsal gelenek ve değerlerini koruma çabası gösterirken, bir yandan da çağın gereklerine ayak uydurmalı, yeni nesillerin ihtiyaç ve taleplerini karşılayabilecek kurumsal ve fiziksel değişiklikler yapabilmelidir. Güncellenmiş fiziksel çevreler, kurumsal yapıların “Sağlıklı, Sürdürülebilir ve Yaşayan Çevre” hedeflerine ulaşmasına olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler : Üniversite Yerleşkesi, Fiziksel Çevre Analizi, Zihin Haritası, Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD)

Healthy, Sustainable and Living University Campuses: The Case of Eskişehir Osmangazi University Meselik Campus in Turkey

Universities are educational institutions aiming to grant professional skills and competence by providing academic education to individuals. On the other hand, university campuses are places where the structures and activity areas meet the academic, social and psychological needs of its users. Providing active social life in university campuses, where the young population is the majority, allows development of a sense of belonging and improves the interaction between academics and students. In this sense campuses should be dynamic, flexible, sustainable, and developable. In order to ensure the sustainability of physical environments designed as public spaces, user satisfaction should be reviewed and physical transformation should be determined in line with changing needs. In this study, Eskişehir Osmangazi University Meselik Campus was chosen as an example. A three-stage analysis method is proposed in the process model, which was developed in order to provide a “sustainable, dynamic university campus”. These stages are; physical analysis of the campus, determination of the user's perception of the campus by “cognitive maps” and conducting a survey application that can determine user needs according to the data of these two studies. The physical analysis of the initial settlement was based on five basic elements, with the conceptual view which was put forward by Kevin Lynch in his “Urban Image” theory. In the campus chosen as an example, 5 main elements consisting of “roads”, “regions”, “borders”, “focal points” and “sign elements” were identified and analyzed. Following this study, some of the campus users were asked to form “cognitive maps” of the campus and readability of the campus and how it was perceived by the campus users. Finally, Post Occupancy Evaluation (POE) was used to determine user needs and satisfaction. With this three-stage process model, the user-campus relationship was identified and the necessary and regulatory requirements were determined.

As a result, university campuses are systems that continue to change dynamically just like cities. For this reason, universities should plan and design their own changing and development in line with the feedback from their users. While they strive to preserve their institutional traditions and values, they must keep up with the requirements of the era and make institutional and physical changes to meet the needs and demands of new generations in order to ensure their sustainability. Updated physical environments will enable institutional structures to achieve “Healthy, Sustainable and Living Environment” goals.

Key Words: University Campuses, Physical Environment Analysis, Cognitive Maps, Post Occupancy Evaluation (POE)

(26991) ZİHİN HARİTALARI ARACILIĞI İLE ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN SAMSUN ALGILARININ İNCELENMESİ

SEYFULLAH GÜL¹

¹ 19 MAY UNİVERSİTY

seyfullah.gul@omu.edu.tr

Zihin haritaları mekân algısını ölçmede ve bireyin düşünce figüründeki soyut olguyu anlamada kullanılan güçlü araçlardır. Samsun ili sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel miras değerleri ile içerisinde yaşayan bireylerin zihinlerinde derin izler bırakabilecek özelliklere sahiptir. Yaşanılan mekana ait bilgi, imaj ve algının ise bireyin mekandaki kalış süresi (zaman), faaliyet biçimi ve mekanın sahip olduğu değerlerin özellikleri gibi birçok faktörün etkisiyle ortaya çıktığı bilinmektedir. Engelsiz bireyler mekân üzerinde daha özgür hareket edebildikleri halde çeşitli engel gruplarına sahip bireylerin mekân üzerinde yaptıkları faaliyetlerin sınırlılığı, onların yaşadıkları mekâna yönelik algılarının ve bilgilerinin engelsiz bireylere göre daha düşük düzeyde olmasına neden olabilmektedir. Bu çalışmada zihin haritaları tekniği ile Samsun’da yaşayan engelli öğrencilerin Samsun hakkındaki bilgilerinin ve algılarının zaman ve deneyime göre nasıl bir değişiklik gösterdiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde Samsun’da yaşayan 20 engelli öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak ise zihin haritası yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında çeşitli engel gruplarını temsil eden öğrencilere Samsun ili haritası üzerinde Samsun algılarını temsil eden resimler çizmeleri istenmiştir. Daha sonra Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenen proje ile üç aylık bir sürede bu öğrencilerle Samsun’un farklı yerlerine geziler düzenlenmiştir. Proje sonunda ilk aşamada gerçekleştirilen veri toplama aracı aynı şekilde tekrar uygulanarak yeni veriler toplanmıştır. Elde edilen her iki veri, farklı araştırmacılar tarafından içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Verilerin içsel tutarlılık olarak adlandırılan ve kodlayıcılar arasındaki görüş birliği olarak kavramsallaştırılan benzerlik Miles ve Huberman modelindeki (1994) güvenilirlik formülü uygulanarak güvenilirlik %96 olarak hesaplanmıştır. Zihin haritalarının çözümlenmesi ile Samsun şehrine ait altı tema tespit edilmiştir. İlk aşamadaki zihin haritalarının çözümlenmesinden elde edilen bulgularda, engelli öğrencilerin Samsun şehrini sembolize eden değerler konusundaki tema içeriklerinin az sayıda olduğu; buna karşın ikinci aşamada oluşturulan zihin haritalarının tema içeriklerinin yüksek sayıda olduğu görülmüştür. Bu çalışma sonucu engelli öğrencilerin Samsun hakkındaki bilgi ve algılarının zaman ve deneyime göre arttığı, engellilere yönelik yapılacak bu tür aktivitelerin engellilerin zihnindeki Samsun algısı, imajı ve bilgisine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Samsun, Zihin haritaları, Engelliler, Samsun algısı

(26723) Türk Halk Kültüründe Mekân

MURAT TANRIKULU¹

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜN. ED. FAK. COĞRAFYA BÖLÜMÜ

kutlukul@gmail.com

Mekan, Coğrafya'nın odağında yer alan bir kavramdır. Bir coğrafyacıya, Coğrafya nedir diye sorulduğunda verilebilecek en veciz cevaplardan biri; "Coğrafya bir mekan bilimidir" olacaktır. Coğrafya, neredeyse son iki yüz yıldır mekana öyle önem vermiş, öyle zaman ayırmış ve üzerinde öyle çok düşünmüştür ki bünyesinde onlarca kavram türetmiş, akımı temsil eden mekansal bilim okulları kurmuştur. Buna paralel olarak onlarca mekan tanımı yapılmıştır. Eski ya da yeni olduğuna bakılmaksızın bütün tanımlar dönemi itibarıyla etkin olan paradigmaları ve bilimsel-kültürel atmosferi yansıtmaktadır. Bu nedenle daha çok retoriktir. Yine bu nedenlerle kolay anlaşılır değildir ve karmaşıktır. Buna karşın mekan, halk kültürü içinde daha yalın bir gerçekliği ifade eder ve retorikten uzaktır. Bu çalışmada da amaç mekanın coğrafi ve felsefi anlamlarıyla birlikte Türk halk kültüründeki anlamlarını ortaya koymak, Batı kaynaklı mekan yaklaşımlarına meydan okumak, kullanım farklılıklarını gözler önüne sermek ve görünür kılmaktır. Yöntem olarak fenomenolojiden yararlanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Retorik, mekan, Türk halk kültürü, kültür, Coğrafya

SPACE IN TURKISH FOLK CULTURE

Space is a concept that is at the focus of Geography. One of the shortest answers that can be given to a geographer when asked What is geography will be: "geography is a science of space." Geography has given such importance to space for almost the last two hundred years, has devoted so much time and thought on it that it has derived dozens of concepts within it and established spatial science schools representing the current. In parallel, dozens of space definitions have been made. The definitions reflect the effective paradigms and the scientific-cultural atmosphere as of the period. It is therefore more rhetorical. Again, these reasons are not easy to understand and complex. The space, however, expresses a leaner reality within folk culture and is far from rhetorical. The aim of this study is to reveal the geographical and philosophical meanings of the space as well as its meanings in Turkish folk culture. The challenge to Western-sourced space approaches is to expose and make visible differences in usage. Phenomonology has been used as a method.

Key words: Rhetoric, space, Turkish folk culture, culture, geography

(26781) DEDE KORKUT HİKÂYELERİNDE COĞRAFİ UNSURLARIN İNCELENMESİ

NESLİHAN ERDÖNMEZ¹, FATİH AYDIN²

¹ MEB YENİMAHALLE BİLİM VE SANAT MERKEZİ

² KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

neslihanerdonmez@gmail.com

Edebiyat, toplumların sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik hayatını tarihsel süreç içinde kuşaktan kuşağa aktaran en önemli kaynaklardan biridir. Bu hayatı biçimlendiren diğer bir unsur ise coğrafyadır. Coğrafya, insanların yeryüzündeki faaliyet sahasını ve yaşam tarzını düzenleyerek, yaşam mekânları hakkında bilgi edinmenin ve bu alanlardan en iyi şekilde yararlanmanın yollarını öğretmekte ve buna bağlı olarak şekillenen farklı yaşam tarzlarının yeryüzündeki dağılımını ve etkilerini incelemektedir. Coğrafyada mekânın betimsel olarak tanıtımında edebiyattan; edebi metinlere ve şiirlere konu olan mekânların özelliklerinin kitlelere aktarımında ise coğrafyadan yararlanılmaktadır. Özellikle olay ve durum aktarımıyla ilgili edebi metinlerde mekân (yer) en önemli unsurlardan biridir. Bu çalışmadaki amaç, Dede Korkut hikâyelerinde geçen coğrafi kavramları tespit etmek; bu kavramlar aracılığıyla Oğuz Boylarının doğal çevre ile etkileşimlerini ortaya kaymaktır. Türk edebiyatında ve Türk kültüründe son derece önemli bir yere sahip olan Dede Korkut hikâyeleri (*Dedem Korkut, Korkut Ata*) Oğuz Türklerinin yaşam biçimleri, ekonomik faaliyetleri, inanışları, giyim tarzları, beslenme şekilleri, mücadeleleri ve gündelik hayatlarıyla ilgili bilgiler içermektedir. Hikâyelerin geçtiği zaman ve mekân tam olarak belirtilmemekle birlikte Avrupa'da Balkanlardan Orta Asya'da Altay dağlarına kadar uzanan geniş bir alana yayıldığı düşünülmektedir. Dede Korkut hikâyeleri yakın zamana kadar 12 hikâye olarak kabul edilmiş ancak Nisan 2019'da 13. nüshanın bulunduğu ilan edilmiştir. 2018 yılında UNESCO Dünya Somut Olmayan Kültür Mirası listesine oy birliği ile dâhil edilen eserin önemi bir kez daha vurgulanmıştır. Çalışma nitel araştırma temelinde yürütülmüş, veri toplama sürecinde doküman incelemeye dayanılmıştır. Bu amaçla Dresden nüshasından edinilerek Türkçeye çevrilen eserdeki tüm hikâyeler okunmuştur. Verilerin analizinde ilk aşamada altı hikâyede geçen coğrafi unsurlar taranmış ve kodlanmıştır. Ortaya çıkan kavramlar listesi, uygun başlıklar altında sınıflandırılarak kategoriler oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda, Oğuzların doğa ile iç içe yaşadıkları, doğal unsurların hayatlarında çok önemli bir yer tuttuğu bilgisine ulaşılmıştır. Sahip oldukları zenginlikleri belirtirken, konuşmalarda Devlet ve aile büyüklerini, eşlerini överken doğadaki kavramlardan yararlandıkları görülmüştür. Dede Korkut hikâyeleri, sadece coğrafi açıdan değil; edebiyat, tarih, kültür konularında çok geniş bir bakış açısı sunmaktadır. Yalnızca maddi unsurların değil; toplumsal ve ailevi değerlerin de ön planda olduğu ve saygı duyulduğu hayatı anlatan bu eserin, özümserenerek aktarılması, genç nesiller tarafından da anlaşılabilir şekilde okunması ve değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler : Dede Korkut Hikayeleri, Kültürel Miras, Coğrafi Kavram, Coğrafya Eğitimi.

INVESTIGATION OF GEOGRAPHICAL ELEMENTS IN DEDE KORKUT STORIES

Literature is one of the most important sources that transfer the social, cultural, political and economic life of societies from generation to generation in the historical process. Another factor which is shaping this life is geography. While Geography teaching the ways of getting information about living spaces and making the best use of these areas by arranging the activity field and lifestyle of the people on the earth and examines the distribution and effects of the different lifestyles shaped on the earth. While making use of literature in descriptive presentation of space in geography; Geography is used in transferring the characteristics of the places subject to literary texts and poems to the masses. Place is one of the most important elements especially in literary texts about the transfer of events and situations. The aim of this study is to determine the geographical concepts in Dede Korkut stories and revealing the interaction of Oguz Boy with natural environment through these concepts.

The stories of Dede Korkut (Dedem Korkut, Korkut Ata), which have a very important place in Turkish literature and Turkish culture, contain information about the life styles of Oghuz Turks, their economic activities, beliefs, clothing styles, feeding methods, struggles and daily lives. Although the time and place of the stories have not been mentioned exactly, it is thought that they spread to a wide area from the Balkans in Europe to the Altai Mountains in Central Asia. Dede Korkut stories have been accepted as 12 stories until recently, but in April 2019, the 13th edition was announced.

The importance of the work, which was unanimously included in the UNESCO World Intangible Cultural Heritage List in 2018, was emphasized once again. The study was conducted on the basis of qualitative research and document analysis was utilized in the data collection process. For this purpose, all the stories were read from the Dresden copy and translated into Turkish.

In the first stage of the data analysis, the geographical elements in the six stories were scanned and coded. The resulting concepts were categorized under appropriate headlines. As a result of the study, it was found out that Oguz people live intertwined with nature and that natural elements have a very important place in their lives. It was seen that state and family elders benefited from concepts in nature while praising their spouses. Dede Korkut's stories offer a wide perspective on not only geography but also literature, history and culture. Not only the material elements; social and family values are at the forefront of this work and the life is respected, it is important to transfer the assimilated, understood and read by young generations is important to read and evaluate.

Key Words: Dede Korkut Stories, Cultural Heritage, Geographical Concept, Geography Education.

(26978) Derbent Deresi (Denizli) Türküsünde Coğrafyanın İzleri

MEHMET ÇENESİZ¹

¹ DENİZLİ LÜTFİ EGE ANADOLU LİSESİ

mehmetcenesiz@hotmail.com

Bir alanda kültürün oluşmasında coğrafi faktörlerin rolü bulunmaktadır. Kültürel özelliklerden hareketle geçmiş ve günümüz toplumsal yaşamı hakkında çıkarımlar yapmak mümkündür. Kıyafetler, meskenler gibi maddi unsurlar ile türküler, atasözleri ve maniler gibi maddi olmayan unsurlar kültürü oluşturmaktadır. Türk sözlü kültür mirasının önemli unsurlarından biri olan türküler de ortaya çıktıkları sahanın coğrafi özelliklerine ait bilgiler taşımaktadır.

Derbent Deresi Türküsünde Coğrafyanın İzleri adlı araştırma esas itibariyle bir kültürel coğrafya çalışmasıdır. Çalışmada türkünün ortaya çıktığı sahanın coğrafi özelliklerinden etkilenme durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Türküde geçen coğrafi ifadelerin doğal, beşeri ve ekonomik ortam özelliklerini yansıtırma durumunun tespit edilmesi hedeflenmiştir. Derbent Deresi türküsünü coğrafi bakış açısı ile ele alarak coğrafya ile ilişkisini literatüre kazandırmak temel amacımızdır.

Türkünün TRT Kurumunun repertuarında kaynak kişi olarak Süleyman UĞUR' dan alınan sözleri üzerinde yapılan inceleme ile coğrafi ifadeler tespit edilmiştir. Coğrafi ifadeler kendi içinde jeolojik, iklimik, hidrografik, bitki toplulukları, hayvan toplulukları, doğal afetler, beşeri unsurlar ve ekonomik faaliyetlerle ilgili ifadeler şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu coğrafi ifadelerin türkünün geçtiği saha ile ilişkilendirmesi yapılmıştır.

Coğrafya, olay, konu ve olguları kendi prensipleri çerçevesinde ele alıp inceler. Coğrafi bakış açısı ile nedensellik, dağılım, ilgi ve bağımlılık ilkeleri çerçevesinde sorulacak soruların tamamına türküde cevap bulunmaktadır. Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak ele alındığında, Derbent Deresi türküsü yaşanan acı bir olay sonucu ortaya çıkmıştır. Coğrafi bakış açısıyla türkünün incelenmesi acı olayın gerçekleşmesine neden olan coğrafi koşulları ortaya koymaktadır. Türküde geçen ifadeler bize sahanın doğal, beşeri ve ekonomik coğrafya özellikleri ile ilgili bilgiler vermektedir.

Yaptığımız çalışmanın ve yapılacak benzer çalışmaların coğrafya eğitimi (üniversite, lise, ortaokul vb) kapsamında kullanılabilmesi düşünülmektedir. Öğretim sürecinde sınıf içi etkinlikler ile türkülerin kullanılması öğrencilerin derse aktif katılımını arttırabilir. Coğrafya eğitimi alan öğrencilere türküler ve türküler gibi kültürel değerlerimizin ortaya çıkmasında etkili olan coğrafi koşulların araştırılması bağlamında görevlendirme yapılabilir. Böylesi bir uygulama ile hem kültürel değerlerimizin daha iyi anlaşılmasına hem de gelecek nesillere aktarılmasına da hizmet edilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Derbent deresi, Türkü sözleri, Coğrafya, Kültür

Traces Of Geography At The Creek Derbent (Denizli) Folk Song

Geographical factors play a role in the formation of culture in an area. It is possible to make inferences about past and present social life based on cultural characteristics. A culture of material elements such as clothes, dwellings and intangible elements such as folk songs and proverbs is formed. Folk songs, which are one of the important elements of Turkish oral cultural heritage, also carry information about the geographical features of the field in which they arise.

“Traces of geography at the creek Derbent (Denizli) folk song” is mainly a study of cultural geography. In this study, it was tried to determine the influence of the geographic characteristics of the field where the folk appeared. It is aimed to determine the status of reflecting the natural, human and economic environmental characteristics of geographical expressions. The main aim of Derbent Creek folk song is to provide the relationship between geography and literature.

In the repertoire of Türk TRT Institution, geographical expressions were determined with the examination of the words taken from Süleyman UĞUR as source person. Geographical expressions are classified as geological, climatic, hydrographic, plant communities, animal communities, natural disasters, human elements and economic activities. These geographic expressions were correlated with the field in which the song passed.

Geography examines events, subjects and facts within the framework of their own principles. From the geographical point of view, all the questions to be asked within the framework of causality, distribution, interest and commitment principles are answered in Turkish. When the results were taken as a whole, Derbent Stream folk song emerged as a result of a painful event. The examination of folk songs from a geographical point of view reveals the geographical conditions that cause the painful event to take place. The expressions mentioned in the song give us information about the natural, human and economic geography characteristics of the field.

It is thought that our study and similar studies can be used within the scope of geography education (university, high school, secondary school, etc.). In-class activities and the use of folk songs in the teaching process can increase the active participation of the students. Students who are trained in geography can be assigned in the context of researching the geographical conditions that affect the emergence of folk songs and the cultural values such as folk songs. With such an application, it will serve to both better understand our cultural values and transfer them to future generations.

Keywords: Derbent Creek, Folk songs, Geography, Culture

(26984) Kültürel Coğrafya Açısından Patasana Romanı

BARIŞ TAŞ¹

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

tas.baris@hotmail.com

İnsan ve doğal ortam arasındaki etkileşim coğrafya biliminin inceleme ve araştırma kapsamı içerisinde yer alır. Bu bağlamda insanın eseri olan edebi metinler de metni oluşturan ve tasarlayan kişinin de mekânsal algısıyla yakından ilişkilidir. Daha doğru bir ifadeyle bir hikâye ve roman yazarı, zihinlerinde tasarladıkları mekânları insan ve çevresiyle ilişkileri kapsamında kurgular. Yani yaşadığı fiziksel çevreyi tanımayan veya anlamlandıramayan biri, hikâye ve roman tarzı bir edebi eseri üretmekte zorlanır. Bu bakış açısıyla coğrafya ile edebi metin veya eserler arasında bir ilişki söz konusudur. Ahmet Ümit tarafından kaleme alınan Patasana romanı da bu çerçevede, yani kurgulanan konu ve olaylar ile mekân arasındaki ilişkilerin edebi açıdan ele alınan bir eser niteliğindedir. Bu nedenle söz konusu roman, coğrafi bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Bildiri, bu yönüyle durum tespiti özelliğindedir. Yani bu çalışma, yeni ve farklı bir bakışa açısı göstermekten ziyade, kültürel coğrafya kapsamında romanlar ile coğrafya arasındaki ilişkiyi ortaya koyan araştırma özelliği gösteren bir çalışma niteliğindedir. Edebi metinler le mekân arasındaki ilişkileri ele alan araştırmalar bulunmaktadır. Fakat edebi metinlerin çeşitliliği, mekânsal analizlerin de çeşitlenmesi sonucunu doğurmaktadır. Dolayısıyla edebi metinlerin coğrafya bilimi açısından değerlendirilmesi, metinlerin çeşitliliği ölçüsünde farklılaşmalıdır. Bu yönüyle ele alınan çalışma, özgün niteliklere sahiptir. Literatür taramalarında, edebiyat ve özellikle modern romanlar ile mekân arasındaki ilişkilerin bulunduğu çalışmaların son derece az olduğu görülmüş ve bu araştırma yapılmıştır. Modern Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Ahmet Ümit'in "Patasana" isimli romanı, Güneydoğu Anadolu bölgesindeki doğal ortam-insan ilişkileri çerçevesinde kurgulanmış olay ve konuları içermektedir. Eser, Türkiye'nin coğrafyasını orta öğretim ve hatta genel kültür düzeyinde tanıtmada kapsamında önemli unsurları içermektedir. Anadolu'nun güneydoğusunun iklimi, bitki örtüsü, su kaynakları ve yeryüzü şekillerinin yanında sosyal ve kültürel özellikleri söz konusu romanda edebi ifadelerle verilmektedir. Bu yönüyle roman, "Türkiye Coğrafyası"nın anlaşılması ve kavranmasına katkı sağlamaktadır. Belirli bir mekân ünitesinde kurgulanan olayların anlatıldığı edebi metinler, o mekânın nasıl algılandığını da göstermektedir. Bu nedenle, edebi metin yazarlarının mekâna ilişkin bilgilere sahip olması durumunda, daha gerçekçi hikâyeler ortaya çıkmaktadır. Bunun en güzel örneği Patasana romanıdır. Bu romanda yörenin iklim, bitki örtüsü, yeryüzü şekilleri ile birlikte beşeri ilişkiler ve faaliyetler, gerçeği yansıtmaktadır. Bu da romanın gerçeklik düzeyinin yüksek olduğunu gösterir. Gerçek anlamda fiziki ve beşeri ortamı yansıtan edebi metinler, ülkelerin coğrafyasını hem kendi vatandaşlarına hem de uluslararası düzeyde kolayca tanıtmaya yardımcı olacaktır. Bunun da kültürel yayılmanın öncüsü olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Kültürel coğrafya, edebiyat, coğrafya, mekân, Türkiye, Güneydoğu Anadolu

(27035) BİR KÜLTÜR COĞRAFYASI ARAŞTIRMASI: TEKE YÖRESİ TAHTACILARI ÖRNEĞİ

CEMALİ SARI¹, SEVGİ ALTUNKAYA²

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

cemsari@yahoo.com

Her kültür, kendi değerleri ve değerlerini besleyen din, dil, tarih ve ekonomi gibi unsurlar ile öne çıkar. Söz konusu bu unsurların hepsi ile ve birbiri ile ilişkisi olduğu gibi coğrafya ile de yakından ilişkilidir. Anadolu'nun tarihi tecrübesinde benzeri çok fazla olmayan Teke Yöresi sosyal yapısı, farklı kültürel grupların bir arada yaşamasını mümkün kılan bir toplum modeline örnek teşkil etmiş olduğu için araştırma sahası olarak Teke yöresi belirlenmiştir. Bu çalışmanın konusunu Teke Yöresi'ndeki Tahtacı Köylerinin kültür coğrafyası açısından incelenmesi oluşturmuştur. Söz konusu bu saha, Antalya'nın batı ilçelerinden Elmalı'nın Tekke ve Akçeniş; Finike'nin Gökbük, Çatallar ve Menevşelik; Kumluca'nın Toptaş, Beşikçi ve Hızırkahya köyleri ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın kavramsal çerçevesi, Anadolu Aleviliği içinde yer alan Tahtacı kimliğinin ortaya çıkardığı sosyo-kültürel değerleri saha araştırmasına dayalı coğrafi gözlem ve mülakatlarla ortaya koymak ve kültür coğrafyası açısından mekan-insan ilişkileri bağlamında irdelemektir. Araştırma, dünyanın farklı bölgelerinde ortaya çıkan kültürel toplulukların meydana getirdiği kültür coğrafyalarının analiz edilmesi ilkesinden hareketle Teke Yöresi kültür coğrafyasının oluşmasına sebep olan özelliklerin tespit ve değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Bu çalışmada, verilerin tespiti aşamasında, katılım, gözlem ve mülakat yöntemleri uygulanmıştır. Araştırmanın en önemli bulgusu, Teke Yöresi coğrafyasındaki birçok uygulamanın diğer topluluklardakilerle benzerlik gösterdiği ve birçoğunun terk edildiği saptanmış yani aynı coğrafyada bulunmak, inanış ve uygulamalardaki farklılığı ortadan kaldırmıştır. Dini kimliklerinin etkisiyle dışa kapalı bir toplum karakteristiği sergileyen, Türkmen ve Alevilikleri genel kabul gören Tahtacıların, Tahtacı kimliğini Alevi kimliğinden üstün tuttıkları görülmektedir.

Tahtacı köylerinden önemli bir nüfusun, son yıllarda şehir hayatının çekiciliği ve özgürlüğü, ekonomik nedenlerle çevre il ve ilçelere göç ettikleri dolayısıyla dışa kapalı toplum karakteristiğinde kırılmalar yaşandığı, bununla birlikte az da olsa ezogami ve poligami görüldüğü tespit edilmiştir. Özellikle Sünnilerle iç içe yaşayan Beşikçi, Toptaş, Hızırkahya, Menevşelik, Çatallar ve Tekke yerleşimlerinde, gerek yaşadıkları coğrafyada Sünnilerle iç içe olmaları ve birbirlerine yakın olmaları gerekse ılıman iklimin etkisiyle Tahtacılığa özgü bazı inanış ve uygulamaların terk edildiği veya azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunda teknolojik gelişmelere bağlı sosyal ağ kullanımının da olsa etkisi vardır. Nitekim, Teke Yöresi Tahtacı coğrafyasındaki birçok uygulamanın diğer topluluklardaki (Sünniler) uygulamalarla benzerlik gösterdiği ve birçoğunun terk edildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teke Yöresi, Tahtacı Yerleşimleri, Tahtacı, Kültür Coğrafyası, İnanış ve Uygulamalar

A Research on The Geography of Culture: The Sample of Teke Region Tahtacans

Every culture distinguishes with aspects such as religion, language, history and economy that feeds its value and values. These aspects mentioned not only have relations with all of them and each other, but also it is closely related with geography. The region Teke has been determined as the research field because Teke region, which does not so much correspond to the examples in Anatolia's historic experience, served as an example of a society that enabled different cultural groups to live together with its social structure. Research on the cultural geography of the Teke Region's villages has made the topic of this study. Mentioned research area has been limited with Antalya's western provinces such as Teke and Akcenis in Elmalı, Gokbuk in Finike, Catallar and Menevselik, towns Toptas, Besikci and Hizirkaya in Kumluca.

The conceptual frame of the research is revealing the socio-cultural values of the Tahtaci identity which is included in the Anatolia Alawism that is based on the geographic observations and interviews, and also to reveal the place human relationships in that cultural geographic terms.

Research aims to identify and evaluate the features that have caused the occurrence of the Teke Region's cultural geography with the principle of "analyzing the cultural geographies that the cultural societies have generated in different regions of the world".

On the stage of findings of the data, attendance, observation and interview techniques have been carried out this research. The most important finding of the research is that many administration ways in Teke Region geography have showed similarities with other societies and many of these have been identified as left behind, that's to say, being in the same geography, beliefs and differences in the administration have been annihilated. It's being seen that Tahtacis who have represented their character as secluded with the impacts of their religious identities as well as their generally accepting Turkmen and Alawism traditions, they have put their Tahtaci values above than Alawism. A reasonable amount of Tahtaci population has been identified as attractiveness and freedom of the urban life in recent years, secluded society character because of migrating and immigrating in to adjacent cities and provinces, which let them to be fragile, ezogami and poligami along with these.

In the settlements of Besikci, Toptas, Hizirkaya, Menevselik, Catallar, and Teke which live together especially with Sunnis, both because of their living together with Sunnis in the same geography being close to each other, and because of living in a hot climate, some beliefs and applications regarding Tahtacilik have been observed as left habit or decreased as a result. Technological developments as well as the use of social net has an impact of this.

Indeed, many implementations on the geography of Teke Region Tahtaci have showed similarities with other societies (such as Sunnis) and many of these have fallen in to disuse.

Keywords: Teke Region, Tahtaci Settlements, Tahtaci, Cultural Geography, Beliefs and Practices

(27308) Çocuk Coğrafyalarında İnternet ve Mahremiyet

AHMET UYSAL¹, HASAN İÇEN¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

ahmetuysalhg@gmail.com

Her ne kadar ilk zamanlar çocuk ve gençlere dair konular coğrafyacıların pek ilgisini çekmese de, özellikle ‘kültürel dönüş’ ile beraber coğrafyacıların çocuk ve çocukluğa dair çalışmaları artmıştır. Bu ilgiye bağlı olarak, zamanla Beşeri Coğrafya’nın altı dalı olarak Çocuk Coğrafyaları alanı gelişmiştir. Çocuk Coğrafyaları kendine has temaları olduğu gibi bu alanda aynı zamanda coğrafi düşünceye dair tartışmaların izini de görmekte mümkündür. Bir diğer husus ise son yıllarda coğrafya disiplini de teknolojiye dair çalışmaların da arttığıdır. Özellikle yeni teknolojilerin kullanımı, sosyal medya, gündelik hayatın dijitalleşmesi gibi konular günümüz mekan ve insan ilişkisini anlamak için önemli konulardır. Bizzat çocuk coğrafyalarındaki farklı yaklaşımlar bizlere çocuk, teknoloji ve mekan arasındaki ilişkiyi kavramamızda geniş bir imkan sunmaktadır. Literatürde dijital göçmen ve dijital yerleşikler ayrımını esas alırsak, günümüz çocukları eski kuşaklardan farklı olarak teknolojinin içinde doğan dijital yerleşiklerdir. Dolayısıyla çocukların teknoloji ile kurdukları ilişki çok daha farklıdır. Özellikle internet ile beraber sanal mekan ya da siber mekan kavramını yeni bir olgu olarak hayatımıza girmiştir. Sanal mekan” ve “gerçek mekan” arasındaki zaman ve mekan uçurum gittikçe artıp farklı bir gerçeklik düzlemi oluşmuştur. Siber alan dediğimiz bu alanın en temel özelliği, gerçek ya da coğrafi mekan ile insanların bağını azaltmasıdır. İnternet kendi bir çok kavramı etkilediği gibi kendi dilini de oluşturmuştur. Bu etkilerin en başında ise mahremiyet ve aleniyet kavramları gelmektedir. İnternet ile beraber mahrem ve özel olanın sınırları flulaştığı gibi özel alan kamusal alanda daha çok görünür olmuştur. Hatta denilebilir ki özel alan kamusal alana baskın olmuştur. Şüphesiz konu internet ve çocuk olunca daha da girift ve hassas hale gelmektedir. Çocukların mahremiyeti, bir bireyin hikayesi olmaktan öte hukuki ve pedagojik boyutları da olan bir kavram olduğu için internette çocuk mahremiyeti yeni meseleler ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmada, çocuk coğrafyaları bağlamında çocuk, teknoloji ve internet arasındaki ilişkiye yoğunlaşan çalışmaların analizi yapıldıktan sonra çocukların teknoloji ile kurdukları ilişki sorgulanacaktır. Daha spesifik olarak internet çağında çocukların mahremiyeti ve mekan ilişkisinin kavramsal çerçevesi oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Çocuk Coğrafyaları, Teknoloji, İnternet, Mahremiyet

(27346) GELENEKSEL GÜMÜŞHANE MESKENLERİNİN KÜLTÜREL COĞRAFYA ANALİZİ

YUNUS EMRE SARI¹, ALPEREN KAYSERİLİ²

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

² AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

yunusemresari29@hotmail.com

İnsanın fizyolojik ihtiyaçlarının en önemlilerinden birisi dışsal faktörlerden korunma amacı ile ortaya çıkarılmış olan meskenlerdir. Bu ihtiyaçtan dolayı ilk insanların dünyaya geldiği andan beri barınma ihtiyaçlarını ilkel de olsa mağaralar veya ağaç kovukları gibi az korunaklı mekânlarda giderdikleri bilinmektedir. Özellikle tarımsal faaliyetlerin etkisi ile birlikte yerleşik hayata geçtikten sonra ise çeşitli özellikleri ve zenginlikleri olan ev, konut veya mesken adını verdikleri yapılar inşa ederek barınma ihtiyaçlarını giderdikleri anlaşılmaktadır. Ev, mesken veya konut, en ilkel bir rüzgârlık, çardak, mağara, çadır, mavna veya basit bir kulübe olabildiği gibi geniş bir çiftlik, gökdelen ve plaza da olabilmektedir. Evlerin bir toplumun mimari kimliğinin izleri olduğu kabul edilmektedir. Aile bireylerinin ortak yaşam alanı olarak kullanılan konutlar, bu niteliğinden ötürü yapan kişinin hatta kullanan kişilerin kendi değerlerinin veya ait oldukları topluma ait olan mitlerinin, inançlarının, sembollerinin, sosyo-kültürel değerlerinin yansıtılması ile sonraki nesillere aktarıldığı mekânlardır. Bu çalışmanın amacı Gümüşhane'deki geleneksel yöntemlerle inşa edilmiş olan tarihi konakların kültürel kökenleri açısından incelenip geçmişten günümüze aktarılan kültürel mirasın izlerini ortaya çıkarıp sürdürülebilir turizm faaliyetlerine dâhil edilebilmesi için önerilerde bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmada etnografik araştırma yöntemlerinden faydalanılarak Gümüşhane konaklarına ait unsurların kültürel kökenleri hakkında açıklamalar yapılmaya çalışılmıştır. Bu yöntem kullanılırken hem yerinde gözlemler yapılmış hem de konut sahipleri ile yapılandırılmamış görüşme formları kullanılarak veriler elde edilmiştir. Gümüşhane konakları yapısal özellikleri açısından değerlendirildiğinde doğal, tarihi ve beşeri özelliklerinin bir araya gelmesiyle biçimlendirilmiş olan zengin bir yapı olarak dikkati çekmektedir. Gümüşhane'de eski şehir ve yeni şehir olarak adlandırılan yerleşim birimlerinde günümüze kadar ayakta kalabilen konak sayısı otuzdokuz olarak tespit edilmiştir. Gözlemleri yapılabilen konakların en belirgin özelliği iki katlı olmasıdır. Konakların ana cephesi her zaman sokağı veya alanı geniş açıyla rahat görebilen çevreye hâkim konumda inşa edilmiştir. Özellikle bahçe duvarı ile çevrilmiş olan büyük konaklarda çeşitli eklentiler bulunmaktadır. Bu eklentiler yöre halkının en önemli ekonomik faaliyetlerinden olan hayvancılık faaliyetleri sebebi ile ahır ve samanlıklar, günlük ev ihtiyaçlarının giderilebilmesi amacıyla konaklarda fırın evi, temizlik faaliyetlerinin yapılabilmesi için hamam ve çamaşırhane gibi mekânlardır. Gümüşhane konaklarının bahçelerinde meyve ağaçları ve çiçekler ile hem tarımsal üretim faaliyeti hem de görsel peyzaj zenginliği yansıtılmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla kültürel miras turizmi ve sürdürülebilir turizm açısından oldukça elverişli olan bu konakların ve yerleşim birimlerinin koruma altına alınması ve çeşitli destinasyon olanakları oluşturulmasının kent ekonomisine katkı sağlaması açısından önemli bir zorunluluk olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gümüşhane, Kültür, Kültürel Coğrafya, Gümüşhane Konutları, Sürdürülebilir Turizm, Kültürel Miras Turizmi

CULTURAL GEOGRAPHY ANALYSIS OF TRADITIONAL GÜMÜŞHANE HOUSES

One of the most important of the physiological needs of human beings is the dwellings which were created for protection from external factors. Because of this need, it is known that the first human beings have met their shelter needs in little sheltered places such as caves or tree caverns even if they were primitive. It is understood that after the establishment of the settled life with the effect of agricultural activities, they have been able to meet their housing needs by constructing houses, residences or dwellings with various features. The house, dwelling or residence may be the most primitive windbreak, gazebo, cave, tent, barge or simple hut, as well as a large farm, skyscraper or plaza. Houses are considered to be traces of the architectural identity of a society. The residences used as the common living space of family members are places where the constructor, even the users, are transferred to the next generations by reflecting their own values or myths, beliefs, symbols and socio-cultural values belonging to the society to which they belong. The aim of this study is to examine the cultural origins of the historical mansions built in traditional methods in Gümüşhane and to make suggestions for the inclusion of the traces of the cultural heritage transferred from the past to the present and to include them in sustainable tourism activities. In this study, ethnographic research methods were used to explain the cultural origins of Gümüşhane mansions. While using this method, on-site observations were made and data were obtained by using unstructured interview forms with the house owners. When the Gümüşhane mansions are evaluated in terms of their structural characteristics, they are remarkable as a rich structure formed by the combination of natural, historical and human characteristics. In Gümüşhane, the number of mansions that have survived to the present day in the settlements called old city and new city has been determined as thirty-nine. The most prominent feature of the mansions that can be observed is that it has two floors. The main facade of the mansions has been built in a dominant position with a wide view of the street or the area. The large mansions, especially surrounded by a garden wall, have various add-ons. These additions are the stables and haystacks due to the livestock activities, which are among the most important economic activities of the local people, the bakery house in the mansions in order to meet the daily household needs, and baths and laundry facilities for cleaning activities. In the gardens of the Gümüşhane mansions, fruit trees and flowers were used to reflect both the agricultural production activity and the richness of the visual landscape. Therefore, it is considered that protection of these mansions and settlements, which are very suitable for cultural heritage tourism and sustainable tourism, and the creation of various destination opportunities is an important necessity in terms of contributing to the city economy.

Keywords: Gümüşhane, Culture, Cultural Geography, Gümüşhane Houses, Sustainable Tourism, Cultural Heritage Tourism

(27381) Kültürel Coğrafya Açısından Karahacılı Yörükleri Serik Örneği

KİRAZ SARGIN¹

¹ *YÜKSELİŞ KOLEJİ*

kirazsargn@gmail.com

Yörüklerin yayla ile kışla arasındaki hareketli yaşamı yıllarca merak konusu olmuştur. Toroslar bu amaçla yapılan birçok araştırmaya ev sahipliği etmiştir. . Bu çalışmada Toros Dağlarında kurulmuş Antalya'nın Serik ilçesinde yerleşik hayata geçmiş olan Karahacılı yörükleri incelenmiştir. Karahacılı Yörükleri ilçeye yerleşen en eski ve en kalabalık yörük gruplarından bir tanesidir. İlk olarak Adana-Mersin civarından batıya doğru ilerleyen Karahacılılar Serik'te bulunan Köprüçay nehri çevresine yerleşmişlerdir. Uygun topoğrafik şartlar, iklim, bitki örtüsü, su kaynaklarının bolluğu ve verimli topraklar Karahacılı yörüklerini bu yöreye yerleşmeye teşvik etmiştir. Yörenin bu özellikleri gündelik yaşamdan yeme-içme, giyinme, barınma, mesken tipi ve yaylacılık gibi birçok alana yansımıştır. Ancak son zamanlarda Karahacılı yörüklerinin yaşadığı ilçede temel ekonomik faaliyet geleneksel hayvancılık yerini tarım ve turizme bırakmıştır.

Serik ilçesinde Karahacılı yörükleri;Sarıabalı, Deniztepesi, Belpınar, Üründü, Belkıs, Karadayı ve Kürüş mahallelerinde yoğunlaşmıştır. Araştırmamız için gerekli veriler bu mahallelerden toplanmıştır. Bu çalışmada saha gözlemi, görüşme anketleri, mülaketler, doküman incelemesine dayalı araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Temel iktisadi faaliyetin değişmesiyle kültürel yaıda da değişmeler yaşanmıştır. Göçer hayatın yerini yerleşik hayat almıştır. Bu yüzden ilçede yaylacılık, göç hareketi, şölen gibi göçer hayata ait unsurlarda belirgin bir azalma yaşanırken, tarımsal festivaller, otel kültürü, eğelence sektöründe gelişme yaşanmıştır.

Karahacılı yörüklerinin göçer kültürü devam ettirmeleri için hayvancılığı sürdürmeleri gerekmektedir. Yapılan araştırmalar sonucu yayla ve kışla alanlarında belirgin düzenlemeler gerekmektedir. Kışlak olarak kullanılan Serik'te mera alanları arttırılıp hayvancılık teşvik edilmelidir. Yaylalarda ise yol, elektrik, su gibi temel ihtiyaçlar giderilip hayvan sağlığını koruyucu önlemler alınmalıdır. Bu şekilde hayvancılık yeniden canlanacak ve göçer kültürün devamı sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karahacılı Yörükleri, Konar Göçer Yaşam, Yaylacılık, Hayvancılık, Tarım, Serik.

CARDICTED BY CULTURAL GEOGRAPHY RULES: SERİK SAMPLE

Dynamic lives between barracks and tableland of nomads has always been a mystery. Taurus Mountains has hosted a lot of researches about it. In this work, Karahacılı nomads, who became sedentary in Serik, Antalya, are analyzed. Karahacılı Nomads are one of the most crowded and the oldest nomads in this location. Karahacılar, who at first moved from Adana- Mersin to West side of Turkey, settled around Köprüçay river, which is in Serik, Antalya. Appropriate topographic conditions, climate vegetation, planitude of water sources and lands, were the main reason for Karahacılı Nomads to emigrate to this location. These features, functions of this location rebounds variety of standarts of living, such as Daily-lives, food and bevarage, accommodation, transhumance. However, traditional husbandary, which was the main economic income for this location, gave its place to tourism.

Population of Karahacılı nomads were mostly in Sarıbalı, Deniztepesi, Üründü, Belkıs, Karadayı, Kürüş and Belpınar. The data that need for our research, were taken from these streets. In this work, field observation, interview questionnaires, interviews, researching documents were used as technics. As the basis economic activities changed, there had been some changings in cultural life. Emigration gave place to sedentary. Therefore, while there has been decrease in some significant constituents such as transhumance, movement of migration, festivals, there were developments in agricultural festivals, hotel culture, and entertainments.

Karahacılı nomads have to continue husbandary in order to continue migration culture. As a conclusion of researches, there must be some significant changings, upgrades in barracks and tablelands. There has to be stimulation for increasing grazing lands, and husbandary in Serik, which is used for winter quarters. On the other hand, in tablelands, there has to take some cautions to protect human health and provide basic needs, such as roads, electricity, water..etc. Thus husbandary will rise again and continueing of culture of migration will be provided.

Key Words: Karahacılı Nomads, Konar Nomadic Life, Transhumance, Livestock, Agriculture, Serik.

(25954) Bir Onomastik Denemesi: Turhal'ın Yazılmamış Tarihi

UĞUR TÜRE¹, NURAN TÜRE¹

¹ MEB

ugurture@gmail.com

Tokat iline bağlı bir ilçe olan Turhal bugün 80 bin kişilik nüfusuyla Tokat ilinin en büyük üç ilçesinden biridir. İlçenin tarihi geçmişi ve adının tarihsel kökeni ile ilgili bilinenler ise oldukça sınırlı ve yetersizdir. Çalışmamız Turhal ilçesinin tarihçesi ve isminin kökeni ile ilgili somut verileri toplayarak gelecekte konu üzerine yapılacak muhtemel daha derinlikli çalışmalara kaynak oluşturabilecek bir bilimsel metni ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Onomastik bilimi ülkemizde genel olarak yeterince ilgi görmemektedir. Onomastik özel olarak mekân, insan, hayvan ve bitki isimlerinin etimolojisine odaklanmıştır. Günümüzde daha çok tarihçilerin ve dilbilimcilerin inceleme alanına terkedilmiş bu bilim dalı gerçekte doğrudan coğrafi işaretler ile ilgili olduğundan coğrafyacıların da inceleme konusu olmalıdır zira mekân isimleri verilirken Kartepe, Akdağ, Mercimek Tepesi, Tirebolu gibi sayısız örnekte olduğu gibi mekânın coğrafi özelliklerine de referans verildiği görülmektedir. Bu nedenle coğrafya biliminin onomastik incelemelere önemli katkılar yapabileceği yaklaşımından hareketle böyle bir çalışmanın yapılması gerekli görülmüştür.

Çalışmamızda literatür taraması yöntemi uygulanmış olup Türkçe ve Osmanlıca metinler haricinde İngilizce tarihi kaynaklara ulaşılmış ve çevirileri yapılmıştır. Yer adlarının tarih içinde değiştirilmiş olması zaman zaman verilen lokasyonlarla ve bilgilerin birbiriyle çelişmeleri çalışmamızın başlıca sınırlılıklarını oluşturmuştur. Günümüzde dolaşımda olan ilçenin tarihi ile ilgili tüm yazılı metinlerde Turhal'ın antik çağlardaki varlığının kanıtı olarak ise ünlü coğrafyacı ve gezgin Strabon'a ve ünlü başyapıtı Geographica'ya atıfta bulunulmakta ve Turhal'ın antik çağdaki adının Gaziura veya Talaura olduğu ifade edilmektedir. Ancak doğrudan Geographica'da ki ilgili bölüme bakıldığında Strabon'un terkedilmiş bir kale ve şehir dediği Gaziur ile ilgili söylediklerinin doğrudan Turhal'a işaret ettiğini söylemek zordur. Hamilton ve Van Lennep bu bilgiye şüphe ile bakmaktadırlar. Bununla birlikte antik Gaziura'nın Erbaa ilçesinde bulunan İverönü ve Horoztepe olduğu yönünde bilgilere rastlanmıştır anılan bölgelerde bulunan kalıntılara bakıldığında bu tezin daha tutarlı olduğu görülmektedir.

1910 yılına ait Annuario Pontificio'da Talaura'nın bugün Erbaa ilçesi sınırları içinde kalan İverönü olduğu işaret edilmektedir. Smith ise burasını yine Erbaa sınırları içinde yer alan Horoztepe olarak belirtmektedir. Turhal'ın antik çağlardaki geçmişi maalesef ciddi belirsizlikler içermektedir. Ancak geçmiş çağlarda anlatılan topoğrafyanın bugünden çok farklı olma ihtimali göz ardı edilmemelidir. Yeşilirmak kıyısında kalan Turhal ve içinde bulunduğu sahanın, tarih boyunca ciddi taşkınlar yapmış Yeşilirmak'ın taşıdığı alüvyal malzemelerle doldurulmuş bir depresyon alanı olduğu gerçeği araştırmalarda akılda tutulmalıdır.

Turhal isminin kökenine bakıldığında ise Cramer'in 1832 yılında sonraki yıllarda yayınlana Lennep ve Hamilton'un kitaplarında ilçemizin adı Turhal (Tourkhal) olarak zikredilmiştir. Çalışmamız sırasında merkezi Yunanistan'da Tırhal adında bir şehrin daha olduğu görülmüştür. Adı geçen şehrin isminin "Trikala" (Üç Kale) manasına gelen Türkçe-Yunanca hibrit bir kelime olduğu anlaşılmaktadır. Bir zamanlar ikisi de Osmanlı sınırları içinde kalan bu iki şehir arasında doğrudan bir ilişkiye rastlayamamak da benzer bir biçimde Turhal'ın çevresinde de üç kale Zile, Turhal, Horoztepe (Erbaa) bulunması anlamlı görülmektedir.

Turhal'ın Tokat, Zile ve Amasya'ya ayrılan bir stratejik kavşak noktasında, aynı zamanda bu çevrede yer alan ticaret yollarını yönetmek maksadıyla inşa edilmiş bir kale ve çevresinde yer alan az sayıda evden oluştuğu görülmektedir. Avantajlı konumuna rağmen büyük ve tarihsel bir yerleşim alanına mekân olamamasını, arazisinin tarih boyunca sürekli yoğun taşkınlarla sular ve çamur altında kalmış olması bu durumu büyük ölçüde açıklamaktadır. Bu haliyle çalışmamız genelde onomastik bilimine ilgi duyacak araştırmacılara özelde ise Turhal ve Tokat'ın tarihi isimlerinin kökenleri ve coğrafyalarıyla isimleri arasındaki ilişki üzerinden başlangıç düzeyinde bir yöntem önerisi olarak benzer ya da daha kapsamlı ve farklı çalışmalara bir kaynak oluşturarak literatüre özgün bir katkı yapmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler : Talaura, Gaziura, Turhal, Onomastik, Strabon

An Onomastic Trial: Unwritten History of Turhal

Turhal, a district of Tokat province, is one of the three largest towns of the province with its population of 80 thousand people. The historical past of the county and the historical roots of its name are rather limited and insufficient. Am of our work is to reveal a scientific text that can form a source to much deeper work on the subject in the future by gathering concrete data about the history of the town of Turhal and the root of its name. In our study, the literature search method was applied and English historical were also reached and translated sources except from Turkish and Ottoman texts.

The fact that the names of places have been changed in the course of time and the contradictions between given locations and information from time to time have created the main limitations of our work.

In all written texts existing today related to the history , the evidence of Turhal's antiquity is attributed to the famous geographer and traveler Strabon and his famous masterpiece Geographica, and it is said that the name of turhal in the antiquity is Gaziura or Talaura. But when looking at the related part in Geographica directly, it is difficult to say that what Strabon says about an abandoned fortress and city Gaziura directly points to Turhal. Hamilton and Van Lennep also approaches that information with suspect. However, there are some information that the ancient Gaziura may be İverönü and Horoztepe, located in Erbaa and we can say that this thesis is more consistant when we look at the remains in the mentioned areas. In the Annuario Pontificio of 1910, it is indicated that Talaura is today İverönü which lies within the boundaries of the Erbaa county. But Smith refers to this area as Horoztepe, which is also located within the boundaries of Erbaa. Turhal's antiquity history, unfortunately, contains serious uncertainties. However, it should not be neglected that the topography described in past ages is very different from today's. The fact that Turhal on the shore of the Yeşilirmak and the areawhere it is in is a depression area filled with alluvial materials carried by it must be kept in mind when investigating the fact that the Yeşilirmak which had made heavy floods throughout history.

When we look at the origin of Turhal's name, In the books of Lennep and Hamilton published by Cramer in the years after 1832, the name of our town was mentioned as Turhal (Tourkhal). During our study, it was seen that there was another city called Tirhal in central Greece. It is understood that the name of mentioned city is a hybrid Turkish-Greek word meaning "Trikala" (Three Castles). Although we could not find a direct connection between these two cities, which once had lived within the borders of the Ottoman Empire, it is meaningful that there are three castles Zile, Turhal and Horoztepe (Erbaa) in the vicinity of Turhal.

Turhal is at a strategic junction between Tokat, Zile and Amasya and at the same time It is also seen that Turhal is composed of a castle built to manage the trade routes in this area and a few houses around it. Despite its advantageous position, the reason for not being a large historical settlement place is that the land has been under constant water and mud with constant floods throughout history. But Turhal's actual history begins with the construction of the Sugar Factory and is a much more magnificent success story. This part of Turhal's history, which is a contemporary city built almost from scratch, has waited to be told.

Keywords : Talaura, Gaziura, Turhal, Strabon, Tirhal

(28162) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE KARŞI ALTERNATİF ÜRETİM YÖNTEMLERİ

ŞEYHMUS BİÇER¹

¹ VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ- ZİRAAT FAKÜLTESİ

seyhmusbicer@hotmail.com

Küresel iklim değişikliğinin tarım, orman ve bitki örtüsü, temiz su kaynakları, deniz seviyesi, enerji, insan sağlığı ve biyoçeşitlilik üzerinde önemli etkileri olacaktır. Bununla beraber, küresel iklim değişikliğinin sosyal ve ekonomik yaşamda bir takım zincirleme etkilerinin olması da kaçınılmaz görünmektedir.

Bazı bilim insanları iklim değişikliğinin en önemli sonuçlarından birinin su kaynakları üzerinde görüleceği, ülkemizin karmaşık iklim yapısı içinde, küresel ısınmaya bağlı olarak iklim değişikliğinden çok fazla etkileneceğini bildirmişlerdir. Bu kapsamda kuraklığa en fazla direnç gösteren ve yüksek verimli bitki çeşitleri belirlenmeli, sıcaklık değişikliklerine uyum kabiliyeti yüksek bitki çeşitleri seçilmelidir. Böylece kuraklık stresinden kaynaklı verim kayıpları önlenecektir. Ürün desenleri su kaynakları, sosyo-ekonomik etkiler ve iklim parametrelerine göre oluşturulmalıdır.

Ülkemizde ve Dünyada kuraklık stresinin bitkiler üzerindeki olumsuz etkisinin azaltılmasında kısa zamanda ve kolay uygulanabilir, maliyeti düşük çözüm yollarının bulunması hedeflenmektedir. Stres şartlarında bitki yetiştiriciliğinde en etkin yollardan biri dayanıklı/toleranslı çeşitlerin kullanılmasıdır. Ancak, kuraklık gibi abiyotik stres koşullarına toleranslı genotip/çeşitlerin elde edilmesi karmaşık, zor ve zaman alıcı yöntemlerdir.

Yapmış olduğumuz çalışma küresel iklim değişikliği ile birlikte ortaya çıkacak olan kuraklığın etkilerine karşı farklı sulama seviyelerinde bir ticari kök bakteri karışımı olan bitki büyümesini teşvik eden (PGPR; Plant Growth Promoting Rhizobacteria) bakteri karışımı ile yine ticari AM fungus preparatının sofralık hıyarda (Murat F1) bitki gelişimine olan etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ziraat Fakültesi deneme arazisi koşullarında gerçekleştirilmiştir. Sulama uygulaması olarak, Class A pan buharlaşma değeri dikkate alınarak %33, %66, %100 ve %133 olmak üzere dört farklı sulama oranı kullanılmıştır. Bakteri ve fungus aşılama ise Kontrol, AMF, PGPR ve AMF+PGPR (karışık inokulasyon) olmak üzere dört şekilde uygulama gerçekleştirilmiştir. 2017 yılında yapılan çalışmanın sonucunda sürgün yaş ağırlığı, sürgün kuru ağırlığı, sürgün boyu, sürgün gövde çapı parametreleri dijital kumpas ve cetvel ile incelenmiştir. Elde edilen verilere göre; sürgün boyu, % 100'lük sulama seviyesi ile birlikte yetiştirilen kontrol uygulamalarında 83.3 cm iken % 33'lük sulama seviyesi ile birlikte AMF ile inoküle edilen bitkilerde ise 115 cm olduğu tespit edilmiştir. Gövde çapı, % 133'lük sulama seviyesi ile birlikte kontrol uygulamalarında 9.17 cm iken % 33'lük sulama seviyesi ile birlikte AMF inoküle edilen uygulamalarda 10.29 olduğu belirlenmiştir. Sürgün yaş ağırlığı % 133'lük sulama seviyesi ile birlikte kontrol uygulamalarında 155.8 gr, % 66'lük sulama seviyesi ile AMF+PGPR inoküle edilen uygulamalarda 203.26 gr olduğu tespit edilmiştir. Sürgün kuru ağırlığı bakımından %100'lük sulama seviyesi ile birlikte kontrol uygulamalarında 27.73 gr iken % 66'lük sulama seviyesi ile birlikte AMF+PGPR ile inoküle edilen uygulamalarda 39.43 gr olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuca göre Küresel iklim değişikliği ile ortaya çıkacak olan kuraklıkta AMF, PGPR ve AMF+PGPR uygulamalarının bitki yetiştiriciliğine olumlu yönde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Küresel iklim değişikliğine bağlı etkileri azaltabilecek yöntemlerin geliştirilmesi, var olan su kaynaklarının korunması ve gıda ihtiyacının temini bakımından oldukça önemlidir. Bu bakımdan su miktarının daha az olduğu kurak ortamlarda bakteri ve fungus kullanımının bitki gelişimini olumlu yönde etkilediği ve buna bağlı olarak verim miktarındaki artışa katkı sağladığı düşünülmektedir. Böylece normal şartlarda kullanılan su miktarını azaltarak su kaynaklarının korunmasına da olumlu yönde etki edeceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Küresel İklim Değişikliği, Kuraklık, amf, pgpr.

Alternative Production Methods Against Climate Change

Global climate change will have significant impacts on agriculture, forest and vegetation, clean water resources, sea level, energy, human health and biodiversity. However, it seems inevitable that global climate change will have some chain effects in social and economic life.

Some scientists have reported that one of the most important consequences of climate change will be seen on water resources and that our country will be affected by climate change very much in the complex climate structure of our country. In this context, the most resistant to drought and high-yielding plant varieties should be identified, plant varieties with high adaptability to temperature changes should be selected. This will prevent yield losses from drought stress. Product patterns should be created according to water resources, socio-economic impacts and climate parameters.

In our country and in the world, it is aimed to find solutions that can be applied in a short time and easily and with low cost in reducing the negative effects of drought stress on plants. One of the most effective ways in plant growing under stress conditions is the use of resistant / tolerant varieties. However, obtaining genotypes / varieties tolerant to abiotic stress conditions such as drought are complex, difficult and time consuming methods.

In this study, it is possible to observe the effects of drought in the global climate change against the effects of drought, which is a commercial root bacteria mixture that promotes plant growth (PGPR; Plant Growth promoting Rizobacteria) and the commercial AM fungus preparation in table cucumber (Murat F1). to determine the effects on the development. The study was carried out in Eskişehir Osmangazi University Faculty of Agriculture experimental land conditions. Four different irrigation rates, 33%, 66%, 100% and 133%, were used as irrigation application considering the evaporation value of Class A pan. In the vaccination of bacteria and fungi, control, AMF, PGPR and AMF + PGPR (mixed inoculation) were performed in four ways. As a result of the study conducted in 2017, the parameters of shoot age, shoot dry weight, shoot length, shoot body diameter parameters were examined with digital caliper and ruler. According to the data obtained; shoot height, 83.3 cm in control applications grown with 100% irrigation level, while inoculated with AMF with 33% irrigation level was 115 cm in plants. The diameter of the trunk was 9.17 cm in control applications with 133% irrigation level and 10.29 in AMF inoculated applications with 33% irrigation level. It was determined that shoot age weight was 155.8 g in control applications with 133% irrigation level and 203.26 g in AMF + PGPR inoculated applications with 66% irrigation level. The dry dry weight of shoots was 27.73 g with 100% irrigation level and 39.43 g with AMF + PGPR inoculated with 66% irrigation level. It has been determined that PGPR and AMF + PGPR applications have positive effects on plant breeding. Developing methods that can mitigate impacts due to global climate change is very important in terms of protecting existing water resources and supplying food needs. In this respect, it is thought that the use of bacteria and fungi in arid environments where the amount of water is less has a positive effect on plant development and thus contributes to the increase in yield amount. Thus, it is anticipated that it will have a positive effect on the protection of water resources by reducing the amount of water used under normal conditions.

Keywords: Climate change, Drought, amf, pgpr

(26735) Coğrafi Görünümü Okumak: Bilecik Şehri Örneği

ÖZNUR AKGİŞ¹, ERDAL KARAKAŞ¹

¹ BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

oznrakgis@gmail.com

Araştırma konusunu Bilecik şehrinin kentsel coğrafi görünümü oluşturmakta olup şehrin coğrafi görünümünün ve bu görünümünün nasıl farklılaştığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Buna göre araştırmanın amaçları doğrultusunda yorumlamacı yaklaşımlarla cevaplanabilecek sorulara yanıt aranmaktadır. Araştırmada coğrafi görünüm kavramı nesnel bir gerçeklik olarak kabul edilmemektedir. Kavrama ilişkin gerçekliğin araştırmacı ya da gözlemciler tarafından yaratıldığı ve anlamlandırıldığı varsayılmaktadır. Bu nedenle kavram hakkında elde edilecek bilgi nesnel değil öznelidir. Başka bir ifade ile çalışmanın amaçları ile ilişkili sorular deneyimlerin nasıl anlamlandırıldığına vurgu yapan konvensiyonalist/yorumlamacı epistemoloji ile uyumlandığından nitel araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma konusunu oluşturan coğrafi görünüm, hem görülmesi hem de dokunulması ve hissedilmesi gerektirir. Bu özellikleri dikkate alındığında en uygun veri toplama aracının gözlem olduğuna karar verilmiştir. Bu amaçla insan, aktivite, duygu-durum ve mekan olmak üzere dört kategori ve dokuz açık uçlu sorudan oluşan gözlem formu oluşturulmuştur. Gözlem formundan faydalanılarak 2018 yılı, Mart ve Mayıs aylarında şehirde 35 gözlem yapılarak coğrafi görünüme ilişkin veriler toplanmıştır. Gözlem sonucu elde edilen verilerin analizinde gömülü teoriden faydalanılmıştır. Buna ek olarak gözlem notlarından faydalanılarak coğrafi görünümün işaretçileri olarak kabul edilen, tasvir edilen alanlara ilişkin en fazla tekrarlanan kelimelerden yararlanılarak kelime haritaları hazırlanmıştır. Buna göre Bilecik şehrinin coğrafi görünümü, aynı zamanda kentsel mekanın karakteristiklerine ilişkin şu çıkarımlar yapılmıştır: Gündelik hayat ve mekan cinsiyetleşmektedir. Başka bir ifade ile kentin coğrafi görünümünde kadınlar çok daha görünür durumdadır. Kent, insanlarda olumlu duygu-durum yaratmaktadır. Kentsel yaşamda insanlar arası sosyal ağlar gelişmiştir. Kentin neredeyse tamamında kent içi tarım faaliyetleri sürdürülmektedir. Kentte belirgin bir altyapı yetersizliği sorunu bulunmaktadır. Terkedilmiş ve köhne konutların varlığı önemli bir görünüm bileşenidir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Mekan, Coğrafi Görünüm, Bilecik, Türkiye

READING THE LANDSCAPE: THE CASE OF BİLECİK CITY

The subject of the research is urban landscape of Bilecik city and it is aimed to determine the landscape of the city and how this view differentiates. Accordingly, the questions developed in line with the aims of the research are sought for answers with interpretative approaches. In the research, the concept of landscape is not considered as an objective reality. It is assumed that the reality of the concept is created and interpreted by researchers or observers. Therefore, the information to be obtained about the concept is subjective and not objective. In other words, questions related to the aims of the study are in line with conventionalist / interpretive epistemology, which emphasizes how experiences are interpreted. For this reason, qualitative research method was used. The landscape that constitutes the research subject is both to be seen and to be touched and felt. Considering these characteristics, it was concluded that the most appropriate data collection tool was observation. For this purpose, an observation form consisting of nine open-ended questions consisting of human, activity, emotion-state and space categories was created. Using the observation form, 35 observations were made in the city in March and May 2018, and data on the landscape were collected. In the analysis of the data obtained from the observation, grounded theory was used.. In addition, by using observation notes, word maps were prepared by using the most repeated words related to the described areas, which are considered as markers of the landscape. Accordingly, the following implications have been made regarding the landscape of the city of Bilecik, as well as the characteristics of the urban space: Everyday life and space are gendered. In other words, women are much more visible in the landscape of the city. The city creates positive emotion-situation in people. Social networks between people have developed in urban life. In almost all of the city, agricultural activities in the city are continuing. There is a significant lack of infrastructure in the city. The presence of abandoned and run-down residences is an important component of appearance.

Keywords: Urban, Space, Landscape, Bilecik, Turkey

(26934) YÖK Atlas Veri Tabanına Göre Üniversitelerin Etki Alanındaki Değişimler: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği

MEHMET ÜZÜLMEZ ¹, FERHAT ARSLAN ²

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ

² MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ

ferhat45@yandex.com

Bir hizmet alanı olan üniversiteler; ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan kuruldukları şehrin dışında buldukları bölgeyi de etkileyebilme potansiyelleri açısından incelemeye değer kurumlardır. Eğitim, sağlık, kültür, ekonomi gibi farklı hizmet görevi bulunan üniversitelerin hizmet alanlarının etki bölgesi ise üniversiteden faydalanan kişi ve yerleşme sayısına bağlıdır. Türkiye, sahip olduğu genç nüfusu ile bölgesinde sözü geçen bir ülke konumundadır. Genç nüfus oranının yüksekliği üniversite eğitime olan talebin nüfus artış hızını geçmesine neden olmuştur. Bunun temelinde ise eğitimin gençleri hayata hazırlamada en önemli yatırım olarak görülmesi yatmaktadır. Türkiye’de çağdaş üniversite yapılanması iki ana döneme ayrılabilir. İlki, Üniversite Reformu’nun hayata geçtiği 1933 yılı; ikincisi ise, kurulan 23 devlet üniversitesinin 22’sinin üç büyükşehir dışında açıldığı 1992 yılıdır. “Her ile bir üniversite” hedefinin uygulamaya geçirildiği 2006 yılı ise devlet ve vakıf üniversitesi sayısının arttığı yıl olması nedeniyle önemli bir dönemdir. Günümüzde 200’e yakın kurum ile üniversiteleşme hareketini niceliksel olarak tamamlamış görünen Türkiye’de, 2018 yılında 141 bin lisans düzeyinde kontenjanın boş kalması ise çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Bu çalışma, Türkiye’de son yıllarda yürütülen üniversiteleşme hareketinin yansımalarını Manisa Celal Bayar Üniversitesi (MCBÜ) örneğinde ele almayı amaçlamıştır. Kurulduğu 1992 yılından itibaren bölgesinde önemli bir hizmet kurumu olan MCBÜ’de 2018 yılında 1326 lisans kontenjanın boş kalması, üniversitenin etki alanının ve bu alandaki değişimin belirlenmesini gerekli kılmıştır. Çalışmanın temel verilerini Yükseköğretim Program Atlası’ndan ve MCBÜ’den alınan sayısal veriler oluşturmuştur. Hedeflenen amaç doğrultusunda öğrenci sayısının en yüksek olduğu Tıp, Eğitim, İktisadi ve İdari Bilimler, Mühendislik ve Fen-Edebiyat fakültelerine kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettikleri şehirler farklı dönemler halinde belirlenmiştir. Veriler, ArcGIS 10.4.1 yazılımı kullanılarak sayısallaştırılmış ve çeşitli haritalar ile üniversitenin etki alanındaki değişim ortaya konulmuştur. Çalışma, MCBÜ’deki lisans kontenjanlarındaki doluluk oranının azalmasıyla birlikte üniversitenin eğitim hizmeti etki alanının yıllar geçtikçe daraldığını göstermiştir. Her ilde bir üniversite kurulmasının o ilin gelişimine çeşitli açılardan katkıda bulunacağı aşikârdır. Ancak birbirine komşu illerde ve hatta aynı il içerisindeki farklı üniversitelerde açılacak bölümlerin ve kontenjanların belirlenmesinde niceliğin yanında niteliğin de dikkate alınması yükseköğretim sisteminin devamlılığı için zorunlu görünmektedir.

Anahtar Kelimeler : Manisa, YÖK Atlas, Üniversite, Etki Alanı

The Changes in the Impact Area of Universities According to YÖK Atlas Database: The Case of Manisa Celal Bayar University

The universities can affect the city and regions in which they are established in terms of economically, socially and culturally. The impact area of universities with different service duties such as education, health, culture and economy depends on the number of people benefiting from the university and the number of settlements. Turkey is said that in a country with a young population. The high rate of young population caused the demand for university education to exceed the population growth rate. On the basis of this, education is seen as the most important investment in preparing young people for life. Structuring of contemporary universities in Turkey can be divided into two main periods. The first is the year 1933, when the University Reform was launched; the second is the year 1992 when 22 of the 23 state universities were established outside the three metropolitan cities. The year 2006, in which the goal of university was applied to each city, is an important period since the number of state and foundation universities increased. Today, with nearly 200 institutions have completed a university degree movement appears quantitatively in Turkey, while in 2018 the quota of 141 thousand undergraduate level to remain empty has brought in various discussions. This study, carried out a university degree reflection of the movement in recent years in Turkey, Celal Bayar University (MCBU) is intended to address, for example. Since its establishment in 1992, 1326 undergraduate quotas were left vacant in MCBU, which is an important service institution in its region, and required the determination of the impact area of the university and the change in this field. The main data of the study consisted of numerical data obtained from the Higher Education Program Atlas and MCU. In line with the aim, the cities in which the students enrolled in the faculties of Medicine, Education, Economics and Administrative Sciences, Engineering and Science and Literature, which have the highest number of students, were determined in different periods. The data were digitized using ArcGIS 10.4.1 software and various maps were used to demonstrate the change in the impact area of the university. The study showed that with the decrease in the occupancy rate of the undergraduate quotas in the MCBU, the impact of the education service of the university has been shrinking over the years. It is clear that the establishment of a university in each province will contribute to the development of that province in various aspects. However, in determining the departments and quotas to be opened in neighboring provinces and even in different universities within the same province, considering the quantity as well as the quality seems to be compulsory for the continuation of the higher education system.

Keywords: Manisa, YÖKATLAS, universities, impact area

(27032) ROMA KENTLERİNİN “KENTSEL EKOLOJİ” YÖNÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

SEMA ÇETİNKAYA¹, ALPASLAN ALİAĞAOĞLU²

¹ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

semacetinkaya57@gmail.com

Kentler, ilk ortaya çıkışından itibaren şekilsel olarak değişiklik göstermişlerdir. Bu değişiklik kentlerde yaşayan insanların doğayla uyumunda da bazı değişmelere yol açmıştır. İnsanların yapay olarak oluşturduğu bir yerleşme sistemi olan kentler, çevresiyle uyum içerisinde olduğu sürece içinde barındırdığı canlılar için yaşanabilir olarak kalacaktır. Kent araştırmaları pek çok bilim dalının inceleme alanına girdiği gibi coğrafyanın da inceleme alanlarından biridir. Kentler kuruluş yeri seçimi, fonksiyonel özellikleri açısından geçmişte değerlendirilirken, kentlerde ortaya çıkan problemlerin çözülememesi kentlerin başka yollarla incelenmesi gerektiğini yakın zamanda göstermiştir. Bunlardan birisi olan kentsel ekoloji yaklaşımı; yeni ortaya çıkan veya var olan kentlerin yeni gelişen alanlarının planlanmasında çevresel özellikleri de dikkate alan ve sürdürülebilirliği, ekonomik kalkınmayla birleştiren yöntem ve uygulamaları desteklemektedir. Kentsel ekoloji araştırmaları, nedenler ve sonuçları, mekanla ilişkilendiren yöntemi benimsemesi açısından şehir coğrafyası araştırmalarına yakındır. ‘Kent’ kavramı yeniyi temsil etmekteyken ‘şehir’ kavramı eskiyi temsil etmektedir. Anlam bakımından her ikisi de günümüzde mekân karşılamaktadır. Bu araştırmada iki kavram birbiri yerine kullanılmıştır.

Kentler çoğu zaman medeniyetler, devletler, imparatorluklarla birlikte anılmaktadır (Uzak Doğu Kentleri, Osmanlı Kentleri, Antik Yunan Kentleri vb.). Böyle anılmasındaki neden, toplulukların kültürel öğelerini mimariye yansıtmaya isteğidir. Kentsel ekoloji bu yönüyle kültürel ekolojinin içerisinde yer almaktadır. İnsan topluluklarının çevreyi kendi ihtiyaçları doğrultusunda ve atalarından öğrendikleri gibi kullanıp çevreyi şekillendirmesi veya değiştirmesi ekosistemle kültürün birleşmesi kültürel ekolojiyi oluşturmaktadır. Roma kentleri de kentsel ekoloji yaklaşımıyla incelenmeye değer bir konudur. Tarih, siyaset, mimari gibi pek çok açıdan değerlendirilen Roma kentleri kentsel ekoloji yaklaşımıyla değerlendirilmediği görülmüştür. Literatürdeki bu boşluktan yola çıkarak hazırlanan araştırmanın amacı, Roma kentlerinin merkezdeki ve taşradaki durumları üzerinden kentlerin çevreyle olan ilişkilerini ortaya koymaktır. Araştırmada kullanılan yöntem literatür taramasıdır. Konuyla ilgili yapılmış araştırmaları gözden geçirerek özetlemeyle yapılan bu yöntem, mevcut yayınlardaki içeriğin problemle bağlantısına göre yeniden yorumlanmasıdır.

Kentsel ekoloji yaklaşımıyla ele alınan Roma kentleri konusunda yapılan literatür taramasıyla bazı bulgular elde edilmiştir. Bunlardan birisi, Roma’da meydana gelen nüfus artışının tekerlekli araç trafiğini arttırması ve Julius Caesar’ın iktidara geçmesiyle Roma’nın merkezini gündüzleri tekerlekli araçların trafiğine kapatmasıdır. Bulgulardan diğeri ise ızgara planlı Roma kentlerine ait düzeninin asıl görüldüğü yerler, koloni ve taşra kentlerinin olmasıdır. Bu kentlerin Roma İmparatorluğu’nun merkezinde yer alan kentlerin aksine yayalar için geniş kaldırımların bulunduğu ifade edilir. Taşra kentleri kendi ihtiyaçlarını karşılayan yerleşmeler olarak karşımıza çıkarken, merkezi kentlerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak bir yana önemli alt yapı sorunlarının neden olduğu salgın hastalıklarla dönem dönem mücadele etmektedir. Buradan yola çıkarak Roma’nın küçük taşra kentleri ve koloni kentleri kentsel ekoloji yönünden bakıldığında merkezi kentlere göre çevreyle daha uyumlu olduğu görülmektedir. Roma döneminde salgın hastalıkların taşra kentlerde daha az yaşanması, su ve kanalizasyon sisteminin merkezi kentlere göre iyi durumda olması insan unsurunu göz önünde bulunduran bir sistem yürüttüklerini göstermektedir. Bütün bunlar dikkate alındığında Roma dönemi kentlerinden merkezi ya da taşra kent olmak üzere birer örnek ele alınarak kentsel ekoloji yaklaşımıyla incelenebilir.

Anahtar Kelimeler : Roma kenti, kentsel ekoloji, şehir coğrafyası, literatür taraması

EVALUATION OF ROMAN CITIES WITHIN THE "URBAN ECOLOGY"

Cities have changed formally since their first appearance. This change has led to some changes in the harmony of the people living in the cities with nature. Cities, which are a settlement system created by human beings, will remain livable for the creatures they inhabit as long as they are in harmony with their environment. Urban research is one of the fields of study of geography as well as many other disciplines. While the choice of place of establishment of cities has been evaluated in terms of their functional characteristics in the past, the inability to solve the problems that have arisen in cities has shown that cities should be examined in other ways. One of them is urban ecology approach; It supports methods and practices that take into account environmental characteristics in planning new emerging areas of emerging or existing cities and combine sustainability with economic development. Urban ecology research is close to urban geography research in terms of adopting the method that associates causes and consequences with space. The concept of city represents the new, while the concept of city represents the old. Both meet in terms of meaning today. In this research, two concepts were used interchangeably.

Cities are often referred to along with civilizations, states, empires (Far Eastern Cities, Ottoman Cities, Ancient Greek Cities etc.). The reason for this is the desire to reflect the cultural elements of the communities to the architecture. In this aspect, urban ecology is included in cultural ecology. Cultural ecology is the convergence of ecosystem and culture by human communities using the environment in line with their needs and shaping or changing the environment as they learn from their ancestors. The cities of Rome are also worth considering with an urban ecology approach. It is seen that Roman cities, which are evaluated in many aspects such as history, politics and architecture, are not evaluated with urban ecology approach. The aim of the study, which is prepared from this gap in the literature, is to reveal the relationship of cities with the environment through the central and provincial situations of Roman cities. The method used in the research is literature review. This method, which is summarized by reviewing the researches on the subject, is the reinterpretation of the content in the current publications according to the connection with the problem.

Some findings have been obtained with the literature review on Roman cities which are handled with urban ecology approach. One of these is that the population growth in Rome increases wheeled vehicle traffic and closes the center of Rome to wheeled vehicles during the day when Julius Caesar takes power. Another finding is that the layout of the Roman cities with a grid plan is mainly seen in colonial and provincial cities. In contrast to the cities located in the center of the Roman Empire, it is stated that there are wide pavements for pedestrians. While provincial cities appear as settlements that meet their own needs, apart from meeting the needs of central cities, they struggle against epidemics caused by important infrastructure problems. From this point of view, small provincial cities and colonial cities of Rome are more compatible with the environment when compared to the central cities. The outbreak of epidemics in the provincial cities during the Roman period and the fact that the water and sewerage system were in good condition compared to the central cities indicate that they are carrying out a system that takes into consideration the human element. When all these are taken into consideration, a sample of the Roman cities, either central or provincial, can be examined with an urban ecology approach.

Key words: Roman city, urban ecology, urban geography, literature review

(27037) GÜNEYDOĞU ANADOLU'DAKİ YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ (ÜNİVERSİTELERİN) ŞEHİRLEŞMEYE ETKİLERİ

MEHMET EMİN YAKUT¹, MEHMET AKİF CEYLAN¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

eminyakut@gmail.com

Günümüzde nüfusun büyük bir kısmı şehirlerde yaşadığı için şehirleşme ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmaktadır. Üniversitelerin şehirleşme üzerinde önemli etkileri söz konusudur. Türkiye’de de üniversiteler, şehirlerin nüfusu, sosyoekonomik yapıları üzerinde önemli değişimler meydana getirmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar az olsa da son zamanlarda gözle görünür bir artış gözlemlenmektedir. Bu araştırmayla üniversite-şehirleşme ilişkisiyle ilgili Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki şehirlerde ortaya çıkan durum tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ileride Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde şehir bazında yapılacak çalışmalar için bir ön çalışma olması ve adı geçen şehirlerle ilgili var olan boşluğun giderilmesine bir katkı sunulması amaçlanmıştır. Bu çalışmamızda üniversitelerin şehirleşme üzerindeki etkileri nüfus ve yerleşme açısından incelenmiştir. Çalışma sahası geniş olduğunda diğer etkilerine değinilmemiştir.

Bugün şehir nüfus büyüklüğüne bakılmaksızın tüm illerimizde en az bir yükseköğretim kurumu (üniversite) mevcuttur. Hatta bazı şehirlerimizde birden çok üniversite kurulmuştur. Bu üniversitelerin bir kısmı fiziki gelişmelerini büyük ölçüde tamamlamışken, önemli bir kısmında bu süreç devam etmektedir. Bu çalışmada, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde çeşitli tarihlerde kurulan 8 üniversitenin, kuruldukları şehrin gerek şehirleşme süreçlerine gerekse nüfus özelliklerine olan etkileri araştırılmıştır. Bu şehirler Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Adıyaman, Mardin, Siirt ve Kilis’tir. İncelenen 8 şehrin nüfus verileri incelendiğinde, şehirlerin önemli bir kısmında, nüfus artış hızında ve miktarında, üniversite kurulduktan sonra önemli artışlar olduğu tespit edilmiştir. Bu şehirlerin bazılarında ise, şehrin gelişim yönü üniversitenin kurulduğu yöne doğru gerçekleşmiştir. Nüfus artış hızları artan bu şehirlerde, net göç oranlarının da yükseldiği görülmüştür.

Literatür taraması ve saha çalışması ile elde edilen veriler, istatistik dokümanlarla desteklenmiştir. Üniversite kurulmadan ya da kurulduğu esnada çekilen uydu görüntüleri bugünkü uydu görüntüleriyle karşılaştırılmıştır. Uydu fotoğraflarından yola çıkılarak şehirlerdeki mekânsal değişim tespit edilmiştir. Elde edilen veriler haritalara aktarılmış ve yorumlanmıştır. Özellikle nüfusla ilgili verilerden elde edilen tablolarla nüfusun gelişim süreci incelenmiş ve yıllık nüfus artış oranları hesaplanmıştır. İlgili dönemlere ait nüfus piramitleri oluşturulmuştur. Şehirsiz gelişim sürecini gösteren harita ile üniversitenin gelişim süreci ilişkilendirilerek mekânsal değişim analiz edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın yapıldığı şehirlerde, üniversitelerin kuruluşundan sonra sosyal, kültürel (eğitim), ekonomik (istihdam), inşaat (konut ve barınma), ulaşım, ticaret, eğlenme ve dinlenme alanlarında önemli değişimler olduğu tespit edilmiştir. Güneydoğu Anadolu’daki illerde üniversite öğrenci sayıları kabaca 10.000-50.000 arasında değişim göstermektedir. Gaziantep (Gaziantep, Hasan Kalyoncu ve Sanko) 53.000 kişilik öğrenci nüfusuyla en kalabalık öğrenci şehridir. Burayı Diyarbakır (Dicle), Şanlıurfa (Harran), Adıyaman, Siirt, Batman, Mardin (Artuklu) ve Kilis (7 Aralık) şehirleri takip etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, şehir, şehirleşme, Güneydoğu Anadolu, Türkiye.

THE EFFECTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS (UNIVERSITIES) IN SOUTHEASTERN ANATOLIA ON CITY

Since most of the population lives in cities, there are many studies about urbanization. Universities have significant effects on urbanization. The universities in Turkey, the population of the cities, significant change on the socio-economic structures constitute. Although there are few studies on this subject, a significant increase has been observed recently. With this research, the situation that arose in the cities in the Southeastern Anatolia Region related to the university-urbanization relationship was tried to be determined. This study is intended to be a preliminary study for future city-based studies in the Southeastern Anatolia Region and to contribute to the elimination of the existing gap in the mentioned cities. In this study, the effects of universities on urbanization were examined in terms of population and settlement. Other effects were not addressed when the study area was large.

Today, at least one higher education institution (university) exists in all provinces regardless of the city population size. In fact, in some cities, more than one university has been established. While some of these universities have completed their physical development to a great extent, this process continues in a significant part of them. In this study, the effects of 8 universities established on various dates in the Southeastern Anatolia Region on the urbanization processes and population characteristics of the city where they were founded were investigated. These cities are Gaziantep, Diyarbakir, Sanliurfa, Batman, Adiyaman, Mardin, Siirt and Kilis. When the population data of the 8 cities surveyed were examined, it was found that there were significant increases in the population, rate and amount of population growth after the establishment of a university. In some of these cities, the direction of development of the city was in the direction of the university was founded. In these cities, where population growth rates have increased, net migration rates have also increased.

The data obtained through literature review and fieldwork were supported by statistical documents. The satellite images taken before or during the establishment of the university were compared with those of today. Spatial change in cities was determined from satellite photographs. The data obtained were transferred to maps and interpreted. Especially, the development process of the population is examined with the tables obtained from the data related to the population and annual population growth rates are calculated. Population pyramids of the relevant periods were created. The spatial change was analyzed by associating the map showing the urban development process with the development process of the university.

After the establishment of the universities, it was determined that there were significant changes in social, cultural (education), economic (employment), construction (housing and housing), transportation, trade, recreation and recreation areas. The number of university students in the provinces of Southeast Anatolia varies between roughly 10,000-50,000. Gaziantep (Gaziantep, Hasan Kalyoncu and Sanko) is the most populous student city with a population of 53,000 students. Diyarbakir (Dicle), Sanliurfa (Harran), Adiyaman, Siirt, Batman, Mardin (Artuklu) and Kilis (7 December) are followed.

Keywords: University, city, urbanization, Southeastern Anatolia, Turkey.

(27358) YENİ BİR DEVLETİN KALKINMA HAMLESİ: SANAYİ KENTİ KARABÜK'ÜN KURULUŞU VE KENTSEL GELİŞİM SÜRECİ

ÜNAL ÖZDEMİR ¹, MUHAMMED ORAL ¹, İSMAİL ÜNLÜ ¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

muhammedoral@karabuk.edu.tr

Tüm dünyada sanayileşmenin getirdiği değişim ve dönüşüm kentleşme oranlarını arttırmıştır. Ülkemizde de cumhuriyetin kuruluşundan sonra ilk sanayileşme hamlelerine bağlı olarak teşekkül eden Karabük şehri, Öğlebeli Köyüne bağlı 13 haneli bir mahalle statüsündeydi. 1937 yılında yerleşme sahasının yakınında demir çelik fabrikalarının kurulması ile Karabük'ün kuruluş ve kentleşme süreci başlamıştır. Bu süreç üç dönemde ele alınabilir. Bunlardan ilki olan 1935-1955 döneminde, demiryolu istasyonunun kuzeyine doğru bir yapılaşma gerçekleşmiştir. Bu yapılaşma, Öğlebeli Köyünün Araç nehrine bakan yamaçları, fabrikanın batı kısımları, Soğanlı ve Filyos akarsuları boyunca seyretmiştir. Aynı zamanda bu dönemde fabrikada çalışan işçi, memur ve mühendisleri iskân edebilmek amacıyla Dereevler Mahallesi kurulmuştur. Benzer amaçla Kapullu Köyü de yerleşim sahasına dahil edilmiştir. Yine dönem içinde istihdam edilen kesimin sosyal donatılarını sağlayacak biçimde ızgara plan dahilinde oluşturulan Yenişehir Mahallesi şehrin planlı yakasını oluşturmuştur. Haddehane ve ticaret işletmelerinin kurulduğu Bayır Mahalle, Yeşil Mahalle ve Kayabaşı Mahallesi ise şehrin plansız gelişim gösteren mekânları olmuştur.

Değişimin yaşandığı ikinci dönem olan 1955-1970 yıllarında yine Bayır Mahalle, Yeşil Mahalle ve Kayabaşı Mahallesinin kuzey yönünde kentsel bir gelişme eğilimi ortaya çıkmıştır. Bunlara ek olarak, 1955-1957 yılları arasında Yenişehir Mahallesinin kuzeyine kurulan Şirinevler Mahallesi de konut talebi doğrultusunda ilk etapta 200-300 kişi kapasiteli planlanmış bir meskun alandır. Takip eden yıllarda Karabük'e göçlerin devam etmesi ile Soğuksu Mahallesi, Atatürk Mahallesi, Namık Kemal Mahallesi ve Kartaltepe Mahallesi gecekondulaşmanın yoğun olarak gerçekleştiği mekânlardır.

Üçüncü dönemin başladığı 1970'ten günümüze kadarki periyotta, kente devam eden göçler neticesinde gecekondulaşmayı önlemek için Safranbolu istikametinde toplu konut projesi örneklerinden olan Beşbinevler Mahallesi kurulmuştur. Ayrıca, Karabük Üniversitesi öncesi sosyal ve mekânsal bağlamda gelişme gösterememiş 100. Yıl Mahallesi ve Üniversite Mahallesi bu dönem sonrası bir değişim yaşamıştır. Üniversite Mahallesi, morfolojiye bağlı olarak doğal sınırlarına ulaşıp sınırlı bir gelişme kaydederken, 100. Yıl Mahallesinde elverişli yerleşme koşulları çok daha belirgin bir kentsel büyümeyi sağlamıştır. Bu minvalde kentin fizyolojisi de Kastamonu karayolu yönüne doğru uzanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sanayileşme, Kentleşme, Karabük, Demir-Çelik

DEVELOPMENT MOVEMENT OF A NEW STATE: THE ESTABLISHMENT OF INDUSTRIAL CITY KARABUK AND IT'S URBAN DEVELOPMENT PROCESS

The change and transformation bring about by industrialization has increased the urbanization rates all over the world. In our country after the establishment of the republic, the first industrialization of the city of Karabük was a status of 13 digit in terms of administrative to Öğlebeli Village. The establishment and urbanization process of Karabük has been started to be build of iron and steel mills near the settlement site. This process should be examined in three periods. The first of these, a construction took place towards the north of the railway station during the 1935-1955 period. These construction followed the slopes of the village of Araç, overlooking the river also the western parts of the factory near Araç and Soğanlı river. At the same time, Dereevler District was established in order to accommodate workers, civil servants and engineers working in the factory during this period. Kapullu Village was also included in the settlement area for similar purposes. Yenişehir District, established within the grid plan to provide the social equipment of the employed people in the period, formed the planned side of the city. Bayır Yeşil and Kayabaşı District where rolling mill and commercial enterprises established that have been unplanned development places of the city.

In 1955-1970, the second period of change, an urban development trend emerged in the northern direction of Bayır, Yeşil and Kayabaşı District. In addition to these, Şirinevler District, established to the north of Yenişehir District between 1955-1957, is a planned residential area with a capacity of 200-300 people in the first stage the need of housing demand. In the following years, having continued to migration to Karabük, Soğuksu, Atatürk, Namık Kemal and Kartaltepe District are the places where the slums are intense.

Since the beginning of the third period from 1970 to the present, Beşbinevler District, one of the examples of mass housing project in the direction of Safranbolu, established to prevent slum as a result of ongoing migrations to the city. Also, 100. Yıl and Üniversite District, social and spatial context of Karabük University didn't improve underwent a change after this period. While Üniversite District reaches its natural boundaries depending on the morphology and makes a limited improvement, 100. Yıl District has been enabled a much more marked urban growth thanks to favorable settlement conditions. In this respect, the physiology of the city extends towards Kastamonu highway.

Keywords: Industrialization, Urbanization, Karabük, Iron and Steel

(26910) YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI İÇERİSİNDE ODUNSU BİYOKÜTLENİN DEĞERLENDİRİLEBİLİRLİĞİ: DÜNYA VE TÜRKİYE'DEKİ BAKIŞ

ALİ ÖMER ÜÇLER¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ ORMAN MÜHENDİSLİĞİ

ucler@ktu.edu.tr

Dünyada enerji tüketiminin temel karşılayıcıları; kömür, petrol ve doğal gaz gibi yenilenemeyen fosil enerji kaynakları ile güneş enerjisi, rüzgar enerjisi ve suya dayalı yenilenebilir enerji kaynaklarıdır. Yenilenebilir enerji kaynaklarına son 30-40 yıldır dahil edilen bir diğer kaynak küresel ısınmanın önlenmesinde de görevi olan odunsu biyokütledir ve giderek daha önemli hale gelmektedir. Orman ekosisteminin bir parçası olan odunsu biyokütle, biyolojik kökenli bir kaynak olup, geçmişten günümüze kadar enerji üretimi amaçlı kullanılan yenilenebilir enerji kaynaklarının ilk sırasında yer almaktadır.

Yenilenebilir Enerji kaynağı olarak odunsu biyokütlenin kullanımında en önemli tedarikçiler; endüstriyel plantasyonlar, baltalık olarak işletmeye uygun alanlar (=enerji ormancılığı) ve üretim ormanlarındaki kesim artıklarıdır.

Dünya genelinde dikimle oluşturulmuş ormanların miktarı 2010 yılına gelindiğinde 264 milyon hektara ulaşmıştır. Son tahminlere göre, 2015 yılı itibariyle FAO verilerine göre dikimle oluşturulmuş ormanların alansal büyüklüğünün 290 milyon hektar civarına ulaştığı belirtilmektedir. Dünyada enerji üretimi amaçlı biyokütle temelli bir ürün olan odun peletinin 2010 yılındaki toplam gereksinimi 430 pelet üretim tesisinde yaklaşık 15 milyon ton iken bu miktarın 2015 yılında 228 milyon ton olacağı yönünde tahminlerde bulunmaktadır. Bu durum yenilenebilir bir enerji kaynağı olarak biyokütle üretiminin gelecekte öneminin daha da artacağını göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Yenilenebilir enerji olarak odunun kullanımının giderek yaygınlaşması ile birlikte gelecekte artması beklenen odun hammaddesi arz açığının karşılanmasında hızlı gelişen tür endüstriyel plantasyonlara daha fazla ihtiyaç duyulacağı beklenmektedir. Dünyada Hızlı Gelişen Türler nasıl bir bakış açısı olduğuna baktığımızda; Uluslararası Enerji Birliğine üye ülkelerin 2050'li yıllarda ülke enerji gereksinimlerinin % 25 -50'sini biyoenerji ile karşılamak için büyük projelere başlamış olduklarını görmekteyiz.

Türkiye'de enerji yatırımlarını teşvik etmeyi amaçlayan yenilenebilir enerji kaynakları yasası 2011 yılında yürürlüğe girmiş olup, yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde en büyük fiyat garantisinin biyokütleyle verildiği görülmektedir.

Bu bildiriye; dünya ve Türkiye ölçeğinde mevcut durum ve bakış açısıyla ilgili bir değerlendirme yapılarak, bunlardan ortaya çıkan bulgu ve sonuçlara dayalı olarak özellikle Türkiye bağlamında, gelecekte yapılması gerekenlerle ilgili hedeflere yönelik öneriler oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Biyokütle, yenilenebilir enerji, doğal ormanlar, plantasyon ormanları, hızlı gelişen türler.

EVALUABILITY OF WOODY BIOMASS IN RENEWABLE ENERGY SOURCES: OVERVIEW OF THE WORLD AND IN TURKEY

The main counterparts of energy consumption in the world are non-renewable fossil energy sources such as coal, oil and natural gas and renewable energy sources based solar energy, wind energy and water. Another source that has been included in renewable energy sources for the last 30-40 years is woody biomass, which is also involved in the prevention of global warming. And this resource is becoming more important day by day. Woody biomass, which is a part of forest ecosystem, is a source of biological origin and is one of the first renewable energy sources used for energy production from past to present.

The most important suppliers in the use of woody biomass as a source of renewable energy are industrial plantations, coppice areas (= energy forestry) and slaughter residues in production forests.

The amount of forests created by planting in the world reached 264 million hectares in 2010. According to the latest estimates of FAO, it is stated that the area size of planting forests has reached 290 million hectares in 2015. The total requirement of wood pellet, which is a biomass based product for energy production in the world, is approximately 15 million tons in 430 pellet production facilities in 2010. It is estimated that this amount will be 228 million tons in 2015. This is important in terms of showing that the importance of biomass production as a renewable energy source will increase in the future. It is expected that fast growing industrial plantations will be needed to meet the shortage of wood raw material supply that is expected to increase in the future. We see that the member countries of the International Energy Union started big projects in the 2050s to meet 25-50% of the country's energy needs with bioenergy. It is stated that renewable energy consumption, which was 10% in 2008 in the European Union, is aimed to be increased to 20% by 2020. The law of renewable energy sources in Turkey is accepted in 2011 and this law aimed that energy investments must encourage.

In this presentation an evaluation will be made about the present condition and outlook on the world and Turkey. Based on the results, suggestions will be made for future actions.

Keywords: Biomass, renewable energy, natural forests, plantation forests, fast growing species

(27127) HİDROELEKTRİK SANTRALLERİNİN ÇEVRESEL ETKİLERİ: ÇALIKOBASI (BULANCAK) HES ÖRNEĞİ

ÜNSAL BEKDEMİR ¹, DOĞUŞ DOĞANAY ÇELEBİOĞLU ¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

dogusdc@yahoo.com

Günümüzde, elektrik enerjisine duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Elektrik enerjisi üretiminde kaynak olarak kullanılan fosil yakıtların dünyadaki rezervlerinin giderek azalması, fiyatının artması ve doğal çevreye verdiği zarar konusunda kamuoyunun daha fazla duyarlı hale gelmesi; ülkelerin yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesine neden olmuştur. Gelişmekte olan bir ülke olan Türkiye de bu nedenlerden dolayı elektrik enerjisi üretimindeki yenilenebilir kaynakların oranını giderek arttırmaktadır. Bu bağlamda hidroelektrik enerji, güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi ve biokütle enerjisi üretimleri önemli ölçüde artırılmıştır. Türkiye’de yenilenebilir enerji kaynaklarından en fazla kullanılan ise hidroelektrik enerji olmuştur. Hidroelektrik enerji, aynı zamanda toplam elektrik üretiminde de kömür ve doğal gazdan sonra %19,8’lik kullanım oranıyla üçüncü sırada yer almaktadır. Hidroelektrik enerjisi, “Hidroelektrik Santrali” adı verilen enerji üretim santrallerinde üretilmektedir. Bu santraller kamuoyunda yaygın olarak “HES” adıyla bilinmektedir.

Doğal ortam üzerine inşa edilen her yapı doğa üzerinde az ya da çok miktarda değişikliğe neden olmaktadır. HES’lerin de doğal çevre üzerinde belli başlı etkileri vardır. Ayrıca, yaptığımız araştırma ve incelemeler sonucunda HES’lerin aynı zamanda beşeri çevre üzerinde de etkileri olduğu görülmüştür. Doğal ve beşeri çevre üzerindeki bu etkiler olumsuz yönde olabileceği gibi olumlu da olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı: Giresun İli, Bulancak İlçesi, Pazarsuyu Vadisi’nde yer alan Çalıkobası HES’in doğal ve beşeri çevre üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini incelemek ve ortaya çıkan sonuçları değerlendirmektir. Ayrıca, HES konusunda kamuoyunun yeterli bilgiye sahip olmadığı için uzun yıllardan beri üzerinde tartışmalar olmaktadır. Bu çalışma ile aynı zamanda HES hakkında kamuoyundaki eksik bilgilerin de düzeltilmesine çalışılmıştır.

Bu çalışmada, Çalıkobası HES’in çevresel etkilerini belirlemek için sosyal bilimlerin temel araştırma yöntemlerinden faydalanılmıştır. Bu amaçla, araştırma sahasında yapılan doğal ve sistematik gözlemlerin yanı sıra başta Çalıkobası HES olmak üzere Pazarsuyu Vadisi üzerinde inşa edilen tüm HES’lerin ÇED raporları incelenmiş ve önemli görülen yerler çalışmamızda kullanılmıştır. Araştırma sahasında yapılan arazi çalışmalarından elde edilen veriler dışında yöre halkıyla yapılan mülakatlar da çalışmamız için önemli bir kaynak olmuştur. Ayrıca, HES konusunda yazılan kitap, makale, rapor ve tez çalışmaları taranarak konumuz ile ilgili bölümleri çalışmamızda kullanılmıştır.

Yapılan inceleme ve araştırmalar sonucunda Çalıkobası HES’in doğal ve beşeri çevre üzerinde olumlu ve olumsuz birtakım etkileri olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu etkilerin çok çeşitli neden ve kaynakları olduğu görülmektedir. Etkilerin azaltılmasına yönelik ne tür çalışmaların yapılması gerektiği hakkındaki öneriler çalışmamızda ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Çalıkobası HES, Pazarsuyu Vadisi, Giresun, Hidroelektrik, Çevresel Etki

ENVIRONMENTAL EFFECTS OF HYDROELECTRIC POWER PLANTS: EXAMPLE OF ÇALIKOBASI (BULANCAK) HPP

The need for electrical energy is increasing day by day. Countries have been approach to renewable energy sources due to decrease of fossil fuel reserves, rising prices and increase of the public opinion's awareness about the natural environment. Turkey is also a developing country and for these reasons it is gradually increasing the rate of renewable resources in electric energy production. In this context, Turkey's hydroelectric power, solar energy, wind energy and biomass energy production has increased considerably. Most used renewable energy source is hydroelectric energy in Turkey. Hydroelectric energy ranks third after coal and natural gas in the sources which used in electricity production with 19,8% usage rate. Hydroelectric energy produces in power plants which called hydroelectric power plants. The name of these plants is known in the public opinion as HPP.

Every structure built on natural environment causes more or less changes in nature. HPP also have some effects on the natural environment. Besides, according to the results of our research and investigations HPP are not only effective in the natural environment but also in the human environment. These effects on the natural and human environment can be positive or negative. Purpose of this study: investigate the positive and negative effects of Çalıkobası HPP in the Pazarsuyu Valley of Bulancak District of Giresun Province on natural and human environment and to evaluate the results. On the other hand, since the public opinion is not fully informed about HPP, there is a long-standing dispute on this issue. Therefore, with this study it is also tried to complete the incomplete information about HPP.

In this study, the basic research methods of social sciences were used to determine the environmental impacts of Çalıkobası HPP. For this purpose, in addition to the natural and systematic observations which made in the research area EIA (environmental impact assessment) reports of all HPP in Pazarsuyu Valley especially Çalıkobası HPP were examined and important parts were used in our study. Except to the data obtained from field studies conducted in the research area, interviews with local people have been an important source for our study. Besides, books, articles, reports and thesis studies written about HPP have been scanned and related sections have been used in our study.

As a result of the investigations and researches it has been find that Çalıkobası HPP has some positive and negative effects on natural and human environment. These effects has been seen to have a variety of causes and sources. In our study, it was tried to make suggestions about what kind of studies should be done in order to reduce these effects of HPP.

Key words: Çalıkobası HPP, Pazarsuyu Valley, Giresun, Hydroelectric, Environmental Effect.

(27337) ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN YAKIN ÇEVRELERİNDEKİ BİTKİLERİ TANIMA DÜZEYLERİNE GEZİ-GÖZLEM YÖNTEMİNİN ETKİSİ: KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASINA BİR ÖRNEK

YASİN DURAN ¹, CANER ALADAĞ ², BAŞTÜRK KAYA ²

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

² NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

basturkbhk@gmail.com

Bu araştırma, gezi-gözlem yönteminin öğrencilerin yakın çevrelerindeki bitkileri tanıma düzeylerine etkisini karşılaştırmak ve bu yönetime ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın araştırma deseni, nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı karma yöntemli desenlerden iç içe deney modelidir. Bu modelde, nitel veriler, uygulamanın sonuçları hakkında katılımcı görüşlerini almak ve nicel sonuçları açıklamaya yardımcı olmak için çalışmanın sonunda toplanmış ve deneysel desenin içerisine ilştirilmiştir. Araştırmanın nicel boyutu, öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen olarak tasarlanan çalışma, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Konya’da bir ortaöğretim kurumunda gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, iki ayrı ortamda öğrenim gören deney grubu (n=32) ve kontrol grubu (n=32) öğrencilerinden oluşmaktadır. Deney grubunda ders işlenirken okul bahçesinde gezi-gözlem yöntemi kullanılmış ve bitkiler bahçede tanıtılmıştır. Kontrol grubunda ise okul bahçesindeki bitkilerin sadece fotoğrafları gösterilerek ders işlenmiştir. Araştırmada, veri toplama aracı olarak hazırlanmış bitki tanıma formu öntest-sontest olarak uygulanmıştır. Nitel boyut ise durum çalışması deseninde tasarlanmış ve veriler, deney grubu içinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilmiş 9 öğrenci ile gerçekleştirilen yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiştir.

Nicel verilerin analizinde kullanılacak testleri belirlemek için verilerin normal dağılım gösterip göstermediği betimsel yöntemlerden çarpıklık ve basıklık katsayılarına göre ve istatistiksel hipotez testlerinden -grup büyüklüğü 50’nin altında olduğu için- Shapiro-Wilk W Testi kullanılarak tespit edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediği için parametrik olmayan Mann-Whitney U Testi ve Wilcoxon Uyumlu Çiftler İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Alt problemlerde ifade edilen durumlara ilişkin betimsel ve anlam çıkarıcı istatistiksel analizler neticesinde aşağıdaki bulgular elde edilmiştir: (a) kontrol grubunun öntest-sontest sonuçları karşılaştırıldığında kontrol grubunun son testi lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur, (b) deney grubunun öntest-sontest sonuçları karşılaştırıldığında deney grubunun son testi lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur, (c) deney ve kontrol gruplarının son test sonuçları karşılaştırıldığında deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Sonuç olarak, araştırmanın bulgularına göre, her iki öğrenme ortamının öğrencilerin başarılarını artırmada farklı etkilere sahip olduğu ve deney grubu için kullanılan gezi-gözlem yönteminin öğrencilerin başarılarını artırmada daha etkili olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın, görüşme formundan elde edilen verilerine göre ise öğrencilerin, uygulanan yönetime ilişkin olumlu görüşler belirttiği görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlar ışığında, gezi-gözlem yönteminin öğrencilerin yakın çevrelerinde gördükleri bitki türlerini tanımada ve başarılarını artırmada etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Çalışma neticesinde elde edilen bulgulara göre, gelecekteki araştırmalar için ve duruma yönelik çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Gezi-gözlem yöntemi, İç İçe Karma Yöntem, Bitki Tanıma, Coğrafya Eğitimi

THE EFFECT OF TOUR-OBSERVATION METHOD ON RECOGNITION LEVELS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN NEARBY ENVIRONMENTS: AN EXAMPLE OF MIXED METHOD STUDY

This research is conducted to compare the effect of the tour and observation method on students' level of recognizing the plants in their close environment and to determine the opinions of the students about this method.

The research design of the study is the nested experiment method which is one of the mixed methods that uses qualitative and quantitative data together. In this method, qualitative data are collected at the end of the study and combined within the design to help to explain the quantitative results and to get the opinions of the participants. The quantitative dimension of the research which is designed as a half experimental with pretest and after-test groups, is conducted in a high school in Konya in 2018-2019 school year. The research groups are experimental (n:32) and control groups (n:32) students. The classes of the experimental group are held in school garden and plants are introduced in the garden. Tour and observation method is used in this group. In the control group classes are held in classroom and only the pictures of the plants are viewed. In the research, the plant-recognizing form which is designed as data-collecting tool is applied as pretest and after-test. Quantitative dimension is designed in case study structure and data are collected from structured review form which is applied on 9 students who are chosen from experimental group by maximum variation sampling method.

In order to determine the tests to be used in the analysis of quantitative data, Shapiro-Wilk W test because the number of people in the group is less than 50- is used.

Mann-Whitney U test and Wilcoxon compatible couples marked lines test is used because the data are not in normal distribution. Content analysis method is used in the analysis process of qualitative data.

as a result of descriptive and inferring statistical analysis' which is related to situations denoted in sub problems, the indications below are acquired:

a: there is an essential difference in favour of the control group's last test when it is compared with the pretest.

b: there is an essential difference in favour of the experimental group's last test when it is compared with the pretest.

c: there is an essential difference in favour of experimental group when the last tests of experimental and control groups are compared with each other.

As a result, according to the indications of the research, both learning environments have different effects on enhancing the students' success and it is identified that the tour-observation method is more effective in enhancing students' success that is used for experimental group. The positive views of the students are acquired from the interview form. In the light of the acquired results, it can be said that the tour-observation method is effective in enhancing students' success and it helps students to recognize the plant species in their close environment. With the data acquired by this study, various proposals are brought for future studies and situations.

Keywords: Tour-observation method, Nested Mixed Method, Plant Recognition, Geography Education

(27222) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN TOPRAK KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

RAMAZAN YILDIRIM¹

¹ KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

rmznyldrm@gmail.com

Bu araştırmada, lise öğrencilerinin coğrafya öğretim programında yer alan temel kavramlardan birisi olan toprak kavramına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel bir araştırma olup veriler tarama yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmanın verileri, 2017/2018 Eğitim Öğretim yılında Kütahya Merkez ilçede Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olmak üzere dört farklı lise türünde öğrenim gören 451 öğrenciden toplanmıştır. Çalışma kapsamında coğrafya dersi sırasında öğretmen tarafından öğrencilere “Toprak ... gibidir; çünkü ...” yazılı veri toplama araçları dağıtılmış, 20 dakikalık süre verilerek öğrencilerden toprak kavramı ile ilgili metaforlarını ve gerekçelerini bu araçlara yazmaları istenmiştir. Toplanan veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilerek çözümlenmiştir. Metaforların analizinde ve yorumlanmasında metafor çalışmalarında sıklıkla kullanılan kodlama ve ayıklama, örnek metafor listesi oluşturma, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama, nicel veriye dönüştürme aşamaları kullanılmıştır. Araştırmanın geçerliliğini sağlamak için veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiş ve araştırmanın sonuçlarına nasıl ulaşıldığı açıklanmıştır. Güvenirliğini sağlamak için ise uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmada öğrenciler tarafından *toprak* kavramına ilişkin olarak toplam 179 farklı metafor geliştirildiği görülmüştür. Bu sonuç öğrencilerin toprağı çok yönlü olarak algıladıklarını göstermektedir. Geliştirilen metaforlar içerisinde en fazla tercih edilen metaforlar anne, insan, hayat, su, kalp ve vatan metaforlarıdır. İçerik analizi sonrası metaforlar 11 farklı kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler yaşam kaynağı olarak toprak, besin tedarikçisi olarak toprak, yaptıklarımızla şekillenen bir varlık olarak toprak, yetiştirici bir varlık olarak toprak, değerli bir varlık olarak toprak, rahatlatan bir varlık olarak toprak, canlı bir organizma olarak toprak, dönülecek yer olarak toprak, barınma yeri olarak toprak, hammadde olarak toprak ve diğer yönleriyle toprak şeklinde düzenlenmiştir. Bu kategoriler dikkate alındığında öğrencilerin toprak kavramına ilişkin algılarının olumlu yönde olduğu ve toprağın canlı yaşamındaki önemini farkında oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda, toprak ile ilgili coğrafya öğretim programlarında yer alan (veya alacak) ünitelerin, toprağın çok yönlülüğü dikkate alınarak hazırlanması ve ders kitaplarında canlı bir organizma, yaşam kaynağı ve tükenebilir bir kaynak olarak toprağın önemini öğrenciye aktaracak içerikler sunulması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : lise öğrencileri, toprak, kavram, metafor, algı, coğrafya

Metaphoric Perceptions of High School Students about Soil Concept

In this study, the perception of high school students about soil concept which is one of the basic concepts in geography curriculum is tried to be determined by means of metaphors. The research was a qualitative research and the data were collected by scanning method. The data of the research were collected from 451 students in four different high school types in the 2017/2018 academic year in the central district of Kütahya which are: Social Sciences High School, Anatolian High School, Anatolian Imam Hatip High School, Vocational and Technical Anatolian High School. Within the scope of the study, during the geography lesson “Soil is like..... because.....” written data collection tools were distributed by teachers and the students were asked to write their metaphors and reasons about the concept of soil in these tools. The collected data were analysed by using content analysis technique. In the analysis and interpretation of metaphors, coding and sorting, sample metaphor list, category development, validity and reliability, conversion to quantitative data steps are used. In order to ensure the validity of the research, the data were reported in detail and the results of the research were explained. In order to ensure its reliability, expert opinion was sought. In the study, it was seen that a total of 179 different metaphors were developed by students. This result shows that students perceive the soil as multidimensional. Among the metaphors developed, the most preferred metaphors can be listed as mother, human, life, water, heart and homeland. After content analysis, metaphors were collected under eleven different categories. These categories can be defined; soil as a source of life, soil as a nutrient supplier, soil as a being shaped by what we do, soil as a growing asset, soil as a valuable asset, soil as a relaxing being, soil as a living organism, soil as a living place, soil as a shelter, soil as raw material and other aspects of the soil. When these categories were taken into consideration, it was concluded that students' perceptions about soil concept were positive and they were aware of the importance of soil in living life. As a result of the research, it was suggested that the units in the geography curriculum (or in future curriculums) related to soil should be prepared considering the versatility of the soil and content should be presented in the textbooks to convey the importance of soil as a living organism, a source of life and a consumable resource.

Key Words: High school students, earth, concept, metaphor, perception, geography

(27230) ÖĞRETMEN ADAYLARININ MEKAN ALGISI KAVRAMINA İLİŞKİN SAHİP OLDUKLARI METAFORLAR

MEMET KUZEY¹

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

memetkuzey@bayburt.edu.tr

Dünya, insanların konup yaşadığı ve daha sonra göçüp gittiği bir konak yeridir. İnsan bu konak yerinde çevreden gelen uyarıcı özelliklerin, toplumsal kültürün ve kendi deneyimlerinin şekillendirdiği bir varlıktır. Tüm bu uyarıcı özellikleri değerler dizgisinde algılar, anlamlandırır ve içselleştirir. Bu durumu yaşam süreci içerisinde farklı şekillerde ifade eder. Nitekim tarihin başlangıcında insanlar mekânı algılama faaliyetlerini mağara duvarlarına ve kaya üzerine çizgiler çizerek gösterdikleri gibi günümüzde GPS gibi modern araçlar yaparak göstermektedirler.

İnsanların kendisini ve doğayı etkileyen en önemli unsurlardan biri olan mekân algısı, insanların temel yaşam unsurlarından birini oluşturur. Mekân algısı sonsuz bir boşluk olan mekânı algılama sistemi olup bu algılamayı kavramsallaştıran zihinsel bir süreçtir. Ontolojik anlamda bireyin mekân ile etkileşim kurduğu düşünsel ve eylemsel dünyasını yansıtır.

Mekan algısına 2018 Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe Dersi Öğretim Programlarında yer verildiği görülmektedir. Programlarda yer verilmesi kadar uygulayıcı olan öğretmenlerinden bu konuda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları bir o kadar gereklidir. Bu çalışma öğretmen adaylarının mekân algılama biçimlerini göstermesi açısından önemli görülmektedir. Öğretmen adaylarının eğitilmesi çok yönlü bir konudur. Öğretmen adaylarının mekân algısı kavramına ilişkin metaforların belirlenmesi eğitimleri için katkı sağlayacağı gibi bilinçli bireylerin yetiştirilmesinde öğretmen adaylarına yol göstereceği ve aynı zamanda literatüre de katkı sağlayacağı varsayılmaktadır. Araştırmada mekân algısı kavramının nasıl algılandığına dair derinlemesine ve ayrıntılı bilgi sahibi olunmasına olanak tanıyan nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın amacı eğitim fakültesi öğretmen adaylarının mekân algısı kavramını hangi metaforlar aracılığıyla yansıttıkları belirleyebilmektir. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 akademik yılı, Bayburt Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 189 kız ve 72 erkek olmak üzere toplam 261 öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mekan algısı kavramına ilişkin görüş ve düşünceleri “mekan algısı .... e/a benzer/gibidir; çünkü .....” şeklinde eksik bırakılmış yarı yapılandırılmış anket formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları mekan algısına yönelik 109 geçerli metafor ürettikleri görülmüştür. Mekân algısı kavramını genellikle ev, yer, ruh hali (bakış açısı), aile, memleket, ayna, hayal, insan, kütüphane, vatan, duygu, düşünce ve okul kavramlarıyla ilişkilendirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : mekan, mekan algısı, metafor, öğretmen adayları

PROSPECTIVE TEACHERS' METAPHORS ABOUT SPACE PERCEPTION CONCEPT

The world is a place where people settle, live and then migrate. In this place mankind is an entity that is shaped by the stimulating features coming from the environment, social culture and own experiences. People Perceive, make sense and internalize all these stimulating features in the string of values and express this situation in different ways in the course of life. However, at the beginning of history people show their space perception by drawing lines on the walls of the caves and on the rocks, and today they show it by making modern vehicles such as GPS. The space perception, which is one of the most important factors affecting people and nature, constitutes one of the basic life elements of people. This perception is a system of space perception which is an infinite space and a mental process that conceptualizes this perception. Ontologically, it reflects the individual's intellectual and operational world in which he interacts with space. It is seen that the space perception is included in the 2018 Life Science, Social Studies and Turkish Lesson Curriculum. In addition to being included in the programs, teachers who are practitioners should have sufficient knowledge and skills on this subject. This study is thought to be important in terms of showing prospective teachers' perception of space. Education of prospective teachers is a multifaceted issue. It is assumed that the determination of the metaphors related to the concept of space perception of prospective teachers will contribute to their education as well as guide them in the education of conscious individuals and will also contribute to the literature. Phenomenology, that is a qualitative research method and allows in-depth and detailed information about how the concept of space perception is perceived is used in the study. The aim of the study is to determine the metaphors of the prospective teachers regarding the concept of space perception. The sample of the study consists of a total of 261 pre-service teachers (189 girls and 72 boys) studying in the Social Studies, Turkish Language Teaching and Primary School Teaching departments of the Faculty of Education in the 2018-2019 academic year. Pre-service teachers' opinions and thoughts about the concept of space perception were collected with a semi-structured questionnaire form which contained a question such as " space perception is similar/like ....., because.... " The data obtained from the research were analyzed by content analysis method. According to the findings of the study, it was seen that teacher candidates produced 109 valid metaphors for the space perception. It has been seen that the concept of space perception is generally associated with the concepts of home, place, mood (perspective), family, country, mirror, dream, human, library, homeland, emotion, thought and school.

Keywords: Perception of environment, metaphor, teacher candidates

(27289) COĞRAFYA BÖLÜMÜ “SON SINIF” ÖĞRENCİLERİNİN, “COĞRAFYA” METAFORLARI

EREN ŞENOL ¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ, FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ, COĞRAFYA BÖLÜMÜ

eren.senol@giresun.edu.tr

Metaforlar, bir olgunun, kavramın, nesnenin vb.; daha çok bilinen bir olgu, kavram, nesne vb. ile ilişkilendirilerek, benzeştirilerek ifade edilmesi durumu olarak tanımlanabilir. Benzeyen, benzetilen ve benzetilene ait özellikten oluşan metaforlar, kurgulayan kişinin konu ile ilgili bilgi birikimini, algısını, içsel düşüncelerini, kavram yanılgılarını vb. açığa çıkardığı için büyük önem taşır. Bu çalışmada, coğrafya bölümü öğrencilerinin coğrafya ile ilgili düşüncelerini metafor yoluyla tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışma örneklemini Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu grubun tercih edilmesinde kavram hakkındaki bilgi birikimlerinin, alt sınıflara oranla yüksek olduğu varsayımı ile dört yıllık öğrenim hayatlarının sonunda bu bilim dalına karşı olan bakışlarını, bölüme ve kuruma aidiyetlerini öğrenme isteği etkili olmuştur. Verileri derlemek için örneklem grubundan “Coğrafya ..... gibidir. Çünkü .....” cümlelerini, kendilerine verilen 30 dakikalık süre içerisinde tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiş, nitel ifadeler nicel hale getirilmiştir. Geçerliliği test etmek için, oluşturulan kategoriler 3 farklı uzman tarafından da değerlendirilmiş; tutarlık oranı %85 ila %92 arasında çıkmıştır.

Yerli literatürde coğrafya kavramına ilişkin metaforları içeren çalışmalar bulunmaktadır. Genç coğrafyacıların coğrafya algısını, coğrafya ile ilgili içsel düşüncelerini ve kavram yanılgılarını ortaya çıkarması bakımından önem taşıyan ve bu yönü ile literatürdeki diğer örneklerden ayrılan çalışmada, katılan 96 öğrencinin 45 farklı metafor (bazıları plato, İstanbul, yamalı bohça, gül, okyanus, bilgisayar oyunu vb.) geliştirdiği tespit edilmiştir. Bunlar coğrafyanın konu çeşitliliği-zenginliğine, coğrafyanın kıymeti-önemi-değerine, coğrafi bilgi-beceri edinmenin güçlüğü-kolaylığına vurgu ve diğer yaklaşımlar olmak üzere dört kategoride toplanmıştır. 96 benzetimin 59’u olumlu, 23’ü olumsuz mesaj ile açıklanmıştır. 14 metaforda ise olumlu veya olumsuz çıkarım yapılacak açıklamaya yer verilmemiştir. Olumlu mesaj içeren metaforlarda coğrafya biliminin konu çeşitliliğine, gündelik yaşamdaki önemine, uluslar arası ilişkilerdeki kıymetine vurgu yapılmıştır. Olumsuz mesaj içeren metaforlarda ise son sınıf öğrencisi olmalarının da etkisi ile olsa gerek, gelecek kaygısı ön plana çıkmış; kamuda istihdam edilme oranının azalması ile ilişkilendirilerek ülkede coğrafya bilimine yeterince önem verilmediği vurgusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Algı, Metafor, Benzetim, Coğrafya.

(27331) PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN DOĞA KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

BAŞTÜRK KAYA¹, TAHSİN TAPUR¹

¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ*

basturkbhk@gmail.com

Bu çalışma, pedagojik formasyon öğretmen adaylarının “Doğa” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforların neler olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2017-2018, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar yarı yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, pedagojik formasyon alanında öğrenim gören 51 (38 Kız-13 Erkek) sağlık ve biyoloji bölümü öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, ankete katılım gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu çalışma nitel araştırma desenlerinden olan olgu bilim deseni de düzenlenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının doğa kavramına ilişkin algılarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından “Doğa.....gibidir, çünkü...” ifadesinin yer aldığı yarı yapılandırılmış bir form hazırlanmış ve öğrencilerden bu formda verilen cümleyi tamamlamaları istenmiştir. Böylece çalışmada öğretmen adaylarının doğa kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıkladıkları ve bu metaforların ortak özelliklerinin neler olduğu şeklindeki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde öğretmen adayları tarafından 92 adet geçerli metaforun üretildiği tespit edilmiştir. Verilerin analizi, kodlama, kategori geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik gibi aşamalarından oluşmaktadır. Öğretmen adayları tarafından çıkarımda bulunulan metaforlar ortak özellikleri göz önüne alınarak kodlanmış ve anlamsal ilişki tekniğine göre benzer olanlar bir araya getirilerek 8 adet farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarının doğa kavramı için en çok ürettikleri metaforun “ana/anne” kavramlarıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu metaforun frekansı 13 olarak hesaplanmış ve en çok tekrar eden metafor olarak belirlenmiştir. Doğa kavramı için öğretmen adayları tarafından çıkarımda bulunulan diğer önemli bir metafor ise “ev/evimiz” şeklinde üretilmiştir ve bu metaforun tekrarlanma sayısı ise 12 dir. Ayrıca “Yaşam ortamı” 11 ve “hayat” metaforu ise 10 kez tekrarlanan önemli metaforlar olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Araştırmanın sonunda, öğretmen adaylarının doğa kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar incelendiğinde doğa kavramına ilişkin algılarının oldukça çeşitli ve zengin olduğu görülmektedir. Ancak birçok metaforun sadece bir kez yazılmış olması öğretmen adaylarının doğa kavramıyla ilgili bilgilerinin yeterli ve akademik düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler : Metafor, Pedagojik Formasyon, Doğa, Nitel Araştırma, Algı

EXAMINING THE METAPHORIC PERCEPTIONS OF PEDAGOGIC FORMATION STUDENTS ABOUT THE CONCEPT OF NATURE

This study was carried out to reveal the metaphors of teacher candidates taking pedagogical formation about the concept of “nature”. The research was carried out with 51 health and biology teacher candidates (38 girls–13 boys) studying at the pedagogical formation department of Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education in Necmettin Erbakan University in the spring semester of 2017-2018 and 2018-2019 academic year. Qualitative research method was used in this study and participation in the survey was conducted on a voluntary basis. In addition, this study has been designed as a case study which is one of the qualitative research designs. The data obtained from the study were evaluated by subjecting to content analysis. In order to determine the perceptions of teacher candidates about the concept of nature, a semi-structured form with the expression as; “Nature is like ..... because .....” was prepared by the researchers and the students were asked to complete the blanks in this expression given in this form. Thus, in this research, it was tried to find answers to those questions: “What metaphors do the teacher candidates use to explain their mental perceptions about the concept of nature?” and “What are the common characteristics of these metaphors?” When the findings of the study are evaluated, it is determined that 92 valid metaphors were produced by the teacher candidates. Data analysis consists of some phrases such as coding, category development, validity and reliability. The metaphors derived by the teacher candidates were coded according to their common characteristics and 8 different conceptual categories were created by bringing similar ones together according to the semantic relationship technique. It is determined that the most produced metaphor by the teacher candidates for the concept of nature is related to the concept of “mother”. The frequency of this metaphor was calculated as 13 and it is determined as the most repetitive metaphor. Another important metaphor which was produced by teacher candidates for the concept of nature is “home / our home” and the number of repetitions of this metaphor is 12. In addition, the metaphor of “habitat” was repeated 11 times and the metaphor of “life” was repeated 10 times and they have also emerged as important metaphors. At the end of the research, when the metaphors produced by the teacher candidates about the concept of nature are examined, it is seen that their perceptions about the concept of nature are quite varied and rich. However, the fact of many metaphors’ being written only once reveals that teacher candidates’ knowledge level about the concept of nature is not sufficient and academic.

Key Words: Metaphor, Pedagogical Formation, Nature, Qualitative Research, Perception

(26074) ÇALIŞANLARIN ÇEVRE VE ÇEVRE KORUMADAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ: ESKİŞEHİR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ÇALIŞANLARINA YÖNELİK BİR UYGULAMA

NURAY GİRGİNER¹, SELİM AYGÜN¹

¹ ESOĞÜ

ngirginer@gmail.com

İnsanı etkileyen ve ondan etkilenen her şey olarak tanımlanan doğal çevre, insanoğlunun doğal ortamıdır. Buna bağlı olarak çevre sorunları insanlığın ilk çağlarından bu yana mevcuttur. Her ne kadar ilk çağlarda insan doğa ile barışçıl bir ilişki içerisinde olsa da çevre sorunları, sanayi devriminin başlangıcıyla birlikte güncel yaşama da girmiştir. Sanayi devrimiyle insan doğayı hâkimiyeti altına alma çabasına girmiş, bunun sonucunda ekolojik denge bozularak çevre sorunları küresel boyut kazanmıştır. İnsan, çevre kirliliğinin ve çevre ile ilgili sorunların temelini oluşturmaktadır. Doğaya verilen zararların sonucu ortaya çıkan çevre sorunlarının çözümü, insan davranışlarına yön veren bilgi ve tutumların olumlu yönde değişimine bağlıdır. Günümüzde var olan çevre sorunlarına çözüm bulmak ve ortaya çıkması muhtemel olan problemlerin önüne geçmek için çevre konusunda bilinçli ve farkındalık sahibi bireyler yetişerek toplumda çoğunluk oluşturması gerekmektedir.

Çevre ve sorunlarının önemi, araştırmacılar tarafından da yoğun şekilde çalışılan bir alandır. Literatürde çevre bilinci ve çevre korumaya yönelik çok sayıda çalışma bulunmaktaysa da bu çalışmaların geneli, öğrenciler ve öğretmenlere yönelik çalışmalardır. Literatürdeki çevre ve sorunlarına yönelik çalışmalarda daha çok öğrencilerin ve öğretmenlerin çevreye yönelik farkındalıkları ve tutumları incelenmiş, yetişkin bireyler olarak çalışma hayatında yer alanlara yönelik özellikle çevre ve sorunları hakkındaki biliş düzeylerinin incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmanın amacı; çalışanların çevre konusundaki mevcut bilgi düzeylerinin incelenmesiyle çevre koruma konusunda farkındalık sahibi olma ve gelecek nesillere daha sağlıklı bir çevre bırakabilme konularında çözüm önerileri geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda, Eskişehir Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren işletmelerdeki çalışanlardan 524'üne anket uygulanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünü, çalışanların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanan demografik sorular oluşturmaktadır. Anketin ikinci bölümü, çalışanların sahip olduğu bilgi düzeyini ölçmek amacıyla; Küçüktüvek (2007)'in kullandığı "Çevre Bilgisi İle İlgili Sorular", uyarlanmasıyla hazırlanan 10 sorudan oluşmaktadır. Çalışanların çeşitli demografik özelliklerine göre (yaş, medeni durum, cinsiyet, eğitim durumu) ve çevreyle ilgili biliş durumlarına göre farklılıkları istatistiksel olarak incelenmiştir.

Çalışanların çevre bilgisini ölçmek amacıyla yöneltilen sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde;

Çevre kavramının tanımına yönelik soruya 441 (%84,2) çalışanın,

Dünya çevre günü sorusuna 215 (%41,0) çalışanın,

Hava kirliliğinin nedenlerine yönelik soruya 253 (%48,3) çalışanın,

Hava kirliliğini önleme sorusuna 407 (%77,7) çalışanın,

Su kirliliğinin nedenleri sorusuna 449 (%85,7) çalışanın

Gıda kirliliğinin nedenleri sorusuna 357 (%68,1) çalışanın,

Toprak kirliliği sorusuna 429 (%81,9) çalışanın,

doğru yanıt verdikleri belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda çalışanların çevre konusundaki bilgi düzeylerinin ortalamanın üstünde olduğu söylenebilir.

Çalışanların çevre konusunda sahip olduğu bilgi düzeylerinin incelendiği çalışmadan elde edilen bulguların, gerek çalışanlar gerekse diğer bireyler tarafından değerlendirilmesinin, toplumda olumlu değişim ve iyileştirmelerin oluşumuna katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çevre Koruma, çevre biliş, çalışan

EMPLOYEES 'LEVELS OF KNOWLEDGE IN ENVIRONMENTAL AND ENVIRONMENTAL PROTECTION: AN PAPPLICATION FOR EMPLOYEES OF ESKISEHIR ORGANIZED INDUSTRIAL ZONE

The natural environment, which is defined as everything that affects and affects human beings, is the natural environment of human beings. Accordingly, environmental problems have existed since the early ages of humanity. Although human beings had a peaceful relationship with nature in ancient times, environmental problems entered contemporary life with the beginning of the industrial revolution. With the industrial revolution, human beings attempted to dominate nature and as a result, the ecological balance was disrupted and environmental problems gained a global dimension.

Human is the basis of environmental pollution and environmental problems. The solution of environmental problems resulting from damages to nature depends on the positive change of knowledge and attitudes that shape human behaviors. In order to find solutions to the existing environmental problems and to prevent the problems that may arise, individuals who are conscious and aware of the environment should be raised and form a majority in the society.

The importance of the environment and its problems is an area that is studied intensively by the researchers. Although there are many studies on environmental awareness and environmental protection in the literature, these studies are generally aimed at students and teachers. In the literature, environmental awareness and attitudes of students and teachers were examined in the studies related to the environment and its problems. However, no study has been found to examine the cognitive levels of the individuals in the working life, especially about the environment and their problems.

Purpose of the study is to develop awareness of environmental protection by examining the current knowledge levels of employees about the environment and to develop solutions for leaving a healthier environment to future generations. For this purpose, 524 of the employees in the enterprises operating in Eskişehir Organized Industrial Zone were surveyed. The questionnaire used as a data collection tool consists of 2 parts. The first part of the questionnaire consists of demographic questions prepared to determine the demographic characteristics of the employees. The second part of the survey, in order to measure the level of knowledge of employees; Küçüktüvek (2007) "Questions Related to Environmental Knowledge" consists of 10 questions prepared by adaptation.

When the answers given to the questions posed to measure the environmental knowledge of the employees are examined;

441 (84.2%) employees were asked about the definition of environmental concept.

215 (41.0%) employees were asked to the World Environment Day question,

253 (48.3%) employees were asked about the causes of air pollution,

407 (77.7%) employees were asked to prevent air pollution.

449 (85.7%) employees were asked the reasons of water pollution.

357 (68.1%) employees were asked the reasons of food pollution,

429 (81.9%) employees were asked to the question of soil pollution,

answered correctly. According to the findings, it can be said that the knowledge level of the employees about the environment is above the average.

It is considered that the evaluation of the findings obtained from the study, which examines the level of knowledge of employees about the environment, by both employees and other individuals will contribute to the formation of positive changes and improvements in the society.

Key Words: environmental protection, environmental cognition, employees

(27179) 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Çevresel Konularda Sosyal Katılım Durumlarının Değerlendirilmesi (Trabzon İli Örneği)

ELİF TORUN¹, SALİM ÖZDEMİR², KÜBRA KANDEMİR²

¹ TRABZON ÜNİVERSİTESİ

² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

eliftorun0325@gmail.com

Bu çalışmada altıncı ve yedinci sınıf öğrencilerinin doğal çevre konusundaki sosyal katılım durumlarının belirlenmesi ve görüşlerinin derinlemesine incelenmesi amaçlanmaktadır. Elde edilen veriler ışığında altıncı ve yedinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin çevre konusunda aktif rol alıp almadıkları, sosyal katılım durumlarını etkileyen unsurların nedenlerinin tespiti ve tespit edilen sorunlara çözüm önerilerinin sunulması amaçlanmaktadır.

Çalışma altıncı ve yedinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin çevresel konularda sosyal katılım durumlarının tespit edilmesi ve sosyal katılım becerilerinin geliştirilmesi adına öneriler sunması açısından önem taşımaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak mülakat tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışma grubunu Trabzon ili Yomra ilçesinde bulunan iki ortaokul oluşturmuştur. Amaçlı örnekleme yönteminin kullanıldığı çalışmada katılımcılar gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Çalışma sekizi kız, onu erkek olmak üzere toplamda on sekiz katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya altıncı sınıftan on, yedinci sınıftan sekiz öğrenci katılmıştır. Veriler altı sorunun bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında üç araştırmacı da rol almıştır. Konu ile ilgili sorulabilecek sorulardan havuz oluşturularak sorular seçilmiş, ardından uzman görüşüne baş vurularak forma nihai şekli verilmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre öğrenciler hem çevre ve doğa konularına karşı duyarlı hem de çevreye yönelik etkinlik ve aktivitelere katılım sağlamaktadır. Öğrenciler öğretmenlerinin teşvik ve bilgilendirmeleriyle çevresel faaliyette bulunmaktadır. Çevresel duyarlılık aktivitesi olarak en çok çöp toplama faaliyeti gerçekleştirilmiş ve bu aktivite okul bünyesine yapılmıştır. Öğrenciler okul dışında çevresel faaliyette bulunmadığını ve en büyük çevresel sorunun çöpler olduğunu dile getirmiştir. Öğrenciler çevresel duyarlılığa sahip bireylerin özelliklerinden bahsederken en çok vurgu yapılan unsurun çevreye zarar verenleri uyarmak olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler temiz bir çevre ve dünya istedikleri için çevresel faaliyette bulduklarını belirtmiştir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre okulların doğa ve çevre konusundaki duyarlılık ve faaliyetleri öğrencilerin çevre konusundaki sosyal katılım becerilerine etki etmektedir. Öğrenciler okul içinde çevresel duyarlılık aktivitelerinde bulunurken bu aktiviteler okul dışına yansımamaktadır. Öğrenciler daha çok korumacı düzeyde çevresel duyarlılığa sahip olup, bu konuda özellikle öğretmenleri yönlendirici olmaktadır. Çevresel bilinç geliştirilirken öğretmenler aktif olmasına rağmen okullar pasif kalmaktadır. Öğrenciler çevresel sorun olarak daha çok yakın çevrelerinde karşılaştıkları durumları dile getirmektedir.

Öğrenciler farklı çevre etkinliklerine yönlendirilerek okul dışında faaliyette bulunmaları sağlanabilir. Öğrencilerin aileleriyle birlikte katılabileceği çevresel faaliyet ve seminer programları düzenlenebilir. Okullarda çevresel duyarlılığı geliştirici ve faaliyette bulunmayı destekleyici projelere yer verilebilir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, çevre eğitimi, sosyal katılım, çevre bilinci, çevresel duyarlılık

Assessment of Social Participation Status of 6th and 7th Grade Students on Environmental Issues (The Case of Trabzon Province)

In this study, it is aimed to determine the social participation of sixth and seventh grade students about natural environment and to examine their views in depth. With the data obtained, it is aimed to determine whether the sixth and seventh grade students take an active role in the environment, the causes of the factors affecting the social participation situations and offer solutions to the problems identified.

The study is important for the sixth and seventh grade students to determine their social participation status in environmental issues and to make suggestions for improving their social participation skills.

Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the study. Interview technique was used as data collection tool. The study group consisted of two secondary schools in Yomra district of Trabzon. Purposeful sampling method was used in the study. Participants were determined on a voluntary basis. The study was conducted with a total of 18 participants, of which eight were girls and ten were boys. Eight students from seventh and sixth grade students participated in the study. Data were collected through a semi-structured interview form with six questions. Three researchers were involved in the preparation of the interview form. The questions were selected by bringing together the questions that could be asked about the subject, then the expert form was applied and the form was finalized. The data obtained from the study were subjected to content analysis.

According to the findings of the study, students are both sensitive to environmental and nature issues and participate in environmental activities and activities. Students engage in environmental activities with the encouragement and information of their teachers. As the environmental sensitivity activity, most garbage collection activities were carried out and this activity was carried out within the school. Students stated that they do not carry out environmental activities outside the school and the biggest environmental problem is garbage. It was found that the most emphasized element when students talked about the characteristics of individuals with environmental sensitivity is to warn those who harm the environment. The students stated that they do environmental activities because they want a clean environment and the world.

According to the results of the study, the sensitivity and activities of the schools on nature and environment affect the social participation skills of the students. While students engage in environmental awareness activities within the school, these activities are not reflected outside the school. The students have more protectionist environmental sensitivity and they are especially guiding teachers in this regard. Although teachers are active in developing environmental awareness, schools remain passive. As an environmental problem, students express the situations they encounter in their immediate surroundings.

The students can be directed to different environmental activities to enable them to carry out activities outside the school. Environmental activities and seminar programs can be organized in which students can participate with their families. In schools, projects that improve environmental awareness and support activity can be included.

Keywords: Social studies, environmental education, social participation, environmental awareness, environmental sensitivity

(26799) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya ve Sürdürülebilir Kalkınmaya İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla İncelenmesi

TUBA ÇENGELCİ KÖSE¹, HATİCE TÜRE¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

tubacengerci@anadolu.edu.tr

Coğrafya yeryüzünde meydana gelen fiziki olayları ve bu olayların insan etkinliklerine yansımaları inceleyen bir bilim dalıdır. Dünyanın oluşumu ve şekli, iklimlerin oluşumu ve dağılışı, yeryüzü şekilleri, nüfus ve yerleşme gibi unsurlar coğrafyanın ele aldığı konular arasında yer alır. Öğrencilere içinde yaşadıkları çevreyi ve yaşamı tanıtmayı amaçlayan sosyal bilgiler dersini oluşturan temel disiplinlerden biri coğrafyadır. Sürdürülebilir kalkınma ise günümüzde üzerinde sıklıkla durulan kavramlardan biri durumuna gelmiştir. Teknolojideki gelişmeler ve üretimin hızlı biçimde artmasıyla doğal kaynakların giderek azalması sürdürülebilir kalkınma kavramını daha da önemli duruma getirmektedir. Sürdürülebilir kalkınma genel olarak gelecek kuşakların gereksinim duyacakları kaynakları yok etmeden bugünün gereksinimlerini karşılamak biçiminde ifade edilebilir. Sürdürülebilir kalkınma içerisinde sosyal ve ekonomik gelişme ile çevre faktörünü de içeren çok boyutlu bir yapı sergilemektedir. Sosyal bilgiler dersi toplumsal yaşama uyum sağlama doğrultusunda öğrencilerin doğal çevreye duyarlılıklarını da geliştirmeyi amaçlayan bir derstir. Çevre okuryazarlığı 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer verilen temel becerilerden biridir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinin temel disiplinlerinden biri olan coğrafyaya ve günümüzün önemli konu alanlarından sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin bilişsel yapılarının belirlenmesi ve bu kavramlarla ilgili kavram yanılgılarının belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilişsel yapılarını incelemek; Coğrafya ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarına ilişkin bilgilerini ve kavram yanılgılarını belirlemektir.

Araştırma tarama modelinde desenlenmiş, öğretmen adaylarının coğrafya ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarını belirlemek amacıyla kelime ilişkilendirme testinden yararlanılmıştır. Araştırmaya 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programına devam eden birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 173 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı kelime ilişkilendirme testi olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda kavramlara ilişkin elde edilen sözcükler ayrıntılı olarak incelenmiş, tekrarlanan sözcükler göz önünde bulundurularak ortaya çıkarılan kesme noktaları doğrultusunda kavram ağları oluşturulmuştur.

Araştırmada öğretmen adaylarının coğrafya kavramına ilişkin en çok “iklim”, “bitki örtüsü”, “nüfus”, “toprak” ve “ekonomi” sözcüklerini tekrarladıkları görülmüştür. Sürdürülebilir kalkınma kavramına ilişkin olarak ise en fazla tekrarlanan sözcükler “ekonomi”, “planlama”, “doğal kaynaklar”, “süreklilik” ve “enerji” olmuştur. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının kavram ağlarında ve kurdukları ilgili cümlelerde sürdürülebilir kalkınma konusunda daha fazla kavram yanılgısına sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar öğretmen adaylarının coğrafya disiplinine yönelik olarak coğrafyanın ele aldığı konu alanlarını sıraladıklarını göstermektedir. Öğretmen adayları sürdürülebilir kalkınmayı ise daha çok ekonomik gelişme ile ilişkilendirerek bu yönde sözcüklerle ilişkilendirmelerde bulunmuşlardır. Araştırmada elde edilen sonuçlar bağlamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya ve sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin bilişsel yapılarının desteklenmesine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya, Sürdürülebilir Kalkınma, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayı, Kelime İlişkilendirme Testi

Analyzing Social Studies Pre-Service Teachers' Cognitive Structures Regarding Geography and Sustainable Development through the Word Association Test

Geography is the study of the physical properties of Earth's surface, places and the relationships between people and their environment. Subjects such as the formation and shape of the world, the formation and distribution of climates, landforms, population and settlement are among the topics included by geography. Geography is one of the important discipline that social studies course based on. Sustainable development has become one of the concepts frequently discussed today. With advances in technology and the rapid increase of production, and decrease of natural resources make the concept of sustainable development more important. Sustainable development can be defined as meeting the needs of the present without destroying sources, which will be needed by the future generations. Sustainable development is a multidimensional process, which includes factors as social and economic development, and environment. Social studies course aims to develop students' sensitivity to the natural environment in the scope of social adaptation process. Environmental literacy is one of the skills included in the 2018 Social Studies Education Program. Geography is one of the main disciplines of the social studies course. Therefore, it can be stated that determining pre-service teachers' cognitive structures and misconceptions regarding the concepts of geography and sustainable development is important. The purpose of this study was to reveal social studies pre-service teachers' cognitive structures and misconceptions regarding the concepts of geography and sustainable development.

The study was carried out using the survey model, the word association test was used to reveal the pre-service teachers' cognitive structures regarding values. Participants of the research were 173 pre-service teachers who enrolled in Anadolu University Education Faculty Social Studies Teacher Training Program in 2018-2019 academic year. The word association test was used as the data collection tool in the study. The data of the study were recorded in a frequency table listing the key concepts and the associated words. The mind maps revealing the pre-service teachers' cognitive structures were obtained in the light of the data presented in the frequency table.

Pre-service teachers mostly repeated the words "climate", "vegetation", "population", "soil" and "economy" regarding the concept of geography. The most frequent words were "economy", "planning", "natural resources," "continuity", and "energy" regarding the concept of sustainable development. At the end of the analysis of pre-service teachers' sentences, it was determined that they had much more misconceptions about sustainable development than the geography. Results of the study revealed that pre-service teachers listed subjects which the geography deal with as a discipline. Additionally, they associated sustainable development with economic development. Suggestions were put forth to support pre-service teachers' cognitive structures regarding geography, and sustainable development in light of the results of the study.

Key words: Geography, sustainable development, social studies, pre-service teacher, word association test

(26881) Alternative Conceptions About Plate Tectonics

FİSUN BOZKURT¹

¹ PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

fisunbozkurt@pau.edu.tr

Plate tectonics is difficult to learn for many students because of size and time scale of geological processes and being outside of our direct experience. It is also difficult for students to make sense of Earth's changing surface without an understanding of plate tectonics, Earth's layered structure, heat transfer and the movement of material through the geosphere, the rock cycle, and visible results of tectonic activity such as earthquakes and volcanoes. Literature review showed that teachers as well as students held alternative conceptions regarding Earth's structure. It is generally accepted that children have their own understanding of how the world works prior to receiving formal science instruction. Much research has been done to determine students' alternative conceptions related to the physical sciences; less has been done to understand student's ideas in the earth sciences. For these reasons this study focuses on the alternative conceptions of ninth grade students about five phenomena: earthquake, plate tectonics, interior of the earth, movements of the continents and volcano. This is a descriptive study. Data were collected through a semi-structured interview during the school year 20012-20013. Our target group was 18 students from a science high school in Turkey. Data were evaluated by content analysis. The results showed that almost all of the students held alternative conceptions related to plate tectonics. In addition, some students confused about magma and mantle terms. Besides, a majority of the students were unsure about the internal structure of the earth, type of the plates, their movement and tectonic plate locations. In the study also found that the majority of students were not aware of the difference between natural disaster and natural hazard terms. Such a study would help to address the problems of misconceptions in teaching geography and this would increase the awareness of geography teachers/educators about students' misconceptions.

Keywords : Alternative Conceptions, Geography Education, Plate Tectonics, Interior of the Earth, Movements of the Continents.

(26813) Doğu Akdeniz Enerji Havzası: Bölge Üzerinde Yaşanan Uluslararası Anlaşmazlık ve Rekabet

MUAZZEZ HARUNOĞULLARI¹

¹ *KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ*

muazzez@kilis.edu.tr

21. yüzyılda devletler, uluslararası ilişki ve dış politika stratejilerini belirlerken enerji politikasını temel almaktadırlar. Küresel gücü elinde tutan ülkeler politik ve ekonomik alanda otoritelerini sürdürmek için enerji alanında yeni politikalar üretmekte, enerji rezerv alanları ve enerji transit güzergahları üzerinde nüfuzlarını arttıracak işbirliklerine gitmektedirler. Doğu Akdeniz havzası barındırdığı hidrokarbon kaynaklar açısından küresel ve bölgesel güçlerin ilgi odağı haline gelmiş ve yeni bir güç mücadele alanı bu bölgede ortaya çıkmıştır. Bölgede yer alan Kıbrıs adası ve çevresi bu mücadelenin merkezinde yer almaktadır. Avrasya ve Afrika kıtaları açısından Akdeniz havzası ve bu havza içinde yer alan, büyük stratejik öneme sahip bir coğrafya olan Kıbrıs adası, tarihi dönemlerde güçlü devletlerin hakimiyet altına almak için savaştıkları bir yerdir. Günümüzde de Kıbrıs adasının bulunduğu coğrafyada zengin petrol ve doğal gaz kaynaklarının keşfi dünya devletlerinin bölgeye ilgisini arttırmıştır. Türkiye toprakları içinden geçen boru hatları Kıbrıs adasının stratejik önemini anlamlı kılmaktadır. İsrail ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) arasında 2011’de yapılan antlaşma ile Doğu Akdeniz’de doğal gaz arama faaliyetleri resmîyet kazanmıştır. Arama faaliyetleri Doğu Akdeniz’de bir enerji mücadelesinin yaşanmasına yol açmıştır. Bu mücadelenin tarafları yalnızca İsrail-GKRY- Yunanistan ve Türkiye değildir. ABD, AB, Rusya, Çin başta olmak üzere Doğu Akdeniz enerji mücadelesinde Mısır, Lübnan ve Suriye de oyunun diğer aktörleridirler. Bu çalışmanın amacı, Doğu Akdeniz’de yapılan hidrokarbon arama faaliyetleri ile gerçekleşen gaz keşiflerinin bölgesel ve küresel ölçekte meydana getirdiği anlaşmazlığı/çatışmayı ve bölge jeopolitiği üzerindeki etkisini değerlendirmektir. Bu çalışma, günümüzde enerji kaynakları üzerine yaşanan mücadelede Doğu Akdeniz’in küresel ve bölgesel ülkeler açısından değerini ortaya koymak açısından önemlidir.

Bu çalışmada coğrafi sınırlandırma dikkate alınmış ve Doğu Akdeniz bölgesi araştırma alanı olarak belirlenmiştir. Ayrıca bölgedeki hidrokarbon enerji kaynakları ve bu enerji kaynaklarından ötürü ülkelerin bölge politikaları çalışmaya dahil edilmiştir. Kapsamlı bir literatür taraması yapılmış, aynı zamanda en güncel veri ve kaynaklardan faydalanılmaya çalışılmıştır. Uluslararası enerji ajanslarının raporlarının verileri de çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmada Doğu Akdeniz bölgesinin coğrafi konumu ve konumundan kaynaklanan değeri kavramsal çerçevede verilmiştir. Bu sebeple bölgenin siyasi coğrafya ve enerji coğrafyası açısından ehemmiyeti belirlenmiş, stratejik ve jeopolitik önemine vurgu yapılmıştır. Birinci bölümde Akdeniz’e kıyaslı olan Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkelerinde yaşanan gelişmeler, bölgedeki hidrokarbon kaynaklara yönelik tehdit ve fırsatlar tespit edilmeye çalışılmış ve bu tehdit ve fırsatların bölgenin jeopolitiğine etkileri değerlendirilmiştir. İkinci bölümde Yunanistan ve GKRY’nin, Türkiye’nin egemenlik haklarını ihlali nedeniyle ortaya çıkan anlaşmazlık, yetki alanı ve münhasır ekonomik bölge açısından ele alınmıştır. Son bölümde ise bölgede yaşanacak anlaşmazlık ve çözümsüzlük sorunlarının ortaya çıkması enerji arz güvenliği açısından incelenmiştir.

Doğu Akdeniz’de, son zamanlarda yapılan araştırmalarla birlikte hidrokarbon rezerv alanlarının keşfi bölgeye ilgiyi arttırmıştır. Mısır, İsrail ve Kıbrıs adası çevresinde yeni doğal gaz bulguları elde edilmekte ve bölgenin enerji haritası yeniden şekillenmektedir. Afrika’nın kuzeyi ve Orta Doğu’da yaşanan ve adına “Arap Baharı” denen geniş çaplı halk hareketlerinin ardından Libya’da yönetime batı müdahalesi, Mısır’da türbülanslı siyasi geçiş, Suriye’de yıllar süren iç savaş, Türkiye’nin bölgesel güç liderliği, İsrail’in Filistin üzerindeki artan baskısı ve şiddeti, Yunanistan ve GKRY’nin, Türkiye’nin egemenlik haklarını ihlali sebebiyle yaşanan tartışmalar gibi sıralanabilecek sebepler bölgesel jeopolitik dengenin değişmesine, yeni bir bölgesel jeopolitik önemin/duyarlılığın ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu jeopolitik değişim ve enerji üzerine yaşanan bölgesel çekişmeler bölge ülkeleri üzerindeki baskıları arttırmakta, bölgedeki her aktör için yeni bir takım fırsatlar ve zorluklar ortaya çıkarmaktadır.

GKRY, Kıbrıs adası açıklarındaki bütün alanlarda petrol ve doğal gaz arama hakkının sadece kendisinin sahip olduğu yaklaşımıyla hareket etmekte, ABD’den ve AB ülkeleri ile İsrail’den bu

konuda destek görmektedir. Türkiye Münhasır Ekonomik Bölgesi olan Kıbrıs adası açıklarında, hidrokarbon kaynakların arama faaliyetlerini uluslararası hukuk kurallarına göre sürdürmektedir. ABD, İsrail, Yunanistan ve GKRY'nin, Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin egemenlik haklarını görmezden gelmesi ve bu hakları ihlali bölgede bir çatışma yaşanmasına sebep olmuştur. Türkiye, kıta sahanlığında ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'nin kendisine yetki verdiği alanlarda hidrokarbon kaynak arama faaliyetlerini tüm çevreleme ve kısıtlamalara rağmen kararlı bir biçimde sürdürmektedir. Bölgede taraflar arasında yaşanan anlaşmazlık ve çözümsüzlük hem bölge ülkeleri hem de Doğu Akdeniz'de mücadele yarışına giren ülkeler ağından sorunların derinleşmesine ve gerginliklerin artmasına yol açacaktır.

Anahtar Kelimeler : Doğu Akdeniz, Levant, enerji jeopolitiği, enerji gvenliği, doğal gaz.

Eastern Mediterranean Energy Basin: International Conflict and Competition on the Region

In the 21st century, states are based on energy policy in determining international relations and foreign policy strategies. Countries holding global power are creating new policies in the field of energy in order to maintain their authority in the political and economic spheres and cooperating to increase their influence on energy reserve areas and energy transit routes. The Eastern Mediterranean basin has become the center of attention of global and regional powers in terms of its hydrocarbon resources and a new field of power struggle has emerged in this region. The island of Cyprus and its environs are located at the center of this struggle. In terms of Eurasia and Africa, the Mediterranean basin and the island of Cyprus, which is a geographically important geography within this basin, is a place where powerful states fought to dominate in the historical periods. Today, the discovery of the rich oil and natural gas resources in the geography of the island of Cyprus has increased the interest of the world states in the region. The pipelines passing through the territory of Turkey makes strategic importance of the island of Cyprus significant. With the 2011 agreement between Israel and the Greek Administration of Southern Cyprus (GASC), natural gas exploration activities in the Eastern Mediterranean became official. Exploration has led to an energy struggle in the Eastern Mediterranean. The actors of this fight is not only the Israel, GASC, Greece, and Turkey but also Egypt, Lebanon and Syria and especially the USA, EU, Russia, China, are the other actors of the game. The aim of this study is to evaluate the regional and global conflicts / conflicts caused by hydrocarbon exploration activities and gas discoveries in the Eastern Mediterranean and its impact on regional geopolitics. This study is important to reveal the value of the Eastern Mediterranean in terms of global and regional countries in the struggle for energy resources today.

In this study, geographical limitation was taken into consideration and Eastern Mediterranean region was determined as a research area. In addition, the hydrocarbon energy resources in the region and the regional policies of the countries due to these energy resources were included in the study. A comprehensive literature review has been conducted and the most recent data and sources have been tried to be utilized. The data of the reports of international energy agencies were also included in the study. In this research, the geographical location of Eastern Mediterranean Region and its value arising from its location are given in a conceptual framework. Therefore, the importance of the region in terms of political and energy geography is determined and the strategic and geopolitical importance is emphasized. In the first part, the developments in the North African and Middle East countries, which are the coasts of the Mediterranean Sea, and the threats and opportunities for hydrocarbon resources in the region have been tried to be determined and the effects of these threats and opportunities on the geopolitics of the region have been evaluated. Disputes that arising out of the violation of the sovereign rights of Turkey by Greece and the GASC, jurisdiction and exclusive economic zone issues were addressed. In the last section, the emergence of disputes and non-settlement problems in the region is examined in terms of energy supply security.

The recent exploration of the hydrocarbon reserve areas in the Eastern Mediterranean has increased interest in the region. New natural gas findings are being obtained around Egypt, Israel and the island of Cyprus and the region's energy map is being reshaped. The reasons, such as Western intervention in Libya after large-scale popular movements in the north of Africa and the Middle East, called the Arab Spring, the turbulent political transition in Egypt, after years of civil war in Syria, Turkey's regional power leadership, Israel's growing pressure and violence on Palestine, disputes that arising out of the violation of the sovereign rights of Turkey by Greece and the GASC, have led to a change in the regional geopolitical balance and the emergence of a new regional geopolitical importance / sensitivity. This geopolitical change and regional conflicts on energy increase pressures on the countries of the region and create new opportunities and challenges for every actor in the region.

The GASC acts on the basis of its own approach to oil and natural gas exploration in all areas off the island of Cyprus, receiving support from the US and EU countries and Israel. Off the island of Cyprus, which is Turkey Exclusive Economic Zone, the exploration activities of hydrocarbon resources are carried out according to the rules of international law. It has caused a conflict in the region for US, Israel, Greece and GASC to ignore Turkey's rights and to violate these rights. Turkey continues hydrocarbon resource exploration activities on the continental shelf and in areas where the Turkish

Republic of Northern Cyprus (TRNC) authorizes despite all the containment and restriction in a stable manner. Disagreements and unresolved disputes between the actors in the region will lead to deepening of the problems and increasing tensions both for the countries of the region and the countries competing in the Eastern Mediterranean.

Key Words: Eastern Mediterranean, Levant, energy geopolitics, energy security, natural gas.

(27359) ENERJİ SAVAŞININ YÜKSELEN AKTÖRÜ: DOĞU AKDENİZ

MUHAMMED ORAL¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

muhammedoral@karabuk.edu.tr

Jeopolitik, siyasi coğrafyanın bir alanı olarak bulunulan mekâna/coğrafyaya göre rasyonel politikalar üretme ve coğrafyanın dış politikadaki yansımaları şeklinde ele alınmaktadır. Buna göre jeopolitik, uluslararası ilişkilerin kapsamını ve hareket alanlarını tanımlayan bir var oluş ya da yayılma aracı halinde kendini göstermiştir/göstermektedir. Tarih boyunca devletlerin temel hedefi ya var olabilmek ya da güçlü olduğu takdirde genişleme politikası olmuştur. Bu politikaların seyrini ise coğrafi koşullar belirlemiştir. Buna göre günümüz jeopolitik dengeleri üzerinde en fazla ABD, Rusya, Çin, İngiltere, Fransa, Almanya gibi küresel aktörler belirleyici olmaktadır. Çünkü bu ülkeler gerek küresel ekonomi içerisinde sahip oldukları pay ve ağlar gerekse de askeri güç (askeri teçhizat ve teknoloji) olarak dünyanın en önde gelen ülkeleridir. Diğer taraftan Türkiye, İran gibi bölgesel güçler de egemenlik alanlarıyla ilgili söz konusu coğrafyalarda etkili olabilmektedirler. Küresel jeopolitik dizaynı en belirgin şekillendiren faktör enerjidir. Özellikle son yıllarda Doğu Akdeniz önem kazanan bir enerji coğrafyası olmuştur. Öyle ki her ne kadar aramalar 1970'lere dek uzansa da 2009 yılında İsrail'in münhasır ekonomik bölgesinde gerçekleştirdiği aramalarda Doğu Akdeniz sahasında hidrokarbon rezervleri bulunmuştur. 2011 yılında ise Kıbrıs açıklarında yeni rezervler tespit edilmiştir. Rezervlerin boyutu o denli ilgi çekici bir hale gelmiştir ki son verilere göre Doğu Akdeniz'in tamamı dahil edildiğinde bölgede yaklaşık 13 trilyon m³ doğal gaz ve 11 milyar varil petrol bulunmaktadır. Buradaki doğal gaz rezervleri Türkiye'nin 570 yıllık AB'nin ise 30 yıllık ihtiyacını karşılayabilecek boyuttadır. Coğrafi olarak mevcut durumda petrol ve doğal gaz rezervlerinin bulunduğu Akdeniz'in doğusundaki[1] denizel sahaya Türkiye, Suriye, Lübnan, İsrail, Filistin, Mısır, KKTC ve GKRY'nin sınırları olmasına rağmen ABD, Rusya, İngiltere, Fransa, İtalya ve Yunanistan bölgede ortaya çıkan enerji denkleminde aktif politika yürütmektedirler (ABD'li Exxon Mobil ve Noble, Fransız Total, İtalyan Eni, Güney Koreli Kogas, Katarlı Petroleum, İngiliz BG ile İsraili Delek ve Avner şirketleri). Türkiye ise TPAO ile bölgede Fatih ve Yavuz (sondaj gemileri), Barbaros (sismik araştırma gemisi) sondaj ve aramalar yapmakta (KKTC'nin ruhsat verdiği A, B, C, D, E, F, G olarak adlandırılan alanlarda), enerji mücadelesinde hukuki haklarını koruma hedefindedir (Türkiye, ortak fayda ilkesini savunmaktadır). GKRY tarafından sözde ilan edilen bu parsellerde yalnızca Türkiye ve KKTC'nin münhasır ekonomik bölgesi itibarıyla 10. ve 11. parsellerde çakışma bulunmamaktadır. Bu yüzden Türkiye, deniz yetki alanlarıyla çakışan bölgelerde arama ve üretim çalışmalarına izin vermeyeceğini belirtmektedir. Doğu Akdeniz'de ortaya çıkan durumlar bağlamında değerlendirildiğinde amacın Türkiye'nin dışarıda tutulması olduğu açıkça görülmektedir. Doğu Akdeniz'deki petrol ve doğalgaz rezervlerinden ortaklaşa yararlanılması hedefiyle oluşturulan ve yedi ülkenin katıldığı (Mısır, GKRY, Yunanistan, İsrail, İtalya, Ürdün, Filistin) Doğu Akdeniz Gaz Forumuna Türkiye ve KKTC davet edilmemiştir. Türkiye, yalnızca petrol ve doğal gaz özelinde düşünüldüğünde bile son derece hayati bir konumda bulunmaktadır. Ancak Türkiye, sahip olduğu matematik ve özel konumun yanında siyasi ve ekonomik olarak da bir aktör olduğu müddetçe gerek küresel sorunlarda etkin olabilecek gerek Doğu Akdeniz'de hukuki haklarını koruyabilecektir. Bu bağlamda jeopolitikten en iyi şekilde faydalanılmasını sağlayan strateji üç unsurdan (kuvvet, zaman, mekân) ibarettir ki bunlar kullanılabilirliğinde bir ülke uluslararası ilişkilerde başarılı olabilir. Buna göre stratejide mekân/coğrafya kavramı akılcı kullanılabilirliğinde en önemli çarpan olur. Tarihi olgular her zaman bu şekilde işlemiştir. Araştırma, son dönemde petrol ve doğal gaz açısından oldukça stratejik/mücadele ve paylaşım alanı haline gelen Doğu Akdeniz'deki jeopolitik gelişmeleri Türkiye bağlamında ele almayı amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi olarak doküman analizi veri toplama tekniği kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Siyasi Coğrafya, Enerji Coğrafyası, Türkiye, Doğu Akdeniz

[1] Esasen Doğu Akdeniz olarak adlandırılan kesim; Akdeniz'in en doğusundan itibaren (Türkiye, Suriye, Lübnan, İsrail, Filistin, Mısır kıyı şeridi) Sicilya'nın (İtalya) batı burnuna kadarki, Tunus'un dahil olmadığı hatta kadar olan sahadır. Tunus'tan itibaren olan Batı bölümü ise Batı Akdeniz'i oluşturur.

RISING ACTOR OF ENERGY WAR: EAST MEDITERRANEAN

Geopolitics, as a field of political geography considered as the production of rational policies pertaining to space/geography and the reflection of geography in a foreign policy. Accordingly this statement of geopolitics indicates the scope of international relations and defining motion fields or as a means of propagation. Throughout history, the main objective of states has been either the existence or the policy of enlargement if it is strong. The condition of this policy has been determined by geographical features.

According to this, global actors such as USA, Russia, China, England, France, Germany are the most determinant of today's geopolitical balances. Because, these countries are the leading countries both in terms of their share and networks in the global economy also in military power (military equipment and technology) in the world. On the other hand Turkey, regional powers, such as Iran, might be influential in these geographies related to their sovereignty.

Energy is the most obvious factor shaping global geopolitical design. In recent years, the Eastern Mediterranean has become an important energy geography. Although the excavations, dating back to 1970 Israel revealed that new hydrocarbon reserves excavations in its exclusive economic zone on the Eastern Mediterranean area. The size of the reserves has become so interesting that according to the latest data, when the entire Eastern Mediterranean is included, there are about 13 trillion m³ of natural gas and 11 billion barrels of oil in the region. These natural gas are the size of Turkey's 570 years also Europe to meet its needs for 30 years.

Geographically, even though the current situation, existing oil and gas reserves that is field to maritime zone on the Eastern Mediterranean [1] has a border Syria, Lebanon, Israel, Palestine, Egypt, Cyprus, and a Southern Cyprus, some countries USA, Russia, England, France, Italy and Greece are actively involved in the energy equation in the region (US Exxon Mobil and Noble, French Total, Italian Eni, South Korean Kogas, Qatar Petroleum, British BG and Israel Delek and Avner companies). Also Turkey, Fatih and Yavuz (drilling vessels) Barbarossa (seismic research vessel) drill and make a search with TPC (so called A, B, C, D, E, F, G areas licensed by the TRNC) and the struggle of energy is to goal protect the legal rights (Turkey, defends the principle of mutual benefit). Declared the so-called by the Southern Cyprus this parcel only in the exclusive economic zone of Turkey and the TRNC as 10 and 11. There is no overlap in the parcel. In this sense Turkey, will not allow to exploration and production activities in areas overlapping maritime jurisdictions. It is clear that the aim is to keep Turkey's outside evaluating the situations in the Eastern Mediterranean. Eastern Mediterranean Gas Forum, aim was to make use of the oil and gas reserves on the area participating seven countries (Egypt, Southern Cyprus, Greece, Israel, Italy, Jordan, Palestine) Turkey and TRNC have not been invited. Turkey, there are only extremely vital position even when considered in particular oil and natural gas. Yet, Turkey he will be able to be activated in global problems and protect his legal rights in the Eastern Mediterranean both mathematical and special location as well as an actor politically and economically as mentioned area. In this context, the strategy that makes the best use of geopolitics consists of three elements (force, time, space), where one country can succeed in international relations. Accordingly, when the concept of space/geography can be used rationally in strategy should be the most important multiplier. Historical facts have always worked in this process.

In this research, aim to address geopolitical developments, have recently become a strategic/struggle and sharing area for oil and gas in the Eastern Mediterranean in terms of Turkey. In the study, document analysis data collection technique was used as a qualitative research method.

Key Words: Political Geography, Geography of Energy, Turkey, The Eastern Mediterranean

[1] Named Eastern Mediterranean; is area that from the East Mediterranean (Turkey, Syria, Lebanon, Israel, Palestine, Egypt coastline), Sicily (Italy) to the west of the nose is the field until even that was not included in Tunisia. The western part of Tunisia, forms the western Mediterranean.

(26942) Altınapa Havzasının (KB KONYA) Vadi Tabanı Genişliği-Vadi Yüksekliği Oranı (Vf) İndisi ile Morfometrik Analizi

YAŞAR EREN¹, BERKANT COŞKUNER¹, RAMAZAN DEMİRCİOĞLU²

¹ KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

² AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

yeren@ktun.edu.tr

Bu çalışmada *Vadi Tabanı Genişliği-Vadi Yüksekliği Oranı İndisi (Vf)* kullanılarak Altınapa havzasındaki vadi profillerinin tektonik hareketler ve litolojik değişimler ile olan ilişkilerinin ortaya konması ve yörenin görece tektonik aktivitesinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada 5x5 pixel çözünürlüklü SYM-Sayısal Yükseklik Modeli (DEM) görüntüsü kullanılmıştır. SYM ile ArcGIS 10.00 programı kullanılarak yöredeki drenaj ağları ve ilişkin akaçlama havzaları oluşturulmuştur. Havzanın kuzeydoğu kesiminde 21, güneybatı kesiminde 30 olmak üzere toplam 51 yan kol ve ana kanal boyunca yaklaşık 200 noktada vadi profilleri çıkarılmıştır. Bu profillerden *Vadi Tabanı Genişliği-Vadi Yüksekliği Oranı İndisi (Vf)* hesaplanmış ve bu değerlerin havza içindeki dağılımı ortaya konmuştur.

Ortalama KB-GD gidişli Altınapa Havzası 623,5 km² lik bir alana sahiptir. Havza yaklaşık 43 km uzunluğunda ve 26 km genişliğindedir ve Konya Fay Zonu tarafından askıya alınmış bir teras özelliğindedir. Egemen olarak BKB-DGD gidişli normal faylarla şekillenen havza, güneydoğuda KKD-GGB gidişli Konya Fay Zonu, kuzeyde yaklaşık K-G gidişli Mülayim Fayı ile sınırlıdır. Yörenin önemli diğer faylarını ise yaklaşık D-B gidişli Tepeköy, Selahattin, Ulumuhsine ve Güneyçalbaşı fayları oluşturmaktadır. Havzayı sınırlayan faylarla oluşmuş yükseltilerde (horstlarda) Paleozoyik-Mesozoyik yaşlı düşük dereceli metamorfik kayalar, Mesozoyik yaşlı ofiyolit ve ofiyolitik melanj yüzeylenmektedir. Yükseltilerden itibaren havza içlerine doğru Miyosen-Pliyosen karasal-görsel çökeller ile volkanik ve volkano-klastik kayalar yaygınlık sunar. Ana kanalın bulunduğu kesimde ise yer yer genişliği 1 km ye varan Kuvaterner yaşlı alüvyonlar yüzlek vermektedir.

Altınapa Havzasının ana kanalı 53,4 km profil, 38,35 km yatay uzunluğa sahiptir ve harita görünümünde Z şekillidir. Ana kanal kuzeybatıda ve güneydoğuda yaklaşık doğu-batı gidiş sunarken orta kesimde ise KB-GD gidiş sunmaktadır. Z- şekilli bu geometri havzanın KB ve GD kesimlerde genç fay zonları tarafından kesilmesiyle oluşmuştur. Ana kanalın ortalama Vf değeri 2,4 iken, kuzeybatıda 1,35, orta kesimlerde 4,03, Konya Havzasına açıldığı ve Konya Fay zonu tarafından kesildiği kesimde ise 0,85 olarak saptanmıştır. Havzanın kuzeydoğu kesiminde bulunan yan kanallara ait Vf değerleri 0,3-5,7 arasında değişmektedir ve ortalama değer 1,4'tür. Güneybatı kesimindeki değerler ise 0,3-3,5 arasında değişmekte ve 1,1 ortalama değer vermektedir. Tüm Havza içinde Vf indisi 0,14 ile 15,5 arasında değişim sunmaktadır. Alan içindeki ortalama Vf ise 1,36 olarak belirlenmiştir.

Vf değerlerinin havza içindeki değişimini yansıtan yoğunluklar ana olarak dört bölgede anomali vermiştir. Havzanın güney kesimindeki anomali litolojik özelliklerden ziyade yöredeki tektonik hatlarla ilişkilidir. Bu kesimdeki anomali Lorasdağı Fayına paralel uzanım sunmaktadır. Batı kesimindeki anomali ise büyük bir olasılıkla Aladağ horstunun yükselimi ile ilişkilidir. Oldukça fazla litolojik değişimin gözlemlendiği kuzey kesimde anomalinin litolojik sınırlara bağlı olmadan devam etmesi de bu anomalinin egemen olarak yöredeki doğu-batı gidişli normal faylardan kaynaklandığını göstermektedir. Havzanın doğu kesimindeki anomali de Tatköy fayı ile ilişkilidir. Vf-değerleri sınıflamasına göre Havzanın güneyi ve batı kesimleri orta-yüksek dereceli tektonik aktivite ile karakterize olurken, orta ve doğu kesimleri düşük ve çok düşük tektonik aktivite göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Altınapa Havzası, Konya, Vf-indisi, tektonik aktivite

Morphometric Analysis of Altınapa Basin (NW KONYA) with valley floor width to height ratio (Vf) Index

In this study, it is aimed to determine the relationship between the valley profiles and the tectonic movements and lithological variations using the ratio of valley floor width to valley height (VF) index in the Altınapa basin and to determine the relative tectonic activity.

During the studies, Digital Elevation Model (DEM) image with 5x5 pixel resolution was used. Drainage networks and related drainage basins were created from DEM images by using ArcGIS 10.0 program. Valley profiles were obtained at approximately 200 points along the total 51 stream channels, 21 in the northeast and 30 in the southwest parts of the basin. The valley floor width to valley height ratio (Vf) index was calculated from these profiles and the areal distribution of these values in the basin was analysed.

Altınapa Basin with an average NW-SE trend has an area of 623,5 square kilometer. The basin is approximately 43 km long and 26 km wide and cut and uplifted by the Konya Fault Zone. The basin, which is predominantly formed by WNW-SSE trending normal faults is bounded by the NNE-SSW trending Konya Fault Zone in the southeast and the N-S trending Mülâyim Fault in the northeast. East-west trending Tepeköy, Selahattin, Ulumuhsine and Güneyçalbaşı faults are the other important faults of the region. Paleozoic-Mesozoic low-grade metamorphic rocks, Mesozoic ophiolite and ophiolitic mélangé outcrop in the elevations (horst structures) formed by faults bounding the basin. Miocene-Pliocene continental-lacustrine deposits, volcanic and volcano-clastic rocks are widespread from the elevations towards the interior of the basin. Quaternary alluvium up to 1 km in width are exposed in the main stream trunk.

The main channel of the Altınapa Basin has a profile length of 53,4 km and a horizontal length of 38,35 km and is Z-shaped in map view. The main channel is trending approximately E-W direction in the northwest and southeast, while NW-SE in the central part. This Z-shaped geometry was formed by cutting the basin with younger fault zones in the northwest and southeast sections. While the average Vf value of the main channel was 2,4, it was found to be 1,35 in the northwest, 4,03 in the middle sections, and 0,85 in the section where it reached the Konya Basin and cut by the Konya Fault Zone. The Vf values of channels in the northeastern part of the basin range between 0,3-5,7 and the average value is 1,4. The values in the southwest section vary between 0,3-3,5 and give an average value of 1,1. The Vf index in the whole basin ranges between 0,14 and 15,5. The mean value of Vf-indices within the area was determined as 1,36.

The densities reflecting the change of Vf values in the basin mainly gave anomalies in four regions. The anomaly in the southern part of the basin is related to the tectonic lines in the region rather than the lithological features. The anomaly in this section extends parallel to the Lorasdağı Fault. The anomaly in the western part is probably related to the uplifting of Aladağ horst. The fact that the anomaly continues without deflection in the northern part where there is a lot of lithological changes shows that this anomaly is predominantly caused by east-west trending normal faults in the region. The anomaly in the eastern part of the basin is also associated with the Tatköy fault. According to the Vf-values classification, the southern and western parts of the basin are characterized by medium to high, while the middle and eastern parts show low and very low tectonic activity.

Keywords: Altınapa Basin, Konya, Vf-indices, Tectonic Activity

(26943) Konya Fay Zonu'nun Görelî Tektonik Aktivitesinin Akarsu Uzunluk-Gradyanı (SL) ve Normalize Uzunluk-Gradyanı (SLK) İndisleri İle İncelenmesi

YAŞAR EREN¹

¹ KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

yeren@ktun.edu.tr

Bu çalışmada Konya havzasının kuzeybatı kesimini sınırlayan Konya Fay Zonunun görelî tektonik aktivitesinin Akarsu-Uzunluk Gradyanı (SL) ve Normalize Akarsu-Uzunluk Gradyanı (SLK) ile irdelenmesi ve fay zonu boyunca değişimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmalar esnasında 5x5 metre çözünürlüklü SYM-Sayısal Yükseklik Modeli (DEM) görüntüsü kullanılarak, ArcGIS 10.00 programı yardımıyla KOFZ boyunca 33 havza ve ilişkin ana kanallar oluşturulmuştur. Ana kanallar boyunca 350 noktada SL ve SLK indisi hesaplanmış ve her bir havza için ortalama değerleri belirlenmiştir. Ayrıca indis değerlerinin alan boyunca yoğunluk dağılımı oluşturulmuş ve fay zonunun görelî tektonik aktivite ile olan ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Ortalama K-G gidişli Konya Havzası batıda Konya Fay Zonu (KOFZ) ve Abazdağı Fayı, kuzeyde Karaömerler Fayı ve doğuda Divanlar Fayı ile sınırlı bir çöküntü havzasıdır. Havzayı batı ve kuzeybatıdan sınırlayan KOFZ, bu kesimde yaklaşık 50 km uzunluğa ve 8 km genişliğe sahip egemen olarak normal bir fay özelliğindedir. Zon boyunca Konya Havzasının batı kesimi sentetik ve antitetik normal faylarla tipik bir merdiven basamağı yapısı şeklinde aşağıya doğru çökmüş ve yöre güneydoğuya doğru genişlemiştir. Ana fay egemen olarak doğuya doğru eğimli ve çok az sağ doğrultu atım bileşenine sahiptir. Kandilli Rasathanesi verilerine göre 2009 Eylül ayı içinde gelişen Md:4,5 ve Md:4,7 büyüklüğündeki depremler, fay zonunun aktif olduğunu ve orta büyüklükte bir deprem oluşturma potansiyeli olduğunu kanıtlamıştır. KOFZ yörede yaklaşık D-B gidişli Miyosen-Pliyosen sürecinde oluşmuş graben ve horst yapılarını kesmiş, askıya almış ve Konya yakın batısında belirgin bir teras oluşturmuştur. Yöredeki blok faylanmalara bağlı olarak yükselmiş kesimlerde Paleozoyik-Mezozoyik yaşlı metamorfik kayalar, Mesozoyik yaşlı ofiyolitik kayalar ve bunları uyumsuz olarak örten Miyosen-Erken Pliyosen yaşlı gösel kayalar, alüviyal kompleks ve volkanik kökenli kayalar yüzelemektedir. Fayla çöküntüye uğramış havza içinde ise Geç Pliyosen-Kuvaterner yaşlı alüviyal yelpaze, akarsu ve geçici göl çökellerinden oluşan bir topluluk yer almaktadır.

Konya Fay zonunu kesen ana kanalların profil boyları 2,1 ile 48,2 km arasında değişmektedir. Bu ana kanallar boyunca hesaplanan SL-indisi değerleri 6,2 ile 1230 arasındadır ve ortalama 212 gibi bir değere sahiptir. SLK değerleri ise 0,16-22,35 arasında değişir. Alan boyunca ortalama SLK değeri 3,89 dur. SL- değerleri KOFZ ve Tatköy Fayı boyunca maksimum değerler sunmakta ve genellikle fay zonları boyunca anomali vermektedir. SLK değerleri ise KOFZ boyunca yoğunlaşma sunmaktadır. SLK dağılım haritasına göre zon iki farklı bölgeye ayrılabilir. Bunlardan Birincisi yaklaşık 15 km uzunluğa sahip olup, Seydişehir yolu ile Yazır Mahallesi arasından geçmektedir. Diğer bölüm ise inceleme alanının kuzeydoğusunda Meramşah Deresi ile Çandır Mahallesi arasındadır ve yaklaşık 16-17 km uzunluğa sahiptir. Her iki bölüm birbirinden yaklaşık 4 km genişliğindeki daha düşük değerli bir zon boyunca ayrılmaktadır. Diğer morfolojik özellikler dışında aletsel dönemdeki sismik aktivite de bunu desteklemektedir.

SLK- tektonik aktivite sınıflamasına göre Konya Fay Zonu'nun olduğu kesim yüksek ve orta dereceli tektonik aktiviteye sahipken, inceleme alanının kuzeydoğu ve güneybatı kesimleri egemen olarak düşük ve orta dereceli görelî bir tektonik aktivite ile karakterize olmuştur.

Anahtar Kelimeler : Konya Fay Zonu, DEM, SL-indisi, SLK-indisi, Konya Havzası

Investigation of Relative Tectonic Activity of Konya Fault Zone with Stream Length-Gradient (SL) and Normalized Stream Length-Gradient (SLK) Indices

In this study, it is aimed to investigate the relative tectonic activity of the Konya Fault Zone, which borders the northwestern part of the Konya basin, with the Stream-Length Gradient (SL) and Normalized Stream-Length Gradient (SLK) and to determine the changes along the fault zone.

During the studies, 33 basins and associated main channels along the KOFZ were created with the aid of the ArcGIS 10.00 program using the Digital Elevation Model (DEM) image with a resolution of 5x5 meters. The SL and SLK indexes were calculated at 350 points along the main trunks and their mean values were determined for each basin. In addition, the density distribution of the index values was established and the relationship between the fault zone and the relative tectonic activity was determined.

The Konya Basin with an average N-S trend is a structural depression basin limited to Konya Fault Zone (KOFZ) and Abazdağı Fault in the west, Karaömerler Fault in the north and Divanlar Fault in the east. KOFZ, which borders the basin from the west and northwest, is dominantly a normal fault in this section which is approximately 50 km long and 8 km wide. Along the zone, the western part of the Konya Basin collapsed downwards in the form of a typical stair step structure with synthetic and antithetic normal faults. The region expanded to the north-west-southeast direction. The main fault is predominantly inclined to the east and has very few right strike slip components. According to the Kandilli Observatory data, the earthquakes developed in September 2009 with the magnitude of Md: 4.5 and Md: 4.7 proved that the fault zone is active and has the potential to create a medium-sized earthquake. KOFZ cuts and suspends E-W trending graben and horst structures formed during the Miocene-Pliocene process, and formed a prominent terrace structure in the west of Konya. Paleozoic-Mesozoic metamorphic rocks, Mesozoic ophiolitic rocks and unconformably overlying Miocene-Early Pliocene lacustrine rocks, alluvial complex and volcanic rocks are exposed in the elevated sections due to block faulting in the region. In the faulted basin, there is a group of Late Pliocene-Quaternary alluvial fan, river and temporary lake sediments.

The profile lengths of the main channels intersecting the Konya fault zone vary between 2.1 and 48.2 km. The SL-index values calculated along these main channels are between 6.2 and 1230 and have an average value of 212. SLK values vary between 0.16 and 22.35. The average SLK value across the area is 3.89. SL- values provide maximum values along the KOFZ and Tatköy Faults and generally give anomalies along the fault zones. On the other hand, SLK values show concentration along the KOFZ. According to the SLK distribution map, the zone can be divided into two different zones. The first of these has a length of approximately 15 km and passes between Seydişehir Road and Yazır District. The other section is located between the Meramşah Stream and Çandır Village in the northeast of the study area and has a length of about 16-17 km.

Both sections are separated from each other along a lower value SLK zone about 4 km wide. In addition to other morphological features, the seismic activity in the instrumental period also supports this. According to the SLK-tectonic activity classification, the area occupied by the Konya Fault Zone has high and medium tectonic activity, while the northeastern and southwestern parts of the study area are predominantly characterized by low and medium relative tectonic activity.

Key words: Konya Fault Zone, DEM, SL-index, SLK-index, Konya Basin

(26913) Disiplinlerarası Yaklaşım Bağlamında Tarih-Coğrafya İlişkisine Yönelik Öğrenci Görüşleri

AHMET SAİT CANDAN¹

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

asaitc@karabuk.edu.tr

Coğrafya ve tarih doğaları gereği birçok disiplinle bağlantısı olan temel sosyal bilimlerin başında gelirler. Eskiçağlardan beri önemini koruyan ve günümüze kadar önemi artarak gelen coğrafya fen bilimleri, doğa bilimleri ve sosyal bilimler gibi bilimler ile ya doğrudan ya da dolaylı olarak ilintili bir disiplindir. Coğrafi koşulların bir kısmının ya da tamamının tarihsel olaylarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişki içerisinde olduğu tartışma kabul etmez bir realitedir. Tarih bilimi coğrafyadan yalnızca zaman ve mekan göz önüne alındığında farklılık göstermektedir. Tarih bir anlatı ise; coğrafya onun bir açıklaması olarak kabul edilmiştir. Coğrafi şartlar tarihe şekil vermenin yanı sıra tarihin gelişimine de yardım etmektedir. Tarih biliminin tanımını yaparken pek çok faktöre vurgu yapılır. Zaman ve mekan kavramları tarihin tanımı yapılırken olmazsa olmaz iki temel faktördür. Tarih, coğrafya biliminin sadece coğrafi mekanlar kısmından yararlanıyor gibi görünüyorsa da, aslında coğrafi kavramlardan da oldukça fazla yararlanmaktadır. Tarihte meydana gelmiş bir çok savaş ve kuşatmanın sonucu coğrafi faktörlerin etkisiyle değişmiştir. Örneğin, yüksek ve engebeli yerler devletlere güçlü bir savunma alanı sağlamıştır. Nitelikli ve disiplinlerarası yaklaşım doğrultusunda hem coğrafya eğitimi hem de tarih eğitimi sayesinde öğrenciler dünyayı daha iyi algılama, anlama, yorumlama ve değerlendirme açısından daha donanımlı hale gelerek hem coğrafi hem de tarihi bir bilinç kazanmış olurlar. Ayrıca coğrafya ve tarih, her milletin ulusal anlamda kendini tanıyıp en iyi şekilde kendini ifade etmesine olanak sağlar ve insanlara evrensel anlamda yol gösterici görevini üstlenmiş olur. Bu araştırmada Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin disiplinlerarası yaklaşım bağlamında Tarih-Coğrafya ilişkisine yönelik görüşleri değerlendirilmiş ve disiplinlerarasılığı daha etkin kılma adına bir takım önerilerde bulunulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak veriler analiz edilmiş ve disiplinlerarası yaklaşım doğrultusunda öğrencilerin daha nitelikli eğitilmelerinin gerekliliği vurgulanmıştır. Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin disiplinlerarası bakış açısı bağlamında daha fazla yönlendirilmelerinin gerektiği, disiplinlerarası yaklaşım doğrultusunda dizayn edilmiş dersler almaları gerektiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmanın günümüzde önemi giderek artan disiplinlerarası yaklaşımla ilgili daha nitelikli araştırma ve çalışmaların yapılmasına katkı sağlayacağı temenni edilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, Coğrafya Eğitimi, Tarih Eğitimi, Disiplinlerarası Yaklaşım

Students' Opinions on the Relationship between History and Geography in the Context of Interdisciplinary Approach

Geography and history are by their very nature one of the main social sciences that are connected with many disciplines. Geography, which has maintained its importance since ancient times and has become increasingly important until today, is a discipline that is directly or indirectly related to sciences such as natural sciences, natural sciences and social sciences. It is an unacceptable reality that some or all of the geographical conditions are directly or indirectly related to historical events. The science of history differs from geography only when time and space are considered. History is a narrative; geography has been regarded as a description of it. Geographical conditions help shape the history as well as the development of history. In defining the science of history, many factors are emphasized. The concepts of time and space are two essential factors in defining history. Although history seems to benefit only from the geographic spaces of the science of geography, it actually makes great use of geographical concepts. The result of many wars and sieges in history has changed with the effect of geographical factors. For example, high and rugged areas provided states with a strong defense field. In accordance with a qualified and interdisciplinary approach, both geography education and history education enable students to become more equipped in terms of perceiving, understanding, interpreting and evaluating the world and gaining both geographical and historical awareness. In addition, geography and history allow each nation to recognize and express themselves in the best way in the national sense and to act as a universal guide to people. In this study, the opinions of Karabük University Faculty of Letters students about the relationship between history and geography in the context of interdisciplinary approach were evaluated and some suggestions were made to make interdisciplinary more effective. In the research, the data was analyzed by using qualitative research method and the necessity of more qualified education of students was emphasized in line with the interdisciplinary approach. It has been reached that the students of the Faculty of Letters should be directed more in the context of interdisciplinary perspective and that they should take courses designed in line with the interdisciplinary approach. It is hoped that the research will contribute to conducting more qualified research and studies related to the increasing interdisciplinary approach.

Key words: Education, Geography Education, History Education, Interdisciplinary Approach

(27368) Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Öğretmenlik Uygulaması Dersinin İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma

YILMAZ GEÇİT ¹, SELAMİ YANGIN ¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

selami.yangin@erdogan.edu.tr

Bilgi çağının ihtiyaç duyduğu nitelikli başarılı ve bilimsel düşünme gücüne sahip öğretmenleri yetiştirmek toplumların önemli hedefi haline gelmektedir. Öğretmenlerin yetiştirilmekte olduğu Eğitim Fakültelerinde yürütülen dersler, öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerin üçayağını oluşturmaktadır. Bu dersler alan dersleri, meslek bilgisi ve genel kültür dersleridir. Bunlarla birlikte, öğretmen adaylarının eğitim programlarında yer alan uygulama dersleri de büyük önem taşımaktadır. Meslek dersleri arasında, öğretmen adaylarına gelecekte yürütecekleri öğretmenlik mesleğinin nasıl olacağına ışık tutan derslerden birisi de “Öğretmenlik Uygulaması” dersidir. Bu ders, öğretmen adayının alan bilgisi dersleri ile meslek bilgisi derslerinde edindiği tüm teorik bilgi ve becerilerini bir okul ortamında deneyip geliştirebilmeleri ve öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği özellikleri kazanabilmeleri için planlanmış bir derstir. Öğretmenlik uygulaması dersinde amaç, öğretmen adayının uygulama yeterliklerini değerlendirmek ve bu yeterliklerini geliştirmeleri için onlara yardım ve rehberlik etmektir. Bu nedenle yetiştirme ve geliştirmeye yönelik değerlendirme esastır. Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimi mesleğe hazırlanma bakımından büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla öğretmen adaylarının hizmet öncesinde aldıkları eğitimin kalitesi, onların meslekte gösterecekleri başarının önemli bir göstergesi olarak görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, Eğitim Fakültesi’nde Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıfta okuyan ve öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik görüşlerini değerlendirmektir. Bu araştırma, fakülte-okul işbirliği programı kapsamında, sınıf öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğretmenliği Anabilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüş ve değerlendirmelerini tespit etmek amacıyla yapılmış durum çalışması deseninde nitel bir çalışmadır. Bu araştırmaya, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğretmenlik uygulaması dersini alan 25 öğretmen adayı katılmıştır. Bu öğretmen adaylarının 13’ü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, 12’si ise Sınıf Öğretmenliği programında okumaktadır. Öğretmenlik uygulaması dersleriyle ilgili görüşlerine başvurulacak öğretmen adayları gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Araştırmanın amaçları kapsamında öğretmen adaylarının yazılı görüşlerini almayı hedefleyen 7 temel soru yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin değerlendirilmesine yönelik bu çalışmada içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; her iki programdaki öğretmen adaylarının çoğunluğu okul uygulamalarının kendileri için yararlı olduğunu vurgularken; az sayıda öğretmen adayı bunun kapsamını sınırlandırarak sadece ikinci dönemdeki uygulamaların daha faydalı geçtiğini belirtmişlerdir. Çok az sayıdaki öğretmen adayı ise iki dönemin de verimli geçmediği yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Ayrıca Sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu öğretmenlik uygulamasını etkili ve faydalı görürken, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çoğu ise olumsuz düşünceler öne sürmüşlerdir. Öğretmenlik uygulamaları konusunda olumlu düşünen öğretmen adayları ise uygulamaların kendilerine somut deneyim kazandırdığı görüşü etrafında toplanmışlardır. En çok karşılaşılan sorunlar; uygulama okulu tarafından kabul edilmeme, sınıf yönetimi problemi ve uygulama süresinin yetersizliğidir. Bununla birlikte öğretmenlik uygulaması dersinin mümkünse farklı dönemlerde farklı okul ve sınıf düzeylerinde planlanması, farklı günlerde planlanması ve eğitim fakültesine yakın mesafede olan okullarda planlanması görüşleri öne sürülen diğer ifadelerdir. Bu sonuçlara dayanarak, okul uygulamalarının 1. sınıftan itibaren uygulamalı şekilde başlaması, uygulamada görev alacak kişilere yönelik eğitim çalışmalarının düzenlenmesi, uygulamada görevlendirilecek kişilerin seçilmesinde alanlarında yetkin ve görev almaya gönüllü olanların seçilmesine özen gösterilmesi, üniversite ile MEB arasında koordinasyonun güçlenmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, Sınıf öğretmeni adayları

EXAMINATION OF TEACHING PRACTICE COURSE IN THE CONTEXT OF PRIMARY SCHOOL AND SOCIAL STUDIES PRESERVICE TEACHERS' OPINIONS: A QUALITATIVE STUDY

It is becoming an important target of societies to educate teachers with qualified, successful and scientific thinking needed by the information age. The courses carried out in the Faculties of Education, in which preservice teachers are trained, constitute three pillars of the qualifications that teachers should have. These courses are field courses, vocational knowledge and general culture courses. In addition, the application courses in the preservice teachers' training programs are also very important. Among the vocational courses, "Teaching Practice" course is one of the courses that guide preservice teachers how the future teaching profession will be. This course is a course which is planned for the preservice teachers to try and develop in a school environment the theoretical knowledge and skills acquired in the field knowledge courses and vocational knowledge courses and to gain the characteristics required of teaching profession. The aim of the teaching practice course is to evaluate preservice teachers' application competencies and to help and guide them to develop them. Therefore, evaluation for breeding and development is essential. Pre-service training of teachers is of great importance for preparing for the profession. Therefore, the quality of pre-service teachers' education is seen as an important indicator of their success in the profession. The aim of this research is to evaluate the opinions of preservice teachers who are in the last year of Primary School Teaching and Social Studies Teaching in the Faculty of Education and who take the teaching practice course.

This study is a qualitative case study designed to determine the views and evaluations of 4th grade students in the teaching practice course within the scope of the faculty-school collaboration program. In this study, 25 pre-service teachers who took the teaching practice course in the Department of Primary School Teaching and Social Studies Teaching, Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Education participated in the 2018-2019 academic year. 13 of these preservice teachers are studying in Social Studies Teaching and 12 of them are studying in Primary School Teaching program. Preservice teachers' opinions about teaching practice courses were determined on a voluntary basis. Within the scope of the aims of the research, 7 basic questions aimed to get the written opinions of the preservice teachers were asked. In this study, content analysis technique was used to evaluate the teaching practice course according to the opinions of preservice teachers.

As a result of the research; the majority of preservice teachers in both programs stressed that school practices are beneficial to them; a small number of pre-service teachers limited the scope of this and stated that only the second term applications were more beneficial. Few prospective teachers stated that both periods were not productive. In addition, while the majority of preservice primary school teachers considered teaching practice as effective and beneficial, most of the preservice Social Studies teachers suggested negative thoughts. On the other hand, preservice teachers who think positively about teaching practices gathered around the view that the practices give them concrete experience. The most common problems are rejection by the school of practice, the problem of classroom management and the inadequacy of implementation time. However, it is suggested that the teaching practice course should be planned at different school and classroom levels in different periods if possible, planned on different days and planned in schools close to the faculty of education.

Based on these results, starting school practices in a practical way starting from the 1st grade, organizing training activities for teachers who will be assigned in practice, paying attention to the selection of those who are competent and willing to take part in the selection of the people to be assigned in practice, carrying out studies aimed at strengthening the coordination between the university and MEB were suggested

Keywords: Teaching practice, Social studies preservice teachers, Primary school preservice teachers

(27294) BIODIVERSITY OF SÜRMENE FOREST CHIEFDOM

NURAY MISIR ¹, MEHMET MISIR ¹, ABDULLAH YILDIZ ¹

¹ *KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*

abdullahyildiz302@gmail.com

Biodiversity, the variety of life, emerges as a combination of all living things on earth and is recognized as one of the key components of environmental sustainability. Biodiversity is the basis of the ecological balance in the whole ecosystem. Human actions, however, often lead to irreversible losses in terms of diversity of life on earth. This losses affect the functioning of the whole environment and difficult to realize the natural cycle. It is important to establish and protect life as an indicator of biodiversity for the continuation of natural balance. Forest areas are ecosystems that contain a significant portion of biological diversity. So, biodiversity in forest areas needs to be demonstrated. Importance of measurement of biological diversity is increasing and need for biodiversity assessment methods to enable biodiversity to be measured is outlined. Various methods were used to determine biological diversity. The biodiversity indices are statistical method which is planned to evaluate the variety of a data group consisting of different types of components.

Eastern Black Sea Region of Turkey is rich in biodiversity compared to other regions and endemism is high. Eastern Black Sea forest is dominated by *Fagus orientalis*, *Quercus* spp., *Castanea sativa*, *Alnus glutinosa*, *Carpinus betulus*, *Acer* spp., *Ulmus* spp., *Populus* spp., *Tilia* spp., *Juglans regia*, *Salix* spp., and data were collected temporary sample plots from Sürmene Forest Chiefdom in Eastern Black Sea Region. In this study, aim to compare biodiversity using biodiversity indices such as Shannon-Weaner Index, Simpson Index, MacArthur Index, Pielou Regularity Index. The calculations are based on species composition as well as basal area distribution.

Biodiversity, the variety of life, emerges as a combination of all living things on earth and is recognized as one of the key components of environmental sustainability. Biodiversity is the basis of the ecological balance in the whole ecosystem. Human actions, however, often lead to irreversible losses in terms of diversity of life on earth. This losses affect the functioning of the whole environment and difficult to realize the natural cycle.

Keywords : Biodiversity, Forest, Index, Species composition

(26115) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ YERLEŞİM BİRİMLERİNE YÖNELİK BİLİŞSEL YAPILARININ KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ

YUSUF İNEL ¹, SERVET ÜZTEMUR ²

¹ UŞAK ÜNİVERSİTESİ

² GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

servetuztemur@gmail.com

Coğrafya eğitiminde kavram öğretimi öğrencilerin anlamlı öğrenmeler oluşturabilmelerinde önemli bir yer tutmaktadır. Bütünsel bir yapıda olması ve birbirleriyle ilişkili olmaları nedeniyle coğrafi kavramların bütünsel açıdan ele alınarak incelenmesi gerekmektedir. Coğrafi kavramların çokluğu ve geleneksel öğretim yöntemleri öğrencilerin kavram yanlışlarına düşmelerine neden olmaktadır. Kavram yanlışlarını tespit edebilmek amacıyla kelime ilişkilendirme testleriyle öğrencilerin bilişsel yapıları ortaya konulmalıdır. Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının il, ilçe, şehir, kasaba, mahalle ve köy gibi yerleşim birimlerine yönelik bilişsel yapılarını kelime ilişkilendirme testi (KİT) aracılığıyla belirlemektir. Çalışma Betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde okuyan ve kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilmiş 114 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler toplanmadan önce çalışma grubu KİT'ler hakkında bilgilendirilmiştir. Veri toplama sürecinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarından, yerleşim birimiyle ilgili olduğunu düşündükleri beş kelimeyi 45 saniye içerisinde yazmaları istenmiştir. Kendi yazdıkları kelimelerden esinlenerek zincirleme cevap yazma olasılığını ortadan kaldırmak amacıyla her bir yerleşim birimi beş defa alt alta yazılmıştır. Bu süreç araştırma kapsamına alınan her bir yerleşim yeri için tekrarlanmıştır. Ulaşılan bulgular betimsel analize tabi tutularak her bir yerleşim yeri için tekrarlama sıklığını belirten frekans tabloları oluşturulmuştur. Çalışma grubunun yerleşim birimlerine yönelik bilişsel yapılarını net bir şekilde betimleyebilmek amacıyla kavram ağları çizilmiştir. Kavram ağlarının gösteriminde kesme noktası tekniğinden faydalanılmıştır. Kesme noktası tekniğinde en çok cevap verilen kelimenin üç-beş sayı aşağısı kesme noktası olarak kabul edilir. Frekansın üzerinde bulunan bu cevaplar, ilk kısma yazılır. Sonrasında kesme noktası belirli aralıklarla aşağıya çekilir. Kesme noktasında 20-29 arasında gösterilen kelimeler, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bu kelimeleri 20-29 arasında cevapladığı manasını taşımaktadır. Bu çalışmada kesme noktası 10 ve üstü alınmış, 10'un altında kalan ifadeler kavram ağına dâhil edilmemiştir. Buna göre toplamda üç ayrı kesme noktası (10-19 arası, 20-29 arası, 30-39 arası) belirlenmiştir. Kavram ağlarından elde edilen bulgulara göre sosyal bilgiler öğretmen adayları, yerleşim birimlerine yönelik birbirinden farklı toplam 335 kavram üretmişlerdir. Yerleşim yerleriyle en fazla ilişkilendirilen “insan” kavramı olmuştur. Sonrasında tarım, muhtar, köy, kalabalık, küçük, belediye ve şehir kavramları yerleşim birimleriyle en fazla ilişkilendirilen kelimeler olmuştur. Araştırma sonuçları; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerleşim birimlerine yönelik bilişsel yapılarının karmaşık yapısını ortaya koymakla birlikte yerleşim birimlerinin birbirleriyle ilişkili olduğunu göstermiştir. Araştırma sonuçları; coğrafya eğitiminde kavram öğretimi ve alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin coğrafya eğitiminde daha sık kullanılması bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Eğitimi, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Kelime İlişkilendirme Testi, Öğretmen Adayları, Yerleşim Birimleri

Examining the Cognitive Structures of Social Studies Teacher Candidates about Settlements By Means Of Word Association Test

In geography education, concept teaching has an important place in students' meaningful learning. Because of their holistic structure and related to each other, geographical concepts should be examined in holistic perspective. The abundance of geographic concepts and traditional teaching methods cause students to misconceptions. In order to detect misconceptions, cognitive structures of the students should be demonstrated with word association tests. The aim of this study is to determine the cognitive structures of social studies teacher candidates for settlements such as provinces, districts, cities, towns, neighborhoods, and villages by means of word association test (WAT). The study was conducted with descriptive scanning model. The study group consisted of 114 prospective social studies teachers who studied in the Social Studies Education Department of Uşak University in the 2018-2019 academic year and were selected through easily accessible sampling. The study group was informed about the WATs before data collection. In the process of data collection, prospective social studies teachers were asked to write the five words they thought were related to the settlement within 45 seconds. Each settlement has been written five times in a row to eliminate the possibility of social studies teacher candidates writing chain responses. This process was repeated for each settlement included in the study. The obtained findings were subjected to descriptive analysis and frequency tables indicating the frequency of repetition were created for each settlement. In order to clearly define the cognitive structures of the study group for the settlements, concept networks were drawn. In the representation of concept networks, the breakpoint technique was used. In the breakpoint technique, three to five numbers below the word that is most frequently answered are considered as breakpoints. These answers above the frequency are written in the first part. The breakpoint is then lowered at regular intervals. The words shown at the breakpoint between 20-29 mean that the pre-service teachers of social studies answer these words between 20-29. In this study, the breakpoint was taken as 10 and above, and expressions below 10 were not included in the concept network. Accordingly, three separate breakpoints (10-19, 20-29, 30-39) were determined. According to the findings obtained from the concept networks, social studies teacher candidates produced a total of 335 concepts different from each other. The concept of "human" has been the most associated word with the settlements. Then, the concepts of agriculture, mukhtar, village, crowded, small, municipality and city became the most associated words with the settlements. Research results; In addition to revealing the complex structure of the cognitive structures of the social studies teacher candidates towards the settlements, they showed that the settlements are related to each other. According to the results of the research, it is suggested that alternative measurement and evaluation techniques should be used more frequently in geography teaching.

Keywords: Geography Education, Social Studies Teaching, Word Association Test, Prospective Teachers, Settlements

(26604) 6.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDA KAZANIM- METİN ANALİZİ

AHMET KIYANÇİÇEK¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

akyancicek@gmail.com

Sosyal Bilgiler, birey doğduğu andan itibaren bireye toplum tarafından kazandırılmaya çalışılan kültür, gelenek, görenek gibi halkın hafızasına ait bilgilerin farkına varılmasını ve birey tarafından anlaşılmasını sağlayan, bireyi vatana, milletine ve demokrasiye bağlı kılmayı amaç edinen, bunun yanında bireye sosyal hayatı içerisinde kullanabileceği becerileri kazandırmaya çalışan farklı sosyal bilim alanlarıyla bağlantılı olan ayrıca bilgiyi arayan ve sorgulayan, teknolojinin doğru kullanılmasını sağlayan, yaşamın her alanında doğayı gören doğayı bilinçli bir şekilde kullanan, birey ve toplum haklarına saygılı bireyler yetiştirmeyi amaç edinen ve toplumun ihtiyaçlarını her yönden karşılayabilen vatandaşlar yetiştirmeyi amaç edinen önemli bir derstir. Bu dersin en temel materyallerinden birisi de ders kitabıdır. Ders kitapları öğrencinin elindeki ilk kaynak, öğrenimini sağladığı bir araç ve öğrencinin yaşadığı toplumla ilgili inanç, kültür, gelenek ve göreneklerini yansıtan başlıca kaynaklardandır. Ders kitabı dersin amaçlarını gerçekleştirmede kullanılan, öğrencilerin en aktif olarak kullandığı kaynaktır. Ülkemizde her öğrencinin kolayca erişim sağlayabildiği bir bilgi aracı ayrıca derse yönelik öğrenme faaliyetlerini destekleyen ve farklı alt boyutları içeren bir materyaldir. Bu alt boyutlardan bir tanesi kazanımlardır. Kazanımlar ise yapılandırmacı yaklaşım yani öğrenci merkezli hazırlanan öğretim programının önemli bir parçasıdır ve kazanımların temel amacı öğretim programında verilen becerileri kazandırmaktır. Bu araştırma amaç Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda 2018-2019 eğitim öğretim yılında ortaokul düzeyinde Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından okutulmasına karar verilen ve Tebliğler Dergisi'nde yer alan 6.sınıf sosyal bilgiler ders kitabının Kazanım-Metin uygunluğu bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada sosyal bilgiler ders kitabında kazanım ve metin ilişkisi açısından ne durumdadır? probleminin cevabı aranmaya çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma yapılırken talim terbiye kurulu kitap hazırlama kriterleri ve konu alanı ders kitabı inceleme kitaplarındaki esaslar ve bu alana yönelik yapılan tezler dikkate alınarak belirlenen ölçütlere göre incelenerek bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Daha sonra bu bilgiler yüzde ve frekans durumları çıkarılarak analiz edilmiştir. Doküman analizi kullanılarak ulaşılan bilgiler nicel hale getirilerek verilmiştir. Araştırma da beceri ve metin ilişkisine yönelik 3 alt başlık oluşturulmuştur. Alt başlıklar, “Kazanım- Görsel Uygunluğu”, “Kazanım- Metin ve Ana Fikir Uygunluğu”, “Kazanım- Konu başlığı uygunluğu” dan oluşmaktadır. Kazanımlar, oluşturulan alt başlıklar ile ilişkilendirilerek “Uygun Değil, Kısmen Uygun ve Uygun” şeklinde değerlendirilerek veriler analiz edilmiştir. Analiz sonucunda veriler tablo haline getirilerek sonuca varılmıştır. Araştırma sonucunda 6.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında Kazanım- Metin uygunluğunun genel anlamda yüksek olduğunu ancak bazı kazanımlara yönelik metinlerde; görsel, içerik ve konu başlığı uyumsuzlukları tespit edilmiştir. Tespit edilen uyumsuzlukların giderilmesiyle sosyal bilgiler ders kitabında kazanım-metin bütünlüğü tam anlamıyla sağlanabilir. Ayrıca bu çalışma kitap incelemesi yapacak olan araştırmacılara kaynak olarak düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler : İçerik, Kazanım, Ders Kitabı

6.CLASSROOM SOCIAL STUDIES TEXTBOOK ACQUISITION-TEXT ANALYSIS

Social studies are related to different fields of social science that aim to make the individual connected to the country, nation and democracy, as well as to give the individual the skills that they can use in their social life, as well as seeking and questioning information, enabling the correct use of technology, consciously using nature to see nature in every aspect of life., it is an important course that aims to educate individuals who respect the rights of individuals and society and to educate citizens who know how to meet the needs of society from all sides. One of the most basic materials of this course is the textbook. Textbooks are the first source in the student's possession, a means of learning, and are the main sources that reflect the beliefs, cultures, traditions and traditions of the society in which the student lives. The textbook is the most active source used by the students to realize the objectives of the course. It is an Information tool that every student can easily access in our country, as well as a material that supports learning activities for the course and includes different sub-dimensions. One of these lower dimensions is the gains. The gains are an important part of the constructivist approach, i.e., the student-centered curriculum, and the main purpose of the gains is to gain the skills given in the curriculum. The aim of this research is to provide education at the secondary school level in the 2018-2019 school year in schools affiliated to the Ministry of National Education by the Ministry of Education Board of Education and Training Board decided and published in the Journal of communiqué 6. the aim of this course is to examine the class social studies textbook in terms of attainment-text compatibility. What is the status of social studies textbook in terms of acquisition and text relation? the answer to your problem has been sought. In the research, one of the qualitative research methods, the document review method was used. While conducting the research, the criteria for preparing the book and the subject area of the board of education were examined according to the criteria determined by taking into account the principles in the textbook review books and the theses related to this field and recorded in the computer environment. This information was then analyzed by subtracting percentage and frequency States. The information obtained by using document analysis is quantified and given. he research also created 3 sub-headings for the relationship between skills and text. Subheadings consist of "attainment - visual appropriateness", "attainment - text and main idea appropriateness", "attainment - subject title appropriateness". The data was analysed, with the gains being associated with the subheadings created and assessed as "not appropriate, partly appropriate and appropriate". As a result of the analysis, the data was tabulated and concluded. 6 as a result of the research. in the class social studies textbook attainment - text suitability is generally high, but in some attainment-oriented texts; visual, content and subject title incompatibilities have been identified. Attainment-text integrity can be fully achieved in the social studies textbook by eliminating the discrepancies identified. In addition, this workbook can be considered as a source for researchers who will review the book.

Keywords: Contents, Recovery, Textbook.

(26684) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN PROJE TABANLI ÖĞRENME YETKİNLİKLERİ

SONGÜL BOSTANCI¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

bostanjisngl@gmail.com

Toplumun her alanında yaşanan değişim ve gelişmeler karşısında insanların durağan bir yapıda olması mümkün değildir. İnsanlar çevrelerindeki bu değişimlere ayak uydurmakta ve topluma faydalı olmaya çalışmaktadırlar. Topluma faydalı olan bireylerden beklenen davranışlar; toplumla barışık olma, toplumsal sorunlara duyarlı olma, bu sorunlara çözümler arama, toplumsal kalkınmayı amaç edinme, edindiği bilgileri toplum yararına kullanma, toplumsal değerleri koruma vb. dir. Bu davranışların pek çoğu, eğitimle kazanılır. Bireylere bu eğitim ise okullarda, öğretim programları aracılığıyla öğretmen rehberliğindeki derslerde kazandırılmaktadır. Bu derslerin başında Sosyal Bilgiler dersi yer alır. Sosyal bilgilerin genel amacı, demokratik ve çağdaş bir toplum için etkin vatandaşlar yetiştirmektir. Sosyal bilgiler öğretimi ile bireyin demokratik tutum ve değerlere sahip, problem çözme ve karar alma becerileriyle donanmış, üretken ve katılımcı olması hedeflenir. Sosyal bilgiler dersinin amaçlarına ulaşabilmesi için öğrencilere durağan bilgiyi aktarmaktan çok onlara bilgiye ulaşma yollarını öğretmek olmalıdır. Okul ve eğitim sisteminin merkezine öğrenciyi yerleştiren ve eğitimin hedeflerini öğrencilerin bireysel gelişmeleri ile ihtiyaçları doğrultusunda yapılandıran yaklaşımlardan biri proje tabanlı öğrenme yaklaşımıdır. Öğretmenin yeteneği ve yetkinliği etkili bir sınıf yönetiminin gerçekleşmesinde önemli bir değişken olduğundan araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin proje tabanlı öğrenme yaklaşımına yetkinliklerini öğretmen görüşleri ile incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmanın çalışma grubunu Hatay ili Kuruyer Abdülaziz Karadeniz Ortaokulu, Toprak Hisar İmam Hatip Ortaokulu, 7 Temmuz Ortaokulu ve Reyhanlı Ortaokulunda yer alan sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, çalışma sonucunda elde edilen veriler içerik analiz teknikleri ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri yapılandırılmış 8 maddelik soru ile belirlenmiştir. Görüşme formunda yer alan açık uçlu sorular, uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulardan hareketle sosyal bilgiler öğretmenlerinin proje tabanlı öğrenme yaklaşımına yetkinlikleri orta düzeyde belirlenmiştir. Buna ek olarak sosyal bilgiler öğretmenleri proje tabanlı öğrenme yöntemini kalabalık sınıf ortamlarında etkin kullanamadıklarını dile getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Proje Tabanlı Öğrenme, Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmeni

PROJECT BASED LEARNING COMPETENCIES OF SOCIAL STUDENTS

It is not possible for people to be static in the face of changes and developments in every field of society. People keep up with these changes and try to be beneficial to society. Behaviors expected from individuals who are beneficial to society; being at peace with society, being sensitive to social problems, searching for solutions to these problems, aiming social development, using the acquired knowledge for the benefit of society, protecting social values. Many of these behaviors are acquired through education. Individuals receive this education in schools and in teacher-guided courses through teaching programs. The first of these courses is Social Studies course. The general purpose of social studies is to educate active citizens for a democratic and contemporary society. With social studies teaching, it is aimed that the individual has democratic attitudes and values, is equipped with problem solving and decision making skills, is productive and participatory. In order to achieve the objectives of the social studies course, it should be to teach the students how to reach the information rather than transfer the static information. One of the approaches that places students at the center of the school and education system and constructs the objectives of education in line with the individual development and needs of the students is the project-based learning approach. Since the competence and competence of the teacher is an important variable in the realization of effective classroom management, the aim of the research is to examine the competences of the social studies teachers to the project-based learning approach with the views of the teachers. The study group of the study consists of social studies teachers in Kuruyer Abdülaziz Karadeniz Secondary School, Hatay Hisar İmam Hatip Secondary School, 7 Temmuz Secondary School and Reyhanlı Secondary School in Hatay. Qualitative research method was used in the study and the data obtained from the study were analyzed with content analysis techniques. The basic process in content analysis is to bring together similar data within the framework of certain concepts and themes and interpret them in a way that the reader can understand. In the study, the opinions of social studies teachers were determined with a structured 8-item question. Open-ended questions in the interview form were prepared by taking expert opinion. Based on the findings, the competence of social studies teachers in project based learning approach was determined at a moderate level. In addition, social studies teachers stated that they could not use the project based learning method effectively in crowded classroom environments.

Keywords: Project Based Learning, Social Studies, Social Studies Teacher

(26710) Sınıf Dışı Öğretim Yönteminin İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Başarısına Etkisi

GÖRKEM AVCI¹, NEVZAT GÜMÜŞ²

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ

² DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

gorkem.avci.35@gmail.com

Bu araştırmada, ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi “İnsanlar, yerler ve çevreler” öğrenme alanı konularının sınıf dışı eğitim etkinlikleriyle öğretiminin, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi akademik başarı düzeyleri üzerine etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, uygun örneklem seçimine gidilerek, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı orta sosyo-ekonomik düzeyde bir devlet okulunun biri deney (n=33) biri kontrol grubu (n=31) olmak üzere iki 4. sınıfı oluşturmuştur. Yapılan deneysel çalışma altı hafta sürmüştür. Uygulama sürecinde deney grubunda dersler, sınıf dışı öğretim yöntemine dayalı etkinliklere dayandırılarak, kontrol grubunda ise sosyal bilgiler dersi öğretim programı içeriği ve etkinlikleriyle işlenmiştir. Deney grubu öğrencileri ile sosyal bilgiler dersleri park, okul bahçesi, resmi kurumlar (AFAD, Meteoroloji istasyonu, Yangın ve Afet Koordinasyon Merkezi), yaşanılan yer (Nüfus ve Fiziki özellikler bakımından farklı yerler), doğal ortamlar (Gölet, İzcilik ve Doğa Sporları Merkezi), kırsal yerleşme (köy) gibi sınıf dışı ortamlarda, kontrol grubunda ise sınıf ortamında işlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Akademik Başarı Testi” kullanılmıştır. Verilerin analizi, SPSS 23 paket programı ile değerlendirilmiş ve betimsel istatistikler (aritmetik ortalama, standart sapma), bağımsız örneklem için t-testi, karışık ölçümler için iki yönlü ANOVA ile yapılmıştır. Deney ve kontrol grubunun sosyal bilgiler dersi başarı testi öntest-sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre sınıf dışı öğretim yöntemi ile sosyal bilgiler dersini alan öğrencilerin başarı düzeyleri, sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve etkinliklerine göre sınıf ortamında ders işleyen kontrol grubu öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak, sınıf dışı eğitim yaklaşımı kapsamında sınıf dışı öğretim yöntemine dayalı etkinlikler, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi akademik başarı düzeylerine olumlu yönde etki ettiği ortaya çıkmıştır. Çalışmanın sonuçları doğrultusunda, sınıf dışı öğretim yönteminin uygulamasıyla öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarılarının arttırılabileceği; sosyal bilgiler dersi öğretiminin yaparak, yaşayarak, yerinde incelemeler ve ilk elden gözlem ile yapılması gerektiği; öğretimin toplumda, doğal ortamlarda, açık alanda ve öğretimin yapılabileceği tüm sınıf dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilmesinin ihtiyaç olduğu; uygun kazanımların sınıf dışı öğrenme ortamlarında formal eğitim-öğretim faaliyetleri yürütülmesinin zorunlu olduğu gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : sınıf dışı öğretim yöntemi, akademik başarı, okul dışı öğretim, etkinlik

The Effect of Outdoor Education Methods on Academic Achievement of 4th Grade Social Studies Course

The purpose of the study is to understand the effect of using outdoor education activities during the teaching one of the fourth grade social studies units “people, places and environments” on students’ academic achievements. In this study, pretest-posttest control group quasi-experimental design was used. The participants were two classes from the 4th grade, one experimental group (n=33) and one control group (n=31) enrolled in public school from middle class living in Buca district of Izmir province in 2018-2019 academic year. Experimental group were thought the unit of “people, places and environments”, by using outdoor education activities and outdoor teaching methods. With experimental group, the social studies lessons took place at the parks, school yard, official institutions (AFAD, Meteorological station, Fire and Disaster Coordination Center), and place of residence (different places in terms of population and physical characteristics). The Control group, on the other hand, were thought by using regular curriculum content and activities. Academic Achievement Test, developed by the researcher within the scope of the learning area “People, Places and Environments” were used to collect the data. During the data analysis process, SPSS 23 were utilized to obtain descriptive statistics, t-test for independent samples and two-way ANOVA for mixed measurements. The results of the study indicated that students from experimental group has significantly higher academic achievement level than students from the control group. In line with the results of the study, it was suggested that the students’ learning in social studies could be increased by applying the outdoor education where students learn social studies by living, on-site examinations and first-hand observation. To increase students’ learning, it seems that there is a need to them to be in the community, natural environments, and open field. It was suggested that formal education activities can be carried out in appropriate learning environments outside the classroom.

Key words: Outdoor education, academic success, out of class education, activities, social studies

(26725) TÜRKİYE’DE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA YAPILAN METAFOR ÇALIŞMALARININ EĞİLİMLERİ

ÖZGE METİN¹, AYŞEGÜL YILMAZER², MUSTAFA CİN¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

² RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

ozgemetin024@hotmail.com

Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında giderek daha fazla kendine yer bulan metaforlar genel olarak bir fenomenin veya bir kavramın daha tanıdık ve bilinen terimlerle nitelendirilmesi olarak tanımlanmakta olup insan bilişinin temeli olarak görülmekte ve “bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmek” olarak ele alınmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan metafor çalışmalarının eğilimini belirlemektir. Birbirinden bağımsız olarak yapılan bu araştırmaları analiz etmenin yanında sentezleyerek bütüncül bir bakış getirmek daha sonra yapılacak olan araştırmalara önemli katkılar sağlayacaktır. Mevcut durumu tespit etmenin yanında araştırmaların zaman içinde nasıl bir değişim geçirdiği, hangi yöne evrildiği, araştırmalardaki sorunların neler olduğunun tespit edilmesi bu katkıların bazılarıdır. Sosyal Bilgiler alanında içerik analizi yöntemi ile yapılan çalışmaların hiç birinin metaforlar üzerine odaklanmadığı, daha çok araştırmaların yayınlandığı yıllar, konu veya temalar esas alınarak kapsamlarının belirlendiği görülmüştür. Şimdiki araştırmanın kapsamı metafor temalı olması nedeniyle bu alandaki eksikliği giderebileceği gibi literatüre de önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

2008-2018 yılları arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılmış olan metafor çalışmalarının incelendiği bu araştırma nitel modelde doküman inceleme temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Doküman inceleme araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar görüşme ve gözlem gibi başka veri kaynakları ile kullanılabilir gibi, tek başına bir araştırmanın tüm veri setini de oluşturabilir. Kullanılan dokümanlar ise sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılmış olan 114 makaledir ve çalışmanın veri setini bu makaleler oluşturmaktadır.

Yapılan tarama sonucunda ulaşılan bu makaleler; konularına, yıllarına, dergi sınıfına, araştırma yöntem ve desenlerine, veri toplama araçlarına, örneklemlerine, veri analiz yöntemlerine göre “Yayın Sınıflama Formu” kullanılarak incelenmiştir. Araştırma kapsamındaki her bir makale, yayın sınıflama formuna göre içerik analizine ve betimsel analize tabi tutularak veriler tanımlanmaya çalışılmıştır. Var olan temaların dışında kalan içeriklerde içerik analizinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Türkiye’de sosyal bilgiler dersi kapsamında çalışılan metafor çalışmalarının konularını çoğunlukla kavramların (%70,4) oluşturduğu görülmüştür. Çalışılan kavramlar arasında okul, sosyal medya, demokrasi, tarih, savaş ve barış, çevre, sosyal bilgiler, coğrafya, müze, vatan, doğa, dünya kavramları birden fazla kez çalışılmış olanlardır. 2008 ve 2012 yılları arasında metafor çalışmalarının 1 ile 5 arasındaki frekans düzeylerinde kaldığı, 2013 yılından itibaren (2015 yılı hariç) artan düzeyde ilerleme kaydettiği ulaşılan sonuçlar arasındadır. Yurtdışı indeksli dergilerde yayın yapmanın zorluğu, Türkçe yayın yapma kolaylığı ve doçentlik kriterlerinde aranan şartlardan biri olması nedeniyle araştırmacıların neredeyse yarısının (%47) TR dizin indeksli olan Ulakbim dergi sınıfını tercih ettikleri söylenebilir. Çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemlerine bakıldığında en çok nitel araştırma yönteminin (%96) tercih edildiği ve çalışmaların buna yönelik planlandığı görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi kapsamında yapılan metafor çalışmalarında özellikle nitel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edilmesinin nedeni bu yöntem yoluyla derinlemesine bilgi elde etme imkanının olması ile açıklanabilir. Çıkan sonuçlara göre metafor ile ilgili çalışmalarda en fazla olgubilim/fenomenoloji (%79) deseninin kullandığı tespit edilmiştir. Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan metafor ile ilgili makalelerde sıklıkla kullanılan “x ..... gibidir, çünkü .....” kalıbına uygun olarak hazırlanmış açık uçlu formun (%55,1) en çok kullanılan veri toplama aracı olduğu görülmektedir. Katılımcı grubunun özelliklerine bakıldığında Eğitim Fakültesinde okuyan öğrencilerin (%53,1) en büyük katılımcı grubunu oluşturduğu görülmektedir. 101-300 (%54,1) aralığında olan katılımcı sayısı, metafor çalışmalarında en sık kullanılan katılımcı sayısını oluşturmaktadır. Bunu katılımcı sayısı 31-100 (%22,4) arası olan grup takip etmektedir. Analiz edilen

makalelerde örneklem/katılımcı seçim şekli olarak sırasıyla en sık; amaca uygun (%36,7), kolay ulaşılabilir (%20,4) ve rastgele/seçkisiz (%11,2) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Son olarak ise analiz edilen makalelerde en sık nitel analiz yöntemi olan içerik analizinin (%69,0) ve nicel ve nitel veri analiz yöntemlerinin bir arada kullanıldığı karma analiz (%11,0) ile nitel analiz yöntemi olan betimsel analiz (%11,2) kullanıldığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında ortaya çıkan bulgular ve sonuçlar kapsamında araştırmacılara; sosyal bilgilerin zengin içeriğinden faydalanarak vatandaşlık, tarih, coğrafya ve diğer sosyal bilim disiplinlerini içeren konulara ağırlık verilmesi, sosyal bilgiler çalışmalarının uluslararası indeksli dergilerde yayınlanmasının önünün açılması bakımından konu seçiminde uluslararası niteliği karşılayabilmesine dikkat edilmesi, araştırmacıların metafor çalışmalarının yanı sıra derinlemesine bilgi sahibi olabilecekleri farklı yöntem ve desenleri kullanmaları, yöntem konusunda Türkçe yayınların yanı sıra yabancı literatüre hâkim olunarak, yöntemsel yanlışların bir nebze daha önüne geçilmesi, çalışmalarda sıklıkla kullanılan öğretmen adayları gelecek nesilleri yetiştirmesi açısından oldukça önemli olmakla beraber çalışma kapsamına veli, yönetici, öğrenci ve çevre gibi eğitimin diğer boyutlarında katılması önerilerinde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler Eğitimi, Metafor, Makale, İçerik Analizi.

TRENDS OF THE METAPHOR OF SOCIAL STUDIES INFORMATION EDUCATION IN TURKEY

Metaphors, which are increasingly found in the field of Social Studies Education, are generally defined as the definition of a phenomenon or concept in more familiar and known terms, seen as the basis of human cognition and considered as making understanding and experiencing one kind of thing according to another.

The main objective of this research is to determine the trend of the study of metaphor in Social Studies Education in Turkey. In addition to analyzing these independent researches, bringing a holistic view by synthesizing them will make important contributions to the future researches. In addition to identifying the current situation, how the research has changed over time, which direction it has evolved, and what problems are in the research are some of these contributions. It was seen that none of the studies conducted in the field of social studies with the content analysis method focused on metaphors, but their scope was determined based on the years, subjects or themes in which the researches were published. Since the scope of the current research is metaphor-themed, it is thought that it will make significant contributions to the literature as well as eliminate the deficiency in this field.

This research was conducted on the qualitative model based on document analysis, in which metaphor studies conducted in the field of Social Studies Education between 2008-2018 were examined. Document analysis involves the analysis of written materials containing information about the cases and cases targeted for investigation. Documents can be used with other data sources, such as interviewing and observation, as well as the entire data set of a single survey. The documents used were 114 articles in the field of social studies education and the data set of the study consists of these articles.

These articles reached as a result of the scanning; subjects, years, journal class, research methods and patterns, data collection tools, samples, data analysis methods were analyzed using the "Publication Classification Form". Each article within the scope of the study was subjected to content analysis and descriptive analysis according to the publication classification form and the data were tried to be defined. Content analysis outside the existing themes was used. According to the findings; Turkey in the context of social studies subjects studied mostly the concepts of metaphor studies (70.4%) were formed. The concepts studied were school, social media, democracy, history, war and peace, environment, social studies, geography, museum, homeland, nature, world. Metaphor studies between 2008 and 2012 remained at frequency levels between 1 and 5, and increased progress since 2013 (except for 2015). It can be said that almost half (47%) of the researchers preferred *Ulakbim* magazine class which is TR indexed index because of the difficulty of publishing in foreign indexed journals, the ease of publishing in Turkish, and being one of the requirements for associate professorship criteria. When the research methods used in the studies are examined, it is seen that the most qualitative research method (96%) is preferred and the studies are planned accordingly. The reason why the qualitative research methods are more preferred in the metaphor studies conducted within the scope of social studies course can be explained by the possibility of obtaining in-depth information through this method. According to the results, the most used phenomenology (79%) pattern was found in the studies related to metaphor. Often used in articles related to metaphor in the field of Social Studies Education "X is like ..... because ....." open-ended form (55.1%) is the most commonly used data collection tool. When the characteristics of the participant group is examined, it is seen that the students (53.1%) studying in the Faculty of Education constitute the largest participant group. The number of participants in the range of 101-300 (54.1%) is the number of participants most commonly used in metaphor studies. This is followed by a group of 31-100 (22.4%) participants. In the analyzed articles, the most frequent sample / participant selection methods were; purpose (36.7%), easily accessible (20.4%) and random / random (11.2%) sampling methods were used. Finally, in the analyzed articles, content analysis (69.0%), which is the most common qualitative analysis method, and mixed analysis (quantitative and qualitative data analysis methods) were used together (11.0%) and descriptive analysis (11.2%).

Within the scope of the findings and results of the study; should take into consideration the fact that it can meet the international quality in the selection of subjects in order to make use of the rich content of social studies, focusing on subjects including citizenship, history, geography and other social science disciplines, and paving the way for the publication of social studies studies in international indexed journals. In addition to metaphor studies, researchers use different methods and patterns in which they can have in-depth knowledge, Turkish literature on the method as well as foreign literature is dominated, methodological mistakes are prevented to a certain extent, teacher candidates who are frequently used in the studies are important in terms of educating future generations. participation in other aspects of education such as school, manager, student and environment.

Keywords: Social Studies Education, Metaphor, Article, Content Analysis.

(26767) KÜLTÜREL MİRASI BELGELEYEREK ÖĞRENME: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SAHA DENEYİMLERİ

İLKER DERE ¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

idere@erbakan.edu.tr

Nesilden nesle çeşitli yollarla aktarılan ve taşınan unsurlara kültürel miras denmektedir. UNESCO'ya göre kültürel miras, somut ve somut olmayan kültürel miras olmak iki kategoriye ayrılır. Somut kültürel miras öğeleri; antik kentler, anıtlar, müzeler ve diğer tarihi mekânları kapsar. Somut olmayan kültürel miras ise sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, el sanatları, ritüeller ve şölenler ve bazı uygulamalardan oluşur.

Türk eğitim sistemi içerisinde kültürel miras öğelerinin öğretimi çeşitli kademelerde hayat bilgisi, sosyal bilgiler, tarih, coğrafya, sosyoloji gibi derslerde yapılmaktadır. Bu derslerden biri olan sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin yedi farklı bilim dalının bilgilerini kullandığı için kültür öğretiminde özel bir yere sahiptir. Bu gerekçeyle ileride sosyal bilgiler dersleri kapsamında kültür öğretimi gerçekleştirecek öğretmen adaylarının kültürel miras öğelerini tanıması önemlidir. Kültürel konular, sosyal bilgiler lisans eğitiminde çeşitli derslerde ele alınmaktadır. İlgili derslerde kültürel konular, daha çok düz anlatımla öğretilmektedir. Bu araştırmada kültürel miras öğelerinin öğretimi konusunda farklı bir uygulama tercih edilmiş ve öğretmen adaylarından Konya ilinde bulunan kültürel miras öğeleriyle ilgili birer belgesel hazırlamaları istenmiştir. Her takım, farklı bir kültürel miras öğesini seçerek birlikte çalışmıştır.

Bu araştırmanın amacı, kültürel miras öğeleriyle ilgili belgesel hazırlayan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının saha tecrübelerine dayalı görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseniyle yapılmıştır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 27 sosyal bilgiler öğretmen adayından oluşmaktadır. Adaylar, çalışmalarını takımlar halinde yaptıkları için odak grup görüşmeleri yürütülmüştür. Kültürel miras öğelerinin öğretimi ve belgesel çalışması sürecinin ayrıntılarını ortaya çıkarmak için 8 açık uçlu sorulmuştur. Toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Araştırma sonunda öncelikle belgesel hazırlayan öğretmen adaylarının kültürel algıları ve belgesel çalışmasının kültür öğretimi konusunda öğretmen adaylarına sağladığı katkılar belirlenmiştir. Bunun yanında kültür miras öğretiminin nasıl yapılması gerektiğine dair öğretmen adaylarının önerileri sorgulanmıştır. Verilerin ilk değerlendirme sonuçları, belgesel çalışmasının sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kültürel miras konusundaki algılarını olumlu yönde değiştirdiğini ortaya koymaktadır. Sonuçlar bağlamında kültürel miras öğelerinin öğretimi konusunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : sosyal bilgiler, aday öğretmenler, kültürel miras, belgesel, odak grup

(26900) Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilgiler Öğretimine Yönelik Metaforları

ÇİĞDEM KOZANER YENİGÜL¹

¹ LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ

ckozaner@gmail.com

Bu çalışmada Sınıf Öğretmenliği öğretmen adaylarının sosyal bilgiler kavramına ve sosyal bilgiler öğretimine yönelik sahip oldukları metaforların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Genel olarak metaforlar eğitimde kullanılan keşif yollarından biridir. Dilin ve sözcüklerin yetersiz kaldığı durumlarda bireylerin iç dünyalarına ait duygu ve düşüncelerin anlamı metaforla dış dünyaya taşınmaktadır. Metafor soyut düşünmenin ve soyut olayları kavramanın arkasındaki başlıca mekanizmadır. Aynı zamanda metafor bir olgu hakkında düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunmaktadır. Dolayısıyla metafor ortaya koyma, bir konuyu diğer konunun bakış açısından algılamaya ve anlamaya fırsat veren zihindeki bilgiler arasında bağ kurma sürecidir. Bu nedenle metaforlar bireylerin düşüncelerini yansıtmakta, şekillendirmekte ve sonuç olarak davranışları belirlemektedir. Sınıf öğretmen adaylarının sosyal bilgiler kavramına ve sosyal bilgiler öğretimine ilişkin bireysel düşünceleri ve perspektiflerinin metaforlar aracılığıyla ortaya konması sosyal bilgiler kavramına ve dersin öğretimine ilişkin var olan düşünce ve perspektiflerini belirlemek önemlidir.

Çünkü , sosyal bilgiler dersi, bireylerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmelerini, Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak milli bilincin oluşmasını, kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesini amaçlar. Bireyin yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekân algılama becerilerini geliştirmeleri gibi disiplinlerarası bağlamda bir çok amaca hizmet eder.

Sosyal bilgiler dersi ilkokul 4. Sınıftan itibaren okutulmaya başlanan bir derstir. Bu bağlamda, bir çok değer içeren bu ders, sınıf öğretmenlerine de sorumluluk yüklemektedir.

Sosyal bilgiler dersinin önemi göz önüne alındığında, sınıf öğretmenliği adaylarının sosyal bilgiler kavramına yönelik zihinsel imgelerinin olumlu olmasının da etkili bir sosyal bilgiler öğretimi ile gerçekleşeceği düşünülmektedir.

Bulgular doğrultusunda eğitim fakültelerinde verilen sosyal bilgiler öğretimi dersi içeriğine ve kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin öneriler yapılabilir. Ayrıca litaretür incelendiğinde sınıf öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretimine yönelik metaforik algılarıyla ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. Bu açıdan çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın amacı doğrultusunda Sınıf Öğretmenliği öğretmen adaylarının “sosyal bilgiler kavramı”na ilişkin metaforları hangi kategoriler altında toplanmaktadır? Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının “sosyal bilgiler öğretimi”ne ilişkin metaforları hangi kategoriler altında toplanmaktadır. 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının Sosyal bilgiler öğretimine ilişkin metaforları ve kategoriler farklılık göstermekte midir? sorularına cevap aranmaktadır. Bu araştırmada “sosyal bilgiler kavramı ve sosyal bilgiler öğretimine ilişkin öğretmen adaylarının bireysel algıları ortaya çıkarılmaya ve yorumlanmaya aynı zamanda sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının sosyal bilgiler ve sosyal bilgiler öğretimine yönelik var olan düşünceleri metaforlar aracılığıyla belirlenmeye çalışılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Lefke Avrupa Üniversitesi’nde Sınıf Öğretmenliği bölümünde 1., 2. 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 119 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Görüşme formu uygulanmasında gönüllülük esası temel alınmıştır. Bu kapsamda görüşme formunun birinci bölümünde katılımcıların cinsiyet ve kaçınıcı sınıfta öğrenim gördüklerine ilişkin kişisel bilgileri belirlemek amacıyla iki soru sorulmuştur. İkinci bölümde öğretmen adaylarının sosyal bilgiler .....gibidir. Çünkü, ...

Sosyal bilgiler öğretimi ..... gibidir. Çünkü, ... cümlelerinin tamamlanması istenmiştir. Görüşme formu 2018- 2019 bahar dönemi sonunda öğretmen adaylarına dağıtılmış, metaforun kavramsal açıklaması yapılmış ve yaklaşık 50 dakika içinde görüşme formunu doldurmaları istenmiştir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden olan olgu ya da

deneyimleri derin bir biçimde anlamak ve tanımlamak amacıyla olgubilim (fenomenoloji) deseni çerçevesinde yürütülecektir. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi birlikte kullanılacaktır. Öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar literatür incelenerek temalar belirlenecek, ortak özelliklere sahip metaforlar belli bir kavramsal kategori altında toplanacak ve tablolar haline getirilecektir. İlgisiz metaforlara rastlanılırsa, uzman görüşlerine başvurularak üzerinde tartışılarak bulgularda yer alan metafor ve kategorilere son şekli verilecektir. Öğretmen adaylarının her bir metafor için kullanma sıklıkları belirtilecektir. Araştırmanın sonuçları sözlü bildiri sunumunda açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler : Sınıf Öğretmenliği, Öğretmen Adayı, Sosyal Bilgileri, Metafor

Primary School Pre-service Teachers' Metaphors about the Concept and Teaching of Social Studies

In this study, it is aimed to reveal the metaphors of pre-service primary school teachers about the concept and teaching of social studies. In general, metaphors are one of the discovery methods of teaching used in education. In cases where language and words are insufficient, the meaning of inner thoughts and feelings of individuals is carried to the outer world by metaphor. Metaphor is the main mechanism behind abstract thinking and comprehending of abstract events. It also offers a mental framework for thinking about a metaphoric phenomenon. Hence, metaphor is the process of linking information in mind that allows one to perceive and understand one subject from another. Therefore, metaphors reflect, shape individuals' thoughts and ultimately determine behaviours. It is important to propound pre-service primary classroom teachers' individual thoughts and perspectives about the concept of social studies and social studies teacher by means of metaphors and to determine the existing ideas and perspectives about the concept of social studies and the teacher of the course. It is because of the fact that social studies course aims individuals to grow up as the Republic of Turkey citizens who love the motherland and the people, know their rights and use, fulfil their responsibilities, and have the national consciousness; to form the national consciousness through grasping the basic elements and processes of the Turkish culture and history, and to protect and develop cultural heritage. It serves many purposes in an interdisciplinary context such as explaining the interaction between human and environment and improving their perception of space by recognizing the general geographical characteristics of the world and the environment in which the individual lives. Social studies course is a course that has started to be taught starting from 4th grade in primary schools. Therefore, this course, which contains many values, also requires primary school teachers to take on the responsibility. With the respect of the importance of the social studies course, it is considered that teaching social studies lectures are essential so that pre-service primary school teachers gain positive mental image on the concept of social studies. Under the light of the findings, it would be appropriate to offer recommendations related to the content of teaching of social studies lectures given in the faculties of education and the methods and techniques used. In addition, because there hasn't been enough study on the metaphoric perceptions of pre-service primary school teachers about social studies teaching, this study is considered important. In this study, the answers are searched for the questions "Which categories consist of metaphors of pre-service primary school teachers about social studies?", "Which categories consist of metaphors of pre-service primary school teachers about teaching of social sciences?", "Do the categories and metaphors related to social sciences differ depending on the university year (1., 2., 3., and 4.) of pre-service primary school teachers?". In this research, the concept of social studies and the individual perceptions of pre-service teachers about teaching of social studies will be revealed and interpreted, and the existing thoughts of pre-service primary school teachers about social studies and teaching of social studies will be tried to be stated through metaphors. The study group consists of 119 pre-service teachers who are in 1st, 2nd, 3rd and 4th grades at the European University of Lefke, Turkish Republic of Northern Cyprus during the 2018-2019 academic year. The implementation of interview form was based on voluntariness. In this context, in the first part of the interview form, two questions were asked in order to determine the personal information about the participants' gender and grade. In the second part, it is expected the pre-service teachers to fill in the blanks of the following sentences;

"Social sciences is ..... because .....", and "Teaching of social sciences is ..... because ....."

The interview form was distributed to the pre-service teachers at the end of 2018 - 2019 spring term, conceptual explanation of the metaphor was made and they were asked to fill the interview form in about 50 minutes. The research will be carried out within the framework of phenomenon or phenomenology which is one of the qualitative research designs in order to deeply understand and define experiences which are qualitative research designs. Descriptive and content analysis will be used collaboratively in the analysis of the data obtained from the research. Metaphors produced by pre-service teachers will be determined by examining the literature, and metaphors with common characteristics will be collected under a certain conceptual category and will be revealed through

tables. If irrelevant metaphors are found, the metaphors and categories included in the findings will be finalized by discussing with expert opinions. The frequency of use of pre-service teachers for each metaphor will be indicated. The results of the research will be explained in oral presentation.

Keywords: Primary Teacher, Pre-service Teacher, Social Studies, Metaphor

(26985) Kaşgarlı'nın Sayısallaştırılan Haritası: Kanıt Temelli Politik Okuryazarlık ile Bilgiyi Yapılandırmak

ZEKERİYA FATİH İNEÇ¹, ERDAL AKPINAR¹

¹ ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

fatihinec@erzincan.edu.tr

Bu çalışmada Kaşgarlı Mahmud'un Divan-ı Lugati't-Türk adlı eserinde yer alan dünya haritası sayısallaştırılmıştır. Harita daha sonra ADDIE (Analyse, Design, Development, Implementation, Evaluation) öğretim tasarımı modeline göre geliştirilen bir coğrafi bilgi sistemi uygulaması olan Seyyah ile dinamikleştirilerek, etkileşimli hale getirilmiştir. Bu çerçevede sosyal bilgiler öğretmenliği lisans öğrencilerinin Seyyah'ta yapılandıkları bilgiyi politik okuryazarlık becerisiyle değerlendirmeleri istenmiştir.

Seyyah, öğrencilerin kanıt kullanma becerisini kullanabilmeleri ve politik okuryazarlık becerisiyle Seyyah'a ait içeriği yapılandırmalarına yönelik olarak tasarlanmıştır. Dolayısıyla öğrenciler bilginin inşası sürecine ortak olmuşlar, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kanıt kullanma ve politik okuryazarlık temel becerilerini doğrudan yansıtabilme olanağı bulmuşlardır. Seyyah, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarının ikisiyle ilişkilendirilmiş olup; bu doğrultuda öğrencilere kültürel mirası koruyup geliştirme ve değişim ve sürekliliği algılamaya yardımcı olacak bir biçimde planlanmıştır. Kanaatimize göre tüm bunlar çalışmanın önemini artırmaktadır.

Seyyah'ın değerlendirilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden teknik, bilimsel ve işbirlikçi eylem araştırmasından yararlanılmıştır. Bu bağlamda politik okuryazarlık verilerini elde edebilmek amacıyla, öğrenciler tarafından Seyyah'ın veri tabanında yapılandırılan dokümanlar betimsel analizle incelenmiştir. Çok fonksiyonlu bir öğretim materyali olan Seyyah'ın değerlendirilmesi için, öğrencilerle bireysel odaklı görüşmeler yapılmıştır. Bu kapsamda öğrencilere Seyyah'ın kanıt temelli öğrenme, politik okuryazarlık, bilgi yapılandırma süreci ve kültürümüzle ilişkisini tespit etmek için sorular yöneltilmiştir. Ayrıca öğrencilerden Seyyah ile ilgili genel tespitler elde edilmeye çalışılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik yöntemi ile belirlenen on öğrenciden elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmada Seyyah'ın veri tabanında yapılandırılan verilerden elde edilen bulgular, sosyal bilgiler öğrencilerinin söz konusu tarihi dönemle ilgili politik okuryazarlıklarını, bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular ise Seyyah'ın çok yönlü olarak değerlendirilmesini sağlamıştır. Bu çalışma ile bir Türk kültürü ve coğrafya materyali olan Kaşgarlı Mahmud'un dünya haritası çok boyutlu hale getirilmek suretiyle internet üzerinde dinamik bir özellik kazanmıştır. Öğrenciler, kanıt temelli öğrenme ve politik okuryazarlık becerileri sayesinde o dönemi algılayıp, tekrar inşa etme olanağına kavuşmuşlardır.

Anahtar Kelimeler : Kanıt temelli öğrenme, politik okuryazarlık, coğrafi bilgi sistemleri, sosyal bilgiler eğitimi

Kashgarli's Digitized Map: Constructing Knowledge with Evidence-Based Political Literacy

In this study, the world map stated in the work of Kaşgarlı Mahmud, called as Diwanu Lugati't-Turk, was digitized. The map, then, was made interactive by dynamized with the Seyyah, which is a geographic information system application, developed according to the ADDIE (Analyse, Design, Development, Implementation, Evaluation) instructional design model. In this context, the undergraduate students in the department of social studies education were asked to evaluate the knowledge they configured in the Seyyah with the ability of evidence-based political literacy.

Seyyah was designed for students to use their ability to use evidence and related to structuring the content stated in Seyyah with political literacy ability. Therefore, students were included in the building process of knowledge, had the opportunity to use evidence and directly reflect the basic abilities of political literacy stated in the Curriculum of Social Studies Lesson. Seyyah was associated with two of the specific objectives of the Social Studies Curriculum; accordingly, it was designed to help students protect and develop cultural heritage and perceive change and continuity. We believe that they all increase the significance of the study.

Among the qualitative research methods, the technical, scientific and collaborative action research was used to evaluate Seyyah. In this context, to get the political literacy data, the descriptive analysis of the documents structured by the students in the database Seyyah were examined. To evaluate Seyyah, which is a multi-functional teaching material, individual-focused interviews were arranged with the students. In this scope, questions were directed to the students to determine the relationship between Seyyah and the evidence-based learning, political literacy, information configuring process and our culture. Besides, it was tried to obtain general determinations about Seyyah from students. The data gathered from ten students determined with the maximum diversity method, which is one of the purposeful sampling methods, were evaluated and interpreted with the content analysis method.

The findings gathered from the data configured in the database of Seyyah within the scope of the research enabled us to evaluate the political literacy of the students in the department of social studies education related to the mentioned historical period; the findings collected through the individual interviews enabled to the multi-dimensional evaluation of Seyyah. With this study, the world map of Kashgarli Mahmud, which is a Turkish culture and geography material, has gained a dynamic feature on the internet by being multi-dimensional. Thanks to evidence-based learning and political literacy abilities, the students had the opportunity to perceive and rebuild the period.

Keywords: Evidence-based learning, political literacy, geographical information systems, social studies education.

(27045) KÜRESELLEŞMENİN 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINA YANSIMASI (EĞİTİM BOYUTU)

ÖMER GÖKPUNAR¹, NUSRET KOCA²

¹ MAHMUDIYE İSMETPAŞA ORTAOKULU

² AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

omergokpunar@gmail.com

Sosyal Bilgiler içerik ve kapsam olarak çok geniş bir yapıya sahiptir. Aynı şekilde küreselleşme kavramı da Sosyal Bilgiler gibi çok kapsamlı bir yapıya sahiptir. Dünyada yaşanan gelişmeler doğrultusunda yani küreselleşme ile birlikte eğitim sistemi, bununla birlikte Sosyal Bilgiler de kendini sürekli yenilemektedir. Şahitlik ettiğimiz süreç, sanayi sonrası toplum ya da diğer bir adıyla enformasyon toplumu olarak adlandırılmaktadır. Enformasyonun en temel dayanağı ise teknolojik gelişmelerdir. Bugününde de yarınında da güçlü olmak isteyen toplumlar, bilgiyi ve teknolojiyi tüketen değil bilgiyi ve teknolojiyi üreten, üretmiş olduğu bu bilgi ve teknolojiyi kullanabilen aynı zamanda da karşılaştığı sorunlara farklı bakış açıları getirerek çözüm üretebilen bireylere sahip olabilmelidir. Bilgi ve teknolojiyi üreten aynı zamanda da etkin kullanabilme becerisine sahip olan bireyler yetiştirebilmenin en tabii yolu ise eğitimden geçmektedir.

Eğitim isteminin de diğer alanlar gibi küreselleşme ve küreselleşmenin getirmiş olduğu sonuçlardan etkilenmesi kaçınılmazdır. Yine eğitim sistemi içerisinde de önemli bir mihenk taşı olan Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilgiler ders kitapları da bu süreçten etkilenmektedir.

Bu araştırma ile 1978, 1990, 2001 ve 2017 yıllarında devlet okullarında kullanılan 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarına küreselleşmenin eğitim boyutunda içerik ve görsel yansımalarının neler olduğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Sosyal Bilgiler ders kitaplarının değişiminde küreselleşmenin eğitim yönünden etkisinin neler olduğuna yönelik hâlihazırda hiçbir çalışmanın bulunmaması bu konuda yapılacak özgün bir çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı ve yapılacak olan yeni çalışmalara ışık tutacağı düşüncesiyle önem taşımaktadır.

Küreselleşmenin 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarına eğitim boyutunda yansımalarının incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Ders kitaplarından veri elde etmek için kullanılan kontrol listesi, literatür taraması sonucu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Ayrıca çalışmada küreselleşmenin eğitim boyutuna yönelik kavramlarının ve görsellerin tespiti yapılırken içerik analizi yönteminden faydalanılarak veri analizleri yapılmıştır.

Bu çalışmada ders kitapları incelenirken kullanılan kontrol listesine göre küreselleşmenin eğitim yansımaları 1978, 1990 ve 2001 yılı 5. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında çok fazla görülmezken (toplam 76 adet) 2017 yılı 5. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında ağırlıklı olarak (86 adet) görüldüğü sonucuna varılmıştır.

Küreselleşmenin farklı kademelerdeki, farklı yönlerdeki ve farklı derslerdeki etkilerinin ders kitaplarına yansımalarının neler olduğuna yönelik yeni çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Ders Kitapları, Küreselleşme

THE REFLECTION OF GLOBALIZATION IN 5TH GRADE SOCIAL SCIENCES TEXTBOOKS (THE EDUCATIONAL DIMENSION)

Social Sciences is quite comprehensive in terms of content and scope. Similarly, globalization has a very comprehensive structure. In accordance with the developments in the world, that is, with the ongoing process of globalization, the education system, as well as Social Sciences, is continuously renewing itself. This change has given rise to what is called the post-industrial society or the information society. The most basic foundation of information is technological developments. Societies that want to be powerful in the present and future time need to raise individuals who produce knowledge and technology rather than solely consume them, who can use the knowledge and information they produce, as well as be able to solve the problems they encounter by making use of different viewpoints. It is by means of education that individuals who can not only produce knowledge and technology but also have the ability to effectively utilize them can be raised.

It is inevitable for the educational system, like other fields, to be impacted by globalization and the outcomes yielded by globalization. Likewise, Social Sciences and Social Sciences textbooks, which are important cornerstones within the education system, are impacted by this process.

The present study aimed to reveal and examine the content and visual reflections of the educational dimension of globalization in 5th grade Social Sciences textbooks used in state schools during the years 1978, 1990, 2001 and 2017. Since no research studies are encountered regarding the educational impact of globalization on the changes in Social Sciences textbooks, a unique study to be conducted in this area is believed to be of significance since it will contribute to the literature and shed light to new studies.

In the present study, which examined the reflections of the educational dimension of globalization in 5th grade Social Sciences textbooks, one of the qualitative research methods, namely the document analysis method, was utilized. The checklist used to collect data from the textbooks was formed by the researcher based on the literature review. Moreover, while concepts and visuals regarding the educational dimension of globalization were identified, data were analyzed by making use of the content analysis method.

The findings of the present study, in which textbooks were examined based on the checklist that was developed, revealed that the educational impact of globalization was very little in Social Sciences textbooks during the years 1978, 1990, and 2001(76 items in total), while in the year 2017, its impact was predominantly observed (86 items).

Further studies as regards the impact of globalization on textbooks in terms of different levels, different aspects and different subjects can be conducted.

Keywords: Social Sciences, Textbooks, Globalization

(27238) Çevre Bilinci Aşılama ve Çevre Koruma Statülerinin Bilinirliği (Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Örneğinde)

ELİF SELİN HAYTA , HAKAN ÖNAL ²

² *BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ*

onal1977@gmail.com

Sosyal Bilimlere ait dersler, temel eğitimden yüksek öğretime kadar tüm kademelerdeki öğrencilere sadece faydalı bilgiler vermek için değil aynı zamanda faydalı bireyler olarak da yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu sebeple geliştirilen Sosyal Bilgiler dersleri de öğrencilerin her şeyden önce iyi bir vatandaş olarak yetişmesini amaçlamaktadır. Bunun için nasıl ki akademik bilgileri zamanında öğrenmesi gerekiyorsa, birtakım becerileri de aynı süreç içerisinde kazanması gerekmektedir. Öğrencilerin, Sosyal Bilgiler Dersi için belirlenmiş olan kazanımların sonucunda elde etmeleri gereken becerileri edinmesinde öğretmenlerin rolü hiçbir zaman yadsınmaz ve göz ardı edilemez. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin programın gerektirdiği kazanım ve becerileri öğrencilere aktarmalarındaki farklı yöntem ve teknikler çok sayıda akademik çalışmaya da konu olmuştur. Bu çalışmada da, Balıkesir Altıeylül ve Karesi ilçelerinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, çevre konularının işlendiği derslerinde etkinlik yaptırıp yaptırmadıkları incelenmiştir. Çalışma sadece bununla sınırlı kalmayıp, farklı değişkenler açısından bu etkinliklerin boyutları da araştırılmıştır. Çalışmanın farklı bir boyutunda da, Balıkesir’de görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine sorulan koruma statülerine göre "Balıkesir’de yer alan mekanlar nerelerdir?" sorusudur. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve veriler, yüz yüze görüşme ile toplanmıştır. Çalışma bu yönüyle yarı deneysel özellik gösteren nicel bir yapıdadır. Çalışmadan elde edilen veriler Microsoft Excel ve SPSS 20 programları aracılığıyla analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Yapılan analizlere göre Balıkesir’de uzun yıllardır çalışan Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ile yeni çalışmaya başlayan bir Sosyal Bilgiler Öğretmeni arasında “koruma statülerine göre Balıkesir’in özel mekanlarını bilme” arasında matematiksel veya istatistiksel bir fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin önemli bir kısmı (%70), çevre konularını işlerken etkinlikler yaptıklarını belirtmelerine rağmen sonucun bu şekilde çıkması manidar bulunmuştur. Yine çalışmada öğretmenlere “dünyada, Türkiye’de, Balıkesir’de ve ilçenizde” en önemli çevre sorunu nedir? Diye sorulduğunda tüm kategorilerde çevre duyarlılığı ve iklim cevapları en fazla frekansa sahip cevapları oluşturmaktadır. Öğretmenlere, korunan alanlara ait statülerin isimleri (dünya mirası, tabiat parkı, milli park, Biyosfer alanı, jeopark vs) sorulduğunda, terimlerin tamamını açıklayan kimse olmamıştır. Sonuç olarak, Balıkesir özelinde çalışılmış olsa da özellikle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, yaşadıkları şehirleri iyi tanımadıkları, derslerinde kullandıkları materyal ve etkinliklerde yakın çevredeki mekanları kullanmaları tespit edilmiştir. yakın çevredeki öğeleri tanıyıp derste kullanabilmeleri için öğretmenlerin, yaşadıkları şehirleri gezmeleri ve tanımaları önemlidir. Sonuç olarak herhangi bir ilde çalışan öğretmenlerin, çalıştığı yerleri gezip, görüp, tanıyıp, anlatabilmesi için Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından kapsamlı oryantasyon ve bilgilendirme gezileri organize edilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Çevre Eğitimi, Çevre Bilinci, Koruma Alanları, Sosyal Bilgiler

Generating Environmental Consciousness and Awareness for Environment Protection Statuses (Social Sciences Teachers Sample)

The Courses of social sciences aim to educate students not only to provide useful information to students at all levels, from basic education to higher education, but also transform them as useful individuals. For this reason, the developed Social Studies courses same process if academic information is to be learned in a timely manner. The role of achievements determined for the Social Studies Course shall never be denied nor shall be ignored. Different methods and techniques used by Social Studies teachers to transfer the skills and skills required by the program to students have been the subject of many academic studies. In this study, it has been investigated whether social studies teachers working in Altıeylül and Karesi districts (Balıkesir/Turkey) have conducted activities in environmental subjects or not. The study was not limited to this, but the dimensions of these activities were also investigated in terms of different variables. In a different aspect of the study, social studies teachers in Balıkesir have been asked the question ‘What are the places in Balıkesir according to their protection status?’ The semi-structured interview form prepared by the researcher was used in the study and the data were collected by face-to-face interview. In this aspect, the study has a semi-experimental quantitative structure. The data obtained from the study were analyzed and evaluated through Microsoft Excel and SPSS 20 programs. According to the analysis, there is no mathematical or statistical difference by ‘knowing the special places of Balıkesir according to their protection status’ between the Social Studies Teachers who have been working in Balıkesir for a long time and the Social Studies Teacher who started to study recently. Although a significant proportion of the teachers (70%) determined that they made activities during the environmental issues, it was teachers what is the most important environmental problem in the world, in Turkey, in and climate responses constitute the answers with the highest frequency. When the teachers were asked about the statuses of the protected areas (world heritage, nature park, national park, biosphere area, geopark, etc.) no one could explain all the relevant terms. As a consequence, it was understood that; even though they worked in the province of Balıkesir, especially; teachers of social studies didn’t know the local environment that they lived in. In order to recognize the local elements and to use them in their courses, it is important for the teachers to visit and recognize the local environment they live in. As a result; it is suggested that extensive orientation and information trips should be organized by National Education Directorate, so that; the teachers of social studies, who work in any province, can visit, recognize and tell where they.

Keywords: Environmental Education, Environmental Awareness, Conservation Areas, Social Studies

(27266) Toplumsal Dayanışmanın Bireyde Vatandaşlık Bilincinin Oluşmasındaki Rolüne İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

ÖZCAN EKİCİ¹, KÜBRA BAYER²

¹ DİCLE ÜNİVERSİTESİ

² ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

ozcan44@hotmail.com

Toplum, kendi devamını sağlamak ve toplumsal düzenin oluşması için bireyleri en iyi şekilde yetiştirmek ister. Birey yaşamış olduğu toplumun bir parçasıdır. Yaşamış olduğu toplum içindeki faaliyetler bireyi de etkileyerek, onu toplumun bir parçası haline getirir. Kişinin bireysellikten çıkarak toplumsallaşması ve ideal bir vatandaş olabilmesi; bireyin almış olduğu eğitim ve sosyal öğrenmeler ile mümkündür. Toplum içindeki etkileşim bireyleri de etkileyerek, bütün vatandaşlar da güven duygusu oluşturur. Bununla birlikte bireyler yaşamış oldukları toplumda çeşitli sorunlarla (savaş, doğal afet, yoksulluk v.b) karşılaşabilirler. Karşılaşabilecek sorunların bazılarını tek başına çözmek için bazen yeterli olunamaya bilindir. Bu durumda sorunlar sadece toplumsal bir dayanışma ile çözülebilir. Bu birlikte çalışma ile sorunlar çözüme kavuştuğu gibi vatandaşlar arasında da dayanışma şuru gelişir. Dayanışma şuru vatandaşların tek olmadığı ve ortak paydada bir araya gelinebileceği bilincini de bireye kazandırır. Ayrıca bazı insanların başarısızlığı da toplumsal dayanışma ile kapatılabilir. Bireyler tek tek problemleri çözemeyip başarısız olabilirken, toplumsal dayanışma ile başarısızlıkları görünmeyebilir. Bu durum bireyde başarının ortak çalışma ile de mümkün olabileceği duygusunu oluşturur. Böylece kişi kendini toplum içinde yetersiz görmez. Aynı zamanda toplum için de karşılaşılabilecek yeni problemlerde (savaş, doğal afet, yoksulluk v.b) birey, gönüllü olarak birlikte çalışma isteğine sahip olur. Bununla birlikte birey, diğer fertler ile etkileşiminden toplumsal değerleri de öğrenerek kültür aktarımı da gerçekleşir. Fakat toplum içinde dayanışma olmaması durumunda ise vatandaşların huzur içinde ve mutlu bir birey olarak yaşamlarını sürdürmeleri mümkün değildir. Bu araştırmanın amacı toplumsal dayanışmanın bireyde vatandaşlık bilincinin oluşmasındaki etkisini Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlemektir. Araştırma, nitel araştırmaya uygun olarak durum temelli şekillenmiştir. Çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır il merkezinde ortaokullarda görev yapan 40 Sosyal Bilgiler Öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların seçilmesi kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Görüşme sonucu Öğretmenlerden elde edilen verilerin analizi devam etmektedir. Araştırma da elde edilen sonuçlara göre öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Toplumsal Dayanışma, Vatandaşlık, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Öğretmen

Opinions of Social Studies Teachers on the Role of Social Solidarity in the Formation of Citizenship Consciousness in Individuals

Society wants to educate individuals in the best way to ensure their continuity and the formation of social order. The individual is a part of the society in which he lived. The activities in the society in which he lived also affect the individual and make him / her a part of the society. Socialization of individual from individuality and being an ideal citizen; it is possible with the education and social learning of the individual. Interaction within society affects individuals as well, creating a sense of trust in all citizens. However, individuals may face various problems (war, natural disaster, poverty, etc.) in the society they live in. It is sometimes known not to suffice to solve some of the problems that may be faced by itself. In this case, problems can only be solved by social solidarity. As a result of this working together, the problems are solved and solidarity consciousness among the citizens develops. Consciousness of solidarity gives the individual the consciousness that citizens are not the only ones and that they can come together in common ground. In addition, the failure of some people can be closed by social solidarity. While individuals cannot solve individual problems and fail, social solidarity and failures may not appear. This situation creates the feeling that success can be possible through joint work. Thus, one does not see himself as insufficient in society. At the same time, in the new problems for the society (war, natural disaster, poverty, etc.), the individual has the desire to work together voluntarily. However, the individual also learns social values from interaction with other individuals, and cultural transfer takes place. However, in the absence of solidarity in the society, citizens cannot live in peace and as a happy individual. The aim of this study is to determine the effect of social solidarity on the formation of citizenship awareness in individuals according to the views of Social Studies teachers. The research is case-based in accordance with the qualitative research. The study group consists of 40 social studies teachers working in secondary schools in the city center of Diyarbakır in the 2018-2019 academic year. The selection of the participants was determined by the easily accessible sampling method. In the research, semi-structured interview form consisting of open-ended questions developed by the researchers was used as data collection tool. After the interview, the analysis of the data obtained from the teachers continues. Suggestions will be made according to the results of the research.

Keywords: Social Solidarity, Citizenship, Social Studies Education, Teacher

(27288) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ YARATICI DRAMA GÜNLÜKLERİ: NASIL BİR ÇEVRE İSTİYORLAR?

EBRU AY¹, ELVAN YALÇINKAYA²

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

ebru.ay@ohu.edu.tr

Çevre eğitimi ile doğaya duyarlı ve saygılı, çevreye karşı sorumluluklarını bilen bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Çevre bilincini ve duyarlılığını geliştirmede bilişsel, duyuşsal ve davranışsal gelişimi sağlayan yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekmektedir. Bu yöntemlerden birisinin de yaratıcı drama olduğu bilinmektedir. İnsan ve doğa etkileşimi yaratıcı drama yöntemiyle bütünleştiğinde, çevreye yönelik tutum ve davranışların ortaya çıkması mümkündür. Çünkü yaratıcı drama sürecindeki rol oynama ve doğaçlamalar, bireyin doğayla empati kurmasına, doğanın korunması gereken bir değer olduğunu anlamalarına, çevre sorunlarına karşı duyarlı olmalarına yaparak ve yaşayarak hissetmelerine olanak sağlar. Yaşadığı çevreyi iyi tanıyan, doğaya duyarlı, çevreye karşı etik değerlerin farkında olan, sorumluluklarını bilen bireylerin yetiştirilmesi noktasında, geleceğin öğrencilerini yetiştirecek olan öğretmen adayları önemli bir görevi üstlenmektedir. Bu nedenle araştırmanın amacı, drama dersi alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yazdıkları günlüklere göre çevre algılarını, çevreye karşı duyarlılık ve farkındalıklarını ortaya çıkarmaktır. Araştırma bir devlet üniversitesinde drama dersini alan dördüncü sınıfta öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adaylarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarına yönelik çevre temalı yaratıcı drama atölyeleri hazırlanarak uygulanmıştır. Uygulama süresince öğretmen adaylarından çevre temalı yaratıcı drama atölyelerine ilişkin yaratıcı drama günlükleri tutmaları istenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; sosyal bilgiler öğretmen adayları doğaya en çok zararı insanın verdiğini, insanın yaşamına devam edebilmesini için doğaya ihtiyaç duyduğunu, doğaya zarar verilmediği takdirde insanın hizmetinde olduğunu ifade etmişlerdir. Çevreye yönelik yapılması gerekenlere yönelik olarak, çevreye karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi olmamız ve doğanın var olmak için bize ihtiyaç duymadığını ancak bizim doğaya ihtiyaç duyduğumuzun farkında olmamızın gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Doğal kaynaklara yönelik olarak ise doğal kaynakların bilinçsizce tüketildiğinin ve doğal kaynakların bilinçli kullanımı konusunda farkındalık oluşturulması ve kullanılan kaynakların bir gün tükenebileceği konusunda dikkatli olunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları gelecek nesillere bırakılacak olan doğa için kendilerini sorumlu tutmakla birlikte gelecekte doğanın korunmasına dair kaygı duyduklarına yönelik görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Anahtar Kelimeler: Çevre, Drama, Günlük, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayları

(27421) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE DUYARLILIĞI KAZANDIRMADAKİ ÖNEMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

FATMA KANTEMİZ¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

kntmz.fatma@gmail.com

Yaşadığı çevreye karşı ilgili, duyarlı ve korumacı birey olabilmek ve çevre eğitimi konusunda bilgili bireyler yetiştirebilmek insanoğlunun temel görevlerinden biri olmalıdır. Bu görevi üstlenen en mühim meslek grubu öğretmenlerdir. Burada insanın sosyal bir varlık olmasında temel yapı taşı olan Sosyal Bilgiler Eğitimi alanına büyük iş düşmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca aldıkları eğitimle birlikte çevre bilinci oluşturulmalıdır. Bu bilinç doğrultusunda yetişen öğretmenler, meslek hayatına başladıktan sonra öğrencilerine gerekli bilgiyi aşılamalıdır. Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçlarından biri olan sorumluluk sahibi iyi bireyler yetiştirmek maddesi bağlamında öğrenciler almış oldukları eğitimle çevreye karşı sorumlu bireyler haline gelecektirler.

Bu araştırmanın temel amacı, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çevre eğitimine yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın katılımcıları 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören toplamda 35 Sosyal Bilgiler öğretmen adayını kapsamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasından yararlanılmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılan bu çalışmada, elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre öğretmen adayları çevre duyarlılığı kavramından çevreyi koruma, duyarlı olma, saygı duyma ve olumlu bir iz bırakma gibi kavramları ortaya koymuşlardır. Öğretmen adaylarının bir kısmı çevreye karşı oldukça duyarlı olduğunu ifade ederken, bir kısmı da doğru anlamda duyarlı olmadığını ifade etmiştir. Duyarlı olduğunu düşünen öğretmen adayları çevre yararına çeşitli kuruluşlarda etkin olduğunu, çevre temizliği konusunda hassas olduğunu ifade ederken, kendini tam anlamıyla duyarlı hissetmeyen öğretmen adayları da bir sorun söz konusu olduğunda faaliyette bulunuyorum şeklinde görüş bildirmiştir. Bununla birlikte İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın çevre bilinci geliştirme konusunda yüzeysel kaldığını ve uygulamaya dönüştürülmediğini ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları lisans eğitimleri sürecinde aldıkları çevre eğitimini yetersiz olarak değerlendirmektedirler. Teorik bilgi açısından yeterli olarak değerlendirilen bu eğitimin uygulamaya dökülmesini arzu etmektedirler. Çevre duyarlılığı kazandırma konusunda öğretmenlerin sınıf içinde beyin fırtınası, tiyatro, drama v.b uygulama yöntemlerinin kullanılacağı gibi öğrencilere sınıf dışında gezi, gözlem, temizlik faaliyetleri gibi uygulamaların gerçekleştirilmesi ile de çevre bilincinin daha iyi aşılanacağı ve geliştirilebileceğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Çevre eğitimi, Sosyal Bilgiler eğitimi, öğretmen adayı

The Opinions Of Science Teacher Candidates About The Importance Of Environmental Awareness

To be relevant, sensitive and protective to the environment in which they live and to educate individuals who are knowledgeable about the environmental education should be one of the basic duties of human beings. The most important occupational group which undertakes this task is teachers. In this situation, Social Sciences Education, which is the basic building block of human being as a social entity, has a great job. Environmental awareness should be created whit their education of Social Sciences Teacher Candidates during their undergraduate education. Teachers who grow in line with this consciousness should give their students the necessary information after starting their professional life. In the context of one of the general objectives of Social Sciences Lesson, raising good individuals with responsibility, students will become responsible individuals to the environmant whit their education that they have received.

The main purpose of this research is to reveal the opinions of Social Sciences Teacher Candidates about the environmental education. The participant of the research consists of 35 Social Sciences Teacher Candidates who study in the Department of Türkish and Social Sciences Teacher at Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education, in 2018-2019 academic year. In research case study was used in the types of qualitative research methods. In this study, semi-structured interview form was used and the obtained data were analyzed with descriptive analysis method. According to the results of the research, teacher candidates revealed the concept such as protecting the environment, respecting and leaving a positive mark from the concept of environmental sensitivity. While some of the teacher candidates stated that they were very sensitive to the environment, others stated that they were not sensitive in the right sense. In addition to this, they stated that primary school social science curriculum was superficial and not passed to the practive in developing environmental awarenness. Teacher Candidates evaluate the environmental education as innufficient they received during their undergraduate education. They wish to pass this education into practice which is evaluated in terms of theoretical knowledge as sufficient. Teachers use practice methods like brainstorming, theater, drama etc. about gaining the environmental sensitivity in the classroom and imprement the various applications such as trip, observation and cleaning activities outside the classroom, which gets environmental awareness overcomed better and also can be improved they stated.

Keywords: Environmental Education, Social Sciences Education, Teacher Candidate

(27459) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL OYUN VE ANİMASYON YAZILIMI KULLANIMININ ETKİLİLİĞİ

MUSTAFA CİN ¹, SALİHA CEVHER ²

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

² TRABZON ÜNİVERSİTESİ

salih.toros@gmail.com

Günümüzde her alanda olduğu gibi eğitim öğretim ortamlarında da teknolojik ürünler önemli bir yer kaplamaktadır. Günlük hayatta özellikle çocuklar tarafından yaygın olarak kullanılan teknolojilerden birisi de dijital oyun ve animasyonlardır. Çocuklar için artık vazgeçilmez ürünler olan bu teknolojilerin eğitimde de kullanılmaya başlamış olması bu ürünlerin çeşitliliğini arttırmaya ve içerik oluşturmaya yönelik adımlar atılmasını gerektirmektedir. Yapılan araştırmalarda eğitim-öğretim sürecinde kullanılan dijital oyun ve animasyon yazılımlarının öğrencilerin derse karşı ilgilerini ve motivasyonları arttırdığı, akademik başarılarını ve tutumlarını olumlu yönde etkilediği, öğrenilenlerin kalıcılığını arttırdığı saptanmıştır. Bununla birlikte bu yazılımlar derslerde kullanılırken belirli bir tasarım sürecini gerektirmesi ile öğrenci edilgen pozisyondan çıkarak aktif hale gelmektedir. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan mekânsal düşünme/ mekânı algılama becerisinin harita, plan, kroki, grafik, diyagram çizme gibi imkanlar sunan dijital içerik geliştirme yazılımları kullanılarak kazandırılmasının etkili olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler öğretiminde dijital oyun ve animasyon yazılımı kullanımının ortaokul öğrencilerinin mekânsal düşünme becerilerine etkisi incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda yöntemi ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen olarak belirlenen araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Trabzon ili Akçaabat ilçesinde bulunan bir ortaokulda iki farklı şubede öğrenim gören 54 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Gruplardan biri deney diğeri ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Uygulama için deney ve kontrol grupları belirlenirken sınıfların mevcudu, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri ve öğrenim durumları dikkate alınmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracı araştırmacılar tarafından geliştirilmiş, geliştirilen testin madde güçlük ve ayırt edicilik indeksleri TestAn programı ile hesaplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılarak Tek Yönlü ANOVA testi analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, mekânsal düşünme becerisi açısından deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, son test puanları arasında ise anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle Sosyal Bilgiler öğretiminde dijital oyun ve animasyon yazılımı kullanımının öğrencilerin mekânsal düşünme becerileri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Dijital Oyun, Mekânsal Düşünme Becerisi

EFFECTIVENESS OF USING DIGITAL GAME AND ANIMATION SOFTWARE IN SOCIAL STUDIES TEACHING

Technological products today hold an important place in education and training as in every field. Digital games and animations are among the technologies commonly used by children in everyday life. These technologies that are indispensable to children have now been used in education. This situation requires taking steps to increase the diversity of these products and to create content. It has been shown that the use of digital game and animation software in education and training increases students' interest and motivation in classes, has a positive impact on academic achievement and attitudes and promotes the retention of learning. The use of such software in classes requires a specific design process, thereby transforming students from passive to active agents. Thus, it seems to be effective to use digital content development software which offers ample opportunities such as drawing maps, plans, sketches, charts, and diagrams to help students acquire spatial thinking or space perception ability covered in the social studies curriculum. This study investigated the effect of using digital game and animation software in social studies teaching on secondary school students' spatial thinking ability. To this end, the study used a quasi-experimental pretest-posttest control group design. The sample consisted of 54 sixth-grade students enrolled in two sections in a secondary school in the Akçaabat District in Trabzon during the 2018-2019 academic year. One section was treated as the experimental group and the other as the control group. Class size and students' readiness and learning status were considered while determining the experimental and control groups. The measurement instrument used in the study was developed by the researchers. The item difficulty and item discrimination indices of the test were calculated using TestAn software. The data were analysed through one-way analysis of variance (ANOVA) using SPSS statistical software. The results of the analysis showed that there was no significant difference between the experimental and control groups in terms of pretest spatial thinking ability scores, while a significant difference was found between the groups in terms of posttest scores. This finding suggests that the use of digital game and animation software in social studies teaching has a positive effect on students' spatial thinking ability.

Keywords: Social studies, digital game, spatial thinking ability

(27471) DİJİTAL OYUN YAZILIMI KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE ETKİSİ

EBRU GENÇTÜRK¹, YAVUZ AKBAŞ¹, SALİHA CEVHER¹

¹ TRABZON ÜNİVERSİTESİ

saliha.toros@gmail.com

Sosyal Bilgiler Öğretim Programının yapısını oluşturan öğelerden biri olan beceri; öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetlerdir. Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan düşünme becerilerden birisi olan problem çözme becerisi; öğrencilerin öğrenilenleri kullanarak yanıtı kaynaklarda olmayan problemleri çözmeleridir. Problem çözme becerisi bireylerin ve grubun, içerisinde yaşadığı çevreye etkin bir şekilde uyum sağlamasına yardım eder. Bireyler yaşadıkları çevreye uyum sağlayabilmeleri için problem çözme öğrenmeleri gerekmektedir. Özellikle günümüzün karmaşık ve hızla gelişen dünyasında her zamankinden daha fazla problem çözme becerilerine sahip öğrencilere ihtiyaç vardır. Problem çözme becerilerine sahip öğrenciler yetiştirmek için alternatif bir yöntem olarak dijital oyun yazılımı ile oyun tasarlanması düşünülmektedir. Oyun tasarlama süreci doğal olarak tasarım ve problem çözme gerektirmektedir. Bu bağlamda günümüzde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da vazgeçilmez olan teknoloji ile var olanı kullanmanın yanında kendi içeriğini üreten öğrencilerin günümüz eğitim ortamlarında dijital oyun yazılımı kullanmalarının problem çözme becerisini kazandırmada etkili olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler öğretiminde dijital oyun yazılımı kullanımının ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerine etkisi incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda yöntemi ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen olarak belirlenen araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Trabzon ili Akçaabat ilçesinde bulunan bir ortaokulda iki farklı şubede öğrenim gören 54 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Gruplardan biri deney diğeri ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Uygulama için deney ve kontrol grupları belirlenirken sınıfların mevcudu, öğrencilerin hazırbulunmuşluk düzeyleri ve öğrenim durumları dikkate alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Problem Çözme Becerisi Algı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, problem çözme becerisi açısından deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, son test puanları arasında ise anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle Sosyal Bilgiler öğretiminde dijital oyun yazılımı kullanımının öğrencilerin problem çözme becerileri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Dijital Oyun, Problem Çözme Becerisi

EFFECT OF USING DIGITAL GAME SOFTWARE ON STUDENTS' PROBLEM- SOLVING SKILLS

Skills are among the fundamental constituents of the social studies curriculum. They refer to the abilities that students acquire, develop and transfer into their lives throughout the learning process. Problem-solving skills are among the thinking skills covered in the social studies curriculum. They refer to the ability to solve new unsolved problems through previous learning. Problem-solving skills help individuals and groups to adjust effectively to the environment in which they live. Individuals need to learn to solve problems to adapt to their environment. Especially in today's complex and rapidly evolving world, there is a greater need than ever for students with more problem-solving skills. Designing games using digital game software can be an alternative method to develop students' problem-solving skills. The game design process naturally requires design and problem-solving. It thus seems to be effective for students to use digital game software in the learning process to acquire problem-solving skills so that they can produce their own content using technology, which has become an indispensable part of education, as in every field. This study investigated the effect of using digital game software in social studies teaching on secondary school students' problem-solving skills. To this end, the study used a quasi-experimental pretest-posttest control group design. The sample consisted of 54 sixth-grade students enrolled in two sections in a secondary school in the Akçaabat District in Trabzon during the 2018-2019 academic year. One section was treated as the experimental group and the other as the control group. Class size and students' readiness and learning status were considered while determining the experimental and control groups. The data were collected using the "Perception Scale for Problem-Solving Skills". Statistical analysis was performed using SPSS software. Based on the results of the analysis, there was no significant difference between the experimental and control groups in terms of pretest problem-solving skills scores, while a significant difference was found between the groups in terms of posttest scores. Accordingly, the use of digital game software in social studies teaching has a positive effect on students' problem-solving skills.

Keywords: Social studies, digital game, problem-solving skills

(27057) Harita Becerileri Açısından Sosyal Bilgiler ve Coğrafya Dersi Öğretim Programlarının İncelenmesi

ŞENOL MAİL PALA¹, ADEM BAŞIBÜYÜK²

¹ ERZİNCAN BİLİM VE SANAT MERKEZİ

² ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

senolmailpala@gmail.com

Haritalar, insanların yaşadıkları yeri, çevresini, ülkesini ve dünyayı mekânsal olarak anlamlandırması bakımından son derece önemli iletişim ve eğitim araçlarıdır. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin temel materyallerden birisi olan haritalar; hem arazi çalışmalarında hem de sınıflarda coğrafi olay ve olguların dağılımlarının öğretiminde kullanılmaktadır. Bu nedenle temel eğitimde ve ortaöğretimde öğrencilerin harita becerilerini kazanması, geliştirmesi ve hayata aktarması amacıyla öğretim programlarında bu becerilere yer verilmektedir.

Harita becerileri, birçok dersin öğretim programında yer almakla birlikte özellikle temel eğitimde sosyal bilgiler, ortaöğretimde ise coğrafya dersi öğretim programlarında daha kapsamlı ve önemlidir. Bu çalışmada, 2018 yılında güncellenen sosyal bilgiler ve coğrafya dersi öğretim programında yer alan harita becerileri incelenerek bu iki programın, harita becerileri açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Çalışmada, nitel metodoloji kapsamında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Veri kaynağı olarak ise 2018 Sosyal Bilgiler ve Coğrafya Dersi Öğretim Programları incelenmiştir. Çalışmada toplanan veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir.

Çalışma sonucunda 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan haritalarla ilgili becerilerin 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda da devam ettiği, bunun yanında 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda haritayla ilgili farklı becerilerin de bulunduğu belirlenmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda harita ile ilgili becerilere 7. sınıfta yer verilmediği, 4, 5 ve 6. sınıflarda ise sadece 'İnsanlar, Yerler ve Çevreler' öğrenme alanında haritayla ilgili becerilerin bulunduğu ancak bu sınıflarda diğer öğrenme alanlarının hiçbirinde harita ile ilgili becerilere yer verilmediği tespit edilmiştir. Dolayısıyla 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda harita becerileriyle ilgili kazanımlara çok fazla yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda harita becerileriyle ilgili kazanımların hemen hemen bütün sınıf ve ünitelerde yer aldığı ve harita becerileriyle ilgili kazanım sayısı bakımından sınıflar arası önemli bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Harita becerileriyle ilgili kazanımların ünitelere göre dağılımına bakıldığında ise sayı bakımından farklılıkların olduğu, 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na göre harita becerilerine daha geniş yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Harita becerileri, sosyal bilgiler, coğrafya, öğretim programı

Investigating the Social Studies and Geography Course Curricula Updated in 2018 in Terms of Map Skills

Maps are highly significant communication and education tools in terms of giving spatial meaning for the people to the place, their surroundings, country and world where they live. Maps, which are one of the fundamental materials of the educational activities, are used both in field studies and in teaching the distribution of geographical events and phenomena in classrooms. For this reason, in primary education and high school, these skills are included in the curricula to enable students to acquire, develop and transfer map skills.

Mapping skills, even if take place in the curriculum of many courses, are more comprehensive and important especially in social studies in primary education and geography courses in high school. In this study, it is aimed to investigate the map skills in the social studies and geography courses, which were updated in 2018, and compare these two curricula in terms of map skills.

In the study, document analysis method, within the scope of qualitative methodology, was employed. As the data resource, the 2018 Social Studies and Geography Course Curricula were reviewed. Data, collected during the study, were analysed with the descriptive analysis technique.

At the end of the study, it was found that the skills related to the maps, which are in 2018 Social Studies Course Curriculum, even state in the 2018 Geography Course Curriculum; besides, different skills related to the map occur in the 2018 Geography Course Curriculum. It was also found that the skills related to the map are not included in 7th grade, skills related to the map placed in only 'Humans, Places and Environments' learning areas in 4th, 5th and 6th grades; however, skills related to the map are included in none of the other learning areas. Therefore, it was determined that the gains related to the map skills are not sufficiently included in the 2018 Social studies Course Curriculum.

It was found that the gains related to the map skills were included in almost all the classes and units in 2018 Geography Course Curriculum and there was no significant difference between the class levels in terms of the number of gains related to the map skills. As the distribution of the subjects of the map skills to the units was taken into consideration, it was observed that the map skills were included more in 2018 Geography Course Curriculum compared with the 2018 Social Studies Course Curriculum.

Keywords: Map skills, social studies, geography, teaching program

(27246) Tarih Haritalarının Kartografik Tasarımı; coğrafi olayları simgelemek / Cartographic Design of Historical Maps; Symbolizing Geographic Phenomena

İLKAY BUĞDAYCI¹, ALPER YUNUS GÖKÇE¹, HÜSEYİN ZAHİT SELVİ¹

¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ*

ibugdayci@erbakan.edu.tr

Haritaların kullanım alanının giderek artmasına paralel olarak nitelikli haritalara olan ihtiyaç da artmaktadır. Haritalar özellikle temel eğitimde coğrafya ve tarih derslerinde mekâna ilişkin konuların anlaşılmasında önemli katkı sağlayan materyallerin başında gelmektedir. Tarih, insan topluluklarının geçmişteki yaşayışlarını, kültür ve uygarlıklarını, sosyo – ekonomik yapılarını yer ve zaman göstererek açıklarken, coğrafya, bu tarihsel sürecin yaşandığı mekâna ilişkin coğrafi objeleri ve doğal ilişkileri inceler. Bu kapsamda tarih konularının daha iyi analiz edilebilmesi için mekanla ilişkili konuların gerektiğinde coğrafya ile desteklenerek coğrafi özelliklerinin de açıklanması gerekir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen Tarih Eğitimi Öğretim programında öğrencilerin kazanabileceği becerilerden birisi de mekân algılama becerisidir. Bu becerinin ders kitaplarında yer alan fotoğraf ve haritalar ile kazandırılması gerektiği belirtilmektedir. Ancak, ders kitapları ve eğitim alanında kullanılan tarih konulu haritalar incelendiğinde, bazı haritalara konuları destekleyecek yeterli bilgi aktarımı yapılmamış olması, metinle haritaların uyumsuz olması, harita üzerinde coğrafi unsurların gösterilmemesi, haritaların kartografik tasarım açısından uygun olmaması vb. eksiklikler tespit edilmiştir. Bu çalışmada mevcut tarih haritaları tespit edilen eksiklikler doğrultusunda örneklerle incelenmiş, tarih haritalarında coğrafi unsurların konuların öğretilmesinde ve kavranmasındaki rolü açıklanmıştır. Ayrıca tarih haritalarının daha etkin ve kolaylıkla kullanılabilmesi için kartografik açıdan niteliğini arttırarak nasıl tasarlanması gerektiğine dair önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Historical Maps, Cartographic Design, Geographic Phenomena

In parallel with the widespread use of maps, the need for qualified maps is increasing. Maps are one of the most important materials that contribute to the understanding of the spatial issues especially in geography and history.in basic education. History explains human societies' past lives, cultures and civilizations, socio - economic structures by defining time and place. Geography, on the other hand, examines the geographic objects and natural relations of the place where this historical events took place. In this context, in order to analyze the historical issues better, the issues related to the place should be supported with geography when necessary and explained on the map by revealing the geographical objects. Rather than memorizing history lessons, learning with maps will improve the success of history lessons. For this reason, historical maps need to be carefully designed in order to be able to use them effectively and obtain accurate information.

One of the skills that students can gain in the History Education Curriculum organized by the Ministry of National Education is the ability to perceive spatial phenomena. It is stated that this skill should be acquired by photographs and maps in the textbooks. However, when the textbooks and the maps used in the field of education are examined, some maps are not provided with sufficient information to support the subjects, the maps are incompatible with the text, the geographical elements are not symbolize on the map, the maps are not suitable for cartographic design and so on. In this study, the current historical maps are examined with the identified deficiencies, and the role of geographical elements in the teaching and understanding of the subjects in the history maps is explained. In addition, how to design history maps in order to use them more effectively and easily has been examined within the scope of cartographic design and suggestions have been made.

(27059) ENGELLİ TURİZM’İ VE ENGELLİ BİREYLERİN TURİZMDE YAŞADIĞI SORUNLAR: KİLİS ÖRNEĞİ

SELAHATTİN ÇELİK¹

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

selahattin celik@kilis.edu.tr

Dünyada ve Türkiye’de engelli birey sayısı nüfusun önemli bir bölümüne teşkil etmekte ve bu oran gün geçtikçe büyümektedir. Engelli bireylerin sosyal hayatta yer alabilmeleri ve toplumla bütünleşmeleri önemli bir konudur. Son zamanlarda Türkiye’de engellilerin yaşadıkları sorunlara yönelik toplumsal duyarlılığın artması sevindirici bir gelişmedir. Engelli olmalarından dolayı turizm faaliyetlerine katılımları sınırlı olan bu insanların turizm aktivitelerine katılmaları temel insan hakları gereğidir. Engelli bireylerin sosyal hayata katılmaları, motivasyonları ve beklentileri dikkate alınarak onlar için daha geniş kapsamlı çalışmalar yapmak gerekir.

Turizmi, “insanların temel uğraşları dışında arta kalan zamanlarını geçirmek için çeşitli amaçlarla seyahat etmeleri, bu seyahatleri ve geçici olarak konaklamaları süresince ortaya çıkan olaylar ve etkileşimler bütünü olarak” tanımlayabiliriz. Engelli bireylerin turizm kapsamında dinlenme, eğlenme ve çeşitli aktivitelere katılması içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmeleri açısından önemlidir. Dünyada engellilere yönelik özel donanım ve hizmet gerektiren konaklama imkânları ve konuda yapılan çalışmalar oldukça az sayıdadır. Doğuştan ya da sonradan olan sebeplerden dolayı birçok engelli vatandaşımız turizm faaliyetine katılamamaktadır. Bu konuda gerekli çalışmalar yapılmalı ve turizm yatırımcıları engelli bireylerin turizm pazarındaki farkındalığını arttırmalarına yönelik çabalar içinde olmaları gerekmektedir.

Bu çalışmada, engellilerin turizmdeki yeri ve turizmin engelli bireyler üzerindeki etkilerini anlamak için çeşitli makaleler incelenmiştir. Araştırmada, probleme ilişkin yüzeysel ve teorik bilgilerden çok, kişilerin düşünce, görüş ve deneyimleriyle ilgili olarak bilgi toplamasına olanak sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden mülakat tekniği kullanılmıştır. Kilis 7 Aralık Üniversitesi’nde çalışan ve öğrenim gören 7 engelli birey ile bu konuda görüşülerek katılımcı olmaları sağlanmış ve engelli bireylerin turizmdeki sorunlarının tespiti ve talepleri belirlenmiştir. Mülakat tekniği ile elde edilen veriler, “Nvivo 10” yazılımı kullanılarak gruplandırılmıştır. Engellilerin motivasyon ve beklentileri üzerinde durularak, onların sosyal hayata katılıp kendilerini iyi hissetmesi, karşı karşıya oldukları sorunların çözümüne katkıda bulunmak, engelsiz bir turizm ve sosyal hayatta bütünleşme amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Engelli, engelli sorunları, engelsiz turizm, sosyal bütünleşme, Kilis.

It constitutes a significant part of the population the number of people with disabilities in the world and Turkey and this rate is growing day by day. Participation of disabled individuals in social life and integration with society is an important issue. Increased sensitivity to social problems that recently experienced by the disabled in Turkey is an encouraging development. Participation in tourism activities of these people, who have limited participation in tourism activities due to their disabilities, is a fundamental human rights requirement. Considering the participation, motivation and expectations of individuals with disabilities in social life, it is necessary to conduct more comprehensive studies for them.

We can define tourism as bütün the totality of events and interactions that occur during the travel of people for various purposes to spend their remaining time outside their basic occupation, their travel and their temporary stay ". Participation of disabled people in recreation, recreation and various activities within the scope of tourism is important in terms of their integration with the society in which they live. In the world, accommodation facilities that require special equipment and services for disabled people and studies on this subject are very few. Many disabled citizens cannot participate in tourism activities due to birth or subsequent reasons. Necessary studies should be done on this subject and tourism investors should make efforts to increase the awareness of disabled individuals in the tourism market.

In this study, various articles have been examined in order to understand the place of disabled people in tourism and the effects of tourism on disabled people. In the study, rather than the superficial and theoretical information about the problem, interview technique was used which is a qualitative research method that enables individuals to gather information about their thoughts, views and experiences. 7 disabled individuals working and studying at Kilis 7 Aralık University were interviewed on this issue to participate in this issue and the problems and problems of disabled people in tourism were determined. The data obtained by the interview technique were grouped using "Nvivo 10" software. Motivation and expectations of people with disabilities are emphasized.

Keywords: Disabled, disabled problems, unhindered tourism, social integration, Kilis.

(26613) KARAKAYA BARAJ GÖLÜ'NDE ULAŞILABİLİRLİK SORUNU VE KARAYOLU PROJE ÖNERİLERİ

ÖMER FARUK İNCİLİ¹, İLHAN OĞUZ AKDEMİR²

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

² FIRAT ÜNİVERSİTESİ

ofarukincili@kilis.edu.tr

Günümüzde ulaşılabilirlik (erişilebilirlik) kavramı birçok bilim dalının ve coğrafyanın ilgilendiği kavramlardan biri olmuştur. Bir coğrafi bölgenin veya yörenin işlevsellik kazanabilmesi için çevresiyle güçlü ulaşım sistemlerine sahip olması gerekir. Ulaşılabilirlik problemi olan çalışma sahası Doğu Anadolu Bölgesi, Yukarı Fırat Bölümünde yer alan, idari olarak Elazığ iline bağlı Baskil ilçesini kapsamaktadır. Çalışmadaki asıl amaç Baskil ilçe merkezi ve kırsalı ile Malatya arasında karayolu ulaşımına yönelik projeler belirlenip coğrafi bakış açısıyla uygulanabilirlikleri değerlendirilecektir.

Karakaya baraj gölünün yapmış olduğu kavisle Baskil ilçe merkezi ve kırsalı bir yarımada görüntüsünü almıştır. Aynı zamanda çalışma sahası Malatya ovası ile Uluova arasında kalan bir eşik sahasına karşılık gelmektedir. Bu iki faktör Baskil'in ulaşılabilirlik potansiyelini negatif yönde etkilemektedir. Bir yarımadayı andıran çalışma sahasının karasal yamacı (doğu) Elazığ'a, kıyı yamacı (batı) ise Malatya yönüne doğrudur. Bu nedenle Elazığ ile olan karayolu bağlantısı mümkün iken, Malatya ile olan karayolu bağlantısı kesintiye uğrar ve kat edilmesi gereken coğrafi mesafe artmış olur. Baskil idari açıdan Elazığ'a bağlı olsa da Malatya sınırında yer aldığından dolayı coğrafi yakınlık gereği Malatya ile de sıkı ilişkileri vardır. Ulaşım projeleri belirlenirken elbette birçok belirleyici etken söz konusudur. Bu etkenlerin hepsini göz önünde bulundurmak çalışmayı aşırı derecede uzatmış olur. Bu nedenle indirgemeci ve ilerletmeci coğrafi yöntemler ile; yol, yakıt, zaman, mesafe ve bakım açısından ulaşım ekonomisiyle ilişkili etkenler ön plana alınmıştır. Saha ile ilgili KGM verilerinin sağlıklı olmasından dolayı, Sahanın farklı bölgelerinde trafik hacim ölçümleri yapıp önerilere ön bulgular oluşturulmuştur. Çalışma sahasının Malatya ile bağlantısında karayolu yetersizliği sebebi ile demiryolu ulaşımı ön plana çıkmıştır. Karakaya barajı üzerinde 2400 metrelik Fırat Demiryolu Köprüsü'nün Malatya ile Baskil'i birleştiriciliği bu ulaşım ağını önemli kılmıştır. Çalışma sahasını Malatya'ya bağlayan diğer alternatif, feribot ulaşımı olup İmikuşağı (Baskil) kıyısında bulunan Şehit Fethi Sekin Feribot İskelesi ile Battalgazi (Malatya) arasında yapılır. Çalışma sahasını Malatya'ya bağlayan üçüncü alternatif, baraj kıyısında ilerleyen karayolunun Alangören, Kadıköy, Pınarlı, Habibuşağı yerleşmelerinden geçerek Elazığ-Malatya karayoluna ulaşması ve Kömürhan Boğazı geçilerek Malatya'ya ulaşılması şeklindedir. Fakat ulaşım seçeneklerinin hepsi zaman, nüfus, trafik hacmi ve ekonomi açısından doğru ve verimli uygulamalar değildir. Günümüzde bölgedeki teknolojik yatırımlar (çimento fabrikası, GES vb. tesisler) ulaşım sorununun çözüm planlamasını önemli ve ivedi hale gelmiştir. Yukarıda ele alınan ulaşılabilirlik sorunlarının giderilmesi için çeşitli projeler önerilebilir: Türkiye'nin en uzun demiryolu köprüsü olan Karakaya Baraj Gölü üzerindeki 2 bin 400 metre uzunluğunda olan Fırat Köprüsünün üst kısmına karayolu yapılmasıdır. Bu durumda altta demiryolu üstte ise karayolunun meydana getirileceği iki katlı bir sistem söz konusu olabilir. Karakaya barajının kuzeyinde Kellek Boğazı mevkiinde yapılması muhtemel yaklaşık 300 metrelik asma köprü ile Malatya-Keban yolu ve Hekimhan-Malatya yolu kullanılarak ulaşım sağlanmış olur. Ancak bu projeye Baskil ilçe merkezinin uzak kalışı, yerleşme sayısının yetersizliği ve arazinin engebeli olması nedeniyle yol yapımının güçlüğü kısıtlayıcı faktörleri meydana getirir. Kadıköy (Baskil) ile Kıyıcak (Kale/Malatya) arasında batırma tüp geçit projesidir. Bu nokta barajın en dar kesimlerinden biri olması, yerleşmelerin yoğun olarak bulunması ve Baskil ilçe merkezine yakın olması sebebiyle önem arz eder. Bu bağlantı ile Baskil ve köyleri Elazığ-Malatya karayoluna bağlanmış olacaktır. Çalışmadaki projelerin gerçekleşmesi durumunda ulaşılabilirlik derecesinin artışına bağlı olarak çalışma alanında özellikle kayısı tarımında gelir artışı yaşanabilir. Baskil özellikle Malatya'ya fazlaca göç vermiş ancak göç eden nüfusun bağı tamamen kırsaldan da kopmamıştır. Bu durumda yoğun bir ulaşım talebi söz konusudur. Ayrıca sağlanacak ulaşım imkânları ile kıyı kesimler turizme de kazandırılabilir potansiyele sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Malatya, Elazığ, Karakaya, Ulaşım Planlaması, Ulaşılabilirlik.

THE TRANSPORTATION PROBLEM OF KARAKAYA DAM AND THE OFFERS OF OVERLAND ROUTE PROJECT

Today, the concept of accessibility has become one of the concepts that many disciplines and geographies are interested in. In order for a geographical region or region to function, it must have strong transportation systems with its environment. The study area, which has accessibility problems, covers Baskil district of Elazığ province which is located in the Upper Euphrates Department of Eastern Anatolia Region. The main purpose of the study will be to determine the projects for road transport between Baskil district center and rural areas and Malatya and to evaluate their applicability from a geographical point of view.

With the curvature of the Karakaya dam lake, Baskil district center and a rural peninsula took the image. The study area also corresponds to a threshold between Malatya plain and Uluova. These two factors negatively affect the accessibility potential of Baskil. The terrestrial slope of the study area resembling a peninsula (east) is towards Elazığ and the coastal slope (west) is towards Malatya. Therefore, while the road connection with Elazığ is possible, the road connection with Malatya is interrupted and the geographical distance to be covered increases. Although Baskil is administratively connected to Elazığ, it has close relations with Malatya due to its geographical proximity due to its location on the border of Malatya. There are, of course, many decisive factors in determining transport projects. Considering all of these factors would prolong the study extremely. For this reason, with reductionist and progressive geographical methods; factors related to transportation economy are considered in terms of road, fuel, time, distance and maintenance. Due to the unhealthy KGM data related to the site, traffic volume measurements were made in different parts of the site and preliminary findings were created for the recommendations. Railway connection has come to the forefront in the connection of the study area with Malatya due to lack of road. The connection of the 2400-meter Euphrates Railway Bridge over Karakaya dam with Malatya and Baskil made this transportation network important. Another alternative linking the study site to Malatya is ferry transportation between Şehit Fethi Sekin Ferry Port and Battalgazi (Malatya) on the shores of İmikuşağı (Baskil). The third alternative linking the study site to Malatya is to reach the road to the Elazığ-Malatya highway through the Alangören, Kadıköy, Pınarlı and Habibuşağı settlements and to reach Malatya by passing the Kömürhan Strait. However, not all transportation options are always accurate and productive in terms of population, traffic volume and economy. Nowadays, technological investments in the region (cement plant, GES etc.) have become important and urgent in planning the solution of transportation problem. Various projects can be proposed to address the accessibility issues discussed above:

- 1) Turkey's longest railway bridge Karakaya Dam Lake, which is 2400 meters in length, which is made on the road to the top of the Euphrates Bridge. In this case, there may be a two-storey system in which the railway will be formed at the bottom and the road at the top.
- 2) Transportation is provided by Malatya-Keban road and Hekimhan-Malatya road by approximately 300 meters suspension bridge which is possible to be built in Kellek Strait area to the north of Karakaya dam. However, due to the distance of the Baskil district center, the insufficient number of settlements and the rough terrain, the difficulty of road construction constitutes limiting factors for this project.
- 3) Immersed tube passage between Kadıköy (Baskil) and Kızılcak (Kale / Malatya). This point is important because it is one of the narrowest sections of the dam, the settlements are densely located and it is close to Baskil district center. With this connection, Baskil and its villages will be connected to Elazığ-Malatya highway.

In case of realization of the projects in the study, depending on the increase in accessibility, income increase may be experienced in the study area, especially in apricot agriculture. Baskil has given a lot of immigration especially to Malatya but the bond of the immigrant population has not completely broken off from the countryside. In this case, there is a high demand for transportation. In addition, the coastal sections have the potential to be provided to tourism with the transportation facilities to be provided.

Key Words: Malatya, Elazığ, Karakaya, Transportation Planning, Accessibility Page.

(27123) COĞRAFI FAKTÖRLERİN AMASYA'DA KARA ULAŞIMINA ETKİSİ

FARUK AYLAR¹, HALİL İBRAHİM ZEYBEK²

¹ AMASYA ÜNİVERSİTESİ

² ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ

farukaylar@gmail.com

Anadolu'nun eski dünya karaları arasında doğal bir köprü oluşturma özelliği ve sahip olduğu bu önemli coğrafi avantaj sonucu önceleri bu hareketler belli bir güzergaha bağlı kalmadan gerçekleşirken, sonraki süreçte önemli yerleşim merkezleri ve yer şekli özellikleri bu güzergahları belirleyici olmuş ve Anadolu'nun ilk sistemli kara ulaşım güzergahları ortaya çıkmaya başlamıştır. Amasya şehri Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz Bölümü sınırları içinde yer almaktadır. Yeşilirmak'ın kuzeyde Kırklar dağı ile güneyde Sakarat dağı arasında kalker kütle içerisinde açtığı boğaz içerisinde kurulan Amasya şehri, bu boğaz vasıtasıyla kuzey-güney ve doğu batı yönünde kara ulaşımında önemli bir kavşak noktası olmuştur. Kara ulaşımının iki önemli sektöründen birisi olan demiryolu ulaşımında çalışma konusunu oluşturan Amasya şehri Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen bölgeler içinde 4. Bölge de yer alırken, karayolu ulaşımında Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen 7. Bölge sınırları içerisinde yer almaktadır. Bununla birlikte önemli bir kavşak noktasında bulunan Amasya il sınırları içerisinde geçen demiryolu uzunluğu 81 km, buna karşılık asfalt betonu ve sathi kaplama özelliğindeki karayolu uzunluğu toplam 477 km olup, bunun 248,5'i bölünmüş yol şeklindedir.

Bu araştırmada, kara ulaşımının iki önemli faaliyet alanını oluşturan karayolu ve demiryolu ulaşım hatlarının Amasya şehrinde geçmesinde jeomorfolojik faktörlerin etkisi ve bu durumun şehir merkezindeki ulaşımında yarattığı problemler incelenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmada arazi çalışmaları dışında Karayolları Genel Müdürlüğü ve Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü verileri ile Harita Genel Komutanlığı ve Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nden temin edilen 1/25.000 ve 1/100.000 ölçekli topoğrafya ve jeoloji haritaları ve 15 m yersel çözünürlüğe sahip ASTER uydu görüntülerinden Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) yöntemleri kullanılarak saha ile ilgili haritalar hazırlanmıştır. Ayrıca koordinat ve yükseklik ölçümlerinde Garmin Oregon 550 GPS cihazı, şehir içindeki ulaşımın jeomorfoloji ile ilgili bağlantısının daha rahat ifade edilebilmesi ve bütünlüğün ortaya konulabilmesi için DJI Phantom 4 Pro Plus Drone kullanılmıştır. Çalışmadaki yol uzunlukları ve alan hesaplamaları ise Google Maps programı ile yapılmıştır.

Amasya şehrinin ilk çekirdeği Kırklar dağı ve eteklerinde kurulduğu düşünülmektedir. Yerleşmenin ilk kurulduğu bu alan kuzeyde Tersakan çayı, kuzeydoğu ve güneydoğuda ise Yeşilirmak'ın açtığı boğazlarla çevrili olup, bu özellik şehrin savunulmasını daha kolay hale getirmiştir. Zaman içerisinde şehrin gelişmesinde yönlendirici bir etkiye sahip olan Amasya Boğazı, kara ulaşımında da benzer bir etki yaparak hem demiryolu hem de karayolunun boğaz içerisindeki vadi tabanından geçmesini zorunlu kılmıştır. İlkçağda Akdeniz kıyılarını Karadeniz kıyılarına bağlayan ticaret yolu (Tarsus-Kayseri-Zile-Samsun) üzerinde bulunan Amasya Asur, Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı döneminde de avantajlı konumundan kaynaklanan bu önemini korumuş Anadolu'nun Karadeniz ve Doğu Anadolu bağlantıları hep bu şehir üzerinden gerçekleşmiştir. Günümüzde kuzey-güney ve doğu-batı karayolu ve demiryolu güzergahlarında Türkiye'nin önemli kavşak noktasıdır.

Jeomorfolojik faktörlere bağlı olarak Türkiye'nin önemli kara ulaşım merkezlerinden birisi olan Amasya şehri özellikle karayolu ulaşımından kaynaklanan birçok sorun ile karşı karşıyadır. Karayolları Genel Müdürlüğü verilerine göre 2004-2018 yılları arasında Amasya şehrinin yıllık ortalama günlük trafik değerleri % 700'den fazla bir artış göstermiştir. Nitekim 2004 yılında otomobil, orta yüklü ticari taşıt, otobüs, kamyon, kamyon+römork ve çekici+yarı römork olarak Amasya şehir merkezinden geçen taşıt sayısı 2593 iken, 2018 yılında bu rakam 18.715'e yükselmiştir. Amasya şehrinin tarihi ve kültürel zenginliği ve boğaz içinde kurulmuş özelliği mevcut karayolunun genişletilmesine imkan vermemektedir. Buna karşın hem şehirdeki motorlu taşıt sayısının artması hem de şehrin içinden geçen transit taşıtların sayısının artması günün her saatinde şehirde trafik yoğunluğuna bağlı büyük bir sıkışma yaşanmasına neden olmaktadır. Bu yoğunluk şehirde hava

kirliliğine neden olmakta özellikle kışın bu kirlilik değerleri yüksek boyuta ulaşmaktadır. Trafik yoğunluğundaki bu hızlı artışın getirdiği önemli sorunlardan birisi de ses kirliliğidir. Özellikle 11.30-17-30 saatleri arasında gerek şehiriçi trafiği gerekse şehirlerarası taşıtlardan kaynaklanan yoğunluk ses kirliliğinin artmasında önemli bir etkidir. Şehir içindeki trafiğin çözümü için iki önemli proje devreye sokulmuştur. Bunlardan ilki “Kale Yolu” projesi olup özellikle küçük taşıtlar için alternatif bir güzergah olarak şehir içi trafiğini azaltmak için yapılmıştır. Ancak Kırklar dağının zirvesinden geçen bu yolun virajlı ve dar olması trafik açısından bir çözüm olmamıştır. İkinci olarak şehir merkezinde valilik binası karşısından Kırklar dağının altından yaklaşık 1 km uzunluğunda tek yönlü bir tünelle açılmış ve bu tünelin çıkış kısmı İstasyon mahallesine bağlanmıştır. Tünelle projesi kısmen şehir içi trafik yükünü azaltmış olsa da şehrin içinden geçen transit karayolundaki trafik yoğunluğunu çok az hafifletmiştir.

Karayolu ulaşımında en önemli çözüm yeni çevre yolunun devreye girmesidir. Yapımı 1995 yılından beri süren ve çeşitli nedenlerle yapımı bir türlü tamamlanamayan bu çevre yolunun tamamlanıp devreye girmesi ile şehirdeki karayolu trafik yoğunluğu önemli ölçüde azalacaktır. Amasya boğazının girişindeki Helvacı mevkinden başlayan ve Yuvacık köyünün batısından geçip yeni otogara bağlanan yaklaşık 10 km uzunluğundaki çevre yolu geçtiği güzergahtaki bazı morfolojik sorunlardan dolayı yıllardır tamamlanmayı beklemektedir. Ancak bu çevre yoluna ek olarak, Boğazın girişinde bulunan ve artık üretim yapmayan Sağıroğlu kireç ocağının bulunduğu yerden şehrin çıkışındaki Devlet Su İşleri genel müdürlüğünün bulunduğu alana kadar Sakarat dağının altından yapılacak yaklaşık 5 km uzunluğundaki bir tünelle şehir içindeki trafik yoğunluğunun büyük oranda azaltılması da mümkün olabilecektir.

Anahtar Kelimeler : Kara ulaşımı, Amasya Boğazı, coğrafi konum, Coğrafi faktör

(27280) Bir Hafıza Mekanı Olarak Türk Tarih Kurumu

AYŞEGÜL TURAL¹

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ

atural@bartin.edu.tr

Mekân kavramı eğitim öğretim süreci içerisinde kendine önemli yer edinmiş bir unsurdur. Mekânı doğru algılama ve yorumlama günümüzde sosyal bilgiler, coğrafya ve tarih dersleri başta olmak üzere farklı derslerde incelenmektedir. Bu bakımdan öğretim programları içerisinde bir beceri olarak kendine yer bulmuştur. Ancak özellikle günümüzde mekân üzerine farklı bakış açıları da önem kazanmıştır. Bu doğrultuda yeni mekansal kavramlar ortaya çıkmıştır. İlgili kavramlardan biri de hafıza mekânı kavramıdır. Hafızamekânı kavramı son dönemde öne çıkmış olan dikkat çekici unsurlardan biridir. Özellikle toplumsal hafızanın geçmiş-bugün-gelecek bağlamında aktarımının sağlıklı şekilde yapılması için toplumsal hafıza ve toplumsal hafızanın korunması üzerinde durulmaktadır. Elbette ki kültürel, sosyal, tarihi ve coğrafi unsurlar kapsamında, toplumların hafıza mekânlarına yükledikleri anlamlar farklılaşabilmektedir. Ancak gerek ulusal gerekse uluslararası platformlarda hafıza mekânı kavramı özellikle son dönemde öne çıkan ve incelemeye açık bir husustur. Toplumların sahip oldukları kültürel geçmişlerinin ve nice deneyimlerle şekillenen tarihlerinin birer aynası olan hafıza mekânlarının ele alınması bu bağlamda gerekli görülmektedir. Hem bireysel hem de toplumsal açıdan geçmişin derin izlerini günümüze taşıyan hafıza mekânları toplumsallaşma sürecinden eğitime, kültüre, tarih ve coğrafya bilimi ile şekillendirilmiş çok yönlü bir bakış açısı ile değerlerimize sahip çıkan önemli mekânlar olarak görülmektedir. Bu bakımdan çalışma sürecinde hafıza mekânları denildiğinde incelenmesi kültür aktarımı noktasında önemli görülen Türk Tarih Kurumu'nu ele almak kendi içinde bir derinliği barındırmaktadır. Türk kültürünün en önemli kültürel zenginliklerinden biri olup, geçmişten günümüze kültür aktarımı açısından değerli birikimleri, kültürel bir köprü gibi içinde bulunduran kurumun, bir hafıza mekânı olarak rolü ve öneminin üzerinde durulacak olan çalışma nitel araştırma süreçleri çerçevesinde şekillendirilecektir. Araştırmanın amacı kapsamında katılımcılar ile görüşmeler yapılarak derinlemesine bilgi alınması amaçlanmaktadır. Elde edilecek bilgiler ve ulaşılan sonuçlar kapsamında şekillendirilecek olan önerilerin hafıza mekânlarını konu edinen araştırmalar için de faydalı olması düşünülmektedir. Araştırmanın çalışma sürecinin devam etmesi bakımından elde edilen bulgu ve sonuçlara tam metin çalışmasında derinlemesine yer verilecek ve konuya ilgi duyan araştırmacılar ile çalışma paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, hafıza mekânı, kültür.

Turkish Historical Society as Places of Memory

Abstract: The concept of space is an important element in the education and training process. Accurate perception and interpretation of space is studied in different courses, especially social studies, geography and history courses. In this respect, it has found its place as a skill in the curriculum. However, different perspectives on space have gained importance especially today. Accordingly, new spatial concepts have emerged. One of the related concepts is places of memory. The concept of places of memory is one of the remarkable elements that have come to the fore recently. In particular, social memory and the preservation of social memory are emphasized in order to transfer social memory in the context of past-present-future. Of course, within the context of cultural, social, historical and geographical elements, the meanings that societies place on memory places may differ. However, the concept of places of memory, both in national and international platforms, is a prominent issue that is especially prominent recently and is open to examination. In this context, it is necessary to address places of memory, which are the mirrors of societies' cultural backgrounds and histories shaped by many experiences. Places of memory, which carry the deep traces of the past both in individual and social terms, are seen as important spaces that protect our values from the socialization process to education, culture, history and geography with a versatile perspective. In this respect, considering the places of memory in the study process, considering the Turkish Historical Society whose examination is important in terms of cultural transfer has a depth in itself. The study, which is one of the most important cultural riches of Turkish culture and which includes valuable experiences in terms of cultural transfer from past to present, as a cultural bridge, will be shaped within the framework of qualitative research processes. The aim of the research is to get in-depth information by conducting interviews with the participants. It is thought that the suggestions to be formed within the scope of the information to be obtained and the conclusions reached will also be useful for the researches regarding the places of memory. The findings and conclusions of the study in terms of the continuation of the study process will be included in-depth in the full-text study and the study will be shared with the interested researchers.

Key Words: Education, places of memory, culture.

(27047) Güçlü Bilgi Tezi ve Vatandaşlık Eğitimi

ABDULKERİM SEN¹

¹ AMASYA ÜNİVERSİTESİ

akerimsen@gmail.com

Müfredat çalışmaları [*curriculum studies*] alanında, bilginin doğası üzerine son yıllarda başlayan Güçlü Bilgi Tezi (GBT) tartışmaları, eğitim araştırmalarına, yeni tartışmaları tetikleyerek, bir dinamizm getirmiştir. Ülkemizde tartışılmaya devam eden yapılandırmacılık-davranışçılık sorunsalını yakından ilgilendiren bu tartışma gelecek yıllardaki müfredat reformlarına büyük etkiler edebilir. Felsefi bir muhakemeye dayanan bu çalışmada öncelikle GBT'nin ne olduğu, nasıl ortaya çıktığı ve neleri ileri sürdüğü izah edilecek ve müfredat bilgisinin niteliği hakkındaki tartışmaların bir özeti yoluyla teorik bir çerçeve geliştirilecektir. Ardından, GBT'nin vatandaşlık eğitimi açısından avantaj ve dezavantajlarına değinilecektir. Bu çalışmanın amacı, GBT'nin bütün eğitim alanları için aynı avantajlara sahip olmadığını göstermektir. Örneğin, coğrafya veya fizik eğitimi için yeni ufuklar açma potansiyeli taşıyan GBT, vatandaşlık eğitimi için aynı potansiyeli taşımayabilir. Güncel müfredat çalışmalarında bu konunun popüler olduğu düşünülünce, GBT'nin vatandaşlık eğitimi açısından bir kritiğini yapmak önemli bir girişim sayılabilir.

GBT eğitim sosyolojisi alanı duayen bilginlerinden Micheal Young'ın 2009'da ortaya attığı ve sonradan geliştirdiği bir tezdur. Bu tez temelde şu soruya verilmiş bir karşılıktır: Şayet teknolojik gelişmeler sayesinde artık bilgiye erişim çok kolay bir hale geldiyse ve gelecekte daha da kolaylaşacaksa, okullar temel fonksiyonlarını nasıl sürdüreceklər? Young, bu sorunun cevabını, güçlü ve güçlü olmayan bilgi arasında bir ayırım ve güçlü bilginin bir karakterizasyonunu yaparak vermektedir. Young'a göre geçmişte eğitim herkes için erişilebilir değildi, eğitim ile sunulan bilgi pozitivist bilgi felsefesi ile üretilen objektif bilgi idi. Geleneksel müfredat güçlünün bilgisini [*the knowledge of powerful*] elite bir kesime sunuyordu. Bu nedenle Young, 1970'lerde eğitimde güçlünün bilgisinin aktarılmasının sosyo-ekonomik eşitsizliklerin altında yatan temel neden olduğunu ileri sürmüştü. Young, bu tespiti ile müfredatın toplumdaki güç ilişkilerinin bir yansıması olduğunu ileri sürmüş ve yapılandırmacılık yaklaşımının popülerleşmesine zemin hazırlamıştır. Yapılandırmacılık, eğitimin odak noktasını bilgiden öğrenene kaydırmış, herkesin bilgiyi kendi kafasında farklı olarak yapılandığı kabulü ile müfredattaki bilginin önemini azaltmış ve bir bilgi krizi ortaya çıkarmıştır. Yapılandırmacılığın hâkim yaklaşım olduğu günümüzde müfredatın bilgi temeli oldukça zayıflamıştır. Young'a göre, geleneksel ve yapılandırmacı yaklaşımların sorunlarını üretmeyecek bir bilgi felsefesi olan sosyal gerçekçiliğe dayanan GBT, eğitimde bilginin önemini yeniden ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Güçlü bilgi bağımsız disiplinler tarafından, yerleşmiş prosedürler izlenerek üretilmekte, akademik eleştirilerle sürekli geliştirilmekte ve yenilenmekte olan bilgidir. Eğitimciler akademik disiplinlerden güçlü bilgiyi derleyerek, bunu pedagojik bir forma sokup kendi alanlarındaki müfredatın bilgi temelini güçlendirmelidirler. GBT'ye göre geliştirilmiş bir müfredat, pozitivist, objektif ve sosyal bilgiyi değil aksine öğrencinin ufkunu açan, entelektüel gücünü artıran, öğrenciyeye doğal ve sosyal dünyayı en iyi bir biçimde anlamasını sağlayan güçlü bilgiyi sunmalıdır. Eğitim, ancak bu şekilde, güçlü bilgiye demokratik erişim sağlayarak geleceğin dünyasında işlevini sürdürebilir.

Vatandaşlık eğitiminde güçlü bilgi ne olmalıdır sorusu alana bir dinamizm getirmesine rağmen, GBT'nin vatandaşlık eğitimi açısından üç negatif implikasyonu vardır: Vatandaşlık eğitimi multi-disipliner bir akademik temele sahip olduğu için vatandaşlık çalışmalarında güçlü bilgiyi tespit etmek ve derlemek pek mümkün olamayabilir. Young'ın güçlü bilgi karakterizasyonuna uyan vatandaşlık bilgisini bulmak oldukça zordur çünkü vatandaşlık konusunu çalışan hukukçular, sosyologlar ve siyaset bilimciler güçlü vatandaşlık bilgisi üzerinde bir konsensüse ulaşamayabilirler. Bu durum vatandaşlık eğitimi bilgi temelini olumsuz etkileyebilir. İkinci olarak, vatandaşlık eğitimi sosyo-politik gelişmelere çok duyarlı bir alan olduğu için bu alandaki bilgi seçiminde sadece akademik kaygılar belirleyici olmamaktadır. Örneğin, güçlü vatandaşlık bilgisi etnik ve dini kimlikler konusunun müfredata girmesini gerektirse bile bu konularda güvenlik sorunları olan ülkelerde bu tarz bilginin müfredata girmesine müsaade edilemeyebilir. Son olarak, GBT disiplin-temelli müfredat geliştirmeyi esas almaktadır. Disiplin-temelli müfredat geliştirme vatandaşlık eğitimi için dezavantajlıdır çünkü vatandaşlık eğitiminin merkezinde ideal bir vatandaş yaratma kaygısı vardır. Bu nedenle, vatandaşlık

eğitiminde en az bilgi kadar değerler ve beceriler de 6nemlidir. Sadece g6çlü bilgiye sahip olmak ideal vatandaşlar yetiştirmek için yeterli olmayacağı için ağdaş vatandaşlık eğitimi yaklaşımları hedef veya yetkinlik temelli m6fredat geliştirmeyi 6nermektedir.

Vatandaşlık eğitimi için GBT ve yapılandırıcılık ciddi sınırlılıklar içermektedir. Yapılandırıcılık 6đrenci katılımını teşvik ederek, vatandaşlık eğitimine 6nemli katkılar sunarken, bilginin temelini relativize ederek, demokrasi ve insan hakları s6ylemlerinin potansiyel g6c6n6 azaltmaktadır. GBT ise modern sosyal bilimlerden bilgiler derlemeyi tavsiye ederek, demokrasi ve insan hakları s6ylemlerinin g6c6n6 artırma potansiyeli taşırken, bilgiye aşır odaklanarak 6đrenci katılımını, vatandaşlığın pratik ve değerler boyutlarını ihmal etmektedir. Bu nedenlerle, belirtilen m6fredat yaklaşımları yerine, John Dewey'den başlayarak teorik alt yapısı g6çlendirilmiş liberal vatandaşlık eğitimi, alandaki m6fredat çalışmalarına felsefi temel sunabilir ve bu çalışmalara rehberlik edebilir. Liberal vatandaşlık eğitimi teorisi 6đrencilere g6çlü bilgi sunmayı, onlara liberal demokrasi değerlerini kazandırmayı, 6đrencileri sosyal sorunların 6z6m6nde aktif birer yurttaş olarak tanımayı desteklemektedir. Sosyo-politik problemlerin 6z6m6nde aktif 6đrenci katılımını teşvik eden bir pedagoji yoluyla demokratik yurttaşlar yetiştirmeyi savunan bu yaklaşım, g6n6m6z vatandaşlık eğitimi için g6çlü bir felsefi temel sunmaktadır. M6fredat çalışmaları alanındaki g6ncel yaklaşımların vatandaşlık eğitimi için potansiyel sınırlılıklarını g6steren bu alışma, 'G6çlü Coğrafya Eğitimi, G6çlü Gelecek' teması ile GBT'ye g6nderme yapan kongrenize katkılarını olabilir.

Anahtar Kelimeler : G6çlü Bilgi Tezi, Vatandaşlık Eğitimi, Yapılandırıcılık

Powerful Knowledge Thesis and Citizenship Education

The debate of powerful knowledge which has started in the field of curriculum studies in recent years over the nature of school knowledge brought dynamism to ongoing discussions in education. Closely concerned with the problem of constructivist versus behaviourist approach, which is still debated by educators in Turkey, the powerful knowledge debate may create a significant impact on future curriculum reforms. This study will first develop a theoretical frame by laying out what powerful knowledge thesis (PKT) is, how it emerged, what it proposes and sum up its main propositions about the foundation of curriculum knowledge. Subsequently, the advantages and disadvantages of PKT for citizenship education (CE) will be elaborated through philosophical reasoning. My purpose in this presentation will be to illustrate that the PKT does not have the same promises for all sub-disciplines of education. For instance, the PKT may have the potential to open up new horizons in geography or physics education, but the same potential is not true for CE. Given that the PKT debate is very popular in the curriculum studies field, providing its critique in terms of CE may be found a worthwhile endeavour.

The PKT was first proposed in 2009 and has been developed since then by the well-known respected education sociology scholar Michael Young. This thesis is a response given to the following question: If access to knowledge has become very easy thanks to technological advancements and is likely to become easier in future, how will schools maintain their key function? Young answers this vital question by making a distinction between powerful and unpowerful knowledge and offering a characterisation of powerful knowledge. According to Young, in past, educational knowledge was considered objective since it was produced in accordance with the epistemology of positivism. Education was not accessible for all as the traditional curriculum was giving an elite group of students access to powerful knowledge. In the 1970s, Young proposed that the transmission of the knowledge of powerful in education is the root cause behind socio-economic inequalities. With this diagnosis, Young underlined that curriculum reflects power relations in the broader society. This idea seems to inadvertently contribute to the spread of constructivism in education. Constructivism shifted the focus of education from knowledge to learner and created a knowledge crisis in education with its main contention that everyone differently constructs knowledge in their minds. In today's educational systems in which constructivism is prevalent, the knowledge foundation of curriculum has gotten quite thin. For Young, GBT relies on the epistemology of social realism which is unlikely to create problems of positivism and post-structuralism, so it can help re-claim the importance of knowledge in education. Powerful knowledge is produced following established procedures within the epistemic communities of independent disciplines, and it is constantly renewed, revised and strengthened with ongoing academic criticisms. Educators should strengthen the knowledge foundation of their subject field by deriving powerful knowledge from academic disciplines and giving it a pedagogical form. A curriculum developed in accordance with the PKT should teach students knowledge that has the potential to expand their horizons, enhance their intellectual capacity and help them develop a better understanding of the social and natural world as opposed to positivist, objective, asocial and canonical knowledge.

The question of what may qualify as powerful knowledge in CE has brought a dynamism to the field, but the PKT has three negative implications. Firstly, CE relies on multi-disciplinary academic foundations, so it may prove hard to identify and derive powerful knowledge from multi-disciplinary fields of citizenship studies. It is very difficult to find powerful knowledge in CE that conforms to Young's characterisation because law experts, sociologists and political scientists who study citizenship may not be able to reach a consensus on what powerful CE knowledge is. That may undermine the knowledge foundation of CE. Secondly, CE is a field responsive to the socio-political developments, so academic concerns may not be the sole determinant of the selection of curriculum knowledge. For example, powerful CE knowledge may entail the incorporation of issues of diverse ethnic and religious identities into the curriculum, but the curriculum authorities of countries that have security issues related to these topics may not allow such knowledge to be covered in education. Lastly, the PKT recommends a subject-based curriculum development approach, which is not very compatible with the purpose of CE since CE's priority is to educate democratic citizens. Since CE is concerned with the teaching of values and skills as much as knowledge, an aims-based curriculum

development approach may be found more suitable to CE. Contemporary CE approaches place goals before subject matter and advocate competency or aims-based curriculum development models since powerful knowledge alone would not be sufficient to educate democratic citizens.

Both PKT and constructivism present serious limitations to CE. While constructivism may contribute to CE by promoting student participation, it reduces the potential power of democracy and human rights discourses by relativizing the objective foundations of knowledge. On the contrary, the PKT has the potential to maximise the power of democracy and human rights discourses by recommending deriving knowledge from modern social sciences, it may cause the negligence of practical and value dimensions of CE by over-focusing on knowledge. The shortfalls of these curriculum models may be compensated by liberal CE theory, whose theoretical foundation has been strengthened by and since John Dewey. It may provide a philosophical ground and guidance to CE curriculum development efforts. Liberal CE supports giving students access to powerful knowledge, making them embrace liberal democracy values and educating them as citizens active in the solution of social problems. This pedagogical approach is better suited to the needs of contemporary society as it proposes to raise democratic citizens by making them an active participant in the thinking of and finding solutions to socio-political issues. This paper can contribute to your congress, whose theme is 'powerful geography education and powerful future', by showing the potential limitations of contemporary educational approaches for CE.

Keywords: Powerful knowledge thesis, citizenship education, constructivism.

(27178) Türklerin Kurttan Türeyiş Destanındaki Coğrafi Unsurlara Dair Bir İnceleme

CİHAT ENES AVCI¹, TUGAY ÇALIŞKAN²

¹ *BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ*

² *BALIKESİR AÇI KOLEJİ*

cihatenesavci@gmail.com

Myhtus ve Mythe, kelime anlamı olarak efsanelerin kendilerine verilen isimken, mitoloji ise bu efsaneleri inceleyen bilim dalına verilen isimdir. Yüzyıllarca bir inanç sistemi olarak kabul edilen mitolojinin toplumsal düzeni oluşturma ve koruma hatta bunlardan bir ders çıkarma işlevi bulunmaktadır. Bu işlevin yanı sıra mitolojinin; bir toplumun inançlarını, tanrılarını, evrenini, nasıl yaratıldıklarına dair olan yazılı ve sözlü kaynakları anlamlandırma, inceleme, yorumlama ve açıklama görevi de vardır. Dünya üzerinde yer alan bütün mitolojilerin kaynakları efsanelere dayandığı gibi Türk Mitolojisinin kaynağını da efsaneler ve anlatılan hikâyeler oluşturmuştur.

Milletlerin dünya görüşleri veya beklentileri birbirinden farklıdır. Örneğin Türk mitolojilerinde, Yunan ve İskandinav mitolojilerinin aksine, tanrı üzerine fazla kafa yormak yerine, daha çok türeyiş ve koruyucu ruhlar içermektedir. Mitlerin dağılık oluşu, yaşam tarzı, şaman inancı gibi etmenler, Türk mitlerinin diğer milletlerden daha farklı mitler oluşturmaya neden olmuştur. Yaşadıkları coğrafyanın fiziki özellikleri, komşu oldukları devletler, bölgenin biyocoğrafik, jeolojik, jeomorfolojik, klimatolojik, hidrografik özellikleri Türk mitolojisinin ortaya çıkması ve şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu bilgiler ışığında hazırlanan çalışmanın amacı Bahaeddin Ögel'in Türk Mitolojisi (Cilt 1) adlı kitabında yer alan Türklerin Kurttan Türeyiş Destanı'ndaki coğrafi kavram ve terimlere yer verilme durumunu tespit etmektir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada temel kategori olarak coğrafi terim ve kavramlar ele alınmış, fiziki ve beşeri coğrafyanın alt dalları ise alt kategorileri oluşturmuştur. Araştırmaya konu olan kitaptan elde edilen bulgulara göre en fazla tekrarın biyocoğrafik unsurlarda yoğunlaştığı (%44,4) görülmektedir. Biyocoğrafik unsurları sırasıyla demografik unsurlar (%31,7), yer adları (%12,05), lokasyon (%5,71), jeolojik ve jeomorfolojik unsurlar (%4,03), hidrografik unsurlar (%1,69) takip ederken kitapta en az yer verilen unsurun klimatoloji ile ilgili unsurlar (%0,42) olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak Türklerin Kurttan Türeyiş Destanında yapılan araştırmada en çok tekrarın biyocoğrafik unsurlar üzerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, tarihsel süreçte Türklerin biyocoğrafyaya verdikleri değeri ve doğayla birlikte yaşama hassasiyetlerini de ön plana çıkarmaktadır. Dolayısıyla Türk kültürü ile doğal çevre arasındaki bağların, öğrencilere aktarılmasında bu metinlerden yararlanılabileceği açıkça görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafi Unsur, Biyocoğrafya, Kurttan Türeyiş Destanı, Türk Mitolojisi, Mitoloji

A Research About Geographical Terms In The Myth About Derivation of Turks From Wolf

Mythus and Mythe is the name of the myths own while mythology is the name of the field which analyzes the stories. The mythology which has been regarded as an belief system is used for ordering society, also can be used as conclusion. Beside the duty, mythology has a duty to criticise the beliefs, gods, universe of society, meanings of the written and unwritten sources about how to be created, comment and describe. Like the other sources of mythologies which have been based on myhtos, Turkish mythology has been made by fables and told stories.

The worldviews and hopes of societies are different for the esch other. For example, Turkish mythology has preservative souls and derivation rather than thinking on god like Greek and Scandinavian myths. Different factors of Turks like being messy of myths, lifestyles, shaman beliefs result with creations of different myths from other societies. Physical properties of living areas, neighbour countries, biogeographical, geological, geomorphological, climatological and hydrographical properties are important for being created and shaped of revealing Turkish mythology. The purpose of the study is to retain Geographical terms and nations which in the book named as Turkish Mythology by Bahaeddin Ögel “Descent of Descent of Turkishs from The Wolf”.

In the study, document analysis and content analysis were used as qualitative research methods. Geographical terms and concepts were considered as the main categories in the research, while the sub-branches of physical and human geography constituted sub-categories. According to the findings obtained from the book subject to the research, it was seen that the highest repetition was concentrated in biogeographic elements (44.4%). Demographic elements (31.7%), place names (12.05%), location (5.71%), geological and geomorphological elements (4.03%), hydrographic elements (1.69%) followed biogeographic elements respectively. It was found that the least mentioned factor in the book is climatology related elements (0.42%).

As a result, it was determined that the repetition was mostly concentrated on the biogeographic elements in this study conducted in the Turks from the Wolf Derivation Epic. This result emphasizes the value of Turks to biogeography and their sensitivity to living with nature in the historical process. Therefore, it is clear that these texts can be used in transferring the links between Turkish culture and natural environment to students.

Keywords: Geographical Aspect, Biogeography, Wolves Deriving Epic, Turkish Mythology, Mythology

**(26989) YAŞLI BİREYLERİN YAŞADIKLARI MEKÂNLARIN “DOĞRU
YERDE YAŞLANMAYA - BAŞARILI YAŞLANMAYA”
UYGUNLUĞUNUN ANALİZİ: ANTALYA - AFYONKARAHİSAR
KARŞILAŞTIRMALI ÖRNEĞİ**

MELİKE ÖZENCİ¹, MUSTAFA KÖSE¹

¹ *AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ*

melikeozencii@gmail.com

Yaşlanma bugün itibariyle genel olarak dünya ülkelerinin temel sorunudur ve bu durum yaşlanmayı dünya gündeminin ilk sıralarına taşımaktadır. Yaşlı nüfusla alakalı konular yirmi birinci yüzyılın en popüler konusu haline gelmiştir. Bunlar; yaşlıların toplumla bütünleşmesi, işlevselliğinin artması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi konularıdır. Daha önceki akademik çalışmalarında belirttiği gibi yaşanılan mekânsal alan; mahalle, etnik yöre halkı, yaşanılan ev (şehirselle ve kentsel yaşam çevreleri) başarılı bir şekilde yerinde yaşlanma için önemli faktörler arasındadır. Bu araştırmalar insan, çevre ve mekân ilişkisinin önemini vurgulamaktadır. Bu ilişkinin doğru bir şekilde ele alınması coğrafyanın tüm dallarıyla ilişkili olduğu gibi ‘Coğrafi Gerontoloji’ ile de yakından ilişkilidir. Arun’un (2018) da belirttiği üzere ‘Yaşlanma eşsiz bir serüven olabileceği gibi bir eziyete de dönüşebilir’. Yaşlı insanların sosyal ve mekânsal olarak karşılaştıkları problemleri en aza indirebilmek için yaşlı bireylerin yaşadığı çevrenin tüm boyutları detaylı bir şekilde ele alınmalıdır.

Ülkemizde son yıllarda doğum ve ölüm oranlarının düşmesi ile birlikte var olan genç nüfus her gün biraz daha yaşlanmaktadır. Bunun sonucu olarak; dünya genelinde olduğu gibi Türkiye de yakın gelecekte yaşlanma sorunu ile karşı karşıya kalacaktır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2007 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) veri tabanına göre; 60 yaş üzeri nüfus sayısı 5.490.617 ve 80 yaş üzeri nüfus sayısı ise 858.554’dir. 2018 yılı ADNKS nüfus sorgulamalarına göre ise 60 yaş üzeri nüfus 8.786.683 ve 80 yaş üzeri nüfus ise 1.454.525’e yükselmiştir. Bu durum geçen on yıl içerisinde Türkiye’de yaşlı nüfus oranındaki artışı gözler önüne sermektedir.

Bu çalışma, yaşlıların toplumla bütünleşmesinin gerekliliğini savunarak bu bağlamda çevrenin, yaşlıların yaşam sürecini nasıl etkilediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bunun yanında yaşlı bireyler için oluşturulan mekânların perspektifinden bakılarak, yaşanılan çevrenin doğru yerde yaşlanmaya uygunluğu karşılaştırmalı iki örnek üzerinden analiz edilecektir. Bu amaç çerçevesinde Antalya Akdeniz Üniversitesi bünyesinde 2016 yılında eğitime başlayan Tazelenme Üniversitesi ve Afyonkarahisar çalışma sahası olarak belirlenmiştir. Araştırmada ‘süreklilik kuramı’ kapsamında yaşlı bireylerin edindikleri yeni rolleri, yaşlanma ile birlikte ortaya çıkan fiziksel, biyolojik ve sosyal durumlara nasıl adapte oldukları, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak incelenmiştir. 60+ Tazelenme Üniversitesi’nde eğitim gören yaşlı öğrenciler ve Afyonkarahisar’ da herhangi bir eğitim almayan ve yaşamına rutin olarak devam eden, kendine yeni roller edinmemiş yaşlı bireyler ile yarı yapılandırılmış mülakat yapılarak farklı yaşlı grupları arasındaki sosyal farklılıkları ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

Sonuç olarak; elde edilen bulgular yaşlanılan mekânın toplumun tüm bireyelerine sosyal hizmetlerin sunumunda yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, nüfusun yaşlanması toplumun diğer bireyleri tarafından bir problem olarak görülmektedir. Bu durum Arun’un (2018) “Gençlik ve genç olmak kutsandır, öte yandan yaşlanma ve yaşlılık toplumun en büyük sorunu olarak kabul edilir” görüşünü doğrulamaktadır. Bir zamanlar gençliğiyle gurur duyulan nüfus; içerisinde bulunduğumuz zamanın ve geleceğin yaşlı bireyleridir. Yaş ayrımcılığı yapılmaksızın her iki nüfus topluluğu için de sosyal alanlarda kendilerine yeni roller kazandıracak mekânlar oluşturulmalıdır. Oluşturulacak bu mekânlar ile birlikte kendisini toplumdan soyutlamış kendine yeni roller edinmemiş yaşlı bireyler yerine geçmişteki bilgi ve deneyimlerini yaşlılığa taşıyarak bu evrede aktif ve hayatın içinde olan yaşlı bireyler oluşacaktır.

Anahtar Kelimeler : Nüfusun Yaşlanması, Doğru Yerde ve Başarılı Yaşlanma, Coğrafi Gerontoloji, Afyonkarahisar-Antalya

ANALYSIS OF THE SUITABILITY OF THE ELDERLY INDIVIDUALS PLACEMENT TO AGING IN THE RIGHT PLACE - SUCCESSFUL AGING: ANTALYA - AFYONKARAHISAR COMPARATIVE EXAMPLE

Aging is today the main problem of the world countries in general and this situation brings aging to the top of the world agenda. Issues related to the elderly population have become the most popular subject of the twenty-first century. These; integration of the elderly with the society, increasing their functionality and improving the quality of life. As stated in the previous academic studies, the spatial area lived; neighborhood, ethnic locals, living house (urban and urban life environments) are important factors for successful on-site aging. These studies emphasize the importance of the relationship between human, environment and space. Correct handling of this relationship is closely related to Geographic Gerontology as well as to all branches of geography. As Arun (2018) states, 'Aging can be a unique adventure or a torment'. In order to minimize the social and spatial problems faced by elderly people, all dimensions of the environment in which elderly people live should be considered in detail.

With the decrease in birth and death rates in our country in recent years, the existing young population is getting a little older every day. As a result; Turkey will also remain as the world faced with the problem of aging in the near future. Turkish Statistics Institute according to (TUIK) 2007 Address Based Population Registration System (ABPRS) the data base, the number of population over 60 is 5.490.617 and number of the population over 80 is 858.554. and ABNKS population surveys in 2018, and population over 60 years of age increased to 8,786,683 and the population over 80 years of age reached 1,454,525. It is clear that increase in the proportion of elderly population in the last decade is revealing contain in Turkey.

This study aims to show how the environment affects the life process of the elderly by defending the necessity of the integration of the elderly with the society. In addition, from the perspective of spaces created for elderly individuals, the suitability of the living environment to aging in the right place will be analyzed through two comparative examples. Within the scope of this aim, Refresher University and Afyonkarahisar, which started education at Antalya Akdeniz University in 2016, were determined as the study area. In this research, the new roles acquired by elderly individuals within the scope of 'continuity theory' how they adapt to the physical, biological and social situations that arise with aging are examined by using quantitative and qualitative research methods. The aim of this study was to find out the social differences between the elderly students studying at Refreshment University and the elderly individuals who did not receive any education in Afyonkarahisar.

As a result; The findings show that the aging space is inadequate in the provision of social services to all members of the society. In addition, aging of the population is seen as a problem by other members of the society. This confirms Arun's (2018) view that "Youth and being young are blessed, while aging and old age are regarded as the biggest problem of society". The population once proud of its youth; are the elderly individuals of the present and future. Without age discrimination, spaces should be established for both populations to give them new roles in social areas. Together with these places to be created, old individuals who have isolated themselves from society and have not acquired new roles will be replaced by old individuals who are active and in life at this stage by moving their knowledge and experience to old age.

Keywords: Aging of Population, Right Place and Successful Aging, Geographical Gerontology, Afyonkarahisar-Antalya

(27181) Eskişehir’deki Üniversite Öğrencilerinin Şehir Algısı

DENİZ ATEŞ¹, MELEK YILMAZ²

¹ BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

² ÇANAĞKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ

denzates26@gmail.com

Coğrafyanın alt dallarından biri olan davranışsal coğrafya, insanın ilgi alanları, sosyo-kültürel altyapısı, eğitim, bilinçlenme düzeyi ve ilgi alanlarındaki farklılıklardan hareketle yaşadığı çevreyi nasıl farklı biçimlerde algıladığını ve bu farklı algılama süreçleri üzerinde etkili faktörlerin neler olduğunu inceler. İnsanlar, yaşadıkları mekânı hatta daha geniş kapsamlı ele alınacak olursa dünyayı, birbirinden çok değişik boyutlarda algılar ve kavrarlar. Bu farklılaşma bireylerin yaşları, ilgileri, eğitim seviyeleri, zihinsel kapasiteleri, yaşadıkları ortamdaki uyaranlar vb. gibi birbirinden farklı ve çeşitli faktörlere bağlı olarak belirir. Coğrafya öteden beri, insan ve mekân ilişkilerini değerlendirmede çoklu bir bakış açısına sahiptir.

Bu çalışmanın temel amacı ise Eskişehir’de üniversite okuyan öğrencilerin kenti nasıl algıladıkları ve şehre bakış açılarını anket yoluyla test ederek ortaya çıkarmaktır. Ayrıca Eskişehir’de okuyan öğrencilerin mezuniyet sonrasında kentte kalmak isteyip istemedikleri konusu da test edilmiştir. Sonrasında öğrencilerin Eskişehir’le ilgili kentsel algıları ve bunun nedenleri incelenmiştir. Eskişehir halk arasında öğrenci şehri olarak bilinmektedir. Dolayısıyla Eskişehir’in bilinen öğrenci şehri kimliği bu çalışma ile test edilmiştir. Araştırma evrenini Eskişehir’de 2017-2018 öğretim yılında okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Daha sağlıklı veriler elde edebilmek amacıyla araştırma kapsamı geniş tutulmuştur. Anket çalışması Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi’nin 12 farklı fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu anket çalışmasında öğrencilere Eskişehir denilince aklına ne geldiği ve mezun olduktan sonra da Eskişehir’de kalmak isteyip istemedikleri soruları yöneltilmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda sınıflandırmalar yapılarak fiziki ve beşeri kavramlara göre dört alt grup ile kategorilendirme yapılmıştır. Bu alt grupları; şehirle ilgili, yönetimle ilgili, doğayla ilgili ve üniversite ile ilgili cevaplar oluşturmaktadır. Elde edilen veriler ilk önce SPSS programı ile analiz edilmiştir. Daha sonra elektronik tablo programına aktarılarak gerekli tablo ve grafikler oluşturulmuştur. Farklı fakültelerde yapılan anket çalışmasına verilen cevaplar arasında karşılaştırmalar yapılmıştır. Böylelikle öğrencilerin cevaplarındaki benzer ve farklı yönler ortaya koyulmuştur.

Sonuç olarak Eskişehir’in halk arasında bilinen öğrenci şehri profili bu çalışma ile ölçülmüştür. Üniversite öğrencilerinin yarısından fazlasının Eskişehir’i öğrenci şehri olarak algıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin mezun olduktan sonra da genel olarak Eskişehir’de kalma konusunda kararsız oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğrenci Şehri, Üniversite Şehri, Algı, Mekan Algısı, Algısal Coğrafya.

(26631) AFETLER KONUSUNDA HAZIRLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN GENEL EĞİLİMLERİ

YURDAL DİKMENLİ¹, OĞUZ ALTAY¹, MUSTAFA İNALTEKİN¹, FAHRİYE NUR
ÇAM¹

¹ KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

dikmenliy@hotmail.com

Afetler, toplumu sosyal, ekonomik ve kültürel açılardan etkileyen, onların can ve mal kaybına neden olan olaylardır. Türkiye, matematik ve özel konumundan dolayı, afetlerin yaşanma riskinin ve sıklığının fazla olduğu ülkelerden biridir. Çünkü Türkiye'nin hem iklim özellikleri hem de jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri afetlerin oluşmasında etkili olmaktadır. Türkiye, meydana gelebilecek olan afetlere yönelik olarak çalışmalar yapmak ve hazırlıklarını tamamlamak zorundadır. Türkiye'de yaşanan ve yaşanması muhtemel afetlere yönelik farklı alanlarda ve farklı zamanlarda bilimsel araştırmalar yapılmış ve yapılmaktadır. Türkiye'de afetlerle ilgili olarak yapılan çok sayıda lisansüstü tez çalışması olmasına rağmen literatürlerde tezlerin eğilimleri ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı; Türkiye'de afetler konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarını tespit etmek; lisansüstü kategorisine, yazım diline, afet türüne, tezlerin yapıldığı üniversiteye, afetin konusuna, yıllara göre dağılımına ve tezlerin yapıldığı bilim dalına göre ana hatlarıyla sınıflandırarak tezlerin eğilimlerini belirlemektir. Çalışma, afet konusunda bugüne kadar yapılan lisansüstü tezlerin farklı kıstaslara göre değerlendirilmesini konu edindiğinden, araştırmacılara ve konuya ilgi duyanlara ışık tutacağı düşünüldüğü için önemlidir. Çalışmada YÖK Tez Merkezi veri tabanında yer alan 2159 yüksek lisans, 400 doktora, 20 tıpta uzmanlık ve 3 sanatta yeterlik tezi incelenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen tezler "Yayın Sınıflama Formu" kullanılarak ele alınmış ve nitel araştırmalarda kullanılan içerik analizi yönteminden yararlanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamındaki kodlamalar söz konusu forma göre araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Formun güvenilirliğini sağlayabilmek için 2 farklı kodlayıcı tarafından veriler kodlanarak karşılaştırılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre afetler konusundaki tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu bunu sırasıyla doktora tezi, tıpta uzmanlık tezi, sanatta yeterlilik tezi olarak izlediği ve büyük çoğunluğunun Türkçe olarak hazırlandığı belirlenmiştir. Afet konusunda hazırlanan tezlerin en fazla İstanbul, Orta Doğu Teknik, Boğaziçi, Yıldız Teknik, İstanbul ve Sakarya üniversitelerinde hazırlandığı tespit edilmiştir. 85 farklı bilim alanında tez çalışmalarının yapıldığı belirlenmiş olup; tezlerin bilim alanlarına göre dağılımları incelendiğinde, inşaat mühendisliği, deprem mühendisliği, jeofizik mühendisliği, jeoloji mühendisliği ve mimarlık alanında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin en fazla 2018, 2017, 2014, 2010 ve 2002 yıllarında hazırlandığı, 1978 ve 1981 yıllarında ise kriterlere uyan hiçbir tezin olmadığı belirlenmiştir. Genel olarak bir afet meydana geldikten sonra o afet türüne yönelik çalışmaların arttığı görülmüştür. Tezler, afet türlerine göre incelendiğinde dengesiz bir dağılım olduğu göze çarpmaktadır. Tezlerde sıklıkla çalışılan konuların başında deprem, genel afet, heyelan ve kuraklık konularının geldiği tespit edilmiştir. Afetlere ilişkin lisansüstü tez çalışmalarında henüz çalışılmamış olan afetler konularında çalışmalar yapılması; afetler konusunda yapılan çalışmaların tüm üniversitelere yaygınlaştırılması; afetlerle ilgili yapılan çalışmaların sonuç ve önerilerinin dikkate alınması konusunda duyarlılık oluşturulması, coğrafya bilim alanında konu ile ilgili çalışmaların artırılması, tezlerin yanı sıra afetlerle ilgili diğer akademik yayınların incelenerek afetler konusunda bibliyografik bir çalışmanın hazırlanarak ilgililerin kullanımına sunulması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Doğal Afet, Lisansüstü tezler, İçerik analizi, Çalışma eğilimleri.

GENERAL TENDENCIES OF GRADUATE DISSERTATIONS ON DISASTERS

Disasters are events that have social, economic and culture impact on societies and cause loss of life and property. Turkey is one of the countries with a high frequency and risk of disaster due to its geographical and special location. Climate, geologic, and geomorphological characteristics of Turkey effects the rate of disasters. Although there are various graduate dissertations on disasters in Turkey, there is no study on dissertation tendencies in the literature. Purpose of this study is to identify graduate dissertations in Turkey on disasters; identify dissertation tendencies by classifying these studies based on graduate category, writing style, disaster type, universities, disaster topic, and distributions by year and science field of dissertations. Since this study aims to analyse graduate dissertations on disasters for different criteria, it is believed that this study will shed light on researchers and individuals interested in this subject. In this study, 2159 graduate dissertations, 400 post-graduate dissertations, 20 specialty in medicine dissertation and 3 proficiency in art dissertations on YÖK Dissertation Database are analysed. Within the scope of this study, "Publication Classification Form" is used to analyse these dissertations and these dissertations are analysed with the content analysis method among qualitative research methods. Within the scope of this study, coding is completed by researchers based on this form. Data are coded by 2 different coders and these codes are compared for form reliability. Findings of this study show that the majority of dissertations on disasters are graduate dissertations and this is followed by post-graduate dissertation, speciality-in-medicine dissertation, and proficient-in-art dissertation and that the majority of these dissertations are prepared in Turkish. It is determined that majority of dissertations on disasters are from İstanbul, Middle East Technical, Boğaziçi, Yıldız Technical, İstanbul and Sakarya universities. 85 different science fields are determined; when science field distributions are analysed, it is found that the majority of these dissertations are in civil engineering, earthquake engineering, geophysics engineering, geology engineering, and architecture. It is determined that the majority of dissertations are prepared in 2018, 2017, 2014, 2010 and 2002 and there were no dissertations in 1978 and 1981 that fit this study's criteria. When dissertations are analysed for disaster types, unbalanced distribution can be noticed. Main dissertation subjects include earthquake, general disaster, landslide and drought. This study can recommend conducting graduate level dissertation studies on disasters that are not previously considered; spreading disaster related studies in all universities; raising awareness to consider results and recommendations of disaster related studies; increasing studies in geography science field; analysing other academic publications in addition to dissertations to prepare a bibliographic study on disasters.

Keywords: Natural disaster, Graduate dissertations, Content analysis, Study tendencies

(27026) Lisans Öğrencilerinin Deprem Farkındalıkları İle Sürdürülebilir Deprem Farkındalıkları Arasındaki İlişki Düzeyleri

EROL SÖZEN¹

¹ DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

erolsozen@duzce.edu.tr

Depremler ölümlere neden olan, mülke ve altyapıya önemli ölçüde zarar veren olaylardır. Depremler doğal olarak meydana gelen ve yer kabuğunda çeşitli sebeplerle oluşan ani sarsıntılardır. Depremler dünyanın birçok bölgesinde toplumlar üzerinde önemli etkileri olan bir doğa olayıdır. Türkiye dünyanın önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde yer almaktadır. Deprem Türkiye’de toplum hayatında önemli bir gerçektir. Türkiye için deprem oldukça önemli ve etkili bir doğal afettir. Dünya üzerinde en etkili ikinci deprem sahası olan Akdeniz (Alp-Kafkas-Himalaya) Deprem Kuşağı üzerinde ve oldukça aktif bir sahada bulunan Türkiye’de her yıl küçük veya büyük şiddetli bir deprem olayına rastlanır. Dünyanın en aktif deprem kuşağı, Pasifik Ateş Çemberi olarak da bilinen Büyük Okyanus (Pasifik Okyanusu) çevreleridir. Bu sebeplerden dolayı sürdürülebilir bir deprem eğitimi, depremlere karşı hazırlıklı olma durumu, bu doğa olayının olumsuz etkilerinin atlatılmasında ve azaltılmasında önemlidir. Dünyada birçok ülkede değişik öğretim kademelerinde doğal afetler içerikli dersler okutulmaktadır. Türkiye’de de çeşitli kademelerde doğal afetler içerikli dersler (coğrafya, sosyal bilgiler, fen bilgisi, afet yönetimi vs.) okutulmaktadır. Ancak bu derslerle verilen eğitimin sürdürülebilir bir farkındalık sağlaması önemlidir.

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de yapılan deprem eğitimlerinin sürdürülebilir bir deprem farkındalığı sağlayıp sağlamadığını ortaya koymaktır. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak genel tarama modellerinden betimsel yaklaşım deseni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Düzce Üniversitesinde öğrenim gören 576 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen Deprem Farkındalık Düzeyi Ölçeğinin (DFDÖ) *deprem bölgeleri farkındalık boyutu* ile Sürdürülebilir Deprem Farkındalık Ölçeğinin (SDFÖ) *depreme karşı hazırlık durumu* boyutu arasındaki ilişkiye bakılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda *deprem bölgeleri farkındalık boyutunun* aritmetik ortalamasının $\bar{x}=3,77$ iken; *depreme karşı hazırlık durumu* alt boyutunda ise ortalamasının $\bar{x}=2,12$ çıktığı görülmektedir. Deprem etkileri bilgi boyutu ile depreme karşı hazırlık durumu arasında anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyde ($r=-0,091$; $p<0,01$) bir ilişki söz konusudur. Yani araştırmaya katılan öğrencilerin depreme karşı neler yapılması gerektiğini bildiği ancak uygulamaya geçirmede, yani bilginin davranışa dönüşmediği görülmektedir. Çalışmanın bu sonucuna göre deprem konusunda kişilerin daha bilinçli olması ve uygulama yapma konusunda eğitimler verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Doğal afet, deprem, deprem farkındalık düzeyi, sürdürülebilir deprem farkındalığı

The Relationship Levels Between Earthquake Awareness and Sustainable Earthquake Awareness of Undergraduate Students

Earthquakes may cause high number of deaths and significant damages to properties and infrastructure. The earthquakes are incidents that occur naturally and sudden quakes caused by various reasons in the Earth's crust. They are events of nature that has important impacts on societies in most regions of the world. Turkey is located on one of the world's major earthquake zones. Earthquake is a crucial issue for the society in Turkey. Unfortunately, earthquakes are very critical and destructive natural disasters for Turkey. Since Turkey is located on the Mediterranean Seismic Zone, it is the second most destructive earthquake region in the world, it is a very common to detect small or large severe earthquakes in Turkey in every year. The most active seismic zone in the world is the surrounding of the Pacific Ocean (also known as Pacific Fire Circle). For these reasons, a sustainable earthquake training, being ready for earthquakes, is important to avoid and reduce the negative effects of this natural event. In many countries in the world, courses containing natural disasters are taught at different subject fields. It is important for these subjects matters to provide a sustainable awareness of earthquakes.

The purpose of this study, is determining whether earthquake education offered by schools, various institutions, and non-governmental organizations provide sustainable earthquake awareness. The study was carried out with descriptive survey model in accordance with quantitative research methods. The study group consists of 576 students in Duzce University Turkey. In this study, the relationships between the factor of '*the awareness of earthquake regions*' in The Scale of Earthquake Knowledge Level (SEKL), and the factor of 'being ready for earthquakes '*Sustainable Earthquake Awareness Scale*' (SEAS), both developed by the researcher, are evaluated.

One of the main descriptive findings of the study is arithmetic average of *the awareness of earthquake regions* sub-factor calculated as $\bar{x}=3,77$ out of 5. In addition, *being ready for earthquakes* sub-factor of scale's arithmetic average was calculated as $\bar{x}=2.12$ out of 5. It can be concluded that there is a significant but low and negative ($r= -0,091$; $p<0,01$) relationship between the knowledge of earthquake effects being ready for earthquakes factors. In other words, students who participated in the research know what to do before and in case of an earthquake but they do not practice their knowledge. Therefore, it can be said that information does not turn into a behavior.

Keywords: Natural disaster, earthquake, earthquake awareness, sustainable earthquake awareness

(27664) OSMANLI MİMARLIĞINDA MEKÂNSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

KADER REYHAN¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ, MÜH.-MİMARLIK FAK. MİMARLIK BÖLÜMÜ

kaderreyhan@gmail.com

Osmanlı mimarlığında mekânsal sürdürülebilirlik, mekân kurgusunun yapım özellikleri ve malzeme kullanımı ile kurulan uyumlu bir birlikteliği ile sağlanmıştır. Yapıların uygun konumlanma biçimleri, çevre ile kurulan uyumlu ilişki, dönüştürülebilir esnek mekânlar, yöreye özgün yapım özellikleri ve malzeme kullanımı sürdürülebilirliğin göstergeleri olarak sıralanabilir.

Bu çalışmanın amacı, Osmanlı döneminde inşa edilmiş ve Osmanlı mimarlığını simgeleyen kamusal ve sivil yapı örneklemeleriyle mekân kurgusu, yapım özellikleri ve malzeme kullanımını incelemek ve aralarında kurulan ikili ya da çoklu ilişki ağını irdelemektir. Mekânsal sürdürülebilirlik, farklı dönemlerde inşa edilmiş yapı örneklemeleri üzerinden araştırılmış ve Osmanlı mimarlığında kurulan mekân-yapım-malzeme, mekân-yapım, mekân-malzeme, yapım-malzeme ikili ya da çoklu ilişki ağı üzerinden karşılaştırmalı çalışmalar yapılarak değerlendirilmiştir. Günümüze kadar ulaşmış yapı örnekleri olarak seçilen kamusal yapılar 14. ve 16. yüzyıllar arasında inşa edilmiş iken sivil yapılar 18. ve 19. yüzyıllarda inşa edilmiş yapılardır.

İncelenen Osmanlı dönemi yapıları, kamusal ve sivil olmak üzere iki ana gruptan oluşmaktadır. Kamusal yapılar dört farklı fonksiyona sahip dini-cami, eğitim-medrese, ticari-han, su-hamam yapıları iken, sivil yapılar konutlardır. Kamusal yapılarda her bir yapı tipi, kendi işlevine özgün bir mekânsal kurgu ve farklı mimari özellikler göstererek farklılaşmakta iken, yapıların tümünde yapım tekniği ve malzeme kullanımı açısından ortak özellikler göstermektedir. Kamusal yapılar genellikle taş ve tuğla ile inşa edilmiş yığma yapılar iken, sivil konut yapıları alt katlarda taş ve tuğla ile inşa edilmiş yığma üst katlarda çoğunlukla ahşap karkas sisteme sahiplerdir. Sivil konut yapıları farklı işlevler için konfor seviyesi yüksek esnek ve dönüştürülebilir yaşama mekânları içerirken kamusal yapılar konut yapılarına oranla kullanımı değişmeyen bir mekânsal kurgu içerirler. Buna karşın, kamusal yapılarda avlu, teras ve bahçe gibi açık ya da yarı açık mekânlar da çok amaçlı kullanıma sahip oldukları söylenebilir. İşlevin doğrultusunda biçimlenmiş plan kurgusu yapım tekniği ve kullanılan malzemeyi de şekillendirmiştir. Mekânsal kurgunun rasyonel çözümü ve farklı işlevler için aynı mekânın dönüştürülebilirliği, yapım tekniği ve kullanılan malzemenin yöresel farklılıklar gösterse de yapısal özellikler ve yapı elemanı dikkate alınarak sürekliliği ve tekrarlanabilirliği Osmanlı mimarlığında mekânsal sürdürülebilirliğin önemli bir göstergesidir. Bunun yanı sıra, yapıların tümünde, bir iç avlu etrafında yaşama mekânlarının düzenlenmiş olması, ışığın kontrollü olarak mekânlara alımını sağlayan yapı elemanları kullanımı ve yönlendirmeler, iklime uyumlu malzeme seçimi ve mekân büyüklükleri, yapım tekniği ve malzeme kullanımı ile iklim şartlarına karşı geliştirilen çözümler ve işlevin sürekliliğinin sağlanması ortak sürdürülebilir yaklaşımlardır.

Bu çalışma, hem Osmanlı mimarlığındaki kamusal ve sivil yapılardaki mekânsal sürdürülebilirlik özelliklerini tanıtmak, hem de yapılan analiz ve sentezler ile restorasyon çalışmalarında kaybedilmemesi gereken özgün özelliklere dikkat çekmek açısından önem taşımaktadır. Bununla birlikte, mekân kurgusu, yapım özellikleri ve malzeme kullanımı arasındaki ilişki ağına dair bilgi sunmasıyla ayrıca literatüre katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler : Mekânsal sürdürülebilirlik, Osmanlı mimarlığı, yığma sistem.

SPATIAL SUSTAINABILITY IN OTTOMAN ARCHITECTURE

Spatial sustainability in Ottoman architecture was ensured by a compatible relationship established with between spatial order and the construction characteristics and material use. The proper positioning of the buildings in urban network, the compatible relationship established with the environment, the flexible convertible spaces, the original local construction features and material use can be listed as indicators of sustainability.

The aim of this study is to investigate the spatial order, construction characteristics and material use of the public and civil buildings constructed during the Ottoman period and symbolizing Ottoman architecture. Besides, the objective of the study is also to examine the binary or multi-relationship network established between them. The method used in the study was based on analyses and syntheses of spatial sustainability of some monumental and civil buildings constructed in different periods and via performing comparative studies the evaluation was focus on the space-construction-material, space-construction, space-material, construction-material binary or multiple relationship networks established in Ottoman architecture. The selected public buildings as examples standing today were built between the 14th and 16th centuries, while civil buildings were built in the 18th and 19th centuries.

The examined Ottoman period buildings consist of two main groups: public (monumental) and civil buildings. Public buildings are religious-mosque, education-madrasah, commercial-inn, water-bath buildings with four different functions, while civil buildings are traditional houses. In public buildings, each type according to its own function differs in spatial order and architectural features, while all of the buildings have common features in terms of construction technique and material use. While the public buildings were generally stone and brick masonry, the housing buildings were mostly masonry at the ground floor and timber skeleton system at the upper floors. While civil housing buildings contain flexible and convertible living spaces with high levels of comfort for different functions, public buildings contain a spatial order defined for stationary a specific use in comparing to traditional buildings. However, in public buildings, it can be said that open or semi-open spaces such as courtyards, terraces and gardens have multi-purpose usage. Plan organization shaped through the function forms also the construction technique and material use. The rational solution of spatial order and the convertibility of the same space for different functions, though varying construction techniques and materials use according to the local differences, the continuity and reproducibility features taking into consideration of the building elements and structural properties are important indicators of spatial sustainability in Ottoman architecture. In addition, in all of the buildings, living spaces arranged around an inner courtyard, orientation and the use of building elements ensuring the controlled intake of light to the spaces, using local materials compatible with the climate and living space sizes, the reasonable solution with regards to construction techniques and material use for the climate conditions, and the continuity of the function are the common sustainable approaches.

This study is important in terms of both introducing spatial sustainability characteristics of public and civil buildings in Ottoman architecture and with prepared the analysis and synthesis drawing attention to the original features that should not be lost during the implementation and conservation works. Besides, it will also contribute to the literature by presenting information on the network of relationships among spatial order, construction characteristics, and material use.

Keywords: Spatial sustainability, Ottoman architecture, masonry system.

(26877) TÜRKİYE’DE KÜLTÜREL VE POLİTİK EKOLOJİ KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN İÇERİK ANALİZİ YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

OĞUZHAN ÖZKAN¹, ALPER UZUN¹, SEMA ÇETİNKAYA²

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

² SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

oguzhanozkan23@gmail.com

Kültürel ekoloji, ilk kez 1955 yılında aslında bir antropolog olan Steward tarafından *Theory of Culture Change* (Kültür Değişimi Teorisi) isimli eserde kullanılmış olan ve boyutu dikkate alınmaksızın herhangi bir topluluk veya toplumun sahip oldukları kültürlerin, içlerinde yer aldıkları doğal çevreyle karşılıklı etkileşim ve ilişkilerini kapsayan bir kavramdır. Bir diğer deyişle, kültürel ekoloji insanların parçası oldukları herhangi bir ekosistemin dinamik bir parçası olarak kültürün ve doğal çevrenin karşılıklı rollerini incelemektedir. Kültürel ekoloji kapsamında, insanların buldukları doğal çevreyi etkileme potansiyelini taşıyan her türlü yetenekleri, doğaya uyarlabilir bir mekanizma olarak kültür, insanların geleneksel bilgi sistemleri, çevrenin insan üzerindeki kontrolü ve insanların çevreye yönelik karar verme süreçleri yer almaktadır. Kültürel ekoloji kapsamındaki öznelerden birini teşkil eden insan toplulukları ve toplumların içerdikleri unsurlar arasında siyasi mekanizmalar bulunmamaktadır. Bir başka deyişle, insanların doğal çevreyle ilişkilerinde siyasi organizasyonlar, yerel yönetimler ve merkezi hükümetler dikkate alınmamıştır. Oysa ki söz konusu insan toplulukları ve toplumlar, siyasi mekanizmanın en önemli unsurunu oluşturan devletin ve devleti işlevsel hale getirip onu yönlendiren en üst makam olan hükümetlerin, kendilerini yönetmeleri adına onlara yetki vermiştir. Bu yetki, toplum organizasyonlarının bağlı olduğu her alanda geçerlidir. Dolayısıyla, diğer alanlarda olduğu gibi kültürlerin buldukları doğal çevreyle etkileşimleri ve ilişkileri konusunda da son sözü her zaman devlet söylemektedir. Bu noktada devreye politik ekoloji girmekte ve kültürel ekolojinin bu boşluğunu kapatmaktadır. İlk kez 1935’te Frank Thone tarafından kullanılmasına rağmen, detaylı olarak 1972’de Eric Wolf tarafından açıklanan politik ekoloji kavramına; kültürel ekolojinin kültür ve doğal çevre etkileşimi tezine ek olarak siyasi güç odakları, siyasi sistemler, politikalar ve politik ekonomi dahil edilmiştir. Sonradan eklenen bu kavramlar insanlarla doğal çevrenin etkileşiminde ön plana alınmakta ve asıl özne oldukları savunulmaktadır. Bu nedenle, politik ekolojinin temelini kültürel ekolojinin oluşturduğunu, fakat politik ekolojinin kültürel ekolojiden daha kapsamlı bir kavram olduğunu belirtmek mümkündür. Dolayısıyla insanların doğal çevreleriyle etkileşimini detaylı olarak irdeleyen kültürel ekoloji ve politik ekolojinin coğrafya bilimi açısından büyük önem taşıdığı savunulabilir. Coğrafya açısından kritik bir öneme sahip kültürel ve politik ekoloji konusunda Türkiye’de yapılmış çalışmaların genel olarak değerlendirildiği herhangi bir araştırmanın bulunmadığı görülmektedir. Bu araştırma, söz konusu eksikliğin doldurulması adına yapılmıştır. Bu çalışmada, Türkiye’de kültürel ve politik ekoloji konusunu ele alan makale ve tezler analiz edilmiştir. Böylece, Türkiye’de kültürel ve politik ekoloji konulu çalışmaların hem nicel hem nitel olarak nasıl bir görünüm sergilediğini belirlemek ve konuya Türkiye’de verilen önemi tespit etmek amaçlanmıştır. Makale ve tezler *doküman incelemesi* yöntemiyle elde edilmiştir. Tezler için *YÖK Ulusal Tez Merkezi’ne*, makaleler için ise Google, Google Scholar, ULAKBİM ve Jstor’a *kültürel ekoloji, politik ekoloji, siyasi ekoloji, siyasal ekoloji, kültürel ve politik/siyasi/siyasal ekoloji* anahtar kelimeleri girilerek ilgili çalışmalar elde edilmiştir. Bu kapsamda çalışmalar yıllara, dillerine, araştırma modellerine, örneklem hacimlerine, örneklem türlerine, demografik görünümüne, analiz yöntemlerine, alt konu başlıklarına, veri toplama yöntemlerine, hipotezlerine, türlerine ve yazar sayılarına (makaleler için) göre *içerik analizi* tekniği kullanılarak ayrı ayrı incelenmiştir. Analiz sonucunda son on yıllık süreçte kültürel ve politik ekoloji konusundaki çalışmaların artış gösterdiği görülmektedir. Çalışmaların çoğunlukla Türkçe yapıldığı ve çalışmalarda nitel yöntemin ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir. Özellikle tezlerin çeşitlilik içeren alt konulara sahip olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, Türkiye’de ilgili literatürde hem nicel hem de nitel anlamda birtakım eksikliklerin bulunduğu araştırmanın sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Kültürel Ekoloji, Politik Ekoloji, İçerik Analizi, Türkiye

Evaluation about Cultural and Political Ecology Studies in Turkey

Cultural ecology was first used in 1955 by Steward, an anthropologist, in his Theory of Culture Change, which encompasses the interactions and relationships of the cultures of any community or society with their natural environment, regardless of their size. In other words, cultural ecology examines the mutual roles of culture and the natural environment as a dynamic part of any ecosystem to which people are part. Cultural ecology includes all kinds of talents that have the potential to affect people's natural environment, culture as an adaptable mechanism to nature, traditional information systems of people, control of the environment on people and decision-making processes.

There are no political mechanisms among the elements of human societies and societies which constitute one of the subjects of cultural ecology. In other words, political organizations, local governments and central governments have not been taken into consideration in human relations with the natural environment. However, these human societies and societies have empowered the state, which constitutes the most important element of the political mechanism, and the governments that are the highest authority directing and functioning the state, to govern them. This authority applies to all areas of community organizations. Therefore, as in other fields, the state always says the last word about the interactions and relationships of cultures with their natural environment. At this point, political ecology comes into play and closes this gap of cultural ecology. Although it was first used by Frank Thone in 1935, the concept of political ecology described by Eric Wolf in 1972; in addition to the thesis of the interaction of culture and natural environment of cultural ecology, political power centers, political systems, policies and political economy are included. These concepts, which are added later, are brought to the forefront in the interaction of people with the natural environment and they are argued to be the main subjects. Therefore, it is possible to state that cultural ecology forms the basis of political ecology, but political ecology is a more comprehensive concept than cultural ecology. Therefore, it can be argued that cultural ecology and political ecology, which examine human interaction with their natural environment in detail, are of great importance in terms of geography.

It is seen that there is any research with overall assessment of the work done in Turkey about cultural and political ecology, which is crucial for geography. This research was carried out in order to fill this gap. In this study, articles and dissertations addressing the ecological, cultural and political issues in Turkey were analyzed. Thus, cultural and political ecology studies in Turkey on how to identify and quantitatively demonstrate that an appearance as both a qualitative and aimed to identify issues of importance given to Turkey. Thus, it was aimed to determine quantitative and qualitative outlook in cultural and political ecology studies and identify importance of this issue in Turkey.

Articles and theses were obtained by document analysis method. The studies were obtained by entering the keywords of cultural ecology and political ecology or cultural/political ecology into YÖK National Thesis Center for theses and Google, Google Scholar, ULAKBİM and Jstor for articles. In this context, the studies were analyzed separately by using content analysis technique according to years, languages, research models, sample volumes, sample types, demographic views, analysis methods, subheadings, data collection methods, hypotheses, types and number of authors (for articles).

As a result of the analysis, it is seen that the studies on cultural and political ecology have increased in the last decade. It was found that the studies were mostly done in Turkish language and the qualitative method was predominant in the studies. In particular, it can be said that theses have various sub-topics. However, the result of the research reveals that there are some deficiencies in the relevant literature both quantitatively and qualitatively.

Keywords: Cultural Ecology, Political Ecology, Content Analysis, Turkey.

(26770) Değirmen Boğazı Tabiat Parkı Donatı Elemanlarının ve Ziyaretçilerin Rekreatif Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

ALPER UZUN¹, BURAK OĞLAKCI¹, RAFET YİĞİT¹

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

u_alper@hotmail.com

Günümüzde kent yaşamının insanları etkileyen yoğun temposu ve hareketliliği, insanların kent içerisinde sürekli kapalı ortamlarda bulunması ve bunlara ek olarak açık yeşil alanlardan uzakta olma durumu birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar insanların kendilerini dinleyebildiği ve yenileyebildiği ortamlara yani yeşil alan ve rekreatif alanlara olan ihtiyacı artırmıştır. Bireylerin rekreatif alanlara olan ihtiyaçlarını karşılamak için tercih ettiği ortamlardan birisi de korunan alanlar içerisinde yer alan “Tabiat Parkları”dır.

Donatı elemanları daha çok kentsel alanlar içerisinde kullanılmakta ve değerlendirilmektedir. Ancak donatı elemanları korunan doğal alanlar içerisinde de yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Donatı elemanlarının korunan doğal alanlarda yoğun olarak kullanımı, bu elemanların tasarım yönünden irdelenmesinin gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Çünkü korunan alanlarda donatı elemanlarına ait; doğal alanlar ile uyumsuz kullanım ve işlevsellikten uzak olma, alan ile bütünleşememe, estetik olmama ve beklentileri karşılayamama gibi birçok olumsuz özellik bulunmaktadır.

Mevcut kent yapısı ve zaman içerisindeki hızlı kentleşmenin ortaya koymuş olduğu olumlu ve olumsuz sonuçlar, rekreatif talep ve çeşitliliğinde de değişim ve gelişim yaşanmasına neden olmuştur. Korunan alanlarda dikkate alınan ve değerlendirilmesi gereken diğer bir konu ise rekreatif ziyaretçi memnuniyetidir. Ziyaretçi memnuniyeti; alana gelen ziyaretçilerin kişisel özellikleri, kullanım tercihleri, katıldıkları rekreatif etkinlikler, geliş amaçları, alan tercihleri, genel ve beklenen memnuniyetleri, alan farkındalığı, ziyaretçi memnuniyet ve memnuniyetsizlik durumunu etkileyen faktörleri ortaya koymaktadır.

Değirmen Boğazı Tabiat Parkı, 360 bin merkez nüfuslu Balıkesir kent merkezine yakın tek tabiat parkı olup, önemli bitki örtüsü, yaban hayatı ve manzara bütünlüğüne sahiptir. Bu yönleri sayesinde ziyaretçiler tarafından rekreatif faaliyetler ve çeşitli amaçlar doğrultusunda sıklıkla ziyaret edilen bir alan olarak öne çıkmaktadır. Alana gerçekleşen yoğun ziyaret ve alanın ziyaretçiler tarafından aktif olarak kullanımı zaman zaman taşıma kapasitesinin aşılmasına ve ziyaretçi ihtiyaçlarına tahsis edilmiş donatı elemanlarının yetersizliğine de neden olmaktadır.

Çalışmada korunan doğal alanlar kapsamında yer alan Değirmen Boğazı Tabiat Parkı’nda kullanılan 21 donatı elemanı belirlenmiştir. Alanda kullanılan ve çalışma kapsamına dahil edilen donatı elemanları şunlardır: Giriş ünitesi, otopark, idare binası, bilgilendirme tabelaları, oturma ve dinlenme elemanları, çöp konteynırları/kutuları, kamelyalar, çocuk parkları, çeşmeler, aydınlatma/ses elemanları, tuvaletler, spor sahası/aletleri, mescit/abdesthane, ürün satış yerleri/büfeler, restoran ve çevresi, yürüyüş ve patika yollar, köprü/setler, gözetleme kulesi (yangın), sınırlayıcılar (bariyerler), döşeme üniteleri ve göletler. Bu donatı elemanları, 18 tasarım ölçütü kullanılarak değerlendirilmiştir. Tasarım ölçütleri, hem konu ile ilgili literatürden yararlanılarak hem de alana yönelik yapılan saha çalışmalarından yola çıkılarak oluşturulmuştur. Yapılan saha çalışmaları ile birlikte her bir donatı elemanı tek tek gözlem yolu incelenmiş ve tasarım ölçütleri kapsamında çapraz puanlama yapılarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sayesinde donatı elemanlarının doğal ortama olan uyumları, tasarımları ve ziyaretçilere yönelik işlevsel oluşları üzerinde durulmuştur. Genel olarak alandaki donatı elemanları değerlendirildiğinde; oturma ve dinlenme elemanları alan içerisinde kent parkı görüntüsü oluşturmada, alanın doğallığı ile bütünleşememekte ve çevreyle uyumsuz bir görüntü oluşturmaktadır. Otopark ve yollarla bağlantılı donatı elemanlarının ise yoğun kullanım dönemlerinde yetersiz kaldığı gözlenmiştir. Alanda bulunan donatı elemanlarının tasarım ölçütleri irdelenmesi sonucu bu elemanların genel olarak yetersiz ve başarısız olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada memnuniyet/ memnuniyetsizlik durumlarını belirlemek adına yöntem olarak anket çalışması tercih edilmiştir. Anket soruları doğal alanda memnuniyet ve memnuniyetsizlik durumu ile ziyaretçi profili arasındaki ilişkiyi ortaya koyacak biçimde hazırlanmıştır. Yine sorular hazırlanırken daha önce gerçekleştirilen çalışmalar incelenmiş, memnuniyet ve memnuniyetsizlik ölçüt ve kriterleri

dikkate alınmıştır. Bu ölçüt ve kriterler çalışmaya ve alana göre yeniden düzenlenmiştir. Korunan alanda ziyaretçi memnuniyet ve memnuniyetsizlik durumunu etkileyen faktörler, ziyaretçilerin alandan beklentileri ve alanda karşılaştıkları durum ile kişisel özellikleri arasındaki ilişkiler ortaya koyulmuştur. Doğal peyzaj değerleri, görsel kalite, alandan aktif olarak yararlanma isteği, açık hava aktivite olanakları, sosyalleşme, ulaşılabilirlik ve alan kullanımı olarak tanımlanabilecek faktörler alandaki ziyaretçi memnuniyeti üzerinde pozitif yönde etkili olmaktadır. Yine planlama-tasarım sorunları, donatı elemanlarının eksikliği, taşıma kapasitesinin aşılması/kalabalık olması, gürültü/görüntü kirliliği, alt yapı-bakım eksikliği, bilgi eksikliği faktörlerinin ziyaretçi memnuniyetsizliği üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Alanda ziyaretçilerin genel memnuniyet ve beklentilerinin karşılanma durumu orta düzeydedir. Ziyaretçilerin memnuniyet düzeyini azaltan unsurların ne şekilde ortadan kaldırılacağı ve arttıranların nasıl devamlılığının sağlanabileceği konuları önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmada tespit edilen bulgular tabiat parkı işletmesini sürdüren yetkililer ile paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Değirmen Boğazı Tabiat Parkı, Donatı Elemanları, Ziyaretçi Memnuniyeti, Korunan Alanlar

Evaluation of Equipment Elements and Visitors Recreational Satisfaction of Değirmen Boğazı Nature Park

Nowadays, the intense tempo and mobility of urban life affecting to peoples, the situation of people living in closed environments in the city in addition to these, the situation of being away from open green field has brought many problems. These problems have increased the need for green field and recreational spaces where people can listen and renew themselves. Nature parks which one of the protected areas, the preferred environments for individuals to meet their needs for recreational areas.

Equipment elements are mostly used and evaluated in urban areas. However, equipment elements are also used extensively in protected natural areas. The intensive use of equipment elements in protected natural areas also reveals the necessity of examining these elements in terms of design. Because in protected areas, there are many negative features that belong to the equipment elements; such as incompatible use with natural areas and non-functionality, not being integrated with the area, not being aesthetic and not being able to meet the expectations.

The positive and negative results of the current urban structure and rapid urbanization over time have led to change and development in recreational demand and diversity. Another issue that should be considered and evaluated in protected areas is recreational visitor satisfaction. Visitor satisfaction; personal characteristics of the visitors to the area, use preferences, participating in recreation activities, purpose coming to field, space preferences, and the expected general satisfaction, field awareness, reveals the factors that affect the status of visitor satisfaction and dissatisfaction.

Değirmen Boğazı Natural Park is the only natural park close to Balıkesir city center with a population of 360 thousand and has an important vegetation, wildlife and landscape integrity. Thanks to these properties, it stands out as an area frequently visited by visitors for recreational activities and various purposes. Intensive visits to the area and active use of the area by visitors from time to time pave the way for exceed the carrying capacity and the lack of equipment elements allocated to the needs of the visitors also causes.

In the study, 21 equipment elements used in Değirmen Boğazı Natural Park which is within the scope of protected natural areas were identified. Equipment elements used in the field and included in the scope of the study are as follows: *The entrance building, parking, administration building, information signs, sitting and resting elements, trash dumpster/boxes, camellias, playgrounds, fountains, lighting/sound elements, toilets, sports fields/appliances, prayer room/lavatory, in place product sales/buffet, restaurants and the surroundings, hiking and pathway, bridges/sets, lookout tower (fire), delimiters (barriers), floor units and pond.* These equipment elements were evaluated using 18 design criteria. Design criteria have been established both by making use of the literature on the subject and by taking into account the conducted field studies. With the field studies carried out, each equipment element was evaluated by cross-scoring within the scope of the design criteria. Thanks to this evaluation, the adaptations of the equipment elements to the natural environment, their designs and their functionality for the visitors were emphasized. In general when the equipment elements in the area are evaluated, the sitting and resting elements form an image of the city park within the area, do not integrate with the naturalness of the area and create an image that is incompatible with the environment. It has been observed that the equipment elements connected to the car park and roads are insufficient during periods of intensive use. As a result of the examination of the design criteria of the equipment elements in the field, it was determined that these elements were insufficient and failed in general.

In order to determine the satisfaction/ dissatisfaction situations, survey work was preferred. The survey questions were prepared to reveal the relationship between satisfaction and dissatisfaction in the natural area and visitor profile. Again while preparing the questions, the previous studies were examined and the criteria for satisfaction and dissatisfaction were taken into account. These criteria were rearranged according to study and field. The factors affecting visitor satisfaction and dissatisfaction in the protected area, the expectations of the visitors from the area and the situation they encountered in the area and the relationships between their personal characteristics were determined. Natural landscape values, visual quality, the desire to actively take advantage of the area, outdoor activity opportunities, socialization, accessibility and use of the area the factors that can be defined as

the have a positive effect on visitor satisfaction in the area. Again, planning-design problems, lack of equipment elements, exceeding carrying capacity/overcrowding, noise / image pollution, lack of infrastructure-maintenance, lack of information factors were determined to have an effect on visitor dissatisfaction. In the field, overall satisfaction of visitors and meeting the visitors expectations are moderate. The issue of how to eliminate the factors that reduce the satisfaction level of visitors and how to ensure the increases satisfaction level of the is important. In this context, the findings identified in the study were shared with the authorities who continue to operate the natural park.

Keywords: Değirmen Boğazı Naturel Park, Equipment Elements, Visitor Satisfaction, Protected Areas

(26935) Sürdürülebilir Üretimde Yeşil Binaların Rolü: Schneider Electric (Manisa) Örneği

FERHAT ARSLAN¹, MEHMET ÜZÜLMEZ²

¹ MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ

² UŞAK ÜNİVERSİTESİ

ferhat45@yandex.com

Çevre-kalkınma ilişkileri özellikle 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren akademisyenler, sanayiciler ve yöneticiler tarafından yoğun bir şekilde tartışılmış ve neticesinde kalkınmada yeni paradigma arayışlarına neden olmuştur. Bu arayışlar sonrasında gündeme gelen sürdürülebilirlik kavramı da çevre-kalkınma tartışmalarında alternatif bir çözüm olarak sunulmuştur. Sürdürülebilirlik, kalkınmanın yanı sıra birçok kavramın önüne gelmiş ve çeşitli uygulamalarla çok boyutlu bir değişimin anahtarı şeklinde lanse edilmiştir. Ancak sürdürülebilirlik kavramının içi dolu bir kavram olması onun somut uygulamalarla hayata geçirilmesine bağlıdır. Sürdürülebilirlik kavramının kullanılarak hayata geçirildiği uygulama örneklerinden birisi de sürdürülebilir üretimdir. Sürdürülebilir üretimde amaç, üretirken çevreyi korumak ve toplumun hassasiyetlerini göz önüne almaktır. Özellikle uluslararası nitelikteki büyük firmaların benimsediği bu amacın gerçekleştirilmesi için kullanılan araçlardan birisi de yeşil binalardır. Binalar mevcut doğal kaynakların büyük bölümünü kullanan unsurlar olmaları nedeniyle doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımında önemli rolü olabilecek alanlardır. Yeşil binalar ise, binaları çevre dostu hale getirmeyi amaçlayan yapılardır. Yeşil binalar, söz konusu yapının yapımı sırasında kullanılan malzemenin türünden bina içinde kullanılan kaynaklara kadarki tüm süreçte doğa dostu bir ilkeyi hayata geçirme hedefindedir. Çeşitli kıstasların karşılanması ile elde edilen yeşil bina belgesi, son yıllarda tüm dünya da olduğu gibi Türkiye’de de ilgi görmüştür. Konutlarda, ticari merkezlerde ve fabrikalarda alınan yeşil belge ile binaları çevre dostu hale getirmek amaçlanmaktadır. Türkiye’de yeşil belgeli binalardan birisi de bölgesinde önemli bir istihdam ve üretim merkezi olan Schneider Electric’in Manisa’da bulunan fabrikasıdır. Bu çalışmada, söz konusu fabrika örneğinde yeşil binaların sürdürülebilir üretimdeki rolünün belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden vaka analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Bu kapsamda 2018 yılının Ocak ve Temmuz ayları arasındaki süreçte (6 ay) fabrikada inceleme çalışmaları yapılmış ve yetkililerle görüşülmüştür. Çalışmada, söz konusu fabrika yeşil binaların ve sürdürülebilir üretimin temel ölçütleri olan enerji, su kullanımı ve arıtımı, atık yönetimi ve geri dönüşüm, alt yapı, ulaşım ve lojistik ile çalışanlara yönelik hizmetler kriterleri açısından değerlendirilmiş ve yeşil binaların sürdürülebilir üretimdeki rolü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma sonrasında sanayiciler için çoğu zaman bir yük olarak görülen çevreyi korumaya yönelik yatırımların aslında sanayicilere artı dönüşü olduğu görülmüştür. Yeşil bina belgesi almak için yapılan düzenlemeler üretim öncesinde ve üretim esnasında kaynak kullanımının azalmasını sağlamakta; üretim sonrası pazarlama/satış sürecinde ise tüketicilerin ilgisini artırmaktadır.

Yeşil bina belgeli sanayi tesislerinin sayısının artırılması, hem ülkedeki kaynak kullanımını azaltabilecek hem de sürdürülebilir üretime geçilmesini destekleyecektir. Bu kapsamda sanayicilerin yeşil binalar ve belge alım süreci hakkında bilgilendirilmesi ve teşvik edilmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Manisa, Yeşil bina, Sürdürülebilir üretim, Sürdürülebilirlik

The Role of Green Buildings in Sustainable Production: The Case of Schneider Electric (Manisa)

Environment-development relations have been intensively discussed by academics, industrialists and administrators especially since the second half of the 20th century and as a result, it has led to the search for a new paradigm in development. The concept of sustainability that emerged after these searches was presented as an alternative solution in the environment-development discussions. Sustainability has come before many concepts as well as development and has been touted as the key to a multidimensional change through various applications. However, the fact that the concept of sustainability is full depends on its implementation through concrete practices. Sustainable production is one of the examples in which the concept of sustainability is implemented. The aim of sustainable production is to protect the environment and to take into account the sensitivities of the society while producing. Green buildings are one of the tools used for the realization of this aim, which is adopted by large international companies. Since buildings are the elements that use most of the existing natural resources, they are the areas that can have an important role in the sustainable use of natural resources. Green buildings, on the other hand, aim to make buildings environment friendly. Green buildings aim to implement an environmentally friendly principle in the whole process from the type of material used during the construction of the building to the resources used in the building. The green building certification obtained by a variety of criteria to be met, as the whole world has seen in recent years, interest in Turkey. It is aimed to make the buildings environment friendly with the green certificate obtained in the houses, commercial centers and factories. Schneider Electric is one of the factories a major center of employment and production of certified green buildings in Turkey. In this study, it is aimed to determine the role of green buildings in sustainable production in this factory example. In this study, one of the qualitative research methods, case analysis approach was used. In this study, energy, water usage and treatment, waste management and recycling, infrastructure, transportation and logistics and services for the employees are evaluated in terms of the criteria of green buildings and sustainable production, and the role of green buildings in sustainable production is tried to be revealed.

After the study, it was seen that the investments to protect the environment, which is often seen as a burden for industrialists, are actually a positive return to industrialists. Regulations for obtaining a green building certificate reduce the use of resources before and during production; it increases the interest of consumers in the post-production marketing / sales process.

Increasing the number of green building certified industrial facilities will both reduce resource use in the country and support the transition to sustainable production. In this context, it would be beneficial to inform and encourage the industrialists about green buildings and the process of obtaining documents.

Keywords: Manisa, green building, sustainable production, sustainability

(26776) Türkiye’de kültürel turizm çekiciliklerinin mekânsal dağılışı

AYŞE OKUYUCU¹

¹ BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

ayse8486@gmail.com

Çekicilikler bir destinasyonun talep görmesini sağlar ve o destinasyonun ziyaret edilmesi için neden oluştururlar. Ancak bu kaynakların kültürel turizm potansiyeli olarak değerlendirilebilmesi için, turistler tarafından kullanılacak ürünlere dönüştürülmesi gereklidir. 2017 yılında Dünya genelinde 1.326 milyar kişi uluslararası turizm hareketine katılmıştır. 1970’li yıllara kadar turizm; deniz, kum, güneşe dayanan geleneksel kitle turizmi olarak algılanmaktaydı. Ana motivasyonu deniz, kum, güneş olan geleneksel turizm, günümüzde hala yaygınlığını korusa da yaşanan yeni gelişmeler alternatif turizm türlerinin gelişmesi için itici bir güç olmuştur. Kültürel turizm, yeni turizm türleri içerisinde en hızlı gelişme gösteren turizm şeklidir. Dünya Turizm Örgütü dünya çapında turizmin % 37’sinin kültürel turizm olduğunu ve kültürel turizme olan talebin her yıl % 15 oranında artacağını belirtmiştir. 1990’lı yılların başından itibaren Türkiye’de kitle turizmin yanı sıra, alternatif bazı turizm çeşitleriyle ilgili çalışmalar hız kazanmıştır. Türkiye toprakları Hititler, Sümerler, Urartular, Lidyalılar, Frigler, İyonlar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar gibi pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bu uygarlıklardan kalan kültürel miras, Türkiye’de kültürel turizm açısından muazzam bir potansiyel yaratmaktadır. Bunun yanı sıra somut olmayan çekicilikler de son yıllarda giderek artan bir şekilde kültürel turizme konu olmaktadır. Türkiye’de kültür turizm konusu akademik yazında çeşitli yönleri ile ele alınmıştır ancak kültür turizmi çekiciliklerine yönelik kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, Türkiye’de somut ve somut olmayan kültürel miras çekiciliklerinin mekânsal dağılışılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Türkiye’de kültürel turizm konu olan çekicilikler olarak; Türkiye Kültür Portalı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı sitesinde “İllerimize ait tanıtım broşürleri”nde yer alan tanımlanmış kaynaklar kabul edilmiştir. Elde edilen veriler adres bilgileri ve isimlerine göre Google Earth Pro’da aratılmış ve “yer işareti ekle” seçeneği ile Google Earth Pro’da konumlandırılmıştır. Toplam 2877 veri girişi yapılmıştır. Veriler shpfile dosyasına dönüştürülerek ArcGIS 10.1 yazılımında dağılışı haritaları hazırlanmıştır. Ayrıca çekicilikler türlerine göre (cami, kilise vb.), kaynaklarına göre (miras çekicilikleri, mimari tarz vb. gibi) gruplandırılarak her bir verinin öznitelik bilgileri girilmiştir. Kültürel turizm çekiciliklerinin tür ve kaynaklarına göre haritaları yapılmıştır. Böylece Türkiye’deki kültürel turizm çekicilikleri bütüncül bakış açısı ile değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : turizm, kültürel turizm, çekicilikler, Türkiye

Spatial Distribution of cultural tourism attraction in Turkey

Attractiveness provides demand a destination and also provide a motivations for visiting the destination. However, these resources should be converted into products that can be used by tourists in order to be evaluated as cultural tourism potential. In 2017, 1.326 billion people participated international tourism movement in the worldwide. Tourism perceived as traditional mass tourism based on sea, sand and sun until the 1970s. Although traditional tourism, whose main motivation is sea, sand and sun, is still widespread today, new developments have been a driving force for the development of alternative tourism types. Cultural tourism is the fastest growing form of tourism among the new types of tourism. The World Tourism Organization stated that 37% of tourism worldwide is cultural tourism and the demand for cultural tourism will increase by 15% every year. Since the beginning of the 1990s, as well as mass tourism in Turkey has accelerated work on certain alternative forms of tourism. Turkey lands has hosted many civilizations such as Hittites, Sumerians, Urartu, Lydian, Phrygian, Ionians, Romans, Byzantines, Seljuks and Ottomans. The cultural heritage remaining of these civilizations is creating an enormous potential in terms of cultural tourism. In addition, intangible attractiveness has been increasingly subject to cultural tourism in recent years. Cultural tourism topic dealt with various aspects of the academic literature in Turkey but there is no comprehensive study about cultural tourism attractiveness. Therefore in this study it is aimed that the reveal spatial distribution of tangible and intangible cultural heritage in Turkey. As the cultural tourism attractiveness of Turkey, it is admitted that Culture Portal website datas and "promotional brochures of the provinces" which has published Ministry of Culture and Tourism datas. We have identified the address information and names of cultural attractiveness of Turkey. After that according to name and address information of cultural attractiveness has been searched in Google Earth Pro. Cultural attractiveness has been located via "Add Placemark" options. A total of 2877 data has been entered. The datas has been converted to shpfile file and distribution maps has been prepared in ArcGIS 10.1 software. Besides this, attribute information of cultural attractiveness such as their types (mosques, churches, etc.) and sources (heritage attractions, architectural styles, etc.) has been entered in the data table. Maps has been made according to the types and sources of cultural tourism attractions. Thus, cultural tourism attractiveness of Turkey has been assessed by a holistic perspective.

Keywords: tourism, cultural tourism, attractiveness, Turkey

(26876) Coğrafya Bölümü Öğrencilerinin Türkiye'nin Kültürel Miras Değerlerine Yönelik Farkındalıkları

CEMİLE BAHTİYAR KARADENİZ¹

¹ ORDU ÜNİVERSİTESİ

cbkaradeniz@gmail.com

Kuşaklar öncesinden oluşmuş evrensel değere sahip tüm eser ve değerlere genel olarak kültürel miras denilmektedir. Somut Kültürel miras, tarihi kentler, binalar, arkeolojik sitler, kültürel alanlar (manzaralar) ve kültürel objeler ya da taşınabilir kültürel varlıklar gibi maddi kültürel değerlerin tamamını içerir. Somut Kültürel miras varlıkları yer üstünde, altında ve sualtında bulunan, bir ok ucu kadar küçük bir varlıktan kent gibi geniş bir varlığa, kadar taşınır veya taşınamaz özellikleri bulunan çok çeşitlidir. Somut olmayan kültürel miras, coğrafi yöreye yakından bağlı ve daha az teknolojik karmaşıklığa sahip olan uygulamalı ya da performans dayalı geleneksel kültür, folklor ya da popüler kültürdür. Başka bir ifade ile somut kültürel miras varlıkları yerler ve objeler gibi bir toplumun maddi kültürünü temsil ediyorken, somut olmayan kültürel miras varlıkları, insanlar, gelenekleri ve ne bildikleri gibi özellikler olan toplumun manevi kültürünü temsil etmektedir. Somut olmayan kültürel miras “cansız nesnelere ziyade insanlarda anlam bulan miras” olarak tanımlanmaktadır. Somut olmayan kültürel mirasın korunması düşüncesi, folklor kavramı ile ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Bu düşünce UNESCO'nun 1972 Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin hazırlık çalışmaları sırasında uluslararası bir araca dönüşmüştür. Somut olmayan kültürel miras; taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar, el sanatları geleneği olarak sınıflandırmaktadır. Kültürel miras değerleri özellikle yarattığı turizm talebi ile buldukları coğrafya için ekonomik önem taşımaktadır. Kültürel varlıklar ait olduğu toplum tarafından öncelikle fark edilmeli, kabul görmeli ve korunmalıdır. Somut olmayan kültürel varlıkların sürekliliğinin sağlanması için toplumun her ferdinde kültürel mirasın korunmasında önemli bileşenlerden biri olan farkındalık oluşturulmalıdır. Özellikle mirası devralacak gençlerde doğal ve kültür varlıklarına ilişkin bilinçsiz tutum ve davranışlar söz konusu kültür varlıklarının tahrip olmasına ve yok olmasına neden olabilmektedir. Öncelikle kültürel mirasın korunması ve sonrasında kültürel varlıkların turizme kazandırılarak ekonomik kazanç unsuruna dönüştürülmesinde farkındalık önemli bir bileşendir. Coğrafya eğitimi alan bireylerin, mekanların yerini ve bu mekanların fiziksel ve kültürel özelliklerini kavrayabilmeleri, geçmiş zamanların coğrafi özelliklerini ve insanların düşüncelerinin, yaşam alanlarının ve çevrelerinin değişiminde coğrafyanın etkisini anlayabilmeleri, mekanların ve olayların “nerede” ve “nasıl” geliştiğini anlayabilmeleri, yaşanan toplumun, şehrin, ülkenin ve dünyanın zihin haritasını geliştirebilmeleri, toplumun mekansal yapılanmasını anlayarak insanların ve yerlerin dağılımındaki düzeni görebilmeleri, insanların ve mekanların karmaşık ilişkilerini anlamak için tüm ölçeklerde -yerel ve dünya çapında- mekansal dağılımları tanıyabilmeleri beklenmektedir. Ele alınan çalışmada coğrafya eğitimi alan lisans öğrencilerinin ülkemizin kültürel miras değerlerine yönelik farkındalıkları belirlenerek yukarıda (birkaçı) sayılan coğrafya eğitimi kazanımlarının ulaşılma derecesi de tespit edilmiş olacaktır. Coğrafya eğitimi alan öğrencilerinin kültürel miras değerlerimize ilişkin algı farkındalıklarını incelemek. Somut olan ve olmayan kültürel değerlere yönelik farkındalıklarının öğrencilerin cinsiyet sınıf gibi değişkenlere göre durumu analiz edilmiştir. Çalışma bir nicel araştırma yöntemi olan tarama modeline göre yürütülmüştür. Araştırmanın örnekleme ise rastgele örnekleme yöntemidir. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınarak sürdürülen çalışma 204 öğrenci ile sürdürülmüş. Veri toplama aracı olarak, üç bölümden oluşan kültürel mirasa yönelik farkındalık anketi kullanılmıştır. Anketin birinci bölümü demografik sorulardan oluşurken, ikinci bölümü ülkemizin somut kültürel varlıklarına, üçüncü bölümü ise somut olmayan kültürel değerlerimize yönelik farkındalıkları ölçen sorulardan oluşmaktadır. Ankete alınan yanıtlar frekans analizine tabi tutulmuş ve değerlendirilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin somut olan ve olmayan kültürel miras değer ve varlıklarımıza yönelik algı ve farkındalıkları genel anlamda orta düzeyde bulunmuştur. Sınıflar arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Kültürel miras, kültürel değerler, coğrafya eğitimi

(27345) SINIF DIŞINDA COĞRAFYA EĞİTİMİ: KAREKOD DESTEKLİ SCAVENGER HUNT OYUNU

GÜLER GÖÇEN KABARAN ¹, RUKİYE ADANALI ¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

rukiyeadanali@yahoo.com

Günümüzde dijital teknolojilerin gelişimi ile dijital ve fiziki çevrenin birbirine entegre olduğu oyunlar da yaygınlaşmaktadır. Bu çalışmanın amacı sınıf dışı öğrenme ortamlarında karekod teknolojisi ile desteklenen Scavenger Hunt (Çöpçü Avı) oyununun öğrenmeye ve coğrafya eğitimine katkılarını belirlemektir. Özellikle kütüphanelerde ve belirli coğrafi bölgelerin keşfedilmesine yönelik oryantasyon etkinliklerinde kullanılan Scavenger Hunt, her yaştan bireyin, bireysel veya grup olarak oynayabildiği bir oyundur. Oyunculara, bulması veya gerçekleştirilmesi için, belirli bir süre içinde, bir dizi nesnenin veya görevlerin listesi verilir. Artık cep telefonlarında da kolaylıkla kullanılabilen Karekod teknolojisi ise Scavenger Hunt gibi sınıf dışı etkinliklere pratiklik, hız ve uygulama kolaylığı sağlamaktadır. Her türde bilgiyi depolayıp hızlı erişimi sağlayan karekod, eğitimde ölçme-değerlendirme etkinlikleri, dijital ve basılı materyal hazırlama gibi pek çok alanda kullanılmaktadır.

Araştırmada karekod destekli Scavenger Hunt oyununun öğrenmeye ve coğrafya eğitimine katkısını belirlemek için sınıf dışında kapalı ve açık mekânlarda geçen yaklaşık 30 ve 60 dakikalık iki Scavenger Hunt oyunu tasarlanmış ve uygulanmıştır. Uygulamaya bir eğitim fakültesinde 2018-2019 bahar döneminde Genel ve Beşeri Ekonomik Coğrafya dersini alan gönüllü yedi sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Örnek olay yöntemi ile yürütülen çalışmada oyun gözlem verileri ve açık uçlu anket ile toplanan katılımcı görüşleri betimsel analize tabi tutulmuştur. Uygulama sonunda öğretmen adayları hareket halinde yaparak-yaşayarak öğrenmenin eğlenceli ve bilgilerin daha kalıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar aynı zamanda karekod ile farklı oyun tasarımı önerilerinde bulunmuştur. Gözlem verileri incelendiğinde ise öğrencilerin işbirlikçi çalışmaktan zevk aldığı; karekod uygulamasını kullanabildikleri ve oyun esnasında çoğunlukla hızlı ve seri adımlarla hareket ettikleri gözlenmiştir. Bunun yanı sıra oyunda verilen görevlerin oyundan alınan doyumunu artırması için hem zor, hem de kolay yapılabilir nitelikte olması, ödül sisteminin olması ve merak uyandırıcı farklı tipte görev ve soru tiplerinin olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda oyunun coğrafya eğitiminde nasıl ve hangi konularda uygulanabileceğine ilişkin öneriler de geliştirilmiştir.

Çalışma, artık günlük yaşantımızın bir parçası olan dijital teknolojilerin sınıf dışı öğrenme uygulamalarına alternatif bir örnek sunması açısından önemlidir. Nitekim dijital ve sınıf dışı öğrenme deneyimlerinin önemine hem Türkiye 2023 Eğitim Vizyonunda, hem de Uluslararası Eğitim Teknolojileri Derneği çalışmalarında değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Karekod Teknolojisi, Mobil Teknoloji, Sınıf Dışı Öğrenme, Scavenger Hunt, Coğrafya Eğitimi

GEOGRAPHY EDUCATION OUTSIDE THE CLASSROOM: SCAVENGER HUNT

Today, the development of digital technologies let the games that integrate the digital and physical environment are becoming more widespread. The study aims to determine the contribution of Scavenger Hunt game supported by QR Code technology, to learning and geography education in out-of-classroom learning environments. Scavenger Hunt is a game in which people of all ages can play individually or as a group. It is especially played in libraries, and in some orientation activities to explore specific geographical areas. A list of a series of objects or tasks within a given period to find or perform is given to players. The QR (Quick Response) code technology, which can now be used easily on mobile phones, provides practicality, speed and ease of application for out-of-class activities such as Scavenger Hunt. QR code which provides fast access and storage of all kinds of information is used in many fields such as assessment and evaluation activities in education, and preparation of digital and printed materials.

In this study, two games which are about 30 and 60 minutes in indoor and outdoor spaces were designed and implemented to determine the contribution of the Scavenger Hunt supported by QR code, to learning and geography education. Seven volunteer social studies teacher candidates who took General and Human Economic Geography course in a faculty of education in 2018-2019 spring semester participated in the application. In the study conducted with case study method, game observation data and participant opinions collected through open-ended questionnaire were subjected to descriptive analysis. At the end of the application, teacher candidates stated that learning by doing and experiencing on the move is fun and knowledge is more permanent. The participants also proposed different game designs with the QR code. When the observation data is examined, it is seen that students enjoyed working collaboratively; they could use the QR code application and mostly move fast and quickly during the game. In addition, it was concluded that the tasks given in the game should be both difficult and easy to perform to increase the satisfaction, that there should be a reward system, and that there should be different types of tasks and questions that are intriguing. As a result of the research, suggestions about how and in which subjects the game can be applied in geography education were developed.

The study is important in that digital technologies, which are now a part of our daily life, provide an alternative example of out-of-classroom learning practices. The importance of digital learning and outdoor education experiences are mentioned both at Turkey Education Vision 2023 and in the work of The International Society for Technology in Education.

Keywords: QR Code Technology, Mobile Technology, Out-of-Class Learning, Scavenger Hunt, Geography Education

(27410) EARTHCACHING OYUNUNUN YER BİLİMLERİ ve COĞRAFYA EĞİTİMİNDEKİ POTANSİYELLERİ

RUKİYE ADANALI¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

rukiyeadanali@yahoo.com

Jeoloji ve jeomorfoloji yalnızca uzmanlar tarafından mı bilinip uygulanır? Yakın çevremizdeki veya seyahat ettiğimiz yerlerdeki önemli jeolojik yapıların ne kadar farkındayız? Kısacası dünyamızı ne kadar tanıyoruz? Dünyamızın nasıl oluştuğunu ve geçirdiği evrelerin izlerini, uzman olmayan bizler de gözlemleyebilir ve deneyimleyebilir miyiz? 2004 yılında Amerikan Jeoloji Derneği (The Geological Society of America) ve Geocaching.com'un işbirliği ile yaratılan EarthCaching oyunu, insanları önemli jeolojik yapılara yönlendirip, onlara bir dünya bilimi dersi sunmaktadır. Geocaching.com verilerine göre 2014 yılında, dünya genelinde 165 ülkede 17.000'den fazla EarthCache (EarthCaching oyununda oluşturulan kutular)'yi dört milyon kişi ziyaret etmiştir. EarthCaching'in yaygın öğrenmedeki popülerliği son zamanlarda eğitimcilerin de dikkatini çekmiş ve öğrenmeye etkileri araştırılmaya başlanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, temel düzeyde yer bilimi ve coğrafya bilgisine sahip insanlara eğlenceli ve somut öğrenme yaşantıları sağlayan, EarthCaching'i tanıtmak ve bu konum tabanlı dijital oyunun formal-informal eğitimdeki potansiyellerini ortaya koymaktır. İlgili kaynakların taranıp derlendiği bu çalışmada, oyunun karakteristik özellikleri tanıtılmış ve dünyadaki en popüler bazı EarthCache örnekleri incelenmiştir.

Araştırma bulgularına göre EarthCaching, GPS (Küresel Konumlandırma Sistemleri)'in yaygınlaşmasından ve geocaching popüleritesinden yararlanan, bir yer bilimi ve coğrafya temelli eğitim aktivitesidir. Geocaching, oyuncuların GPS alıcıları veya akıllı telefonlarındaki uygulama ile Dünya'da bir yere yerleştirilmiş olan çeşitli boyut ve şekildeki kutuları veya gizli nesnelere aramalarını sağlayan, eğlenceli bir araştırma ve keşif oyunudur. EarthCache'ler ise çoğu geocaching kutuları gibi fiziksel kutular değildir; sanal kutulardır. Bu sanal kutuların koordinatları geocaching resmi sayfasında veya EarthCache.org web sitesinde yayınlanır. EarthCacher (EarthCaching oyuncuları)'lar, Türkiye'de Pamukkale, Türkmenistan'da Cehennem Kapısı veya Kuzey İrlanda'daki Devlerin Geçidi gibi benzersiz jeolojik yapıların nasıl oluştuğuna ilişkin araştırma ve ölçüm yapma, fotoğraf çekme, gözlem notu alma gibi performans görevlerini yerine getirdikten sonra deneyimlerini resmi geocaching platformunda paylaşırlar ve puan alırlar. Hem EarthCache'yi oluşturanların, hem de EarthCacher'ların, bu özel sahalardaki ekosistemlere hiçbir şekilde zarar vermemeleri temel kurallardan biridir. Bunun yanı sıra oyuncular, uluslararası ve bölgesel ölçekte, EarthCaching Events denilen organizasyonlarda bir araya gelerek topluluk bağlarını güçlendirirken çeşitli eğitimlere de katılmaktadırlar.

Araştırma sonuçlarına göre EarthCaching'in en büyük avantajı insanları, coğrafyayı ve yerbilimlerini kendi başlarına incelemek için doğaya girmeye teşvik etmesidir. Ayrıca oyunun farklı zekâ tiplerine ve öğrenme stillerine hitap ettiği; yeryüzü bilimlerinin öğrenilmesinde önemli bir yaygın ve formal eğitim aracı olabileceği; anlamlı öğrenmeye ve bilimsel düşünme süreçlerine katkı sağlayabileceği; navigasyon ve harita okuma becerileri yanında coğrafya okuryazarlığına ve çevre bilincine de katkı sağlayabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bağlamda özellikle eğitimcilerde bazı önerilerde bulunulmuştur. Çalışma eğitimcilerin hem kendilerini geliştirmelerine, hem de yeni aktif öğrenme ortamları yaratmalarına imkân sağlayabilecek bu oyun hakkında yeni araştırma soruları ortaya koyması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler : EarthCaching Oyunu, Geocaching, Yer Bilimleri Eğitimi, Coğrafya Eğitimi, GPS (Küresel Konumlandırma Sistemleri)

EARTHCACHING GAME POTENTIALS IN EARTH SCIENCES AND GEOGRAPHY EDUCATION

Are geology and geomorphology known and applied only by experts? How well are we aware of the important geological features in our immediate surroundings or in the places we travel? In short, how well do we know our world? Can we observe and experience the traces of our world's formation and the phases it has gone through? The EarthCaching game, created in 2004 in collaboration with The Geological Society of America and Geocaching.com, directs people to important geological features and offers them a world science lesson. According to Geocaching.com data, in 2014, four million people visited more than 17,000 EarthCache (boxes created in EarthCaching games) in 165 countries around the world. The popularity of EarthCaching in non-formal learning has recently attracted the attention of educators, and the research on its impact on learning has begun.

The study aims to introduce EarthCaching, which provides fun and concrete learning experiences to people with knowledge of geology and geography at the basic level, and to reveal the potential of this location-based digital game in formal and informal education. In this study, the relevant resources are examined and the characteristics of the game are introduced with some of the most popular EarthCache examples in the world.

According to the findings, EarthCaching is an earth science and geography-based educational activity that takes advantage of the widespread use of Global Positioning Systems (GPS) and the popularity of geocaching. Geocaching is a fun game of seeking and exploration that allows players to search for boxes or hidden objects of various sizes and shapes placed anywhere on Earth with the application on their GPS receivers or smartphones. EarthCaches are not physical boxes like most geocaching boxes, but virtual boxes. The coordinates of these virtual boxes are published on the geocaching official page or on the EarthCache.org website. The EarthCachers (earthcaching players), visits some unique geological features such as Pamukkale in Turkey, The Gates of Hell in Turkmenistan or The Giants Causeway at Northern Ireland and have to perform the visual boxes tasks. They research how these features are formed, take measurements, take photographs and observation notes. They share their experiences on the official geocaching platform and get scores after performing these tasks. It is one of the basic rules that both EarthCache creators and EarthCachers do not harm the ecosystems in these special sites in any way. Also, players come together in organizations called EarthCaching Events which are international and regional scale, to strengthen community ties and participate in various training.

According to research results, EarthCaching's biggest advantage is that it encourages people to enter nature to study geography and earth sciences on their own. Besides, the game is addressed to different types of intelligence and learning styles. It can be an important non-formal and formal education tool for learning earth sciences; can contribute to meaningful learning and scientific thinking processes, and navigation and map reading skills, as well as geography literacy and environmental awareness. In this context, some suggestions have been made especially to educators. The study is important in terms of posing new research questions about this game, which can enable educators to develop themselves and create new active learning environments.

Keywords: EarthCaching Game, Geocaching, Earth Sciences Education, Geography Education, GPS (Global Positioning Systems)

(27792) 7.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARI

SEVDA ÇETİNKAYA¹

¹ HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

scetinkaya@mku.edu.tr

Çağımızın en önemli problemlerinden olan iklim değişikliği ve bu değişikliğin yarattığı sonuçlar tüm gezegenimizi ilgilendirmektedir. Tüm dünyayı ilgilendirmesi nedeniyle Küresel iklim değişikliği olarak adlandırılan bu sorun, doğal çevreyi etkilediği gibi ekonomik faaliyetler, yetiştirilen tarım ürünleri gibi beşeri faaliyetleri de etkilemektedir. Özellikle sanayi devrimi sonrasında artarak devam eden bu sorun, sadece bilim insanları ve ilgili uzmanların üzerinde çalıştığı bir durum olmaktan çıkarak hemen herkesin ilgilendiren bir konu haline gelmiştir. Küresel iklim değişikliğiyle mücadele amacıyla ulusal ve uluslararası boyutta toplantılar düzenlenerek tartışılmış çeşitli eylem planları hazırlanmış ve hayata geçirilmiştir. Ancak bu mücadelede istenilen sonuçlara ulaşılamadığı bir gerçektir. Küresel iklim değişikliğinin önüne geçilemediğinin görülmesi ve kabul edilmesi üzerine Küresel iklim değişikliğinin yarattığı olumsuz etkileri en aza indirmenin yolları aranmaya başlanmıştır. Bu yollardan biri de küresel iklim değişikliğine uyumdur.

Küresel iklim değişikliği ile mücadele ve uyum konusunun herkesi ilgilendiren bir konu olması nedeniyle çocukların bu konuda daha bilinçli yetişmeleri önem kazanmaktadır. Bu çalışmada ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin küresel iklim değişikliği ve küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkileri hakkındaki bilgileri, farkındalık düzeyleri, küresel iklim değişikliğine uyum konusundaki görüşleri ve bu konuda neler yapabilecekleri hakkındaki fikirleri araştırılmıştır. Bu amaçla 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinde kırsal ve kentsel kesimden beş farklı okul ve Kilis ilinden bir okuldan gönüllü öğrenciler arasından rastgele seçilmiş toplam 46 öğrenci ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden genel tarama modelinde tasarlanan çalışmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilerek öğrencilerin küresel iklim değişikliği, nedenleri, sonuçları ve bu soruna karşı alınabilecek önlemler hakkındaki düşünceleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin çoğunluğu küresel iklim değişikliğinin varlığına inanmakta, kanıt olarak ani hava değişikliklerini göstermekte, küresel iklim değişikliği ile mücadelede kaynakların tasarruflu kullanılması ve özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırmada öğrenciler ayrıca küresel iklim değişikliği ile mücadelede bireysel mücadeleden ziyade toplu mücadelenin önemli olduğunu ve bir sivil toplum kuruluşu ile birlikte hareket etmenin daha etkili olacağını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Küresel İklim Değişikliği İle Mücadele Ve Uyum, 7. Sınıf Öğrencileri, Farkındalık.

7th GRADE STUDENTS 'AWARENESS ON FIGHT WITH AND ADAPTATION TO GLOBAL CLIMATE CHANGE

Climate change, one of the most important problems of our time, and the consequences of this change concern our entire planet. because it concerns the whole world, this problem, called the global climate change, affects the natural environment as well as human activities such as economic activities and agricultural products grown. This problem, which has been gradually increasing especially after the industrial revolution, has become a subject of interest for almost everyone, not just for scientists and related experts. In order to fight global climate change, various action plans were prepared and implemented by organizing national and international meetings. However, it is a fact that the desired results were not achieved in this fight. Upon seeing and accepting that global climate change cannot be prevented, ways to minimize the negative effects of global climate change have started to be sought. One of these ways is adaptation to global climate change.

As the issue of fight and adaptation to global climate change is a matter of concern for everyone, it is important that children are educated more consciously. In this study, the knowledge of middle school 7th grade students about global climate change and the negative effects of global climate change, their level of awareness, their views on adaptation to global climate change and their ideas about what they can do about it were examined. For this purpose, 46 randomly selected students from five different schools in rural and urban areas of Hatay and one from Kilis were interviewed during the 2018-2019 academic year. The study employed the survey design, one of the qualitative research designs. The study data was collected using a semi-structured interview form. The collected data was analyzed by descriptive analysis method, and the students' thoughts about global climate change, its causes, consequences and measures that could be taken against this problem were determined. At the end of the study, it was determined that the majority of the students believed in the existence of global climate change, showed sudden weather changes as evidence, suggested using resources should more efficiently in the fight against global climate change and leaning especially towards renewable energy resources. In the study, students also stated that collective fight is more important than individual fight in the fight against global climate change and it will be more effective to act together with a non-governmental organization.

Key Words: Fight with and Adaptation to Global Climate Change, 7th Grade Students, Awareness

(27048) NÜFUSUN YAŞLANMA SORUNUNA BİR ÖRNEK: KATIKLI ÇAYI HAVZASI

İHSAN BULUT ¹, SAMET ALKAN ²

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ /EDEBİYAT FAKÜLTESİ/ COĞRAFYA BÖLÜMÜ

² AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ/COĞRAFYA BÖLÜMÜ

sametalkan@akdeniz.edu.tr

Doğu Karadeniz Bölümü sınırları içerisinde yer alan Katıklı Çayı havzasının toplam alanı 478.1 km² dir. Makro ölçekte Çoruh Havzası sınırları içerisinde yer alan Katıklı Çayı Havzası Mescit Dağlarının Güneydoğu eteklerinden kaynağını alan Katıklı Çayı ve yan kolları tarafından oluşturulmuştur. Oldukça arızalı bir yapıya sahip olan havza içerisinde kısa mesafelerde görülen büyük yükselti farkları iklimin ve iklime bağlı olarak da ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesine imkân tanımıştır. Hakim olarak tarım ve hayvancılık yapılan havzanın nüfuslanması M.Ö. 680 yılında Kafkasya'dan Anadolu'ya gelen İskitlerin (Saka) bir kolu olan Taoklar'ın bölgeye yerleşmesiyle başlamıştır. Katıklı Çayı Havzası'nda bu dönemden sonra gerek doğal artış gerekse yeni göçlerle sahada nüfus artmıştır.

Katıklı Çayı Havzası'nda yıllara göre dalgalanmalar olmakla birlikte toplamda nüfus artış göstermiş ve 2000 yılında 16.423 kişi ile zirve yapmıştır. Ancak 2000 yılı havzada nüfusun gelişimi için bir dönüm noktasını oluşturmaktadır. Artan nüfus ekonomik kaynaklar üzerindeki baskıyı iyice artırmış, mirasla her geçen gün daha küçük parsellere bölünen topraklar nüfusu beslemekte yetersiz kalmıştır. Böylece eskiden beri yöreden dışarıya yaşanan göç hareketleri ivme kazanmış ve 2000 yılından itibaren göçlerin havza nüfusu üzerindeki etkisi iyiden iyiye hissedilmeye başlanmıştır. 2000 yılından 2007 yılına kadar geçen yedi yıllık süre zarfında nüfus, % -100,9 artış hızı ile 8.318 kişi azalarak 8.105 kişiye düşmüştür. Nüfusun bu denli hızlı değişiminin temel nedenlerini ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişime bağlı olarak uzakların yakınlaşması, insanların düzenli gelir elde edebilecekleri tarım dışı sektörler yöneldiği, eğitim ve sağlık hizmetlerine daha kolay erişme isteği oluşturmaktadır. Nedeni ne olursa olsun yaşanan göçler hedef bölgesi için olduğu gibi kaynak bölgesi içinde birtakım problemleri beraberinde getirmiştir. Göç eden nüfusun cinsiyet ve yaş gruplarına dağılımı homojen olmadığı için havza nüfusunun yaş ve cins oranlarında dengesizlikler gözlemlenmiştir. Havzada nüfusun cinsiyet dengesi erkeklerin göçe katılım oranlarının yüksek olması nedeniyle kadınlar lehine bozulmuştur. Göçe katılanların büyük çoğunluğunun genç nüfustan oluşması havzada toplam nüfus içerisinde yaşlı nüfusun payının %26,01 gibi büyük oranlara ulaşmasına neden olmuştur. Nüfusun Japonya'yı (%26) andıran derecede yaşlanması temel ekonomik faaliyetleri tarım ve hayvancılığa dayalı olan havzada bu sektörlerde işgücü açığı yaşanmasına neden olmuştur. Dinamik iş gücüne ihtiyaç duyulan tarım ve hayvancılık ekonomisi çökmeye başlamış üretim durma aşamasına gelmiştir. Yedi muhtarlıktan oluşan havzada nüfusun azalması eğitim ve sağlık hizmetlerini de olumsuz etkilemiştir. Modern imkanlarla donatılmış üç aile sağlığı merkezinde bir doktor ve bir hemşire olmak üzere iki personel ile nöbetleşe olarak hizmet vermeye çalışılmaktadır. Yörede eğitim veren Bağbaşı Lisesi'nin ise öğrenci yetersizliği nedeniyle geleceği belirsizliğini korumaktadır. Araştırmanın amacı Katıklı Çayı Havzası'nda nüfusun azalması ve yaşlanmasının nedenlerini belirleyerek bu faktörlerin neden olduğu sosyo-ekonomik problemlere çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaçla sahadan veri toplamak için çeşitli zamanlarda gözlem ve görüşmeler yapılarak yöre sakinlerine bir adet anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırma sahasında nüfusun yaşlanmasının ve ekonomik faaliyetlerden kopuşun temel nedenini havzadan dışarıya yaşanan göçler oluşturmaktadır. Bu doğrultuda nüfusu yörede tutabilmek için çiftçiye çeşitli destekler verilmeli ve havzanın turistik kullanım potansiyeli belirlenerek gerekli yatırımlar bir an önce yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Göçler, Nüfusun Yaşlanması, Sosyo-ekonomik Problemler, Katıklı Çayı Havzası, Doğu Karadeniz Bölümü

(26054) ÖĞRETMEN ADAYLARININ DOĞAL AFETLERE YÖNELİK DUYUŞSAL EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ

UFUK SÖZCÜ¹, DURAN AYDINÖZÜ²

¹ MEB

² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

usozcu@hotmail.com

Afetler türlerine göre doğal, beşeri, biyolojik ve dünya dışı afetler şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bu afetler neden olduğu can kayıpları ve maddi zarar açısından değerlendirildiğinde, doğal afetler ön plana çıkmaktadır. Doğal afetlerin ortaya çıkardığı sonuçlar büyük problemlere neden olmaktadır. Doğal afet zararlarını önleme veya azaltma çabalarının karşılık bulması eğitim çalışmaları ile yakından ilişkilidir. Eğitim çalışmalarının sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için bireylerin doğal afetlere duyuşsal olarak hazır olmaları gerekmektedir. Bu nedenle öncelikle ve özellikle doğal afet eğitimi verecek öğretmen adaylarının duyuşsal eğilimlerinin tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmada sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının doğal afetlere yönelik duyuşsal eğilimlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının doğal afet duyuşsal eğilimlerini belirlemek için ‘Doğal Afetler Duyuşsal Eğilimler Ölçeği’ geliştirilmiştir. Anlık tarama modelinde yapılan bu araştırmada, veriler maksimum çeşitlilik örneklemesine uygun bir şekilde Türkiye’de farklı doğal afetlerin yaşandığı şehirlerin bulunduğu üniversitelerden tercih edilmiştir. Kastamonu, Trabzon, Marmara, Gazi, Ahi Evran, Muğla Sıtkı Koçman, Gaziantep ve Amasya üniversitelerinde öğrenim gören 1218 öğretmen adayından veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler cinsiyet, bölüm, üniversite, not ortalaması, doğal afet dersi alma, doğal afet yaşama, yerleşim yeri, doğal afet faaliyetlerine katılma ve doğal afet konularını anlama düzeylerine göre incelenmiştir. Veriler SPSS 20 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde; betimsel istatistik, bağımsız örneklemler için t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bağımsız değişkenlere göre ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde kadın öğretmen adaylarının doğal afetlere karşı duyuşsal eğilimlerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenim görülen bölümün ve üniversitenin doğal afet duyuşsal eğilimlerini etkilediği, sınıf öğretmeni adaylarının ve Amasya Üniversitesindeki öğretmen adaylarının duyuşsal eğilimlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca akademik ortalaması yüksek olan öğretmen adaylarının doğal afetlere karşı daha duyarlı oldukları ancak doğal afet konularını içeren dersi alıp almamaları ve üniversiteye başlamadan önce yaşadıkları yerleşim birimi duyuşsal eğilimleri üzerinde anlamlı bir farklılık doğurmamıştır. Araştırmada doğal afetler duyuşsal eğilimlerin daha önce doğal afet yaşayan ve doğal afetlerle ilgili bir faaliyete katılan öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilirken; doğal afetlerle ilgili konuları ortalamasının üstünde anladığını belirten öğretmen adaylarının doğal afetlere karşı duyuşsal eğilimlerinin diğerlerine göre yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları öğretmen adaylarının doğal afet okuryazarlığı duyuşsal eğilimlerinin yüksek düzey sınırında olduğunu göstermiştir. Öğretmen adaylarının ölçeğin alt boyutlardan duyarlılık ve bilinçlilik düzeyleri yüksek buna karşılık bireysel ve toplumsal hazırlık düzeyleri orta düzeyin alt seviyesindedir. Çıkan sonuçlar doğrultusunda öğretmen adaylarına teorikten ziyade uygulamalı doğal afet eğitiminin verilmesi, afetlerle ilgili resmi ve özel kurumlarla üniversitelerin işbirliğini artırması şeklinde birtakım öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen adayı, doğal afetler, duyuşsal eğilim

DETERMINATION OF SENSITIVE TRENDS OF TEACHER CANDIDATES TOWARDS NATURAL DISASTERS

Disasters are classified according to their types as natural, human, biological and extraterrestrial disasters. When these disasters are evaluated in terms of loss of life and property damage, natural disasters come to the forefront. The consequences of natural disasters cause major problems. The response of efforts to prevent or mitigate natural disaster damages is closely related to training activities. In order to carry out the training activities in a healthy way, individuals should be prepared emotionally for natural disasters. Therefore, it is important to determine the affective tendencies of the prospective teachers who will provide natural disaster education. In this research, it is aimed to determine the affective tendencies of prospective teachers studying in social studies, classroom and science departments towards natural disasters. For this purpose, 'Natural Disasters Affective Trends Scale' was developed as a data collection tool to determine prospective teachers' natural disaster affective tendencies. In this study the instantaneous scanning model, the data were chosen from an appropriate manner at the university where the cities where there are different natural disasters in Turkey, the maximum variation sampling. Data were collected from 1218 prospective teachers studying in Kastamonu, Trabzon, Marmara, Gazi, Ahi Evran, Muğla Sıtkı Koçman, Gaziantep and Amasya universities. The data obtained were analyzed according to gender, department, university, GPA, taking natural disaster lessons, living natural disaster, settlement, participating in natural disaster activities and understanding natural disaster issues. Data were analyzed with SPSS 20 statistical program. In the analysis of the data; Descriptive statistics, t-test for independent samples, one-way analysis of variance (ANOVA) were used. When the results of independent variables were examined, it was found that the female teachers' affective tendencies towards natural disasters were high. It was determined that the affective tendencies of the department and the university were affected by the natural disaster and the affective tendencies of the prospective classroom teachers and prospective teachers at Amasya University were higher. In addition, it was found that pre-service teachers with higher academic averages were more sensitive to natural disasters but did not take the course including natural disasters and did not cause a significant difference on the affective tendencies of the settlement before they started university. In the study, it was found that affective tendencies of natural disasters showed a significant difference in favor of prospective teachers who had previously experienced a natural disaster and participated in an activity related to natural disasters; It was observed that the teachers' affective tendencies towards natural disasters were higher than the others. The results of the research showed that the pre-service teachers' affective tendency of natural disaster literacy was at high level. The pre-service teachers' sensitivity and awareness levels are higher than the sub-dimensions of the scale, whereas individual and social preparation levels are lower than the middle level. In line with the results, a number of suggestions were given to the prospective teachers to provide applied natural disaster training rather than theoretical and to increase the cooperation between public and private institutions and universities related to disasters.

Keywords: Teacher candidate, natural disasters, affective tendency

(26892) ERBAA, NİKSAR VE TAŞOVA ÖRNEKLEMİNDE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AFET KORUYUCU DAVRANIŞ BİLGİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İLYAS KARA ¹, NEVİN ÖZDEMİR ²

¹ MEB

² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

nevino@omu.edu.tr

Afetleri tanımak ve zihinsel olarak hazır olmak son derece önemlidir. Bireylerin afet öncesinde, anında ve sonrasında zarar azaltıcı davranışların farkında olmaları olası bir afetin vereceği zararı en aza indirecektir. Bu ise ancak kaliteli bir afet eğitiminin verilmesi, verilen bu afet eğitimin etkililiğinin ölçülerek gerekli çalışmaların yapılması ile mümkün olacaktır. Afetlerden kaçınmanın mümkün olmaması, toplumların afetler ile iç içe yaşamak zorunda olması, afetlerin yönetilmesi ve bireylerin afetler konusunda eğitilmesi gerektiği anlayışını ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda çalışma gerek tektonik, topografik, iklim özellikleri gerekse insan kaynaklı nedenlerle Dünya’da afetlerden en çok etkilen ülkelerden biri olarak kabul edilen Türkiye’nin afet riski oldukça yüksek olan yerleşme alanlarından olan Erbaa, Niksar ve Taşova yerleşmelerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma bu yerleşmelerdeki okullarda öğrenim gören 8.sınıf öğrencilerinin afetler ve onlarla ilgili koruyucu davranış bilgisi, risk alguları, tehlike farkındalıklarına odaklanmıştır. Bunun yanı sıra, 2005 yılında uygulamaya konulan ve çalışma için veri toplanan dönemde yürürlükte olan Türkiye’nin ilköğretim müfredatında yer alan, disiplinler arası bir yaklaşımla bazı derslerin içeriğine yerleştirilen afetler ve güvenli yaşam içeriğinin çocukların afet bilgisi ve risk algularına etkisi değerlendirilmektedir. Türkiye’de zorunlu öğretim 4 yıl temel eğitim, 4 yıl ise ilköğretim olmak üzere 8 yıldır. Çalışmanın odak grubunun 8. Sınıf seviyesindeki öğrenciler olmasının nedeni bu dönemin son sınıfına kadar öğretim programlarında yer alan afet içeriğinin çocukların bilişsel ve duyuşsal olarak etkisini araştırmaktır. Çalışma için okulların sosyo ekonomik durumları dikkate alınarak Erbaa’daki toplam 35 okuldan 7’si, Niksar’daki toplam 17 okuldan 6’sı, Taşova’daki toplam 12 okuldan 5’i örnekleme alınmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin 324’ünü (49,5%) kız, 330’unu (50,5%) ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan anket formu, Ronan ve Johnston (2003) çalışmasında kullanılan anket formunun araştırmacılar tarafından Türkçe’ye çevrilerek modifiye edilmiş halidir. Araştırma bulgularına göre, çalışmaya katılan öğrencilerin hiçbiri kendilerine sorulan afetlerle ilgili 13 doğru koruyucu davranış maddesinin hepsini işaretleyememiştir. Toplam 654 öğrenciden sadece 8 tanesi hayati derecede doğru davranışların tamamını doğru olarak işaretleyebilmişlerdir. Bununla birlikte 39 öğrenci ise hiçbir doğru davranış maddesini işaretlememiştir. Hayati derece doğru ve toplam güvenli davranışların ortalamasına (n=654, = 5,1) göre öğrencilerin zarar azaltma ve tepkide bulunma davranışlarının ancak yarısını doğru olarak cevaplayabildikleri anlaşılmaktadır. Araştırma bulguları öğrencilere verilen afet eğitiminin etkililiği konusunda fikir vermektedir.

Anahtar Kelimeler : afet, koruyucu davranış, orta öğretim müfredatı, afet eğitimi

EVALUATION OF DISASTER PROTECTIVE BEHAVIOR KNOWLEDGE OF 8th GRADE STUDENTS IN ERBAA, NIKSAR AND TAŞOVA SAMPLES

It is extremely important to know about disasters and to be mentally prepared. Individuals' being aware of the behaviours reducing harm before, during and after the disaster will minimize the potential damage of a possible disaster. This will be possible only by providing quality disaster training, by measuring the effectiveness of the disaster training provided and performing the necessary studies. The inability to avoid disasters and the fact that communities have to live with disasters brings out the understanding of the management of disasters and that individuals should be educated about disasters. In this context, the study was conducted in Erbaa, Niksar and Taşova settlements, which are among the disaster areas with high risk in Turkey which is considered as one of the countries affected the most by disasters in the world due to its tectonic, topographic and climatic characteristics and also human related reasons. The study focused on the knowledge of disasters and protective behaviors, risk perceptions and danger awareness of 8th grade students studying in schools in these settlements. In addition, the effects of the content of disasters and safe life which was included with a multi disciplinary approach in some courses in Turkey in 2005 and which has been in force during the period the study was conducted on students' knowledge of disasters and perceptions of risk. Compulsory education includes 8 years in Turkey, as 4 years of basic education and 4 years of primary education. The reason why the focus group of the study is 8th grade students is to examine the cognitive and affective effects of disaster content, which is within teaching programs until the last grade of this period, on students. For the study, 7 out of 35 schools in Erbaa, 6 out of 17 schools in Niksar and 5 out of 12 schools in Taşova were taken as sample by taking into consideration the socio-economic status of the schools. 324 (49.5%) of the students in the study were female and 330 (50.5%) were male. The questionnaire used in the study is the modified version of the questionnaire in Ronan and Johnston's (2003) study after being translated into Turkish by the researchers. According to the results of the study, none of the students in the study was able to mark all 13 correct protective behaviours they were asked related to disasters. Only 8 out of a total of 654 students were able to mark all of the vitally correct behaviours correctly. 39 students did not mark any correct behaviour items. According to the average of vitally correct and total safe behaviours ($n = 654, = 5.1$), it is understood that students could answer only half of harm reducing and responding behaviours correctly. The results of the study give an idea about the effectiveness of disaster education given to the students.

Keywords: disaster, protective behaviour, secondary education curriculum, disaster education

(29000) The past from its maps: a GIS study on urban sprawl history

DAVIDE PAVIA¹

¹ *SAPIENZA UNIVERSITY OF ROME*

Presenting some of the results of GIS4RISK: synergic use of GIS applications for analyzing volcanic and seismic risks in the pre and post event project, focused on the use of GIS technologies in environmental risk scenarios, this contribute describes the processing of some historical cartographies of the Italian province of Naples, which is marked by the presence of Vesuvio's cone and Campi Flegrei's caldera - volcanoes with a strong eruptions history - along with a massive urban growth that spread upon an ample portion of its territory. Georeferencing the maps from XIX and XX centuries, the study intends to represent the pattern of the sprawl, comparing layers from different epochs and measuring their urban density. As the province of Naples represents an extraordinary example of environmental risk scenario, due to its socio-natural characteristics, these GIS outputs could serve as a powerful educational and didactic instruments in the pre-event phase, pointing out the risk features with their impressive instruments of mapping.

Keywords: GIS; Historical Cartography; Environmental Risk.

(29100) AZERBAJCAN UNİVERSİTELERİNDE COĞRAFYA EĞİTİMİNE GLOBAL BAKIŞ VE MOTİVASYON ETKİSİ

REHMAN SEFEROV¹, GABİL SAMEDOV¹

¹ AZERBAJCAN DEVLET PEDAGOJİ UNİVERSİTESİ

rahmansel@gmail.com

qabilsamedov@mail.ru

Makalede Azerbaycan universitelerinde coğrafya eğitimin modern sorunları ve gelişim düzeyinin öğrencilerin modern düşünce yapısının gelişimine etkisinin analizi yapılır. Aktiv öğrenmenin ilk aşaması olan motivasyonun öğretmenler tarafından doğru yapılması ve öğrencinin düşünce yapısının gelişimine etkisinin analizi yapılır. Öğretmenin motivasyonu çalışıp hazırlamak ve onu uygulamak becerisine sahip olmalıdır. Motivasyonun yapılması zamanı bırakılmış yanlışlıklar öğrencinin anlama yeteneğinin azalmasına, bir çok durumlarda ise öğrencinin dersde pasif katılımına neden olur. Öğretmen motivasyon yaparken öğrencilerin yaş ve gelişim seviyesini, aynı zamanda konulmuş sorunun öğrenciler tarafından anlama derecesini dikkate almalı, soyut sorun kullanılmamalıdır.

Teorik bilgilerin şekillenmesinde kavramların rolü ve onların öğrencilerin gelişim seviyesine uygunluğunun analizi yapılır. Belirtilir ki, kavramlar doğal ortamın düşünürken yansımada nihai araçtır. Kavramların öğrenciler tarafından öğrenilmesini planlaştırırken onun içeriğini hesaba katmak ve şekillenmesi için altyapısını oluşturan bilgileri seçmelidir. Kavramların şekillendirilmesi idare olduğundan onu basitten murekepe doğru içeriğini zenginleştirmekle konular üze geliştirmek gerekir.

Anahtar kelimeler: Azerbaycan, universitede coğrafiya eğitimi, motivasyon, sorunun belirlenmesi, düşünmenin gelişimi.

(29200) Azərbaycan Cumhuriyeti`nde Ortaöğretimde Okul Coğrafiya Eğitiminin Gelişimi ve Çağdaş Sorunları

OKTAY ALHASOV¹

¹ AZERBAIJAN DEVLET PEDAGOJİ UNİVERSİTESİ

o.alxasov@gmail.com

Bağımsızlık yıllarında Azərbaycan Cumhuriyyətinin eğitim alanında yapılan reformlar okul coğrafiyasının bünyesi ilə birlikdə ayrı ayrı coğrafiya dərslərinin içeriği və yapısında, ən önəmli coğrafi kavram və imgelemlərin seçimində və bunların oluşumundakı temel deęişikliklərlə karakterizə edilir. Bu nədənle də okul coğrafiyasının yeni içeriği, eğitim sonuçlarının niteliği, eğitim sürecinə yeni teknolojilərin uygulanması və b. sorunların çözümlünə dair kapsamlı araştırmaların yapılmasına olanak sağlıyor və bu da coğrafiyanın öğretimi metodolojisində bir boşluk olaraq kalmaktadır.

Coğrafiya dersi üzere program və dərslər kitablarının hazırlanmasında və geliştirilmesində yapılan çalışmaları üç aşamaya ayırabiliriz .

Coğrafiyadan yeni müfredatın hazırlanması və onaylanmasından sonra 2013/2014 eğitim döneminde 6. sınıflar için müfredat bazında ilk dərslər kitabları yayımlanarak uygulanmaya başlandı. 2017/2018 eğitim yılındaysa müfredat bazında hazırlanmış sonuncu -11. sınıf dərslər kitabları yayımlanarak öğretmen və öğrencilərin kullanımına sunulmuştur.

Belirttiğimiz üzere yeni müfredat və ona uyğun hazırlanmış dərslər kitablarıyla geleneksel program və dərslər kitabları arasında esaslı şekilde fark vardır ve onlara karşı olan tutum da biraz farklıdır. Coğrafiyanın uzun yıllar uygulanan yapısı tamamen yeni bir nitelik taşımaya başladı. Müfredatın uygulamaya başlamasına kadar okul coğrafiya dərsləri yükseköğretim dərslərinin bir nevi küçük modelini oluşturuyordu.

Coğrafiya dersi müfredatı 3 içerik hattı üzere (“Coğrafi Konum”, “Tabiat” və “Toplum”) gruplandırılmıştır. Her içerik hattı (bençmark (kıyaslama)) sırasıyla ana ve alt standartlardan oluşmaktadır. Esas standartların toplam sayı 6’dır ve sınıflara göre içeriği aynıdır. Alt standartlarsa 6. sınıftan 11.sınıfa doğru basit ve kompleks olarak değişiyor.

Dərslər kitablarındakı konular çoğunluğu 5 ana blokdan oluşmaktadır. Bu bloklar eğitim sürecinin metodoloji aşamalarını yansıtır.

Program ve dərslər kitablarının analizi, okullarda yapılan araştırmalar, öğretmenlərlə olan sohbetler bize gelecekte hangi yöne daha ciddi dikkat etmemiz gerektiğini belirlemede yardımcı oluyor.

- Yeni dərslər programının (müfredat) gelişimi devam etmeli, esas ve alt standartları belirleyen daha uygun seçenekler elde edilmelidir.
- Yeni nesil coğrafiya dərslər kitabları aktif eğitimin gerçekleştirilmesi ve aktif bir dərslər düzenlemek için belirli yeteneklere sahip olmasına rağmen onları gelişmiş kabul edemeyiz. Dərslər kitablarının gelişmesi alanında ciddi araştırmalar yapılmalı, onların içeriği ve metodik cihazları yeni dönemin isteklerine göre güncellenmelidir.
- Coğrafiya öğretmenlərinin çoğunluğu yeni program ve dərslər kitablarıyla çalışmalarını modern taleplere uygun bir şekilde uygulamayı başarsalar bile geleneksel çalışma yöntemiyle çalışan, yeni dərslər kitablarının metodolojik olanaklarından yararlanmayıp öğretmenlərlə de rastlıyoruz. Onlarla metodolojik çalışmaları güçlendirmek için çalışmak gerekir.
- Eğitim sürecinin niteliksel olarak daha yüksek bir seviyeye gelmesi açısından okulların maddi teknik tabanın güçlendirilmesi önemlidir. Özellikle de coğrafiya dersi için çeşitli eğitim, dağıtım, elektronik malzemelere ihtiyaç vardır.

(29300) AZERBAJCANDA ORTAÖĞRETİM VI. SINIFTA YERYÜZÜNÜN YAPISI VE RÖLYEFİN ÖĞRENİLMESİNDE ÖĞRENCİLERİN YAŞ VE BİLGİ DÜZEYLERİNİN DİKKATE ALINMASI

GABİL SAMEDOV¹, REHMAN SEFEROV¹

¹ AZERBAJCAN DEVLET PEDAGOJİ UNİVERSİTESİ

qabilsamedov@mail.ru

rahmansel@gmail.com

Makalede Azerbaycanda VI. sınıfta coğrafya dersinin öğrenilmesinde öğrencilerin yaş ve bilgi düzeyleri ile düşünce yapısının gelişimine etkisinin analizi yapılır. Bilimsel bilgi, her bir fennin ve konunun içeriğinin temelidir. Coğrafyanın işerik çizgileri altında öğrencilere, bilgi çağı ve düzeyine ilişkin içgörü verilir. Kavramlar teorik bilginin temelini oluşturur. Çevresi düşünmeye yansır.

Azerbaycanda genel ortaöğretim okullarında coğrafya dersleri 6. sınıfta başlamaktadır. Ancak, ilköğretimde öğrenciler “yaşam bilgisi” olarak adlandırılan çevre ile ilgili bazı kavramlar edinirler. Öğrenciler kaya, volkan, rölyef, dağ ve b. Bu kavramlarla yaşam bilimi hakkında bilgi edinir. Diğer taraftan, yaşam bilimleri konusundaki kayalardan bahsederken, isimleri daha basit bir şekilde tatmin etmek mümkündür. Bununla birlikte, coğrafya kayaların bileşimi, özellikleri, basit ve karmaşık kayaçlar hakkında bilgi verebilir. 6. sınıfta coğrafyada, öğrencilere litosfer, kabuk, manto, çekirdek kavramı açıklanmaktadır.

Bu kavramların yardımıyla, öğrenciler dünyanın iç yapısını tanımlarlar ve dünyanın iç katmanlarını bir plastın yardımıyla inşa etme kabiliyetini kazanırlar. Vulkan anlayışını benimsemenin yanı sıra, öğrenciler elemanları ayırt etme yeteneğine sahiptir. Dünyadaki ana depremleri ve volkanik sahaları haritada göstermeyi bilir ve sonuçlarını açıklar.

Rölyef ile ilgili kavramları ayırt edebiliyorlar. Zirveyi, dağın eteklerini ve yamaçlarını tanır ve onları dağların yüksüklüğüne göre ayırt eder. Haritada büyük dağ sistemlerini gösterebiliyorlar. Ayrıca ovaları oluşumuna göre ve yerleşmesine göre ayırır, haritadaki ovaları, yükseklikleri ve platoları gösterir, hatta bazılarını tanır.

Anahtar sözler: Azerbaycan, coğrafiya eğitimi, 6-cı sınıf, sorunun belirlenmesi, düşünmenin gelişimi.

(29400) MİCRO HAVZA ÖLÇEĞİNDE TOPRAK ORGANİK KARBON İÇERİĞİ İLE ARAZİ KULLANIMI-ARAZİ ÖRTÜSÜ İLİŞKİSİNİN BELİRLENMESİ

ALİ İMAMOĞLU¹, ORHAN DENGİZ²

¹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü

Arazi bozulumu; doğal kaynakların yanlış tarım uygulamaları, ormansızlaşma gibi sebeplerle aşırı ve kötü kullanımının bir sonucudur. Arazi bozulumu çeşitli toprak özelliklerinin kötüleşmesi ve arazinin kullanılmaz hale gelmesini ifade etmektedir. Bu özelliklerden önemli bir tanesi de toprak organik karbon miktarıdır. Tüm toprak işlemlerinde son derece önemli olan toprak organik karbonu esas olarak bitki ve hayvan kalıntılarında türetilir ve mikroplar tarafından üretilir ve sıcaklık, nem ve ortamdaki toprak koşulları tarafından belirlenen bir oranda ayrışır. Toprak organik karbonu (TOK) esas olarak bitki ve hayvan kalıntılarında türetilir ve mikroplar tarafından üretilir. Gediz havzası, Akhisar ilçesi sınırları içerisinde bulunan iki mikro havzada yapılan bu çalışmanın amacı, toprak organik karbon içeriğinin belirlenmesi ve arazi kullanımı-arazi örtüsü ile ilişkisini belirlemektir. Çalışmanın toplam alanı 16645 ha'dır. Çalışma alanı içerisinde 700m x 700m şeklinde oluşturulan grit sistemi ile yüzeyden (0-30 cm) 319 adet toprak örnekleme yapılmıştır. Alınan numunelerin 73 tanesi orman, 59 tanesi mera, 187 tanesi ise ekili alanlardan örneklenmiştir. Araziden alınan toprak örneklerinde bazı fiziksel ve kimyasal analizler yapılmıştır. TOK değişkenlerinin haritası ise ArcGIS 9.3v coğrafi bilgi sistem programını kullanarak kriging tekniği ile üretilmişlerdir. Araştırmada kullanılan istatistiksel yöntemler SPSS13.0 (SPSS Inc. Chicago Illinois, USA) ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sahası orta ve batı kesimleri az eğimli arazilerden, doğusu ise dağlık alanlardan oluşmaktadır. Dağlık sahalar arazi kullanım türü daha çok orman arazileridir. Yapılan incelemede, araştırma sahasının batı kesiminde yer alan ova seviyesinde TOK değerlerinin düşük olduğu, doğu kesiminde ise yer yer orman örtüsünün fazla olduğu alanlarda miktarın yüksek olduğu görülmüştür. Eğimli arazilerde ise bazı fiziksel ve kimyasal özellikler ile toprağın sıkışıklığının az olması sonucu erozyon gibi dış kuvvetler ile toprak kaybı olabilmektedir. Özellikle erozyona uğrayan toprak üst kısmı organik karbon değeri düşmektedir. Alanda arazi bozulumunun önüne geçmek için erozyona karşı ciddi önlemler alınmalı, iyi tarım uygulamaları yanı sıra meraların kullanımının planlanması gibi önlemler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Toprak organik karbon, Arazi kullanımı türü-arazi örtüsü, Gediz.

(29500) YUKARI KURA HAVZASINDA DOĞAL ORTAM KOŞULLARI İLE KAFKAS ARI İRKİNİN UYUMU

EMİNE DEMİRCİ¹

¹AFYON SÜLEYMAN DEMİREL FEN LİSESİ

Yukarı Kura havzası, Doğu Anadolu Bölgesinde Erzurum-Kars bölümünün sınırları içinde en kuzeyinde yer alır. Yukarı Kura Havzasının doğal ortamında Zoocoğrafya açısından reliik ve endemik türler bulunmaktadır. Bu çalışma ile bu türlerden biri olan, Kafkas Arısının doğal yetişme ortamı Coğrafyanın araştırma prensiplerine uygun olarak incelenmesi amaçlanmıştır. İnceleme alanı, coğrafi bakımdan Doğu Anadolu Bölgemizin Erzurum-Kars bölümünün en kuzeyinde yer alır. Prof. Dr. Asaf KOÇMAN; ‘‘Bu saha, batı-kuzey batıda Yalnızçam dağları ve Göze dağı(3167m) üzerinden geçen subölümü çizgisi ile Çoruh nehri havzasından, güney-güneydoğuda Allahüekber dağları ve Kısır dağı(3140m) üzerinden geçen subölümü çizgisi ile de Aras nehri havzasından ayrılır. Bu sahanın yüzölçümü 4864 km² kadardır.(Koçman, A.1979)’’ açıklaması ile sınırları belirlemiştir. Coğrafi koordinatları ise; kuzeyi 41° 36’ 13’’ kuzey enleminde, güneyi ise 40° 45’ 24’’ kuzey enlemlerinde ve havzanın batısı 42° 25’ 43’’ doğu boylamı, havzanın doğusu ise 43° 29’ 17’’ doğu boylamından geçen Ardahan ili içinde kalmaktadır. Ardahan ilinin yüzölçümü ise; Tarım Mastır Planı’nda: 4.842 km², ortalama yüksekliği 1829 m olarak belirtilmektedir. Görüldüğü gibi Havza ile Ardahan ili büyük oranda örtüşmektedir. Bu nedenle çalışmada ihtiyaç duyulan veriler Ardahan ili’ne ait olarak kullanılacaktır. Yeryüzünde dağılış gösteren hayvan topluluklarının dağılışı ve bu dağılışı belirleyen faktörlerin coğrafi prensiplere göre incelenmesi zoocoğrafyanın konusudur. Ortam ile bitkiler arasındaki ilişki, fauna ile ortam arasındaki ilişkiden daha açık ve doğrudandır. Çalışmamıza konu olan Kafkas arısı; havzanın sahip olduğu ekolojik yapı gereği ve dünyada yetiştirilmekte olan ekonomik değere sahip dört önemli arı ırkındandır. Yukarı Kura Havzası ülkemizdeki Kafkas Arı ırkının gen merkezinden biri konumundadır.

Araştırma alanının Jeomorfolojik özellikleri, iklim, bitki örtüsü çeşitliliği, nüfus yapısı, ekonomik faaliyetleri ile ilgili literatür taramasının yanı sıra arazi gözlemleri ve kurumlardan elde edilen veriler ile arıcılarla yapılan mülakat sonuçları materyal olarak kullanılmıştır.

Zoocoğrafya’nın da Coğrafya’nın bir kolu olması ve doğrudan doğal ortam şartları ile ilgili olması bakımından bu çalışmada Kafkas arı ırkı araştırılarak Türkiye’de var oluşunun nedeni ortaya konulmuştur. Ayrıca Yukarı Kura Havzasının ekolojik dengesinin korunması, Kafkas Arı ırkının, bu coğrafi ortamda korunarak geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

COMPLIANCE WITH NATURAL ENVIRONMENTAL CONDITIONS AND THE CAUCASUS RACE IN THE ABOVE KURA BASIN

Upper Kura Basin is a part of Erzurum-Kars territory in the Eastern Anatolia Region. Upper Kura Basin, as habitat, contains/owes relic and epidemic species in terms of zoogeography. This study aims to investigate the natural habitat of Caucasian bee in accordance with academic research principles of geography.

The study field was investigated by the help of literature, land observations, data from public institutions and interviews with beekeepers in terms of geomorphological features, climate, diversity of plantation, population and economical activities. And the obtained data above were used as material in this study.

To determine/detect the effects of natural habitat on Caucasian bee, the study field was investigated know terms of geomorphological features, climate, the diversity of plantation not only in literature but also with extensive field observations and it was analysed and synthesized. The findings aims to contribute to Economical Geography of Turkey. Also, the study has suggestions about protecting ecological balance of Upper Kura Basin and how to improve Caucasian bee race with preserving it in its natural habitat. Literature study was done about geomorphologic, hydrographic, climatic and human features of the study field. The results were transformed into tables and maps in accordance with the findings and interpreted geographically.

Keywords: Caucasian been, Upper Kura Basin, habitat

(29600) Project We Propose!: An International Renewal Of Geography Education Network

SÉRGIO CLAUDINO¹

*¹Centro de Estudo Geográficos, Instituto de Geografia e ordenamento do Território, ULisboa
sergio@campus.ul.pt*

In 2011, the Project We Proposed! Citizenship and Innovation in Geographical Education began in Portugal and now extends to six other countries: Spain, Mozambique, Brazil, Peru, Colombia and Mexico. The Project We Proposed! challenges students to identify local problems that are relevant to them, they carry out fieldwork on it, collecting information, and thus they elaborate concrete proposals for intervention, which they share both in the university and in presentations made to their community. The Project We Proposed! demonstrates that school knowledge is/should be a socially useful knowledge and that Geography has an important role to play in the relationships between school and community. In a more comprehensive view, the Project points to a renewal of geographic education through an assumed appreciation of the local scale, in dialogue with the other scales.

¹Professor of the Institute of Geography and Spatial Planning of the University of Lisbon / IGOT-ULisboa and Principal Investigator of the Center for Geographical Studies of the same university. Coordinator of the Master's Degree in Geography Teaching at the University of Lisbon and director of the Center for Teacher Training at IGOT-ULisboa. Founder and member of the Board of Directors of GEOFORO - Ibero-American Forum of Education, Geography and Society. Founder and national and international coordinator of the We Proposed Project! Citizenship and Innovation in Geographic Education, present in 7 countries. Has held several stays as a researcher and visiting professor in Brazilian and Spanish universities. It has about one hundred published titles on Geography Teaching and Human Geography.

(29700) Etkinlik Turizmine Katılım Tercihlerinde İnstagram Kullanımının Rolü: 7. Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalı Örneği

ŞENAY GÜNGÖR¹

¹NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ ÜNİVERSİTESİ

Son yıllarda tüm sektörlerde görülen hızlı değişime bağlı olarak turistlerin beklenti ve isteklerinin artmış olması, yeni arayışları da beraberinde getirmiştir. Bu arayışlara cevap olabilecek önemli araçlardan biri de etkinlik turizmidir. Böylece turizm faaliyetlerine temel veya alternatif ürünler oluşturulmaktadır. Küreselleşme ile oluşan rekabet ortamında öne çıkmak için temel ve alternatif ürünler oluşturmak kadar, bu turistik ürünün veya destinasyonun tanıtımı ve tanıtımında yeni kaynaklar kullanmak, oldukça önemli hale gelmiştir. Bu noktada, sosyal medya, turizm faaliyetlerini ciddi ölçüde etkileyen yeni bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal medya, birbirlerini tanınmasalar dahi insanların belli konular hakkında paylaşım ve etkileşime girmelerine olanak sağlamaktadır. Bu sayede birbirlerinin deneyimlerinden faydalanan bireyler turistik tavır, davranış ve tercihler açısından kararlarını, etkileşim sayesinde alabilmektedir. İşte instagram da istenen kişiyi takip etmek, diğer kullanıcıların fotoğraf ve videolarına ulaşmak, bunları beğenmek ve yorum yapmak gibi çeşitli imkânları ile dikkat çeken bir sosyal medya aracıdır. Bu perspektifle etkinlik turizmi çerçevesinde ele alanın çalışmanın temel amacı, 7. Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalına katılım tercihlerinde instagram kullanımının etkisini belirlemektir. Araştırmanın verileri 7. Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalı katılımcılarına uygulanan anketler ve mülakatlar ile elde edilmiştir. Anketler 3-7 Nisan 2019 tarihlerinde araştırmaya katılmayı kabul eden 400 kişiye, tesadüfi olmayan örnekleme tekniklerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak yüz yüze uygulanmıştır. Ayrıca instagram kullanan 10 katılımcıya araştırma konusu ve amacı ile ilgili açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Nicel veriler SPSS programında çapraz tablo analizi ile değerlendirilmiştir. Nitel veriler ise betimsel ve içerik analizine tabi tutularak çözümlenmiş, kavramsallaştırılmış ve kodlar oluşturulmuştur. Ortaya çıkarılan kodlar benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflandırılmış ve birbiriyle ilişkili olanlar birleştirilerek tematik kodlama yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, 7. Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalına katılım tercihlerinde, Instagram'da paylaşılan fotoğraf ve videoların, önemli bir role sahibi olduğu görülmektedir. Etkileşimli paylaşımların turistik tercihlere pozitif katkıları ve bu imkânların turizm faaliyetlerini yönlendirmedeki etkisi, ortaya çıkan diğer sonuçlardır.

Anahtar Kelimeler: 7. Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalı, Adana, etkinlik turizmi, instagram, sosyal medya

(29750) Geography in Primary Schooling: Essential and Significant for Children

Simon CATLING¹

¹OXFORD BROOKS UNIVERSITY, UNITED KINGDOM

sjcatling@brookes.ac.uk

Geography is a key element in children's lives from their earliest years. Children explore, investigate and understand the world about them through encountering local urban or rural places and encounters which foster their awareness of the wider world. This arises in their family and peer connections and from a variety of media. Children's sense of self and their identity closely interplays with their experiences in places and with people; it builds their place attachment locally and nationally. Their skills of observation and mental mapping emerge naturally, as do their interests in people's lives, places and environments. Children gather information about places, start to make connections in their emerging understandings and begin to grasp several key ideas about our lived-in spaces, some connections and interrelationships in and between places at various scales, aspects of physical and human environments, and care for the environment. Not only do young children bring this developing awareness and knowledge to school, it evolves during their primary years.

Children's 'geographies' are significant in their lives. This is why it is essential that opportunities are taken to help children to extend and enhance their understanding from the start of and throughout their primary schooling. From age 6 children's knowledge and understanding of places, environments and people should be developed to help them appreciate and know about some of the natural and social characteristics and processes affecting communities, places and environments. Geography is the subject to help them learn more about the wider world – what there is and what occurs in it, where and why – to enable them to recognise places and peoples interdependence and to know of the diversity of the world, recognising much that is shared. Children should be introduced to the wonder of the world and through their experiences to geography's 'big ideas' – such as scale, interconnections, place, location and sustainability. Essential in this is that primary children investigate outdoors using fieldwork and build their mapping skills, and undertake enquiries and investigations using a range of sources and resources, including the web. Through geographical studies children begin to explore concerns such as resource distribution and access and why and how it is important to look at ways to care for and improve the environment. Geography in primary schooling provides the essential groundwork that underpins their geographical studies during secondary and high school, and it stimulates their fascination with the world.

(29800) Dünya’da ve Türkiye’de Gözlenen ve Beklenen İklim Değişiklikleri ve Coğrafyacılar

MURAT TÜRKEŞ¹

¹*Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi ve Fizik Bölümü Yarı Zamanlı Öğretim Üyesi*

Yerküre iklimi, 4.6 milyar yıllık uzun jeolojik geçmişinde olduğu gibi tüm alan ve zaman ölçeklerinde değişmesini sürdürüyor. Ancak bu kez, üzerinde ciddi biçimde konuşup, öteki bilimsel disiplinlerin yanı sıra Coğrafyacıların da çok ciddi, kapsamlı bilimsel ve teknik çalışmalar yapıp, sonuçlarını ve etkilerini tartışıp ona karşı kalıcı çözümler bulmamız gereken başka bir gerçek var karşımızda. Başka sözlerle, çoğu onlarca yıllardan milyonlara yıla değişen uzun zaman ölçeklerinde gerçekleşen doğal iklim değişiklik ve değişkenliklerinden farklı olarak, sanayi devriminde başlayan ve 20. Yüzyılın son çeyreğinde ivme kazanan ve günümüzde tüm boyutlarıyla sonuç ve etkileri gözlenen doğal sera etkisini kuvvetlendiren insan kaynaklı bir iklim değişikliği ile karşı karşıyayız bugün. Özellikle, fosil yakıtların kullanımı, sanayi süreçleri, arazi kullanımı değişiklikleri, ulaştırma, kentleşme, ormanların yok edilmesi, tarım, vb. sektör ve insan kaynaklı süreçlerden kaynaklanan sera gazı salımlarındaki artışlar ve bunların yeniden 2000’li yıllardaki düzeylerine çekilmesi, konunun odak noktasını oluşturmaktadır. İklim, çevre ve ekolojik koşullar ya da niteliklerinde gözlenen bu değişiklikler, Yerküre üzerindeki tüm yaşam koşullarını ve niteliklerini önemli düzeyde bozmakta ve yaşam üzerinde geri dönüşmesi olanaksız etkiler ve yıkımlar oluşturmaktadır. Bu yüzden, tüm politik ve diplomatik tartışmaların ötesinde ve onlardan bağımsız olarak, insan toplumlarının, ekosistemler ve yaşam birlikleri ile tüm biyolojik çeşitliliğin bugünkü ve gelecek kuşakları ve durumları için küresel iklim sistemini korunmalı; insanın iklim sistemi üzerindeki olumsuz etkilerini giderecek tüm önlemleri ve çabaları hiç zaman kaybetmeksizin (gerçekte çok zaman kaybı var, en azından 1990larda yapılması gerekenler, 2020lerde de yapılmayacak gibi görünüyor; örneğin, Paris Antlaşması kuralları, niyet beyanlarının uygulanma şansı, vb.) hemen şimdi hayata geçirmeliyiz. Yalnızca değişen iklimi değil, değişen Yerküre’yi ve bu değişmelerin nedenleri, alansal ve zamansal dağılışı ve değişim desenleri, sonuçları ve etkilerini de en iyi anlayan, denetim düzenekleri ve süreçlerini tanımlayıp açıklayabilen bilimlerin başında geliyor Coğrafya. Kuşkusuz bu değerlendirme ya da varsayımın, ülkeden ülkeye, akademiden akademiye ya da kurumdan kuruma değiştiği gibi, bu bilimin örneğin bir ülkedeki (ör. Türkiye ya da İngiltere ya da Almanya’daki) akademik ve kamusal alanlarında hangi düzeyde yapıldığı ya da uygulandığı ve algılanışı vb. gibi birçok etmenin de bir fonksiyonu (işlevi) olduğu unutulmamalıdır. İklim eğitim ve öğretimi açısından bugün genel olarak kabul gören bilimsel disiplin gruplandırmalarına göre, Coğrafya, iklim değişikliği konusuna (sorunsalı ve/ya da olgusuna), Fiziki Coğrafya ile doğa bilimleri ve doğal sistemler, Beşerî Coğrafya ile insan bilimleri ve insan sistemleri içine sokulmaktadır. Yeryüzü ölçeğinde, örneğin bir iklim bölgesi ya da biyomda ya da biyom parçasında, coğrafi bölge, bölüm ya da yörede ya da bir su havzasında söz konusu etkiler ve verilecek olan uyum, göç ya da istilacı türler vb. gibi ekolojik/biyotik yanıtlar, iklim ve iklim değişikliğinin alansal olarak türdeş olmama (heterojenlik) niteliği nedeniyle kısmen yumuşayabilecek ve giderilebilecektir. Bu yüzden, iklim değişikliğinin coğrafyası, özellikle biyocoğrafyasının çeşitli yönleri ve öğeleri ile bunların biyoçeşitliliğin korunması ve arazi temelli iklim değişikliği, arazi bozulması ve çölleşme ile savaşım ve uyum çabaları ve önlemleri ya da politikaları açısından önemlidir; öteki iklim değişikliği ilişkili coğrafi konulara ek olarak, Coğrafyacılar tarafından da mutlaka araştırılması gereken iklim değişikliği konularının başında gelenlerdendir. Özetlemek gerekirse, Coğrafya iklim değişikliği ve değişkenliği ile iklim değişikliğinin etkilerinin anlaşılmasında önemli bir yere ve role sahiptir. Gerçekte, Fiziki Coğrafyacılar, Klimatoloji dalıyla uzun zamandan beri küresel ve bölgesel iklim değişikliği ve değişkenliği konularıyla, sinoptik ve dinamik klimatoloji ve istatistiksel klimatolojiye (bölgeselleştirme, zaman dizisi analizleri, iklim değişikliği sinyalleri, periyodiklik, dalgalanma ve eğilimler vb. gibi değişim biçimleri, vb.), günümüzde ise iklim değişikliği modelleri ve kestirimlerine dayalı çalışmalar yoluyla yakından ilgilenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dünya ve Türkiye’de İklim değişikliği, coğrafya, coğrafyacılar

Prof. Dr. Hakan KOÇ'un Düzenleme Kurulu Başkanı olarak görev alacağı
3. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi (UCEK-2020) /
(3. *International Congress on Geographical Education (ICGE-2020)*)
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde düzenlenecektir.